This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

15776

KC15776
Ed 2", 41

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

Henry W. Haynes.
1863

N. W. Haynes

DIODORI SICULI
BIBLIOTHECAE
HISTORICAE
QUAE SUPERSUNT.

AD
OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM
ACCURATE EDITA.

EDITIO STEREOTYPA.

TOMUS VI.

LIPSIAE
SUMTIBUS ET TYPIS CAR. TAUCHNITII.
1829.

Ladenpreis 8 Groschen.

KC15776
Gb 27.41

HARVARD COLLEGE LIBRARY
FROM THE LIBRARY OF
HENRY WILLIAMSON HAYNES
JUNE 13, 1927

S501A
40-14
14-3

DIODORI SICVLI
BIBLIOTHECAE HISTORICAE
LIBRORVM V
QVI QVINTVM INSEQVVNTVR
FRAGMENTA.

ΕΚ ΤΗΣ ΕΚΤΗΣ.

*

ΠΕΡΙ θεῶν τοίνυν διττὰς οἱ παλαιοὶ τῶν ἀνθρώπων τοῖς μεταγενεστέροις δεδώκασιν ἐννοίας. τοὺς μὲν γὰρ, ἀϊδίους καὶ ἀφθάρτους εἶναί φασιν, οἷον ἥλιον καὶ σελήνην, καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατ' οὐρανὸν ἄστρα· πρὸς δὲ τούτοις, ἀνέμους καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς τῆς ὁμοίας φύσεως τούτοις τετευχότας. τούτων γὰρ ἕκαστον ἀΐδιον ἔχειν τὴν γένεσιν καὶ τὴν διαμονήν. ἑτέρους δὲ λέγουσιν ἐπιγείους γενέσθαι θεούς, διὰ δὲ τὰς εἰς ἀνθρώπους εὐεργεσίας, ἀθανάτου τετυχηκότας τιμῆς καὶ δόξης, οἷον Ἡρακλέα, Διόνυσον, Ἀρισταῖον, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς τοι-

οὐτους ὁμοίως. περὶ δὲ τῶν ἐπιγείων θεῶν πολλοὶ καὶ ποικίλοι παραδέδονται λόγοι παρὰ τοῖς ἱστοοικοῖς τε καὶ μυθογράφοις. καὶ τῶν μὲν ἱστορικῶν Εὐήμερος ὁ τὴν ἱερὰν ἀναγραφὴν ποιησάμενος ἰδίως ἀνέγραψε· τῶν δὲ μυθολόγων, Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος καὶ Ὀρφεὺς, καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι τερατωδεστέρους μύθους περὶ θεῶν πεπλάκασιν. ἡμεῖς δὲ τὰ παρ' ἀμφοτέροις ἀναγεγραμμένα πειρασόμεθα συνόμως ἐπιδραμεῖν, στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας. Εὐήμερος μὲν οὖν, φίλος γεγονὼς Κασσάνδρου βασιλέως, καὶ διὰ τοῦτον ἠναγκασμένος τελεῖν βασιλικάς τινας χρείας καὶ μεγάλας ἀποδημίας, φησὶν, ἐκτοπισθῆναι κατὰ τὴν μεσημβρίαν εἰς τὸν ὠκεανόν. ἐκπλεύσαντα καὶ αὐτὸν ἐκ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, ποιήσασθαι τὸν πλοῦν δι' ὠκεανοῦ πλείους ἡμέρας, καὶ προσενεχθῆναι νήσοις πελαγίαις· ὧν μίαν ὑπερέχειν τὴν ὀνομαζομένην Πάγχαιαν, ἐν ᾗ τεθεᾶσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας Παγχαίους εὐσεβείᾳ διαφέροντας, καὶ τοὺς θεοὺς τιμῶντας μεγαλοπρεπεστάταις θυσίαις, καὶ ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις ἀργυροῖς τε καὶ χρυσοῖς. εἶναι δὲ τὴν νῆσον ἱερὰν θεῶν, καὶ ἕτερα πλείω θαυμαζόμενα κατά τε τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὴν τῆς κατασκευῆς πολυτεχνίαν. περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις ἀναγεγράφαμεν. εἶναι δ' ἐν αὐτῇ κατά τινα λόφον ὑψηλὸν καθ' ὑπερβολὴν ἱερὸν Διὸς Τριφυλαίου, καθιδρυμένον ὑπ' αὐτοῦ, καθ' ὃν καιρὸν ἐβασίλευσε τῆς οἰκουμένης ἁπάσης, ἔτι κατὰ ἀνθρώπους ὤν. ἐν τούτῳ τῷ ἱερῷ στήλην εἶναι χρυσῆν, ἐν ᾗ

τοῖς Παγχαίοις γράμμασιν ὑπάρχειν γεγραμμένας τάς τε Οὐρανοῦ καὶ Κρόνου καὶ Διὸς πράξεις καφαλαιωδῶς. μετὰ ταῦτά φησι πρῶτον Οὐρανὸν βασιλέα γεγονέναι, ἐπιεικῆ τινα ἄνδρα καὶ εὐεργέτην, καὶ τῆς τῶν ἄστρων κινήσεως ἐπιστήμονα· ὃν καὶ πρῶτον θυσίαις τιμῆσαι τοὺς οὐρανίους θεούς. διὸ καὶ Οὐρανὸν προσαγορευθῆναι. υἱοὺς δὲ αὐτῷ γενέσθαι ἀπὸ γυναικὸς Ἑστίας, Πᾶνα καὶ Κρόνον· θυγατέρας δὲ, Ῥέαν καὶ Δήμητραν. Κρόνον δὲ βασιλεῦσαι μετὰ Οὐρανόν, καὶ γήμαντα Ῥέαν γεννῆσαι Δία καὶ Ἥραν, καὶ Ποσειδῶνα. τὸν δὲ Δία διαδεξάμενον τὴν βασιλείαν τοῦ Κρόνου, γῆμαι Ἥραν καὶ Δήμητραν καὶ Θέμιν. ἐξ ὧν παῖδας ποιήσασθαι, Κουρῆτας μὲν ἀπὸ τῆς πρώτης, Περσεφόνην δὲ ἐκ τῆς δευτέρας, Ἀθηνᾶν δὲ ἀπὸ τῆς τρίτης. ἐλθόντα δὲ εἰς Βαβυλῶνα ἐπιξενωθῆναι Βήλῳ· καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Παγχαίαν νῆσον πρὸς ὠκεανῷ κειμένην παραγενόμενον, Οὐρανοῦ τοῦ ἰδίου προπάτορος βωμὸν ἱδρύσασθαι. κἀκεῖθεν διὰ Συρίας ἐλθεῖν πρὸς τὸν τότε δυνάστην Κάσσιον· ἐξ οὗ καὶ τὸ Κάσσιον ὄρος. ἐλθόντα δὲ εἰς Κιλικίαν πολέμῳ νικῆσαι Κίλικα τοπάρχην. καὶ ἄλλα δὲ πλεῖστα ἔθνη ἐπελθόντα, παρ' ἅπασι τιμηθῆναι, καὶ θεὸν ἀναγορευθῆναι.

„Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια, ὡς περὶ „θνητῶν ἀνδρῶν, περὶ τῶν θεῶν διελθών, ἐπιφέρει λέγων·„

Καὶ περὶ μὲν Εὐημέρου τοῦ συνταξαμένου τὴν ἱερὰν ἀναγραφὴν ἀρκεσθησόμεθα τοῖς ῥηθεῖσι· τὰ

δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησι μυθολογούμενα περὶ θεῶν, ἀκολούθως Ἡσιόδῳ καὶ Ὀρφεῖ πειρασόμεθα συντόμως ἐπιδραμεῖν. (Apud Euseb. Praep. Evang. L. II. p 59.)

*

Περὶ ὧν (θεῶν) ἐν ταῖς συγγραφαῖς αὐτοῦ λέγει καὶ ὁ Διόδωρος ὁ σοφώτατος ταῦτα· ὅτι ἄνθρωποι γεγόνασιν οἱ θεοὶ, οὗστινας οἱ ἄνθρωποι, ὡς νομίζοντες δι' εὐεργεσίαν ἀθανάτους, προσηγόρευον. τινὰς δὲ καὶ ὀνομάτων προσηγορίας ἐσχηκέναι, καὶ κρατήσαντας χώρας. τοῦτο δὲ ἐποίουν οἱ ἄνθρωποι ἀγνοίᾳ πλησθέντες. (Joh. Malala Chronograph. p. 65.)

*

Διόδωρος δὲ λέγει κατὰ μυθικὴν ἱστορίαν, Ξάνθον καὶ Βαλίον Τιτᾶνας εἶναι πρότερον, βοηθῆσαι δὲ τῷ Διΐ· Ξάνθον μὲν, Ποσειδῶνος ἑταῖρον ὄντα· Βαλίον δὲ, Διός. καὶ ἐν τῇ μάχῃ ἀξιῶσαι μεταθέσθαι τὴν μορφὴν, οἷα αἰδουμένους δρᾶσθαι ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν Τιτάνων, καὶ γενέσθαι τὴν αὐτῶν ἀξίωσιν· καὶ εἶναι τούτους τῷ Πηλεῖ δοθέντας. διό φησι καὶ Ξάνθος μαντεύεται τῷ Ἀχιλλεῖ τὸν θάνατον. (Ex Eustathio ad Iliad. T. p. 1190.)

*

Saturnum Pherecydes ante omnes refert coronatum, Iovem Diodorus post devictos Titanas hoc munere a ceteris honoratum. (Tertullian. de cor. milit. p. 419. ed. pr.)

*

Ὅτε παραδέδονται Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης, οἳ καὶ Διόσκουροι, πολὺ τῶν ἄλλων ἀρετῇ διενεγκεῖν, καὶ συστρατεῦσαι τοῖς Ἀργοναύταις ἐπιφανέστατα·

πολλοῖς δὲ δεομένοις ἐπικουρίας βεβοηθηκέναι· καθόλου δὲ ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, πρὸς δὲ τούτοις στρατηγίᾳ καὶ εὐσεβείᾳ παρὰ πᾶσι σχεδὸν ἀνθρώποις ἔσχον δόξαν, ἐπιφανεῖς βοηθοὶ τοῖς παρὰ λόγον κινδυνεύουσι γινόμενοι. διὰ δὲ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀρετῆς Διὸς υἱοὺς νενομίσθαι, καὶ ἐξ ἀνθρώπων μεταστάντας τιμῶν τυχεῖν ἀθανάτων. (Excerpt. de Virt. et Vitiis.)

*

Ὅτι Ἐπωπεὺς βασιλεὺς Σικυῶνος τοὺς θεοὺς εἰς μάχην προκαλούμενος, τὰ τεμένη καὶ τοὺς βωμοὺς αὐτῶν ἐλυμαίνετο. (Ead.)

*

Κατέσχεν οὖν ἡ βασιλεία, ἤτοι τοπαρχία τῶν Ἀργείων, ἔτη ϛμθ'. καθὼς καὶ Διόδωρος ὁ σοφώτατος συνεγράψατο. (Ioh. Malala L. IV. Chronograph. p. 83.

*

Ὅτι φασὶ τὸν Σίσυφον πανουργίᾳ καὶ φιλοτεχνίᾳ διενεγκεῖν τῶν ἄλλων, καὶ διὰ τῆς ἱεροσκοπίας ἅπαντα εὑρίσκειν καὶ προλέγειν τοῖς ἀνθρώποις. (Excerpt. de Virt. et Vitiis.)

*

Ὅτι ὁ Σαλμωνεὺς ἀσεβὴς καὶ ὑπερήφανος ἦν, καὶ τὸ θεῖον διέσυρε, τὰς δὲ αὐτοῦ πράξεις ὑπερέχειν τῶν τοῦ Διὸς ἀπεφαίνετο· διὸ καὶ κατασκευάζων διά τινος μηχανῆς ψόφον ἐξαίσιον, καὶ μιμούμενον τὰς βροντὰς, ἐβρόντα, καὶ οὔτε θυσίας, οὔτε πανηγύρεις ἐτέλει. (Ead.)

*

Ὅτι ὁ αὐτὸς Σαλμωνεὺς ἔσχεν Θυγατέρα Τυρώ, ἥτις διὰ τὴν λευκότητα καὶ τὴν τοῦ σώματος μαλακότητα, ταύτης τῆς προσηγορίας τέτυχεν. (Ead.)

*

Ὅτι Ἄδμητος ἐπὶ δικαιοσύνῃ καὶ εὐσεβείᾳ διενέγκας, προσφιλὴς θεοῖς ἐγένετο, ἐπὶ τοσοῦτο δὲ δι' ἀρετὴν τιμηθεὶς, ὥστε τὸν Ἀπόλλωνα προσκόψαντα Διΐ, δοθῆναι θητεύειν παρὰ τὸν Ἄδμητον. φασὶ δὲ Ἄλκηστιν τὴν Πελίου Θυγατέρα, μόθην τῆς κατὰ τὸν πατέρα ἀσεβείας οὐ μετασχοῦσαν, δοθῆναι γυναῖκα δι' εὐσέβειαν Ἀδμήτῳ. (Ead.)

*

Ὅτι Μελάμπους εὐσεβείᾳ διενεγκὼν, φίλος ἐγένετο τοῦ Ἀπόλλωνος. (Ead.)

ΕΚ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΗΣ.

*

A. 408 ante Ol. I. ante C. N. 1184.

Ὅτι τῆς Τροίας ἁλούσης, Αἰνείας μετά τινων καταλαβόμενος μέρος τῆς πόλεως τοὺς ἐπιόντας ἠμύνετο. τῶν δὲ Ἑλλήνων ὑποσπόνδους τούτους ἀφέντων, καὶ συγχωρησάντων ἑκάστῳ λαβεῖν ὅσα δύναιτο τῶν ἰδίων, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἄργυρον ἢ χρυσὸν, ἤ τινα τῆς ἄλλης πολυτελείας ἔλαβον· Αἰνείας δὲ τὸν πατέρα, γεγηρακότα τελείως, ἀράμενος ἐπὶ τοὺς ὤμους ἐξήνεγκεν. ἐφ' ᾧ θαυμασθεὶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ἔλαβεν ἐξουσίαν πάλιν ὃ βούλοιτο

τῶν οἴκοθεν ἐκλέξασθαι. ἀνελομένου δὲ αὐτοῦ τὰ ἱερὰ τὰ πατρῷα, πολὺ μᾶλλον ἐπαινεθῆναι συνέβη τὴν ἀρετὴν καίπερ ὑπὸ πολεμίων ἐπισημασίας τυγχάνουσαν. ἐφαίνετο γὰρ ὁ ἀνὴρ ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις πλείστην φροντίδα πεποιημένος τῆς τε πρὸς γονεῖς ὁσιότητος, καὶ τῆς πρὸς θεοὺς εὐσεβείας. διόπερ φασὶν αὐτῷ συγχωρηθῆναι, μετὰ τῶν ὑπολειφθέντων Τρώων ἐκχωρῆσαι τῆς Τρωάδος μετὰ πάσης ἀσφαλείας, καὶ ὅπου βούλεται. (Excerpt. de Virt. et Vitiis.)

*

A 80 a Troia capta; 328 ante Ol. I; ante C. N. 1104.

Τούτων ἡμῖν διευκρινημένων, λείπεται περὶ τῆς Κορινθίας καὶ Σικυωνίας εἰπεῖν, ὃν τρόπον ὑπὸ Δωριέων κατῳκίσθησαν. τὰ γὰρ κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἔθνη σχεδὸν πάντα, πλὴν Ἀρκάδων, ἀνάστατα συνέβη γενέσθαι κατὰ τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν. οἱ τοίνυν Ἡρακλεῖδαι κατὰ τὴν διαίρεσιν, ἐξαίρετον ποιησάμενοι τὴν Κορινθίαν καὶ τὴν ταύτης πλησιόχωρον, διεπέμψαντο πρὸς τὸν Ἀλήτην, παραδιδόντες αὐτῷ τὴν προειρημένην χῶραν. ἐπιφανὴς δὲ ὁ ἀνὴρ γενόμενος, καὶ τὴν Κόρινθον αὐξήσας ἐβασίλευσεν ἔτη λή. μετὰ δὲ τὴν τούτου τελευτὴν ὁ πρεσβύτατος ἀεὶ τῶν ἐκγόνων ἐβασίλευσε, μέχρι τῆς Κυψέλλου τυραννίδος, ἥτις τῆς καθόδου τῶν Ἡρακλειδῶν ὑστερεῖ ἔτεσι υμζ. καὶ πρῶτος μὲν παρ' αὐτοῖς διεδέξατο τὴν βασιλείαν Ἰξίων ἔτη λή. μεθ' ὃν ἦρξεν Ἀγέλας ἔτη λζ. μετὰ δὲ τούτους Προῦμνις ἔτη λέ. καὶ Βάκχις ὁμοίως τὸν ἴσον χρόνον, γενόμενος ἐπιφανέστατος τῶν πρὸ αὐτοῦ. διὸ

καὶ συνέβη τοὺς μετὰ ταῦτα βασιλεύσαντας οὐκ ἔτι Ἡρακλείδας, ἀλλὰ Βακχίδας προσαγορεύεσθαι. μετὰ τοῦτον Ἀγέλας μὲν ἔτη λ'. Εὔδημος δὲ ἔτη κέ. Ἀριστομήδης ἔτη λ'. οὗτος δὲ τελευτήσας ἀπέλιπεν υἱὸν Τελέστην παῖδα τὴν ἡλικίαν, οὗ τὴν κατὰ γένος βασιλείαν ἀφείλετο Θεῖος ὢν καὶ ἐπίτροπος Ἀγήμων, ὃς ἦρξεν ἔτη ις'. μετὰ τοῦτον κατέσχεν Ἀλέξανδρος ἔτη κ'. τοῦτον ἀνελὼν Τελέστης ὁ στερηθεὶς τῆς πατρῴας ἀρχῆς ἦρξεν ἔτη ιβ'. τούτου ὑπὸ τῶν συγγενῶν ἀναιρεθέντος, Αὐτομενὴς μὲν ἦρξεν ἐνιαυτόν. οἱ δ' ἀπὸ Ἡρακλέους Βακχίδαι, πλείους ὄντες διακοσίων, κατέσχον τὴν ἀρχήν, καὶ κοινῇ μὲν προειστήκεισαν τῆς πόλεως ἅπαντες· ἐξ αὐτῶν δὲ ἕνα κατ' ἐνιαυτὸν ᾑροῦντο πρύτανιν, ὃς τὴν τοῦ βασιλέως εἶχε τάξιν, ἐπὶ ἔτη ἐννενήκοντα, μέχρι τῆς Κυψέλλου τυραννίδος, ὑφ' ἧς κατελύθησαν. (Ex Syncello Chronograph. p. 143. ed. Venet.)

★

Ἐκλήθη Μουνύχιον, ὥς φησιν ὁ Διόδωρος, παραφέρων τὰ Ἑλλανικοῦ, λέγων, ὡς ὅτι Θρᾷκές ποτε στρατεύσαντες κατὰ τῶν οἰκούντων τὸν Ὀρχομενὸν τὸν Μινύειον, τὸν τῆς Βοιωτίας, ἐξέβαλλον αὐτοὺς ἐκεῖθεν· οἱ δὲ ἐξαναστάντες ἦλθον εἰς Ἀθήνας ἐπὶ Μουνύχου βασιλέως. ὁ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς οἰκῆσαι τὸν τόπον τὸν περὶ τὴν Μουνυχίαν· ὅστις ἐπωνομάσθη τοῦ βασιλέως. (Ex Ulpiano ad Demosthenem pr. Coron. p. 155.)

Ὅτι Ῥωμύλος Σιλουΐου παῖς ὅλον τὸν βίον ὑπερήφανος γενόμενος, ἠμιλλᾶτο πρὸς τὸν θεόν. βροντῶντος γὰρ αὐτοῦ, ἐκέλευε τοὺς στρατιώτας

ταῖς σπάθαις τύπτειν τὰς ἀσπίδας ὑφ' ἑνὸς συνθήματος, καὶ λέγειν ὡς ὁ παρ' αὐτῶν γινόμενος ψόφος εἷς μείζων. διὸ ἐκερανώφθη. (Excerpt. de Virtut. et Vitiis.)

*

Ὅτι ἐγένετο τύραννος κατὰ τὴν Κύμην τὴν πόλιν ὄχλος Μάλακος, ὃς εὐδοκιμῶν παρὰ τοῖς πλήθεσι, καὶ τοὺς δυνατωτάτους ἀεὶ διαβάλλων, περιποιήσατο τὴν δυναστείαν. καὶ τοὺς μὲν εὐπορωτάτους τῶν πολιτῶν ἀπέσφαξε, τὰς δὲ οὐσίας ἀναλαβὼν μισθοφόρους ἔτρεφε, καὶ φοβερὸς ἦν τοῖς Κυμαίοις. (Ead.)

*

ante OI. I. a. 108. ante C. N. 884.

Ὅτι τηλικοῦτον περὶ τὸν Λυκοῦργον ἦν τῆς ἀρετῆς τὸ μέγεθος, ὥστε παραγενηθέντος εἰς Δελφοὺς αὐτοῦ, τὴν Πυθίαν ἀποφθέγξασθαι ἔπη τάδε. ΖΗΤΕΙ ΕΝ ΤΩΙ ΠΕΡΙ ΓΝΩΜΩΝ.

*

Ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς τοῦ Λυκούργου νόμοις ἐκ ταπεινῶν δυνατώτατοι ἐγένοντο τῶν Ἑλλήνων, τὴν δὲ ἡγεμονίαν διεφύλαξαν ἐπὶ ἔτη πλείω τῶν υ'. μετὰ δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον καταλύοντες, ἔτι δὲ διαφθαρέντες νομίσματι χρῆσθαι, καὶ πλούτους ἀθροίζειν, ἀπέβαλον τὴν ἡγεμονίαν. (Ead.)

*

Ὅτι τῶν Ἠλείων πολυανδρουμένων καὶ νομίμως πολιτευομένων ὑφορᾶσθαι τοὺς Λακεδαιμονίους τὴν

τούτων αὔξησιν, συγκατασκευάσαι τὸν κοινὸν βίον, ἵν' εἰρήνης ἀπολαύοντες μηδεμίαν ἔχωσιν ἐμπειρίαν τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων. καὶ καθιέρωσαν αὐτοὺς τῷ θεῷ συγχωρησάντων σχεδὸν ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων. καὶ οὔτε τῆς ἐπὶ Ξέρξῃ στρατείας συνεστράτευθησαν, ἀλλὰ ἀφείθησαν διὰ τὸ ἐπιμελεῖσθαι τῆς τοῦ θεοῦ τιμῆς. ὅτι δὲ καὶ κατ' ἰδίαν ἐν τοῖς τῶν Ἑλλήνων ἐμφυλίοις πολέμοις οὐδεὶς αὐτοὺς παρηνόχλει, διὰ τὸ πάντας τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν σπεύδειν ἱερὰν καὶ ἄσυλον φυλάττειν. ὕστερον δὲ πολλαῖς γενεαῖς συνέβη καὶ στρατεῦσαι τούτους καὶ ἰδίᾳ πολέμους ἐπανελέσθαι. (Ead.)

*

ad ante C. N. 884.

Γενεαλογοῦσι δ' αὐτὸν (Κάρανον) οὕτως, ὡς φησιν ὁ Διόδωρος καὶ οἱ πολλοὶ τῶν συγγραφέων, ὧν εἷς καὶ Θεόπομπος. Κάρανος Φείδωνος, τοῦ Ἀριστοδαμίδα, τοῦ Μέροπος, τοῦ Θεοστίου, τοῦ Κισσίου, τοῦ Τημένου, τοῦ Ἀριστομάχου, τοῦ Κλεοδάτους, τοῦ Ὕλλου, τοῦ Ἡρακλέους. ἔνιοι δὲ ἄλλως, φησὶ, γενεαλογοῦσι, φάσκοντες εἶναι Κάρανον Ποιάντος τοῦ Κροίσου, τοῦ Κλεοδαίου, τοῦ Εὐρυβιάδα, τοῦ Λεβάλλου, τοῦ Λαχάρους, τοῦ Τημένου, ὃς καὶ κατῆλθεν εἰς Πελοπόννησον. (Ex Syncello Chronograph. p. 209.)

FORTE E LIBRO VIII.

*

Ol. I, 2. ante C. N. 775.

Ὅτι τούτων ἐκτεθέντων, ἐπειδὴ τοῦ χρόνου προϊόντος ἠνδρώθησαν, πολὺ διέφερον τῶν ἄλλων κάλλει καὶ ῥώμῃ. διὸ καὶ πᾶσι τοῖς ποιμνίοις ἀσφάλειαν παρείχοντο, ῥᾳδίως τοὺς λῃστεύειν εἰωθότας ἀποκρουόμενοι, καὶ πολλοὺς μὲν ἀναιροῦντες τῶν ἐπιτιθεμένων, ἐνίους δὲ καὶ ζῶντας συλλαμβάνοντες. χωρὶς δὲ τῆς ἐν τούτῳ φιλοτιμίας ὑπῆρχον ἅπασι τοῖς πλησίον νομεῦσι προσφιλεῖς, ταῖς τε ὁμιλίαις συνόντες, καὶ τὸν ἑαυτῶν τρόπον μέτριον, καὶ κοινὸν τοῖς δεομένοις ἀναδεικνύντες. διὸ καὶ τῆς πάντων ἀσφαλείας ἐν τούτοις κειμένης οἱ πλεῖστοι τούτοις ὑπετάττοντο, καὶ τὸ παραγγελλόμενον ἐποίουν, συντρέχοντες εἰς οὓς προστάξαιεν τόπους. (Excerpt. de Virt. et Vitiis.)

*

Ἔνιοι μὲν οὖν τῶν συγγραφέων πλανηθέντες ὑπέλαβον τοὺς περὶ τὸν Ῥωμύλλον ἐκ τῆς Αἰνείου θυγατρὸς γεγενῆσθαι κεκτικέναι τὴν Ῥώμην· τὸ δὲ ἀληθὲς οὐχ οὕτως ἔχει. πολλῶν μὲν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, τοῦ τε Αἰνείου καὶ Ῥωμύλλου, γεγονότων βασιλέων, ἐκτισμένης δὲ τῆς πόλεως κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ζ' Ὀλυμπιάδος· αὕτη ἡ κτίσις

ὑστερεῖ τῶν Τρωϊκῶν ἔτεσι πλείω τῶν υ' καὶ λ'. Αἰνείας γὰρ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τροίας ἐτῶν τριῶν παρελθόντων παρέλαβε τὴν τῶν Λατίνων βασιλείαν, καὶ κατασχὼν τριετῆ χρόνον ἐξ ἀνθρώπων ἠφανίσθη, καὶ τιμῶν ἔτυχεν ἀθανάτων. τὴν δὲ ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἀσκάνιος υἱὸς ἔκτισεν Ἄλβαν, τὴν νῦν καλουμένην Λόγγαν, ἣν ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, τοῦ τότε μὲν Ἀλβᾶ καλουμένου, νῦν δὲ Τιβέριος ὀνομαζομένου. περὶ δὲ τῆς προσηγορίας ταύτης Φάβιος, ὃ τὰς Ῥωμαίων πράξεις ἀναγράψας, ἄλλως μεμυθολόγηκε· φησὶ γὰρ Αἰνείᾳ γενέσθαι λύγιον, τετράπουν αὐτῷ καθηγήσασθαι πρὸς κτίσιν πόλεως, μέλλοντος αὐτοῦ θύειν, ὗν ἔγκυον, τῷ χρώματι λευκήν· ἐκφυγεῖν δὲ ἐκ τῶν χειρῶν, καὶ καταδιωχθῆναι πρός τινα λόφον, πρὸς ὃν κομισθεῖσαν τεκεῖν λ' χοίρους. τὸν δὲ Αἰνείαν τό τε παράδοξον θαυμάσαντα, καὶ τὸ λύγιον ἀνανεούμενον, ἐπιχειρῆσαι μὲν οἰκῆσαι τὸν τόπον· ἰδόντα δὲ κατὰ τὸν ὕπνον ὄψιν ἐναργῶς διακωλύουσαν, καὶ συμβουλεύουσαν μετὰ λ' ἔτη κτίζειν, ὥσπερ ὃ τῶν τεχθέντων ἀριθμὸς ἦν, ἀποστῆναί τῆς προθέσεως. (Ex Syncello Chronograph. p. 155.)

*

Ol. IX, 2. ante C. N. 743.

Ὅτι Πολυχάρη Μεσσήνιον πλούτῳ καὶ γένει διαφέροντα συνθέσθαι μεθὼν κοινωνίαν πρὸς Εὔαιφνον Σπαρτιάτην. ὃν εἰς ἐπιμέλειαν καὶ φυλακὴν παραλαβόντα τάς τε ἀγέλας καὶ τοὺς νομεῖς ἐπιχειρῆσαι μὲν πλεονεκτεῖν, καταφανῆ δὲ γενέσθαι.

πωλήσαντα γὰρ ἐμπόροις τῶν τε βοῶν καὶ τῶν νομέων τινὰς ἐπ' ἐξαγωγῇ, προσποιηθῆναι τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν ὑπὸ λῃστῶν γεγονέναι βιαίων. τοὺς δὲ ἐμπόρους εἰς Σικελίαν πλέοντας κομίζεσθαι παρὰ τὴν Πελοπόννησον. γενομένου δὲ χειμῶνος προσορμισθῆναι τῇ γῇ, καὶ τοὺς νομεῖς νυκτὸς ἀποβάντας διαδράναι τῇ τῶν τόπων ἐμπειρίᾳ πιστεύσαντας. παραγενηθέντων δὲ αὐτῶν εἰς Μεσσήνην, καὶ τῷ κυρίῳ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν εἰπόντων, τὸν Πολυχάρη τοὺτους μὲν κρύψαι, τὸν δὲ κοινωνὸν ἐκ τῆς Σπάρτης μετάπέμψασθαι. διαβεβαιουμένου δὲ αὐτοῦ καὶ λέγοντος τῶν νομέων τοὺς μὲν ὑπὸ λῃστῶν ἁφῃρῆσθαι, τοὺς δὲ τετελευτηκέναι, τὸν δὲ Πολυχάρη προάγειν τοὺς ἄνδρας. οὓς ἰδόντα τὸν Εὐαιφνον καταπλαγῆναι, καὶ φανερῶς ἐλεγχόμενον τραπῆναι πρὸς δέησιν, καὶ τάς τε βοῦς ἀποκαταστήσειν ἐπαγγέλλεσθαι, καὶ πᾶσαν προέσθαι φωνὴν εἰς τὸ σωθῆναι. τὸν δὲ Πολυχάρη ἐντραπέντα τὴν ξενίαν πρῦψαι τὴν πρᾶξιν, καὶ τὸν υἱὸν συναποστεῖλαι τῷ Σπαρτιάτῃ πρὸς τὸ τυχεῖν τῶν δικαίων. Εὐαιφνον δὲ καὶ τῶν ἐπαγγελιῶν ἐπιλαθέσθαι, τόν τε εἰς Σπάρτην συνεκπεμφθέντα νεανίσκον ἀνελεῖν. οὗ συντελεσθέντος τὸν Πολυχάρη ὡς ἐπὶ τηλικούτοις ἀνομήμασιν ἀγανακτεῖν, καὶ τὸν αἴτιον ἐξαιτεῖν. τοὺς δὲ Λακεδαιμονίους τούτῳ μὴ προσέχειν, τὸν δὲ υἱὸν Εὐαίφνου μετ' ἐπιστολῆς εἰς Μεσσήνην ἀποστεῖλαι δηλοῦντα, διότι Πολυχάρης εἰς Σπάρτην κατηγορεῖται περὶ ὧν ἔπαθεν, ἐπί τε τῶν Ἐφόρων καὶ τῶν Βασιλέων. τὸν δὲ Πολυχάρη τυ-

χόντα τῶν ἴσων τόν τε νεανίσκον ἀνελεῖν, καὶ τὴν πόλιν ζυσιάζειν. (Excerpt. de virt. et vitiis.)

*

Ol. XI, 4. ante C. N. 733.

Ὅτι Ἀρχίας ὁ Κορίνθιος ἐραστὴς ὢν Ἀκταίωνος, τὸ μὲν πρῶτον προέπεμπέ τινα τῷ παιδὶ, θαυμαστὰς ἐπαγγελίας ποιούμενος· οὐ δυνάμενος δὲ αὐτὸν ἀναλαβεῖν παρὰ τὴν τοῦ πατρὸς καλοκἀγαθίαν, καὶ τὴν αὐτοῦ τοῦ παιδὸς σωφροσύνην, ἤθροισε τῶν συνήθων τοὺς πλείστους ὡς βιασόμενος τὸν ἐν χάριτι καὶ δεήσει μὴ ὑπακούοντα. τέλος δὲ μεθυσθεὶς μετὰ τῶν συμπαρακληθέντων, ἐπὶ τοσοῦτον ἀνοίας προσέπεσεν ὑπὸ τοῦ πάθους, ὥστε εἰς τὴν οἰκίαν ἐμπεσὼν τοῦ Μελίσσου, τὸν παῖδα βιαίως ἀπήγαγεν. ἀντεχομένου δὲ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν, παρ' ἀμφοτέροις φιλοτιμίας βιαιοτέρας γενομένης ἔλαθεν ὁ παῖς ἐν ταῖς χερσὶ τῶν ἀντεχομένων ἀφεὶς τὴν ψυχήν. ὥστε τὸ παράδοξον τῆς πράξεως ἀναλογιζομένους ἐλεεῖν ἅμα τὴν τοῦ παθόντος σύμφοραν, καὶ θαυμάζειν τὴν τῆς τύχης περιπέτειαν. ᾧ γάρ ὁ παῖς τῆς αὐτῆς ἐκείνης ἔτυχε προσηγορίας, τοὐτῳ τὴν ὁμοίαν τοῦ βίου καταστροφὴν ἔσχεν, ἑκατέρων ὑπὸ τῶν μάλιστα ἂν βοηθησόντων, τοῦ ζῆν παραπλησίῳ τρόπῳ στερηθέντων. (Ead.)

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς ἐπιστάτης αἱρεθεὶς τῆς περὶ τὸν νεὼν τῆς Ἀθηνᾶς οἰκοδομίας, τοὺς καλλίστους τῶν τεμνομένων λίθων ἐπιλεγόμενος, τὴν μὲν δαπάνην ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἐποιεῖτο, τοῖς δὲ λίθοις

καταχρησάμενος οἰκίαν ᾠκοδόμησε πολυτελῆ. ἐφ' οἷς πᾶσιν ἐπιφανῆναι τὸ δαιμόνιον· κεραυνωθέντα γὰρ τὸν Ἀγαθοκλέα μετὰ τῆς οἰκίας καταφλεχθῆναι. οἱ δὲ Γεσμόροι ἔκριναν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ δημοσίαν εἶναι, καίπερ τῶν κληρονόμων δεικνυόντων μηδὲν εἰληφότα τῶν ἱερῶν δημοσίων χρημάτων· τὴν δὲ οἰκίαν καθιερώσαντες, ἄβατον τοῖς εἰσιοῦσιν ἐποίησαν. ὡς ἔτι καὶ νῦν ὀνομάζεται Ἐμβροντεῖον. (Ead.)

Ol. XII, 3. ante C. N. 730.

Μετὰ ταῦθ' ὁ μὲν βασιλεὺς, ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ἐκ τῶν τραυμάτων, προέθηκε κρίσιν ἀριστείου. κατέβησαν μὲν οὖν ἐπὶ τὸν ἀγῶνα δύο, Κλέοννίς τε καὶ Ἀριστομένης, ὧν ἑκάτερος εἶχεν ἴδιόν τι πρὸς δόξαν. ὁ γὰρ Κλέοννις ὑπερασπίσας τὸν βασιλέα πεπτωκότα, τῶν ἐπιφερομένων Σπαρτιατῶν ὀκτὼ νεκροὺς ἐπεποιήκει· καὶ τούτων ἦσαν δύο ἡγεμόνες ἐπιφανεῖς. πάντων δὲ τῶν ἀναιρεθέντων ὑπ' αὐτοῦ τὰς πανοπλίας ἐσκυλευκὼς, ἐδεδώκει τοῖς ὑπασπισταῖς, ἵνα ἔχῃ σημεῖα τῆς ἰδίας ἀρετῆς πρὸς τὴν κρίσιν. πολλοῖς δὲ περιπεσὼν τραύμασιν, ἅπαντ' ἔσχεν ἐναντία, μέγιστον παρεχόμενος τεκμήριον τοῦ μηδενὶ τῶν πολεμίων εἶξαι. ὁ δ' Ἀριστομένης ἐν τῷ περὶ τοῦ βασιλέως ἀγῶνι πέντε μὲν ἀνῄρηκει τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τὰς πανοπλίας ἐσκυλεύκει, τῶν πολεμίων ἐπικειμένων· καὶ τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα διεφύλαξεν ἄτρωτον· ἐκ δὲ τῆς μάχης ἀπερχόμενος εἰς πόλιν, ἔργον ἐπαινούμενον ἔπραξεν. ὁ μὲν γὰρ

Κλέογνις ἀσθενῶς ἐκ τῶν τραυμάτων διακείμενος, οὔτε βαδίζειν καθ' αὑτὸν, οὔτε χειραγωγεῖσθαι δυνατὸς ἦν· ὁ δ' Ἀριστομένης ἁράμενος αὐτὸν ἐπὶ τοῦ σώματος, ἀπήνεγκεν εἰς τὴν πόλιν, οὐδὲν δὲ ἧττον κομίζων τὴν ἰδίαν πανοπλίαν, καὶ ταῦτα τοῦ Κλεόγνιδος προέχοντος τῶν ἄλλων μεγέθει τε καὶ ῥώμῃ σώματος. τοιαύτας δ' ἐχόντων ἀφορμὰς εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν ἀριστείων κρίσιν, ὁ βασιλεὺς ἐκάθισε μετὰ τῶν ταξιαρχῶν, κατὰ τὸν νόμον. προλαβὼν οὖν τὸν λόγον ὁ Κλέογνις, τοιούτοις ἐχρήσατο λόγοις·

„Βραχὺς μέν ἐστιν ὁ περὶ τῶν ἀριστείων λόγος· „κριταὶ γάρ εἰσιν οἱ τεθεαμένοι τὰς ἑκάστων ἀρετάς· „ὑπομνῆσαι δὲ δεῖ με, διότι πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἄν„δρας ἑκατέρων διαγωνισαμένων ὑφ' ἕνα καιρὸν καὶ „τόπον, ἐγὼ πλείους ἀπέκτεινα. θῆλον οὖν ὡς „κατὰ τὴν αὐτὴν περίστασιν ὁπότερος ἐν ἀριθμῷ „τῶν ἀναιρεθέντων πρωτερεῖ, καὶ τοῖς εἰς τὸ πρω„τεῖον δικαίοις. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ σώματα ἑκατέρων „ἐμφανεστάτας ἀποδείξεις ἔχει τῆς ὑπεροχῆς. ὁ μὲν „γάρ, πλήρης ὢν τραυμάτων ἐναντίων, ἀπελύετο τῆς μάχης· ὁ δ' ὥσπερ ἐκ πανηγύρεως, ἀλλ' οὐ „τηλικαύτης παρατάξεως ἐξιών, οὐκ ἐπειράθη τί „δύναται πολεμίων σίδηρος. εὐτυχέστερος μὲν οὖν „ἴσως Ἀριστομένης, ἀγαθώτερος δ' ἡμῶν οὐκ ἄν „δικαίως κριθείη. πρόρηλος γὰρ ὁ ὑπομείνας τοσαύ„τας διαιρέσεις τοῦ σώματος ὡς ἀφειδῶς ἑαυτὸν „ἐπέδωκεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ὁ δ' ἐν πολεμίων „συμπλοκῇ καὶ τοιούτων κινδύνων, τηρήσας ἑαυτὸν

„ἄτρωτον, εὐλαβείᾳ τοῦ παθεῖν τι τοῦτ' ἐνήργησεν.
„ἄτοπον οὖν εἰ παρὰ τοῖς ἑωρακόσι τὴν μάχην, ὃ
„τῶν πολεμίων μὲν ἐλάττους ἀνελών, τῷ δ' ἰδίῳ
„σώματι κινδυνεύσας ἧττον, προκριθήσεται τοῦ
„πρωτεύοντος ἐν ἀμφοτέροις. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ μη-
„δενὸς ἔτι κινδύνου ὑπάρχοντος, βαστάσαι τὸ σῶ-
„μα καταπεπονημένον ὑπὸ τῶν τραυμάτων, ἀν-
„δρείαν μὲν οὐδεμίαν ἔχει, σώματος δ' ἴσως ἰσχὺν
„ἐπιδείκνυται. ἱκανά μοι ταῦτα εἴρηται πρὸς ὑμᾶς
„πρόκειται γὰρ ἀγὼν οὐ λόγων ἀλλ' ἔργων.

Παραλαβὼν δ' ἐν μέρει τὸν λόγον Ἀριστο-
μένης·

„Θαυμάζω, φησὶν, εἰ μέλλει περὶ ἀριστείων
„ἀμφισβητεῖν ὁ σωθεὶς τῷ σώσαντι. ἀναγκαῖον γὰρ
„ἢ τῶν δικαζόντων αὐτὸν ἄνοιαν καταγινώσκειν, ἢ
„τὴν κρίσιν δοκεῖν ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ἀλλ' οὐκ
„ἐκ τῶν τότε πεπραγμένων ἔσεσθαι. οὐ μόνον δὲ
„Κλέοννις δειχθήσεται κατ' ἀρετὴν λειπόμενος, ἀλλὰ
„καὶ τελέως ἀχάριστος. ἀφεὶς γὰρ τὸ τὰ συντελε-
„σθέντα ὑπ' αὐτοῦ καλῶς διαπορεύεσθαι, διέσυρε
„τὰς ἐμὰς πράξεις, φιλοτιμότερος ὢν ἢ δίκαιον. ᾧ
„γὰρ καὶ ἰδίας σωτηρίας τὰς μεγίστας ὀφείλει χάρι-
„τας, τούτου τὸν ἐπὶ τοῖς καλῶς πραχθεῖσιν ἔπαι-
„νον διὰ φθόνον ἀφῄρηται. ἐγὼ δὲ ὁμολογῶ μὲν
„ἐν τοῖς τότε γεγενημένοις κινδύνοις εὐτυχὴς ὑπάρ-
„ξαι, φημὶ δὲ πρότερον ἀγαθὸς γενέσθαι. εἰ μὲν
„ἐκκλίνας τὴν τῶν πολεμίων ἐπιφοράν, ἄτρωτος
„ἐγενόμην, οὐκ εὐτυχῆ με προσῆκεν ὀνομάζειν,
„ἀλλὰ δειλόν, οὐδ' ὑπὲρ ἀριστείων λέγειν κρίσιν;

„ἀλλὰ τοῖς ἐκ τῶν νόμων τεμωρέαις περιπεπτωκέναι.
„ἐπεὶ δ' ἐν πρώτοις μαχόμενος, καὶ τοὺς ὑφισταμένους ἀναιρῶν, οὐκ ἔπαθον ἅπερ ἔδρασα, φεύγειν οὐκ εὐτυχῆ με μόνον ἀλλὰ καὶ ἀγαθόν. εἴτε γὰρ οἱ πολέμιοι καταπλαγέντες τὴν ἀρετὴν, οὐκ ἐτόλμησαν ἀμύνασθαι, μεγάλων ἐπαίνων ἄξιος, ὃν ἐφοβήθησαν· εἴτ' ἐκείνων ἀγωνιζομένων, εὐθύμως ἐγὼ φονεύων τοὺς ἀνθεστηκότας, καὶ τοῦ σώματος ἐποιούμην πρόνοιαν, ἀνδρεῖος ἅμα καὶ συνετός. ὁ γὰρ ἐν αὐτῷ θυμομαχεῖν ἐμφρόνως ὑπομένων τὸ δεινὸν, ἑκατέρας ἔχει τὰς ἀρετὰς, σώματός τε καὶ ψυχῆς. καίτοιγε ταῦτα δίκαια πρὸς ἑτέρους ἦν μοι ῥητέον ἀμείνους τούτου. ὅτε γὰρ Κλέοννιν παραλελυμένον ἐκ τῆς μάχης εἰς τὴν πόλιν ἀπήνεγκα, τἀμαυτοῦ σώζων ὅπλα, καὶ ὑπ' αὐτοῦ κεκρίσθαι νομίζω τὸ δίκαιον. καίτοιγε παρορασθεὶς τόθ' ὑφ' ἡμῶν, ἴσως οὐκ ἂν ἤριζε νῦν ὑπὲρ ἀριστείων, οὐδὲ διασύρων τηλικοῦτον μέγεθος εὐεργεσίας, ἔλεγε μηδὲν εἶναι μέγα τὸ πρᾶχθὲν, διὰ τὸ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἀποχωρεῖν ἐκ τῆς μάχης τοὺς πολεμίους. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὅτι πολλάκις οἱ διαλυθέντες ἐκ τῆς μάχης, ἐξ ὑποστροφῆς εἰώθασιν ἐπιτίθεσθαι, καὶ στρατηγίᾳ ταύτῃ χρησάμενοι, τυγχάνειν τῆς νίκης; ἱκανά μοι τὰ ῥηθέντα. λόγων γὰρ πλειόνων οὐκ οἶμαι ὑμᾶς προσδεῖσθαι.

Τούτων ῥηθέντων, οἱ δικάζοντες, ὁμογνώμονες γενόμενοι προέκριναν τὸν Ἀριστομένην.

*

Ol. XVI. 2. ante C. N. 715.

Ὅτι Πομπήλιος ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς πάντα τον τοῦ ζῆν χρόνον ἐν εἰρήνῃ διετέλεσε. λέγουσι δέ τινες ἀκουστὴν γενόμενον Πυθαγόρου παρ' ἐκείνου λαβεῖν τότε περὶ θεῶν νομοθετήματα, καὶ πολλὰ διδαχθῆναι· δι' ὧν ἐπιφανὴς ἀνὴρ ἐγενέτο, καὶ βασιλεὺς ἠρέθη μετάπεμπτος. (Excerpt. de Virt. et Vitiis.)

*

Ol. XVIII. 1. ante C. N. 708.

Ὅτι Δηϊόκης ὁ Μήδων βασιλεὺς πολλῶν ἀνομημάτων γενομένων ἤσκει δικαιοσύνην καὶ ἄλλας ἀρετάς. (Ead.)

*

Ὅτι οἱ Συβαρῖται γαστρίδουλοί εἰσι καὶ τρυφηταί. τοσοῦτος δὲ ἦν ζῆλος παρ' αὐτοῖς τρυφῆς, ὥστε καὶ τῶν ἔξωθεν ἐθνῶν μάλιστα ἠγάπων Ἴωνας καὶ Τυῤῥηνούς· ὅτι συνέβαινεν αὐτούς τοὺς μὲν τῶν Ἑλλήνων, τοὺς δὲ τῶν Βαρβάρων προέχειν τῇ κατὰ τὸ ζῆν πολυτελείᾳ. (Ead.)

*

Ὅτι Μινδυρίδης λέγεται περιουσιάσαι τρυφῇ παρὰ Συβαρίταις. οὗτος γὰρ Κλεισθένους τοῦ Σικυωνίων τυράννου νικήσαντος ἅρμασι, καὶ κηρύξαντος παραγενέσθαι τοὺς προαιρουμένους γαμεῖν τὴν αὐτοῦ θυγατέρα, δοκοῦσαν κάλλει διαφέρειν, ἀναχθῆναί τινα ἐκ Συβάρεως ἐν πεντηκον-

τόρῳ τοὺς ἱρέτας ἔχοντα ἰδίους οἰκέτας· ὧν εἶναι τοὺς μὲν ἁλιεῖς, τοὺς δὲ ὀρνιθοθήρας. παραγενόμενον δὲ εἰς Σικυῶνα ταῖς κατὰ τὴν οὐσίαν παρασκευαῖς οὐ μόνον τοὺς ἀντιμνηστεύσαντας, ἀλλὰ καὶ τὸν τύραννον αὐτὸν ὑπερᾶραι, καίπερ τῆς πόλεως αὐτῷ πάσης συμφιλοτιμουμένης. ἐν δὲ τῷ μετὰ τὴν ἄφιξιν δείπνῳ προσιόντος τινὸς ὅπως κατακλιθῇ πρὸς αὐτόν, εἰπεῖν ὅτι κατὰ τὸ κήρυγμα πάρεστιν, ἢ μετὰ τῆς γυναικὸς, ἢ μόνος κατακλιθησόμενος. (Ead.)

*

Ol. XIV, 2. ante C. N. 722.

Ὅτι Ἱππομένης ὁ τῶν Ἀθηναίων ἄρχων, τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ φθαρείσης ὑπό τινος, τιμωρίαν ἔλαβε παρ' αὐτῆς ἀνήκιστον καὶ παρηλλαγμένην. μεθ' ἵππου γὰρ αὐτὴν εἰς οἰκίσκον τινὰ συγκλείσας, καὶ τὴν τροφὴν παρελόμενος ἐπί τινας ἡμέρας, ἠνάγκασε τὸ ζῶον διὰ τὴν ἔνδειαν ἀναλῶσαι τὸ σῶμα τῆς παραβληθείσης. (Ead.)

*

Olymp. XXVIII, 1. ante C. N. 668.

Ὅτι ἐπὶ Ὀστιλίου Τύλλου τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως, Ἄλβανοὶ τὴν αὔξησιν τῶν Ῥωμαίων ὑφορώμενοι, καὶ ταπεινῶσαι τούτους βουλόμενοι, προσεποιήσαντο ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν χώρας γεγονέναι λῃστὰς Ῥωμαίους, καὶ ἔπεμψαν εἰς Ῥώμην πρεσβευτὰς, τοὺς τὸ δίκαιον αἰτήσοντας· εἰ δὲ μὴ προσέχωσι, πόλεμον καταγγέλλοντας. Ὀστίλιος δὲ ὁ τῶν Ῥωμαίων

βασιλεὺς, πυθόμενος ὡς ζητοῦσι πρόφασιν πολέμου, τοῖς μὲν φίλοις παρήγγειλε τοὺς πρίσβεις ἐκδέξασθαι, καὶ παρακαλεῖν ἐπὶ ξενίαν· αὐτὸς δὲ ἐκκλίνας τὴν πρὸς τούτους ἔντευξιν, ἔπεμψεν εἰς Ἄλβανοὺς τὸ παραπλήσιον τοῖς ἐκείνων ποιήσοντας. τοῦτο δὲ συνετέλεσεν ἀρχαϊκῷ τινι προαχθεὶς ἔθει, διὰ τὸ τοὺς παλαιοὺς μηδὲν οὕτω σπουδάζειν, ὡς τὸ δικαίους ἐφίστασθαι πολέμους. εὐλαβεῖτο γὰρ, μὴ τοὺς αἰτίους τῆς λῃστείας, οὔθ' εὑρεῖν δυνάμενος, οὔτε παραδιδοὺς τοῖς ἐξαιτοῦσι, δόξῃ πόλεμον ἄδικον ἐπαναιρεῖσθαι. εὐτυχούντων δὲ πρότερον τῶν εἰς Ἄλβαν πεμφθέντων τὸ μὴ λαμβάνειν τὸ δίκαιον, εἰς ἡμέραν τριακοστὴν πόλεμον κατήγγειλαν· ὃν οἱ μὲν τῶν Ἀλβανῶν πρεσβευταὶ κατὰ τὴν ἐξαίτησιν ἀπόκρισιν ἔλαβον· ὅτι πρότερον ἐκείνων οὐ διδόντων τὸ δίκαιον, οἱ Ῥωμαῖοι πόλεμον αὐτοῖς κατηγγελκότες εἶησαν. οἱ δὲ δῆμοι πρὸς ἀλλήλους ἐπιγαμίας ἔχοντες καὶ φιλίαν, ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας εἰς διαφορὰν κατέστησαν. (Excerpt. Legat.)

*

Τὸ πρότερον τὸ γένος μὲν Ῥωμαίων τῶν Λατίνων Οὐχὶ συνῆπτε πόλεμον ἀκηρυκτεὶ πρὸς ἔθνος, Ἀλλὰ τῇ χώρᾳ πρότερον ἔθνους τοῦ πολεμίου Δόρυ σημεῖον ἔῤῥιπτεν, ἔχθρας ἀρχὴν σημαῖνον. Ἔπειτα δὲ κατήρχετο πολέμου πρὸς τὸ ἔθνος· τοῦτό φησι Διόδωρος. (Tzetzes Chil. V. Hist. 15.)

*

Olymp. XXXIII, 4. ante C. N. 648.

Κιθαρῳδὸς ὁ Τέρπανδρος, τῷ γένει Μηθυμναῖος. Στασιασάντων δέ ποτε τῶν Λακεδαιμονίων, Χρησμὸς αὐτοῖς ἐξέπεσε πάλιν φιλιωθῆναι, Ἂν ἐκ Μηθύμνης Τέρπανδρος ἐκείνοις κιθαρίσοι. Καὶ δή τι μέλος Τέρπανδρος ἐντέχνως κιθαρίσας, Αὐτοὺς πάλιν συνήρμοσε, Διόδωρος ὡς γράφει, Τῆς ἁρμονίας τῇ ᾠδῇ. καὶ γὰρ μετατραπέντες, Ἀλλήλους περιέβαλλον, ἠσπάζοντο δακρύοις. (Idem Chiliad. I. Hist. 16.)

*

Ὅτι Ἀρκεσίλαος ὁ τῶν Κυρηναίων βασιλεὺς δεινοπαθήσας ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς ἐπηρώτα εἰς Δελφούς. ἔχρησεν δὲ ὁ θεὸς ὅτι θεῶν ἐστι μῆνις· τοὺς γὰρ ὕστερον βασιλεῖς οὐχ ὁμοίως ἄρχειν τῷ πρώτῳ Βάττῳ. ἐκεῖνον μὲν γὰρ αὐτῇ τῇ προσηγορίᾳ τοῦ βασιλέως ἀρκούμενον ἐπιεικῶς ἄρξαι καὶ δημοτικῶς, καὶ τὸ μέγιστον τηροῦντα τὰς πρὸς τοὺς θεοὺς τιμάς. τοὺς δὲ ὕστερον ἀεὶ τυραννικώτερον δυναστεύοντας, ἐξιδιοποιήσασθαι μὲν τὰς δημοσίας προσόδους, ὀλιγωρῆσαι δὲ τῆς πρὸς τὸ θεῖον εὐσεβείας. (Excerpt. de Virt. et Vitiis.)

*

Ὅτι τῆς τῶν Κυρηναίων στάσεως διαιτητὴς ἐγένετο Δημώναξ Μαντινεὺς, συνέσει καὶ δικαιοσύνῃ δοκῶν διαφέρειν. οὗτος οὖν πλεύσας εἰς Κυρήνην,

καὶ παρὰ πάντων λαβὼν τὴν ἐπιτροπὴν, διέλυσε τὰς πόλεις ἐπὶ τούτοις. (Ead.)

*

Ol. XL, 4. ante C. N. 617.

Ὅτι Λεύκιος Ταρκύνιος ὁ τῶν Ῥωμαίων βασιλεὺς σπουδαίας ἔτυχεν ἀγωγῆς, καὶ γενόμενος ζηλωτὴς παιδείας, οὐ μετρίως δὲ ἀρετὴν ἐθαυμάζετο. ἀνδρωθεὶς γὰρ συνεστάθη τῷ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων Ἄγκῳ Μαρκίῳ, καὶ φίλος αὐτοῦ μέγιστος ἐγένετο, καὶ πολλὰ τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν συνδιώκει τῷ βασιλεῖ. καὶ μεγαλόπλουτος ὢν πολλοῖς τῶν ἀπόρων ἐβοήθει, χρήματα διδοὺς, καὶ πᾶσι προσφιλῶς ὁμιλῶν, ἄμεμπτος ἦν καὶ ἔνδοξος ἐπὶ σοφίᾳ. (Ead.)

FORTE E LIBRO IX.

*

Olymp. XLVI, 3. ante C. N. 594.

Ἦν δὲ καὶ (Σόλων) πατρὸς μὲν Ἐξηκεστίδου, τὸ γένος ἐκ Σαλαμῖνος τῆς Ἀττικῆς. σοφίᾳ δὲ καὶ παιδείᾳ πάντας τοὺς καθ' ἑαυτὸν ὑπερβεβηκώς· φύσει δὲ πρὸς ἀρετὴν τῶν ἄλλων πολὺ διαφέρων, ἐζήλωσεν ἀρετὴν ἐπαινουμένην. πᾶσι γὰρ τοῖς μαθήμασι πολὺν χρόνον ἐνδιατρίψας, ἀθλητὴς ἐγένετο πάσης ἀρετῆς. κατὰ μὲν γὰρ τὴν τοῦ παιδὸς ἡλικίαν παιδευταῖς ἐχρήσατο τοῖς ἀρίστοις, ἀνδρωθεὶς

δὲ συνδιέτριψε τοῖς μεγίστην ἔχουσι δύναμιν ἐπὶ φιλοσοφίᾳ. διὸ καὶ τούτοις ὁμιλῶν καὶ συνδιατρίβων, ὠνομάσθη μὲν εἷς ἑπτὰ σοφῶν. καὶ τὸ πρωτεῖον τῆς συνέσεως οὐ μόνον παρὰ τούτοις τοῖς ἀνδράσιν, ἀλλὰ καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς θαυμαζομένοις ἐπηνέγκατο. (Excerpt. de Virt. et Vitiis.)

*

Ὅτι ὁ αὐτὸς Σόλων ἐν τῇ νομοθεσίᾳ μεγάλην δόξαν περιποιησάμενος, ἐν ταῖς ἰδιωτικαῖς ὁμιλίαις καὶ ἀποκρίσεσιν, ἔτι δὲ συμβουλίαις θαυμαστὸς ἐτύγχανε διὰ τὴν ἐν παιδείᾳ προκοπήν. (Ead.)

*

Ὅτι ὁ αὐτὸς Σόλων τὴν ὅλην ἀγωγὴν τῆς πόλεως ἐχούσης Ἰωνικήν, καὶ διὰ τὴν τρυφὴν καὶ τὴν ῥᾳστώνην ἐκτεθηλυμένων τῶν Ἀθηναίων, μετέθηκε τῇ συνηθείᾳ πρὸς ἀρετὴν καὶ ζῆλον τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων. διὸ τῇ τούτου νομοθεσίᾳ καθοπλισθέντες τὰς ψυχὰς Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων καταλύειν ἐπεχείρησαν τὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν ἀρχήν. (Ead.)

*

Ἱστέον ὅτι ὁ μὲν Σόλων ἐγένετο ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν τυράννων ἐν ταῖς Ἀθήναις, πρὸ τῶν Περσικῶν· ὁ δὲ Δράκων πρὸ αὐτοῦ ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ἔτεσιν, ὥς φησιν ὁ Διόδωρος. (Ex Ulpiano ad Timocrateam p. 480.)

*

VII. Sapientes circa Ol. XLVI.

Ὅτι Μύσων τις ἦν Μαλιεὺς, ὃς ᾤκει ἐν κώμῃ Χηνὰς καλουμένῃ τὸν ἅπαντα χρόνον ἐν ἀγρῷ διατρίβων, καὶ ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀγνοούμενος. ὃν ἀντεισῆξαν εἰς τοὺς ἑπτὰ σοφοὺς, ἐκκρίναντες τὸν Περίανδρον τὸν Κορίνθιον, διὰ τὸ τύραννον γεγονέναι πικρόν. (Excerpt. de Virt. et Vitiis.)

*

Ὅτι Χέλων τῷ λόγῳ σύμφωνον ἔσχε τὸν βίον, ὅπερ σπανίως εὕροι τις ἂν γινόμενον. τῶν γὰρ καθ' ἡμᾶς φιλοσόφων τοὺς πλείστους ἰδεῖν ἐστι, λέγοντας μὲν τὰ κάλλιστα, πράττοντας δὲ τὰ χείριστα, καὶ τὴν ἐν ταῖς ἐπαγγελίαις αὐτῶν σεμνότητα καὶ σύνεσιν διὰ τῆς πείρας ἐλεγχομένην. ὁ δὲ Χίλων χωρὶς τῆς κατὰ τὸν βίον ἐν ἅπασι τοῖς πραττομένοις ἀρετῆς, πολλὰ διενοήθη καὶ ἀπεφθέγξατο μνήμης ἄξια. (Ead.)

Ὅτι Πιττακὸς ὁ Μιτυληναῖος οὐ μόνον ἐν σοφίᾳ θαυμαστὸς ἦν, ἀλλὰ καὶ πολίτης ἐγένετο τοιοῦτος, οἷον ἕτερον οὐκ ἤνεγκεν ἡ νῆσος· δοκῶ δ' οὐδ' ἂν ὕστερον ἐνέγκαι, μέχρι ἂν τὸν οἶνον φέρῃ πλείω τε καὶ ἡδίω. νομοθέτης τε γὰρ ἀγαθὸς ὑπῆρχε, κἂν τοῖς κατὰ μέρος πρὸς τοὺς πολίτας κοινὸς καὶ φιλάνθρωπος, καὶ τὴν πατρίδα τριῶν τῶν μεγίστων συμφορῶν ἀπέλυσε, τυραννίδος, στάσεως, πολέμου. (Ead.)

*

Ὅτι Πιττακὸς βαθὺς ἦν καὶ ἥμερος, καὶ τὴν παραίνησιν ἔχων αὐτὸς ἐν αὑτῷ. διὸ δὴ πᾶσιν ἐδόκει τέλειος ἀνὴρ εἶναι πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν ὁμολογουμένως. κατὰ μὲν γὰρ τὴν νομοθεσίαν ἐφαίνετο πολιτικὸς καὶ φρόνιμος, κατὰ δὲ τὴν πίστιν δίκαιος, κατὰ δὲ τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις ὑπεροχὴν ἀνδρεῖος, κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ κέρδος μεγαλοψυχίαν ἀφιλάργυρος. (Ead.)

*

Ὅτι φασὶν οἱ Πριηνεῖς ὅτι Μεσσηνίας τὸ γένος ἐπισήμους παρθένους λυτρωσάμενος ὁ Βίας παρὰ ληστῶν, ἦγεν ὡς ἰδίας θυγατέρας ἐκτίμως. μετὰ δὲ τινας χρόνους παραγενομένων τῶν συγγενῶν κατὰ ζήτησιν, ἀπέδωκεν αὐτὰς, οὔτε τροφεῖα πραξάμενος, οὔτε λύτρα· τοὐναντίον δὲ τῶν ἰδίων πολλὰ δωρησάμενος. εἶχον οὖν πρὸς αὐτὸν αἱ κόραι πατρικὴν εὔνοιαν, διά τε τὴν συντροφίαν, καὶ τὰ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας· ὥστε καὶ χωρισθεῖσαι μετὰ τῶν ἰδίων εἰς τὴν πατρίδα, τῆς ὑπεροχίου χάριτος οὐκ ἐπελάθοντο. (Ead.)

*

Ὅτι συγγενεῖς Μεσσήνιοι κατὰ τὸν βόλον ἕτερον μὲν οὐδὲν ἀνείλκυσαν, χαλκοῦν δὲ τρίποδα μόνον, ἐπιγραφὴν ἔχοντα ΤΩΙ ΣΟΦΩΤΑΤΩΙ. ἀναχθέντος δὲ τοῦ κατασκευάσματος δοθῆναι τῷ Βίαντι. (Ead.)

*

Ὅτι Βίας ἦν δεινότατος καὶ τῷ λόγῳ πρωτεύων τῶν καθ' ἑαυτόν. κατεχρήσατο δὲ τῇ τοῦ λέγειν δυνάμει πολλοῖς ἀνάπαλιν. οὐ γὰρ εἰς μισθαρνίαν, οὐδὲ εἰς προσόδους, ἀλλ' εἰς τὴν τῶν ἀδικουμένων κατεῖδετο βοήθειαν. ὅπερ ἂν σπανιώτατον ἄν τις εὕροι. (Ead.)

*

Διόδωρος δέ που τῶν δεκάτων βιβλίων εἰπὼν περί τε Σικελῶν καὶ Σικανῶν, διαφορὰν οἶδεν, ὡς καὶ προειρήθη, Σικελοῦ καὶ Σικανοῦ. (Eustath. ad Homer. p. 1962. et p. 1896.)

*

Ol. LV, 1. ante C. N. 560.

Κῦρος Περσῶν ἐβασίλευεν, ᾧ ἔτει Ὀλυμπιὰς ἤχθη νέ. ὡς ἐκ τῶν Βιβλιοθηκῶν Διοδώρου — ἐστὶν εὑρεῖν. (Africanus in Euseb. Praep. Evang. L. X, 10. p. 488.)

*

Ὅτι Κῦρος ὁ Καμβύσου μὲν υἱὸς καὶ Μανδάνης τῆς θυγατρὸς Ἀστυάγους τοῦ Μήδων βασιλέως, ἀνδρείᾳ καὶ συνέσει καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς ἐπρώτευε τῶν καθ' αὑτόν. βασιλικῶς γὰρ αὐτὸν ὁ πατὴρ ἦγε παιδεύων, ζῆλον ἐμποιῶν τῶν κρατίστων. καὶ ἔκδηλος ἦν ἀδρῶν ἁψόμενος πραγμάτων, διὰ τὸ τὴν ἀρετὴν προφαίνειν ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν. (Excerpt. de Virt. et Vitiis.)

*

Ὅτι Ἀστυάγης ὁ τῶν Μήδων βασιλεὺς ἡττηθεὶς καὶ φυγὼν αἰσχρῶς, διὰ ὀργῆς εἶχε τοὺς στρατιώτας· καὶ τοὺς μὲν ἐφ' ἡγεμονιῶν τεταγμένους ἅπαντας ἀπαλλάξας, ἑτέρους ἀντ' ἐκείνων κατέστησε, τοὺς δὲ τῆς φυγῆς αἰτίους ἅπαντας ἐπιλέξας ἀπέσφαξε, νομίζων τῇ τούτων τιμωρίᾳ τοὺς ἄλλους ἀναγκάσειν ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐν τοῖς κινδύνοις γενέσθαι. ὠμὸς γὰρ ἦν καὶ φύσει ἀπηνής. οὐ μὴν τὰ πλήθη κατεπλάγη αὐτοῦ τὴν βαρύτητα, ἀλλ' ἕκαστος μισήσας τὸ βίαιον καὶ παράνομον τῆς πράξεως, μεταβολῆς ὠρέγετο. διὸ καὶ κατὰ λόγους ἐγίνοντο συνδρομαὶ καὶ λόγοι ταραχώδεις, παρακαλούντων ἀλλήλους τῶν πλείστων πρὸς τὴν κατὰ τούτων τιμωρίαν. (Ead.)

*

Ὅτι Κῦρος, ὡς φασιν, οὐ μόνον ἦν κατὰ τὸν πόλεμον ἀνδρεῖος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους εὐγνώμων, καὶ φιλάνθρωπος. διόπερ αὐτὸν οἱ Πέρσαι προσηγόρευσαν πατέρα. (Ead.)

*

Ὅτι Ἄδραστός τις Φρὺξ τὸν τοῦ βασιλέως Κροίσου τοῦ Λυδίου υἱὸν πρὸς κυνηγίαν ἀκουσίως, ἐξακοντίσας κατὰ συὸς, Ἄτυν καλούμενον πλήξας ἀπέκτεινε. καὶ ὁ μὲν καὶ ἀκουσίως ἀνῃρηκὼς οὐκ ἔφησεν ἑαυτὸν ἔτι ζῆν ἄξιον εἶναι. διὸ καὶ παρεκάλει τὸν βασιλέα μὴ φείσασθαι, τὴν ταχίστην δὲ ἐπικαταστάττειν τῷ τοῦ τετελευτηκότος τάφῳ. ὁ δὲ Κροῖσος

τὴν μὲν ἀρχὴν ὡς ἂν ἐπὶ φόνῳ τέκνου δι' ὀργῆς εἶχε τὸν Ἄδραστον, ἀπειλῶν ζῶντα κατακαύσειν. ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἐώρα προθυμούμενον, καὶ εἰς τὴν τοῦ τετελευτηκότος τιμὴν τὸ ζῆν ἐπιδιδόντα, τὸ τηνικαῦτα λήξας τῆς ὀργῆς ἀπέλυσε τῆς τιμωρίας τὸν ἀνελόντα, τὴν ἰδίαν τύχην, ἀλλ' οὐ τὴν ἐκείνου προαίρεσιν αἰτιώμενος. ὁ δὲ Ἄδραστος οὐδὲν ἧττον κατ' ἰδίαν ἐπὶ τὸν Ἄτυος τάφον πορευθεὶς ἑαυτὸν κατέσφαξεν. (Ead.)

*

— Ὅτι Κροῖσος ὁ τῶν Λυδῶν βασιλεὺς προσποιησάμενος εἰς Δελφοὺς πέμπειν, ἔπεμπεν εἰς Πελοπόννησον Εὐρύβατον τὸν Ἐφέσιον, δοὺς αὐτῷ χρυσίον, ὅπως ὡς πλείστους ξενολογήσῃ τῶν Ἑλλήνων. ὁ δὲ πεμφθεὶς, πρὸς Κῦρον τὸν Πέρσην ἀποχωρήσας τὰ κατὰ μέρος ἐδήλωσε. διὸ καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐπισήμου γενομένης τῆς περὶ τὸν Εὐρύβατον πονηρίας, μέχρι τοῦ νῦν ὅταν τις ὑνειδίσαι τινὶ βούληται μοχθηρίαν, Εὐρύβατον ἀποκαλεῖ. (Ead.)

*

Olymp. LVIII, 1. ante C. N. 548.

Ὅτι Κῦρος εὐσεβῆ νομίσας εἶναι τὸν Κροῖσον διὰ τὸ καταῤῥαγῆναι ὄμβρον καὶ σβέσαι τὴν φλόγα, καὶ διὰ μνήμης ἔχων τὴν Σόλωνος ἀπόκρισιν, μεθ' ἑαυτοῦ περιῆγε τὸν Κροῖσον ἐντίμως. μετέδωκε δὲ αὐτῷ καὶ τοῦ συνεδρίου, διαλαμβάνων ὑπάρχειν συνετὸν, ὡς ἂν πολλοῖς καὶ πεπαιδευμένοις, καὶ σοφοῖς ἀνδράσι συμβεβιωκότα. (Ead.)

*

Ol. LXI, 2 ante C. N. 533.

Ὅτι Σερούιος Τύλλιος ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ἐβασίλευσεν ἔτη μδ', διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς κατωρθωκὼς οὐκ ὀλίγα τῶν κοινῶν. (Ead.)

*

Ol. LXI. 4. ante C. N. 533.

Ὅτι ἐπ' ἄρχοντος Ἀθήνησι Θηρικλείους κατὰ τὴν ξα' Ὀλυμπιάδα, Πυθαγόρας ὁ φιλόσοφος ἐγνωρίζετο, προκεκοφὼς ἤδη ἐν παιδείᾳ. γέγονε γὰρ ἱστορίας ἄξιος εἰ καί τις ἕτερος τῶν περὶ παιδείαν διατριψάντων. γέγονε δὲ Σάμιος τὸ γένος· οἱ δέ φασιν ὅτι Τυῤῥηνός. τοσαύτη δ' ἦν τοῖς αὐτοῦ λόγοις πειθὼ καὶ χάρις, ὡς καὶ τῆς πόλεως ἰσχεδὸν ὅλης ἐπ' αὐτὸν ἐπιστρεφομένης καθ' ἡμέραν, ὥσπερεὶ πρός τινος θεοῦ παρουσίαν, ἅπαντας συνιέναι ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν· οὐ μόνον δὲ περὶ τὴν ἐν τῷ λέγειν δύναμιν ἐφαίνετο μέγας, ἀλλὰ καὶ ψυχῆς ἐνέφαινεν ἦθος κατεστιλμένον, καὶ πρὸς μίμησιν βίου σώφρονος τοῖς νέοις θαυμαστὸν ἀρχέτυπον, καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας ἀπέτρεπεν ἀπὸ τῆς πολυτελείας καὶ τρυφῆς, ἁπάντων διὰ τὴν εὐπορίαν ἐκκεχυμένων εἰς ἄνεσιν καὶ διαφθοράν ἀγεννῆ τοῦ σώματος καὶ ψυχῆς. (Ead.)

FORTE E LIBRO X.

*

Ol. LXII, 1: ante C. N. 532.

Ὅτι Πυθαγόρας πυθόμενος τὸν Φερεκύδην, τὸν ἐπιστάτην αὐτοῦ γεγενημένον, ἐν Δήλῳ νοσεῖν καὶ τελέως ἐσχάτως ἔχειν, ἔπλευσεν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Δῆλον· ἐκεῖ δὲ χρόνον ἱκανὸν τὸν ἄνδρα γηροτροφήσας, πᾶσαν εἰσενέγκατο σπουδὴν ὥστε τὸν πρεσβύτην ἐκ τῆς νόσου διασῶσαι. κατισχύσαντος δὲ τοῦ Φερεκύδου διὰ τὸ γῆρας καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῆς νόσου, περιέστειλεν αὐτὸν κηδεμονικῶς, καὶ τῶν νομιζομένων ἀξιώσας ὡσανεί τις υἱὸς πατέρα, πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν. (Excerpt. de Virtut. et Vitiis.)

*

Ὅτι ἐπαιδάν τινες τῶν συνήθων ἐκ τῆς οὐσίας ἐκπέσοιεν, διηροῦντο τὰ χρήματα αὐτῶν ὡς πρὸς ἀδελφούς. οὐ μόνον δὲ πρὸς τοὺς καθ' ἡμέραν συμβιοῦντας τῶν γνωρίμων τοιαύτην εἶχον τὴν διάθεσιν, ἀλλὰ καθόλου πρὸς πάντας τοὺς τῶν πραγμάτων τούτων μετασχόντας. (Ead.)

*

Ὅτι Κλινίας Ταραντῖνος τὸ γένος, εἷς δὲ τῶν ἐκ τοῦ προειρημένου συστήματος ὤν, πυθόμενος

Πρῶτον τὸν Κυρηναῖον διά τινα πολιτικὴν περιστασιν ἀπολωλεκότα τὴν οὐσίαν, καὶ τελέως ἀπορούμενον, ἐξεδήμησεν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς Κυρήνην μετὰ χρημάτων ἱκανῶν, καὶ τὴν οὐσίαν ἀπεκατέστησε τῷ προειρημένῳ, οὐδέποτε τοῦτον ὡρακώς, ἀκούων δὲ μόνον ὅτι Πυθαγόρειος ἦν. καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τὸ παραπλήσιον πεποιηκότες διαμνημονεύονται. οὐ μόνον δὲ ἓν τῇ τῶν χρημάτων ἐπιδόσει, τοιούτους αὐτοὺς παρείχοντο τοῖς γνωρίμοις, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς ἐπισφαλεστάτους καιροὺς συνεκινδύνευον. καὶ γὰρ Διονυσίου τυραννοῦντος Φιντίας τις Πυθαγόρειος ἐπιβεβουλευκὼς τῷ τυράννῳ, μέλλων δὲ τῆς τιμωρίας τυγχάνειν, ᾐτήσατο παρὰ τοῦ Διονυσίου χρόνον εἰς τὸ περὶ τῶν ἰδίων πρότερον ἃ βούλεται διοικῆσαι· δώσειν δ' ἔφησεν ἐγγυητὴν τοῦ θανάτου τῶν φίλων ἕνα. τοῦ δὲ δυνάστου θαυμάσαντος εἰ τοιοῦτός ἐστι φίλος, ὃς ἑαυτὸν εἰς τὴν εἱρκτὴν ἀντ' ἐκείνου παραδώσει, προσκαλέσατό τινα τῶν γνωρίμων ὁ Φιντίας, Δάμωνα ὄνομα, Πυθαγόρειον φιλόσοφον, ὃς οὐδὲ διστάσας ἔγγυος εὐθὺς ἐγενήθη θανάτου. τινὲς μὲν οὖν ἐπῄνουν τὴν ὑπερβολὴν τῆς πρὸς τοὺς φίλους εὐνοίας, τινὲς δὲ τοῦ ἐγγύου προπέτειαν καὶ μανίαν κατεγίνωσκον. πρὸς δὲ τὴν τεταγμένην ὥραν ἅπας ὁ δῆμος συνέδραμεν, καραδοκῶν εἰ φυλάξει τὴν πίστιν ὁ καταστήσας. ἤδη δὲ τῆς ὥρας συγκλειούσης, πάντες μὲν ἀπεγίγνωσκον· ὁ δὲ Φιντίας ἀνελπίστως ἐπὶ τῆς ἐσχάτης τοῦ χρόνου ῥοπῆς δρομαῖος ἦλθε, τοῦ Δάμωνος ἀπαγομένου πρὸς τὴν ἀνάγκην. θαυμα-

στῆς δὲ τῆς φιλίας φανείσης ἅπασιν, ἐπίλυσεν ὁ Διονύσιος τῆς τιμωρίας τὸν ἐγκαλούμενον, καὶ παρεκάλεσε τοὺς ἄνδρας τρίτον ἑαυτὸν εἰς τὴν φιλίαν προσλαβέσθαι. (Ead.)

*

Ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι καὶ τῆς μνήμης μεγίστην γυμνασίαν ἐποιοῦντο, τοιοῦτόν τινα τρόπον τῆς μελέτης ὑποστησάμενοι. οὐ πρότερον ἐκ τῆς εὐνῆς ἠγείροντο, πρὶν ἂν πρὸς ἑαυτοὺς ἀναμνημονεύσαντο τὰ κατὰ τὴν προτέραν ἡμέραν αὐτοῖς πραχθέντα, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς πρωΐας, τὴν δὲ τελευτὴν ἕως ἑσπέρας ποιούμενοι. εἰ δ' ἀναστροφὴν ἔχοιεν καὶ πλείονα σχολὴν ἄγοιεν, καὶ τρίτῃ, καὶ τετάρτῃ, καὶ ταῖς ἔτι πρότερον ἡμέραις πραχθέντα προσανελάμβανον. τοῦτο πρὸς ἐπιστήμην καὶ φρόνησιν, ἔτι δὲ τῶν πάντων ἐμπειρίαν τε τοῦ δύνασθαι πολλὰ μνημονεύειν. (Ead.)

*

Ὅτι ἐποιοῦντο καὶ τῆς ἐγκρατείας γυμνασίαν τόνδε τὸν τρόπον. παρασκευασάμενοι πάντα τὰ κατὰ τὰς λαμπροτάτας ἑστιάσεις παρατιθέμενα, πολὺν αὐτοῖς ἐνέβλεπον χρόνον· εἶτα διὰ τῆς θέας τὰς τῆς φύσεως ἐπιθυμίας πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν ἐκκαλεσάμενοι, τὰς τραπέζας ἐκέλευον αἴρειν τοὺς παῖδας, καὶ παραχρῆμα ἄγευστοι τῶν παρατεθέντων ἐχωρίζοντο. (Ead.)

*

Ὅτι Πυθαγόρας παρήγγελλε τοῖς μανθάνουσι,

σπανίως μὲν ὀμνύναι, χρησαμένους δὲ τοῖς ὅρκοις πάντως ἐμμένειν. (Ead.)

*

Ὅτι ὁ αὐτὸς Πυθαγόρας καὶ περὶ τῶν ἀφροδισίων ἐκλογιζόμενος τὸ συμφέρον, παρήγγελλε κατὰ μὲν τὸ θέρος μὴ πλησιάζειν γυναιξὶ, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα προσιέναι τεταμιευμένως. καθόλου γὰρ τὸ γένος τῶν ἀφροδισίων ὑπελάμβανεν εἶναι βλαβερὸν, τὴν δὲ συνέχειαν αὐτῶν τελέως ἀσθενείας καὶ ὀλέθρου ποιητικὴν ἐνόμιζε. (Ead.)

*

Ὅτι ὁ αὐτὸς Πυθαγόρας παρήγγελλε πρὸς τοὺς θεοὺς προσιέναι τοὺς θύοντας, μὴ πολυτελεῖς, ἀλλὰ λαμπρὰς καὶ καθαρὰς ἔχοντας ἐσθῆτας· ὁμοίως δὲ μὴ μόνον τὸ σῶμα καθαρὸν παρεχομένους πάσης ἀδίκου πράξεως, ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν ἁγνεύουσαν. (Ead.)

*

Ὅτι ὁ αὐτὸς πολλὰ καὶ ἄλλα διαλεγόμενος πρὸς βίου σώφρονος ζῆλον, καὶ πρὸς ἀνδρείαν τε καὶ καρτερίαν, ἔτι δὲ τὰς ἄλλας ἀρετάς, ἴσα θεοῖς παρὰ τοῖς Κροτωνιάταις ἐτιμᾶτο. (Ead.)

*

Ὅτι Κροτωνιάτης τις Κύλων ὄνομα, τῇ οὐσίᾳ καὶ δόξῃ πρῶτος τῶν πολιτῶν, ἐπεθύμησε Πυθαγόρειος γενέσθαι. ὢν δὲ χαλεπὸς καὶ βίαιος τὸν τρόπον, ἔτι δὲ στασιαστὴς καὶ τυραννικὸς ἀπεδοκιμάσθη. παροξυνθεὶς οὖν τῷ συστήματι τῶν Πυθαγο-

ρείων, ἑταιρείαν μεγάλην συνεστήσατο, καὶ διετέλει πάντα καὶ λέγων, καὶ πράττων κατ' αὐτῶν. (Ead.)

*

Ὅτι Λύσις ὁ Πυθαγόρειος εἰς Θήβας τῆς Βοιωτίας γενόμενος διδάσκαλος Ἐπαμινώνδου, τοῦτον μὲν τέλειον ἄνδρα πρὸς ἀρετὴν κατέστησε, καὶ πατὴρ αὐτοῦ θετὸς ἐγένετο δι' εὔνοιαν. ὁ δὲ Ἐπαμινώνδας τῆς τε καρτερίας καὶ λιτότητος, καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν ἐκ τῆς Πυθαγορείου φιλοσοφίας ἐναύσματα λαβών, οὐ μόνον Θηβαίων, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν κατ' αὐτὸν ἐπρώτευεν. (Ead.)

*

Ὅτι δὲ τῶν προγεγονότων ἀνδρῶν ἡ τῶν βίων ἀναγραφὴ δυσκολίαν μὲν παρέχεται τοῖς γράφουσιν, ὠφελεῖ δ' οὐ μετρίως τὸν κοινὸν βίον. μετὰ παῤῥησίας γὰρ δηλοῦσα τὰ καλῶς πραχθέντα, τοὺς μὲν ἀγαθοὺς κοσμεῖ, τοὺς δὲ πονηροὺς ταπεινοῖ, διὰ τῶν οἰκείων ἑκάστους ἐγκωμίων τε καὶ ψόγων. ἔστι δ' ὁ μὲν ἔπαινος, ὡς ἄν τις εἴποι, ἔπαθλον ἀρετῆς ἀδάπανον, ὁ δὲ ψόγος τιμωρία φαυλότητος ἄνευ πληγῆς. καλὸν δὲ τοῖς μεταγενεστέροις ὑποκεῖσθαι, διότι βίον οἷον ἄν τις ἕληται ζῶν, τοιαύτης ἀξιωθήσεται μετὰ τὸν θάνατον μνήμης· ἵνα μὴ περὶ τὰς τῶν λιθίνων μνημείων κατασκευὰς σπουδάζωσιν, ἃ καὶ τόπον ἵνα κατέχει, καὶ φθορᾶς ὀξείας τυγχάνει· ἀλλὰ περὶ λόγον καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς, αἳ πάντη φοιτῶσι διὰ τῆς φήμης. ὁ δὲ χρόνος ὁ πάντα μαραίνων τᾷλλα, ταύτας ἀθανάτους φυλάττει, καὶ πρεσβύτερος γενόμενος αὐτὰς ταύτας ποιεῖ νεωτέρας.

ζῆλος δὲ ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν ἐγένετο προειρημένος. πάλαι γὰρ γεγονότες, ὥσπερ νῦν ὄντες ὑπὸ πάντων μνημονεύονται. (Ead.)

*

Ol. LXII. 4. ante C. N. 529.

Ὅτι ὁ Καμβύσης ἦν μὲν φύσει μανικὸς καὶ παρακεκινηκὼς τοῖς λογισμοῖς· πολὺ δὲ μᾶλλον αὐτὸν ὠμὸν καὶ ὑπερήφανον ἐποίει τὸ τῆς βασιλείας μέγεθος. (Ead.)

*

Olymp. LXIII. 4. ante C. N. 525.

Ὅτι Καμβύσης ὁ Πέρσης, μετὰ τὴν ἅλωσιν Μέμφεως καὶ Πηλουσίου, τὴν εὐτυχίαν οὐ φέρων ἀνθρωπίνως, τὸν Ἄμασιος τοῦ πρότερον βεβασιλευκότος τάφον ἀνέσκαψεν. εὑρὼν καὶ ἐν τῇ θήκῃ τὸν νεκρὸν τεταριχευμένον, τό τε σῶμα τοῦ τετελευτηκότος ἠκίσατο, καὶ πᾶσαν ὕβριν εἰς τὸν οὐκ αἰσθανόμενον εἰσενεγκάμενος, τελευταῖον προσέταξε κατακαῦσαι τὸν νεκρόν. οὐκ εἰωθότων γὰρ πυρὶ παραδιδόναι τῶν ἐγχωρίων τὰ σώματα τῶν τετελευτηκότων, ὑπελάμβανε καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου πλημμελήσειν τὸν πάλαι προτετελευτηκότα. (Ead.)

*

Ὅτι Καμβύσης μέλλων στρατεύειν ἐπ' Αἰθιοπίαν, ἔπεμψε μέρος τῆς δυνάμεως ἐπ' Ἄμμωνίους, προστάξας τοῖς ἡγεμόσι τὸ μαντεῖον συλήσαντας ἐμπρῆσαι, τούς τε περιοικοῦντας τὸ ἱερὸν ἅπαντας ἐξανδραποδίσασθαι. (Ead.)

*

Ὅτι Καμβύσου τοῦ Περσῶν βασιλέως κυριεύσαντος πάσης Αἰγύπτου, πρὸς τοῦτον οἱ Λίβυες καὶ Κυρηναῖοι συνεστρατευκότες τοῖς Αἰγυπτίοις, ἀπέστειλαν δῶρα, καὶ τὸ προστατεύομενον ποιήσειν ἐπηγγείλαντο. (Excerpt. Legat.)

*

Ὅτι Αὐδοί τινες φεύγοντες τὴν Ὁρίτου τοῦ Σατράπου δυναστείαν κατέπλευσαν εἰς Σάμον μετὰ πολλῶν χρημάτων, καὶ τοῦ Πολυκράτους ἐκράτησαν ἐγένοντο· ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον αὐτοὺς φιλόφρόνως ὑπεδέξατο, μετ' ὀλίγον δὲ πάντας ἀποσφάξας, τῶν χρημάτων ἐγκρατὴς ἐγένετο. (Excerpt. de Virt. et Vitiis.)

*

Olymp. LXVI. ante C. N. 513.

Ὅτι Θέτταλος ὁ Πεισιστράτου υἱὸς σοφὸς ὑπάρχων ἀπείπατο τὴν τυραννίδα. καὶ τὴν ἰσότητα ζηλώσας μεγάλης ἀποδοχῆς ἠξιοῦτο παρὰ τοῖς πολίταις· οἱ δὲ ἄλλοι Ἵππαρχος καὶ Ἱππίας βίαιοι καὶ χαλεποὶ καθεστῶτες ἐτυράννουν τῆς πόλεως. πολλὰ δὲ παρανομοῦντες εἰς τοὺς Ἀθηναίους, καί τινος μειρακίου διαφόρου τὴν ὄψιν Ἵππαρχος ἐρασθείς, διὰ τοῦτο ἐκινδύνευσεν. ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τοὺς τυράννους ἐπίθεσις, καὶ ἡ πρὸς τὴν τῆς πατρίδος ἐλευθερίαν σπουδὴ κοινὴ τῶν προειρημένων ὑπῆρξεν ἀνδρῶν· ἡ δὲ ἐν ταῖς βασάνοις ὑπόστασις τῆς ψυχῆς, καὶ τὸ καρτερικὸν τῆς τῶν δεινῶν ὑπομονῆς

περὶ μόνον ἐγενήθη τὸν Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονα. ὃς ἐν τοῖς φοβερωτάτοις καιροῖς δύω μέγιστα διετήρησε, τήν τε πρὸς τοὺς φίλους πίστιν, καὶ τὴν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τιμωρίαν. (Ead.)

*

Ὅτι τυραννουμένης τῆς πατρίδος ὑπὸ Νεάρχου σκληρῶς, ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ τυράννου (Ζήνων) κατεστήσατο. καταφανὴς δὲ γενόμενος, καὶ κατὰ τὰς ἐν ταῖς βασάνοις ἀνάγκας διερωτώμενος ὑπὸ τοῦ Νεάρχου, τίνες ἦσαν οἱ συνειδότες; ὤφελον γὰρ, ἔφησεν, ὥσπερ τῆς γλώττης εἰμὶ κύριος, οὕτως ὑπῆρχον καὶ τοῦ σώματος. τοῦ δὲ τυράννου πολὺ μᾶλλον ταῖς βασάνοις προσεπιτείναντος, ὁ Ζήνων μέχρι μέν τινος διεκαρτέρει· μετὰ δὲ ταῦτα σπεύδων ἀπολυθῆναί ποτε τῆς ἀνάγκης, καὶ ἅμα τιμωρήσασθαι τὸν Νέαρχον, ἐπενοήσατό τι τοιοῦτον. κατὰ τὴν ἐπιτονωτάτην ἐπίστασιν τῆς βασάνου, προσποιηθεὶς ἐνδιδόναι τὴν ψυχὴν ταῖς ἀλγηδόσιν ἀνέκραγεν, ἄνετε, ἐρῶ γὰρ πᾶσαν ἀλήθειαν. ὡς δ' ἀνῆκεν, ἠξίωσεν αὐτὸν ἀκοῦσαι κατ' ἰδίαν προσελθόντα· πολλὰ γὰρ εἶναι τῶν λέγεσθαι μελλόντων, ἃ συνοίσει τηρεῖν ἐν ἀπορρήτῳ. τοῦ δὲ τυράννου προσελθόντος ἀσμένως, καὶ τὴν ἀκοὴν τῷ στόματι παραβαλόντος, ὁ Ζήνων τοῦ τε δυνάστου περιχανὼν τὸ οὖς ἐνέπρησε τοῖς ὀδοῦσι. τῶν δὲ ὑπηρετῶν ταχὺ προσδραμόντων, καὶ πᾶσαν τῷ βασανιζομένῳ προσφερόντων τιμωρίαν εἰς τὸ χαλάσαι τὸ δῆγμα, πολὺ μᾶλλον προσενεφύετο. τέλος δ' οὐ δυνάμενοι τἀνδρὸς νικῆσαι τὴν εὐψυχίαν, παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα

θείῃ τοὺς ὀδόντας. καὶ τοιούτῳ τεχνήματι τῶν ἀλγηδόνων ἀπελύθη, καὶ παρὰ τοῦ τυράννου τὴν ἐνθεχομένην ἔλαβε τιμωρίαν. (Ead.)

*

Olymp. LXVII, 3. ante C. N. 510.

Ὅτι Λευκίου Ταρκυϊνίου τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως ὁ υἱὸς Σέξτος ἐξεδήμησεν εἰς πόλιν Κολλατίαν καλουμένην, καὶ κατέλυσε πρὸς Λεύκιον Ταρκυΐνιον ἀνεψιὸν τοῦ βασιλέως, ἔχοντα γυναῖκα Λουκρητίαν, ἥτις ἦν εὐπρεπὴς μὲν τὴν ὄψιν, σώφρων δὲ τὸν τρόπον. ἐπὶ στρατοπέδου γὰρ ὄντος τἀνδρὸς, ὁ ξένος νυκτὸς ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ κοιτῶνος ὥρμησεν ἐπὶ τὴν γυναῖκα κοιμωμένην ἔν τινι θαλάμῳ. ἐπιστὰς δὲ ταῖς θύραις ἄφνω, καὶ σπασάμενος τὸ ξίφος, παρασκευάσασθαι μὲν ἔφησεν οἰκέτην ἐπιτήδειον εἰς ἀναίρεσιν, συγκατασφάξειν δὲ κἀκείνην, ὡς ἐπὶ μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ τετευχυῖαν τῆς προσηκούσης τιμωρίας ὑπὸ τοῦ συγγενεστάτου τῷ συνοικοῦντι. διόπερ αἱρετώτερον ὑπάρχειν ὑπουργῆσαι ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ σιωπῶσαν· λήψεσθαι δὲ ἔπαθλον τῆς χάριτος δωρεάς τε μεγάλας, καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ συμβίωσιν, καὶ γενήσεσθαι βασίλισσαν, ἰδιωτικῆς ἑστίας ἐξηλλαγμένην ἡγεμονίαν. ἡ δὲ Λουκρητία διὰ τὸ παράδοξον ἐκπλαγὴς γενομένη, καὶ φοβηθεῖσα μήποτε ταῖς ἀληθείαις δόξῃ διὰ τὴν μοιχείαν· ἀνῃρῆσθαι, τότε μὲν ἡσυχίαν ἔσχεν. ἡμέρας δὲ γενομένης ὁ Σέξτος ἐχωρίσθη. ἡ δὲ ἐκάλεσε τοὺς οἰκείους, καὶ ἠξίου μὴ παριδεῖν ἀτιμώρητον τὸν ἀσεβήσαντα εἰς ξενίαν

ἅμα καὶ συγγένειαν. ἑαυτῇ δὲ φήσασα μὴ προσήκειν φορᾶν τὸν ἥλιον τηλικαύτης ὕβρεως πεπειραμένην, ξιφιδίῳ κατάξασα τὸ στῆθος ἑαυτῆς ἐτελεύτησεν. (Ead.)

*

Ὅτι Ἱππόκράτης ὁ Γελῶος τύραννος, τοὺς Συρακουσίους νενικηκὼς κατεστρατοπέδευσεν εἰς τὸ τοῦ Διὸς ἱερόν. κατέλαβε δὲ αὐτὸν τὸν ἱερέα καὶ τῶν Συρακουσίων τινὰς καθαιροῦντας ἀναθήματα χρυσᾶ, καὶ μάλιστα ἱμάτιον τοῦ Διὸς περιαιρουμένους ἐκ πολλοῦ κατεσκευασμένον χρυσίου. καὶ τούτοις μὲν ἐπιπλήξας ὡς ἱεροσύλοις, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὴν πόλιν· αὐτὸς δὲ τῶν ἀναθημάτων ἀπέσχετο, φιλοδοξῆσαι θέλων, καὶ νομίζων δεῖν τὸν τηλικοῦτον ἐπαναιρούμενον πόλεμον μηθὲν ἐξαμαρτάνειν εἰς τὸ θεῖον· ἅμα δὲ νομίζων διαβάλλειν τοὺς προεστῶτας τῶν ἐν Συρακούσαις πραγμάτων πρὸς τὰ πλήθη, διὰ τὸ δοκεῖν αὐτοὺς πλεονεκτικῶς, ἀλλ' οὐ δημοτικῶς οὐδ' ἴσως ἄρχειν. (Ead.)

*

Victor. Olympia. Olymp. LXXVII. 1. ante C. N. 472.

Ὅτι Θήρων ὁ Ἀκραγαντῖνος γένει καὶ πλούτῳ, καὶ τῇ πρὸς τὸ πλῆθος φιλανθρωπίᾳ πολὺ προεῖχεν οὐ μόνον τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν Σικελιωτῶν. (Ead.)

*

Olymp. LXXII. 4. ante C. N. 489.

Ὅτι τοῦ Μιλτιάδου υἱὸς ὁ Κίμων, τελευτήσαν-

τος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ δημοσίᾳ φυλακῇ διὰ τὸ μὴ ἰσχύσαι ἑκτίσαι τὸ ὄφλημα, ἵνα λάβῃ τὸ σῶμα τοῦ πατρὸς εἰς ταφὴν, ἑαυτὸν εἰς τὴν φυλακὴν παρέδωκε, καὶ διεδέξατο τὸ ὄφλημα. (Ead.)

*

Ὅτι ὁ Κίμων φιλότιμος ὢν εἰς τὴν τῶν κοινῶν διοίκησιν, ἐξ ὑστέρου ἀγαθὸς στρατηγὸς ἐγενήθη, καὶ διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς ἐνδόξους πράξεις κατειργάσατο. (Ead.)

*

Olymp. LXXV, 1. ante C. N. 480.

Ὅτι οἱ ἐν Θερμοπύλαις ἀνδρείως ἀγωνισάμενοι ἀπέθανον. ὧν τὰς ἀρετὰς etc. quae sunt edita in lib. XI, c. 11. Diodori. Quae deinde sequuntur in Codice manuscr. eo quod in libris Diodori editis exstant, consulto praetermisimus, 12. folia. (Sunt verba Henr. Valesii.)

DIODORI SICVLI BIBLIOTHECAE HISTORICAE LIBRORVM XX QVI VICESIMVM INSEQVVNTVR FRAGMENTA.

E LIBRO XXI.

Olymp. CXIX, 4. ante C. N. 301. U. C. 453.

ΠΑΣΑΝ μὲν κακίαν φευκτέον ἐστὶ τοῖς νοῦν ἔχουσι, μάλιστα δὲ τὴν πλεονεξίαν. αὕτη γὰρ, διὰ τὴν ἐκ τοῦ συμφέροντος ἐλπίδα προκαλουμένη πολλοὺς πρὸς ἀδικίαν, μεγίστων κακῶν αἰτία γίνεται τοῖς ἀνθρώποις. διὸ καὶ μητρόπολις οὖσα τῶν ἀδικημάτων πολλὰς καὶ μεγάλας ἀπεργάζεται συμφορὰς, οὐ μόνον τοῖς ἰδιώταις, ἀλλὰ καὶ τοῖς μεγίστοις τῶν βασιλείων. (Eclog. I, p. 489.)

Ὁ Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς Ἀσίας τέσσαρσι βασιλεῦσιν ὁμονοήσασι πολεμήσας, Πτολεμαίῳ τῷ Ad-

γου, Αἰγυπτίων ὄντι βασιλεῖ, Σελεύκῳ Βαβυλωνίων, Λυσιμάχῳ Θρᾳκῶν, Κασσάνδρῳ τῷ Ἀντιπάτρου Μακεδονίας, καὶ μάχην συνάψας, πολλοῖς βέλεσι τρωθεὶς ἀνηρέθη, καὶ θάπτεται βασιλικῇ τιμῇ· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Δημήτριος, σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Στρατονίκῃ, διατριβούσῃ περὶ Κιλικίαν, σὺν τοῖς χρήμασι πᾶσιν ἔπλευσεν εἰς Σαλαμῖνα τῆς Κύπρου, διὰ τὸ κατέχεσθαι ὑπὸ Δημητρίου. (Eclog. I, pag. 489.)

Ὅτι Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς ἐξ ἰδιώτου γενόμενος δυνάστης, καὶ πλεῖστον ἰσχύσας τῶν καθ' αὐτὸν βασιλέων, οὐκ ἠρκέσθη ταῖς παρὰ τῆς τύχης δωρεαῖς· ἀλλ' ἐπιβαλόμενος τὰς τῶν ἄλλων βασιλείας εἰς αὐτὸν ἀδίκως περιστῆσαι, τὴν ἰδίαν ἀπέβαλεν ἀρχήν, ἅμα καὶ τοῦ ζῆν ἐστερήθη. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 559.)

Ὅτι Κέρκυρα πολιορκουμένη πλοίοις καὶ πεζοῖς ὑπὸ Κασσάνδρου βασιλέως Μακεδόνων, καὶ ἑτοίμη οὖσα ἁλωθῆναι, ὑπὸ Ἀγαθοκλέους βασιλέως Σικελίας ἐῤῥύσθη, τῶν νηῶν τῶν Μακεδονικῶν ἁπασῶν ἐμπρησθεισῶν.

Πολλὰ κενὰ τοῦ πολέμου. ἄγνοια γὰρ καὶ ἀπάτη πολλάκις οὐκ ἔλαττον κατεργάζεται τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις ἐνεργείας. (Eclog. II, p. 489 sq.)

Ὅτι παραγενηθεὶς ἐπὶ τὸ καταλειφθὲν στρατόπεδον Ἀγαθοκλῆς, μετὰ τὴν ἐκ Κερκύρας ὑποστροφὴν, καὶ πυθόμενος τοὺς τε Λίγυας καὶ τοὺς Τυῤῥηνοὺς ἀπητηκέναι τοὺς μισθοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ

Ἀρχάγαθον, κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ, πάντας ἀπέσφαξεν, οὐκ ἐλάττους τῶν δισχιλίων· τῶν δὲ Βρεττίων ἀλλοτρίως διὰ ταῦτα πρὸς αὐτὸν διατεθέντων, ἐπεχείρησε πολιορκῆσαι πόλιν ὀνομαζομένην Ἤθας. τῶν δὲ Βαρβάρων ἀθροισάντων μεγάλην δύναμιν, καὶ νυκτὸς ἀπροσδοκήτως ἐπιθεμένων αὐτῷ, ἀπέβαλε στρατιώτας τετρακισχιλίους, καὶ αὖτος ἐπανῆλθεν εἰς Συρακούσας. (Eclog. III, pag. 490.)

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς πυθόμενος τοὺς τε Λίγυας καὶ Τυρρηνοὺς ταραχωδῶς ἀπηρτηκέναι τοὺς μισθοὺς τὸν υἱὸν Ἀγάθαρχον κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ, πάντας ἀπέσφαξεν οὐκ ἐλάττους ὄντας τῶν δισχιλίων. (Excerpt. de Virt. et vit. pag. 559.)

Olymp. CXX, 2. a. C. 299. U. C. 455.

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ἀθροίσας, διέπλευσεν εἰς Ἰταλίαν. διανοούμενος ἐπὶ Κρότωνος στρατεύειν, πρὸς Μενέδημον τὸν Κροτωνιάτην τύραννον, ἑαυτοῦ φίλον ὄντα, ἔπεμψεν ἀγγελιαφόρον μὴ θορυβεῖσθαι αὐτὸν, ψευδῶς θέλων αὐτὴν πολιορκῆσαι, Λάνασσαν τὴν θυγατέρα λέγει πέμπειν πρὸς τὴν Ἤπειρον ἐπὶ τὸν γάμον, στόλῳ κοκοσμημένην βασιλικῷ· καὶ οὕτως ἀπατήσας εὗρεν ἀνετοίμους. εἶτα πολιορκήσας ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν περιέβαλε τείχη, καὶ διὰ πετροβόλου καὶ διορυχῆς τὸν μέγιστον οἶκον καταῤῥάξας, ὡς εἶδον οἱ Κροτωνιάται, φόβῳ τὰς πύλας ἀνοίξαντες ἐδέξαντο τὸν Ἀγαθοκλέα καὶ τὸ στράτευμα. εἰσπεσόντες δὲ εἴσω τῆς πόλεως, τὰς μὲν οἰκίας διήρπαζον,

τοὺς δὲ ἄνδρας κατέσφαξαν· πρὸς δὲ τοὺς ὁμόρους Βαρβάρους καὶ Ἰάπυγας καὶ Πευκετίους συμμαχίαν ἐποιήσαντο. καὶ ναῦς λῃστρικὰς χορηγῶν αὐτοῖς, τὰ μέρη τῶν λιῶν ἐλάμβανε· καὶ φρουρὰν ἀπολείπων εἰς Κρότωνα, εἰς Συράκουσαν ἔπλευσεν. (Eclog. IV, pag. 490.)

Ὅτι Δίαλλος, Ἀθηναῖος συγγραφεύς, τὰς κοινὰς πράξεις συντάξας ἔγραψε βίβλους εἴκοσι ἑξ· Ψαὼν δὲ ὁ Πλαταιεὺς τὰς ἀπὸ τούτου διαδεξάμενος πράξεις ἔγραψε βίβλους τριάκοντα. (Eclog. V, pag. 490.)

Olymp. CXXI, 2. a. C. 295. U. C. 459.

Ὅτι ἐπὶ τοῦ πολέμου τῶν Τυῤῥηνῶν καὶ Γαλατῶν καὶ Σαμνιτῶν, καὶ τῶν ἑτέρων συμμάχων, ἀνῃρέθησαν ὑπὸ Ῥωμαίων, Φαβίου ὑπατεύοντος, δέκα μυριάδες, ὥς φησι Δοῦρις, (Eclog. VI, p. 490.)

Olymp. CXXI, 3. a. C. 294. U. C. 460.

Ὅτι Ἀντίπατρος διὰ φθόνον τὴν ἰδίαν μητέρα ἀνεῖλε. ὅτι Ἀλέξανδρος ἀδελφὸς Ἀντιπάτρου, προσκαλεσάμενος Δημήτριον βασιλέα εἰς βοήθειαν, δολοφονεῖται ὑπ' αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ Ἀντίπατρον τὸν μητραλοίαν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ αὐτὸν ἐδολοφόνησεν, οὐ βουλόμενος σύνεδρον τῇ βασιλείᾳ. (Eclog. VII, pag. 490.)

Olymp. CXXI, 4. a. C. 293. U. C. 461.

Ὅτι οἱ Θρᾷκες τὸν τοῦ βασιλέως υἱὸν Ἀγαθοκλέα λαβόντες αἰχμάλωτον ἀπέστειλαν μετὰ δώρων· ἅμα μὲν πρὸς τὰ παράδοξα τῆς τύχης ἑαυτοῖς πα-

ρασκευάζοντες καταφυγὰς, ἅμα δὲ διὰ τῆς φιλανθρωπίας ταύτης ἐλπίζοντες ἀπολήψεσθαι τὴν ἁρπαγεῖσαν αὐτῶν χώραν ὑπὸ Λυσιμάχου. οὐκέτι γὰρ ἤλπιζον αὐτοὺς δύνασθαι κρατῆσαι τῷ πολέμῳ, συμπεφρονηκότων ἁπάντων σχεδὸν τῶν δυνατωτάτων βασιλέων, καὶ συμμαχούντων ἀλλήλοις.

Ὅτι ὁ Δρομιχαίτης ὁ τῶν Θρᾳκῶν βασιλεὺς κατὰ πάντα τὸν Λυσίμαχον τὸν βασιλέα δεξιωσάμενος καὶ φιλήσας, ἔτι δὲ πατέρα προσαγορεύσας, ἀπῆγαγε μετὰ τῶν τέκνων εἰς πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ἥλιν.

Ὅτι μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Λυσιμάχου δυνάμεως, συνδραμόντων τῶν Θρᾳκῶν καὶ βοώντων, ἄγειν εἰς τὸ μέσον τὸν ἡλωκότα βασιλέα πρὸς τὴν κόλασιν, δεῖν γὰρ τὴν ἐξουσίαν ἔχειν τὸ τῶν κινδύνων μετεσχηκὸς πλῆθος βουλεύσασθαι, πῶς χρηστέον ἐστὶ τοῖς ἡλωκόσιν· ὁ μὲν Δρομιχαίτης περὶ τῆς τιμωρίας τοῦ βασιλέως ἀντειπὼν, ἐδίδαξε τοὺς στρατιώτας, ὅτι συμφέρει σῶσαι τὸν ἄνδρα. ἀναιρεθέντος μὲν γὰρ αὐτοῦ βασιλεῖς ἄλλους καταλήψεσθαι τὴν Λυσιμάχου δυναστείαν, φοβερωτέραν οὖσαν, ἂν τύχῃ, τοῦ προϋπάρξαντος· διαφυλαχθέντος δὲ χάριν ἕξειν ὀφειλομένην τοῖς Θρᾳξὶ παρὰ τοῦ σωθέντος, καὶ τὰ φρούρια τὰ πρότερον ὑπάρξαντα Θρᾳκῶν ἀπολήψεσθαι χωρὶς κινδύνων. συγκαταθεμένου δὲ τοῦ πλήθους ὁ Δρόμιχαίτης ἀναζητήσας ἐκ τῶν αἰχμαλώτων τοὺς φίλους τοῦ Λυσιμάχου, καὶ τοὺς περὶ τὴν θεραπείαν εἰωθότας διατρίβειν, ἀπῆγαγε πρὸς ἡλωκότα βασιλέα. μετὰ δὲ ταῦτα συντε-

λέσας θυσίαν, παρέλαβεν ἐπὶ τὴν ἑστίασιν τόν τε Λυσίμαχον μετὰ τῶν αὐτοῦ φίλων, καὶ τῶν Θρᾳκῶν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους. διττὰς δὲ κλισίας παρασκευάσας, τοῖς μὲν περὶ τὸν Λυσίμαχον ἔστρωσε τὴν ἁλοῦσαν βασιλικὴν στρωμνήν, ἑαυτῷ δὲ καὶ τοῖς φίλοις εὐτελῆ στιβάδα. ὁμοίως δὲ διττῶν ἑτοιμασθέντων δείπνων, ἐκείνοις μὲν παντοδαπῶν πολυτέλειαν βρωμάτων παρέθηκεν ἐπὶ τραπέζης ἀργυρᾶς· τοῖς δὲ Θρᾳξὶ λάχανα καὶ κρέα μετρίως ἐσκευασμένα, ἐπὶ σανίδος εὐτελοῦς ἐπικειμένης αὐτῆς τῆς τραπέζης. τὸ δὲ τελευταῖον τοῖς μὲν ἐνέχει τὸν οἶνον ἐν ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς ποτηρίοις, τοῖς δὲ μεθ' ἑαυτοῦ κερατίνοις, καὶ ξυλίνοις, καθάπερ ἦν ἔθος τοῖς Γέταις. προβαίνοντος δὲ τοῦ πότου πληρώσας τὸ μέγιστον τῶν κεράτων, καὶ προσαγορεύσας πατέρα τὸν Λυσίμαχον ἠρώτησε, πότερον αὐτῷ δοκεῖ τὸ δεῖπνον βασιλικώτερον τὸ Μακεδονικὸν ἢ τὸ Θρᾴκιον; τοῦ δὲ Λυσιμάχου τὸ Μακεδονικὸν εἰπόντος. . . . .

ΖΗΤΕΙ ΕΙΣ ΤΟ ΠΕΡΙ ΓΝΩΜΩΝ.

Ὅτι ὁ βασιλεὺς Δημήτριος παραλαβὼν καὶ τὰς ἄλλας πόλεις, προσηνέχθη τοῖς Βοιωτοῖς μεγαλοψύχως. πλὴν γὰρ ἀνδρῶν δέκα καὶ τεττάρων τῶν αἰτιωτάτων τῆς ἀποστάσεως, ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων ἅπαντας. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 559. sq.)

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς συναθροίσας δυνάμεις, εἰς Ἰταλίαν διεπέρασεν ἔχων πεζοὺς τρισμυρίους, ἱππεῖς τρισχιλίους. τὴν δὲ ναυτικὴν δύναμιν Στίλπωνι παπαιδοῦς, ληλατεῖν ἐπέταξε τὴν Βρεττίων χώραν. οὗτος πορθῶν τὰς παραθαλασσίους κτήσεις, χειμῶνι

περιπεσὼν τὰς πλείους τῶν νηῶν ἀπέβαλε. ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς πολιορκήσας τῶν Ἱππονιατῶν πόλιν καὶ διὰ μηχανῶν πετροβόλων τῆς πόλεως ἐκυρίευσε, καὶ ταύτην εἶλε· τῶν δὲ Βρεττίων καταπλαγέντων, πρέσβεις ἀπέστειλαν ὑπὲρ διαλύσεως· καὶ λαβὼν παρ' αὐτῶν ἑξακοσίους ὁμήρους καὶ φρουρὰν ἀπολιπὼν, εἰς Συρακούσας ἐπανῆλθεν. οἱ δὲ Βρέττιοι τοῖς ὅρκοις μὴ ἐμμείναντες, ἀλλὰ πανδημεὶ στρατεύσαντες ἐπὶ τοὺς ἀπολειφθέντας στρατιώτας, τούτους κατέκοψαν· τοὺς δὲ ὁμήρους ἀνασώσαντες ἀπελύθησαν τῆς Ἀγαθοκλέους δυναστείας.

Συγγνώμη τιμωρίας αἱρετωτέρα. (Eclog. VIII, pag. 491.)

Ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀγόντων στρατόπεδα, καθ' οἵας ἂν καιροὺς ἐν ἀτυχήμασιν ὑπάρχωσι μεγάλοις, ἀκολουθοῦσι ταῖς τῶν πολλῶν ὁρμαῖς, φοβούμενοι τὰς ἐναντιώσεις αὐτῶν. (Eclog. IX, pag. 491.)

Olymp. CXXII, 2. a. C. 291. U. C. 463.

Ὅτι Δημήτριος ὁ βασιλεὺς, τὸ δεύτερον ἀποστατησάντων Θηβαίων, πολιορκίᾳ τὰ τείχη καθελὼν, τὴν πόλιν κατὰ κράτος εἶλε, δέκα μόνους ἄνδρας ἀνελὼν, τοὺς τὴν ἀποστασίαν κατεργαζομένους. (Eclog. X, pag. 491.)

Olymp. CXXII, 4. a. C. 289. U. C. 465.

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς ἀπέστειλεν Ἀγαθοκλῆ τὸν υἱὸν πρὸς Δημήτριον τὸν βασιλέα, φιλίαν συνθέσθαι καὶ συμμαχίαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀσμένως δεξάμενος τὸν νεανίσκον, [καὶ] στολὴν περιτιθεὶς βασιλικὴν, καὶ δῶρα δοὺς μεγαλοπρεπῆ, συναπέστειλεν Ὀξυθε-

μεν τῶν φίλων ἕνα· τῷ μὲν δοκεῖν τὰ πιστὰ λαβεῖν τῆς συμμαχίας, τῷ δὲ ἔργῳ κατασκευάζομενον τὴν Σικελίαν. (Eclog. XI, pag. 491.)

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς ὁ βασιλεὺς, πολὺν χρόνον εἰρηνεύων πρὸς Καρχηδονίους, μεγάλην ἐπεποίητο παρασκεύασιν ναυτικῶν δυνάμεων. διενοεῖτο γὰρ πάλιν εἰς τὴν Λιβύην διαβιβάζειν στρατόπεδα, καὶ ταῖς ναυσὶν εἴργειν τοὺς Φοίνικας τῶν ἀπὸ τῶν Σαρδῶν καὶ Σικελῶν σιτοπομπίων. καὶ ἐν τῷ προγεγονότι κατὰ τὴν Λιβύην πολέμῳ θαλαττοκρατοῦντες οἱ Καρχηδόνιοι διέσωσαν ἐκ τῶν κινδύνων τὴν πατρίδα. εἶχε δὲ ναῦς Ἀγαθοκλῆς ὁ βασιλεὺς ἐξηρτυμένας διακοσίας τετρήρεις καὶ ἑξήρεις· ὅμως εἰς πέρας τὴν προαίρεσιν οὐκ ἤνεγκε, διὰ τοιαύτας αἰτίας. Μαίνων ἦν Αἰγεσταῖος τὸ γένος· ἐν δὲ τῇ καταλήψει τῆς πατρίδος ἡλωκὼς, δοῦλος ἐγίνετο διὰ τὴν εὐπρέπειαν τοῦ σώματος τῷ βασιλεῖ. καὶ μέχρι μέν τινος εὐδοκεῖν προσεποιεῖτο, τῶν ἐρωμένων καὶ φίλων εἷς ἀριθμούμενος, διὰ δὲ τὴν τῆς πατρίδος συμφοράν, καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ὕβριν, ὑπούλως ἔχων πρὸς τὸν δυνάστην, καιρὸν ἔλαβε τῆς κατὰ αὐτοῦ τιμωρίας. ὁ γὰρ βασιλεὺς ἤδη γεγηρακὼς τὰς ὑπαίθρους δυνάμεις Ἀρχαγάθῳ παραδεδώκει. οὗτος δὲ ἦν Ἀρχαγάθου μὲν υἱὸς, τοῦ κατὰ Λιβύην σφαγέντος, υἱωνὸς δὲ τοῦ βασιλέως Ἀγαθοκλέους, ἀνδρείᾳ δὲ καὶ ψυχῆς εὐτολμίᾳ πολὺ τοῦ κατὰ λόγον ὑπεραίρων. στρατοπεδεύοντος αὐτοῦ περὶ τὴν Αἴτνην, ὁ μὲν βασιλεὺς βουλόμενος προάγειν ἐπὶ τὴν διαδοχὴν τῆς βασιλείας τὸν υἱὸν Ἀγαθοκλῆ, πρῶτον μὲν [τοῖς]

ἐν ταῖς Συρακούσαις συνέστησε τὸν νεανίσκον, ἀποφαινόμενος διάδοχον ἀπολείψειν τῆς ἀρχῆς· μετὰ δὲ ταῦτα ἐξέπεμψεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. γράψας ἐπιστολὴν ἐπὶ τὸν Ἀρχάγαθον, προσέταξε, τοῦτον παραδιδόναι τὰς πεζικὰς καὶ ναυτικὰς δυνάμεις. δι' ἃς ὁ μὲν Ἀρχάγαθος ὁρῶν τὴν βασιλείαν εἰς ἕτερον καταντῶσαν, ἀμφοτέροις ἐπιβουλεῦσαι διέγνω. πρὸς Μαίνωνα τὸν Αἰγεσταῖον διαπεμψάμενος, ἔπεισεν ἀνελεῖν τὸν βασιλέα διὰ φαρμάκου· αὐτὸς δὲ ἔν τινι νήσῳ θυσίαν ἐπιτελέσας, καὶ καταπλεύσαντα τὸν νεώτερον Ἀγαθοκλέα παραλαβὼν πρὸς τὴν εὐωχίαν, νυκτὸς καταμεθύσας ἀπέσφαξε. τοῦ δὲ σώματος ῥιφθέντος εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ πρὸς τὴν γῆν ὑπὸ τοῦ κλύδωνος [ἐκβρασθέντος] ἐπιγνόντες τινὲς ἀπεκόμισαν εἰς Συρακούσας. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰωθὼς μετὰ τὸ δεῖπνον ἀεὶ πτερῷ διακαθαίρεσθαι τοὺς ὀδόντας, ἀπολυθεὶς τοῦ πότου, τὸν Μαίνωνα τὸ πτερὸν ᾔτησεν. εἶτα ὁ μὲν φαρμάκῳ σηπτικῷ χρίσας ἀπέδωκεν. ὁ δὲ χρησάμενος αὐτῷ φιλοτιμότερον, διὰ τὴν ἄγνοιαν, ἤψατο παυταχόθεν τῆς περὶ τοὺς ὀδόντας σαρκός. καὶ πρῶτον μὲν πόνοι συνεχεῖς ἐγένοντο, καὶ καθ' ἡμέραν ἐπιτάσεις ἀλγηδόνων· ἔπειτα σηπεδόνες ἀνίατοι πάντῃ τοὺς ὀδόντας περιεῖχον. ἐπὶ δὲ τῆς τελευτῆς γενόμενος, ἐκκλησιάσας τὸν λαὸν, κατηγόρησε τῆς ἀσεβείας Ἀρχαγάθου· καὶ τὰ μὲν πλήθη παρώξυνε πρὸς τὴν αὐτοῦ τιμωρίαν, τῷ δὲ δήμῳ τὴν δημοκράτειαν ἔφησεν ἀποδιδόναι. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν βασιλέα διακείμενον ἐσχάτως ἤδη κατέθηκαν ἐπὶ τῆς πυρᾶς Ὀξυθεμις, ὁ πεμφθεὶς ὑπὸ

Δημητρίου τοῦ βασιλέως, καὶ κατέκαυσεν ὄντα μὲν ἔμπνουν ἔτι, διὰ δὲ τὴν ἰδιότητα τῆς περὶ τὴν σηπεδόνα συμφορᾶς οὐ δυνάμενον φωνὴν προΐεσθαι. Ἀγαθοκλῆς μὲν πλείστους καὶ ποικιλωτάτους φόνους ἐπιτελεσάμενος κατὰ τὴν δυναστείαν, καὶ τῇ κατὰ τῶν ὁμοφύλων ὠμότητι προσθεὶς καὶ τὴν εἰς θεοὺς ἀσέβειαν, πρέπουσαν παρέσχε τῇ παρανομίᾳ τὴν τοῦ βίου καταστροφήν, δυναστεύσας μὲν ἔτη δύο τῶν τριάκοντα λείποντα, βιώσας δὲ δύο πρὸς τοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη, καθὼς Τίμαιος ὁ Συρακούσιος συγγράφει, καὶ Καλλίας καὶ αὐτὸς Συρακούσιος εἴκοσι δύο βίβλους συγγράψας, καὶ Ἀνταν̃δρος ὁ ἀδελφὸς Ἀγαθοκλέους καὶ αὐτὸς συγγραφεύς. οἵ δὲ Συρακούσιοι τῆς δημοκρατείας τυχόντες, τὴν Ἀγαθοκλέους οὐσίαν ἐδήμευσαν, τὰς δὲ εἰκόνας τὰς ἀνατιθείσας ὑπ' αὐτοῦ κατέσπασαν. Μαίνων δὲ ὁ ἐπιβουλεύσας τῷ βασιλεῖ διέτριβεν ἐν τοῖς περὶ Ἀρχάγαθον, πεφευγὼς ἐκ τῶν Συρακουσῶν· πεφρονηματισμένος δὲ ἐπὶ τῷ δοκεῖν καταλελυκέναι τὴν βασιλείαν, τὸν μὲν Ἀρχάγαθον ἐδολοφόνησε· τοῦ δὲ στρατοπέδου κυριεύσας, καὶ τὰ πλήθη λόγοις φιλανθρώποις ἰδιοποιησάμενος, διέγνω πολεμεῖν τοῖς Συρακουσίοις, καὶ δυναστείας ἀντέχεσθαι. (Eclog. XII, pag. 491.)

Ὅτι Ἀγάθαρχος ἀνδρεία καὶ ψυχῆς εὐτολμίᾳ πολὺ τοῦ κατὰ λόγον ὑπεραίρων τῆς ἰδίας ἡλικίας. ἦν γὰρ παντελῶς νέος.

Ὅτι οὗτος ἱστορικὸς [Τίμαιος] τὰς ἁμαρτίας τῶν πρὸ ἑαυτοῦ συγγραφέων πικρότατα ἐλέγξας,

κατὰ μὲν τἆλλα μέρη τῆς γραφῆς πλείστην πρόνοιαν εἶχε τῆς ἀληθείας· ἐν δὲ ταῖς Ἀγαθοκλέους πράξεσι τὰ πολλὰ κατέψευσται τοῦ δυνάστου διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχθραν. φυγαδευθεὶς γὰρ ὑπ' Ἀγαθοκλέους ἐκ τῆς Σικελίας, ζῶντα μὲν ἀμύνασθαι τὸν δυνάστην οὐκ ἴσχυσε, τελευτήσαντα δὲ διὰ τῆς ἱστορίας ἐβλασφήμησεν εἰς τὸν αἰῶνα. καθόλου γὰρ ταῖς προϋπαρχούσαις τῷ βασιλεῖ τούτῳ κακίαις ἄλλα πολλὰ παρ' ἑαυτοῦ προσθεὶς ὁ συγγραφεὺς, τὰς μὲν εὐημερίας ἀφαιρούμενος αὐτοῦ, τὰς δὲ ἀποτυχίας, οὐ τὰς δι' αὐτὸν μόνον γενομένας, ἀλλὰ καὶ τὰς διὰ τύχην, μεταφέρων εἰς τὸν μηδὲν ἁμαρτόντα. γενομένου δὲ ὁμολογουμένως αὐτοῦ στρατηγικοῦ μὲν κατὰ τὴν ἐπίνοιαν, δραστικοῦ δὲ καὶ τεθαρρηκότος κατὰ τὴν ἐν τοῖς κινδύνοις εὐτολμίαν, οὗ διαλείπει παρ' ὅλην τὴν ἱστορίαν ἀποκαλῶν αὐτὸν ἀνανδρον, καὶ δειλόν. καίτοιγε τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι τῶν πώποτε δυναστευσάντων οὐδεὶς ἐλάττοσιν ἀφορμαῖς χρησάμενος μείζω βασιλείαν περιεποιήσατο; χειροτέχνης γὰρ ἐκ παίδων γενόμενος διʼ ἀπορίαν βίου καὶ πατέρων ἀδοξίαν, ἐξ ὑστέρου διὰ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν, οὐ μόνον Σικελίας σχεδὸν ὅλης ἐκυρίευσεν, ἀλλὰ πολλὴν τῆς Ἰταλίας τε καὶ Λιβύης τοῖς ὅπλοις κατεστρέψατο. θαυμάσαι δ' ἄν τις τοῦ συγγραφέως τὴν εὐχέρειαν· παρ' ὅλην γὰρ τὴν γραφὴν ἐγκωμιάζων τὴν τῶν Συρακουσίων ἀνδρείαν, τὸν τούτων κρατήσαντα, δειλίᾳ φησὶ διενηνοχέναι τοὺς ἅπαντας ἀνθρώπους. διὰ γοῦν τῶν ἐν ταῖς ἐναντιώσεσιν ἐλέγχων, φανερός ἐστι τὸ φιλαληθὲς τῆς ἱστορικῆς παῤῥησίας προδε-

δεσμὸς, ἰδίας ἕνεκεν ἔχθρας καὶ φιλονικίας. διόπερ καὶς ἐσχάτας τῆς συντάξεως πέντε βίβλους τοῦ συγγραφέως τούτου, καθ' ἃς περιείληφε τὰς Ἀγαθοκλέους πράξεις, οὐκ ἄν τις δικαίως ἀποδέξαιτο. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 560.)

Ὅτι καὶ Καλλίας ὁ Συρακούσιος δικαίως καὶ προσηκόντως κατηγορίας ἀξιωθείη. ἀναληφθεὶς γὰρ ὑπ' Ἀγαθοκλέους, καὶ δώρων μεγάλων ἀποδόμενος τὴν προφῆτιν τῆς ἀληθείας ἱστορίαν, οὐκ ἀπολέλοιπεν ἀδίκως ἐγκωμιάζων τὸν μισοδότην. οὐκ ὀλίγων γὰρ αὐτῷ πεπραγμένων πρὸς ἀσεβείας θεῶν καὶ παρανομίας ἀνθρώπων, φησὶν ὁ συγγραφεὺς αὐτὸν εὐσεβείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ πολὺ τοὺς ἄλλους ὑπερβεβληκέναι. καθόλου δὲ καθάπερ Ἀγαθοκλῆς ἀφαιρούμενος τὰ τῶν πολιτῶν ἐδωρεῖτο τῷ συγγραφεῖ μηδὲν προσήκοντα παρὰ τὸ δίκαιον, οὕτως ὁ θαυμαστὸς ἱστοριογράφος ἐχαρίζετο διὰ τῆς γραφῆς ἅπαντα τἀγαθὰ τῷ δυνάστῃ. ῥᾴδιον δ' ἦν οἶμαι πρὸς ἄμειψιν χάριτος, τῷ γραφείῳ τῶν ἐγκωμίων μὴ λειφθῆναι τῆς ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γένους δωροδοκίας. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 561.)

Olymp. CXXIV, 3. a. C. 282. U. C. 472.

Ὅτι Ἰπέταν στρατηγὸν ἀπέλυσαν Συρακούσιοι μετὰ δυνάμεως πρὸς Μαίνωνα πολεμῆσαι· καὶ μέχρι μέν τινος διεπολέμει, φυγομαχούντων τῶν ἐναντίων, καὶ εἰς παράταξιν οὐδαμῶς καταβαινόντων. τῶν δὲ Καρχηδονίων συνεπιλαβομένων τοῖς περὶ Μαίνωνα, [καὶ] πολὺ ταῖς δυνάμεσιν ὑπερεχόντων·

ἠναγκάσθησαν οἱ Συρακούσιοι, δόντες δμήρους τοῖς Φοίνιξι τετρακοσίους, διαλύσασθαι τὸν πόλεμον, καὶ καταγαγεῖν τοὺς φυγάδας. τῶν δὲ μισθοφόρων ἀτιμαζομένων ἐν ταῖς ἀρχαιρεσίαις, συνέβη στάσεως πληρωθῆναι τὴν πόλιν. διαστάντων οὖν ἐν τοῖς ὅπλοις τῶν τε Συρακουσίων καὶ τῶν μισθοφόρων, οἱ πρεσβῦται διαπρεσβευσάμενοι, καὶ πολλὰ δεηθέντες ἀμφοτέρων, μόγις κατέπαυσαν τὴν ταραχὴν, ἐπὶ τῷ τοὺς μισθοφόρους ἐν τακτῷ χρόνῳ τὰς ἑαυτῶν κτήσεις ἀποδομένους ἀπελθεῖν ἐκ Σικελίας. τούτων δὲ κυρωθέντων, οἱ μὲν ξένοι κατὰ τὰς ὁμολογίας ἐκλιπόντες τὰς Συρακούσας, καὶ παραγενηθέντες ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ὑπεδέχθησαν ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων ὡς ἂν φίλοι καὶ σύμμαχοι. ὑπὸ γὰρ τῶν πολιτῶν φιλοφρόνως ἀναληφθέντες εἰς τὰς οἰκίας, νυκτὸς ἐφόνευσαν τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ τὰς τούτων γυναῖκας γήμαντες, κατέσχον τὴν πόλιν. ἐκάλεσαν δὲ ταύτην Μαμερτίνην, ἀπὸ τοῦ Ἄρεως· διὰ τὸ τοῦτον κατὰ τὴν ἐκείνων διάλεκτον Μάμερτον καλεῖσθαι.

Οἷς γὰρ οὐ μέτεστι τῆς δημαρχίας, τούτους οὐδὲ τῆς ὑπὸ δημάρχου κυρουμένης ψήφου κοινωνεῖν. (Eclog. XIII, pag 493.)

* Spectat ad Olymp. CXXIII, 4.

Ὅτι οἱ μισθοφόροι κατὰ τὰς ὁμολογίας ἐκλιπόντες τὰς Συρακούσας προσεδέχθησαν ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων, ὡς ἂν φίλοι καὶ σύμμαχοι· ὑπὸ δὲ τῶν πολιτῶν φιλοφρόνως ἀναληφθέντες εἰς τὰς ἰδιωτικὰς οἰκίας, νυκτὸς ἐφόνευσαν τοὺς ὑποδεξαμένους, καὶ

τὰς τῶν παρανομηθέντων γυναῖκας γήμαντες, κατέσχον τὴν πόλιν.

* Ὅτι τοῦ Δημητρίου φυλαττομένου εἰς Πέλλαν, Δυσίμαχος πρέσβεις ἀποστείλας ἠξίου τὸν Σέλευκον μηδενὶ τρόπῳ τὸν Δημήτριον ἐκ τῶν χειρῶν ἀφεῖναι, πλεονέκτην ἄνδρα καὶ πᾶσι τοῖς βασιλεῦσιν ἐπιβεβουλευκότα, ἐπηγγέλλετο δὲ αὐτῷ δώσειν ὑπὲρ τῆς ἀναιρέσεως τῆς τούτου τάλαντα δισχίλια. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς μὲν πρεσβευταῖς ἐπετίμησε παρακαλοῦσιν αὐτὸν μὴ μόνον ἀθετῆσαι πίστιν, ἀλλὰ καὶ συνωκειωμένον αὐτῷ μῦσος ἐκεῖνο ἐπανελέσθαι· πρὸς δὲ τὸν υἱὸν Ἀντίοχον ἐν τῇ Μηδίᾳ διατρίβοντα γράψας, συνεβούλευσε πῶς χρηστέον ἐστὶ τῷ Δημητρίῳ. κεκρικὼς γὰρ ἦν αὐτὸν ἀπολύειν, καὶ κατάγειν ἐπὶ τὴν βασιλείαν μεγαλοπρεπῶς. ἔσπευδεν δὲ καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ χάριν συνεπιγράψαι ταῖς εὐεργεσίαις, ὡς ἂν γεγαμηκότος αὐτοῦ Στρατονίκην τὴν Δημητρίου, καὶ τέκνα γεγεννηκότος ἐξ αὐτῆς. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 561.)

Ὅτι δεῖ τοῖς μὲν πολεμίοις εἶναι φοβερώτατον, τοῖς δὲ φίλοις διαμένειν βέβαια προσηνέστατον. (Eclog. XIV, pag. 493.)

Ἐπειδὴ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἀγνοήσαντες τὸ συμφέρον, τοῖς πρὸς χάριν λόγοις ἐπηκολουθήσατε· νῦν τοῖς ἔργοις ἑωρακότες τὰ κατὰ τὴν χώραν ἀτυχήματα, μεταδιδάχθητε.

Τὸ μὲν γὰρ ἀγνοῆσαί ποτε [τὰ] κατὰ τὸν βίον, ἐστὶν ἀνθρώπου· τὸ δὲ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πράγμασι πλεο-

νάκις ἁμαρτάνειν, τέλεον ἐξεστηκότος τοῖς λογισμοῖς. ὅσῳ γὰρ πλείοσιν ἐλαττώμασι περιπεπτώκαμεν, τοσούτῳ μείζονος τιμωρίας ἄξιοι τυχεῖν ὑπάρχομεν.

Ἐπὶ τοσοῦτον γάρ τινες τῶν πολιτῶν προεληλύθασι πλεονεξίας, ὥστε βούλεσθαι τοὺς ἰδίους οἴκους λαμπροὺς κατασκευάζειν ἐκ τῶν τῆς πατρίδος ἀτυχημάτων.

Οἱ δὲ περὶ τοὺς βοηθοῦντας τοῖς ἄλλοις ἀνομήσαντες, πῶς ἂν χρήσαιντο [τοῖς] περὶ αὐτῶν; (Eclog. XV, p. 493.)

Ὅτι δεῖ τοῖς μὲν ἡμαρτημένοις δοῦναι συγγνώμην, εἰς δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον ἔχειν εἰρήνην. (Eclog. XVI, pag. 494.)

Ὅτι οὐ δεῖ τοὺς ἁμαρτήσαντας ἐκ παντὸς τρόπου κολάζειν, ἀλλὰ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἡμαρτημένοις μὴ μεταδιδασκομένους. (Eclog. XVII, pag. 494.)

Ὅτι προτερεῖ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἡ μὲν ἐπιείκεια τῆς ὀργῆς, ἡ δὲ εὐεργεσία τῆς τιμωρίας. (Eclog. XVIII, pag. 494.)

Ὅτι καλὸν καὶ εὔθετόν ἐστι, λύειν μὲν τὴν ἔχθραν, ἀντεισάγειν δὲ φιλίαν. ὅταν γὰρ εἰς ἀπορίαν ἔλθῃ ὁ ἄνθρωπος, ἐπὶ πρώτην τὴν τῶν φίλων ἁρπαγὴν ὁρμᾷν εἴωθεν. (Eclog. XIX, pag. 494.)

Ὅτι ἔμφυτος οὖσα τοῖς ἀνθρώποις ἡ τοῦ πλείονος ἐπιθυμία, τῆς τοιαύτης ὁρμῆς οὐδ' ὅλως ἀφέξεται.

Δεῖ γὰρ τὸ τῆς ὑπερηφανίας μέγεθος καὶ τὸ

τῆς ἀσθῆτος τυραννικὸν οἶκοι φυλάττειν· εἰς δὲ πόλιν ἐλευθέραν εἰσιόντα τοῖς ἐνθάδε νόμοις πείθεσθαι.

Οὗ γάρ τις τὸ γένος καὶ τὴν βασιλείαν κεκληρονόμηκε, τούτου θελήσει καὶ τῆς εὐδοξίας γενέσθαι διάδοχος· αἰσχρὸν γάρ ἐστι τὸ μὲν ὄνομα φέρειν Πύῤῥου τοῦ Ἀχιλλέως, ταῖς δὲ πράξεσι φαίνεσθαι Θερσίτην.

Ὅσῳ γάρ τις πλείονος κυριεύει δόξης, τοσούτῳ μείζονα χάριν ἕξει τοῖς αἰτίοις τῶν εὐτυχημάτων. ὥστε ὧν δύναταί τις τυγχάνειν μετὰ δόξης καὶ χάριτος, τούτων οὐκ ἂν ἐπιθυμήσαι μετ' ἀδικίας καὶ ὀνείδους κυριεῦσαι.

Καλὸν οὖν ἐστιν, ὦ ἄνθρωποι, ἐν τοῖς ἀλλοτρίοις ἁμαρτήμασι περὶ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας λαμβάνειν τὴν πεῖραν. (Eclog. XX, pag. 494.)

Ὅτι οὐ δεῖ προκρίνειν τινὰ μὲν τῆς συγγενείας τὴν ἀλλοτριότητα, τῆς δὲ τῶν συμμάχων εὐνοίας τὸ τῶν πολεμίων μίσος. (Eclog. XXI, pag. 494.)

E LIBRO XXII.

Olymp. CXXV, I. a. C. 280. U. C. 474.

Ὅτι πάτριόν ἐστι τοῖς Ἠπειρώταις, μὴ μόνον ἐπὶ τῆς ἰδίας πατρίδος ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν

φίλων καὶ συμμάχων κινδυνεύειν. (Eclog. I, pag. 494.)

Ὅτι Δέκιος ὁ Ῥωμαῖος χιλίαρχος, φύλαξ γενόμενος Ῥηγίου, διὰ Πύῤῥον τὸν βασιλέα κατέσφαξεν αὐτοὺς, καὶ τὰς κτήσεις καὶ τὰς γυναῖκας ἰδιοποιήσατο. Καμπανοὶ δὲ οὗτοι ἦσαν, καὶ ἐποίησαν κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον Μαμερτίνοις, ὥσπερ ἐκεῖνοι Μεσσηνίους σφάξαντες. εἶτα τὴν διαίρεσιν τῆς κτήσεως τῶν ἠτυχηκότων ἄδικον ποιησάμενος, ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ Ῥηγίου, φυγαδευθεὶς ὑπὸ τῶν ἰδίων Καμπανῶν. συνήργησαν δὲ καὶ Μαμερτῖνοι, [οἱ] μετὰ τῶν λειφθέντων χρημάτων στρατηγὸν ἐποίησαν. καὶ δὴ ὀφθαλμίας νόσου αὐτὸν περιεχούσης, τῶν ἰατρῶν τὸν δόκιμον μεταστειλαμένου αὐτοῦ· [οὗτος] τὴν ὕβριν τῆς πατρίδος ἐκδικῶν, κανθαρίσιν ὑπήλειψε τὸν Δέκιον· καὶ τῆς ὁράσεως αὐτὸν ἐπεστέρησε, καὶ φεύγει ἐκ Μεσσήνης. (Eclog. II, pag. 494.)

Ὅτι εἰς τὸ Ῥήγιον ἀπεστάλη φρουρὰ ὑπὸ Ῥωμαίων. ὁ δὲ χιλίαρχος Δέκιος τὸ γένος Καμπανὸς, πλεονεξίᾳ καὶ τόλμῃ διαφέρων, ἐμιμήσατο τὴν τῶν Μαμερτινῶν παρανομίαν. ἐκεῖνοι γὰρ προσδεχθέντες ὑπὸ Μεσσηνίων ὡς φίλοι, τὴν μὲν πόλιν κατελάβοντο, τοὺς δὲ Μεσσηνίους ἐπὶ τῆς ἰδίας ἑστίας ἑκάστους σφάξαντες ἔγημαν τὰς τῶν ἰδιοξένων γυναῖκας, καὶ τὰς τῶν σφαγέντων κτήσεις κατέσχον· οἱ δὲ περὶ τὸν Δέκιον Καμπανοὶ, δοθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων φύλακες τῶν Ῥηγινῶν, ἐζήλωσαν τὴν τούτων ἀμότητα. τοὺς γὰρ Ῥηγίνους σφάξαντες, καὶ τὰς

κτήσεις διελόμενοι, κατέσχον τὴν πόλιν ὡς δορύκτητον. ὁ δὲ ἐπὶ τῆς φρουρᾶς τεταγμένος Δέκιος ἐξαργυρισάμενος τὰς τῶν ἠτυχηκότων κτήσεις, καὶ τὴν διαίρεσιν τῆς ὠφελείας ἄδικον ποιησάμενος, ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ Ῥηγίου, φυγαδευθεὶς ὑπὸ τῶν συνασεβησάντων Καμπανῶν. οὐ μὴν ἐξέφυγον τὴν τιμωρίαν οἱ παρανομήσαντες· ἀλλ' ὁ μὲν Δέκιος εἰς ὀφθαλμίαν χαλεπὴν ἐμπεσὼν μετεπέμψατο τῶν ἰατρῶν τὸν ἄριστον. οὗτος δὲ τὴν ὑπὲρ τῆς πατρίδος τιμωρίαν λαμβάνων ἱκανῶς, καθαρίσιν ὑπήλειψε τὸν Δέκιον, καὶ τῆς ὁράσεως αὐτὸν στερήσας ἔφυγεν ἐκ τῆς Μεσσήνης. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 562.)

Κατὰ δὲ Σικελίαν ἦσαν τύραννοι Ἱκέτας ἐν Συρακούσῃ, Φιντίας εἰς Ἀκράγαντα, Τυνδαρίων ἐν Ταυρομενίῳ, καὶ ἕτεροι τῶν ἐλαττόνων πόλεων. Φιντίας δὲ καὶ Ἱκέτας πρὸς ἀλλήλους πόλεμον ἐνστησάμενοι, παρετάξαντο περὶ τὸν Ἕβλαιον, καὶ τὴν νίκην Ἱκέτας ἀπηνέγκατο· καταδρομὰς δὲ πρὸς ἀλλήλους ποιούμενοι, τὰς κτήσεις διήρπασαν, τὴν δὲ χώραν ἀγεώργητον ἐποίησαν. Ἱκέτας δὲ τῇ νίκῃ ἐπαιρόμενος, παρετάξατο πρὸς Καρχηδονίους· καὶ λειφθεὶς πολλοὺς στρατιώτας ἀπέβαλε περὶ τὸν Τηρίαν ποταμόν. κτίζει δὲ Φιντίας πόλιν ὀνομάσας αὐτὴν Φιντιάδα, Γελώους ἀναστάτους ὄντας οἰκίσας ἐν αὐτῇ. ἔστι δὲ αὐτὴ παραθαλάσσιος. καθαιρῶν τὰ τείχη, καὶ τὰς οἰκίας, τοὺς λαοὺς τῆς Ἕλας εἰς τὴν Φιντιάδα μετήνεγκε, κτίσας τεῖχος καὶ ἀγορὰν ἀξιόλογον, καὶ ναοὺς θεῶν.

Ὅθεν μεταφάνου γεγονότος, ὑπὸ πασῶν τῶν πόλεων ἐμισήθη τῶν οὐσῶν ὑπ' αὐτῷ· καὶ τοὺς πρὸς φρουρὰν ὄντας ἐδίωξαν, ἐν οἷς πρῶτον ἀπέστησαν Ἀργυραιῖοι. (Eclog. II, pag. 495.)

Ὅτι Φυτείας ὁ τῶν πόλεων βιαίως ἄρχων καὶ πολλοὺς τῶν εὐπόρων ἀναιρῶν, ὑπὸ τῶν ὑποτεταγμένων διὰ τὴν παρανομίαν ἐμισεῖτο. διόπερ ἁπάντων [ἐπὶ]ποθούντων πρὸς ἀπόστασιν, ταχὺ ταπεινωθεὶς μετεβάλετο τὸν τρόπον, καὶ φιλανθρωπότερον ἦρχεν, διακατέσχε τοὺς ὑπὸ χεῖρα. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 562.)

Olymp. CXXV, 2. a. C. 279. V. C. 475.

Ὅτι ὑπὸ Γαλατῶν Πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς ἐσφάγη, καὶ πᾶσα ἡ Μακεδονικὴ δύναμις κατεκόπη καὶ διεφθάρη. (Eclog. III, pag. 495.

Ὅτι ἡ Καδμεία νίκη παροιμία ἐστίν. ἐστὶ δὲ οὕτως· τὸ τοὺς νικήσαντας συμφορὰν ἔχειν, τοὺς δὲ ἡττημένους μηδὲν κινδυνεύειν διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἡγεμονίας. (Eclog. IV, pag. 495.)

Ὅτι Πτολεμαῖος ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς τὴν μὲν ἡλικίαν νέος ὢν παντελῶς, πραγμάτων δὲ πολεμικῶν ἄπειρος, φύσει δὲ θρασὺς καὶ προπετής, οὐδὲν τῶν χρησίμων προενοεῖτο· τῶν γὰρ φίλων αὐτῷ συμβουλευόντων ἀναδέξασθαι τοὺς ἀφυστεροῦντας, οὐ προσέσχεν. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 562.)

Ὅτι Ἀπολλόδωρος ἐπιθέμενος τυραννίδι, καὶ βεβαιῶσαι κρίνας τὴν συνωμοσίαν, μειρακίσκον τινὰ φίλον αὐτοῦ καλέσας ὡς ἐπὶ θυσίαν, καὶ σφα-

γιάσας τοῖς θεοῖς, τά τε σπλάγχνα τοῖς συνομόσασιν ἔδωκε φαγεῖν, καὶ τὸ αἷμα κεράσας οἴνῳ πιεῖν παρεκελεύσατο. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 562. sq.)

Ὅτε ὁ αὐτὸς Ἀπολλόδωρος Γαλάτας εὗρων, καὶ τούτοις ὅπλα διδοὺς, καὶ δωρεαῖς τιμήσας, θορυφόροις ἐχρῆτο πιστοῖς, καὶ πρὸς τὰς κολάσεις εὐθέτοις διὰ τὴν ὠμότητα· τὰς δὲ τῶν εὐπόρων οὐσίας δημεύων, πλῆθος χρημάτων ἤθροιζεν. ἀναβιβάσας δὲ τοὺς στρατιωτικοὺς μισθοὺς, καὶ μεταδιδοὺς τοῖς πένησι τῆς εὐπορίας, δύναμιν ἀξιόλογον περιεποιήσατο. ἐκτραπεὶς δὲ εἰς ὠμότητα καὶ πλεονεξίαν, εἰσεπράττετο τοὺς πολιτικοὺς χρήματα· καὶ πολλοὺς μὲν ἄνδρας, οὐκ ὀλίγας δὲ γυναῖκας τῇ διὰ τῶν βασάνων τιμωρίᾳ βιαζόμενος, ἠνάγκασε πάντα ἄργυρον καὶ χρυσὸν παραδιδόναι. εἶχε δὲ τυραννίδος εἰσηγητὴν καὶ διδάσκαλον Καλλιφῶντα τὸν Σικελὸν, συνδιατετριφότα πολλοῖς τοῖς κατὰ τὴν Σικελίαν τυράννοις. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 563.)

Olymp. CXXV, 3. a. C. 278. V. C. 476.

Ὅτι Φιντίας ὁ Φιντιάδος κτίστωρ, Ἀκράγαντος τύραννος, εἶδεν ὄναρ δηλοῦν τὴν τοῦ βίου καταστροφήν· ὗν ἄγριον κυνηγοῦντος, ὁρμῆσαι κατ' αὐτοῦ τὴν ὗν, καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ τοῖς ὀδοῦσι πατάξαι, καὶ διελάσαντα τὴν πληγὴν κτεῖναι. (Eclog. V, pag. 495.)

Ὅτι Ἱκέτας ἐννέα ἔτη δυναστεύσας Συρακοῦ-

σης, ὑπὸ Θυνίωνος τοῦ Μαμέως ἐκβάλλεται τῆς τυραννίδος. (Eclog. VI, pag. 495.)

Ὅτι Θυνίων καὶ Σώστρατος διαδεξάμενοι Ἰκέταν, οὕτω πάλιν προκαλοῦνται Πύῤῥον τὸν βασιλέα εἰς Σικελίαν. (Eclog. VII, pag. 495.)

Ὅτι Μαμερτῖνοι, οἱ Μεσσηνίους δολοφονήσαντες, συμμαχίαν μετὰ Καρχηδονίων ποιήσαντες ἔκριναν κοινῇ διακωλύειν Πύῤῥον τὴν εἰς Σικελίαν διάβασιν· Τυνδαρίων δὲ ὁ Ταυρομενίας τύραννος ἔκλινε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἕτοιμος ἦν δέξασθαι τῇ πόλει τὰς μετ' αὐτοῦ δυνάμεις. (Eclog VIII, pag. 495.)

Ὅτι Καρχηδόνιοι συμμαχίαν ποιήσαντες μετὰ Ῥωμαίων, πεντακοσίους ἄνδρας ἔλαβον εἰς τὰς ἰδίας ναῦς· καὶ εἰς τὸ Ῥήγιον διαβάντες, προσβολὰς μὲν ποιούμενοι τῆς πολιορκίας ἀπέστησαν· τὴν δὲ παρεσκευασμένην ὕλην εἰς ναυπηγίαν ἐνέπρησαν, καὶ διέμειναν φυλάττοντες τὸν πορθμὸν, παρατηροῦντες τὴν διάβασιν Πύῤῥου. (Eclog. IX, pag. 496.)

Ὅτι Θυνίωνος τῆς Νήσου κυριεύοντος, καὶ Σωστράτου τῆς Συρακούσης τυραννοῦντος, ἔχοντες στρατιώτας μυρίους διεπολέμουν ἀλλήλους· ἀμφότεροι δὲ κάμνοντες ἐν τῷ πολέμῳ, διεπρεσβεύοντο πρὸς Πύῤῥον. (Eclog. X, pag. 496.)

Olymp. CXXV, 4. a. C. 277. V. C. 477

Ὅτι Πύῤῥος ἐν Ἰταλίᾳ ἐπολέμησεν ἔτη δύο, καὶ μῆνας τέσσαρας. ἄχι τούτου παρασκευαζομένου

πρὸς τὸν ἔκπλουν, τὰς Συρακουσὰς Καρχηδόνιοι ἐπολιόρκουν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, ἑκατὸν ναυσὶν ἐφορμοῦντες τῷ μεγάλῳ λιμένι· πεζῶν δὲ πέντε μυριάσι πλησίον τῶν τειχῶν στρατεύοντες, τειχήρεις συνεῖχον τοὺς Συρακουσίους, καὶ τὴν χώραν αὐτῶν κατατρέχοντες, ἔρημον κατεσκεύασαν. διὸ τῷ πολέμῳ κάμνοντες οἱ Συρακούσιοι, τὰς ἐλπίδας εἶχον ἐν τῷ Πύρρῳ διὰ Λάνασσαν τὴν γυναῖκα, τὴν θυγατέρα Ἀγαθοκλέους, ἐξ ἧς ἐγέννησεν Ἀλέξανδρον υἱόν· καὶ διὰ τοῦτο καθ' ἡμέραν ἄλλους ἐπ' ἄλλοις πρέσβεις ἔστελλον πρὸς αὐτόν. ἐμβιβάσας δὲ τὸν λαὸν εἰς τὰς ναῦς καὶ τοὺς ἐλέφαντας, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευήν, ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Τάραντος, καὶ δεκαταῖος εἰς Λοκροὺς κατῆρεν· ἐντεῦθεν καταπλεύσας τὸν πορθμὸν, καὶ διάρας Σικελίαν, κατῆρεν εἰς τὴν Ταυρομένιον. ἐκεῖθεν προσλαβόμενος εἰς συμμαχίαν Τυνδαρίωνα, τὸν δυνάστην Ταυρομενίας, καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ στρατιώτας, κατέπλευσεν εἰς τὴν Κατάνην· καὶ προσδεχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων μεγάλως, καὶ χρυσοῖς στεφάνοις στεφθεὶς, ἀπεβίβασε τὴν πεζὴν δύναμιν. ταύτης δὲ πορευομένης εἰς Συρακούσας, καὶ ὁ στόλος συμπαρέπλει κεκοσμημένος πρὸς ναυμαχίαν. ὡς δὲ πλησίον ἐγένοντο Συρακούσης, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι προαπεσταλκότες τριάκοντα ναῦς, διά τινας χρείας ἀναγκαίας, ταῖς καταλελειμμέναις οὐκ ἐτόλμησαν πολεμῆσαι. διόπερ Πύρρος ἀκινδύνως διέπλευσεν εἰς Συρακούσας, καὶ παραλαβὼν τὴν Νῆσον παρὰ Θυνίωνος, τὴν ἄλλην πόλιν παρὰ Συ-

ρακουσίων, καὶ Σωσιστράτου· οὗτος δὲ ἐκυρίευσεν Ἀκριάγαντος, καὶ πολλῶν ἄλλων πόλεων, ἔχων στρατιώτας ὑπὲρ τοὺς μυρίους· καὶ τὸν μὲν Θυνίωνα καὶ Σωσίστρατον καὶ τοὺς Συρακουσίους κατήλλαξε καὶ εἰς ὁμόνοιαν ἤγαγεν, ὡς μεγάλης ἀποδοχῆς διὰ τὴν εἰρήνην [τετευχώς.] ὁ δὲ βασιλεὺς παραλαβὼν τά τε βέλη, καὶ τὰς μηχανὰς, καὶ τὰς ἐν τῇ πόλει παρασκευάς. αἱ δὲ ναῦς, ἃς παρέλαβεν ἐν ταῖς Συρακούσαις, [ἦσαν] κατάφρακτοι ἑκατὸν εἴκοσι, καὶ ἄφρακτοι εἴκοσι· ἡ μὲν βασιλικὴ ἐννήρης· ὁ δὲ σύμπας στόλος σὺν ταῖς μετ' αὐτοῦ κομισθείσαις πλείους διακοσίων. ἐν τούτῳ δὲ ὄντος αὐτοῦ, ἦκον πρέσβεις ἐκ Δεοντίνων ὑπὸ Ἡρακλείδου τοῦ δυνάστου, λέγοντες παραδώσειν τῷ βασιλεῖ τὴν πόλιν, καὶ τὰ φρούρια καὶ στρατιώτας πεζοὺς τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ πεντακοσίους. ἦκον δὲ καὶ ἕτεροι πλεῖστοι εἰς Συράκουσαν, λέγοντες τὰς πόλεις παραδώσειν, καὶ συνεργήσειν τῷ Πύρρῳ. ὁ δὲ πάντας φιλανθρώπως ἀποδεξάμενος, ἀπέλυσεν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας, ἐλπίζων καὶ Λιβύης τυχεῖν. (Eclog. XI, pag. 496.)

Ὅτι ὁ λιμὴν ὁ Κορινθιακὸς Λέχαιος καλεῖται. (Eclog. XII, pag. 497.)

Ὅτι Βρέννος, ὁ βασιλεὺς Γαλατῶν, μετὰ πεντακαίδεκα μυριάδων θυρεοφόρων, καὶ ἱππέων μυρίων, καὶ ἑτέρου ἀχοραίου ὄχλου, καὶ ἐμπόρων πλείστων, καὶ ἁμαξῶν δισχιλίων, εἰς Μακεδονίαν ἐλθὼν πάλεμον ἐποίησεν· ἐν ᾧ πολλοὺς στρατιώτας ἀπέβαλεν, ὡς μὴ ἰσχῦσαι, ὕστερον εἰς τὴν Ἑλλάδα

ἐλθὼν, καὶ εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον, θέλων ἀποσυλῆσαι αὐτό. καὶ πολλοῦ πολέμου γεγονότος, μυριάδας ἐκεῖσε στρατιωτῶν ἀποβαλὼν, ἐπλήγη καὶ αὐτὸς Βρέννος τρισὶ πληγαῖς. βαρυνόμενος δὲ καὶ πρὸς θάνατον, συναγαγὼν τὸν λαὸν αὐτοῦ, διελάλησε τοῖς Γαλάταις, συμβουλεύσας αὐτοῖς ἑαυτὸν καὶ τοὺς τραυματίας ἅπαντας ἀποκτεῖναι, καὶ τὰς ἁμάξας καύσαντας εὐζώνους εἰς τὰ οἰκεῖα ἐπανελθεῖν· βασιλέα δὲ καταστῆσαι Κιχώριον. Βρέννος δὲ ἄκρατον πολὺν ἐμφορησάμενος, ἑαυτὸν ἀπέσφαξε. Κιχώριος δὲ τοῦτον θάψας, τοὺς τραυματίας, καὶ τοὺς ἀπὸ χειμῶνος καὶ πείνης ταλαιπωρήσαντας ἀνεῖλεν, ὄντας περὶ δισμυρίους· καὶ οὕτως [ἅμα] τοῖς λοιποῖς διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ πρὸς οἶκον τὴν πορείαν ἐποιεῖτο. κατὰ δὲ τὰς δυσχωρίας οἱ Ἕλληνες ἐπιτιθέμενοι, τὰς οὐραγίας ἀπέκοπτον, καὶ τὴν ἀποσκευὴν ἦραν ἅπασαν. πορευόμενοι δὲ πρὸς Θερμοπύλας, καὶ σπανιζούσης αὐτοῦ τροφῆς, ἀπέλιπον ἄλλους δισμυρίους· διὰ δὲ τῶν Δαρδάνων διερχόμενοι, ἅπαντες διεφθάρησαν, καὶ οὐδεὶς ὑπελείφθη ἀπελθεῖν οἶκον. (Eclog. XIII, pag. 497.)

Olymp. CXXVI, 1. a. C. 276. V. C. 478.

Ὁ Πύῤῥος τὰ κατὰ Συρακούσας καὶ Λεοντίνους καταστησάμενος μετὰ δυνάμεως ἐπὶ τὴν Ἀκράγαντα προῆλθεν. ὄντος δὲ αὐτοῦ περὶ τὴν ὁδοιπορίαν, ἦκον ἐν ναυσὶ, λέγοντες, τὴν φρουρὰν τὴν Καρχηδονίων ἐκβεβληκέναι, ἣν εἶχον, ὅπως μὴ Φιντίας δυναστεύσῃ, αὐτῶν, λέγοντες, τὴν πόλιν

παραδώσειν καὶ συμμάχους γενέσθαι. αὐτοῦ δὲ ἀναλαβόντος τὴν στρατιὰν, εἰς Ἀκράγαντα παραγενόμενος, τὴν μὲν πόλιν ἔλαβε παρὰ Σωσιστράτου, καὶ τοὺς στρατιώτας, πεζοὺς μὲν ὀκτακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ ὀκτακοσίους, πάντας δὲ ἐπιλέκτους, οὐδὲν ἀπολιπομένους τῶν Ἠπειρωτῶν. παρέλαβε δὲ καὶ τριάκοντα πόλεις, ὧν ἦρχε Σωσίστρατος· μετὰ δὲ ταῦτα ἀποστείλας εἰς Συρακούσας ἤγαγεν ὄργανα πολιορκητικὰ, καὶ βελῶν πλῆθος. ἐστράτευσεν ἐπὶ τῆς τῶν Καρχηδονίων ἐπικρατείας, ἔχων πεζοὺς τρισμυρίους, ἱππεῖς δὲ χιλίους καὶ πεντακοσίους, καὶ ἐλέφαντας. καὶ πρώτην πόλιν Ἡράκλειαν ὑπηγάγετο, φρουρουμένην ὑπὸ Καρχηδονίων. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀζῶνας παρέλαβεν. εἶτα Σελινουντίοις τῷ βασιλεῖ προσεχώρησαν, εἶτα Ἀλιηναῖοι, καὶ Αἰγεσταῖοι, καὶ ἄλλαι πλεῖσται πόλεις. Ἱμίλκων δὲ ἐχούσης φρουρὰν ἀξιόλογον Καρχηδονίων, καὶ φύσιν ἐχούσης ὀχυρὰν καὶ δυσπολιόρκητον, ἔκρινεν ὁ Πύρρος βίᾳ ταύτην ἐξελεῖν διὰ πολιορκίας. διὸ καὶ τοῖς τείχεσι προσαγωγὰς μηχανᾶς, καὶ πολιορκίας μεγάλης γενομένης καὶ ἰσχυρᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον, βουλόμενος φιλοδοξῆσαι ὁ βασιλεὺς, καὶ τὴν Ἡρακλέους τάξιν ἁμιλλώμενος, πρῶτος τοῖς τείχεσιν ἐπέβαλε, καὶ μάχην ἡρωϊκὴν συστησάμενος, τοὺς ἐπιῤῥάξαντας Καρχηδονίους ἀπέκτεινε, συνεπιλαβομένων δὲ καὶ τῶν ἄλλων φίλων, κατὰ κράτος εἶλε τὴν πόλιν. φρουρὰν δὲ καταστήσας ἐν αὐτῇ, ἐπῆρε πρὸς τὴν Αἰγίνων πόλιν ὀχυρότητι διαφέρουσαν, καὶ κατὰ τοῦ Παγάρμου καλῶς κειμένην· τῶν

δὲ Ἰετινῶν ἑκουσίως προσχωρησάντων, εὐθὺς ἦκεν ἐπὶ τῶν Πανορμιτῶν πόλιν, ἔχουσαν λιμένα κάλλιστον τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν, ἀφ' οὗ καὶ τὴν πόλιν συμβέβηκε τετευχέναι ταύτης τῆς προσηγορίας. εἶλε δὲ καὶ ταύτην κατὰ κράτος· καὶ τῶν Ἑρκτῶν κατασχὼν τὸ ὀχύρωμα, πάσης τῆς Καρχηδόνος ἐπεκράτησε δυνάμεως, καὶ κύριος ἐγένετο, πλὴν τοῦ Λιλυβαίου. αὕτη γὰρ ἡ πόλις ὑπὸ Καρχηδονίων ἐκτίσθη, μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Καρχηδονίων Μοτύης ὑπὸ Διονυσίου τοῦ τυράννου. τοὺς γὰρ ἐκ ταύτης ὑπολειφθέντας ἀθροίσαντες κατῴκισαν εἰς τὸ Λιλυβαῖον. τοῦ δὲ Πύρρου περὶ τὴν πολιορκίαν ταύτης παρασκευαζομένου, διεβίβασαν ἐκ τῆς Λιβύης οἱ Καρχηδόνιοι δύναμιν ἀξιόλογον εἰς τὸ Λιλυβαῖον· πολὺν δὲ σῖτον ἐκόμισαν θαλασσοκρατοῦντες, μηχανάς τε καὶ βέλη πλῆθος ἄπιστον. οὔσης δὲ τῆς πόλεως τὸ πλεῖστον μέρος ἐν θαλάσσῃ, τὰς ἀπὸ τῆς γῆς προσόδους ἐτείχισαν, καὶ πύργους πυκνοὺς ἐποίησαν· καὶ τάφρον ὀρύξαντες μέγαν, διεπρεσβεύσαντο πρὸς τὸν βασιλέα ὑπὲρ διαλύσεως καὶ εἰρήνης, [ἕτοιμοι] συνθέσθαι, καὶ χρημάτων πλῆθος δοῦναι. τοῦ βασιλέως χρήματα λαβεῖν μὴ προσδεχομένου, πεισθέντος δὲ τὸ Λιλυβαῖον συγχωρῆσαι τοῖς Καρχηδονίοις, οἱ μετέχοντες τοῦ συνεδρίου φίλοι, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων, ἀποκαλοῦντες μηδενὶ τρόπῳ συγχωρεῖν τοῖς Βαρβάροις ἐπιβάθραν ἔχειν κατὰ τῆς Σικελίας, ἀλλ' ἐξ ἁπάσης αὐτῆς ἐξελάσαι τοὺς Φοίνικας, καὶ διορίσαι τῷ πελάγει τὴν ἀρχήν· εὐθὺς δ βασιλεὺς πλησίον τῶν τειχῶν

καταστρατοπεδεύσας, τὸ μὲν πρῶτον συνεχεῖς τοῖς τείχεσιν ἐποιεῖτο προσβολὰς ἐκ διαδοχῆς· ἠμύναντο δὲ οἱ Καρχηδόνιοι διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀγωνιζομένων, καὶ τὸ μέγεθος τῆς παρασκευῆς. τοσοῦτον γὰρ πλῆθος καταπελτῶν ὀξυβελῶν τε καὶ πετροβόλων ἤθροιστο παρὰ Καρχηδονίων, ὥστε τὸ πλῆθος μὴ χωρεῖν τὸ τεῖχος τῆς παρασκευῆς. διὸ καὶ βελῶν παντοδαπῶν ἀγομένων ἐπὶ τοὺς πολιορκοῦντας, πολλῶν πιπτόντων, πολλῶν δὲ τραυματιζομένων, ἠλαττοῦτο Πύῤῥος· ἐπεβάλετο καὶ αὐτὸς μηχανὰς ὁ βασιλεὺς κατασκευάζειν, [χωρὶς] τῶν ἐκ Συρακούσης ἐναχθεισῶν αὐτῷ. καὶ διὰ τῆς μεταλλείας ἐπεβάλετο τὰ τείχη σαλεῦσαι. τῶν δὲ Καρχηδονίων ἀντιμαχομένων, διὰ τὸ πετρώδη εἶναι τὸν τόπον, δύο μῆνας πολιορκήσας, καὶ ἀπογνοὺς τὴν ἐκ τῆς βίας ἅλωσιν, ἔλυσε τὴν πολιορκίαν. κρίνας οὖν στόλον μέγαν κατασκευάζειν, καὶ διὰ τούτου θαλασσοκρατήσας δυνάμεις πρὸς Λιβύην διαβιβάζειν, ἔτρεπε τὴν ὁρμήν. (Eclog. XIV, p. 497.)

Olymp. CXXVI, 3. a. C. 274. U. C. 480.

Ὅτι τὰς Αἰγέας διαρπάσας ὁ Πύῤῥος, ἥτις ἦν ἑστία τῆς Μακεδονικῆς βασιλείας, τοὺς Γαλάτας ἐκεῖσε κατέλιπεν. οἱ δὲ πυθόμενοί τινων, ὅτι κατὰ τοὺς βασιλικοὺς τάφους τοῖς τετελευτηκόσι συγκατωρύχθη χρήματα πολλὰ κατά τινα παλαιὰν συνήθειαν, ἅπαντας ἀνέσκαψαν, καὶ συμβωρυχήσαντες, τὰ μὲν χρήματα διείλοντο, τὰ δὲ ὀστᾶ τῶν τετελευτηκότων διέῤῥιψαν. ὁ δὲ Πύῤῥος ἐπὶ τούτοις βλασφημούμενος, οὐκ ἐκόλαζε τοὺς Βαρβάρους,

δια τὰς ἐν τοῖς πολέμοις χρείας. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 563.)

Olymp. CXXVII, 4. a. C. 269. U. C. 485.

Τῶν δὲ τὴν Μεσσήνην οἰκούντων Μαμερτίνων ηὐξημένων. . . . πολλὰ μὲν φρούρια. . . . αὐτοὶ δὲ εὔζωνον ποιήσαντες τὴν δύναμιν, ἧκον ἐν τάχει βοηθήσαντες τῇ Μεσσηνίᾳ πολεμουμένῃ. ὁ δὲ Ἱέρων, ἀπαλλαγεὶς ἐκ τῆς πολεμίας, Μύλας κατὰ κράτος ἑλὼν, ἐκυρίευσε στρατιωτῶν χιλίων καὶ πεντακοσίων· εὐθὺς δὲ καὶ τἄλλα χωρία χειρούμενος, κατήντησεν ἐπὶ τὸ Ἀμήσελον, κείμενον μεταξὺ Κεντοριπίνων καὶ Ἀγυριναίων· ὀχυροῦ δὲ ὄντος, καὶ πολλοὺς στρατιώτας ἔχοντος, ἐκπολιορκήσας τὸ χωρίον, τοῦτο μὲν κατέσκαψε· τοὺς δὲ φρουροῦντας ἀπολύσας τῶν ἐγκλημάτων, ἔταξεν εἰς τὰς ἰδίας τάξεις. τῆς δὲ χώρας τὴν μὲν τοῖς Κεντοριπίνοις, τὴν δὲ τοῖς Ἀγυριναίοις ἐδωρήσατο. μετὰ δὲ ταῦτα Ἱέρων, ἔχων δύναμιν ἀξιόλογον, ἐστράτευσεν ἐπὶ Μαμερτίνους, καὶ τὴν μὲν Ἄλεσαν παραδόσει προσηγάγετο. ὑπὸ δὲ Ἀβακαινίνων καὶ Τυνδαριτῶν προθύμως προσδεχθεὶς, ἐκυρίευσε τῶν πόλεων τούτων· καὶ εἰς στενὴν χώραν συνήλασε τοὺς Μαμερτίνους. ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ Σικελικοῦ πελάγους τὴν ἐγγὺς Μεσσήνης εἶχε πόλιν τὴν τῶν Ταυρομενιτῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ Τυῤῥηνικοῦ τὴν Τυνδαριτῶν. ἐμβαλὼν δὲ εἰς Μεσσήνην, κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὸν Λοίτανον ποταμὸν, πεζοὺς ἔχων μυρίους, ἱππεῖς δὲ χιλίους πεντακοσίους· ἀντεστράτευσαν δὲ καὶ Μαμερτῖνοι ἔχοντες πεζοὺς ὀκτακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ μ', στρα-

τηγὸν δὲ εἶχον Κίων. οὗτος δὲ μάντις ἀθροίσας ἱεροσκόπους, [καὶ] θύσας ἐπηρώτησε περὶ τῆς μάχης. τῶν δὲ ἀποφηναμένων, ὅτι διὰ τῶν ἱερῶν οἱ θεοὶ σημαίνουσι, νυκτερεύσειν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν πολεμίων· περιχαρὴς ἦν, ὡς κυριεύσων τῆς τοῦ βασιλέως στρατοπεδείας· εὐθὺς ἐκτάξας τὴν δύναμιν, ἐπειρᾶτο διαβαίνειν τὸν ποταμόν. Ἱέρων δ' ἔχων τοὺς φυγάδας Μεσσηνίους διακοσίους συστρατεύοντας, διαφόρους ταῖς ἀνδρείαις καὶ ἀρεταῖς, προσθεὶς αὐτοῖς ἄλλους τετρακοσίους ἐπιλέκτους, προσέταξε τὸν πλησίον λόφον τὸν ὀνομαζόμενον Θύρακα περιελθεῖν, καὶ τοῖς πολεμίοις κατὰ νῶτον προσπεσεῖν· αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν ἐκτάξας, κατὰ στόμα ἄπηντα. γενομένης δὲ περὶ τὸ ῥεῖθρον ἱππομαχίας, ἅμα καὶ τῶν πεζῶν πυρατάξεως τοῦ βασιλέως προκατειληφότων ὄφρύν τινα περὶ τὸν ποταμὸν, καὶ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ τόπου πλεονεκτοῦντος· μέχρι μέν τινος ἰσόῤῥοπος ἦν ὁ κίνδυνος. ἐπὶ καὶ τὸν λόφον διελθόντες, ἐπῴρᾶξαν παραδόξως τοῖς Μαμερτίνοις· καὶ νεαλεῖς ὄντες τοὺς κάμνοντας τῇ μάχῃ ῥᾳδίως ἀνῄρουν. τότε δὴ πανταχόθεν κυκλωθέντες πρὸς φυγὴν ὥρμησαν. ἐπικειμένων τῶν Συρακουσίων δυνάμει, πάντας κατέκοψαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τῶν Μαμερτίνων ἀγωνιζόμενος ἐκουσίως, καὶ περιπεσὼν πολλοῖς τραύμασι, καὶ λιποψυχήσας, ἐζωγρήθη. οὗτος ἀνεκομίσθη ἔμπνους εἰς τὴν τοῦ βασιλέως παρεμβολὴν, καὶ παρεδόθη ἰατροῖς εἰς θεραπείαν, κατὰ τὴν μαντείαν, καὶ τὴν τῶν ἱεροσκόπων πρόῤῥησιν, νυκτερεύσαντος αὐτοῦ εἰς τὴν

τῶν ἐναντίων παρεμβολήν. τοῦ βασιλέως δὲ θέλοντος περὶ πολλοῦ θεραπεῦσαι τὸν Κίωνα, ἦκόν τινες ἵππους φέροντες ἐκ τοῦ πολέμου εἰς τὸν βασιλέα. ὁ Κίων δὲ ἐπιγνοὺς τὸν τοῦ υἱοῦ ἵππον, ὑπέλαβεν ἀνῃρῆσθαι τὸν νεανίσκον. περιαλγὴς δὲ γενόμενος, τὰς ῥαφὰς τῶν τραυμάτων διέῤῥηξε, τὴν ἀπώλειαν τοῦ τέκνου θανάτῳ τιμησάμενος. οἱ δὲ Μαμερτῖνοι ἀπαγγελίας γενομένης, ὅτι σὺν τῷ στρατηγῷ Κίῳ καὶ οἱ λοιποὶ στρατιῶται πάντες ἀπολώλασιν, ἔκριναν μεθ' ἱκετηρίας ἅπαντα τῷ βασιλεῖ· οὐ μὴν ἡ τύχη εἴασε παντελῶς πεσεῖν τὰ κατὰ Μαμερτίνους πράγματα. Ἀννίβας γὰρ, ὁ τῶν Καρχηδονίων στρατηγὸς, ἔτυχεν ὁρμῶν ἐν τῇ Λιπάρας νήσῳ. ἀκούσας δὲ τὸ παράδοξον, ἦκε κατὰ τάχος εἰς τὸν βασιλέα, τῷ μὲν λόγῳ συγχαίρων, τῷ δὲ ἔργῳ σπεύδων τὸν Ἱέρωνα καταστρατηγῆσαι δι' ἀπάτης. ὁ μὲν πεισθεὶς τῷ Φοίνικι, τὰς ἡσυχίας ἔσχεν· ὁ δὲ Ἀννίβας παρελθὼν εἰς Μεσσήνην, καὶ καταλαβὼν Μαμερτίνους, μέλλοντας παραδιδόναι τὴν πόλιν, ἀνέπεισε. καὶ προσποιησάμενος βοήθειαν, εἰσήγαγεν εἰς τὴν πόλιν στρατιώτας μ'. οἱ μὲν οὖν Μαμερτῖνοι ἀπογνόντες ἑαυτῶν διὰ τὴν ἧτταν, πάλιν ἀπεκατεστάθησαν εἰς ἀσφάλειαν, τὸν εἰρημένον τρόπον. ὁ δὲ Ἱέρων καταστρατηγηθεὶς ὑπὸ τοῦ Φοίνικος, τὴν πολιορκίαν ἀπογνοὺς, ἐπανῆλθε εἰς Συρακούσας, περιβόητον εὐημερίαν περιπεποιημένος. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι καὶ Ἱέρων, ἀποπεπτωκότες τῆς Μεσσήνης, συνῆλθον εἰς σύλλογον, καὶ συμμαχίαν

πρὸς ἀλλήλους ποιησάμενοι συνέθεντο κοινῇ πολεμῆσαι Μεσσήνην. (Ecl. XV, pag. 499.)

E LIBRO XXIII.

Olymp. CXXVIII, 4. a. C. 265. U. C. 489.

Ὅτι Σικελία πασῶν τῶν νήσων καλλίστη ὑπάρχει, ὡς μεγάλα δυναμένη συμβάλλεσθαι πρὸς αὔξησιν ἡγεμονίας. (Eclog. I, pag. 500.)

Olymp. CXXIX, 1.

Ὅτι Ἄννων ὁ Ἀννίβου εἰς Σικελίαν ἐλθὼν, καὶ τὰς δυνάμεις ἀθροίσας εἰς τὸ Λιλυβαῖον, προῆλθε μέχρι Σολοῦντος, καὶ τὴν πεζὴν στρατιὰν ἀπέλιπε πλησίον τῆς πόλεως παρεμβεβληκυῖαν, αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς τὴν Ἀκράγαντα, τὴν ἄκραν ἐτείχισε, πείσας τὸν δῆμον, φίλον ὄντα συμμαχῆσαι Καρχηδονίοις. ἐπανελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν στρατοπεδείαν, ἦκον παρὰ Ἱέρωνος πρίσβεις περὶ τοῦ συμφέροντος. ἐποιήσαντο γὰρ κοινῇ συμμαχίαν Ῥωμαίους πολεμῆσαι, ἐὰν μὴ τὴν ταχίστην ἐκ τῆς Σικελίας ἀπαλλάττωνται. ἀμφοτέρων δὲ τὰς δυνάμεις ἀγαγόντων ἐπὶ τὴν Μεσσήνην, Ἱέρων μὲν ἐπὶ τοῦ λόφου, τοῦ καλουμένου Χαλκιθικοῦ, κατεστρατοπέδευσεν· οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τῇ πεζῇ στρατιᾷ παρενέβαλον εἰς τὰς καλουμένας Εὐνεῖς, τῇ δὲ ναυτικῇ κατέσχον τὴν ἄκραν τὴν καλουμένην Πελωριάδα. συνεχῶς δ' ἐπολιόρκουν τὴν Μεσσήνην. ὁ δὲ Ῥω-

μαίων δῆμος πυθόμενος ἀπέστειλε τὸν ἕτερον ὕπατον καλούμενον Ἄππιον Κλαύδιον μετὰ δυνάμεως ἀδρᾶς, ὃς εὐθὺς ἦλθεν εἰς Ῥήγιον· πρὸς δὲ τὸν Ἱέρωνα καὶ Καρχηδονίους πρέσβεις ἐξέπεμψε περὶ διαλύσεως τῆς πολιορκίας προσεπηγγέλλετο. δημογορεῖν δὲ πρὸς Ἱέρωνα πόλεμον μὴ ἐπιβήσεσθαι. ὁ δὲ Ἱέρων ἀπεκρίνατο, διότι Μαμερτῖνοι Καμερίναν καὶ Γέλαν ἀναστάτους πεποιηκότες, Μεσσήνην δὲ ἀσεβέστατα κατειληφότες, δικαίως πολιορκοῦνται· Ῥωμαῖοι δὲ, θρυλλοῦντες τὸ τῆς πίστεως ὄνομα, παντελῶς οὐκ ὀφείλουσι τοὺς μιαιφόνους, μάλιστα πίστεως καταφρονήσαντας, ὑπερασπίζειν· εἰ δὲ ὑπὲρ ἀσεβεστάτων τηλικοῦτον ἐπαναιροῦνται πόλεμον, φανεροὺς ἔσεσθαι πᾶσιν ἀνθρώποις, ὅτι τῆς ἰδίας πλεονεξίας πρόφασιν πορίζονται τὸν τῶν κινδυνευόντων ἔλεον, τὸ δὲ ἀληθὲς Σικελίας ἐπιθυμοῦσι. (Eclog. II, pag. 500.)

Ὅτι Ῥωμαῖοι πρῶτον ἀσπίδας τετραγώνους εἶχον εἰς τὸν πόλεμον· ὕστερον ἰδόντες Τυῤῥηνοὺς χαλκᾶς ἀσπίδας ἔχοντας, ποιήσαντες οὕτως ἐνίκησαν αὐτούς. (Eclog. III, pag. 501.)

Ὅτι διαπεράσαντος τοῦ ὑπάτου εἰς Μεσσήνην, ὁ Ἱέρων νομίζων προδοθῆναι τὴν διάβασιν ὑπὸ Καρχηδονίων, ἔφυγεν εἰς Συρακούσας. Καρχηδονίων δὲ πολεμησάντων, καὶ ἡττηθέντων, τὴν Αἴγεσταν ὁ ὕπατος ἐπολιόρκησε· καὶ στρατιώτας πολλοὺς ἀπολαβὼν εἰς Μεσσήνην ἀπέζευξεν. (Eclog. IV, pag. 501.)

Olymp. CXXIX, 2. a. C. 263. U. C. 491.

Ὅτι τῶν ὑπάτων ἀμφοτέρων εἰς Σικελίαν ἐλθόντων, καὶ τὴν Ἀδρανιτῶν πόλιν πολιορκησάντων, εἷλον κατὰ κράτος. εἶτα τὴν Κεντοριπίνων πολιορκοῦντων, καὶ πρὸς ταῖς χαλκαῖς αὐλαῖς καθημένων ἦκον πρέσβεις πρῶτον παρ' Ἀλαισίνων· εἶτα δειλίας πεσούσης καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι, καὶ αὐτοὶ πρέσβεις ἀπέστειλαν περὶ εἰρήνης, καὶ ἐπιδόσειν τὰς πόλεις Ῥωμαίοις [ὑπέσχοντο.] ἦσαν δὲ ἑξήκοντα καὶ ἑπτά· ὧν παραλαβόντες τὰς δυνάμεις, εἰς Συρακούσας ἦλθον πολιορκήσοντες Ἱέρωνα. ὁρῶν δὲ τοὺς Συρακουσίους ἀγανακτοῦντας, πρέσβεις ἀπέστειλε πρὸς τοὺς ὑπάτους περὶ διαλύσεως. οἱ δὲ σπεύδοντες πρὸς μόνους Καρχηδονίους διαπολεμεῖν, ἀσμένως ὑπήκουσαν. καὶ συνέθεντο εἰρήνην ἔτη πεντεκαίδεκα, λαβόντες δραχμῶν ις' μυριάδας, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀποδόντι κυριεύειν [συνεχώρησαν] Συρακουσίων καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν πόλεων, Ἀκρῶν, Λεοντίνων, Μεγαρέων, Αἰλώρων, Νεαιτίνων, Ταυρομενίων. τούτων πραττομένων, κατέπλευσεν Ἀννίβας μετὰ ναυτικῆς δυνάμεως εἰς τὴν Ξιφωνίαν, βοηθήσων τῷ βασιλεῖ· μαθὼν δὲ τὰ πεπραγμένα, ἀνεχώρησεν. (Eclog. V, pag. 501.)

Ὅτι Ἀδράνωνα πώμην καὶ Μάκελλαν πολλὰς ἡμέρας πολιορκήσαντες Ῥωμαῖοι ἀπῆλθον ἄπρακτοι. (Eclog. VI, pag. 502.)

Olymp. CXXIX, 3. a. C. 262. U. C. 492.

Ὅτι Αἰγεσταῖοι πρῶτον κρατούμενοι ὑπὸ Καρχηδονίων, εἰς Ῥωμαίους ἀπέκλιναν, παραπλήσιον

δὲ καὶ Ἀλιηβαῖοι ἐποίησαν· Ἴλαρὸν δὲ καὶ Τυριττὸν καὶ τὸν Ἄσκελον ἐξεπολιόρκησαν. Τυνδάριοι δὲ ἰδόντες αὐτοὺς ἀπολελειμμένους, φόβῳ συσχεθέντες ἠβουλήθησαν καὶ αὐτοὶ δοῦναι [τὴν πόλιν.] ὑποπτεύσαντες δὲ Φοίνικες τὴν προαίρεσιν αὐτῶν, τοὺς ἐπιφανεστάτους ἔλαβον ὁμήρους εἰς τὸ Λιλύβαιον, καὶ σῖτον, οἶνον καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἀπεκόμισαν.

Φιλήμων δὲ ὁ κωμικὸς ἔγραψε δράματα ἑπτὰ καὶ ἐννενήκοντα, βιώσας ἔτη ἑκνέα καὶ ἐννενήκοντα.

Οἱ δὲ πολιορκοῦντες Ἀκράγαντα τὴν πόλιν σὺν τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ ταφροποιοῦντες, καὶ χάρακας βάλλοντες, δέκα μυριάδες ὑπῆρχον· πολλὰ δὲ οἱ Φοίνικες ἀντιμαχήσαντες, τὴν πόλιν Ἀκράγαντα τοῖς Ῥωμαίοις παρέδωκαν. (Eclog. VII, pag. 501.)

Olymp. CXXIX, 4. a. C. 261. U. C. 493. Olymp. CXXX, 1. CXXX, 2.

Ὅτι Ἄννων ὁ πρεσβύτερος ἐκ τῆς Λιβύης μετὰ τὴν πολιορκίαν Ἀκράγαντος ἐπέρασε μεγάλην δύναμιν ἐν Σικελίᾳ, πεζῶν μυριάδας πέντε, ἱππεῖς δὲ ἑξακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ ἑξήκοντα. Φιλῖνος δὲ ὁ Ἀκραγαντῖνος ἱστορικὸς ἀνεγράψατο. ὅδε οὖν Ἄννων ἀναζεύξας μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐκ τοῦ Λιλυβαίου, παρῆλθεν εἰς τὴν Ἡράκλειαν. καθ' ὃν καιρὸν ἦλθόν τινες, ἀπαγγέλλοντες τὸν Ἔρβησον παραδώσειν. Ἄννων δὲ πολεμήσας, ἐν δυσὶ μάχαις ἀπέβαλε στρατιώτας πεζοὺς μὲν γ', ἱππεῖς σ', ζωγρίας δὲ δ', ἐλέφαντας [συνέβη μὲν] θανεῖν τριά-

κοντα, τρεῖς δὲ κατατραυματισθῆναι. (Eclog. VIII, pag. 502.)

Ὅτι πόλις ἦν καὶ ἡ Ἐντελλίνα.

Ὁ δὲ Ἄννων βουλευσάμενος ἐμφρόνως, ἐνὶ στρατηγήματι τοὺς ἐχθροὺς ἅμα καὶ τοὺς πολεμίους ἀνεῖλεν. ἓξ δὲ μῆνας παρακαθίσαντες, οὕτως παρέλαβον Ἀκράγαντα. δούλους δὲ ἅπαντες ἅπαντας πλέον τῶν δισμυρίων καὶ πεντακισχιλίων. ἀπέβαλον δὲ καὶ Ῥωμαῖοι πεζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἱππεῖς δὲ μφ'. Ἄννωνα δὲ οἱ Καρχηδόνιοι ἐζημίωσαν χρυσοῖς ἑξακισχιλίοις, ἀτιμάσαντες· ἀντὶ δὲ τούτου στρατηγὸν ἀπέστειλαν εἰς Σικελίαν Ἀμίλκαν. Μύστρατον δὲ πολιορκήσαντες Ῥωμαῖοι, καὶ πολλὰς μηχανὰς ποιήσαντες, μετὰ μῆνας ἑπτὰ ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι, πολλοὺς στρατιώτας ἀποβαλόντες. Ἀμίλκας δὲ τοῖς Ῥωμαίοις συναντήσας εἰς Θέρμας, καὶ πολεμήσας, ἐνίκησε, καὶ ἀπέκτεινεν ἑξακισχιλίους, παρ' ὀλίγον δὲ ὅλην τὴν δύναμιν. ἦν δὲ καὶ τὸ Μάζαριν φρούριον ὑπὸ Ῥωμαίων ἐξηνδραποδισμένον. Ἀμίλκας δὲ ὁ Καρχηδόνιος Καμαρίναν ὑπὸ προδοτῶν παρέλαβε δεύτερον· μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας καὶ τῆς Ἕννης ἐκυρίευσεν, ὃν τρόπον καὶ Καμαρίνης. τὸ δὲ Δρέπανον τειχίσας, καὶ πόλιν καταστήσας, μετῴκισε τοὺς Ἐρυκίνους, καὶ τὸν Ἔρυκα κατέσκαψε πλὴν τοῦ περὶ τὸ ἱερὸν τόπου. τρίτον δὲ πολιορκήσαντες τὸν Μύστρατον Ῥωμαῖοι, εἷλον καὶ κατέσκαψαν τὴν πόλιν, καὶ τὰ ὑπολειφθέντα σώματα λαφυροπωλήσαντες. μετὰ ταῦτα δὲ εἰς Καμαρίναν ἦλθον, καὶ ταύτῃ παρακαθίσας ἑλεῖν οὐκ ἐδυνήθη·

Ὕστερον δὲ παρ' Ἱέρωνος πολεμικὰ ὄργανα μεταστειλάμενος, τὴν πόλιν εἶλε, καὶ τὰ σώματα τὰ πλείω Καμαρινναίων ἐπώλησεν. εὐθὺς δὲ ὑπὸ προδοτῶν καὶ τὴν Ἔνναν εἶλε· καὶ τῶν φρουρῶν οἱ μὲν ἀνῃρέθησαν, οἱ δὲ ἐξέφυγον πρὸς τοὺς συμμάχους. εἶτα ἐπὶ Σιττάναν ἐλθὼν, κατὰ κράτος ταύτην εἶλεν· εἶτα ὁμοίως ταῖς ἄλλαις πόλεσι φρουρὰν καταστήσας, ἐπὶ Κάμικον ἦλθε, φρούριον Ἀκραγαντίνων. εἶλε καὶ αὐτὸ προδοσίᾳ· τὸν δὲ τόπον ἔμφρουρον κατέστησεν. ἐξελείφθη δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Ἔρβησσος. ἔτι δὲ ποταμὸς Ἅλυκος . . . . . καὶ ἄλλαις ἔσχατος. (Eclog. IX, pag. 503.)

Ὅτι δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἢ νικᾶν, ἢ εἴκειν τοῖς ὑπερέχουσιν. (Eclog. X, p. 503.)

Ὅτι κατὰ τὰς ἀτυχίας πάντες ἄνθρωποι μᾶλλον εἰώθασι τοῦ Θεοῦ μνημονεύειν· καὶ πολλάκις· ἐν δὲ ταῖς εὐημερίαις καὶ εὐπραξίαις ὡς μύθων πεπλασμένων τοῦ Θεοῦ καταφρονοῦντες, μετὰ τὰς ἐλαττώσεις ἀνατρέχουσιν ἐπὶ τὴν φυσικὴν εὐλάβειαν. (Eclog. XI, pag. 504.)

Ὅτι ῥᾴδόν ἐστι τινὰ [ὑπὲρ τοὺς] ἐχθροὺς γενέσθαι, ἐὰν μόνον ἀγαθῷ συμβούλῳ χρήσοιτο πειθόμενος. τῇ μὲν τῶν ἡμαρτημένων κατηγορίᾳ διορθοῦσθαι συμβαίνει τοὺς ἐπὶ τὴν ὁμοίαν καταφερομένους ἄγνοιαν· τῇ δὲ ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν ἐπιτηδευμάτων εὐφημίᾳ προτρέπεσθαι πολλῶν τὰς ψυχὰς πρὸς ἀρετήν. τὴν γὰρ εὐτυχίαν, ὥσπερ βαρὺ φορτίον, ἐνεγκεῖν ἐπιδεξίως οὐ δυνηθεὶς, ἑαυτὸν μὲν

ἀπεστέρησε τῆς μεγίστης δόξης, τὴν δὲ πατρίδα μεγάλοις περιέβαλε συμπτώμασι. (Eclog. XII, pag. 504.)

Olymp. CXXXI, 1. a. C. 256. U. C. 498.

Ἡμεῖς δὲ τῆς ἱστορίας οἰκεῖον ὑπολαμβάνομεν εἶναι, τὸ μὴ παραλιπεῖν ἀνεπισημάντους τὰς τῶν ἡγεμόνων προαιρέσεις ἐπ' ἀμφότερα. τῇ μὲν γὰρ τῶν ἡμαρτημένων κατηγορίᾳ διορθοῦσθαι συμβαίνει τοὺς ἐπὶ τὴν ὁμοίαν καταφερομένους ἄγνοιαν· τῇ δὲ ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων εὐφημίᾳ προτρέπεσθαι πολλῶν τὰς ψυχὰς πρὸς ἀρετήν. τίς οὖν οὐκ ἂν δικαίως μέμψαιτο τὴν ἀφροσύνην καὶ τὴν ὑπερηφανίαν τὴν Ἀττιλίου; τὴν γὰρ εὐτυχίαν, ὥσπερ βαρὺ φορτίον, ἐνεγκεῖν ἐπιδεξίως οὐ δυνηθείς, ἑαυτὸν ἀπεστέρησε τῆς μεγίστης δόξης, τὴν δὲ πατρίδα μεγάλοις περιέβαλε κακοῖς. δυνάμενος γὰρ θέσθαι τὴν εἰρήνην συμφέρουσαν μὲν τῇ Ῥώμῃ, ταπεινὴν δὲ καὶ παντελῶς αἰσχρὰν τῇ Καρχηδόνι, πρὸς δὲ τούτοις ἀπενέγκασθαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις αἰώνιον μνήμην ἡμερότητος καὶ φιλανθρωπίας, τούτων μὲν οὐδ' ὁντιναοῦν ἐποιήσατο λόγον, τοῖς δὲ τῶν ἠτυχηκότων παιδισμασιν ὑπερηφάνως προσενεχθείς, τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα προσέταττεν, ὥστε τὸ μὲν δαιμόνιον νεμεσῆσαι, τοὺς δὲ ἠτημένους διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐκείνου βαρύτητος ἐπαναγκάσαι τραπέσθαι πρὸς ἀλκήν. τοιγαροῦν εὐθὺς τηλικαῦτα τῶν πραγμάτων ἐγένετο παλίρροια δι' ἐκεῖνον, ὥστε τοὺς μὲν Καρχηδονίους, τοὺς διὰ τὴν ἧτταν καὶ τὴν κατάπληξιν ἀπεγνωκότας τὸ πρότερον τὴν σωτηρίαν,

ἐκ μεταβολῆς τότε θαρσήσαντας κατακόψαι τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν· τὸ δὲ σύνολον τηλικαύτῃ πληγῇ καὶ συμφορᾷ περιπεσεῖν τὴν Ῥώμην, ὥστε τοὺς ἐν τῷ πεζομαχεῖν ἁπάντων ἀνθρώπων δοκοῦντας πρωτεύειν, μηκέτι τολμᾶν ἐκ τοῦ προχείρου συγκαταβαίνειν εἰς παράταξιν. διὸ καὶ συνέβη τὸν πόλεμον μακρότατον μὲν γενέσθαι τῶν μνημονευομένων, τοὺς δὲ ἀγῶνας μεταπεσεῖν εἰς ναυμαχίας· ἐν αἷς τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων διεφθάρησαν ναῦς παμπληθεῖς, ἄνδρες δ' οὐκ ἐλάττους τῶν δέκα μυριάδων, σὺν τοῖς ἐν ταῖς ναυμαχίαις ἀπολλυμένοις· χρημάτων δὲ ἐδαπανήθη τοσοῦτος ἀριθμός, ὅσον εἰκός ἐστιν ἀναλῶσαι τοὺς στόλους μὲν πλέοντας ἐκ τῶν νηῶν συνεστηκότας, διαπολεμήσαντας δὲ ἀπὸ τούτων τῶν χρόνων ἔτη ιε'. οὐ μὴν ὅγε τούτων αἴτιος ἐλαχίστην μερίδα τῆς συμφορᾶς ἀπηνέγκατο. τῆς γὰρ προϋπαρχούσης αὐτῷ δόξης πολλαπλασίαν τὴν ἀτιμίαν καὶ τὴν αἰσχύνην ἠλλάξατο, τοῖς δὲ ἰδίοις συμπτώμασι τοὺς ἄλλους ἐδίδαξε μέτρια φρονεῖν ἐν ταῖς ἐξουσίαις, τὸ δὲ μέγιστον, ὧν ὑπερηφάνησε τὴν ἀτυχίαν, τούτων ἠναγκάσθη τὴν ὕβριν καὶ τὴν ἐξουσίαν φέρειν, προαφῃρημένος δὲ αὐτοῦ τὴν συγγνώμην, καὶ τὸν συγκεχωρημένον τοῖς ἑπτακόσιν ἔλεον· Ξάνθιππος δὲ τῇ καθ' ἑαυτὸν ἀρετῇ τοὺς Καρχηδονίους οὐ μόνον ἐξ αὐτῶν τῶν δεινῶν ἐξήρπασεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἅπαντα πόλεμον εἰς τοὐναντίον περιέστησε. τοὺς μὲν γὰρ ἅπασι κρατοῦντας, τοῖς ὅλοις ἐλάττωσε, τοὺς δὲ διὰ τῆς ἥττης προσδοκῶντας τὴν ἀπώλειαν, τῷ μεγέθει τοῦ προτερήμα-

τος ἐποίησε καταφρονῆσαι τῶν πολεμίων. διὸ καὶ τῆς τῶν πραχθέντων ἐπιφανείας εἰς ἅπασαν σχεδὸν τὴν οἰκουμένην διαδοθείσης, (ἕκαστος γὰρ ἐθαύμαζε τὴν τἀνδρὸς ἀρετὴν, εἰκότως·) παράδοξον ἐφαίνετο πᾶσιν, εἰ προσγενομένου τοῖς Καρχηδονίοις ἑνὸς μόνου ἀνδρὸς, τηλικαύτη τῶν ὅλων ἐγένετο μεταβολὴ, ὥστε τοὺς μὲν εἰς πολιορκίαν ἄρτι συγκλεισμένους, ἐκ μεταβολῆς τοὺς ἐναντίους πολιορκεῖν, τοὺς δὲ πρότερον γῆς καὶ θαλάττης δι' ἀνδρείαν κρατοῦντας, ἐν πόλει μικρᾷ συμπεφευγότας προσδέχεσθαι τὴν ἅλωσιν. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν, εἰ στρατηγοῦ σύνεσις καὶ πραγμάτων ἐμπειρία τῶν ἀδυνάτων δοκούντων εἶναι περιεγένετο. (Excerpt. de Virt. et Vitiis. p. 563 sq.)

Τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐν Λιβύῃ διαβάντων μεγάλῃ δυνάμει σὺν Ἀττιλίῳ ὑπάτῳ, τὸ μὲν πρῶτον Καρχηδονίους ἐνίκησαν, καὶ πόλεις καὶ φρούρια εἷλον πολλὰ, καὶ δύναμιν πολλὴν κατέκοψαν. ὕστερον δὲ Ξανθίππου Σπαρτιάτου, στρατηγοῦ μισθοφόρου, ἐλθόντος ἀφ' Ἑλλάδος, ἐνίκησαν κατὰ κράτος Καρχηδόνιοι Ῥωμαίους, καὶ κατέκοψαν μεγάλην δύναμιν. ἔκτοτε ναυμαχίαι καὶ πολλῶν σκαφῶν καὶ ἀνδρῶν ἀπώλεια Ῥωμαίοις ἐγένοντο, ὡς εἶναι τὸν τῶν ἀπολωλότων ἀριθμὸν δέκα μυριάδας.

Ἀντὶ μὲν τῆς προϋπαρχούσης αὐτῷ δόξης πολλαπλασίας τὴν ἀτιμίαν καὶ τὴν αἰσχύνην ἠλλάξατο· τοῖς δὲ ἰδίοις συμπτώμασι τοὺς ἄλλους ἐδίδαξε μετριοφρονεῖν ἐν ταῖς ἐξουσίαις. τὸ δὲ μέγιστον, ὧν ὑπερηφάνησε τὴν ἀτυχίαν, τούτων ἠναγκάσθη τὴν

ὕβριν καὶ τὴν ἐξουσίαν φέρειν προαφῃρημένος ἑαυτῷ τὴν συγγνώμην καὶ τὸν συγχεχωρημένον τοῖς ἐπταικόσιν ἔλεον.

Τοὺς γὰρ πᾶσι κρατοῦντας τοῖς πᾶσιν ἠλάττωσε· τοὺς δὲ διὰ τῆς ἥττης προσδοκῶντας τὴν ἀπώλειαν, τῷ μεγέθει τοῦ προτερήματος ἐποίησε καταφρονῆσαι τῶν πολεμίων.

Θαῦμα γὰρ θαυμαστόν, εἰ στρατηγοῦ σύνεσις καὶ πραγμάτων ἐμπειρία τῶν ἀδυνάτων δοκούντων [εἶναι] περιεγένετο. πάντα γὰρ τῇ συνέσει βάσιμα καὶ δυνατὰ, τῆς τέχνης ἐν πᾶσι χειρουμένης τὴν βίαν.

Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἐστι δοῦλον, οὕτως αἱ μεγάλαι δυνάμεις τῇ τῶν ἡγεμόνων ὑπείκουσι φρονήσει.

Τοῦ πρὸς τὸ συμφέρον βουλευτηρίου παντὸς κατισχύοντος.

Φίλιστος δὲ ἱστορικὸς ἦν. (Eclog. XIII, pag. 504.)

Olymp. CXXXI, 2. a. C. 255. U. C. 499. Olymp. CXXXI, 3. Olymp. CXXXI, 4. a. C. 253. U. C. 501. Olymp. CXXXII, 2. a. C. 251. U. C. 503.

Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, οἱ εἰς τὴν Λιβύην διαπεράσαντες, καὶ τὸν πόλεμον μετὰ τῶν Καρχηδονίων νέων ποιήσαντες, καὶ ναῦς εἴκοσι καὶ τέσσαρας παραλαβόντες Καρχηδονίας, τοὺς ἀπὸ τοῦ πεζικοῦ πολέμου διασωθέντας Ῥωμαίους ἀναλαβόντες, καὶ πρὸς Σικελίαν διαπερῶντες, ἐξ αὐτῆς Καμαρίνας ἐκινδύνευσαν, καὶ ἀπώλεσαν μακρὰς ναῦς τριακοσίας καὶ τεσσαράκοντα, ἱππαγωγοὺς δὲ [καὶ] πλοῖα ἕτερα

τριακόσια. ἀπὸ δὲ Καμαρίνης ἕως Παχύνου τὰ σώματα καὶ τὰ ἄλογα καὶ τὰ ναυάγια ἔκειντο, τοὺς δὲ διασωθέντας Ἱέρων φιλανθρώπως παρελαβὼν, ἐσθῆτι καὶ τροφῇ καὶ τῇ λοιπῇ χρείᾳ ἀναπαύσας, ἕως Μεσσήνης διέσωσε. Καρθάλων μὲν ὁ Καρχηδόνιος, μετὰ τὴν ναυαγίαν τῶν Ῥωμαίων, πολιορκήσας Ἀκράγαντα, ταύτην εἶλε· καὶ τὴν μὲν πόλιν ἐνέπρησε, τὰ δὲ τείχη καθεῖλεν. οἱ δὲ καταλειφθέντες ἔφυγον εἰς τὸ Ὀλύμπιον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἕτερον στόλον μετὰ τὸ ναυάγιον ναυπηγήσαντες, καὶ διακοσίαις καὶ πεντήκοντα νυσὶν εἰς τὸ Κεφαλοίδιον ἐλθόντες, τοῦτο διὰ προδοσίαν παρέλαβον. ἐπὶ δὲ τὰ Δρέπανα ἐλθόντες, καὶ πολιορκήσαντες, τοῦ Καρθάλωνος βοηθοῦντος, ἐξέπεσαν, καὶ ἦλθον εἰς τὴν Πάνορμον, καθορμισθέντες ἐν τῷ λιμένι πλησίον τῶν τειχῶν, καὶ τὴν δύναμιν ἐκβιβάσαντες, ἐχαράκουν καὶ ἐτάφρευον τὴν πόλιν. καταδένδρου γὰρ τῆς χώρας μέχρι τῶν πυλῶν οὔσης, ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν τὰ χώματα ἐχαρακώθησαν, καὶ ἐταφρεύθησαν. εἶτα Ῥωμαῖοι συνεχεῖς προβολὰς ποιούμενοι καὶ μηχαναῖς κατέβαλον τὸ τεῖχος, καὶ τῆς ἐκτὸς πόλεως κυριεύσαντες, πολλοὺς ἀνεῖλον· οἱ δὲ ἄλλοι ἔφυγον εἰς τὴν ἀρχαίαν πόλιν· καὶ πέμψαντες πρέσβεις πρὸς τοὺς ὑπάτους, ᾔτουν τοῖς σώμασιν ἀσφάλειαν. τῶν δὲ συμφωνούντων δύο μνᾶς τῷ σώματι διδόντας ἐλευθέρους εἶναι, παρέλαβον τὴν πόλιν οἱ Ῥωμαῖοι. μυρία δὲ σώματα τιμῆς συνεχωρήθη τῷ εὑρεθέντι ἀργυρίῳ, καὶ ἀπελύθη. τοὺς δὲ λοιποὺς, μυρίους τρισχιλίους ὄντας, καὶ τὴν ἄλλην ἀποσκευὴν

ἐλαφυροπώλησαν. Ἰστῖνοι δὲ ἐκβαλόντες τὴν τῶν Φοινίκων φρουρὰν, τὴν πόλιν Ῥωμαίοις ἔδοσαν. παραπλησίως δὲ τούτοις ἐποίησαν Σολουντῖνοι, καὶ Πετρῖνοι, καὶ Ἡνατταρῖνοι καὶ Τυνδαρίδαι. οἱ δὲ ὕπατοι φρουρὰν ἐν Πανόρμῳ λιπόντες, ἀπῆλθον ἐν Μεσσήνῃ.

Τοῦ δὲ ἐπιγενομένου ἔτους πλεύσαντες οἱ Ῥωμαῖοι δεύτερον εἰς Λιβύην, καὶ τῶν Καρχηδονίων μὴ ἐασάντων αὐτοὺς ὁρμῆσαι, ὑποστρέφοντες ἦλθον εἰς Πάνορμον. ἐκεῖθεν ἀπάραντες ἐν Ῥώμῃ, δεύτερον ἐναυάγησαν, χειμῶνος αὐτοὺς καταλαβόντος, καὶ ἀπώλεσαν ναῦς μακρὰς ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ τὴν ἄλλην ἅπασαν τῶν ἱππαγωγῶν καὶ λαφύρων [παρασκευήν.] τοῦ δὲ Θερμῶν πυλωροῦ περὶ τὰ ἔξω γενομένου εἰς ἀναγκαίας χρείας, ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ συνελήφθη· καὶ ἐπρέσβευσε πρὸς τὸν ἄρχοντα, ὅτι ἐὰν ἀπολύσῃ αὐτὸν, ἀνοίξειν αὐτῷ τὴν πύλην τῆς πόλεως νυκτός. τοῦ καὶ ἀπολύσαντος, καὶ συνθεμένου καιρὸν, ἀπέστειλεν ὁ ἄρχων χιλίους νυκτός. καὶ φθάσαντες [ἦκον.] ὁ μὲν κατὰ τὴν ὡρισμένην ἤνοιξε πύλην· τὴν δὲ οἱ πρώτιστοι καὶ ἐπιφανεῖς εἰσῆλθον, καὶ εἶπον τῷ πυλωρῷ κλεῖσαι, καὶ μηδένα ἄλλον ἐάσαι εἰσελθεῖν, θέλοντες μόνοι τὸν πλοῦτον τῆς πόλεως ἆραι. οὗτοι πάντες κατεκόπησαν ἄξιον τῆς πλεονεξίας θάνατον ὑπομείναντες.

Ἐν ἄλλῳ δὲ καιρῷ τὰς Θέρμας καὶ τὴν Λιπάραν Ῥωμαῖοι παρέλαβον ἄμφω. πολιορκήσαντες δὲ Ῥωμαῖοι καὶ Ἔρκτὴν φρούριον, [πεζῶν] μυριάσι τέσσαρσι καὶ χιλίοις ἱππεῦσιν οὐκ ἴσχυσαν. Ἀσ-

δρούβας δὲ ὁ στρατηγὸς τῶν Καρχηδονίων βλασφημούμενος ὑπὸ τῶν ἰδίων, διὰ τὸ μὴ πολεμεῖν, ἀναζεύξας μετὰ πάσης δυνάμεως, διὰ τῆς Σελινουντίας δυσχωρίας ἦλθεν εἰς τὸ Πάνορμον· καὶ διαβιβάσας τὸν ποταμὸν τὸν σύνεγγυς, περὶ τὰ τείχη ἐστρατοπέδευσε, μήτε χαράκωμα μήτε τάφρον τάξας, διὰ τὸ καταφρονεῖν· πάλιν δὲ καὶ τῶν ἐμπόρων πολὺν οἶνον ἐπιφερομένων, οἱ Κέλται μεθυσθέντες, καὶ κραυγῆς καὶ ἀταξίας πληρούμενοι, ἐπιπεσόντος Καικιλίου ὑπάτου αὐτοῖς, κατὰ κράτος αὐτοὺς νικήσας, καὶ τῶν ἐλεφάντων ἑξήκοντα κρατήσας, εἰς Ῥώμην ἀπέστειλε· καὶ θαῦμα Ῥωμαῖοι ἔσχον. (Eclog. XIV, pag. 505 sq.)

Ὅτι Ἀμίλκας ὁ Βάρκας καλούμενος ὁ Καρχηδόνιος, καὶ Ἀννίβας ὁ υἱὸς αὐτοῦ μέγιστοι στρατηγοὶ Καρχηδονίων ὄντες, οὐ μόνον τῶν προτέρων, ἀλλὰ καὶ τῶν μεταγενεστέρων ὁμολογουμένως οὗτοι διελήφθησαν, καὶ ἰδίαις πράξεσιν ηὔξησαν μάλιστα τὴν πατρίδα. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 564.)

E L I B R O XXIV.

Olymp. CXXXII, 4, a. C. 249. U. C. 505.

Τὴν δὲ Σελινουντίων πόλιν Καρχηδόνιοι καταπαύσαντες, μετῴκισαν εἰς τὸ Λιλυβαῖον. Ῥωμαῖοι δὲ ναυσὶ μακραῖς διακοσίαις καὶ τεσσαράκοντα, περ-

κούροις ἑξήκοντα, καὶ πλοίων πλήθει παντοδαπῶν κατέπλευσαν εἰς τὴν Πάνορμον, ἐκεῖθεν εἰς τὸ Λιλυβαῖον, ὃ πολιορκεῖν ἤρξαντο, τὴν μὲν γῆν ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν τάφρῳ ἀπετείχισαν· καταπέλτας δὲ καὶ κριοὺς καὶ χωστρίδας καὶ χελώνας κατεσκεύασαν, τὸ καὶ στόμιον τοῦ λιμένος πεντεκαίδεκα κερκούρους ναῦς λίθων πληρώσαντες κατέχωσαν. ἦν δὲ ὁ λαὸς ὁ τῶν Ῥωμαίων ἔνδεκα μυριάδες· τῶν δὲ πολιορκουμένων πεζοὶ ξ', ἱππεῖς δὲ ψ'. πολιορκουμένων δὲ αὐτῶν, ἦλθεν αὐτοῖς βοήθεια ἀπὸ Καρχηδόνος ἄνδρες τετρακισχίλιοι καὶ σῖτος, καὶ ἀνεθάρσησαν μετὰ τοῦ Ἀτάρβου. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι θεασάμενοι τὴν εἰσβολὴν τῆς δυνάμεως, λίθοις καὶ χώμασιν ἐκ δευτέρου τὸ στόμιον τοῦ λιμένος ἔχωσαν, καὶ ξύλοις μεγίστοις καὶ ἀγκύραις τὰ βάθη ἐσταύρωσαν· πνεύματος δὲ βιαίου πνεύσαντος, καὶ τῆς θαλάσσης ἀγριανθείσης, πάντα κατέλυσεν. ἐποίησαν δὲ Ῥωμαῖοι πετροβόλον ὄργανον. ἔκτισαν δὲ ἔνδοθεν ἄλλο τεῖχος Καρχηδόνιοι. τὴν δὲ τάφρον τῆς πόλεως ἔχωσαν Ῥωμαῖοι, ἔχουσαν τὸ πλάτος ἑξήκοντα πήχεις, καὶ τὸ βάθος τεσσαράκοντα. πόλεμον δὲ συνάψαντες εἰς τὸ πρὸς θάλασσαν τεῖχος, ἔστησαν κατὰ πρόσωπον ἐνέδρας. καὶ τοῦ λαοῦ εἰς τὸν πρὸς θάλασσαν πόλεμον κενωθέντος, οἱ [κατὰ] τὰς ἐνέδρας κλίμακας ἑτοίμους ἔχοντες ἀνέβησαν, καὶ τὸ πρῶτον τεῖχος εἷλον· ἀκούσας δὲ ὁ Καρχηδόνιος στρατηγὸς, ἐπιπεσὼν αὐτοῖς ἐν ἑνὶ τόπῳ ἐφόνευσε μυρίους, καὶ τοὺς ἄλλους ἠνάγκασε φεύγειν. πάντα δὲ πολεμικὰ ὄργανα, χελώνας, πετροβόλους, κριοὺς,

χωστρίδας, πνεύματος μεγάλου ἐπιπνεύσαντος, ἐνέπρησαν Ῥωμαίων. ἰδόντες δὲ οἱ Καρχηδόνιοι οὐδὲν ὠφελοῦντας τοὺς ἵππεῖς αὐτῶν ἐν τοῖς στενοῖς τόποις, ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς εἰς τὰ Δρέπανα, καὶ πολλὴ βοήθεια Καρχηδονίοις ἐγένετο. ἐξαπορηθέντες δὲ οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τὴν ναῦσιν τῶν ὀργάνων, καὶ διὰ τὴν σπανίαν τῶν τροφῶν, καὶ τὴν λοιμικὴν νόσον, (κρεωβοροῦντες γὰρ μόνον Ῥωμαῖοι καὶ οἱ σύμμαχοι) εἰς τὴν νόσον ἔπιπτον, ὡς ἐν ὀλίγαις ἡμέραις μυρίους τεθνᾶναι. ὅθεν καὶ τὴν πολιορκίαν ἠθέλησαν καταλῦσαι· Ἱέρων δὲ, ὁ βασιλεὺς Συρακούσης, σῖτον πολὺν ἀποστείλας αὐτοῖς, ἀνεθάρσησεν αὐτοὺς πρὸς τὴν πολιορκίαν. τῶν δὲ Ῥωμαίων τὸν ὕπατον διαδεξαμένων, τὴν ἀρχὴν παρέδωκαν Κλαυδίῳ ὑπάτῳ τῷ τοῦ Ἄππίου υἱῷ. καὶ παραλαβὼν τὰς δυνάμεις, πάλιν τὸν λιμένα ἔχωσεν, ὥσπερ καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἡ θάλασσα κατεσκόρπισε. τοῦ δὲ Κλαυδίου μέγα ἐπαρθέντος, τὰς ἀρίστας ναῦς ἐξήρτισε διακοσίας καὶ δέκα, καὶ εἰς τὰ Δρέπανα πρὸς Καρχηδονίους ἀπῆλθε πολεμήσων αὐτούς· καὶ ἡττήθη ἀπολέσας ναῦς ἑκατὸν ἑπτακαίδεκα, καὶ ἄνδρας δυσμυρίους. ναυμαχίαν δὲ κρατεραὶν, καὶ νίκην λαμπροτέραν, οὐχὶ Καρχηδονίοις, ἀλλ' οὐδ' ἄλλοις, τοιαύτην γεγενημένην ῥᾳδίως [ἂν εὕροις] περὶ τούτους τοὺς χρόνους, καὶ, τὸ παράδοξον, ἐν τηλικούτῳ κινδύνῳ ὄντας Καρχηδονίους, καὶ μετὰ νεῶν δέκα, οὐ μόνον ἀνηρέθη μὲν οὐδεὶς, ἐτραυματίσθησαν δὲ ὀλίγοι. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέστειλεν Ἀννίβας τριήραρχον εἰς Πάνορμον μετὰ τριάκοντα νεῶν, αἳ

τὴν ἀγορὰν τῶν Ῥωμαίων τοῦ σίτου ἔφερον εἰς Δρέπανα. καὶ τῆς λοιπῆς ἀγορᾶς τὴν χρείαν ἐκ τῆς Δρεπάνης λαβόντες, εἰς τὸ Λιλυβαῖον ἦλθον, καὶ τοὺς πολιορκουμένους ἐνέπλησαν παντοίων ἀγαθῶν. ἔφθασι δὲ καὶ Καρθαλων στρατηγὸς ἐκ Καρχηδόνος μετὰ νεῶν μακρῶν ἑβδομήκοντα, καὶ σιτηγῶν ἴσων. ἐπιθεμένων δὲ καὶ αὐτῶν Ῥωμαίοις, τινὰς μὲν ναῦς ἐβύθισε τῶν νεῶν, τῶν ὁρμουσῶν εἰς γῆν ἀπέσπασε πάντε. ἀκούσας καὶ τὸν στόλον τῶν Ῥωμαίων ἐκ Συρακουσῶν ἀφωρμηκέναι, πείσας τοὺς συνάρχοντας, ἀνήχθη ναυσὶ ἑκατὸν εἴκοσι ταῖς ἀρίσταις. τῶν δὲ στόλων εἰς σύνοψιν ἐλθόντων κατὰ τὴν Γελώαν χώραν, οἱ Ῥωμαῖοι φοβηθέντες κατέπλευσαν εἰς τὴν Φιντιάδα, καὶ τὰ πλοῖα τὰ τὴν ἀγορὰν κομίζοντα καὶ τὰς λοιπὰς ναῦς ἀπέλιπον ὑπὸ τὴν γῆν· τῶν δὲ Καρχηδονίων καταπλευσάντων, συνέστη καρτερὸς ἀγών. τέλος δὲ οἱ Καρχηδόνιοι τῶν σκαφῶν τῶν μεγάλων κατέδυσαν πεντήκοντα, τῶν δὲ μακρῶν ἐβύθισαν ἑπτακαίδεκα, συντρίψαντες δὲ τρεῖς καὶ δέκα, ἀχρήστους ἐποίησαν. μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Καρχηδόνιοι ἐπὶ τὸν Ἅλυκον ποταμὸν παραγενόμενοι, τοὺς τραυματίας ἀνέπαυσαν. ὁ δὲ ὕπατος Ἰούνιος, οὐδὲν τῶν γεγενημένων εἰδώς, ἐκ τῆς Μεσσήνης ἀνήχθη ναυσὶ μακραῖς τριάκοντά καὶ ἓξ, φορτηγοῖς οὐκ ὀλίγοις· περιπλεύσας δὲ τὸν Πάχυνον, καὶ καθορμισθεὶς πλησίον Φιντιάδος, κατεπλάγη τὸ γεγενημένον. μετὰ δὲ ταῦτα Καρχηδονίων παντὶ στόλῳ πρὸς αὐτοὺς ἐλθόντων, φοβηθεὶς ὁ ὕπατος, τὰς μὲν τρισκαίδεκα τὰς ἀχρήστους ἐνέπρησεν, ἐπὶ δὲ Συρακοῦ-

σας τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο, νομίζων Ἱέρωνα παρέξεσθαι τὴν ἀσφάλειαν. κατάληπτος δὲ γενόμενος πρὸς τὴν γῆν τῆς Καμαρίνας, εἰς τὴν γῆν κατέφυγε πρὸς τόπους τραχεῖς καὶ ὑφαλώδεις. τοῦ δὲ πνεύματος βιαιότερον ἐπιπνέοντος, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι κάμψαντες τὸν Πάχυνον, εἰς ὑπεύδιον τόπον καθωρμίσθησαν· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, κινδύνου μεγάλου γεγενημένου, τὰ μὲν σιτηγὰ πλοῖα ἀπώλεσαν πάντα, τὰς δὲ μακρὰς ναῦς οὔσας ἑκατὸν καὶ πέντε ὁμοίως, [ὥστε] δύο μόνας σωθῆναι, τὰ δὲ πλείω σώματα ἀπολωλέναι. ὁ δὲ Ἰούνιος τὰς δύο ναῦς ἀπολαβών, καὶ τοὺς ὑπολειφθέντας ἄνδρας, εἰς τὸ στρατόπεδον ἦλθε τὸ Λιλυβαῖον. νυκτὸς δὲ οὗτος ἐπιπεσὼν τὸν Ἔρυκα παρέλαβε· καὶ τὸν Αἰγίθαλλον ἐτείχισεν, ὅνπερ νῦν Ἄκελλον καλοῦσι, καὶ στρατιώτας ὀκτακοσίους εἰς φυλακὴν κατέλιπε. Καρθάλων δὲ πυθόμενος τοὺς περὶ τὸν Ἔρυκα τόπους προκατειλῆφθαι, νυκτὸς ἐν ταῖς ναυσὶ παρεκόμισε δύναμιν· ἐπιπεσὼν δὲ τοῖς φρουροῖς τοῦ Αἰγιθάλλου, ἐκυρίευσε τοῦ χωρίου, καὶ περιγενόμενος, οὓς μὲν ἀπέκτεινεν, οὓς δὲ ἐφυγάδευσεν εἰς τὸν Ἔρυκα· καὶ τὸ μὲν φρούριον τρισχίλιοι στρατιῶται ἐφύλαξαν. ἐν δὲ τῇ πρώτῃ ναυμαχίᾳ Ῥωμαῖοι ἔπεσον τρισμύριοι καὶ πεντακισχίλιοι, τῶν δὲ ἁλωκότων οὐκ ἔλαττον τούτων. (Eclog. I, pag. 506.)

Ὅτι Κλώδιος παραγενόμενος εἰς τὴν Σικελίαν, παρέλαβε τὰς πρὸς τῷ Λιλυβαίῳ δυνάμεις, καὶ τὰ πλήθη συναγαγὼν κατηγόρησε πικρῶς τῶν παραδόντων αὐτῷ τὸ στρατόπεδον ὑπάτων· φάσκων αὐτοὺς

ῥᾳθύμως κεχειρικέναι τὸν πόλεμον, μεθυσκομένους καὶ ζῶντας ἐν ἀνέσει καὶ τρυφῇ· καὶ τὸ σύνολον πεπόλιορκῆσθαι μᾶλλον ἢ πεπολιορκηκέναι. ὧν δὲ φύσει παράθερμος, καὶ τῇ διανοίᾳ παρακεκινηκὼς, πολλὰ διώκει μανίᾳ πρόσεμφερῶς. πρῶτον μὲν γὰρ, ὧν τῆς στρατηγίας κατηγόρησε, τούτων τὴν αἴνοιαν μεμησάμενος, παραπλησίως ἐν τῇ θαλάσσῃ τὰ τε χώσματα καὶ τὰ κλεῖθρα κατεσκεύαζε· τοσοῦτον ἀφροσύνῃ διενέγκας ἐκείνων, ὅσῳ μεῖζόν ἐστιν ἁμάρτημα, τὸ μηδὲ ἐκ τῆς πείρας δύνασθαι μεταδιδαχθῆναι, τοῦ πρώτως ἐπιβαλλόμενον σφαλῆναι. τιμωρητικὸς δὲ ὢν φύσει, τοὺς μὲν πολίτικοὺς τοῖς πατρίοις ἔθεσιν ἐκόλαζεν ἀπαραιτήτως, τοὺς δὲ συμμάχους ῥαβδίοις ἐμαστίγου. καθόλου δὲ διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ γένους, καὶ τὴν τῆς οἰκίας δόξαν διεφθαρμένος, ὑπεροπτικὸς ἦν καὶ κατεφρόνει πάντων.

Ὅτι Ἀμίλκας καὶ πρὸ τῆς στρατηγίας φανερὰν ἔσχε τὴν λαμπρότητα τῆς ψυχῆς· καὶ τὴν ἀρχὴν παρειληφὼς, ἄξιος ἐφαίνετο τῆς πατρίδος, ἀντεχόμενος μὲν τῆς δόξης, καταφρονῶν δὲ τῶν κινδύνων.

Ὅτι οὗτος συνέσει διαφέρειν ἐδόκει, καὶ τόλμαν, καὶ πρᾶξιν τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις ἔχων ὑπὲρ ἅπαντας τοὺς πολίτας, ὑπῆρχεν ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής.

Ὅτι ὁ Ἄννων μεγαλοπίβολος ὢν καὶ δόξης ὀρεγόμενος, καὶ τὸ μέγιστον ἔχων δύναμιν σχολάζουσαν, ἅμα μὲν ταύτην γυμνάσειν ἤλπιζεν ἐν ταύτῃ τῇ

στρατείᾳ, τρίφων ἐκ τῆς πολεμίας, καὶ τὴν πόλιν πουφίζων τῶν δαπανημάτων· ἅμα δὲ πολλὰ κατα-πράξασθαι τῇ πατρίδι, καὶ πρὸς δόξαν καὶ πρὸς τὸ συμφέρον.

Ὅτι Ἄννωνος τὴν Ἐκατόμπυλον ἐκπολιορκήσαντος, καὶ τῶν πρεσβυτέρων προσελθόντων μοθ' ἱκετηριῶν καὶ δεομένων ἀνθρωπίνως ἑαυτοῖς χρήσασθαι, φιλόδοξος ὢν ὁ στρατηγὸς, καὶ προκρίνας εὐεργεσίαν τῆς τιμωρίας, τρισχιλίους μὲν ὁμήρους ἔλαβε, τὴν δὲ πόλιν καὶ τὰς κτήσεις ἀκεραίους ἐάσας, ἔτυχε στεφάνων καὶ τιμῶν μεγάλων παρὰ τῶν εὖ παθόντων· οἱ δὲ στρατιῶται τῶν ἐγχωρίων αὐτοὺς ὑποδεχομένων λαμπρῶς μετὰ πάσης προθυμίας εἱστιῶντο πάντων ὄντων δαψιλῶν πρὸς ἀπόλαυσιν.

Ὅτι ἡ μήτηρ τῶν νεανίσκων βαρέως φέρουσα τὴν τἀνδρὸς τελευτὴν, καὶ νομίσασα δι' ἀμέλειαν αὐτὸν ἐκλελοιπέναι τὸ ζῆν, ἐποίησε τοὺς υἱοὺς κακουχεῖν τοὺς αἰχμαλώτους. συγκλεισθέντων οὖν αὐτῶν εἰς οἴκημα στενὸν παντελῶς, τὰ σώματα καθάπερ τῶν θηρίων ἠναγκάζετο συνεσπειραμένα καρτερεῖν διὰ τὴν στενοχωρίαν. ἔπειτα τῆς τροφῆς παραιρεθείσης ἐφ' ἡμέρας πέντε, Βαδόστωρ μὲν διὰ τὴν ἀθυμίαν καὶ τὴν ἔνδειαν ἐτελεύτησεν· Ἀμίλκας δὲ διαφέρων εὐψυχίᾳ, διεκαρτέρει καίπερ ἀπεγνωσμένης ἐλπίδος ἀνεχόμενος. πολλάκις δὲ αὐτοῦ δεομένου τῆς γυναικὸς, καὶ μετὰ δακρύων τὴν ἐπιμέλειαν τὴν εἰς τὸν ἄνδρα διιξιόντος, τοσοῦτον ἀπέσχεν ἐκείνη φιλανθρωπίας καὶ λογισμῶν ἀνθρωπίνων, ὥστε τὸν μὲν νεκρὸν αὐτῷ συγκατακλεῖσαι

πέντε ἡμέρας, τροφὴν δὲ ὀλίγην χορηγῆσαι, πρὸς αὐτὸ μόνον στοχαζομένην τὸ δύνασθαι τὴν ἀτυχίαν ἐνεγκεῖν. ὁ δὲ Ἀμίλκας ἀπογνοὺς τὸν ἐκ τῆς ἱκεσίας ἔλεον, ἀνεβόησεν ἐπιμαρτυρόμενος Δία ξένιον, καὶ θεοὺς τοὺς ἐποπτεύοντας τὰ κατ' ἀνθρώπους, ὡς ἀντὶ καλῆς χάριτος τῆς ὀφειλομένης ἀπολαμβάνει τιμωρίας ὑπὲρ ἄνθρωπον. οὐ μὴν ἐξέλιπε τὸ ζῆν, εἴτε δαιμονίου τινὸς ἐλεήσαντος, εἴτε καὶ ταυτομάτου παράδοξον ἐνεγκόντος βοήθειαν. ἐσχάτως γὰρ αὐτοῦ διακειμένου, διά τε τὴν ἀποφορὰν τὴν ἀπὸ τοῦ νεκροῦ, καὶ τὴν ὅλην κακουχίαν, τῶν οἰκετῶν τινες τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν διηγήσαντό τισι τὸ γινόμενον· οἱ δὲ μισοπονηρήσαντες, τοῖς δημάρχοις προσήγγειλαν. διενῆς δ' οὖν τῆς ὠμότητος φανείσης, οἱ ἄρχοντες ἀνεκαλέσαντο τοὺς Ἀττιλίους, καὶ παρ' ὀλίγον θανάτου κρίσιν προσέθηκαν, ὡς καταισχυνοῦσι τὴν Ῥώμην. διηπειλήσαντο δὲ τὴν ἁρμόττουσαν παρ' αὐτῶν λήψεσθαι τιμωρίαν, εἰ μὴ πᾶσαν ἐπιμέλειαν ποιήσονται τῶν αἰχμαλώτων. οἱ δὲ τῇ μητρὶ πολλὰ καταμεμψάμενοι, τὸν μὲν Βοδόστορα καύσαντες, ἀπέστειλαν τὴν τέφραν τοῖς συγγενέσι· τὸν δὲ Ἀμίλκαν ἐκ τῆς κακουχίας ἀνέλαβον. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 565 sq.)

Olymp. CXXXIII, 2. a. C. 247. U. C. 507. Olymp. CXXXIV, 1. a. C. 244. U. C. 510.

Εἰς δὲ τὸν Λόγγωνα Κατάνης φρούριον ὑπῆρχε, καλούμενον Ἰταλίον· ὅπερ πολεμήσας Βάρκας ὁ Καρχηδόνιος . . .

Τὰ γὰρ τῶν στρατηγῶν βουλεύματα καὶ στρα-

τηγήματα διαδόμενα τοῖς φίλοις, τοῖς πολεμίοις γνώριμα γίνεται διὰ τῶν αὐτομόλων· καὶ τοῖς στρατιώταις δειλίαν ἐντίκτοντα, προσδοκίαν μεγάλου κινδύνου ἐντίθησι.

Βάρκας δὲ νυκτὸς καταπλεύσας, καὶ τὴν δύναμιν ἀποβιβάσας, αὐτὸς πρῶτος ἡγησάμενος τῆς ἀναβάσεως τῆς πρὸς Ἔρυκα, οὔσης σταδίων τριάκοντα, παρέλαβε τὴν πόλιν, καὶ πάντας ἀνεῖλε· μετῴκισε δὲ τοὺς λοιποὺς εἰς τὰ Δρέπανα.

Ἐν παντὶ γὰρ καιρῷ καὶ πράγματι συμβαίνει τὴν εὐταξίαν γίνεσθαι μεγάλων ἀγαθῶν αἰτίαν. (Eclog. II, pag. 508 sq.)

Olymp. CXXXIV, 3. a. C. 242. U. C. 512.

Λιγνάτιος δὲ ὁ ὕπατος ναυσὶ μακραῖς τριακοσίαις, καὶ πλοίοις ἑπτακοσίοις, ὁμοῦ χιλίοις, εἰς Σικελίαν ἔπλευσε, καὶ εἰς τὸ Ἐρυκίνων ἐμπόριον καθωρμίσθη. Ἄννων δὲ καὶ αὐτὸς ἐκ Καρχηδόνος ναυσὶ διακοσίαις καὶ πεντήκοντα μακραῖς, καὶ τοῖς φορτηγοῖς, εἰς τὴν νῆσον τὴν Ἱερὰν ἦλθεν. εἶτα δὲ ἐξ αὐτῆς πρὸς τὸν Ἔρυκα ἐρχόμενος . . . καὶ τῶν Ῥωμαίων ὑπαντησάντων, παρ' ἀμφοτέρων πόλεμος ἐγένετο μέγας. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν πόλεμον ἀπέβαλον Καρχηδόνιοι ναῦς ἑκατὸν ἑπτακαίδεκα, αὐτάνδρους μὲν τούτων εἴκοσι, Ῥωμαῖοι δὲ ὀγδοήκοντα [ἔλαβον,] τριάκοντα μὲν εἰς τέλος, πεντήκοντα δὲ εἰς ἐπιμερισμόν, αἰχμαλώτους δὲ (ὡς Φιλῖνος ἀνέγραψε) Καρχηδονίων ἑξακισχιλίους· ὡς δὲ ἕτεροι, τετρακισχιλίους καὶ τεσσαράκοντα. αἱ δὲ ἄλλαι

νῆες, πνεύματος ἐπιπνεύσαντος οὐρίου, εἰς Καρχηδόνα ἔφυγον.

Οὐδὲν γὰρ ὄφελος ἀνδρείας, ὅτ' αὐτοῦ σκάφους βυθισθέντος, τὸ σῶμα τῆς βάσεως ἀποστερηθὲν, ὑπὸ τῆς θαλάσσης τοῖς πολεμίοις ἐγχειρίζεται.

Εἴκοσι καὶ τέσσαρα δὲ ἔτη πολεμήσαντες οἱ Ῥωμαῖοι Καρχηδονίους, Λιλυβαῖον δὲ δεκαετῆ χρόνον πολιορκήσαντες, πρὸς ἀλλήλους διελύθησαν. (Eclog. III, pag. 509.)

E LIBRO XXV.

Olymp. CXXXIV, 4. a. C. 241. U. C. 513.

ΕΠΙΚΤΗΤΟΣ ὁ φιλόσοφος ἐπὶ ταῖς ἐπιγεγραμμέναις ὑπ' αὐτοῦ Κυρίαις Δόξαις ἀπεφήνατο, τὸν μὲν δίκαιον βίον ἀτάραχον ὑπάρχειν, τὸν δὲ ἄδικον πλείστης ταραχῆς γέμειν, βραχεῖ παντελῶς λόγῳ πολὺν ἀληθῆ νοῦν περιλαβών, καὶ τὸ σύνολον, δυνάμενον τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων διορθοῦσθαι. ἡ γὰρ ἀδικία, μητρόπολις οὖσα τῶν κακῶν, οὐ μόνον τοῖς ἰδιώταις, ἀλλὰ καὶ συλλήβδην ἔθνεσι καὶ δήμοις καὶ βασιλεῦσι τὰς μεγίστας ἀπεργάζεται συμφοράς. ὑπῆρχον γὰρ οἱ μετὰ Καρχηδονίων στρατευσάμενοι Ἴβηρες, Κελτοὶ, Βαλεαρεῖς, Λίβυες, Φοίνικες, Λιγυστῖνοι, καὶ μιξέλληνες δοῦλοι· οἱ καὶ ἐσταίασαν,

Τότε συνιδεῖν ἐστιν ἐπ' αὐτῆς τῆς πειρας, ἥλικην ὑπεροχὴν ἔχει στρατηγικὴ σύνεσις ἰδιωτικῆς ἀπειρίας, καὶ τριβῆς ἀλόγου καὶ στρατιωτικῆς.

Οὕτω τῶν κατὰ τὰς ἁμαρτίας ὄντων μεγάλην ἔχει διαφορὰν ἡ μετριότης, καὶ μηδὲν ὑπὲρ ἄνθρωπον ἐπιτηδεύειν.

Μετὰ δὲ τὴν ἐκ Σικελίας ἀπαναχώρησιν οἱ μισθοφόροι Καρχηδονίων ἐπανέστησαν αὐτοῖς διὰ τοιαύτας αἰτίας. ὑπὲρ τῶν ἵππων τῶν θανόντων ἐν Σικελίᾳ, καὶ τῶν σφαγέντων ἀνδρῶν τιμὰς ὑπερβαλλούσας [ἀπῄτουν·] καὶ ἐπολέμησαν ἔτη τέσσαρα, καὶ μῆνας τέσσαρας. σφίζονται δὲ ὑπὸ Ἁμίλκα τοῦ Βάρκα στρατηγοῦ, ὃς καὶ ἐν Σικελίᾳ εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἀνδρικῶς ἐκρατύνατο, (Eclog. I, pag. 501 sq.)

Ὅτι οἱ Καρχηδόνισι περὶ τῆς Σικελίας μεγάλους ἀγῶνας καὶ κινδύνους ὑπομείναντες, καὶ πρὸς Ῥωμαίους κδ' ἔτη συνεχῶς διαπολεμήσαντες, οὐ τηλικούτων ἐπειράθησαν ἀτυχημάτων, ὅσων ὁ πόλεμος αὐτοῖς αἴτιος ὑπῆρξεν ὁ πρὸς τοὺς ἀδικηθέντας ὑπ' αὐτῶν μισθοφόρους. ἀποστερήσαντες γὰρ τοὺς ὀφειλομένους μισθοὺς τοῖς ἀλλοεθνέσιν, παρ' ὀλίγον αὐτῆς τῆς ἡγεμονίας ἅμα καὶ τῆς πατρίδος ἐστερήθησαν. οἱ γὰρ ἀδικηθέντες μισθοφόροι παραχρῆμα ἀποστάντες, ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς περιέβαλον τὴν Καρχηδόνα. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 566 sq.)

Ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι ἐξαπέστειλαν πρὸς τοὺς

ἀποστάντας κήρυκα, τὴν τῶν νεκρῶν ἀναίρεσιν αἰτούμενοι. οἱ δὲ περὶ τὸν Σπόνδιον ἡγεμόνες ἐπιτείνοντες τὴν ἀποθηρίωσιν, οὐ μόνον ἀντεῖπον περὶ τῆς ταφῆς, ἀλλὰ καὶ διηπειλήσαντο μηκέτι πέμπειν μηδένα κήρυκα περὶ μηδενὸς πρὸς αὐτούς, ὡς τῆς αὐτῆς κολάσεως γενομένης τῷ παραγενομένῳ. εἰς δὲ τὸ λοιπὸν ἐνομοθέτησάν, τῶν αἰχμαλώτων τοὺς μὲν Καρχηδονίους τῆς αὐτῆς τούτοις ἀξιοῦν τιμωρίας, τοὺς δὲ συμμαχοῦντας τοῖς Φοίνιξι χειροκοπεῖν, καὶ πέμπειν ἠκρωτηριασμένους εἰς τὴν Καρχηδόνα. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Σπόνδιον ἡγεμόνες, διὰ τῆς εἰρημένης ἀσεβείας καὶ ὠμότητος ὑπετέμνοντο τὴν διὰ τῆς φιλανθρωπίας στρατηγίαν τοῦ Βάρκα. τοῦτον τὸν τρόπον Ἀμίλκας δυσχρηστούμενος τῇ ὠμότητι, καὶ αὐτὸς ἠναγκάζετο τῆς φιλανθρωπίας μὲν τῆς εἰς τοὺς αἰχμαλώτους ἀποστῆναι, τὴν δὲ τιμωρίαν παραπλησίαν ἐπιτιθέναι τοῖς ὑποπεσοῦσι. διόπερ τοὺς ἁλισκομένους οἰκιζόμενος παρερρίπτει τοῖς θηρίοις, ὑφ' ὧν καταπατούμενοι πικραῖς τιμωρίαις περιέπιπτον. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 567.)

Olymp. CXXXV, 1. a. C. 240. U. C. 514.

Ὅτι οἱ Ἱππακρινοὶ καὶ αἱ Ἰτυκαῖαι ἀπέστησαν, καὶ τοὺς φυλάσσοντας τὰς πόλεις ἔρριψαν ἀτάφους κατὰ τῶν τειχῶν· καὶ τοῖς παρὰ Καρχηδονίων πρεσβεύσασι περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως ἀντέπιπτον περὶ τῆς ταφῆς. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 567.)

Olymp. CXXXV. 4. a. C. 237. U. C. 517.

Ὅτι Ἀμίλκας ὁ καὶ Βάρκας πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρασχόμενος τῇ πατρίδι, κατὰ μὲν τὴν Σικελίαν ἐν τῷ πρὸς Ῥωμαίους πολέμῳ, κατὰ δὲ τὴν Λιβύην, ὅτε τὴν ἀπόστασιν οἱ μισθοφόροι καὶ Λίβυες ποιησάμενοι συνεῖχον ἐν πολιορκίᾳ τὴν Καρχηδόνα. ἐπ' ἀμφοτέροις γὰρ τοῖς πολέμοις τούτοις ἐπιφανεστάτας πράξεις κατεργασάμενος, καὶ πολιτευόμενος ἐμφρόνως, δικαίας ἀποδοχῆς ἐτύγχανε παρὰ πᾶσι τοῖς πολίταις· ὕστερον δὲ μετὰ τὴν κατάλυσιν τοῦ κατὰ τὴν Λιβύην πολέμου, συστησάμενος ἑταιρείαν τῶν πονηροτάτων ἀνθρώπων, καὶ ἐκ τούτων ἀθροίζων καὶ ἐκ τῶν λαφύρων ὠφελείας, ἔτι δὲ αὐτὸν ὁρῶν ταῖς πράξεσιν αὐξανόμενον, καὶ δοὺς εἰς δημοκοπίαν καὶ πλήθους ἀρέσκειαν, παρεστήσατο τὸν δῆμον ἑαυτῷ παραδοῦναι τὴν στρατηγίαν ὅλης τῆς Λιβύης εἰς χρόνον ὀλίγιστον. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 567.)

Ἀμίλκας δὲ στρατηγήσας κατὰ Καρχηδόνα, ταχὺ τὴν πατρίδα ηὔξησε, καὶ εἰς τὰς Ἡρακλείους στήλας, καὶ εἰς τὰ Γάδειρα, καὶ εἰς τὸν Ὠκεανὸν κατέπλευσεν. ἔστι δὲ τὰ Γάδειρα πόλις, ἄποικος Φοινίκων· κεῖται μὲν εἰς τὰ ἔσχατα τῆς οἰκουμένης, κατὰ αὐτὸν τὸν Ὠκεανὸν, ὅρμον ἔχουσα. πολεμήσας δὲ Ἴβηρας καὶ Ταρτησίους, μετὰ Ἰστολατίου στρατηγοῦ τῶν Κελτῶν καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, πάντας κατέκοψεν, ἐν οἷς καὶ τοὺς δύο ἀδελφοὺς, σὺν ἄλλοις ἐπιφανεστάτοις ἡγεμόσι· καὶ τρισχιλίους ζῶντας παραλαβὼν, ἔταξεν εἰς τὰς ἰδίας στρατιάς.

Ἰνδόρτης δὲ πάλιν ἀθροίσας πεντακισμυρίους, καὶ πρὶν πολέμου τραπεὶς, καὶ φυγὼν εἰς λόφον τινὰ, καὶ πολιορκηθεὶς ὑπ' Ἀμίλκα, καὶ νυκτὸς πάλιν φυγὼν, τὸ πλεῖστον αὐτοῦ κατεκόπη· αὐτὸς δὲ Ἰνδόρτης καὶ ζωγρίας ἐλήφθη. ὃν τυφλώσας Ἀμίλκας, καὶ τὸ σῶμα αἰκισάμενος, ἀνεσταύρωσε· τοὺς δὲ ἄλλους αἰχμαλώτους, ὄντας μυρίων πλείους, ἀπέλυσε. πολλὰς δὲ πόλεις τῇ πειθοῖ προσηγάγετο, πολλὰς δὲ καὶ καταπολεμήσας. Ἀσδρούβας δὲ, ὁ γαμβρὸς Ἀμίλκου, πεμφθεὶς παρὰ τοῦ κηδεστοῦ εἰς Καρχηδόνα, εἰς πόλεμον τῶν Νομάδων, τῶν ἐπαναστάντων Καρχηδονίοις, κατέκοψεν ὀκτακισχιλίους, ζωγρίας δὲ ἔλαβεν δισχιλίους, οἱ δὲ λοιποὶ ἐδουλώθησαν φόρους τελέσοντες. ὁ δὲ Ἀμίλκας περὶ τὴν Ἰβηρίαν πόλεις πολλὰς ὑποτάξας, ἔκτισε πόλιν μεγίστην, καλέσας αὐτὴν ἐκ τῆς τοῦ τόπου θέσεως Ἄκραν Λευκήν. Ἀμίλκας δὲ Ἑλίκῃ τῇ πόλει παρακαθήμενος, καὶ πολιορκῶν, τὸ πλεῖστον στράτευμα, καὶ τοὺς ἐλέφαντας, εἰς παραχείμασίας ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ πόλει Λευκῇ Ἄκρᾳ ἀποστείλας, μετὰ τῶν λοιπῶν παρέμεινε. συνεκβοηθήσαντος δὲ τοῦ Ὁρισσῶν βασιλέως τοῖς πολιορκουμένοις, δόλῳ φιλίαν συνεπιθέμενος, καὶ συμμαχήσας, ἔτρεψεν Ἀμίλκαν. τούτου δὲ φεύγοντος, τοῖς υἱοῖς καὶ τοῖς φίλοις τὴν σωτηρίαν κατεσκεύασε, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἐκκλίνας· καταδιωκόμενος γὰρ ὑπὸ τοῦ βασιλέως, εἰς ποταμὸν μέγαν σὺν τῷ ἵππῳ ἐμβὰς, ὑπὸ τοῦ ῥεύματος διεφθάρη ὑπὸ τοῦ ἵππου. οἱ δὲ περὶ τὸν

Ἀννίβαν καὶ Ἀσδρούβαν τοὺς υἱοὺς διεσώθησαν εἰς τὴν Λευκὴν Ἄκραν.

Ἀμίλκας μὲν οὖν, παίπερ πολλοῖς ἔτεσι πρότερον τῆς ἡμετέρας ἡλικίας τετελευτηκὼς, ἐχέτω παρὰ τῆς ἱστορίας ὥσπερ ἐπιτάφιον τὸν ἴδιον ἔπαινον.

Olymp. CXXXVIII, 1. a. C. 228. U. C. 526. Olymp. CXXXIX, 4.

Ἀσδρούβας δὲ, ὁ γαμβρὸς Ἀμίλκα, μαθὼν τοῦ κηδεστοῦ τὸ ἀπλήρημα, ταχέως ἀναζεύξας, πρὸς τὴν Λευκὴν Ἄκραν ἦλθεν, ἔχων θηρία πλέον τῶν ἑκατόν. οὗτος δὲ στρατηγὸς ἀναγορευθεὶς ὑπό τε τοῦ λαοῦ καὶ Καρχηδονίων, πεντακισμυρίους ἐμπείρους πεζοὺς συνέλεξε, καὶ ἱππεῖς ἑξακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ διακοσίους. πολεμήσας δὲ πρῶτον τὸν Ὁρισσῶν βασιλέα, κατέσφαξε πάντας τοὺς αὐτίους τῆς Ἀμίλκα φυγῆς. παρέλαβε δὲ τὰς πόλεις αὐτῶν οὔσας δυοκαίδεκα, καὶ πάσας τὰς πόλεις Ἰβηρίας. γήμας δὲ γυναῖκα ἔσχε θυγατέρα βασιλέως Ἰβήρου. ὑπὸ πάντων τῶν Ἰβήρων ἀνηγορεύθη στρατηγὸς αὐτοκράτωρ. ὅθεν κτίσας παραθαλασσίαν πόλιν, ἣν προσηγόρευσε Νέαν Καρχηδόνα, καὶ ἑτέραν πόλιν ὕστερον, θέλων τὴν Ἀμίλκα δύναμιν ὑπερβῆναι. καὶ ἐστράτευσεν [ἄγων πεζοὺς] ἑξακισμυρίους, ἱππεῖς ὀκτακισχιλίους, ἐλέφαντας διακοσίους. ὑπὸ δὲ οἰκέτου ἐπιβουλευθεὶς ἐσφάγη, στρατηγήσας ἔτη ἐννέα. (Eclog. II, pag. 510. sq.)

Olymp. CXXXVIII, 4. a. C. 225. U. C. 529.

Κελτοὶ δὲ μετὰ Γαλατῶν κατὰ Ῥωμαίων πόλεμον ἀθροίσαντες, σύνηξαν λαὸν μυριάδας εἴκοσι,

καὶ πρῶτον μὲν πόλεμον ἐνίκησαν· καὶ δεύτερον προσβαλόντες ἐνίκησαν, ἄνεῖλον δὲ καὶ τὸν ἕνα Ῥωμαίων ὕπατον. Ῥωμαῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἔχοντες πεζῶν μυριάδας ἑβδομήκοντα, ἱππέων δὲ ἑπτακισμυρίους· τῶν δύο πολέμων ἡττημένων Ῥωμαίων, τῷ τρίτῳ πολέμῳ κατὰ κράτος ἐνίκησαν Ῥωμαῖοι, καὶ ἀνεῖλον μυριάδας τέσσαρας, καὶ τοὺς ὑπολοίπους ἐζώγρησαν. ὥστε καὶ τὸν μέγιστον αὐτῶν βασιλέα ἑαυτοῦ θερίσαι τὸν τράχηλον, τὸν δὲ δεύτερον ὑπ' αὐτοῦ ζῶντα ποιῆσαι. ἐκ δὲ τούτου τοῦ ἀνδραγαθήματος ἀνθύπατος γενόμενος Αἰμίλιος, κατέδραμε τὴν χώραν τῶν Γαλατῶν καὶ Κελτῶν, καὶ πολλὰς πόλεις καὶ φρούρια εἶλε, καὶ ὠφελείας πολλῆς ἐπλήρωσε τὴν Ῥώμην. (Eclog. III, pag. 511.)

Ἱέρων δὲ, ὁ βασιλεὺς Συρακούσης, εἰς τὸν Κελτικὸν πόλεμον Ῥωμαίοις σῖτον ἀπέστειλε, βοηθῶν Ῥωμαίοις· οὗ καὶ τὴν τιμὴν ἔλαβε μετὰ τὴν τοῦ πολέμου κατάλυσιν. (Eclog. IV, pag. 512.)

Olymp. CXL, 2. a. C. 219. U. C. 535.

Μετὰ δὲ τὴν σφαγὴν Ἀσδρούβα τοῦ Καρχηδονίου, ἀνωρχίας οὔσης, τὸν μείζονα υἱὸν Ἀμίλκα Ἀννίβαν στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν. Ζακανθαίων δὲ ἡ πόλις πολιορκουμένη ὑπὸ Ἀννίβα· συναγαγόντες τὰ ἱερὰ, καὶ τὸν χρυσὸν, καὶ ἄργυρον, τὸν ἐν τοῖς οἴκοις, καὶ τὰ τῶν γυναικῶν κόσμια, καὶ ἐνάτια, καὶ ἀργύρια χωνεύσαντες, ἔμιξαν χαλκὸν καὶ μόλιβδον· καὶ ἄχρηστον ποιήσαντες τὸν χρυσὸν, ἐξῆλθον, καὶ ἡρωϊκῶς ἀγωνισάμενοι, πάντες κατεκόπησαν· πολλοὺς δὲ καὶ αὐτοὶ φονεύσαντες. αἱ δὲ γυ-

ναῖκες τὰ τέκνα φονεύσασαι, ἑαυτὰς δὲ ἄγχόνῃ ἀπέπνιξαν. οὕτως ἀκερδῆ τὴν πόλιν παρέλαβεν Ἀννίβας. τὸν δὲ Ἀννίβαν Ῥωμαῖοι πρὸς δίκην αἰτήσαντες, δι' ὧν παρηνόμησε, καὶ μὴ λαβόντες, πόλεμον τὸν Ἀννιβαϊκὸν καλούμενον ἔστησαν. (Eclog. V, pag. 512.)

E LIBRO XXVI.

Οὔτε ποιητὴς, οὔτε συγγραφεὺς, οὔτε ἄλλος τεχνίτης οὐδεὶς παραγγελίας τινὸς λόγικῆς, δύναται πᾶσι τοῖς ἀναγινώσκουσι κατὰ πᾶν εὐαρεστῆσαι· θνητῇ δὲ φύσει, κἂν ὅλως ἐπιτετευγμένη γένηται, οὐ δυνατὸν ἐφικέσθαι τῆς ἀμέμπτου πάντων εὐαρεστήσεως. οὔτε γὰρ Φειδίας, μάλιστα τεθαυμασμένος ἐπὶ τὴν τῶν ἐλεφαντίνων ἀγαλμάτων κατασκευὴν, οὔτε Πραξιτέλης, ὁ καταμίξας ἄκρως τοῖς λιθίνοις ἔργοις τὰ τῆς ψυχῆς πάθη, οὔτε Ἀπέλλης, ἢ Παῤῥάσιος, οἱ τοῖς ἐμπειρικῶς κεκραμένοις χρώμασι προάγοντες εἰς ἄκρατον τὴν ζωγραφικὴν τέχνην, οὕτως ἐπέτυχον ἐν τοῖς ἔργοις, ὥστε κατὰ πᾶν ἄμεμπτον ἐπιδείξασθαι τὸ τῆς ἐμπειρίας ἀποτέλεσμα. τίς γὰρ ἐπιφανέστερος τῶν μὲν ποιητῶν, Ὁμήρου; τῶν δὲ ῥητόρων, Δημοσθένους; τῶν δὲ εὖ βεβιωκότων, Ἀριστείδου καὶ Σόλωνος; ἀλλ' ὅμως ταῖς τούτων εὐφημίαις καὶ δυνάμεσι προσῆλθεν ὁ μεμφόμενος καὶ τὰς ἀγνοίας ἐλέγ-

χων λόγος. ἄνθρωποι γὰρ ὄντες, καὶ ταῖς τῶν ἐγχειρουμένων ὑπεροχαῖς ἐπιτυγχάνοντες, ὅμως διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν διέπιπτον ἐν πολλοῖς. ἐστὶ γάρ τινα τῶν ἀνθρώπων φιλόφθονα, καὶ μικρόσοφα, τὰ παραπέμποντα μὲν τὰ καλῶς ἔχοντα τῶν ἐπιτελεσθέντων, προσπλεκόμενα δὲ τοῖς ἐπιδεχομένοις διαστροφήν τινα καὶ πιθανὴν μέμψιν. ἐξ ὧν φιλοτιμοῦνται διὰ τῆς τῶν ἄλλων κατηγορίας τὴν ἰδίαν αὐξήσειν ἐμπειρίαν· ἀγνοοῦντες, ὅτι πᾶσα δύναμις οὐκ ἐκ τῆς ἀλλοπαθείας ἀσθενεῖ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἰδίας ἕξεως θεωρεῖται. θαυμάσειε δὲ ἄν τις τῆς τοιαύτης ἀβελτηρίας τὴν εἰς τὰ φαῦλα φιλοπονίαν, δι' ἧς τινες πειρῶνται ταῖς κατὰ τῶν ἄλλων βλασφημίαις ἰδίαν εὐδοξίαν ἀποφέρεσθαι. εἰσὶ γάρ τινες, οἶμαι, φύσεις σκαιότητι βλάπτουσαι, καθάπερ ἐκκαίουσαι τὰ καλὰ τῶν γεννημάτων πέχναι καὶ χιόνες. καὶ γὰρ διὰ μὲν τὴν ἀνταύγειαν τῆς κατὰ τὴν χιόνα λευκότητος ἀμαυρουμένη ἡ ὄψις, τῆς ἀκριβοῦς θεωρίας ἀποστερεῖται· καὶ προαιρέσεις ἀνθρώπων ἀξιόλογον μὲν ἔργον οὔτε βουλόμεναι ὁρᾶν οὔτε δυνάμεναι, τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἄλλων πεποιημένα διασύρουσι. διὸ [χρὴ] τοὺς εὖ φρονοῦντας τοῖς μὲν διὰ ἐπιμέλειαν κατωρθωκόσιν ἀρετήν, ἀπομερίζειν τὸν ἔπαινον· τοῖς δὲ σπανίως κατορθοῦσι, μὴ συκοφαντεῖν ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ἀσθένειαν. περὶ μὲν οὖν τῶν βασκαίνειν ἐπιτηδευόντων ἱκανὸν ἡμῖν εἰρήσθω. (Eclog. I, pag. 512. sq.)

Καθάπερ γὰρ ἀθλητὴς ἀγαθὸς πολὺν χρόνον χειραλειπτήσας, ἐπὶ τὸν ἀγῶνα καταντᾷ, ἐμπει-

ρίαν μεγάλην καὶ δύναμιν πεποιημένος. (Eclog. II, pag. 513.)

Μηνόδοτος δὲ ὁ Περίνθιος τὰς Ἑλληνικὰς πραγματείας ἔγραψεν ἐν βιβλίοις πεντεκαίδεκα, Σώσιλος δὲ ὁ Ἴλιος τὰ περὶ Ἀννίβαν ἔγραψεν ἐν βιβλίοις ἑπτά. (Eclog. III, pag. 513.)

Κατὰ δὲ Ῥωμαίους ἡ λεγεὼν πεντακισχίλιοι εἰσίν. (Eclog. IV, pag. 513.)

Φύσει μὲν ἄνθρωποι ταῖς εὐημερίαις προστρέχουσι, τῇ δὲ τῶν πταισάντων τύχῃ συνεπιτίθενται.

Τὴν γὰρ ψυχὴν, ἀμετάβολον οὖσαν φύσει, ταχὺ τὴν ἐναντίαν εἰσάξειν μεταβολήν. (Eclog. V, pag. 513.)

Olymp. CXL. 4. a. C. 217. U. C. 537.

Ῥόδου γὰρ ὑπὸ σεισμοῦ μεγάλου καταπτωθείσης, Ἱέρων ὁ Συρακούσιος ἔδωκεν εἰς οἰκοδομὴν τοῦ τείχους ἀργυρίου ἕξ τάλαντα, ἀργυρίους λέβητας ἀξιολόγους, χωρὶς τοῦ νομίσματος, καὶ ἀτέλειαν τοῖς σιτηγοῖς πλοίοις. (Eclog. VI. pag. 513.)

Ἡ νῦν δὲ καλουμένη Φιλιππόπολις, κατὰ τὴν Θετταλίαν Φθιώτιδες Θῆβαι ἐκαλοῦντο. (Eclog. VII, pag. 513.)

Τρυφῆς γὰρ συνεχοῦς, καὶ μαλακῆς εὐνῆς, καὶ μύρων παντοίων καὶ παντοίας τροφῆς πολυτέλειαν τὴν μὲν ἀλκὴν καὶ συνήθη τῶν δεινῶν ὑπομονὴν ἐξέλυσε· τὰ δὲ σώματα καὶ ψυχὰς εἰς γυναικώδη καὶ τρυφερὰν διάθεσιν μετέστησεν. ἡ μὲν γὰρ ἀνθρω-

πίνη φύσις τὴν ἀσυνήθη τῶν πόνων ἄσκησιν, καὶ δίαιταν εὐτελῆ, δυσχερῶς προσίσται, τὴν δὲ ῥᾳστώνην καὶ τρυφὴν ὁμοίως διώκει. Ἀννίβας γὰρ κακουχίᾳ πολλῇ καὶ τὰς πόλεις τῆς Ῥώμης [καὶ] Βρεττίας παραλαβὼν, ὕστερον καὶ τὴν Κρώτονα εἶλε, καὶ τὸ Ῥήγιον πολιορκήσων. ἀπὸ δυσμῶν γὰρ ἀρξάμενος [καὶ] τῶν Ἡρακλειωτικῶν στηλῶν, πᾶσαν τῶν Ῥωμαίων χώραν ὑπέταξε, πλὴν Ῥώμης καὶ Νιαπόλεως, πολεμήσας ἕως Κροτώνης. (Eclog. VIII, pag. 514.)

Ὅτι Ἀννίβας ἦν φυσει μάχιμος, καὶ τῇ τῶν πολεμικῶν ἔργων ἐκ παιδὸς πείρᾳ πεπονημένος, καὶ συνεστρατευκὼς ἔτη πλείω μεγάλοις ἡγεμόσι, πολλὴν εἶχε τριβὴν τῶν πολεμίων ἀγώνων· κεχορηγημένος δὲ ὑπὸ τῆς φύσεως ἀγχινοίᾳ, καὶ πεπονημένος στρατηγικὴν ἀρετὴν διὰ τῆς πολυχρονίου περὶ τὸν πόλεμον ἀσκήσεως, μεγάλας ἐλπίδας εἶχεν ἐν ἑαυτῷ.

Ὅτι τοῦ Μινυκίου ἡττηθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀννίβου, ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ὑπὸ πάντων ἐκρίθη, Μινύκιος μὲν ἀφροσύνῃ καὶ ἀπειρίᾳ τοῖς ὅλοις ἐπταικώς· Φάβιος δὲ ἀγχινοίᾳ καὶ ἀρετῇ στρατηγικῇ διὰ παντὸς προνενοημένος τῆς ἀσφαλείας.

Ὅτι Δωρίμαχος ὁ τῶν Αἰτολῶν στρατηγὸς ἀσεβῆ συνετελέσατο πρᾶξιν. τὸ γὰρ περὶ Δωδώνην μαντεῖον συλήσας, ἐνέπρησε τὸ ἱερὸν πλὴν τοῦ σηκοῦ. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 568. sq.)

Olymp CXLI, 1. a. C. 216. U. C. 538.

Ὅτι ἡ τοῦ Ἀννίβου δύναμις πολὺν χρόνον τῆς

τῶν Καμπανῶν εὐδαιμονίας ἁπλήστως ἐμπλησθεῖσα, μετέβαλε ταῖς ἀγωγαῖς εἰς τοὐναντίον. τρυφῆς γὰρ συνεχοῦς καὶ μαλακῆς εὐνῆς καὶ μύρων παντοίων, καὶ παντοίας τροφῆς πολυτέλεια, τὴν μὲν ἄλκὴν καὶ συνήθη τῶν δεινῶν ἐξέλυσεν ὑπομονήν, τὰ δὲ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς εἰς γυναικώδη καὶ τρυφεράν διάθεσιν μετέστησεν.

Ὅτι τῶν Ῥωμαίων ὁ Ἀννίβας πολλὰ κατηγορήσας εἰς ὠμότητα καὶ πονηρίαν μᾶλλον ἢ ὑπερηφανείαν, τοὺς τῶν συγκλητικῶν υἱοὺς καὶ συγγενεῖς ἐκλέξας ἀπέσφαξε, ταὐτην παρὰ τοῦ συνεδρίου λαμβάνων τιμωρίαν.

Ὅτι ὁ Ἀννίβας ἀλλοτριώτατα διακείμενος πρὸς Ῥωμαίους, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων ἐπιλέξας τοὺς εὐθέτους εἰς μονομαχίαν συνέζευξεν. ἀδελφοὺς μὲν ἀδελφοῖς, πατέρας δὲ υἱοῖς, συγγενεῖς δὲ συγγενέσι μονομαχεῖν ἠνάγκαζεν. ἔνθα δὴ δικαίως ἄν τις τοῦ μὲν Φοίνικος ἐμίσησε τὴν ὠμότητα, τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐθαύμασε τὴν εὐσέβειαν, καὶ τὴν ἐν τοῖς δεινοῖς ὑπομονήν τε καὶ καρτερίαν. πυρὸς γὰρ αὐτοῖς προσαγομένου καὶ κέντρων, ἔτι δὲ χαλεπωτάτων πληγῶν, οὐδεὶς ὑπήκουσε προσενεγκεῖν τὰς χεῖρας τοῖς ἀναγκαιοτάτοις· πάντες γὰρ εὐγενῆ παραστήματα λαβόντες, ἐναπέπνευσαν ταῖς ἀνάγκαις, ἀθίκτους ἑαυτοὺς τηρήσαντες τῆς πρὸς ἀλλήλους μιαιφονίας.

Olymp. CXLI, 2. a. C. 215. U. C. 539.

Ὅτι Γέλωνος καὶ Ἱέρωνος τῶν βασιλέων κατὰ τὴν Σικελίαν τετελευτηκότων ἐν Συρακούσαις, Ἱε-

ρωνύμου δὲ τὴν ἀρχὴν διαδεδεγμένου, καὶ τὴν ἡλικίαν ὄντος ἀντίπαιδος, οὐκ εἶχεν ἡ βασιλεία τὸν προστησόμενον ἀξιόχρεον. διὸ καὶ τὸ μειράκιον ταῖς τῶν κολάκων πρὸς χάριν ὁμιλίαις ἐξετράπη πρὸς τρυφὴν καὶ ἀκολασίαν καὶ τυραννικὴν ὠμότητα. ἐπετελεῖτο γὰρ γυναικῶν ὕβρεις· καὶ τοὺς παῤῥησίᾳ χρωμένους τῶν φίλων ἀπέκτεινε, καὶ πολλῶν ἀκρίτως οὐσίας ἐδήμευσε, καὶ τοῖς πρὸς χάριν ὁμιλοῦσιν ἐδωρεῖτο. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐπηκολούθει ἐκ τῶν ὄχλων μῖσος, εἶτα καὶ ἐπιβουλία, καὶ ὁ τοῖς πονηροῖς δυνάσταις εἰωθὼς ἐπακολουθεῖν ὄλεθρος. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 568.. sq.)

Olymp. CXL., 3. a. C. 214. U. C. 540. Olymp. CXLI, 4. a. C. 213. U. C. 541. Olymp. CXLII, 1. a. C. 212. U. C. 542. Olymp. CXLIII, 2. a. C. 207. U. C. 247.

Ὅτι μετὰ τὴν Ἱερωνύμου τελευτὴν, οἱ Συρακούσιοι ἐλθόντες εἰς ἐκκλησίαν ἐψηφίσαντο τοὺς συγγενεῖς τοῦ τυράννου κολάσαι, καὶ τὰς γυναῖκας δμοίως τοῖς ἀνδράσιν ἀνελεῖν, καὶ μηδὲ ῥίζαν ἀπολιπεῖν τυραννικῆς συγγενείας.

Ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Σεμπρωνίου Μάγωνος ἀποστείλαντος πρὸς Ἀννίβαν, οἱ μὲν στρατιῶται κείμενον ὁρῶντες ἐβόων κατατέμνειν, καὶ κατὰ μέρη διασφενδονῆσαι· ὁ δὲ Ἀννίβας φήσας οὐ προσήκειν τὴν ὀργὴν εἰς ἀναίσθητον σῶμα ἐναποτίθεσθαι, καὶ λαβὼν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ τῆς τύχης ἄδηλον, ἅμα δὲ καὶ θαυμάζων τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρὸς, πολυτελοῦς ταφῆς ἠξίωσε τὸν τετελευτηκότα· ἀναλέξας δὲ τὰ τοῦ σώματος ὀστᾶ, καὶ φιλανθρώπως περι-

στειλας ἀπέστειλεν εἰς τὸ τῶν Ῥωμαίων στρατόπεδον.

Ὅτι τῶν Συρακουσιων μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως ἀπαντησάντων Μαρκέλλῳ μεθ' ἱκετηρίας, τῶν μὲν ἐλευθέρων ἔφη σωμάτων φείσασθαι, τὰς δὲ κτήσεις ἁπάσας διαρπάσαι.

Ὅτι Καρχηδόνιοι καταλύσαντες τὸν Λιβυκὸν πόλεμον, τὸ τῶν Μικατανῶν Νομάδων ἔθνος σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις τιμωρησάμενοι, πάντας τοὺς συλληφθέντας ἀνεσταύρωσαν. διόπερ οἱ τούτων ἀπόγονοι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ὠμότητος ἀναμιμνησκόμενοι, χαλεπώτατοι τοῖς Καρχηδονίοις πολέμιοι καθεστήκεισαν.

Ὅτι οὐκ εἴασε τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀρετὴν φημὶ δὴ τοῦ Ἀσδρούβου ἀνεπιαήμαντον. ἀλλὰ φησὶν, ἦν γὰρ υἱὸς Ἀμίλκου τοῦ Βάρκα μὲν ἐπικαλουμένου, μεγίστην δὲ δόξαν ἐσχηκότος τῶν καθ' ἑαυτόν. καὶ γὰρ ἐν τῷ Σικελικῷ πολέμῳ μόνος τῶν ἡγεμόνων πολλάκις ἐνίκησε Ῥωμαίους· καὶ τὸν ἐμφύλιον καθελὼν πόλεμον, πρῶτος διεβίβασε δύναμιν εἰς Ἰβηρίαν. τοιούτου δ' ὢν πατρὸς, οὐκ ἀνάξιον ἑαυτὸν παρείχετο τῆς ἐκείνου δόξης. ὁμολογουμένως γὰρ ἄριστος ἦν στρατηλάτης ἁπάντων Καρχηδονίων, μετὰ τὸν ἀδελφὸν Ἀννίβαν· διὸ καὶ τῶν ἐν Ἰβηρίᾳ δυνάμεων Ἀσδρούβαν κατέλιπεν ἡγεμόνα. πολλὰς δὲ μάχας ἀγωνισάμενος κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, καὶ διὰ παντὸς ἐκ τῶν ἐλαττωμάτων ἀναλαμβάνων τὰς δυνάμεις, πολλοὺς καὶ παντοίους ὑπέμεινε κινδύνους· καὶ εἰς τὴν μεσόγειον ἀποδιωχθεὶς, διὰ τὴν ἰδίαν

ἀρετὴν μεγάλην ἤθροισε δύναμιν, καὶ παρεγενήθη παρ' ἐλπίδας εἰς Ἰταλίαν. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 569.)

FORTE E LIBRO XXVII.

Olymp. CXLIII, 4. a. C. 205. U. C. 549. Olymp. CXLIV, 2. a. C. 203. U. C. 551. Olymp. CXLIV, 3. a. C. 202. U. C. 552.

Ὅτι Νάβις ὁ τύραννος τῶν Λακεδαιμονίων ἀνεῖλε Πέλοπα, τὸν Λυκούργου μὲν τοῦ βασιλεύσαντος υἱὸν, παῖδα δὲ τὴν ἡλικίαν ὄντα· εὐλαβεῖτο γὰρ μήποτε ὁ παῖς παραγενόμενος εἰς ἡλικίαν, ἀποκαταστήσῃ τῇ πατρίδι τὴν ἐλευθερίαν, πεφρονηματισμένος διὰ τὴν εὐγένειαν. αὐτὸς δὲ τοὺς χαριεστάτους τῶν Λακεδαιμονίων ἐπιλεγόμενος ἀνῄρει· καὶ μισθοφόρους πανταχόθεν τοὺς χειρίστους συνήγαγε, φύλακας τῆς δυναστείας. διόπερ ἐκ παντὸς τόπου συνέῤῥεον εἰς τὴν Σπάρτην ἱερόσυλοι, φῶρες, λῃσταὶ, κατάδικοι θανάτου. ἀσεβῶς γὰρ τὴν τυραννίδα περιποιησάμενος, ὑπὸ μόνων τούτων ἤλπιζε βεβαιότατα τηρηθήσεσθαι.

Ὅτι Κρῆτες ναυσὶν ἑπτὰ πειρατεύειν ἐπιβαλόμενοι, τῶν πλεόντων ἐλῄστευον οὐκ ὀλίγους. διὸ καὶ τῶν ἐμπόρων ἀθυμούντων, Ῥόδιοι πρὸς αὐτοὺς τὰ δικήματα νομίσαντες ἥξειν, πρὸς τοὺς Κρῆτας πόλεμον ἐξήνεγκαν.

Ὅτι Πλημήνιος, ὁ κατασταθεὶς Λοκρῶν ἡγεμὼν παρὰ Σκιπίωνος, ἀσεβὴς ὢν, τοὺς τῆς Περσεφόνης θησαυροὺς ἀνασπάσας, καὶ τὰ χρήματα συλήσας ἀπήνεγκε. τῶν δὲ Λοκρῶν ἀγανακτούντων ἐπὶ τούτοις, καὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀνακαλουμένων πίστιν, δύω τῶν χιλιάρχων μισοπονηρεῖν ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασι προσεποιήθησαν. τοῦτο δὲ ἔπραττον οὐκ ἐπὶ τοῖς γινομένοις ἀγανακτοῦντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ τὸ μέρος μὴ εἰληφέναι τῶν σεσυλημένων χρημάτων, ἐγκαλοῦντες τὸ πλημμέλημα. ταχὺ δ' αὐτοῖς ἅπασιν ἄξίαν τῆς πονηρίας ἐπέθηκε τὸ δαιμόνιον. καὶ γὰρ ἐπιφανέστατον τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἱερῶν τοῦτ' εἶναι λέγεται, καὶ διὰ παντὸς ἁγνὸν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων τετηρῆσθαι. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν Πύῤῥος ἐκ τῆς Ἰταλίας διεβίβαζε τὰς δυνάμεις εἰς Λοκροὺς, καὶ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀπαιτούμενος τοὺς μισθοὺς, ἠναγκάσθη δι' ἀπορίαν ἅψασθαι τῶν χρημάτων, κατὰ τὸν ἔκπλουν ἐπιγενηθῆναι πνεύματα φασὶν, ὥστε στόλῳ παντὶ ναυαγῆσαι τοῦτον. τὸν δὲ Πύῤῥον δεισιδαιμονήσαντα, τὴν θεὸν ἐξιλάσασθαι, καὶ μὴ πρότερον ἀπελθεῖν, ἕως ἀπεκατέστησε τὰ χρήματα. οἱ δὲ χιλίαρχοι προσποιούμενοι μισοπονηρεῖν, προΐσταντο τῶν Λοκρῶν, καὶ τὸν Πλημήνιον κακῶς ἔλεγον, καὶ δίκην ἐπιθήσειν ἠπείλουν. τέλος ἐπὶ πλεῖον τῆς λοιδορίας προβαινούσης, εἰς χεῖρας ἦλθον. οἱ δὲ χιλίαρχοι τοῦτον δόντες ἐπὶ γῆν, τά τε ὦτα περιέτρωγον αὐτοῦ καὶ τὴν ῥῖνα, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὰ χείλη διέσχισαν. ὁ δὲ Πλημήνιος συλλαβὼν τοὺς χιλιάρχους, καὶ δειναῖς αἰκίαις περιβαλὼν

διέφθειρεν. ἡ δὲ σύγκλητος τῶν Ῥωμαίων διὰ τὴν ἱεροσυλίαν οὐ μετρίως ἐδεισιδαιμόνει· οἱ δὲ ἀντιπολιτευόμενοι τῷ Σκιπίωνι, καιρὸν εὑρόντες οἰκεῖον διαβολῆς, κατηγόρουν αὐτοῦ, λέγοντες ὡς ἀπὸ τῆς ἐκείνου γνώμης ἅπαντα πεπραχέναι Πλημήνιος. ἡ δὲ σύγκλητος ἀπέστειλε πρεσβευτὰς ἀγορανόμον καὶ δύο δημάρχους, εἰ μὲν εὕρωσιν ἀπὸ τῆς Σκιπίωνος γνώμης γεγενημένην ἱεροσυλίαν, κατὰ τάχος ἀγαγεῖν αὐτὸν εἰς τὴν Ῥώμην· εἰ δὲ μή, ἐᾶν αὐτὸν διαβιβάζειν τὰς δυνάμεις εἰς τὴν Λιβύην. τούτων δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ὄντων, ὁ Σκιπίων μεταπεμψάμενος τὸν Πλημήνιον ἔδησεν εἰς ἄλυσιν, καὶ περὶ τὴν γυμνασίαν ἦν τῶν δυνάμεων. οἱ δὲ δήμαρχοι ταῦτα θαυμάσαντες, ἐπῆνεσαν τὸν Σκιπίωνα. εἰς δὲ Ῥώμην ἀπαχθέντος τοῦ Πλημηνίου, τοῦτον ἡ σύγκλητος εἰς φυλακὴν ἀπέθητο, καθ' ἣν αὐτὸν τελευτῆσαι συνέβη· τὴν δὲ οὐσίαν αὐτοῦ καθιέρωσε, καὶ τὰ προσελλείποντα τῶν ἱεροσυληθέντων χρημάτων ἐκ τοῦ δημοσίου προσθεῖσα, τῇ Θεῷ καθιέρωσεν. ἐψηφίσατο δὲ καὶ τοὺς Λοκρούς· ἐλευθέρους εἶναι, καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἔχοντάς τι τῶν Φέρσεως χρημάτων, ἐὰν μὴ καταθῶσιν, ἐνόχους εἶναι θανάτου.

Ὅτι ὁ Σκιπίων παραγενηθέντων πρὸς αὐτὸν τῶν περὶ Σύφακα, τὸ μὲν πρῶτον ἰδὼν τὸν ἄνδρα δεδεμένον, ἐδάκρυσε, λογιζόμενος τὴν πόλαι ποτὲ μακαριζομένην αὐτοῦ βασιλείαν. μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον κρίνας ἀνθρώπινα φρονεῖν ἐν τοῖς εὐτυχήμασιν, ἐπέταξεν αὐτὸν λύσαι· καὶ τὴν ἰδίαν σκηνὴν ἀπέ-

δωκε, καὶ τὴν ἄλλην ἀκολουθίαν ἔχειν συνεχώρησε. τηρῶν δὲ αὐτὸν ἐν ἐλευθερίᾳ φυλακῇ, φιλανθρώπως ὡμίλει καὶ πολλάκις ἐπὶ δεῖπνα παρελαμβάνετο.

Ὅτι Σοφονίσβα ἡ πρότερον μὲν Μασσανάσσῃ, μετὰ δὲ ταῦτα συνοικήσασα Σύφακι, τὸ δὲ τελευταῖον πάλιν εἰς συμβίωσιν ἐλθοῦσα διὰ τὴν ἀκμαλωσίαν τῷ Μασσανάσσῃ, τήν τε ὄψιν ἣν εὐπρεπὴς, καὶ τοῖς νόμοις ποικίλη, καὶ πᾶν ἐξομηρεύσασθαι δυναμένη. αὖσα δὲ Καρχηδονίων συμμαχὶς, προσέπειτο λιπαροῦσα καὶ δεομένη καθ' ἡμέραν τὸν ἄνδρὸς, ὅπως ἀποστῇ Ῥώμης· ἦν γὰρ ἡ γυνὴ δεινῶς φιλόπατρις. ἃ δὴ γινώσκων ὁ Σύφαξ, ἐδήλωσε τῷ Σκιπίωνι περὶ τῆς γυναικὸς, καὶ παρεκελεύσατο φυλάττειν. τούτοις δὲ σύμφωνα καὶ Λαιλίου λέγοντος, ὁ Σκιπίων ἐκέλευσεν ἄγειν πρὸς ἑαυτὸν τὴν γυναῖκα. παραιτουμένου δὲ τοῦ Μασσανάσσου, πικρότερον ἐπέπληξεν. ὁ δὲ εὐλαβηθεὶς, ἐκέλευσεν ἀποστέλλειν τοὺς παραληψομένους· αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς τὴν σκηνὴν, φάρμακον θανάσιμον τῇ γυναικὶ [διδοὺς] πιεῖν ἠνάγκασε.

Ὅτι Σκιπίων διὰ τὸν πρὸς τοὺς ἑπταικότας ἔλεον, βέβαιαν ἔσχε τὴν Μασσανάσσου συμμαχίαν εἰς ἅπαντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον

Ὅτι Ἀννίβας συγκαλεσάμενος τοὺς συμμάχους ἐδήλωσεν αὐτοῖς, ὡς ἀναγκαῖόν ἐστιν διαβῆναι εἰς Λιβύην, καὶ ἔδωκεν ἐξουσίαν αὐτῶν τοῖς βουλομένοις αὐτῷ συστρατεύειν. ἔνιοι μὲν εἵλαντο τὴν μετ' Ἀννίβου διάβασιν· τοῖς δὲ ἡδομένοις τῆς ἐν Ἰταλίᾳ

μονῆς περιστήσας τὴν δύναμιν, τὸ μὲν πρῶτον τοῖς στρατιώταις ἔδωκεν ἐξουσίαν, εἴ τινα βούλοιντο λαμβάνειν ἐξ αὐτῶν δοῦλον· τοὺς δὲ λοιποὺς κατέσφαξεν, ἄνδρας μὲν περὶ δισμυρίους, ἱππεῖς δὲ περὶ τρισχιλίους, καὶ τῶν ὑποζυγίων ἀναρίθμητον πλῆθος.

Ὅτι αὐτόμολοι ἦλθον πρὸς Ἀννίβαν ἱππεῖς τετρακισχίλιοι. οὗτοι δὲ τοῦ Σύφακος πταίσαντος πρὸς Μασσανάσσην ἦσαν ἀφεστηκότες. ὁ δὲ ὀργισθεὶς αὐτοῖς περιέστησε τὴν δύναμιν, καὶ πάντας κατακοντίσας διέδωκε τοὺς ἵππους τοῖς μετ' αὐτοῦ στρατιώταις.

Ὅτι Σκιπίων ἀπέστειλε πρὸς Καρχηδονίους πρέσβεις· οἱ δὲ ὄχλοι παρ' ὀλίγον αὐτοὺς ἀνεῖλον. οἱ δὲ συνέσει διαφέροντες τούτους ἐξήρπασαν, καὶ μετὰ τριήρων ἐξέπεμψαν. οἱ δὲ δημοκρατοῦντες ἐν Καρχηδόνι τὸν ναύαρχον παρεκελεύσαντο, ὅταν αἱ παραπέμψασαι τριήρεις ἀναστρέψωσιν, ἐπιπλεῦσαι τοῖς πρεσβευταῖς, καὶ πάντας κατασφάξαι· ὃ καὶ γέγονεν. οἱ δὲ καταφυγόντες ἐπὶ τὴν γῆν, διεσώθησαν πρὸς τὸν Σκιπίωνα. τὸ δὲ θεῖον τοῖς ἀσεβῆσαι βουλομένοις ταχέως ἐνεδείξατο τὴν αὐτοῦ δύναμιν. οἱ γὰρ εἰς Ῥώμην ἀποσταλέντες πρεσβευταὶ τῶν Καρχηδονίων ἀναστρέφοντες, ὑπὸ χειμῶνος κατηνέχθησαν εἰς τὸν τῶν Ῥωμαίων ναύσταθμον. ὧν ἀναχθέντων ἐπὶ τὸν Σκιπίωνα, καὶ πάντων βοώντων ἀμύνασθαι τοὺς ἀσεβεῖς, ὁ Σκιπίων οὐκ ἔφη δεῖν πράττειν, ἃ τοῖς Καρχηδονίοις ἐγκαλοῦσιν. οὗτοι

μὲν οὖν ἀφεθέντες διεσώθησαν εἰς τὴν Καρχηδόνα, θαυμάζοντες τὴν τῶν Ῥωμαίων εὐσέβειαν.

FORTE E LIBRO XXVIII.

Olymp. CXLV, 1. a. C. 200, U. C. 554. Olymp. CXLV, 2. a. C. 199. U. C. 555.

Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς Δικαίαρχον τὸν Αἰτωλὸν ἄνδρα τολμηρὸν πείσας πειρατεύειν, ἔδωκεν αὐτῷ ναῦς εἴκοσι· προσέταξεν δὲ τὰς μὲν νήσους φορολογεῖν, τοῖς δὲ Κρησὶ παραβοηθεῖν ἐν τῷ πρὸς Ῥοδίους πολέμῳ. αὐτὸς δὲ κατὰ τὰς ἐντολὰς τοὺς μὲν ἐμπόρους ἐλήστευε, τὰς δὲ νήσους λεηλατῶν ἀργύριον εἰσεπράττετο.

Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, Ἡρακλείδην τινὰ Ταραντῖνον εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ πονηρὸν ἄνθρωπον, ὃς κατ' ἰδίαν αὐτῷ λαλῶν, πολλὰς καὶ ψευδεῖς διαβολὰς τῶν ἐν ἀξιώματι κειμένων φίλων ἔλεγε· τέλος δὲ εἰς τοῦτο ἦλθεν ἀσεβείας, ὥστε τοὺς πρώτους τοῦ συνεδρίου πέντε ἄνδρας ἀπέσφαξε. διὸ καὶ τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὸ χεῖρον αὐτῷ τὰ πράγματα προηγάγετο. πολέμους γὰρ οὐκ ἀναγκαίους ἐπαναιρούμενος, ἐκινδύνευσεν ἀποβαλεῖν τὴν βασιλείαν ὑπὸ Ῥωμαίων. οὐκέτι γὰρ οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν φίλων ἔχειν παῤῥησίαν, οὐδὲ ἐπιπλήττειν τῇ τοῦ βασιλέως ἀνοίᾳ, πεφρικὼς αὐτοῦ τὴν προπέτειαν. ἐστράτευσε δὲ ἐπὶ Δαρδανοὺς οὐδὲν ἀδικοῦντας,

καὶ τούτους παρατάξει νικήσας ἀνεῖλεν ὑπὲρ μυρίους.

Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς χωρὶς πλεονεξίας οὕτως ὑπερήφανος ἦν ἐν ταῖς εὐτυχίαις, ὥστε τοὺς μὲν φίλους ἀκρίτως ἀποσφάξαι, τοὺς δὲ τάφους τῶν προτετελευτηκότων, καὶ πολλὰ τῶν ἱερῶν κατασκάπτειν. Ἀντίοχος δὲ τὸ κατὰ τὴν Ἐλυμαΐδα τέμενος τοῦ Διὸς συλᾷν ἐπιλαβόμενος, πρέπουσαν τὴν καταστροφὴν εὗρε τοῦ βίου, μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀπολόμενος. ἀμφότεροι δὲ τὰς αὐτῶν δυνάμεις ἀνυποστάτους εἶναι νομίσαντες, μιᾷ παρατάξει συνηναγκάσθησαν ἑτέροις ποιεῖν τὸ προσταττόμενον. διὸ καὶ τῆς μὲν περὶ αὐτοὺς γενομένης ἀτυχίας, τὰς ἰδίας ἁμαρτίας ἠτιῶντο· τῶν δὲ συγχωρηθέντων φιλανθρώπων τὰς χάριτας εἶχον τοῖς ἐν τῷ κρατεῖν ἐπιεικῶς αὐτοῖς χρησαμένοις. τοιγαροῦν ὥσπερ ἀπὸ παραγραφῆς τῶν ἰδίων πράξεων, ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐώρων τὰς αὐτῶν βασιλείας ὑπὸ τοῦ δαιμονίου προαγομένας. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι καὶ τότε, καὶ μετὰ ταῦτα δικαίους ἐνιστάμενοι πολέμους, καὶ πλεῖστον ὅρκων καὶ σπονδῶν ποιούμενοι λόγον, οὐκ ἀλόγως συμμάχους εἶχον τοὺς θεοὺς ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐπιβολαῖς.

Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς σπανίζων τροφῆς, οὐ διέλιπε τὴν ὑπ' Ἄτταλον χώραν λεηλατῶν, μέχρι τῆς τῶν Περγαμηνῶν πόλεως. κατέσκαψε δὲ καὶ τὰ περὶ τὸ Πέργαμον ἱερά, τό τε Νικηφόριον πολυτελῶς κατεσκευασμένον, καὶ τἆλλα γλυφὰς ἔχοντα θαυμαζομένας εἰς τέλος παρῆνισε.

δὲ ὀργῆς γὰρ ἔχων τὸν Ἄτταλον, ἐπεὶ τοῦτον οὐ κατέλαβε περὶ τούτους τοὺς τόπους, τὸν θυμὸν εἰς ταῦτα κατετίθετο.

Ὅτι Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ἐπὶ τας Ἀθήνας ἐλθὼν, κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τὸ Κυνόσαργες. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Ἀκαδημίαν ἐνέπρησε, καὶ τοὺς τάφους κατέσκαψεν, ἔτι δὲ τὰ τεμένη τῶν Θεῶν ἐλυμήνατο, χαρισάμενος δὲ τῷ θυμῷ, καθάπερ εἰς Ἀθηναίους, ἀλλ' οὐκ εἰς τὸ θεῖον ἐξαμαρτάνων, ὑπὸ μὲν τῶν ἀνθρώπων καὶ πάλαι βλασφημούμενος, τότε τελέως ἐμισήθη· ὑπὸ δὲ Θεῶν ταχὺ τῆς προσηκούσης ἐπιτιμήσεως ἔτυχε, διὰ μὲν τὴν ἰδίαν ἄβουλίαν τοῖς ὅλοις σφαλεὶς, διὰ δὲ τὴν Ῥωμαίων ἐπιείκειαν τυχὼν συγγώμης.

Ὅτι Φίλιππος Θεωρῶν τῶν Μακεδόνων τοὺς πλείστους ἑαυτῷ χαλεπῶς ἔχοντας, ἐπὶ τῷ τὸν Ἡρακλείδην ἔχειν φίλον, παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακήν. ἦν δὲ οὗτος Ταραντῖνος μὲν τὸ γένος, πονηρίᾳ δὲ ὑπερβαλλούσῃ χρώμενος, καὶ τὸν Φίλιππον ἐξ ἐπιεικοῦς βασιλέως πεποιηκὼς πικρὸν καὶ ἀσεμνότυραννον. διὸ δὴ καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς Μακεδόσι καὶ τοῖς Ἕλλησιν, ὑπερβαλλόντως ἐμισεῖτο καὶ τὸν Ἡρακλείδην.

Ὅτι Ἀννίβας διὰ μόνης τῆς περὶ αὐτὸν φήμης καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην περίβλεπτος ἐγίνετο, κατὰ πᾶσαν πόλιν ἑκάστου σπεύδοντος θεάσασθαι τὸν ἄνδρα. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag 572 sq.)

Olymp. CXLVI, 4. a. C. 193. U. C. 561.

Ὅτι οἱ παρὰ Νάβιδος καὶ Φλαμινίνου πεμφθέντες εἰς Ῥώμην πρεσβευταὶ περὶ τῶν συνθηκῶν, ἐπεὶ διελέχθησαν τῇ συγκλήτῳ περὶ ὧν τὰς ἐντολὰς εἶχον, ἔδοξε τῇ γερουσίᾳ βεβαιοῦν τὰς ὁμολογίας, καὶ τὰς φρουρὰς τὰς ἐκ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὰς στρατείας ἀπάγειν. ὁ δὲ Φλαμινῖνος ἀκούσας τὰ διῳκημένα, πανταχόθεν τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων μετεπέμψατο, καὶ συναγαγὼν ἐκκλησίαν, τὰς τῶν Ῥωμαίων εἰς τοὺς Ἕλληνας εὐεργεσίας ἀνενεώσατο· καὶ περὶ τῶν κατὰ τὸν Νάβιν ἀπελογεῖτο, διότι κατὰ τὸ δυνατὸν πεποιήκασι· καὶ ὅτι κατὰ τὴν τοῦ δήμου προαίρεσιν ἅπαντες οἱ τὴν Ἑλλάδα κατοικοῦντες εἰσὶν ἐλεύθεροι, καὶ ἀφρούρητοι, καὶ τὸ μέγιστον, τοῖς ἰδίοις νόμοις πολιτευόμενοι. ᾔτησατο δὲ παρὰ τῶν Ἑλλήνων χάριν, ὅπως τοὺς δουλεύοντας παρ' αὐτοῖς Ἰταλιώτας ἀναζητήσαντες, ἀποστείλωσιν ἐν ἡμέραις τριάκοντα· ὃ καὶ γέγονεν. (Excerpt. de Legat. III, pag. 619)

Ὅτι πάλιν ἡ σύγκλητος διηκούσε τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος πρεσβειῶν, καὶ ταύταις φιλανθρώπως προσεφώνει, βουλομένη προθύμους αὐτοὺς ἔχειν πρὸς τὸν Ἀντιοχικὸν πόλεμον, ὃν ταχέως προσεδόκα. τοῖς δὲ παρὰ Φιλίππου πρεσβέσιν ἀπεκρίθη, διότι φυλάττοντος αὐτοῦ τὴν πίστιν, τῶν τε φόρων αὐτὸν ἀπολύσει, καὶ Δημήτριον τὸν υἱόν. τοῖς δὲ ἐληλυθόσι παρὰ Ἀντιόχου συνέστησεν ἐκ τῆς βουλῆς ἄνδρας δέκα τοὺς διακουσομένους περὶ ὧν ἔφησαν ἐντολὰς ἔχειν παρὰ τοῦ βασιλέως· ὧν συνεδρευσάντων, ὁ τῆς

πρεσβείας ἀφηγούμενος Μένιππος ἔλεγεν ἥκειν, ὅπως Ἀντιόχῳ φιλίαν καὶ συμμαχίαν συνάψηται πρὸς Ῥωμαίους. ἔφησε δὲ θαυμάζειν τὸν βασιλέα, διὰ τίνα ποίαν τ' αἰτίαν προστάττουσιν αὐτῷ Ῥωμαῖοι, τινὰ μὲν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην μὴ πολυπραγμονεῖν, τινῶν δὲ τῶν πόλεων ἀφίστασθαι, καὶ παρ' ἑνίων τοὺς ὀφειλομένους φόρους μὴ λαμβάνειν. ταῦτα γὰρ οὐ τοῖς ἐξ ἴσου τὴν φιλίαν ποιουμένοις ἔθος εἶναι ποιεῖν· ἀλλὰ τοῖς πολέμῳ νενικηκόσι. τοὺς δὲ πρὸς αὐτὸν πρεσβεύοντας ἐπὶ Λυσιμαχίαν, ἐπιτακτικῶς αὐτῷ διαστέλλειν περὶ τούτων. Ἀντιόχῳ δὲ πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον μὲν μηδέποτε γεγονέναι, φιλίαν δ' ἂν συνθέσθαι βούλωνται πρὸς αὐτόν, ἕτοιμον εἶναι. ὁ δὲ Φλαμινῖνος ἔφη δυοῖν πραγμάτων ὄντων, ἕτερον τῷ βασιλεῖ τὴν σύγκλητον συγχωρεῖν· εἰ μὲν βούλεται τῆς Εὐρώπης ἀπέχεσθαι, μηδὲν πολυπραγμονεῖν Ῥωμαίους τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν· εἰ δὲ τοῦτο μὴ προαιρεῖται, γινώσκειν, ὅτι Ῥωμαῖοι τοῖς ἑαυτῶν φίλοις καταδουλωμένοις βοηθήσουσι. τῶν δὲ πρεσβευτῶν ἀποκρινομένων, ὡς οὐδὲν τοιοῦτο συνθήσονται, δι' οὗ ταπεινώσουσι τὴν βασιλέως ἀρχήν, τῇ ἐχομένῃ τοῖς Ἕλλησιν ἡ σύγκλητος εἶπεν, ὡς ἐὰν Ἀντίοχος περιεργάζεταί τι τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην, Ῥωμαῖοι μετὰ πολλῆς σπουδῆς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας ἐλευθερώσουσιν. ἐπισημηναμένων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος πρεσβευτῶν, οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἠξίουν τε τὴν σύγκλητον ἐνθυμηθῆναι, ἡλίκων ἑκατέροις κατάρχεται κινδύνων, καὶ μηδὲν ταχέως πράττειν· ἀλλὰ τῷ βασιλεῖ δοῦ

ναι χρόνον εἰς βουλὴν, καὶ αὐτὴν ἐπιμελέστερον περὶ τούτων βουλεύεσθαι. (Excerpt. de Legat. IV, pag. 619.)

FORTE E LIBRO XXIX.

Olymp. CXLVII, 1. a. C. 192. U. C. 562.

Ὅτι ὁ Πτολεμαῖος, ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς, μέχρι μέν τινος ἐπηνεῖτο· Ἀριστομένη δὲ τὸν ἐπίτροπον αὐτοῦ γεγενημένον, καὶ πάντα καλῶς διῳκηκότα, τὴν μὲν ἀρχὴν ἠγάπα καθαπερεὶ πατέρα, καὶ πάντα ἔπραττεν ἀπὸ τῆς ἐκείνου γνώμης· μετὰ δὲ ταῦτα ὑπὸ τῶν κολακευόντων διαφθαρεὶς τὴν ψυχὴν, τόν τε Ἀριστομένη παῤῥησιαζόμενον ἐμίσησε, καὶ τέλος συνηνάγκασεν αὐτὸν τιόντα κώνειον τελευτῆσαι. ἀεὶ δὲ μᾶλλον θηριούμενος, καὶ τυραννικὴν παρανομίαν, ἀλλ' οὐ βασιλικὴν ἐξουσίαν ζηλώσας, ἐμισήθη μὲν ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων, ἐκινδύνευσε δὲ ἀποβαλεῖν τὴν βασιλείαν. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 573 sq.)

Olymp. CXLVII, 2. a. C. 191. U. C. 563.

Ὅτι τὸ Δήλιον ἱερὸν ἦν, οὐ μακρὰν ἀπέχον τῆς Χαλκίδος. διόπερ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐβλασφημεῖτο, τὴν ἀρχὴν τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου πεποιημένος ἐξ ἀσεβείας. οὐ συνελθόντος Φλαμίνιος περὶ Κόρινθον διατρίβων. ἀπεμαρτύρατο

Ὅτι Πλημμύριος, ὁ καταστασθεὶς Λοκρῶν ἡγεμὼν παρὰ Σκιπίωνος, ἀσεβὴς ὢν, τοὺς τῆς Περσεφόνης θησαυροὺς ἀνασπάσας, καὶ τὰ χρήματα συλήσας ἀπήνεγκε. τῶν δὲ Λοκρῶν ἀγανακτούντων ἐπὶ τούτοις, καὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀνακαλουμένων πίστιν, δύω τῶν χιλιάρχων μισοπονηρεῖν ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασι προσεποιήθησαν. τοῦτο δὲ ἔπραττον οὐκ ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις ἀγανακτοῦντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ τὸ μέρος μὴ εἰληφέναι τῶν σεσυλημένων χρημάτων, ἐγκαλοῦντες τὸ πλημμέλημα. ταχὺ δ' αὐτοῖς ἅπασιν ἀξίαν τῆς πονηρίας ἐπέθηκε τὸ δαιμόνιον. καὶ γὰρ ἐπιφανέστατον τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἱερῶν τοῦτ' εἶναι λέγεται, καὶ διὰ παντὸς ἁγνὸν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων τετηρῆσθαι. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν Πύῤῥος ἐκ τῆς Ἰταλίας διεβίβαζε τὰς δυνάμεις εἰς Λοκροὺς, καὶ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀπαιτούμενος τοὺς μισθοὺς, ἠναγκάσθη δι' ἀπορίαν ἅψασθαι τῶν χρημάτων, κατὰ τὸν ἔκπλουν ἐπιγενηθῆναι πνεύματα φασὶν, ὥστε στόλῳ παντὶ ναυαγῆσαι τοῦτον. τὸν δὲ Πύῤῥον δεισιδαιμονήσαντα, τὴν θεὸν ἐξιλάσασθαι, καὶ μὴ πρότερον ἀπελθεῖν, ἕως ἀπεκατέστησε τὰ χρήματα. οἱ δὲ χιλίαρχοι προσποιούμενοι μισοπονηρεῖν, προῖσταντο τῶν Λοκρῶν, καὶ τὸν Πλημμύριον κακῶς ἔλεγον, καὶ δίκην ἐπιθήσειν ἠπείλουν. τέλος ἐπὶ πλεῖον τῆς λοιδορίας προβαινούσης, εἰς χεῖρας ἦλθον. οἱ δὲ χιλίαρχοι τοῦτον δόντες ἐπὶ γῆν, τά τε ὦτα περιέτρωγον αὐτοῦ καὶ τὴν ῥῖνα, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὰ χείλη διέσχισαν. ὁ δὲ Πλημμύριος συλλαβὼν τοὺς χιλιάρχους, καὶ δειναῖς αἰκίαις περιβαλὼν

διέφθειρεν. ἡ δὲ σύγκλητος τῶν Ῥωμαίων διὰ τὴν ἱεροσυλίαν οὐ μετρίως ἐδεισιδαιμόνει· οἱ δὲ ἀντιπολιτευόμενοι τῷ Σκιπίωνι, καιρὸν εὑρόντες οἰκεῖον διαβολῆς, κατηγόρουν αὐτοῦ, λέγοντες ὡς ἀπὸ τῆς ἐκείνου γνώμης ἅπαντα πεπραχέναι Πλημμήνιος. ἡ δὲ σύγκλητος ἀπέστειλε πρεσβευτὰς ἀγορανόμον καὶ δύο δημάρχους, εἰ μὲν εὕρωσιν ἀπὸ τῆς Σκιπίωνος γνώμης γεγενημένην ἱεροσυλίαν, κατὰ τάχος ἄγειν αὐτὸν εἰς τὴν Ῥώμην· εἰ δὲ μή, ἐᾶν αὐτὸν διαβιβάζειν τὰς δυνάμεις εἰς τὴν Λιβύην. τούτων δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ὄντων, ὁ Σκιπίων μεταπεμψάμενος τὸν Πλημμήνιον ἔδησεν εἰς ἄλυσιν, καὶ περὶ τὴν γυμνασίαν ἦν τῶν δυνάμεων. οἱ δὲ δήμαρχοι ταῦτα θαυμάσαντες, ἐπῆνεσαν τὸν Σκιπίωνα. εἰς δὲ Ῥώμην ἀπαχθέντος τοῦ Πλημμηνίου, τοῦτον ἡ σύγκλητος εἰς φυλακὴν ἀπέθητο, καθ' ἣν αὐτὸν τελευτῆσαι συνέβη· τὴν δὲ οὐσίαν αὐτοῦ καθιέρωσε, καὶ τὰ προσελλείποντα τῶν ἱεροσυληθέντων χρημάτων ἐκ τοῦ δημοσίου προσθεῖσα, τῇ θεῷ καθιέρωσεν. ἐψηφίσατο δὲ καὶ τοὺς Λοκροὺς ἐλευθέρους εἶναι, καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἔχοντάς τι τῶν Φέρσεως χρημάτων, ἐὰν μὴ καταθῶσιν, ἐνόχους εἶναι θανάτου.

Ὅτι ὁ Σκιπίων παραγενηθέντων πρὸς αὐτὸν τῶν περὶ Σύφακα, τὸ μὲν πρῶτον ἰδὼν τὸν ἄνδρα δεδεμένον, ἐδάκρυσε, λογιζόμενος τὴν πάλαι ποτὲ μακαριζομένην αὐτοῦ βασιλείαν. μετ' ὀλίγον δὲ χρόνον κρίνας ἀνθρώπινα φρονεῖν ἐν τοῖς εὐτυχήμασιν, ἐπέταξεν αὐτὸν λῦσαι· καὶ τὴν ἰδίαν σκηνὴν ἀπέ-

δωκε, καὶ τὴν ἄλλην ἀκολουθίαν ἔχειν συνεχώρησε. τηρῶν δὲ αὐτὸν ἐν ἐλευθερίᾳ φυλακῇ, φιλανθρώπως ὡμίλει καὶ πολλάκις ἐπὶ δεῖπνα παρελαμβάνετο.

Ὅτι Σοφόνισβα ἡ πρότερον μὲν Μασσανάσσῃ, μετὰ δὲ ταῦτα συνοικήσασα Σύφακι, τὸ δὲ τελευταῖον πάλιν εἰς συμβίωσιν ἐλθοῦσα διὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῷ Μασσανάσσῃ, τήν τε ὄψιν ἦν εὐπρεπὴς, καὶ τοῖς νόμοις ποικίλη, καὶ πᾶν ἐξομηρεύσασθαι δυναμένη. οὖσα δὲ Καρχηδονίων συμμαχὶς, προσέπεσε λιπαροῦσα καὶ δεομένη καθ' ἡμέραν τὸν ῥός, ὅπως ἀποστῇ Ῥώμης· ἦν γὰρ ἡ γυνὴ δεινῶς φιλόπατρις. ἃ δὴ γινώσκων ὁ Σύφαξ, ἐδήλωσε τῷ Σκιπίωνι περὶ τῆς γυναικός, καὶ παρεκελεύσατο φυλάττειν. τούτοις δὲ σύμφωνα καὶ Λαιλίου λέγοντος, ὁ Σκιπίων ἐκέλευσεν ἄγειν πρὸς ἑαυτὸν τὴν γυναῖκα. παραιτουμένου δὲ τοῦ Μασσανάσσου, πικρότερον ἐπέπληξεν. ὁ δὲ εὐλαβηθεὶς, ἐκέλευσεν ἀποστέλλειν τοὺς παραληψομένους· αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς τὴν σκηνὴν, φάρμακον θανάσιμον τῇ γυναικὶ [διδοὺς] πιεῖν ἠνάγκασε.

Ὅτι Σκιπίων διὰ τὸν πρὸς τοὺς ἐπταικότας ἔλεον, βέβαιαν ἔσχε τὴν Μασσανάσσου συμμαχίαν εἰς ἅπαντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον.

Ὅτι Ἀννίβας συγκαλεσάμενος τοὺς συμμάχους ἐδήλωσεν αὐτοῖς, ὡς ἀναγκαῖόν ἐστιν διαβῆναι εἰς Λιβύην, καὶ ἔδωκεν ἐξουσίαν αὐτῶν τοῖς βουλομένοις αὐτῷ συστρατεύειν. ἔνιοι μὲν εἵλαντο τὴν μετ' Ἀννίβου διάβασιν· τοῖς δὲ ἡδομένοις τῆς ἐν Ἰταλίᾳ

μονῆς περιστήσας τὴν δύναμιν, τὸ μὲν πρῶτον τοῖς στρατιώταις ἔδωκεν ἐξουσίαν, εἴ τινα βούλοιντο λαμβάνειν ἐξ αὐτῶν δοῦλον· τοὺς δὲ λοιποὺς κατέσφαξεν, ἄνδρας μὲν περὶ δισμυρίους, ἱππεῖς δὲ περὶ τρισχιλίους, καὶ τῶν ὑποζυγίων ἀναρίθμητον πλῆθος.

Ὅτι αὐτόμολοι ἦλθον πρὸς Ἀννίβαν ἱππεῖς τετρακισχίλιοι. οὗτοι δὲ τοῦ Συφακὸς πταίσαντος πρὸς Μασσανάσσην ἦσαν ἀφεστηκότες. ὁ δὲ ὀργισθεὶς αὐτοῖς περιέστησε τὴν δύναμιν, καὶ πάντας κατακοντίσας διέδωκε τοὺς ἵππους τοῖς μετ' αὐτοῦ στρατιώταις.

Ὅτι Σκιπίων ἀπέστειλε πρὸς Καρχηδονίους πρέσβεις· οἱ δὲ ὄχλοι παρ' ὀλίγον αὐτοὺς ἀνεῖλον. οἱ δὲ συνέσει διαφέροντες τούτους ἐξήρπασαν, καὶ μετὰ τριήρων ἐξέπεμψαν. οἱ δὲ δημοκρατοῦντες ἐν Καρχηδόνι τὸν ναύαρχον παρεκελεύσαντο, ὅταν αἱ παραπέμψασαι τριήρεις ἀναστρέψωσιν, ἐπιπλεῦσαι τοῖς πρεσβευταῖς, καὶ πάντας κατασφάξαι· ὃ καὶ γέγονεν. οἱ δὲ καταφυγόντες ἐπὶ τὴν γῆν, διεσώθησαν πρὸς τὸν Σκιπίωνα. τὸ δὲ θεῖον τοῖς ἀσεβῆσαι βουλομένοις ταχέως ἐνεδείξατο τὴν αὐτοῦ δύναμιν. οἱ γὰρ εἰς Ῥώμην ἀποσταλέντες πρεσβευταὶ τῶν Καρχηδονίων ἀναστρέφοντες, ὑπὸ χειμῶνος κατηνέχθησαν εἰς τὸν τῶν Ῥωμαίων ναύσταθμον. ὧν ἀναχθέντων ἐπὶ τὸν Σκιπίωνα, καὶ πάντων βοώντων ἀμύνασθαι τοὺς ἀσεβεῖς, ὁ Σκιπίων οὐκ ἔφη δεῖν πράττειν, ἃ τοῖς Καρχηδονίοις ἐγκαλοῦσιν. οὗτοι

μὲν οὖν ἀφεθέντες διεσώθησαν εἰς τὴν Καρχηδόνα, θαυμάζοντες τὴν τῶν Ῥωμαίων εὐσέβειαν.

FORTE E LIBRO XXVIII.

Olymp. CXLV, 1. a. C. 200. U. C. 554. Olymp. CXLV, 2. a. C. 199. U. C. 555.

Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς Δικαίαρχον τὸν Αἰτωλὸν ἄνδρα τολμηρὸν πείσας πειρατεύειν, ἔδωκεν αὐτῷ ναῦς εἴκοσι· προσέταξεν δὲ τὰς μὲν νήσους φορολογεῖν, τοῖς δὲ Κρησὶ παραβοηθεῖν ἐν τῷ πρὸς Ῥοδίους πολέμῳ. αὐτὸς δὲ κατὰ τὰς ἐντολὰς τοὺς μὲν ἐμπόρους ἐλῄστευε, τὰς δὲ νήσους λεηλατῶν ἀργύριον εἰσεπράττετο.

Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς, Ἡρακλείδην τινὰ Ταραντῖνον εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ πονηρὸν ἄνθρωπον, ὃς κατ' ἰδίαν αὐτῷ λαλῶν, πολλὰς καὶ ψευδεῖς διαβολὰς τῶν ἐν ἀξιώματι κειμένων φίλων ἔλεγε· τέλος δὲ εἰς τοῦτο ἦλθεν ἀσεβείας, ὥστε τοὺς πρώτους τοῦ συνεδρίου πέντε ἄνδρας ἀπέσφαξε. διὸ καὶ τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὸ χεῖρον αὐτῷ τὰ πράγματα προηγάγετο. πολέμους γὰρ οὐκ ἀναγκαίους ἐπαναιρούμενος, ἐκινδύνευσεν ἀποβαλεῖν τὴν βασιλείαν ὑπὸ Ῥωμαίων. οὐκέτι γὰρ οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν φίλων ἔχειν παῤῥησίαν, οὐδὲ ἐπιπλήττειν τῇ τοῦ βασιλέως ἀνοίᾳ, πεφρικὼς αὐτοῦ τὴν προπέτειαν. ἐστράτευσε δὲ ἐπὶ Δαρδανούς οὐδὲν ἀδικοῦντας,

καὶ τούτους παρατάξει νικήσας ἀνεῖλεν ὑπὲρ μυρίους.

Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς χωρὶς πλεονεξίας οὕτως ὑπερήφανος ἦν ἐν ταῖς εὐτυχίαις, ὥστε τοὺς μὲν φίλους ἀκρίτως ἀποσφάξαι, τοὺς δὲ τάφους τῶν προτετελευτηκότων, καὶ πολλὰ τῶν ἱερῶν κατασκάπτειν· Ἀντίοχος δὲ τὸ κατὰ τὴν Ἐλυμαΐδα τέμενος τοῦ Διὸς συλᾶν ἐπιλαβόμενος, πρέπουσαν τὴν καταστροφὴν εὗρε τοῦ βίου, μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἀπολόμενος. ἀμφότεροι δὲ τὰς αὐτῶν δυνάμεις ἀνυποστάτους εἶναι νομίσαντες, μιᾷ παρατάξει συνηναγκάσθησαν ἑτέροις ποιεῖν τὸ προσταττόμενον. διὸ καὶ τῆς μὲν περὶ αὐτοὺς γενομένης ἀτυχίας, τὰς ἰδίας ἁμαρτίας ἠτιῶντο· τῶν δὲ συγχωρηθέντων φιλανθρώπων τὰς χάριτας εἶχον τοῖς ἐν τῷ κρατεῖν ἐπιεικῶς αὐτοῖς χρησαμένοις. τοιγαροῦν ὥσπερ ἀπὸ παραγραφῆς τῶν ἰδίων πράξεων, ἐπὶ τὸ χεῖρον ἑώρων τὰς αὐτῶν βασιλείας ὑπὸ τοῦ δαιμονίου προαγομένας. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι καὶ τότε, καὶ μετὰ ταῦτα δικαίους ἐνιστάμενοι πολέμους, καὶ πλεῖστον ὅρκων καὶ σπονδῶν ποιούμενοι λόγον, οὐκ ἀλόγως συμμάχους εἶχον τοὺς θεοὺς ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐπιβολαῖς.

Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς σπανίζων τροφῆς, οὐ διέλιπε τὴν ὑπ' Ἄτταλον χώραν λεηλατῶν, μέχρι τῆς τῶν Περγαμηνῶν πόλεως. κατέσκαψε δὲ καὶ τὰ περὶ τὸ Πέργαμον ἱερά, τό τε Νικηφόριον πολυτελῶς κατεσκευασμένον, καὶ τἆλλα γλυφὰς ἔχοντα θαυμαζομένας εἰς τέλος παρῴνισε.

δὲ ὀργῆς γὰρ ἔχων τὸν Ἄτταλον, ἔπειτ τοῦτον οὐ κατέλαβε περὶ τούτους τοὺς τόπους, τὸν θυμὸν εἰς ταῦτα κατετίθετο·

Ὅτι Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ἐπὶ τας Ἀθήνας ἐλθὼν, κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τὸ Κυνόσαργες. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Ἀκαδημίαν ἐνέπρησε, καὶ τοὺς τάφους κατέσκαψεν, ἔτι δὲ τὰ τεμένη τῶν Θεῶν ἐλυμήνατο. χαρισάμενος δὲ τῷ θυμῷ, καθάπερ εἰς Ἀθηναίους, ἀλλ' οὐκ εἰς τὸ θεῖον ἐξαμαρτάνων, ὑπὸ μὲν τῶν ἀνθρώπων καὶ πάλαι βλασφημούμενος, τότε τελέως ἐμισήθη· ὑπὸ δὲ Θεῶν ταχὺ τῆς προσηκούσης ἐπιτιμήσεως ἔτυχε, διὰ μὲν τὴν ἰδίαν ἀβουλίαν τοῖς ὅλοις σφαλεὶς, διὰ δὲ τὴν Ῥωμαίων ἐπιείκειαν τυχὼν συγγώμης.

Ὅτι Φίλιππος θεωρῶν τῶν Μακεδόνων τοὺς πλείστους ἑαυτῷ χαλεπῶς ἔχοντας, ἐπὶ τῷ τὸν Ἡρακλείδην ἔχειν φίλον, παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὴν φυλακήν. ἦν δὲ οὗτος Ταραντῖνος μὲν τὸ γένος, πονηρίᾳ δὲ ὑπερβαλλούσῃ χρώμενος, καὶ τὸν Φίλιππον ἐξ ἐπιεικοῦς βασιλέως πεποιηκὼς πικρὸν καὶ ἀσεβῆ τύραννον. διὸ δὴ καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς Μακεδόσι καὶ τοῖς Ἕλλησιν, ὑπερβαλλόντως ὠνείβαινε μισεῖσθαι τὸν Ἡρακλείδην.

Ὅτι Ἀννίβας διὰ μόνης τῆς περὶ αὐτὸν φήμης καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην περίβλεπτος ἐγίνετο. κατὰ πᾶσαν πόλιν ἑκάστου σπεύδοντος θεάσασθαι τὸν ἄνδρα. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag 572 sq.)

Olymp. CXLVI, 4. a. C. 193. U. C. 561.

Ὅτι οἱ παρὰ Νάβιδος καὶ Φλαμινίνου πεμφθέντες εἰς Ῥώμην πρεσβευταὶ περὶ τῶν συνθηκῶν, ἐπεὶ διελέχθησαν τῇ συγκλήτῳ περὶ ὧν τὰς ἐντολὰς εἶχον, ἔδοξε τῇ γερουσίᾳ βεβαιοῦν τὰς ὁμολογίας, καὶ τὰς φρουρὰς τὰς ἐκ τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὰς στρατείας ἀπάγειν. ὁ δὲ Φλαμινῖνος ἀκούσας τὰ διῳκημένα, πανταχόθεν τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων μετεπέμψατο, καὶ συναγαγὼν ἐκκλησίαν, τὰς τῶν Ῥωμαίων εἰς τοὺς Ἕλληνας εὐεργεσίας ἀνενεώσατο· καὶ περὶ τῶν κατὰ τὸν Νάβιν ἀπελογεῖτο, διότι κατὰ τὸ δυνατὸν πεποιήκασι· καὶ ὅτι κατὰ τὴν τοῦ δήμου προαίρεσιν ἅπαντες οἱ τὴν Ἑλλάδα κατοικοῦντες εἰσὶν ἐλεύθεροι, καὶ ἀφρούρητοι, καὶ τὸ μέγιστον, τοῖς ἰδίοις νόμοις πολιτευόμενοι. ᾔτήσατο δὲ παρὰ τῶν Ἑλλήνων χάριν, ὅπως τοὺς δουλεύοντας παρ' αὐτοῖς Ἰταλιώτας ἀναζητήσαντες, ἀποστείλωσιν ἐν ἡμέραις τριάκοντα· ὃ καὶ γέγονεν. (Excerpt. de Legat. III, pag. 619)

Ὅτι πάλιν ἡ σύγκλητος διηκουσε τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος πρεσβειῶν, καὶ ταύταις φιλανθρώπως προσεφώνει, βουλομένη προθύμους αὐτοὺς ἔχειν πρὸς τὸν Ἀντιοχικὸν πόλεμον, ὃν ταχέως προσεδόκα. τοῖς δὲ παρὰ Φιλίππου πρεσβέσιν ἀπεκρίθη, διότι φυλάττοντος αὐτοῦ τὴν πίστιν, τῶν τε φόρων αὐτὸν ἀπολύσει, καὶ Δημήτριον τὸν υἱόν. τοῖς δὲ ἐληλυθόσι παρὰ Ἀντιόχου συνέστησεν ἐκ τῆς βουλῆς ἄνδρας δέκα τοὺς διακουσομένους περὶ ὧν ἔφησαν ἐντολὰς ἔχειν παρὰ τοῦ βασιλέως· ὧν συνεδρευσάντων, ὁ τῆς

πρεσβείας ἀφηγούμενος Μένιππος ἔλεγεν ἥκειν, ὅπως Ἀντιόχῳ φιλίαν καὶ συμμαχίαν συνάψηται πρὸς Ῥωμαίους. ἔφησε δὲ θαυμάζειν τὸν βασιλέα, διὰ τίνα ποίαν τ' αἰτίαν προστάττουσιν αὐτῷ Ῥωμαῖοι, τινὰ μὲν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην μὴ πολυπραγμονεῖν, τινῶν δὲ τῶν πόλεων ἀφίστασθαι, καὶ παρ' ἐνίων τοὺς ὀφειλομένους φόρους μὴ λαμβάνειν. ταῦτα γὰρ οὔ τοῖς ἐξ ἴσου τὴν φιλίαν ποιουμένοις ἔθος εἶναι ποιεῖν· ἀλλὰ τοῖς πολέμῳ νενικηκόσι. τοὺς δὲ πρὸς αὐτὸν πρεσβεύοντας ἐπὶ Λυσιμαχίαν, ἐπιτακτικῶς αὐτῷ διαστέλλειν περὶ τούτων. Ἀντιόχῳ δὲ πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον μὲν μηδέποτε γεγονέναι, φιλίαν δ' ἂν συνθέσθαι βούλωνται πρὸς αὐτόν, ἕτοιμον εἶναι. ὁ δὲ Φλαμινῖνος ἔφη δυοῖν πραγμάτων ὄντων, ἕτερον τῷ βασιλεῖ τὴν σύγκλητον συγχωρεῖν· εἰ μὲν βούλεται τῆς Εὐρώπης ἀπέχεσθαι, μηδὲν πολυπραγμονεῖν Ῥωμαίους τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν· εἰ δὲ τοῦτο μὴ προαιρεῖται, γινώσκειν, ὅτι Ῥωμαῖοι τοῖς ἑαυτῶν φίλοις καταδουλωμένοις βοηθήσουσι. τῶν δὲ πρεσβευτῶν ἀποκριναμένων, ὡς οὐδὲν τοιοῦτο συνθήσονται, δι' οὗ ταπεινώσουσι τὴν βασιλέως ἀρχὴν, τῇ ἐχομένῃ τοῖς Ἕλλησιν ἡ σύγκλητος εἶπεν, ὡς ἐὰν Ἀντίοχος περιεργάζεταί τι τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην, Ῥωμαῖοι μετὰ πολλῆς σπουδῆς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας ἐλευθερώσουσιν. ἐπισημηναμένων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος πρεσβευτῶν, οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἠξίουν τε τὴν σύγκλητον ἐνθυμηθῆναι, ἡλίκων ἑκατέροις κατάρχεται κινδύνων, καὶ μηδὲν ταχέως πράττειν· ἀλλὰ τῷ βασιλεῖ δοῦ

ναι χρόνον εἰς βουλὴν, καὶ αὐτὴν ἐπιμελέστερον περὶ τούτων βουλεύεσθαι. (Excerpt. de Legat. IV, pag. 619.)

FORTE E LIBRO XXIX.

Olymp. CXLVII, 1. a. C. 192. U. C. 562.

Ὅτι ὁ Πτολεμαῖος, ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς, μέχρι μέν τινος ἐπῃνεῖτο· Ἀριστομένη δὲ τὸν ἐπίτροπον αὐτοῦ γεγενημένον, καὶ πάντα καλῶς διῳκηκότα, τὴν μὲν ἀρχὴν ἠγάπα καθαπερεὶ πατέρα, καὶ πάντα ἔπραττεν ἀπὸ τῆς ἐκείνου γνώμης· μετὰ δὲ ταῦτα ὑπὸ τῶν κολακευόντων διαφθαρεὶς τὴν ψυχὴν, τόν τε Ἀριστομένη παῤῥησιαζόμενον ἐμίσησε, καὶ τέλος συνηνάγκασεν αὐτὸν τιόντα κώνειον τελευτῆσαι. ἀεὶ δὲ μᾶλλον θηριούμενος, καὶ τυραννικὴν παρανομίαν, ἀλλ' οὐ βασιλικὴν ἐξουσίαν ζηλώσας, ἐμισήθη μὲν ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων, ἐκινδύνευσε δὲ ἀποβαλεῖν τὴν βασιλείαν. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 573 sq.)

Olymp. CXLVII, 2. a. C. 191. U. C. 563.

Ὅτι τὸ Δήλιον ἱερὸν ἦν, οὐ μακρὰν ἀπέχον τῆς Χαλκίδος. διόπερ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐβλασφημεῖτο, τὴν ἀρχὴν τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου πεποιημένος ἐξ ἀσεβείας. οὗ συνελθόντος Φλαμίνιος περὶ Κόρινθον διατρίβων. ἀπεμαρτύρατο

πάντας ἀνθρώπους τε καὶ θεοὺς, ἐπὶ τῷ προκατῆρχθαι τοῦ πολέμου τὸν βασιλέα.

Ὅτι Ἀντίοχος ἐν Δημητριάδι τὴν παραχειμασίαν ποιούμενος, καὶ πλείω τῶν πεντήκοντα ἐτῶν βεβιωκὼς, τῆς μὲν περὶ τὸν πόλεμον παρασκευῆς ἠμέλησε· παρθένου δὲ εὐπρεποῦς ἐρασθεὶς, ἐκάθητο τοὺς ταύτης ἐπιτελῶν γάμους, καὶ πανηγύρεις λαμπρὰς συνήγαγε. ταῦτα δὲ πράττων, οὐ μόνον ἑαυτοῦ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν διέφθειρεν, ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν δυνάμεων ὁρμὰς ἐξέλυσε. καὶ οἱ στρατιῶται τὸν χειμῶνα κατατετριφότες ἐν ἀνέσει καὶ τρυφῇ, κακῶς ἀπήλλαττον ἐν ταῖς ἀπορίαις, οὔτε δίψαν, οὔτε ἄλλην κακοπάθειαν φέρειν δυνάμενοι. διόπερ αὐτῶν οἱ μὲν εἰς νόσους ἐνέπιπτον, οἱ δὲ ἐν ταῖς ὁδοῖς ὑπολειπόμενοι πολὺ τῶν τάξεων ἀπεσπῶντο.

Ὅτι Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς τὰς ἐν Θετταλίᾳ πόλεις πυνθανόμενος πρὸς Ῥωμαίους μετατεθεῖσθαι, τὰς δὲ ἐκ τῆς Ἀσίας δυνάμεις ὑστερούσας, καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς καταμελοῦντας, καὶ προφάσεις ἀεὶ πορίζομένους, ἐν ἀγωνίᾳ πολλῇ καθειστήκει. διὸ καὶ τοὺς πεποιηκότας αὐτὸν, ἀπαράσκευον ὄντα, καὶ πείσαντας ἐπὶ τὴν τῶν Αἰτολῶν συμμαχίαν τὸν πόλεμον ἐπανελέσθαι, δι' ὀργῆς εἶχε· τὸν δὲ Ἀννίβαν, τὴν ἐναντίαν γνώμην ἐσχηκότα τότε ἐθαύμαζε, καὶ τὰς ἐλπίδας εἶχεν ἐν τούτῳ· τὸν δὲ πρὸ τούτου χρόνον ὑπόπτως πρὸς αὐτὸν διακείμενος, τότε πιστότατον αὐτὸν εἶχε φίλον, καὶ ἀπὸ τῆς τούτου γνώμης πάντα ἔπραττε.

Ὅτι ὁ Ἀντίοχος διὰ τὴν ἧτταν ταπεινωθεὶς, ἔκρινε τῆς μὲν Εὐρώπης ἐξίστασθαι, περὶ δὲ τῆς Ἀσίας διαγωνίζεσθαι. καὶ προσέταξε τοῖς Ἀυσιμαχεῦσι πανδημεὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν, εἰς δὲ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις μετοικῆσαι. καὶ ἔδοξε πᾶσιν ἀφρόνως βεβουλεῦσθαι, καὶ πόλιν ἐπικαιρότατα κειμένην πρὸς τὸ διακωλῦσαι τοὺς πολεμίους ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν περαιοῦν τὰς δυνάμεις, ἀκονιτὶ προέσθαι τοῖς πολεμίοις· ἀκολούθως δὲ τῇ διαλήψει ταύτῃ καὶ τὸ τῶν ἀποτελεσμάτων ἔργον ἐπληρώθη. ὁ γὰρ Σκιπίων τὴν πόλιν καταλαβὼν ἔρημον, αὐτομάτως εὐημέρησε ταύτην καταλαβών. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 574.)

Olymp. CXLVII, 3. a. C. 190. U. C. 564.

Ὅτι τοῖς Αἰτωλοῖς διαπρεσβευσαμένοις περὶ διαλύσεων, ἐδογμάτισεν ἡ σύγκλητος, ἢ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιτρέπειν Ῥωμαίοις, ἢ χίλια τάλαντα ἀργυρίου δοῦναι παραχρῆμα Ῥωμαίοις. οἱ δὲ διὰ τὴν ἀποτομίαν τῆς ἀποκρίσεως, οὐ προσδεξάμενοι τὰ προστατόμενα, εἰς φόβους καὶ μεγάλους κινδύνους ἐνέπεσον· συνηγωνισμένοι τῷ βασιλεῖ ἐκτενέστατα, εἰς ἀπορίαν ἐνέπιπτον, οὐδεμίαν ἔκβασιν ἔχοντες τῶν κακῶν. (Excerpt. de Legat. V, p. 620.)

Ὅτι ὁ Ἀντίοχος πυθόμενος τοὺς Ῥωμαίους εἰς τὴν Ἀσίαν διαβεβηκέναι, πρεσβευτὴν ἐξέπεμψε πρὸς τὸν ὕπατον Ἡρακλείδη τὸν Βυζάντιον περὶ διαλύσεων· ἀποδιδοὺς μὲν τὴν ἡμισείαν τῆς δαπάνης, διδοὺς δὲ Δάμψακον, καὶ Σμύρναν, καὶ Ἀλεξάνδρειαν,

δὲ ἂς ὁ πόλεμος ἐδόκει κεκινῆσθαι. αὗται γὰρ αἱ πόλεις, πρῶται τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλλήνων ἐπεπρεσβεύκεισαν πρὸς τὴν σύγκλητον, παρακαλοῦσαι περὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν. (Excerpt. de Legat. VI, pag. 630.)

Ὅτι ὁ Ἀντίοχος Ποπλίῳ Σκιπίωνι τῷ τοῦ συνεδρίου προεστῶτι τὸν υἱὸν προσεπηγγείλατο ἄνευ λύτρων ἀποδώσειν, ὃν ἦν εἰληφὼς, ὅταν περὶ Εὔβοιαν διέτριβεν· οὐδὲν δ' ἧττον καὶ χρημάτων πλῆθος, συνεπιλαβομένῳ τῆς εἰρήνης. ὁ δὲ Σκιπίων ὑπὲρ μὲν τῆς κατὰ τὸν υἱὸν ἀποδόσεως ἔφησε χάριν ἕξειν τῷ βασιλεῖ, χρημάτων δὲ πλήθους μὴ προσδεῖσθαι· ἀντὶ δὲ ταύτης τῆς εὐεργεσίας, συμβουλεύειν αὐτῷ μὴ παρατάττεσθαι Ῥωμαίοις, πεπειραμένον τῆς ἀρετῆς αὐτῶν. ὁ δὲ δόξας βαρύτερα τοῦ προσήκοντος προστάττειν, τούτου οὐ προσεδέξατο τὰς ἀποκρίσεις. (Excerpt. de Legat. VII, pag. 620.)

Olymp. CXLVII, 4. a. C. 189. U. C. 565.

Ὅτι ἐν τῇ Ῥώμῃ πρὸ τῆς κατὰ τὸν Ἀντίοχον ἥττης, εἰσαχθέντων εἰς τὴν σύγκλητον τῶν ἐξ Αἰτωλίας πρεσβευτῶν, καὶ περὶ μὲν τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων οὐδὲν διαλεχθέντων, αὐτὰ δὲ τὰ τοῖς Αἰτωλοῖς καλῶς πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πραχθέντα διεξιόντων· ἀναστὰς τις τῶν ἐκ τοῦ συνεδρίου, τοὺς πρέσβεις ἠρώτησεν, εἰ παραδιδόασιν ἑαυτοὺς Αἰτωλοὶ εἰς τὴν πίστιν τῶν Ῥωμαίων; ἀποσιωπησάντων δὲ τῶν πρέσβεων, ἡ σύγκλητος, ὑπολαβοῦσα τοὺς Αἰτωλοὺς ἀνέχειν ταῖς κατὰ τὸν Ἀντίοχον ἐλπίσιν,

ἀπράκτους ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. (Excerpt. de Legat. VIII, pag. 621.)

Ὅτι ὁ Ἀντίοχος ἀπογνοὺς τὸν πόλεμον, ἀπέστειλε πρέσβεις πρὸς τὸν ὕπατον, ἀξιῶν αὐτῷ συγγνώμην δοθῆναι περὶ τῶν ἡμαρτημένων, καὶ τυχεῖν ἐφ' οἷς δυνατόν ἐστι τῆς εἰρήνης. ὁ δὲ ὕπατος διατηρῶν τὴν πάτριον τῆς Ῥώμης ἐπιείκειαν, καὶ παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ποπλίου, συνεχώρησε τὴν εἰρήνην ἐπὶ τοῖσδε· ἐκχωρῆσαι τὸν βασιλέα τοῖς Ῥωμαίοις τῆς τε Εὐρώπης, καὶ τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ Ταύρου χώρας, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πόλεων καὶ ἐθνῶν· παραχωρῆσαι δὲ τῶν τε ἐλεφάντων καὶ μακρῶν νεῶν, καὶ τὰς δαπάνας τὰς γεγενημένας εἰς τὸν πόλεμον ἀποδοῦναι, ὧν ἦν ἡ διατίμησις ταλάντων Εὐβοϊκῶν μυρίων πεντακισχιλίων· ἐκδότους δὲ παραδοῦναι τόν τε Καρχηδόνιον Ἀννίβαν, καὶ τὸν Αἰτωλὸν Θόαντα καί τινας ἑτέρους, καὶ ὁμήρους εἴκοσιν, οὓς ἀπογράψωσι Ῥωμαῖοι. ὁ δὲ πάντα προσδεξάμενος διὰ τὴν τῆς εἰρήνης ἐπιθυμίαν, ἀπελύθη τοῦ πολέμου. (Excerpt. de Legat. IX, pag. 621.)

Ὅτι μετὰ τὴν κατὰ τὸν Ἀντίοχον ἧτταν, ἀπὸ πασῶν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεων καὶ δυναστῶν καταντησάντων πρέσβεων, τῶν μὲν περὶ τῆς ἐλευθερίας· τῶν δὲ καὶ περὶ εὐχαριστηρίων, ἀνθ' ὧν εὐεργετήκασι τὴν Ῥώμην, καταγωνισάμενοι κατὰ Ἀντιόχου. οἷς πᾶσιν ἡ σύγκλητος, ἀγαθὰς ἐλπίδας ὑπογράφουσα, ἔφησε, δέκα πρεσβευτὰς ἀποστελεῖν εἰς τὴν Ἀσίαν, τοὺς μετὰ τῶν στρατηγῶν ἅπαντα

ἔξοντας. ἐπανελθόντων δὲ εἰς τὰς πατρίδας, καὶ τῶν δέκα πρέσβεων μετὰ τῶν περὶ Σκιπίωνα καὶ τὸν Αἰμίλιον συνεδρευσάντων, ἔκριναν οὗτοι καὶ διεσάφησαν· τὴν μὲν ἐπὶ τάδε τοῦ Ταύρου χώραν Εὐμένους εἶναι, καὶ τοὺς ἐλέφαντας· Ῥοδίοις δὲ προσῶρισαν Καρίαν καὶ Λυκίαν· τῶν δὲ πόλεων, τὰς μὲν Εὐμένει φόρους δεδωκυίας, ὑπὸ τὸν Εὐμένη τετάχθαι· τὰς δὲ Ἀντιόχῳ φόρον φερούσας, ἀπολελῦσθαι τῶν φόρων. (Excerpt. de Legat. X. pag. 621.)

Olymp. CXLVIII, 1. a. C. 183. U. C. 566.

Ὅτι Γναῖος Μάλλιος ὁ ἀνθύπατος, παραγενομένων πρὸς αὐτὸν πρεσβευτῶν παρὰ Γαλατῶν περὶ συλλύσεως τοῦ πολέμου, τούτοις ἔδωκεν ἀπόκρισιν, ὅτι τότε ποιήσεται πρὸς αὐτοὺς τὰς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης συνθήκας, ὅταν οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καταντήσωσι πρὸς αὐτόν. (Excerpt. de Legat. XI, pag. 622.)

Ὅτι ὁ αὐτὸς παρελθων εἰς Λυκαονίαν, τὸν προσοφειλόμενον σῖτον ἐκομίσατο παρὰ Ἀντιόχου, καὶ τὸν κατὰ τὰς συνθήκας φόρον ἐγιαυτοῦ χίλια τάλαντα. (Excerpt. de Legat. XII, pag. 622.)

Olymp. CXLVIII, 2. a. C, 187. U. C. 567.

Ὅτι Μάρκος Φολοῦϊος στρατηγὸς ὢν, παρανομήσας εἰς τοὺς κατὰ τὴν Λιγυστικὴν συμμάχους, ἔτυχε τῆς προσηκούσης κολάσεως. παρελθὼν γὰρ εἰς τοὺς ὀνομαζομένους Κενομανοὺς ὡς φίλος, παρείλετο τὰ ὅπλα, μηδὲν ἔχων ἔγκλημα, ὁ δὲ ὕπατος πυ-

θόμενος τὸ γεγονὸς, τούτοις μὲν ἀπέδωκε τὰ ὅπλα, τὸν δὲ Μύρκον ἐζημίωσε χρήμασι.

Ὅτι Ἀντίοχος ἀπορῶν χρημάτων, ἀκούων δὲ κατὰ τὴν Ἐλυμαΐδα τὸ ἱερὸν τὸ τοῦ Βήλου πολὺν ἐκ τῶν ἀναθημάτων ἔχειν ἄργυρόν τε καὶ χρυσὸν, ἔγνω τοῦτο συλῆσαι. καὶ ἥκων εἰς τὴν Ἐλυμαΐδα, καὶ καταιτιασάμενος τοὺς ἐγχωρίους πολέμου κατάρχεσθαι, τὸ μὲν ἱερὸν ἐσύλησε, χρημάτων δὲ πλῆθος ἀθροίσας, ταχὺ τῆς προσηκούσης ἐκ θεῶν ἔτυχε κολάσεως. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 575.)

Olymp. CXLVIII, 3. a. C. 186. U. C. 568.

Ὅτι κατὰ τὴν Πελοπόννησον, τῆς κοινῆς συνόδου τῶν Ἀχαιῶν συνελθούσης, συνήχθησαν οἱ τῶν Ῥωμαίων πρέσβεις, οὗτοι δ' ἔφησαν τὴν σύγκλητον δυσαρεστεῖσθαι τῇ τῶν τειχῶν τῶν ἐν Λακεδαίμονι καθαιρέσει, ἣν ἐποίησε τὸ κοινὸν τῶν Ἀχαιῶν, ὅτε τῆς Σπάρτης ἐκράτησε, καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους κατέταξεν εἰς τὴν κοινὴν πολιτείαν. μετὰ δὲ τούτους συνήχθησαν οἱ παρ' Εὐμένους πρέσβεις κομίζοντες δωρεὰν ταλάντων εἴκοσιν, ἐξ ὧν ᾤετο δεῖν ὁ βασιλεὺς ὀψωνιάζεσθαι τὴν τῶν Ἀχαιῶν σύνοδον, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ τὴν δόσιν τῶν χρημάτων ἀποδοκιμάσαντες, οὐ προσεδέξαντο τὴν δωρεάν. ἦκον δὲ καὶ παρὰ Σελεύκου πρέσβεις, τὴν προγεγενημένην εἰς τὸν Ἀντίοχον τὸν βασιλέα συμμαχίαν ἀνανεούμενοι. οἱ δὲ τὴν συμμαχίαν ἀνενεώσαντο, καὶ τὴν δωρεὰν προσεδέξαντο. (Excerpt. de Legat. XIII, pag. 622.)

Olymp. CXLIX, 2. a. C. 183. U. C. 571.

Ὅτι ὁ Φιλοποίμην ὁ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγὸς, ἀνὴρ ἐγεγόνει φρονήσει καὶ στρατηγίᾳ, καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς διαφέρων, πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον πεπολιτευμένος ἀμέμπτως· καὶ πολλάκις μὲν στρατηγίας ἠξιώθη, τεσσαράκοντα ἔτη τοῦ πολιτεύματος ἡγούμενος· μάλιστα δὲ τῶν ἄλλων εἰς κοινὸν ηὐξηκὼς τὴν Ἀχαιῶν συμπολιτείαν, πρός τε τοὺς ἰδιώτας ἡμερώτατα πολιτευόμενος. καὶ δι' ἀρετὴν παρὰ Ῥωμαίων ἀποδοχῆς τετευχώς· ἐπὶ δὲ τῆς τοῦ βίου καταστροφῆς ἀγνώμονι τύχῃ συγκεχρημένος. ἀλλ' ὅμως μετὰ τὴν τελευτὴν, ὥσπερεί τινι θείᾳ προνοίᾳ τὰς ἰσοθέους τιμὰς ἠλλάξατο τῶν κατὰ τὴν τελευτὴν ἀπηντηκότων ἀκληρωμάτων. χωρὶς δὲ [τῶν] κοινῇ τοῖς Ἀχαιοῖς καταψηφισθέντων εἰς τιμὴν τἀνδρὸς, [στήλην] ἣ πατρὶς ἱδρύσατο, καὶ τοῦ βουθυτεῖν αὐτῷ κατ' ἐνιαυτὸν, καὶ τῆς ἀρετῆς ἐγκώμιά τε καὶ ὕμνους κατέδειξεν ᾄδειν τοὺς νέους.

Ὅτι ὁ Ἀννίβας, στρατηγικῇ συνέσει καὶ μεγέθει πράξεων πάντων Καρχηδονίων πεπρωτευκὼς, οὐδέποτε στάσιν ἔσχεν ἐν τῷ στρατεύματι, ἀλλὰ τῇ φύσει πλεῖστον διεστῶτα, καὶ διαλέκτοις πολυφώνοις διειλημμένα, διὰ τῆς ἰδίας προνοίας ἐν ὁμονοίᾳ καὶ συμφωνίᾳ διετήρησεν. ὁμοίως δὲ τῶν ὁμοεθνῶν εἰωθότων διὰ τὰς τυχούσας αἰτίας ἀφίστασθαι πρὸς τοὺς ἐναντίους, οὐδεὶς ἐπ' αὐτοῦ τοῦτο ἐτόλμησε. μεγάλας δὲ δυνάμεις ἀεὶ τρέφων, οὐδέποτε χρημάτων, οὐδὲ τροφῆς ἠπόρησε. καὶ τὸ πάντων παραδοξότατον, οἱ μετ' αὐτοῦ στρατευόμενοι τῶ

ἀλλοεθνῶν τῆς πολιτικῆς εὐνοίας οὐκ ἀπελείφθησαν, ἀλλὰ πολὺ διήνεγκαν. τοιγαροῦν καλῶς ἄρχων τῶν στρατιωτῶν, καλὰς καὶ τὰς πράξεις ἐπετελέσατο. πρὸς γὰρ τοὺς δυνατωτάτους πόλεμον ἐξενέγκας, ἑπτακαίδεκα ἔτη σχεδὸν τὴν Ἰταλίαν ἐπόρθησεν, ἀήττητος δὲ ἐν πάσαις ταῖς μάχαις ἐγένετο· τηλικαύταις δὲ καὶ τοσαύταις πράξεσι τοὺς τῆς οἰκουμένης ἡγεμόνας ἐνίκησεν, ὥστε διὰ τὸ πλῆθος τῶν κατακοπτομένων ὑπ' αὐτοῦ, μηδένα ποτὲ τολμᾶν ἔτι κατὰ στόμα μάχεσθαι πρὸς αὐτόν. πολλὰς μὲν πόλεις δοριαλώτους κατέκαιε, τὰ δὲ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἔθνη πολυανθρωπίᾳ διαφέροντα, σπανίζειν ἐποίησεν ἀνδρῶν. καὶ τὰς περιβοήτους πράξεις ἐπετελέσατο, πολιτικοῖς μὲν τελέσμασι καὶ δυνάμεσι, μισθοφόροις δὲ καὶ συμμάχοις παμμεγεθέσι· καὶ διὰ τὴν συμφωνίαν δυσυποστάτων περιεγένετο, διὰ τῆς ἰδίας ἀγχινοίας καὶ στρατηγικῆς ἀρετῆς· καὶ πᾶσιν ἔδειξεν, ὅτι καθάπερ ἐπὶ τοῦ σώματος ὁ νοῦς, οὕτως ἐπὶ στρατεύματος ὁ τὴν ἡγεμονίαν ἔχων ποιεῖ τὰ κατορθώματα. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 575.)

Ὅτι ὁ Σκιπίων, νέος ὢν παντελῶς, κατὰ τὴν Ἰβηρίαν ἀνελπίστως ἐχρήσατο, καταπολεμήσας τοὺς Καρχηδονίους· τὴν δὲ πατρίδα κινδυνεύουσαν ἐξείλετο τῶν μεγίστων κινδύνων. τὸν γὰρ ἀήττητον Ἀννίβαν διὰ τῆς ἐπινοίας ἠνάγκασεν ἄνευ μάχης καὶ κινδύνων ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐκχωρῆσαι. τὸ δὲ τελευταῖον ἐκ τῆς ἀνδρείας τε καὶ στρατηγίας μεγάλη παρατάξει τὸν ἀνίκητον γεγενημένον Ἀννίβαν κατα-

πολεμησας, ηττησε τὴν Καρχηδόνα. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 576.)

Olymp. CLIX, 3. a. C. 182. U. C. 572.

Ὅτι καταντησάντων εἰς Ῥώμην τῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας βασιλέων πρευβευτῶν ἀποσταλέντων, οἱ περὶ τὸν Ἄτταλον βασιλεῖς, μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχον. ἀπάντησις γὰρ αὐτοῖς ἐγένετο μεγαλοπρεπὴς, καὶ ξένια καὶ τἄλλα φιλάνθρωπα διαφέροντα. σφόδρα γὰρ οἱ βασιλεῖς οὗτοι φιλορωμαῖοι καθεστῶτες, καὶ πάντα τῇ συγκλήτῳ πειθαρχοῦντες, ἔτι δὲ τοὺς παραβάλλοντας Ῥωμαίων εἰς τὴν βασιλίδα ὑποδεχόμενοι φιλανθρωπότατα, μεγίστης ἀποδοχῆς μεγάλως ἠξιοῦντο. διὸ ὧν καὶ τῶν πρέσβεων ἁπάντων ἡ σύγκλητος ἀκούσασα, καὶ μάλιστα σπεύδουσα τοῖς περὶ τὸν Εὐμένη βασιλεῦσι χαρίζεσθαι, προσηνῆ τούτοις τὴν ἀπόκρισιν ἐποιήσατο. ἀπεφήναντο γὰρ ἀποστελεῖν ἐκ τοῦ συνεδρίου πρέσβεις τοὺς ἐκ παντὸς τρόπου συλλύοντας τὸν πρὸς Φαρνάκην πόλεμον. (Excerpt. de Legat. XIV, pag. 622. sq.)

Ὅτι Λεώκριτος ὁ τοῦ Φαρνάκου στρατηγὸς συνεχεῖς προσβολὰς ποιούμενος ἠνάγκασε τοὺς ἐν τῷ Τίῳ μισθοφόρους τὴν μὲν πόλιν παραδοῦναι, αὐτοὺς δὲ ὑποσπόνδους προπεμφθῆναι μετὰ ἀσφαλείας. τῶν δὲ μισθοφόρων τότε μὲν ἐκ τῆς πόλεως κατὰ τὰς συνθήκας προπεμπομένων, ἐν δὲ τοῖς ἐπάνω χρόνοις ἠδικηκότων τὸν Φαρνάκην, ὁ Λεώκριτος ἐντολὰς ἔχων παρὰ τοῦ Φαρνάκου πάντας ἀνελεῖν, παρεσπόνδησε τοὺς μισθοφόρους· κατὰ

δὲ τὴν ἐκ τοῦ Τίου μετάστασιν αὐτοῖς ἐπέθετο κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν, καὶ πάντας κατηκόντισεν.

Ὅτι ὁ Σέλευκος ἀξιόλογον δύναμιν ἀναλαβών, προῆγεν ὡς ὑπερβησόμενος τὸν Ταῦρον ἐπὶ τὴν βοήθειαν τοῦ Φαρνάκου· ἔννοιαν δὲ λαβὼν τῶν πρὸς Ῥωμαίους τῷ πατρὶ γενομένων συνθηκῶν, καθ' ἃς οὐκ ἐξῆν. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 576.)

Olymp. CXLIX, 4. a. C. 181. U. C. 573.

Ὅτι οἱ τὰ δεινὰ τολμήσαντες, καὶ τὸν Δημήτριον ἀνελόντες, οὐκ ἐξέφυγον τὴν τοῦ δικαίου δαιμονίου τιμωρίαν· ἀλλ' οἱ μὲν ἐκ Ῥώμης τὰς ψευδεῖς διαβολὰς πλασάμενοι,, μετ' ὀλίγον χρόνον τῷ βασιλεῖ προσκύψαντες, ἀνῃρέθησαν, ὁ δὲ Φίλιππος τὸν λοιπὸν τοῦ ζῆν χρόνον ὀνειροπολούμενος, καὶ διὰ τὴν συνείδησιν τῆς εἰς τὸν εὐγενέστατον υἱὸν ἀσεβείας ταραττόμενος, οὐδὲ διετῆ χρόνον ἐπεβίωσε, τῇ δὲ λύπῃ ἀδιορθότως συνεχόμενος, κατέστρεψε τὸν βίον. ὁ δὲ πάντων τῶν κακῶν ἀρχιτέκτων Περσεὺς ὑπὸ Ῥωμαίων καταπολεμηθεὶς, καὶ φυγὼν εἰς Σαμοθράκην, ἄκυρον ἔσχε τὴν τῶν ἀγνοτάτων θεῶν ἱκεσίαν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εἰς τὸν ἀδελφὸν τετολμημένης ἀσεβείας.

Olymp. CL, 1. a. C. 180. U. C. 574.

Ὅτι Τιβέριος Γράκχος ἐξαπέλεκυς ὢν στρατηγὸς, ἐνεργῶς διῴκει τὰ κατὰ τὸν πόλεμον. οὗτος γὰρ νέος ὢν τὴν ἡλικίαν, πάντων ἡλικιωτῶν διέφερεν ἀνδρείᾳ καὶ φρονήσει· θαυμαζόμενος δὲ ἐπ'

ἀρετῇ, καὶ μεγάλας τοῦ μέλλοντος ὑποφαίνων ἐλπίδας, πολὺ τῶν ἡλικιωτῶν προεῖχε δόξῃ.

Ὅτι ὁ Αἰμίλιος ὁ ὕπατος, ὁ καὶ πάτρων γεγονὼς, ἦν εὐγενής τε καὶ κατὰ τὴν ὄψιν εὐπρεπὴς, ἔτι δὲ συνέσει πολὺ διαφέρων τῶν ἄλλων, διόπερ ἡ μὲν πατρὶς αὐτὸν ἁπάσαις ταῖς ἐπιδόξοις ἀρχαῖς ἐτίμησεν· αὐτὸς δὲ ἔν τε τῷ ζῆν διετέλεσεν ἐπαινούμενος, καὶ τῆς μετὰ θάνατον εὐφημίας προεγοήθη, μετὰ τοῦ τῆς πατρίδος συμφέροντος. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 577.)

Olymp. CXLI, 1. a. C. 176. U. C. 578.

Ὅτι Ἀντίοχος προσφάτως παρειληφὼς τὴν βασιλείαν, ἐνεστήσατο βίον παράλογον καὶ ἀσυνήθη τοῖς ἄλλοις βασιλεῦσι. πρῶτον μὲν γὰρ ἐκ τῶν βασιλείων ὑπάγων λάθρα τῆς θεραπείας, περιῄει τὴν πόλιν, ἀλύων ὅπου τύχοι δεύτερος ἢ τρίτος· μετὰ δὲ ταῦτα ἐφιλοτιμεῖτο μετὰ δημοτῶν ἀνθρώπων συγκαταῤῥιπτεῖν εἰ τυχὸν, καὶ μετὰ τῶν παριπιδημούντων ξένων εὐτελεστάτων συμπίνειν. καθόλου δ' εἴ τινας τῶν νέων αἴσθοιτο ἀφ' ἡμέρας μετ' ἀλλήλων γενομένους, ἐξαίφνης ἐπὶ κῶμον παρεγένετο μετὰ κεραυλίου καὶ συμφωνίας· ὥστε διὰ τὸ παράδοξον τῶν ἰδιωτῶν τοὺς μὲν φεύγειν, τοὺς δὲ διὰ τὸν φόβον σιωπᾷν. τὸ δὲ τελευταῖον τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα καταθέμενος, περιεβάλλετο τήβενναν, καθάπερ ἦν ἑωρακὼς ἐν Ῥώμῃ τοὺς μεταπορευομένους τὰς ἀρχὰς, ἐνετύγχανέ τε τοῖς ἰδιώταις ἀσπαζόμενος καὶ περιπτύσσων ἕκαστον, καί ποτε μὲν παραλαλῶν φέρειν ἑαυτῷ τὴν ψῆφον ὡς ἀγορανόμῳ, πο-

τὲ δὲ ὡς δημάρχῳ· τυχὼν δὲ ἀρχῆς, ἐκάθιζεν ἐπὶ δίφρου ἐλεφάντινον, καὶ καθὼς ἐστι Ῥωμαίοις ἔθιμον, διηκούετο τῶν πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητούντων περὶ τῶν ἐν τῷ βίῳ συμβολαίων. καὶ ταῦτ' ἔπραττε μετὰ πολλῆς ἐπιστάσεως καὶ φιλοτιμίας, ὥστε τοὺς χαριεστάτους ἄνδρας ἀπορεῖν περὶ αὐτοῦ· οἱ μὲν γὰρ ἀφέλειαν, οἱ δὲ ἀλογίαν, τινὲς δὲ μανίαν αὐτοῦ κατεγίνωσκον.

FORTE E LIBRO XXX.

Olymp. CLII, 1. a. C. 172. U. C. 582.

Ὅτι τῆς παρὰ τοῖς Αἰτωλοῖς χρεωκοπίας κατὰ τὴν Θεσσαλίαν ζηλωθείσης, καὶ πάσης πόλεως εἰς στάσεις καὶ ταραχὰς ἐμπιπτούσης, ἡ σύγκλητος ὑπέλαβεν ἐκ τοῦ Περσέως γεγονέναι τὴν σύγχυσιν, καὶ ἀπέλογίσατο τοῖς τοῦ Περσέως πρεσβευταῖς, περὶ μὲν τῶν ἄλλων ἀπολύσειν αὐτὸν ἐγκλημάτων, περὶ δὲ τῆς Ἀβρουπόλιδος τοῦ Θρᾳκὸς ἐκ τῆς βασιλείας ἐκβολῆς, ἐκέλευσε διορθώσασθαι τὸν Περσέα τὸ γεγονός. (Excerpt. de Legat. XV, pag. 623.)

Ὅτι τοῦ Ἀρπάλου τοῦ Περσέως πρεσβευτοῦ σιωπήσαντος, ἡ σύγκλητος τὸν Εὐμένη ἐλεφαντίνῳ τιμήσασα δίφρῳ, καὶ τῆς ἄλλης ἀποδοχῆς ἀξιώσασα φιλοφρόνως, ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Ἀσίαν. (Excerpt. de Legat. XVI, pag. 623.)

Ὅτι μετὰ τὴν ἐπιβουλὴν τὴν κατὰ Εὐμένους, εἰς τὸ Πέργαμον διαδοθείσης φήμης ὅτι τετελεύτηκεν Εὐμένης, Ἄτταλος ἐπεπλάκη τῇ βασιλίσσῃ προχειρότερον· οὐ μὴν Εὐμένης γε προσεποιήθη μετὰ ταῦτ' ἀνακάμψας, ἀλλὰ φιλοφρόνως ἀσπασάμενος τὸν ἀδελφὸν, διέμεινεν ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν εὐνοίᾳ.

Ὅτι ὁ Κότυς ὁ τῶν Θρᾳκῶν βασιλεὺς ἦν ἐν τοῖς πολέμοις ἀνὴρ ἐμπράκτως ἐμφερόμενος, καὶ γνώμῃ διαφέρων, ἔν τε τοῖς ἄλλοις σπουδαῖος, καὶ φιλίας ἄξιος. ἦν δὲ καὶ νήπτης, καὶ σώφρων καθ' ὑπερβολὴν, ἔτι δὲ τὸ μέγιστον, πάντων τοῖς Θρᾳξὶ παρακολουθούντων κακῶν ἀλλοτριώτατος. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 577.)

Ὅτι τὸ Χάλεστρον τὸ πολισμάτιον πολιορκήσας ὁ Περσεὺς, καὶ πάντας ἀποσφάξας, περὶ πεντακοσίους δὲ συμφυγόντων εἴς τινα τόπον ὀχυρὸν μετὰ τῶν ὅπλων, καὶ αἰτησαμένων ἀσφάλειαν, ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἐξουσίαν ἀποθεμένοις τὰ ὅπλα σώζεσθαι· τῶν δὲ ποιησαμένων τὸ συγχωρηθὲν, οἱ Μακεδόνες εἴτ' ἀφ' ἑαυτῶν, εἴτε καὶ τοῦ βασιλέως προστάξαντος, ἐπηκολούθησαν τοῖς λαβοῦσι τὴν πίστιν, καὶ πάντας ἀπέσφαξαν.

Ὅτι κατὰ τὴν Ἤπειρον Χάροψ υἱὸς τοῦ τὴν αὐτὴν ἔχοντος προσηγορίαν, κατὰ τὸν πρὸς Φίλιππον πόλεμον ἐξαπεσταλκότος Φλαμινῖνον τὸν ἡγησάμενον τῆς ἀνελπίστου διὰ τῶν ὀρῶν διαβάσεως, δι' ὧν οἱ Ῥωμαῖοι παραδόξως πορευθέντες, τῶν στενῶν ἐκράτησαν. γραφεὶς δὲ ἐν Ῥώμῃ διὰ τὴν τοῦ πάππου πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν, πολλοῖς τῶν ἐπι-

σημων ἐπεξενώθη. ὧν δὲ τολμηρὸς καὶ πονηρίᾳ διαφέρων, τοὺς ἐνδοξοτάτους τῶν Ἠπειρωτῶν διέβαλλε πρὸς Ῥωμαίους, ψευδεῖς ἐπιφέρων αἰτίας, ὅπως ἅπαντας καταπληξάμενος τοὺς δυναμένους ἀντιπολιτεύεσθαι, καθαπερεὶ κύριος ἁπάσης τῆς Ἠπείρου. διόπερ πρὸς Περσέα ἐξαπέστειλαν εἰς Μακεδονίαν, ἐπαγγελόμενοι παραδώσειν τὴν Ἤπειρον. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 578.)

Olymp. CLII, 2. a. C. 171. U. C. 583.

Ὅτι οἱ περὶ τὸν Εὐμένη τὴν τῶν Ἀβδηριτῶν πόλιν πολιορκοῦντες, καὶ τὴν ἐκ τῆς βίας ἅλωσιν ἀπογνόντες, διεπέμψαντο λάθρα πρός τινα Πύθωνα τῇ δόξῃ πρωτεύοντα τῶν Ἀβδηριτῶν, καὶ τὸ κυριεῦον μέρος διαφυλάττοντα διὰ δούλων ἰδίων καὶ ἀπελευθέρων διακοσίων. ψυχαγωγήσαντες οὖν αὐτὸν ἐπαγγελίαις, διὰ τούτου παρεισήχθησαν ἐντὸς τοῦ τείχους, καὶ τῆς πόλεως ἐκυρίευσαν. ὁ δὲ τὴν πόλιν προδοὺς Πύθων μετρίας τυχὼν εὐεργεσίας, πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνων τὴν τῆς πατρίδος κατασκαφὴν, ἐν ἀθυμίᾳ καὶ μεταμελείᾳ τὸν καταλειπόμενον ἐβίωσε χρόνον.

Ὅτι ἡ σύγκλητος αὐθημερὸν ἐψηφίσατο τὸν πρὸς Περσέα πόλεμον, καὶ τοῖς πρεσβευταῖς ἐχρημάτισε μὲν, ἀπόκρισιν δὲ οὐδεμίαν δέδωκε. προσέταξε δὲ τοῖς ὑπάτοις ἐν ἐκκλησίαις διαῤῥήδην ἀπαγορεύειν· τοὺς δὲ πρεσβευτὰς καὶ πάντας Μακεδόνας, ἐκ μὲν Ῥώμης ἀπελθεῖν αὐθημερόν, ἐκ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐν ἡμέραις τριάκοντα. (Excerpt. de Legat. XVII, pag. 623.)

Ὅτι ὁ Πτολεμαῖος, ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς, εἰδὼς τοὺς αὐτοῦ προγόνους ἐσχηκότας κοίλην Συρίαν, παρασκευὰς ἐποιεῖτο μεγάλας, ἀμφισβητῶν ταύτης· ἤλπιζέ τε τὴν ἀδίκῳ πολέμῳ πρότερον ἀνειμένην, τότε δικαίως τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀνακτήσασθαι. ἃ δὴ πυθόμενος ὁ Ἀντίοχος, ἐξαπέστειλεν εἰς Ῥώμην πρέσβεις, ἐντειλάμενος μαρτύρασθαι τὴν σύγκλητον, ὅτι πολεμεῖν ἀδίκως ἐπιβάλλεται Πτολεμαῖος. ἐξαπέστειλε δὲ καὶ ὁ προειρημένος τοὺς ἀπολογησομένους καὶ διδάξοντας τὴν σύγκλητον, ὅτι παρὰ πάντα τὰ δίκαια κρατεῖ τῆς κοίλης Συρίας Ἀντίοχος, ἑαυτοῦ προγονικῆς ὑπαρχούσης. ἐνετείλατο δὲ τά τε φιλάνθρωπα πρὸς Ῥωμαίους ἀνανεώσασθαι, καὶ περὶ τῆς πρὸς Περσέα διαλύσεως πειραθῆναι. (Excerpt. de Leg. XVIII, pag 624.)

Olymp. CLII, 4. a. C. 160. U. C. 585.

Ὅτι ὁ Περσεὺς κάλλιστον εἴληφὼς παρὰ τῆς τύχης καιρὸν εἰς τὸ διαφθεῖραι τὴν δύναμιν ἄρδην τῶν Ῥωμαίων, διέτριβε περὶ Δίον τῆς Μακεδονίας, ἀπέχων μὲν οὐ πολὺ τῶν τόπων, ῥᾳθυμῶν δὲ περὶ τὰ μέγιστα τῶν πραγμάτων. κραυγῆς γὰρ μόνον ἦν χρεία καὶ σάλπιγγος, εἰς τὸ τὴν στρατείαν τῶν πολεμίων λαβεῖν αἰχμαλώτων, περικεκλεισμένην ἐν ῥημνοῖς καὶ φάραγξι δυσεξιτήτοις. διόπερ ἐκείνου περὶ τούτων ἠμεληκότος, καὶ οἱ τὴν παρεμβολὴν ἔχοντες ἐπὶ τὰς ἀκρωρείας Μακεδόνες, περὶ τὰς φυλακὰς καὶ τὰς κοιτίας ἐῤῥᾴθυμουν. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 578. sq.)

Ὅτι τελέως ὁ Περσεὺς νομίσας ἐπταικέναι τοῖς ὅλοις, κατὰ πᾶν συντριβεὶς τῇ ψυχῇ, Νίκωνα μὲν τὸν Θησαυροφύλακα ἐξέπεμψε, συντάξας τὴν ἐν τῷ Φάκῳ γάζαν καὶ τὰ χρήματα καταποντίσαι· Ἀνδρόνικον δὲ τὸν σωματοφύλακα εἰς Θεσσαλονίκην, συντάξας ἐμπρῆσαι τὰ νεώρια τὴν ταχίστην. ὃς γενηθεὶς τούτου φρονιμώτερος ἦλθεν εἰς Θεσσαλονίκην, οὐ μὴν ἐποίησε τὸ προσταχθέν, νομίζων φίλιον τοῖς ὅλοις κρατεῖν Ῥωμαίοις.

Ὅτι ὁ αὐτὸς τοὺς χρυσοῦς ἀνδριάντας ἀνασπάσας ἐκ Ἰλίου, πάντας τοὺς ἐκ τῆς πόλεως ἀναλαβὼν μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἀνεχώρησεν εἰς Πύδναν. οὗ μεῖζον ἁμάρτημα τῷ Περσεῖ πεγραγμένον οὐκ ἄν τις εὕροι.

Ὅτι οἱ Κυδωνιάται ἐπετελέσαντο πρᾶξιν ἔνομον καὶ τελέως ἀλλοτριωτάτην τῶν Ἑλληνικῶν νομίμων. ἐν εἰρήνῃ γὰρ ὡς φίλοι πιστευόμενοι, καταλαβόντες τὴν τῶν Ἀπολλωνιατῶν πόλιν, τοὺς μὲν ἄνδρας ἠβηδὸν ἀνεῖλον, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκας διανειμάμενοι κατεῖχον τὴν πόλιν.

Ὅτι ὁ Ἀντίοχος δυνάμενος ἐλασσωθέντας τοὺς Αἰγυπτίους ἀποκτεῖναι, παριππεύων ἐβόα μὴ κτείνειν αὐτούς, ἀλλὰ ζῶντας συλλαμβάνειν. ταχὺ δὲ τοὺς καρποὺς ταύτης ἀγχινοίας ἐκομίσατο, καὶ περὶ τὴν τοῦ Πηλουσίου κατάληψιν, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου, ταύτης τῆς φιλανθρωπίας μέγιστα συμβαλομένης.

Ἡμεῖς δὲ τοῦ Πτολεμαίου τὴν οὕτως ἀγενῆ φύσιν οὐκ ἂν προηγουμένως ἀνεπισήμαντον ἐάσαιμεν.

τὸ γὰρ ἐκτὸς γενόμενον τῶν δεινῶν, καὶ τοσαῦτα ἀφεστηκότα τῶν πολεμίων, αὐτόθεν καθάπερ ἀκοντὶ παραχωρῆσαι βασιλείας μεγίστης καὶ μακαριωτάτης, πῶς οὐκ ἄν τις ἡγήσαιτο ψυχῆς τελείως ἐκτεθηλυμένης εἶναι; ἦν εἰ μὲν συνέβαινε φυσικῶς ὑπάρχειν Πτολεμαίῳ τοιαύτην, ἴσως ἄν τις ἐκείνην καταμέμψαιτο· ὅτε δὲ διὰ τῶν ὕστερον πράξεων ἡ φύσις ἱκανῶς ὑπὲρ αὐτῆς ἀπελογήθη, δείξασα τὸν βασιλέα καὶ στάσιμον ὄντα, καὶ δραστικὸν οὐδενὸς ἧττον, ἀναγκαῖόν ἐστι τὰς αἰτίας ἀνατιθέναι τῆς τότε δειλίας καὶ ἀγεννείας εἰς τὸν σπάδωνα καὶ τὴν ἐκείνου συστροφίαν· ὃς ἐκ παιδὸς τὸ μειράκιον ἐν τρυφῇ καὶ γυναικείοις ἐπιτηδεύμασι συνέχων, διέφθειρεν αὐτοῦ τὴν ψυχήν. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 579.)

Ὅτι ὁ Ἀντίοχος ἀνὴρ ἐφάνη πραγματικὸς, καὶ τοῦ προσχήματος τῆς βασιλείας ἄξιος, πλὴν τοῦ κατὰ τὸ Πηλούσιον στρατηγήματος.

Ὅτι ὁ Περσεὺς πυθόμενος ἐπιλέκτους Γαλάτας πεπερακέναι τὸν Ἴστρον ἐπὶ συμμαχίᾳ, περιχαρὴς γενόμενος ἀπέστειλεν εἰς τὴν Μαιδικὴν, προτρεπόμενος ἥκειν τὴν ταχίστην. ὁ δὲ τῶν Γαλατῶν ἡγούμενος συμφωνήσας μισθὸν ἦτει τακτὸν, τοῦ σύμπαντος χρήματος εἰς φ' τάλαντα γινομένου. τοῦ δὲ Περσέως ὁμολογήσαντος μὲν δώσειν, οὐ ποιοῦντος δὲ τὸ συμφωνηθὲν διὰ φιλαργυρίαν, ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκείαν πάλιν οἱ Γαλάται. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 580.)

Olymp. CLIII, 1. a. C. 163. U. C. 586.

Ὅτι Αἰμίλιος ὁ Ῥωμαῖος παραλαβὼν τὰς δυνάμεις, καὶ συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν, προετρέψατο τῶν στρατιωτῶν τὰς ψυχὰς εἰς τὸ θαρρεῖν. ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ οὗτος περὶ ἑξήκοντα ἔτη, καὶ διὰ τὰς προκατεργασθείσας πράξεις μέγιστον ἔχων τότε Ῥωμαίων ἄξίωμα. πολλὰ δὲ καὶ κατὰ τὸν πόλεμον ἐπενοήσατο ξένα καὶ τοῖς ἄλλοις δυσεξεύρετα, καὶ διὰ τῆς ἰδίας ἀγχινοίας καὶ τόλμης κατεπολέμησε τοὺς Μακεδόνας.

Ὅτι ὁ Περσεὺς βουλόμενος κατὰ τὴν φυγὴν προτρέψασθαι πλείους αὐτῷ συνεκπλεῦσαι, τῶν χρημάτων εἰς ξ' τάλαντα προθεὶς, ἔδωκε τοῖς βουλομένοις διαρπάσαι. ἐκπλεύσας δὲ καὶ κατενεχθεὶς εἰς Γαληψόν, ἔφησε πρὸς τοὺς διαρπάσαντας τὰ χρήματα, ζητεῖν τὰ διὰ τῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου καταληφθέντων κατασκευασθέντα. ἐπαγγειλάμενος οὖν ἀντιστήσειν τοῖς ἀποδοῦσι τιμὴν, ἠξίου ταχέως ἀνενεγκεῖν ταῦτα· πάντων δὲ προθύμως ποιησάντων, ἀπολαβὼν τὰ διαρπασθέντα, τοὺς δόντας ἀπιστήρησε τῆς ἐπαγγελίας.

Ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος οὐχ ὁμοίαν ἔσχε τῷ Περσεῖ τῆς ψυχῆς διάθεσιν. ἀλλ' ὁ μὲν διὰ τὴν μεγαλοψυχίαν, ὁρμόζουσαν ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς ἐκτήσατο βασιλείαν· ὁ δὲ διὰ τὴν σμικρολογίαν τοὺς τε Κελτοὺς ἀποτρεψάμενος, καὶ τἆλλα τούτοις ἀκόλουθα πράξας, κατέλυσε πολυχρόνιον καὶ μεγάλην βασιλείαν.

Ὅτι ὁ Αἰμίλιος μετὰ τὴν φυγὴν Περσέως ἐπι-

ζήτει τὸν νεώτερον τῶν υἱῶν Πόπλιον Ἀφρικανὸν, ὃς ἦν Αἰμιλίου κατὰ φύσιν υἱός, Σκιπίωνος δὲ τοῦ καταπολεμήσαντος Ἀννίβαν κατὰ θέσιν ὑϊδοῦς, νομιδὴ νέος, ὡς ἂν περὶ τὸ ἑπτακαιδέκατον γεγονὼς ἔτος. ὃς ἐκ νέου τηλικούτοις ἀγῶσι συμπαρὼν, καὶ τριβὴν λαμβάνων τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων, οὐχ ἥττων ἐγένετο τοῦ πάππου. οὐ μὴν ἀλλὰ τούτου εὑρεθέντος εἰς τὴν παρεμβολὴν, ἀπελύθη τῆς ἀγωνίας ὁ ὕπατος, ἔχων οὐ πατρὸς μόνον ἀλλὰ καθάπερ ἐρωμένου τινὰ διάθεσιν πρὸς τὸ μειράκιον.

Ὅτι δ Αἰμίλιος φιλανθρώπως προσενεχθεὶς τῷ Περσεῖ, καὶ πρὸς τὰ σύνδειπνα παραλαβὼν καὶ τοῦ συνεδρίου μεταδιδοὺς, πᾶσιν ἐνεδείξατο πρὸς μὲν τοὺς ὑφισταμένους ὄντα βαρὺν ἑαυτὸν, πρὸς δὲ τοὺς κρατηθέντας ἐπιεικῆ. τὴν παραπλησίαν δὲ διάθεσιν καὶ τῶν ἄλλων ζηλούντων, τὴν τῆς οἰκουμένης ἡγεμονίαν οὐκ ἐπίφθονον εἶχεν ἡ Ῥώμη, τοιούτοις χρωμένη τῶν ὅλων προστάταις.

Ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις τῶν μεγίστων βασιλέων Ἀντιόχου καὶ Φιλίππου πολέμῳ περιγενόμενοι, τοσοῦτον ἀπέσχοντο τοῦ τιμωρίαν λαμβάνειν παρ᾽ αὐτῶν, ὥστε μὴ μόνον συγχωρῆσαι τὰς βασιλείας ἔχειν, ἀλλὰ καὶ φίλους αὐτοὺς ποιήσασθαι. ἐν δὲ τούτοις τοῖς χρόνοις προδιηγωνισμένοι πολλάκις πρὸς Περσέα, καὶ κινδύνους μεγάλους ὑπομεμενηκότες, ἐπειδὴ τῆς Μακεδόνων βασιλείας ἐκράτησαν, ἐλευθέρας ἀφῆκαν τὰς ἁλούσας πόλεις παρὰ τὴν ἁπάντων προσδοκίαν. οὐ γὰρ οἷον τῶν ἄλλων ὑπέλαβεν ἄν τις, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ αὐτοὶ

Μακεδόνες ἤλπιζον ἀξιωθήσεσθαι τηλικαύτης φιλανθρωπίας, συνειδότες αὑτοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα παρανενομηκόσιν εἰς Ῥωμαίους. τετυχηκότες γὰρ ἐπὶ τοῖς πρότερον ἁγνοήμασι συγγνώμης, εἰκότως ἂν τοῖς ὕστερον ἁμαρτήμασιν ὑπελάμβανον ἑαυτοὺς μηδένα λόγον δίκαιον εἰς ἔλεον καὶ παραίτησιν ἀπολελεῖφθαι. οὐ μὴν ἡ σύγκλητος ἢ τῶν Ῥωμαίων ἐμνησικάκησεν, ἀλλὰ μεγαλοψύχως καὶ προσηκύντως ἑκάστοις προσηνέχθη. Περσέα μὲν γὰρ ἐκ προγόνων ὀφείλοντα χάριτας, ἐπειδὴ παρὰ τὰς συνθήκας ἄδικον ἐξήνεγκε πόλεμον, λαβόντες αἰχμάλωτον εἷς ἐλευθέραν ἀπέθεντο φυλακήν, ἐλάττονά γε τῶν παρανομημάτων λαμβάνοντες τιμωρίαν· τὸ δὲ τῶν Μακεδόνων ἔθνος εἰς δουλείαν δικαίως ἂν ἔχοντες, ἠλευθέρωσαν· οὕτως εὐγενῶς καὶ ταχέως προέμενοι τὴν εὐεργεσίαν, ὥστε μηδὲ παρὰ τῶν ἑπταικότων δέησιν ἀναμεῖναι. ὁμοίως καὶ τῶν Ἰλλυριῶν πολέμῳ κρατήσαντες, αὐτονόμους ἀφῆκαν, οὐχ οὕτως ἄξιους ἡγούμενοι χάριτος τοὺς βαρβάρους, ὡς ἑαυτοῖς προσήκειν νομίζοντες κατάρχειν εὐεργεσίας, καὶ μὴ μεγάλα φρονεῖν ἐν ταῖς ἐξουσίαις.

Ὅτι ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ τοὺς τε Μακεδόνας καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς ἐλευθέρους ἀφεῖναι, τὰ ἥμισυ διδόντας ὧν πρότερον ἐτέλουν τοῖς ἰδίοις βασιλεῦσιν. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 581.)

DIODORI SICVLI BIBLIOTHECAE HISTORICAE LIB. XXXI - XL FRAGMENTA.

E LIBRO XXXI.

Olymp. CLII, 2. a. C. 167. U. C. 587.

Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις, εἰς Ῥώμην παρεγένοντο πρεσβευταὶ Ῥοδίων, τὰς γεγενημένας διαβολὰς κατ' αὐτῶν ἀπολύσασθαι. ἐδόκουν γὰρ ἐν τῷ πρὸς Περσέα πολέμῳ ταῖς εὐνοίαις ἀποκεκλεῖσθαι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προδεδωκέναι τὴν πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν. μηδὲν δὲ ἀνύοντες, ὧν ἐπρέσβευον, εἰς ἀθυμίαν ἐνέπιπτον, καὶ μετὰ δακρύων ἐποιοῦντο τὰς ἐντεύξεις, εἰσαγαγόντος δὲ αὐτοὺς εἰς τὴν σύγκλητον ἑνὸς τῶν δημάρχων Ἀντωνίου, πρῶτος μὲν ἐποιεῖτο τὸν ὑπὲρ τῆς πρεσβείας λόγον Φιλόφρων, μετὰ δὲ τοῦτον Ἀστυμήδης. πολλὰ δὲ πρὸς δέησιν καὶ παραίτησιν εἰπόντες, καὶ τὸ τε-

λευταῖον, κατὰ τὴν παροιμίαν, τὸ κύκνειον ᾄσαντες, μόλις ἔλαβον ἀποκρίσεις, δι' ὧν τοῦ μὲν δλοσχεροῦς φόβου παρελύθησαν, περὶ δὲ τῶν ἐγκλημάτων, πικρῶς ὠνειδίσθησαν. διόπερ ἰδεῖν ἐστι, παρὰ Ῥωμαίοις τοὺς ἐπιφανεστάτους ἄνδρας ὑπὲρ δόξης ἁμιλλωμένους, δι' ὧν ἅπαντα σχεδὸν τὰ μέγιστα τῷ δήμῳ κατορθοῦνται. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις πολιτεύμασι ζηλοτυποῦσιν ἀλλήλους, Ῥωμαῖοι δὲ ἐπαινοῦσιν. ἐξ οὗ συμβαίνει μάλιστα τοὺς μὲν πράσσειν τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων, ἁμιλλωμένους αὔξειν τὸ κοινὸν συμφέρον· τοὺς δὲ ἄλλους ἀδικοδοξοῦντας, καὶ τὰς ἀλλήλους ἐπιβολὰς λυμαινομένους, βλάπτειν τὴν πατρίδα. (Eclog. I, pag. 515.)

Ὅτι εἰς Ῥώμην παρεγένοντο πρεσβευταὶ Ῥοδίων πρὸς τὰς γεγενημένας κατ' αὐτῶν διαβολὰς ἀπολογησόμενοι. ἐδόκουν γὰρ ἐν τῷ πρὸς Περσέα πολέμῳ ταῖς ἐννοίαις ἀπροκεκλικέναι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προδεδωκέναι τὴν πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν. ὁρῶντες δὲ τὴν ἀλλοτριότητα τὴν πρὸς αὐτούς, εἰς ἀθυμίαν ἐνέπιπτον. ὡς δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν τις συναγαγὼν ἐκκλησίαν, παρεκάλει τὰ πλήθη πρὸς τὸν κατὰ Ῥοδίων πόλεμον, τόθ' ὁλοσχερῶς δείσαντες περὶ τῆς πατρίδος, εἰς τοιαύτην ἦλθον κατάπληξιν, ὥστε πένθιμον ἀναλαβεῖν ἐσθῆτα, κατὰ δὲ τὰς ἐντεύξεις τῶν φίλων, μηκέτι παρακαλεῖν, μὴ δὲ ἀξιοῦν, ἀλλὰ δεῖσθαι μετὰ δακρύων, μηδὲν ἀνήκεστον περὶ αὐτῶν βουλεύεσθαι. εἰσαγαγόντος δὲ αὐτοὺς εἰς τὴν σύγκλητον ἑνὸς τῶν δημάρχων,

καὶ τὸν παρακαλοῦντα πρὸς τὸν πόλεμον στρατηγὸν κατασπάσαντος ἀπὸ τῶν ἐμβόλων, ἐποιεῖτο τοὺς λόγους. καὶ πολλὰ πρὸς δέησιν εἰπόντες, ἔλαβον ἀποκρίσεις, δι' ὧν τοῦ μὲν ὅλοσχεροῦς φόβου παρείθησαν, περὶ δὲ τῶν κατὰ μέρος ἐγκλημάτων, πικρῶς ὠνειδίσθησαν. (Excerpt. de Legat. XIX, pag. 624.)

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἦκον εἰς Ῥώμην πάντοθεν οἱ πρεσβευταὶ, συγχαρησόμενοι τοῖς γεγονόσι κατορθώμασιν. ἡ δὲ σύγκλητος φιλανθρώπως ἅπαντας ἀποδεχομένη, καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἐπιεικεῖς διδοῦσα, συντόμως ἑκάστους ἀπέλυσεν εἰς τὰς πατρίδας. (Excerpt. de Legat. XX, pag. 624. sq.)

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πολλῶν παραγεγονότων, πρεσβευτῶν, πρώτοις τοῖς περὶ Ἄτταλον ἐχρημάτισεν ἡ σύγκλητος· ὑπόπτως γὰρ εἶχον οἱ Ῥωμαῖοι τὰ πρὸς τὸν Εὐμένη, ἕνεκεν τῶν γραμμάτων τῶν εὑρημένων, ἐν οἷς συμμαχίαν ἦν συντεθειμένος πρὸς Περσέα κατὰ Ῥωμαίων. κατηγορησάντων δὲ πλειόνων ἀπὸ τῆς Ἀσίας πρεσβευτῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἀπεσταλμένων παρὰ Προυσίου βασιλέως καὶ Γαλατῶν, οἱ περὶ τὸν Ἄτταλον ἐνδεχομένως ἀπελογησάμενοι πρὸς ἕκαστον τῶν ἐγκαλουμένων, οὐ μόνον ἀπετρίψαντο τὰς διαβολὰς, ἀλλὰ καὶ τιμηθέντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. ἡ δὲ σύγκλητος οὐ κατὰ πᾶν ἔλεγε τῆς κατ' Εὐμένους ὑποψίας· προχειρισαμένη δὲ Γάϊον ἐξαπέστειλε κατοπτεύσοντα τὰ κατὰ Εὐμένη. (Excerpt. de Legat. XXI, pag. 625.)

Ὅτι Προυσίας, ἀνάξιος γεγονὼς τοῦ τῆς βασιλείας προσχήματος, καὶ διατελέσας πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον αἰσχρῶς κολακεύων τοὺς ὑπερέχοντας· καί ποτε Ῥωμαίων πρὸς αὐτὸν παραγενομένων πρεσβευτῶν, τὰ μὲν τῆς βασιλείας σύμβολα, τό τε διάδημα, καὶ τὴν πορφύραν ἀπέθετο, μιμησάμενος δὲ τὴν τῶν προσφάτως ἀπελευθερουμένων παρὰ Ῥωμαίοις τάξιν, ἀπήντησεν ἐξυρημένος τὴν κεφαλὴν, καὶ πῖλον ἔχων λευκὸν, ἔτι δὲ φορῶν τηβέννην, καὶ κάντιλον, ἀσπασάμενος δὲ τοὺς πρεσβευτὰς, ἀπέφαινεν ἑαυτὸν ἀπελεύθερον εἶναι Ῥωμαίων· ἧς ἀγενεστέραν φωνὴν οὐ ῥᾴδιον εὑρεῖν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τούτοις οἰκεῖα πρότερον διεπράξατο, καὶ τότε δὲ κατὰ τὴν εἴσοδον γενόμενος τὴν εἰς τὴν σύγκλητον, κατὰ τὸ θύρετρον ἀντίον στὰς τοῦ συνεδρίου, καὶ καθεὶς τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας, προσεκύνησε τὸν οὐδὸν καὶ τοὺς καθημένους, ἐπιφθεγξάμενος, χαίρετε θεοὶ σωτῆρες, ὑπερβολὴν οὐδεμίαν ἀπολιπὼν κολακείας ἀνάνδρου, καὶ γυναικιασμοῦ. ἀκολούθως δὲ τούτοις, καὶ τὸν λόγον ἐν τῇ συγκλήτῳ ποιησάμενος, τοιαῦτα διῆλθεν, ὥστε καὶ γράφειν ἡμῖν ἄπρεπὲς εἶναι. ἡ δὲ σύγκλητος, τοῖς πλείστοις τῶν λεγομένων προσκόπτουσα, πρεπούσας τῇ κολακείᾳ τὰς ἀποκρίσεις ἐποιήσατο. Ῥωμαῖοι γὰρ καὶ πολεμίους ἐπ' ἀνδρείᾳ μεγαλοφρονοῦντας νικᾶν σπεύδουσιν. (Excerpt. de Legat. XXII, pag. 625.)

Ὅτι Περσέα τὸν τελευταῖον Μακεδονίας βασιλέα, πολλάκις Ῥωμαίοις διὰ φιλίας ἰόντα, πολλάκις δὲ

καὶ στρατιᾷ οὐκ ἀναξιολόγῳ πολεμήσαντα, τέλος Αἰμίλιος καταπολεμήσας εἶλε, καὶ λαμπρὸν θρίαμβον ἐπὶ τῇ νίκῃ κατήγαγε. Περσεὺς δὲ τηλικαύταις περιπεσὼν συμφοραῖς, ὥστε δοκεῖν ὅμοια μύθοις ἀγενήτοις εἶναι τὰ πάθη τὰ περὶ αὐτόν, οὐδ' ἀπολυθῆναι τοῦ ζῆν ἤθελε. πρὶν γὰρ ἢ τὴν σύγκλητον ὑπὲρ αὐτοῦ διαλαβεῖν ὃ χρὴ παθεῖν, τῶν κατὰ πόλιν στρατηγῶν εἷς ἐνέβαλλεν αὐτὸν εἰς τὸν ἐν Ἄλβαις Κύρκαρον μετὰ τῶν τέκνων. ἔστι δὲ ὁ Κύρκαρος, ὄρυγμα κατάγειον βαθὺ, τὸ μὲν μέγεθος ἔχων οἶκου μάλιστά πως ἐγγεκλίνου, σκότου δὲ πλήρης καὶ δυσοσμίας, διὰ τὸ πλῆθος τῶν παραδεδομένων εἰς τοῦτον τὸν τόπον ἀνδρῶν, τῶν ἐπὶ θανατικοῖς ἐγκλήμασι καταδικαζομένων, ὧν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις οἱ πλείους ἐνταῦθα καθείργνυντο. ἐν οὕτω γὰρ στενωπῷ συγκεκλεισμένων πολλῶν ἀνδρῶν, ἀπεθηριοῦτο τὰ τῶν ἀτυχῶν σώματα· τῶν τε πρὸς τροφὴν καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν χρείαν ἀνηκόντων πάντων ἐν ταὐτῷ πεφυρμένων, τοσαύτην προσέπιπτεν δυσωδίαν συνέβαινεν, ὥστε μηδένα τῶν προσιόντων ῥᾳδίως δύνασθαι καρτερῆσαι. ἐφ' ἡμέρας μὲν οὖν ἑπτὰ διετέλεσεν ἐνταῦθα κακοιχούμενος, ὥστε καὶ παρὰ τῶν ἐσχάτων καὶ τακτὰ σιτουμένων ἐπικουρίας δεηθῆναι. συμπαθεῖς γὰρ οὗτοι γενόμενοι διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἀκληρημάτων, ᾧν μετελάμβανον, φιλανθρώπως τούτων ἐκείνῳ μετεδίδοσαν δακρύοντες. ἐρρίπτουν δ' αὐτῷ καὶ ξίφος πρὸς ἀναίρεσιν, καὶ κάλως πρὸς ἀγχόνην, ἐξουσίας διδομένης ὡς ἂν βούλοιτο χρήσασθαι. ἀλλ' οὐδὲν οὕτω γλυκὺ φαίνεται

τοῖς ἠτυχηκόσιν ὡς τὸ ζῆν, καίπερ αὐτῶν ἄξια θανάτου πασχόντων. καὶ πέρας ἐν ταύταις ἂν ταῖς ἀνάγκαις κατέστρεψε τὸν βίον, εἰ μὴ Μάρκος Αἰμίλιος προκαθήμενος τοῦ βουλευτηρίου, τηρῶν τό, τε περὶ αὐτὸν ἄξίωμα, καὶ τὸ τῆς πατρίδος ἐπιεικὲς, παρῄνεσε τῇ συγκλήτῳ σχετλιάζων· εἰ μὴ τὸν ἀνθρώπινον φόβον εὐλαβοῦνται, τήν γε τοὺς ὑπερηφάνως ταῖς ἐξουσίαις χρωμένους μετερχομένην νέμεσιν αἰδεῖσθαι. διόπερ εἰς ἐπιεικεστέραν δοθεὶς φυλακὴν, καὶ κεναῖς ἐλπίσι προσανέχων, ὁμοίαν τοῖς προηυτυχημένοις ἔσχε τοῦ βίου τὴν καταστροφήν. διετῆ γὰρ χρόνον φιλοψυχήσας, καὶ προσκόψας τοῖς φυλάττουσι βαρβάροις, κωλυόμενος ὑπ' ἐκείνων ὕπνου τυχεῖν, ἐτελεύτησεν. (Eclog. II, pag. 515 sq.)

Ὅτι ὁ Περσεὺς εἰς τὸ κατάγειον ἐμβληθεὶς οἴκημα, ἐκεῖ ἂν κατέστρεψε τὸν βίον, εἰ μὴ ὁ Αἰμίλιος προκαθήμενος τοῦ βουλευτηρίου, καὶ τηρῶν τὸ τῆς βουλῆς ἀξίωμα, καὶ τὸ τῆς πατρίδος ἐπιεικὲς, παρῄνεσε τῇ συγκλήτῳ σχετλιάζων· εἰ μὴ τὸν ἀνθρώπινον φόβον εὐλαβοῦνται, τήν γε τοὺς ὑπερηφάνως ταῖς ἐξουσίαις χρωμένους μετερχομένην νέμεσιν αἰδεῖσθαι. διόπερ εἰς ἐπιεικεστέραν δοθεὶς φυλακὴν, καὶ κεναῖς ἐλπίσι προσανέχων, ὁμοίαν τοῖς προηυτυχημένοις ἔσχε τοῦ βίου τὴν καταστροφήν. διετῆ γὰρ χρόνον φιλοψυχήσας, καὶ προσκόψας τοῖς φυλάττουσι βαρβάροις, κωλυόμενος ὑπ' ἐκείνων ὕπνου τυχεῖν, ἐτελευτησεν.

Ὅτι ὁ τῶν βαρβάρων Γαλατῶν στρατηγὸς ἀπὸ

τοῦ διωγμοῦ γενόμενος, καὶ συναθροίσας τοὺς αἰχμαλώτους, πρᾶξιν ἐπετελέσατο βαρβαρικὴν, καὶ παντελῶς ὑπερήφανον. τούς τε γὰρ τοῖς εἴδεσι καλλίστους, καὶ ταῖς ἡλικίαις ἀκμαιοτάτους καταστέψας ἔθυσε τοῖς θεοῖς, εἴ γέ τις τῶν θεῶν δέχεται τὰς τοιαύτας τιμάς· τοὺς δὲ ἄλλους πάντας κατηκόντισε, πολλῶν μὲν ἐν αὐτοῖς γνωριζομένων διὰ τὰς προγεγενημένας ἐπιξενώσεις, οὐδενὸς δὲ διὰ τὴν φιλίαν ἐλεουμένου. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν εἰ βάρβαροι παρ' ἐλπίδας κατορθώσαντες, ὑπὲρ ἄνθρωπον ἐχρήσαντο τοῖς εὐτυχήμασιν.

Ὅτι ὁ Εὐμένης ξενολογήσας, τά τε ὀψώνια ἅπασιν ἀπέδωκε, καὶ δωρεαῖς ἐτίμησε, καὶ ἐπαγγελίαις ἐψυχαγώγει πάντας, ἐκκαλούμενος τὴν εὔνοιαν, οὐχ ὁμοίως τῷ Περσεῖ. ἐκεῖνος γὰρ δισμυρίων Γαλατῶν παραγενομένων εἰς τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον, ἀπετρίψατο τὴν τηλικαύτην συμμαχίαν, ἵνα φείσηται τῶν χρημάτων· ὁ δ' Εὐμένης οὐ λίαν εὐπορούμενος, ξενολογῶν δωρεαῖς ἐτίμα τοὺς δυναμένους μάλιστα χρείας παρέχεσθαι. τοιγαροῦν ἐκεῖνος μὲν οὐ βασιλικὴν μεγαλοφροσύνην, ἀλλ' ἰδιωτικὴν τοῦ τυχόντος ἀναλαβὼν μικροψυχίαν, ἅμα τῇ βασιλείᾳ πάσῃ καὶ τὸν τηρηθέντα πλοῦτον ἐπεῖδεν αἰχμάλωτον· οὗτος δὲ τῆς νίκης πάντα δεύτερα τιθέμενος, οὐ μόγον ἐκ μεγάλων κινδύνων ἐρρύσατο τὴν βασιλείαν, ἀλλὰ καὶ πᾶν τὸ τῶν Γαλατῶν ἔθνος ὑποχείριον ἐποιήσατο.

Olymp. CLIII, 3, a. C. 166. U. C. 588.

Ὅτι ἦναι τῶν ἐπιβολῶν τοῦ Ἀντιόχου καὶ τῶν

πράξεων βασιλικαὶ καὶ θαυμάσιαι τελέως ἦσαν· τινὲς δὲ πάλιν οὕτως εὐτελεῖς καὶ ληρώδεις, ὥσθ' ὁλοσχερῶς ὑπὸ πάντων καταφρονεῖσθαι. συντελῶν γὰρ τοὺς ἀγῶνας, πρῶτον μὲν ἐναντίαν τοῖς ἄλλοις βασιλεῦσιν ἔσχε προαίρεσιν. ἐκεῖνοι γὰρ αὔξοντες τὴν ἰδίαν βασιλείαν καὶ δυνάμεσι, καὶ χρημάτων πλήθεσι, καθὸ οἷοί τ' ἦσαν ἐπεκρύπτοντο τὴν διαίρεσιν διὰ τὴν Ῥωμαίων ὑπεροχήν· οὗτος δὲ τὴν ἐναντίαν λαβὼν διάθεσιν, συνήγαγε σχεδὸν ἀπὸ πάσης τῆς οἰκουμένης τοὺς ἐπιφανεστάτους ἄνδρας εἰς τὴν πανήγυριν. πάντα τὰ τοῦ βασιλείου μέρη διαφερόντως ἐκόσμησε, εἰς ἕνα δὲ τόπον ἀθροίσας, καὶ καθάπερ ἐπὶ σκηνὴν ἀναβιβάσας τὴν βασιλείαν ἅπασαν, ἐποίησε μηδὲν ἄγνοεῖν τῶν περὶ αὐτόν. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 582.)

Olymp. CLIV, 2. a. C. 163. U. C. 591.

Ὅτι τοὺς πολυτελεῖς ἀγῶνας καὶ τὴν θαυμαστὴν πανήγυριν ἐκτελέσας ὁ Ἀντίοχος, πάντας τοὺς πρὶν ὑπερέβαλεν· ὁ δὲ δι' αὐτοῦ χειρισμὸς πολλῆς εὐτελείας καὶ καταφρονήσεως ἦν οἰκεῖος. παρέτρεχε γὰρ παρὰ τὴν πομπὴν ἵππάριον ἔχων εὐτελὲς, καὶ τοὺς μὲν προάγειν κελεύων, τοὺς δὲ ἐπέχειν, ἄλλους δὲ ὡς ἔτυχε διατάττων· ὥστε εἴ τις ἀφεῖλέν αὐτοῦ τὸ διάδημα, μηδένα τῶν ἀγνοούντων πιστεῦσαι τοῦτον εἶναι τὸν βασιλέα τὸν τῶν ὅλων κύριον, ὁρῶντα μηδ' ὑπηρέτου μετρίου φαντασίαν ἔχοντα. ἐν δὲ τοῖς πότοις αὐτὸς ἐφιστάμενος ταῖς εἰσόδοις, οὓς μὲν εἰσῆγεν, οὓς δὲ ἀνέκλινεν, καὶ τοὺς διακόνους, τοὺς τὰς παραθέσεις φέροντας διέτατταν. ἀκολού-

θως δὲ τούτοις, προσιὼν τοῖς εὐωχουμένοις οἷ τύχοι, ποτὲ μὲν ἐκάθιζε, ποτὲ δὲ προσανέπιπτε. καὶ ποτὲ μὲν ἀποτιθέμενος τὸν ψωμὸν, ποτὲ δὲ νίπτων τὸ ποτήριον, ἀνεπήδα καὶ μετανίστατο, καὶ περιήει πέντε τὸν πότον, προπόσεις λαμβάνων ὀρθὸς, καὶ τοῖς ἀκροάμασι προσπαίζων. καὶ δή ποτε προκοπτούσης ἐπιπολὺ τῆς ἑστιάσεως, καὶ τῶν πλειόνων ἤδη κεχωρισμένων, ἦκεν ὑπὸ τῶν μίμων ἐκφερόμενος περικεκαλυμμένος. τεθεὶς δὲ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπὸ τῶν συμπαιζόντων, μετὰ ταῦτα τῆς συμφωνίας προκαλουμένης ἀνεπήδα γυμνὸς, καὶ τοῖς μίμοις προσπαίζων ὠρχεῖτο, τῶν ὀρχήσεων τὰς γέλωτα καὶ χλευασμὸν εἰωθυίας ἐπισπᾶσθαι· ὡς πάντας αἰσχυνθέντας ἐπὶ τοῖς πραττομένοις, φεύγειν ἐκ τοῦ πότου· καὶ ἕκαστον τῶν ἀπηντηκότων ἐπὶ τὴν παννύχιον, ὅτε μὲν εἰς τὴν ὑπερβολὴν τῆς χορηγίας ἐμβλέψαι, καὶ τὴν ἐν τοῖς ἀγῶσι καὶ πομπείαις οἰκονομίαν καὶ διάταξιν τῶν ὅλων, καταπλήττεσθαι καὶ θαυμάζειν καὶ τὸν βασιλέα, καὶ τὴν βασιλείαν· ὅτε δὲ εἰς αὐτὸν ἀτενίσοι, καὶ τὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων κατεγνωσμένον, ἀπιστεῖν εἰ περὶ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν φύσιν, τοσαύτην ἀρετὴν καὶ κακίαν ὑπάρξαι δυνατόν ἐστιν.

Ὅτι τούτων συνελθόντων ἦκον οἱ τοῦ *Γράμμου* πρεσβευταὶ κατασκεψόμενοι τὴν βασιλείαν. οἷς ὁ βασιλεὺς ὡμίλησε φιλοφρόνως, ὥστε μηδὲν ὑποπτεῦσαι περὶ αὐτοῦ πραγματικὸν ἢ διαφορᾶς ἔμφασιν ἔχον, τῆς δοκούσης ὑποικουρεῖν ἐκ τῆς κατὰ τὴν Αἴγυπτον γενομένης προσκοπῆς. οὐκ ἦν δὲ τῇ

προαιρέσει τοιοῦτος, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον ἀλλοτριώτατα διέκειτο πρὸς Ῥωμαίους.

Ὅτι τοῦ Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως ἐκπεσόντος καὶ πεζῇ ἀπερχομένου εἰς Ῥώμην, ἐγνώρισεν αὐτὸν ὁ Δημήτριος ὁ τοῦ Σελεύκου, καὶ θαυμάσας τὸ παράδοξον, ἐποιησέ τι βασιλικὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς δεῖγμα τῆς ἑαυτοῦ προαιρέσεως. παραχρῆμα γὰρ προχειρισάμενος βασιλικὴν ἐσθῆτα καὶ διάδημα, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἵππον πολυτελῆ χρυσοφάλαρον, μετὰ τῶν ἰδίων παίδων ἀπήντησε τῷ Πτολεμαίῳ, συμμίξας δὲ αὐτῷ τῆς πόλεως ἀπὸ διακοσίων σταδίων, καὶ φιλοφρόνως ἀσπασάμενος, παρεκάλει κοσμηθέντα τοῖς τῆς βασιλείας παρασήμοις ἄξιαν ἑαυτοῦ ποιήσασθαι τὴν εἰς τὴν Ῥώμην εἴσοδον, ἵνα μὴ τελέως εὐκαταφρόνητος εἶναι δόξῃ· ὁ δὲ Πτολεμαῖος τὴν μὲν προθυμίαν ἀπεδέξατο, τοσοῦτον δὲ ἀπέσχε τοῦ δέξασθαί τι τῶν διδομένων, ὥστε καὶ τὸν Δημήτριον ἠξίωσεν ἓν τινι τῶν κατὰ τὴν ὁδὸν πόλεων καταμεῖναι, καὶ τοὺς περὶ τὸν Ἀρχίαν μετ' αὐτοῦ. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 503 sq.)

Ὅτι λέγουσιν (φησὶν) ἑαυτοὺς ὡς τῆς Καππαδοκίας βασιλεῦς εἰς Κῦρον ἀναφέρειν τὸ γένος, τὸν ἐν Πέρσαις. διαβεβαιοῦνται δὲ καὶ τῶν ἑπτὰ Περσῶν τῶν τὸν μάγον ἐπανελομένων ἑνὸς ὑπάρχειν ἀπόγονοι. καὶ τὴν μὲν ἀπὸ Κύρου συγγένειαν οὕτω καταριθμοῦνται· Καμβύσου τοῦ Κύρου πατρὸς ἀδελφὴν ὑπάρξαι γνησίαν Ἀτόσσαν, ταύτης δὲ καὶ Φαρνάκου τοῦ Καππαδοκίας βασιλέως γενέσθαι παῖδα Γάλλον, καὶ τούτου γενέσθαι Σμέρδιν, οὗ Ἀρτά-

μνην· τοῦ δὲ Ἀναφᾶν· ὃν καὶ δενεγκεῖν μὲν ἀνδρείᾳ καὶ τόλμῃ, γενέσθαι δ' ἕνα τῶν ἑπτὰ Περσῶν. τὴν μὲν οὖν εἰς Κῦρον συγγένειαν οὕτω γενεαλογοῦσι, καὶ τὴν εἰς Ἀναφᾶν· ὃν φασι δι' ἀνδρείαν συγχαρηθῆναι τὴν Καππαδοκίας δυναστείαν, ὥστε μὴ τελεῖν φόρους Πέρσαις. οὗ τελευτήσαντος, ὁμώνυμος υἱὸς ἄρχει. μετὰ δὲ τὴν τούτου τελευτὴν, ἀπολειφθέντων δυεῖν υἱοῖν Δατάμου καὶ Ἀριμναίου, διαδέξασθαι τὴν ἀρχὴν Δατάμην, ἄνδρα κατὰ πόλεμον καὶ κατ' ἄλλα μέρη τῆς βασιλείας ἐπαινούμενον. ὃς Πέρσαις διὰ μάχης ἐλθὼν, καὶ λαμπρῶς κατὰ τὴν μάχην ἀγωνισάμενος, ἐν αὐτῇ τελευτᾷ. διεδέξατο δὲ τὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς Ἀριάμνης· οὗ γίνονται παῖδες Ἀριαράθης καὶ Ὀλοφέρνης. οὗτος δὲ ἔτη πεντήκοντα δυναστεύσας, καὶ μηδὲν ἔργον ἄξιον μνήμης πράξας, τελευτᾷ· τὴν δὲ ἀρχὴν διεδέξατο ὁ πρεσβύτερος τῶν υἱῶν Ἀριαράθης, ὃς φιλοστοργῆσαι διαφερόντως λέγεται τὸν ἀδελφὸν, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὰς ἐπιφανεστάτας τάξεις· ὃν καὶ Πέρσαις κατ' Αἰγυπτίων ἀποσταλέντα συμμαχῆσαι, καὶ μετὰ μεγάλων τιμῶν ἐπανελθεῖν, ἃς Ὦχος ὁ Περσῶν βασιλεὺς ὑπὲρ ἀνδρείας ἐδίδου· καὶ τὸν βίον ἐν τῇ πατρίδι λιπεῖν, υἱοὺς ἐγκαταλιπόντα Ἀριαράθην καὶ Ἀρύσην. ὁ δὲ ἀδελφὸς καὶ τῆς Καππαδοκίας ἔχων τὴν ἀρχὴν (οὐ γὰρ ἦν αὐτῷ γονὴ γνησία) τὸν πρεσβύτερον τῶν παίδων τἀδελφοῦ Ἀριαράθην υἱοποιεῖται. κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν καταπολεμεῖ μὲν Πέρσας, εἶτα καὶ τελευτᾷ. καὶ Περδίκκας, ὁ τῶν ὅλων τότε ἡγούμενος, Εὐμένη πέμπει Καπ-

παιδοκίας στρατηγόν. καὶ καταπολεμηθέντος Ἀριαράθου, πεσόντος τε ἐν τῇ μάχῃ, αὐτή τε ἡ Καππαδοκία καὶ τὰ πλησιόχωρα αὐτῆς, ἔπεσεν ὑπὸ Μακεδόνας. Ἀριαράθης δὲ, ὁ τοῦ προβιβασιλευκότος υἱὸς, ἀπελπίσας κατὰ τὸ παρὸν, ἀποχωρεῖ μετ' ὀλίγων πρὸς τὴν Ἀρμενίαν. μετ' οὐ πολὺν δὲ χρόνον τῶν περὶ τὸν Εὐμένη καὶ Περδίκκαν τελευτησάντων, Ἀντιγόνου δὲ καὶ Σελεύκου περισπωμένων, λαβὼν δύναμιν παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν Ἀρμενίων Ἀρδοάτου, τὸν μὲν τῶν Μακεδόνων στρατηγὸν Ἀμύνταν ἀπέπεμψεν, ἐξέβαλε δὲ καὶ Μακεδόνας ταχέως τῆς χώρας, καὶ τὴν οἰκείαν ἀρχὴν ἀνεκτήσατο. τούτῳ δὲ τριῶν παίδων γενομένων, παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὁ πρεσβύτατος, Ἀριάμνης· ὃς ἐπιγαμίαν πρὸς Ἀντίοχον ποιησάμενος, τὸν ἐπονομασθέντα Θεὸν, τὴν τούτου θυγατέρα Στρατονίκην συνῴκισε τῷ πρεσβυτέρῳ τῶν υἱῶν Ἀριαράθῃ· ὑπάρχων δὲ φιλότεκνος διαφερόντως, περιέθετο τῷ παιδὶ διάδημα, καὶ συναρχίαν πάντων τῶν τῆς βασιλείας προστιμημάτων ἐπίσης μεταδίδωσι. τοῦ δὲ πατρὸς τελευτήσαντος, Ἀριαράθης βασιλεύει καθ' ἑαυτόν. καὶ μεταλλάσσων τὸν βίον, κατέλιπε τὴν βασιλείαν Ἀριαράθῃ τῷ υἱῷ, νηπίῳ παντελῶς ὄντι τὴν ἡλικίαν. οὗτος δὲ ἔγημε θυγατέρα τοῦ μεγάλου κληθέντος Ἀντιόχου, ὀνομαζομένην Ἀντιοχίδα, πανοῦργον μάλιστα. ταύτην δὲ, μὴ γενομένων τέκνων, ὑποβάλλεσθαι δύο παῖδας, ἀγνοοῦντος τοῦ ἀνδρὸς, Ἀριαράθην καὶ Ὀλοφέρνην. μετὰ δέ τινα χρόνον τῆς φύσεως ἐπιδεξαμένης, ἀναλπίστως τεκεῖν αὐτὴν δύο μὲν θυγατέρας, υἱὸν δὲ

ἕνα τὸν ὀνομασθέντα Μιθριδάτην, ἐξ οὗ τοὺς ὑποβολιμαίους ἀναδιδαξαμένην τἀνδρὸς, τὸν μὲν πρεσβύτερον μετὰ συμμέτρου χρείας εἰς Ῥώμην ἀποσταλῆναι παρασκευάσαι· τὸν δὲ νεώτερον εἰς τὴν Ἰωνίαν· χάριν τοῦ μὴ διαμφισβητεῖν ὑπὲρ τῆς βασιλείας τῷ γνησίῳ. τοῦτον δὲ ἀνδρωθέντα καὶ Ἀριαράθην φασὶ μετονομασθῆναι, παιδείας τε Ἑλληνικῆς μετασχεῖν, καὶ κατὰ τὴν ἄλλην ἐπαινεῖσθαι ἀρετήν. καὶ ὁ μὲν πατὴρ, φιλοπάτορι ὄντι τῷ υἱῷ, ἔσπευδεν ἀποδοῦναι τὴν τοῦ φιλοτέκνου σπουδήν· καὶ ἐπὶ τοσοῦτον αὐτοῖς προέβη τὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους εὐνοίας, ὥστε ὁ μὲν πατὴρ ἐξίστασθαι τῆς ὅλης ἀρχῆς ἠγωνίζετο τῷ παιδί· ὁ δὲ ἀδύνατον ἐδείκνυ δέξασθαι αὐτὸν παρὰ γονέων ἔτι ζώντων τὴν τοιαύτην χάριτα. οὗτος, τὸν πατέρα τοῦ πεπρωμένου καταλαβόντος, διεδέξατο τὴν βασιλείαν, τήν τε ἄλλην ἀγωγὴν τοῦ βίου ἀξιολογωτάτην ἐνδεικνύμενος, καὶ φιλοσοφίᾳ προσανέχων. ἐξ οὗ καὶ ἡ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀγνοουμένη πάλαι Καππαδοκία, τότε τοῖς πεπαιδευμένοις ἐμβιωτήριον ὑπῆρχεν. ἀνενεώσατο δ' οὗτος καὶ τὴν πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν τε καὶ συμμαχίαν. ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τῆς εἰς Κῦρον ἀναφορᾶς τῶν μέχρι τοῦδε τῆς Καππαδοκίας βασιλευσάντων ἐν τούτοις. (Eclog. III, pag. 617 sq.)

Ὅτι τοῦ Ἀντιπάτρου ταῖς ἀνάγκαις ἐναποθανόντος, Ἀσκληπιάδην τὸν ἐπὶ τῆς πόλεως τεταγμένον ἤγαγον βοῶντα, διότι Τιμόθεος τοῦτο τὸ δρᾶμα συντέθηκε, καὶ τὸ μειράκιον προκεκλημένος εἴη πρὸς ἄδικον καὶ ἀσεβῆ τιμωρίαν τἀδελφοῦ. τοῦ δὲ πλή-

θους τῶν ἡγεμόνων ἐκ τούτου κατ' ὀλίγον ἔννοιαν λαμβάνοντος τῆς ὅλης ῥᾳδιουργίας, καὶ τοὺς ἀνηκίστα πάσχοντας ἐλεοῦντος, φοβηθέντες οἱ περὶ Τιμόθεον, τοὺς λοιποὺς τῶν καταιτιαθέντων ἀπολύσαντες τῶν βασάνων, κατ' ἰδίαν ἐπανείλαντο.

Ὅτι ὁ Φιλοπάτωρ κληθεὶς Ἀριαράθης διαδεξάμενος τὴν πατρῴαν βασιλείαν, πρῶτον μὲν τὸν πατέρα μεγαλοπρεπῶς ἔθαψεν· ἔπειτα τῶν τε φίλων, καὶ τῶν ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ὑποτεταγμένων τὴν καθήκουσαν ἐπιμέλειαν ποιησάμενος, μεγάλην εὔνοιαν παρὰ τοῖς πλήθεσιν ἀπηκέγκατο.

Ὅτι τὸν Μιθροβουζάνην ἐπὶ τὴν πατρῴαν ἀρχὴν καταγαγόντος Ἀριαράθους, Ἀρταξίας ὁ τῆς Ἀρμενίας βασιλεὺς, οὐκ ἀφιστάμενος τῆς ἑξαρχῆς πλεονεξίας, πρέσβεις ἀπέστειλε πρὸς Ἀριαράθην, παρακαλῶν συμφρονῆσαι, καὶ τῶν νεανίσκων ἑκάτερον τὸν παρ' ἑαυτοῦ διαχειρισάμενον διελέσθαι τὴν Σωφηνήν· ὁ δὲ Ἀριαράθης πολὺ κεχωρισμένος τῆς τοιαύτης ῥᾳδιουργίας, τοῖς πρεσβευταῖς ἐπέπληξε, καὶ πρὸς Ἀρταξίαν ἔγραψε παρακαλῶν αὐτὸν ἀπέχεσθαι τῶν τοιούτων ἔργων. Ἀριαράθης μὲν οὖν ἀκολούθως οὕτω γενηθείσης τῆς πράξεως, οὐ μετρίως ηὔξησε τὴν περὶ αὐτοῦ δόξαν· ὁ δὲ Μιθροβουζάνης διὰ τὴν θαυμαζομένην τοῦ καταγαγόντος αὐτὸν πίστιν καὶ καλοκἀγαθίαν, ἐκράτησε τῆς πατρῴας ἀρχῆς. (Excerpt. de Virt et Vit. pag. 584.)

Olymp. CLIV, 3. a. C. 162. U. C. 592.

Ὅτι ἦκον πρεσβευταὶ εἰς Ῥώμην παρά τε τοῦ

νεωτέρου Πτολεμαίου, καὶ παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου. δοθέντος δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ συνεδρίῳ λόγου, διακούσασα ἡ σύγκλητος κατὰ μέρος, ἐβουλεύσατο, τοὺς μὲν παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου Πτολεμαίου πρεσβευτὰς ἐν ἡμέραις πέντε ταῖς πάσαις ἐκ τῆς Ἰταλίας ἀπαλλάττεσθαι, καὶ τὴν συμμαχίαν ἀνεῖλεν τὴν πρὸς αὐτόν· πρὸς δὲ τὸν νεώτερον Πτολεμαῖον πέμψαι πρεσβευτὰς τοὺς ἐμφανιοῦντας αὐτῷ τὴν ἔννοιαν τῆς συγκλήτου, καὶ τὰ διασεσαφημένα ταδελφῷ. (Excerpt. de Legat. XXIII, pag. 626.)

Olymp. CLV, 1. a. C. 160. U. C. 594.

Ὅτι κατὰ τὴν ρνε' Ὀλυμπιάδα πρέσβεις παρεγένοντο παρὰ Ἀριαράθου, στέφανον κομίζοντες ἀπὸ χρυσῶν μυρίων, καὶ διασαφοῦντες τὴν εὔνοιαν τοῦ βασιλέως, ἣν ἔχει πρὸς Ῥωμαίους· ἔτι δὲ τὴν δι' ἐκείνους γενομένην ἀπόῤῥησιν τοῦ γάμου καὶ φιλίας πρὸς Δημήτριον, συνεπιμαρτυρούντων δὲ καὶ τῶν περὶ τὸν Γράκχον πρεσβευτῶν, ἡ σύγκλητος ἐπαινέσασα τὸν Ἀριαράθη, τόν τε στέφανον ἐδέξατο, καὶ τὰ μέγιστα τῶν παρ' αὐτοῖς νομιζομένων δώρων ἀπέστειλεν. (Excerpt. de Legat. XXIV, pag. 626.)

Ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον συνεισηχθησαν καὶ οἱ παρὰ Δημητρίου πρέσβεις, οἱ τὸν στέφανον κομίζοντες, καὶ ἀπὸ μυρίων χρυσῶν, καὶ τοὺς αἰτίους τοῦ κατὰ τὸν Ὀκταούϊον φόνου, δεσμίους ἀγαγόντες. ἡ δὲ σύγκλητος ἐπὶ πολὺν μὲν χρόνον διηπόρησε, πῶς χρηστέον ἦν τοῖς πράγμασι. καὶ ἡ σύγκλητος τὸν μὲν στέφανον προσεδέξατο· τοὺς δὲ μετὰ

τοῦ στεφάνου παραδιδομένους Ἰσοκράτη καὶ Δημοσθένην οὐκ ἐβουλήθη παραλαβεῖν. (Excerpt. de Legat. XXV, pag. 626.)

Ὅτι ὁ Αἰμίλιος ὁ Περσέα καταπολεμήσας, τιμητὴς ὢν καὶ σχεδὸν ἐν πᾶσι τοῖς μέρεσι τῆς ἀρετῆς πρωτεύων τῶν πολιτῶν, ἐτελεύτησεν. ὡς δὲ ἡ περὶ αὐτοῦ φήμη τῆς τελευτῆς διεδόθη, καὶ συνήγγιζεν ὁ τῆς ἐκφορᾶς καιρός, τοιαύτην συνέβη γενέσθαι πάσης τῆς πόλεως συμπάθειαν, ὥστε μὴ μόνον τοὺς ἐργαστηριακοὺς καὶ τὸν ἄλλον ὄχλον συντρέχειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὴν σύγκλητον ὑπερθέσθαι τοὺς χρηματισμούς. ἀκολούθως δὲ τούτοις καὶ τῶν περιοικουσῶν τὴν Ῥώμην πόλεων, ὅσαις ὁ χρόνος τὴν ἀναστροφὴν ἐδίδου ἐλθεῖν πρὸς τὸν τῆς ἐκφορᾶς καιρόν, καὶ τῶν τὴν εἰς τὴν Ῥώμην τιμὴν σχεδόν, τιμὴν μετὰ προθυμίας, ἅμα θεασόμενοι καὶ τιμήσοντες τὸν μεταλλαχότα. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 584 sq.)

Τῶν γὰρ Ῥωμαίων οἱ ταῖς εὐγενείαις καὶ προγόνων δόξῃ διαφέροντες, μετὰ τὴν τελευτὴν εἰδωλοποιοῦνται κατά τε τὴν τοῦ χαρακτῆρος ὁμοιότητα, καὶ κατὰ τὴν ὅλην τοῦ σώματος περιγραφήν, μιμητὰς ἔχοντες ἐκ παντὸς τοῦ βίου παρατετηρηκότας τήν τε παρρησίαν, καὶ τὰς κατὰ μέρος ἰδιότητας τῆς ἐμφάσεως. παραπλησίως δὲ καὶ τῶν προγόνων ἕκαστος προηγεῖται τοιαύτην ἔχων διασκευὴν καὶ κόσμον, ὥστε τοὺς θεωμένους, διὰ τῆς ἐκ τούτων ἐμφάσεως γινώσκειν, ἐφ' ὅσον ἕκαστος τιμῆς προήχθησαν καὶ με

τέσχον τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ καλῶν. (Eclog. IV, p. 518 sq.)

Ὅτι ὁ αὐτὸς Αἰμίλιος οἷος ἐν τῷ ζῆν ὑπάρχειν τὴν τύχην ἐδοξάζετο, τοιοῦτον ἀπέλιπε τὸν βίον μεταλλάττων. πλεῖστον γὰρ τῶν καθ' αὑτὸν ἐξ Ἰβηρίας χρυσὸν κομίσας εἰς τὴν Ῥώμην, μεγίστων δὲ θησαυρῶν τῶν κατὰ Μακεδονίαν ἐγκρατὴς γενόμενος, πλείστης δὲ περὶ τὰ προειρημένα τετευχὼς ἐξουσίας, τοσοῦτον ἀπέσχετο τοῦ σφετερίσασθαί τι τῶν χρημάτων, ὥστε μετὰ τὴν τελευτὴν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, τοὺς δοθέντας εἰς υἱοθεσίαν, διαδεξαμένους τὴν κληρονομίαν, ἐκ πάντων τῶν ἐπίπλων μὴ δύνασθαι διαλύσαι τῇ γυναικὶ τὴν φέρνην, εἰ μὴ καὶ τῶν ἐγγείων κτημάτων ἔνια προσαπέδοντο. διὸ καὶ πολλοῖς ἔδοξεν ὑπερβεβηκέναι κατὰ τὴν ἀφιλαργυρίαν τοὺς παρὰ τοῖς Ἕλλησι περὶ τοῦτο τὸ μέρος θαυμασθέντας, Ἀριστείδην τε καὶ Ἐπαμινώνδαν. ἐκείνους μὲν γὰρ, διδομένων χρημάτων ἐπὶ τῷ λυσιτελεῖ τῶν διδόντων, ἀπέχεσθαι τῆς δωρεᾶς· τοῦτον δὲ αὐτὸν ἐξουσίαν ἔχοντα λαβεῖν ὁπόσα βούλοιτο, μηδενὸς τῶν τοιούτων ἐπιθυμῆσαι. εἰ δὲ ἄπιστόν τισι φαίνεται τὸ λεγόμενον, ἐκεῖνο λογίζεσθαι, ὅτι οὐ χρὴ τὴν τῶν ἀρχαίων ἀφιλαργυρίαν ἐκ τῆς νῦν Ῥωμαίων πλεονεξίας τεκμαίρεσθαι. ἐπὶ γὰρ τοῦ καθ' ἡμᾶς βίου, μεγίστην ὁρμὴν τοῦτο τὸ ἔθνος ἐσχηκέναι δοκεῖ πρὸς τὴν τοῦ πλείονος ἐπιθυμίαν. ἐπεὶ δὲ περὶ ἀνδρὸς νῦν ἐμνήσθην ἀγαθοῦ, βούλομαι βραχέα διελθεῖν περὶ τῆς Σκιπίωνος διαγωγῆς, τοῦ Νομαντίαν ὕστερον κατασκάψαντος,

ὅπως μὴ παράδοξός τισιν ἡ προκοπὴ τούτου δόξῃ γεγονέναι κατὰ τοὺς ὕστερον χρόνους, ἀγνοουμένης τῆς κατὰ τὴν νεότητα περὶ τὰ κάλλιστα τῶν ἐπιτηδευμάτων ῥοπῆς. Πόπλιος τοίνυν Σκιπίων Αἰμιλίου μὲν τοῦ Περσέα θριαμβεύσαντος ἦν κατὰ φύσιν υἱός, καθάπερ ἤδη προείρηται, δοθεὶς δὲ εἰς υἱοθεσίαν Σκιπίωνι τῷ παιδὶ τοῦ τὸν Ἀννίβαν καὶ Καρχηδονίους καταπολεμήσαντος, ἔσχε κατὰ θέσιν πάππον Σκιπίωνα τὸν Ἀφρικανὸν προσαγορευθέντα, μέγιστον τῶν πρὸ αὐτοῦ Ῥωμαίων. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς ῥίζης γεγονὼς, καὶ τηλικοῦτο βάρος οἰκίας καὶ γένους διαδεδεγμένος, ἄξιος ἐφάνη τῆς τῶν προγόνων δόξης. ἐκ παίδων γὰρ Ἑλληνικῆς παιδείας ἐπιπολὺ μεταλαβὼν, καὶ γεγονὼς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν, ἔδωκεν ἑαυτὸν πρὸς τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ λόγους, λαβὼν ἐπιστάτην Πολύβιον τὸν Μεγαλοπολίτην, τὸν τὰς ἱστορίας συντεταγμένον. τούτῳ δὲ σύμβιώσας, καὶ πάσης ἀρετῆς ζηλωτὴς γενόμενος, οὐχ οἷον τῶν ἡλικιωτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πρεσβυτέρων πάντων πολὺ προέσχε σωφροσύνῃ καὶ καλοκἀγαθίᾳ, καὶ μεγαλοψυχίᾳ, καὶ καθόλου πᾶσι τοῖς τῆς ἀρετῆς γένεσι. καίτοι γ' ἐν ἀρχαῖς πρὸ τοῦ φιλοσοφίας ἅψασθαι, διάληψιν ἔσχε παρὰ τοῖς πολλοῖς ὡς νωθρὸς ὢν τὴν ψυχὴν, καὶ τοῦ βάρους τῆς οἰκίας οὐκ ἀξιόχρεως διάβοχος καὶ προστάτης. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἡλικίας οἰκείως, πρῶτον ἤρξατο περιποιεῖσθαι τὴν ἐπὶ σωφροσύνῃ δόξαν. πολλὴ γάρ τις ὁρμὴ πρὸς τὰς ἀναίδην ἡδονὰς, καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀκόλα-

σίας τοῖς τότε νέοις ἐνεπεπτώκει· οἱ μὲν γὰρ εἰς ἐρωμένους, οἱ δὲ εἰς ἑταίρας, οἱ δὲ εἰς ἀκροάματα παντοδαπὰ, καὶ πότους, καὶ καθόλου τὴν ἐπὶ τούτοις πολυτέλειαν ἐξεκέχυντο. ἐν γὰρ τῷ Περσικῷ πολέμῳ χρόνον πλείονα διατρίψαντες, ταχέως ἐζήλωσαν τῶν Ἑλλήνων τὴν περὶ τοῦτο τὸ μέρος εὐχέρειαν, ἄλλως τε καὶ χρημάτων εὐπορηκότες, καὶ χορηγὸν ἀξιόχρεων τὸν πλοῦτον ἔχοντες ταῖς πρὸς τὰς ἡδονὰς δαπάναις. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 585. sq.)

Ὅτι ὁ Σκιπίων ὁρμήσας ἐπὶ τὴν ἐναντίαν ἀγωγὴν τοῦ βίου, καὶ πάσαις ταῖς τῆς φύσεως ἐπιθυμίαις, ὥσπερ τισὶ θηρίοις, ἀντιταξάμενος, ἐπ' οὐδ' ὅλοις πέντε ἔτεσι περιποιήσατο πάνδημον καὶ συγχωρουμένην τὴν ἐπ' εὐταξίᾳ σωφροσύνην. ταύτης δ' αὐτῷ συμφώνως μαρτυρουμένης, καὶ παρὰ πᾶσι μεγάλης ἐπισημασίας τυγχανούσης, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν μεγαλοψυχίαν, καὶ τῇ περὶ τὰ χρήματα ἐλευθεριότητι διενεγκεῖν τῶν ἄλλων. πρὸς δὲ τοῦτο τὸ μέρος τῆς ἀρετῆς, εἶχε μὲν καὶ τὸ ἦθος τοῦ κατὰ φύσιν πατρὸς Αἰμιλίου, πρὸς μίμησιν κάλλιστον ἀρχέτυπον. καὶ καθόλου τὴν μετ' ἐκείνου συμβίωσιν πεποιημένος, προεῖχεν ἤδη τι τῶν προύργου, καὶ προϋπεπυνθάνετο. οὐκ ὀλίγα δὲ αὐτῷ συνήργησε καὶ ταυτόματον, παρασχόμενον ἀφορμὰς τοῦ ταχὺ περιβόητον αὐτοῦ γενέσθαι ἀφιλαργυρίαν. Αἰμιλία γάρ τοι μεγάλου Σκιπίωνος, ἀδελφιδῆ τοῦ Περσέα καταπολεμήσαντος Αἰμιλίου, μετήλλαξε τὸν βίον, ἀπολιποῦσα μεγάλην οὐσίαν, ἧς οὗτος ὑπῆρξε κλη-

ρονόμος. ἐν τούτοις οὖν πρώτην ἔδωκε πεῖραν τῆς ἰδίας προαιρέσεως, ἐκ περιστάσεως τοιαύτης. ἡ γὰρ μήτηρ αὐτοῦ Παπειρία πολὺ πρὸ τῆς παῦ πατρὸς τελευτῆς ἐτύγχανε κεχωρισμένη μὲν ἀπὸ τἀνδρός· κατ' ἰδίαν δὲ διῳκουσα, τὴν τοῦ βίου χορηγίαν ἐλλειπεστέραν εἶχε τῆς περὶ αὐτὴν εὐγενείας. ἡ δὲ τοῦ κατὰ θέσιν πατρὸς μήτηρ τὴν κληρονομίαν ἀπολιποῦσα, χωρὶς τῆς ἄλλης εὐπορίας μεγάλην ἐσχήκει περιποιὴν νόσμου περὶ αὐτὴν, καὶ θεραπαινίδων καὶ τῶν ἄλλων, ὡς ἂν συνηκμακυίᾳ τῷ τε βίῳ καὶ τῇ τύχῃ τοῦ μεγάλου Σκιπίωνος. ταύτην ἅπασαν τὴν κατασκευὴν πολλῶν οὖσαν ταλάντων, φέρων ἐδωρήσατο τῇ μητρί. ἧς κατὰ τὰς ἐπισήμους ἐξόδους χρωμένης τῇ δοθείσῃ χορηγίᾳ καὶ λαμπρότητι, τὸ μὲν πρῶτον ἐν ταῖς γυναιξὶν, εἶτα ἐν τοῖς ἀνδράσι καθ' ὅλην τὴν πόλιν περιβόητος ἦν ἡ χρηστότης καὶ μεγαλοψυχία τοῦ νεανίσκου, καὶ τὸ σύνολον πρὸς τὴν τεκοῦσαν ὁσιότης. τοῦτο δὲ κατὰ πᾶσαν πόλιν κρίνοιτ' ἂν καλὸν καὶ θαυμαστὸν, μάλιστα δὲ παρὰ Ῥωμαίοις, παρ' οἷς οὐδεὶς οὐδενὶ δίδωσι τῶν ὑπαρχόντων εὐχερῶς ἑκὼν οὐδέν. μετὰ δὲ ταῦτα ταῖς Σκιπίωνος τοῦ μεγάλου θυγατράσι προσοφειλομένων εἰς τὴν φέρνην πολλῶν χρημάτων, καὶ τῶν Ῥωμαίων πάντων εὐθισμένων ἐν τρισὶν ἔτεσι κατὰ μέρος ἀποδιδόναι τὰς φέρνας, οὗτος εὐθέως ἁπάσας ἀπέλυσεν. ἐξῆς δὲ μεταλλάξαντος Αἰμιλίου τοῦ κατὰ φύσιν πατρὸς, καὶ τούτῳ τε καὶ τῷ Φαβίῳ, τοῖς δοθεῖσιν εἰς υἱοθεσίαν, ἀπολιπόντος τὴν οὐσίαν, ἐποίησεν ὁ Σκιπίων καλόν τε

καὶ μνήμης ἄξιον. ὁρῶν γὰρ τὸν ἀδελφὸν ἑαυτοῦ καταδεέστερον ὄντα τοῖς χρήμασιν, ἐπεχορήγησεν αὐτῷ τὴν ἰδίαν μερίδα τῆς κληρονομίας, οὐσης ὑπὲρ ἑξήκοντα τάλαντα τῆς τιμήσεως· καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἐποίησεν ἴσην ἑαυτῷ τὴν πρὸς τὸν ἀδελφὸν γενέσθαι τὴν ὅλην ὕπαρξιν. ἀποδοχῆς δὲ τυγχάνων καὶ φήμης παρὰ πᾶσι, θαυμασιώτερόν τι διεπράξατο. τοῦ γὰρ ἀδελφοῦ Φαβίου μονομαχίας βουλομένου ποιεῖν ἐπὶ τῷ πατρὶ, μὴ δυναμένου δὲ ὑποδέξασθαι τὴν δαπάνην διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀναλισκομένων εἰς ταῦτα χρημάτων, τὴν ἡμίσειαν τῶν ἀναλωμάτων ἔδωκεν ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας. ἀποθανούσης δὲ τῆς μητρὸς, τοσοῦτον ἀπέσχετο τοῦ κομίσασθαί τι τῶν πρότερον δωρηθέντων, ὥστε καὶ ταῦτα, καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν συνεχώρησεν ἔχειν ταῖς ἀδελφαῖς, οὐ πρασηκούσης αὐταῖς κατὰ νόμον τῆς κληρονομίας. ἀεὶ δὲ καὶ μᾶλλον περίβλεπτος ἐγένετο κατὰ τὴν πόλιν, ἀναντιῤῥήτον ἀπολαμβάνων ἔπαινον χρηστότητος καὶ μεγαλοψυχίας· οὐχ οὕτως τῷ πλήθει τῶν χρημάτων τὸ προκείμενον κατεργασάμενος, ὡς τῷ καιρῷ τῆς δωρεᾶς, καὶ τῷ χειρισμῷ τῆς προθέσεως. τὴν δὲ σωφροσύνην περιεποιήσατο δαπανήσας μὲν οὐδὲν, τῶν δὲ ἐπιθυμιῶν ἀποσχόμενος, προσωφελήθη τήν τε σωματικὴν ὑγίειαν, καὶ τὴν εὐξίαν· ἥτις αὐτῷ πάντα τὸν βίον συμπαραμείνασα, καλὰς ἀμοιβὰς καὶ χάριτας ἀπέδωκε. τοῦ δὲ κατὰ τὴν ἀνδρείαν μέρους, ὅπερ ἐστὶν ἀναγκαιότατον παρὰ πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ Ῥωμαίοις, ἐξεπόνησε καὶ τοῦτο περιττῶς, ἀφορμὴν

θούσης αὐτῷ μεγάλην τῆς τύχης. τῶν γὰρ κατὰ τὴν Μακεδονίαν βασιλέων πλείστην πεποιημένων σπουδὴν περὶ τὰς κυνηγεσίας, πάντας ὑπερέβαλε. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 586. sq.)

Olymp. CLV, 3. a. C. 158. U. C. 596.

Ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι καταπολεμήσαντες τὸν Περσέα, τῶν μετασχόντων τοῦ πολέμου τοῖς Μακεδόσι τοὺς μὲν ἐκόλασαν, τοὺς δὲ ἀπήγαγον εἰς τὴν Ῥώμην. τῶν δὲ κατὰ τὴν Ἤπειρον λαβὼν ἐξουσίαν Χάροψ διὰ τὸ δοκεῖν εἶναι φιλορώμαιος, τὸ μὲν πρῶτον ὀλίγα καὶ πεφεισμένως εἰς αὐτοὺς ἐξημάρτανεν· ἀεὶ δὲ προβαίνων τῇ παρανομίᾳ, εἰς τέλος ἐλυμήνατο τὰ κατὰ τὴν Ἤπειρον. οὐ γὰρ διέλειπεν αἰτίας ψευδεῖς ἐπιφέρων τοῖς εὐπορωτάτοις, καὶ τοὺς μὲν φονεύων, τοὺς δὲ φυγαδεύων, καὶ τὰς οὐσίας δημεύων. οὐ μόνον δὲ τοὺς ἄνδρας ἠργυρολόγησεν, ἀλλὰ καὶ τὰς γυναῖκας διὰ τῆς μητρὸς Φιλώτας. πάνυ γὰρ εὐφυὲς ἐγένετο καὶ τοῦτο τὸ πρόσωπον εἰς ὠμότητα καὶ παρανομίαν πλείονα ἢ κατὰ γυναῖκα. καὶ πολλοὺς εἰσήγαγεν εἰς τὸν δῆμον, καταιτιασάμενος φρονεῖν ἀλλότρια Ῥωμαίων. καὶ πάντων κατέγνωσαν θάνατον. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 587. sq.)

Ὅτι Ὀροφέρνης τὸν ἀδελφὸν Ἀριαράθην ἐκβαλὼν τῆς ἀρχῆς, τοῦ μὲν νουνεχῶς ἕκαστα διοικεῖν, καὶ ταῖς εὐεργεσίαις καὶ φιλανθρωπίαις ἐκκαλεῖσθαι τὰ πλήθη πρὸς εὔνοιαν, πλεῖστον ὅσον ἀπέσχεν. ἀργυρολογῶν δὲ καὶ πολλοὺς ἐπαναιρούμενος, πεντήκοντα μὲν ταλάντοις ἐστεφάνωσε Τιμόθεον.

ἑβδομήκοντα δὲ ταλάντοις Δημήτριόν τὸν βασιλέα· καὶ χωρὶς τούτων χ′ τάλαντα προσεπαγγειλάμενος, καὶ τὰ λοιπὰ τετρακόσια δώσειν ἐν ἑτέρῳ καιρῷ. ὁρῶν δὲ τοὺς Καππάδοκας ἀλλοτρίως διακειμένους, ἐνήρξατο πάντας ἀργυρολογεῖν, καὶ τὰς οὐσίας τῶν ἐπιφανεστάτων εἰς τὸ βασιλικὸν ἀναλαμβάνειν. ἀθροίσας δὲ χρημάτων πλῆθος, τετρακόσια τάλαντα παρέθετο Πριηνεῦσι πρὸς τὰ τῆς τύχης παράλογα. ἅπερ ὕστερον ἀπέδωκαν.

Ὅτι ὁ πρεσβύτερος Πτολεμαῖος ταχὺ διὰ τὸ μέγεθος τῆς στρατείας συγκλείσας τὸν ἀδελφὸν εἰς πολιορκίαν, καὶ πεῖραν πάσης ἀπορίας λαβεῖν ἀναγκάσας, ἐπανελέσθαι μὲν αὐτὸν οὐκ ἐτόλμησεν· ἅμα μὲν διὰ τὴν χρηστότητα, καὶ διὰ τὸ τῆς φύσεως συγγενὲς, ἅμα δὲ καὶ διὰ τὸν ἀπὸ Ῥωμαίων φόβον. συνεχώρησε δὲ αὐτῷ τὴν ἀσφάλειαν, καὶ συνθήκας ἐποιήσατο, καθ' ἃς ἔδει Κυρήνην ἔχοντα τὸν νεώτερον εὐδοκεῖν, καὶ σίτου πλῆθος ταπτὸν λαμβάνειν κατ' ἐνιαυτόν. καὶ τὰ κατὰ τοὺς βασιλεῖς εἰς πολλὴν ἀλλοτριότητα καὶ κινδύνους ἀπελπισμένους προαχθέντα, παραδόξου καὶ φιλανθρώπου συλλύσεως ἔτυχε.

Ὅτι οἱ περὶ τὸν Ὀροφέρνην, ἐπὶ τὸ χεῖρον αὐτοῖς τῶν πραγμάτων προβαινόντων, ἔσπευδον ἀποδοῦναι τοὺς μισθοὺς, φοβούμενοι μὴ στασιάζειν ἐπιχειρήσωσιν. ἀπορούμενος δὲ τὸ παρὸν χρημάτων, ἠναγκάσθη ἱεροσυλῆσαι τὸ τοῦ Διὸς ἱερὸν, ὃ καθίδρυται μὲν ὑπὸ τὸ καλούμενον ὄρος Ἀριάδνης, ἄσυλον δ' ἦν ἐκ παλαιῶν χρόνων. τοῦτο μὲν ἐσύλησε,

καὶ τὰ προσοφειλόμενα τῶν ὄψωνίων ἀπέδωκεν.

Olymp. CLV, 4. a. C. 157. U. C. 597.

Ὅτι Προυσίας ὁ Βιθυνῶν βασιλεὺς ἀποτυχὼν τῆς ἐπιβολῆς τῆς περὶ τὸν Ἄτταλον, τὸ πρὸ τῆς πόλεως τέμενος τὸ καλούμενον Νικηφόριον διέφθειρε, καὶ τὸν νεὼν ἐλυμήνατο. ἐσύλησε δὲ καὶ τοὺς ἀνδριάντας, καὶ τὰ τῶν Θεῶν ξόανα, καὶ τὸ περιβόητον ἄγαλμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ, δοκοῦν ἔργον εἶναι Φυρομάχου, περιττῶς κατεσκευασμένον. καὶ τὰ ἱερὰ πάντα ἐσύλα. ἀνθ' ὧν αὐτῷ ταχὺ τὸ δαιμόνιον ἐπεσήμανε. τῆς γὰρ δυνάμεως δυσεντερίᾳ περιπεσούσης, οἱ πλεῖστοι τῶν στρατιωτῶν διεφθάρησαν. παραπλήσιον δέ τι συνέβη καὶ περὶ τὴν ναυτικὴν δύναμιν. τοῦ γὰρ στόλου χειμῶνι παραλόγῳ περιπεσόντος ἐν τῇ Προποντίδι, συνέβη τῶν νεῶν πολλὰς μὲν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσιν ὑπὸ τῆς θαλάσσης κατα[illegible]θῆναι, τινὰς δὲ πρὸς τὴν γῆν ἐκπεσόντας ναναγῆσαι. καὶ τὰς πρώτας ἁμοιβὰς τῆς εἰς τὸ θεῖον ἀσεβείας τοιαύτας ἐκομίσατο. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 588. sq.)

Olymp. CLVI, 2. a. C. 135. U. C. 599.

Ὅτι οἱ Κρῆτες καταπλεύσαντες εἰς Σίφνον, προσέβαλλον τῇ πόλει· καὶ τὰ μὲν καταλιπξάμενοι, τὰ δὲ ἐξαπατήσαντες παρεδάχθησαν ἐντὸς τῶν τειχῶν· δόντες δὲ πίστιν ὥστε μηδὲν ἀδικήσειν, χρώμενοι δὲ τῇ συνήθει τοῖς Κρησὶν ἀθεσίᾳ, τήν τε πόλιν ἐξηνδραποδίσαντο, καὶ τοὺς τῶν Θεῶν ναοὺς συλήσαντες, εἰς Κρήτην ἀπῆραν κατάγομοι ταῖς ὠφε-

λείαις ὄντες. ταχὺ δὲ τῆς παρανομίας αὐτοῖς τὸ θεῖον ἐπέθηκε τὴν δίκην, παραδόξως τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν ἐπισημηναμένου τοῦ δαιμονίου. συναναγκασθέντες γὰρ ὑπὸ τῶν πολεμίων νυκτὸς ποιήσασθαι τὸν ἔκπλουν, διὰ τὸ δεδιέναι τὰ μεγέθη τῶν σκαφῶν, μεγάλου πνεύματος ἐπιῤῥάξαντος, οἱ πλεῖστοι μὲν ὑποβρύχιοι κατεπόθησαν ὑπὸ τῆς θαλάσσης· τινὲς δὲ ταῖς πρὸς τῇ γῇ πέτραις προσραχθέντες ἀπώλοντο. παντελῶς δὲ ὀλίγοι διεσώθησαν, οἱ τῆς κατὰ τοὺς Σιφνίους ἀθεσίας μὴ μετασχόντες. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 589.)

Olymp. CLVI, 4. a. C. 153. U. C. 601.

Ὡς Μέμμιος ἐξαπέλεκυς στρατηγὸς εἰς τὴν Ἰβηρίαν ἐξαπέσταλτο μετὰ δυνάμεως, οἱ δὲ Λυσιτανοὶ συστραφέντες πρὸς αὐτὸν καὶ λαβόντες ἐκπαράσκευον ἐκ κατάπλου, μάχῃ τε ἐνίκησαν, καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ διέφθειραν· περιβρήτου δὲ γενομένης τῆς τῶν Ἰβήρων εὐημερίας, οἱ μὲν Ἀρουακοὶ, νομίσαντες πολὺ κρείττους εἶναι τῶν Ἰβήρων, κατεφρόνησαν τῶν πολεμίων, καὶ τὸ πλῆθος τὸ κατὰ τὴν ἐκκλησίαν, διὰ ταύτην μάλιστα τὴν αἰτίαν, εἵλετο τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον. (Eclog. V. p. 519.)

E LIBRO XXXII.

Olymp. CLVII, 1. a. C. 152. U. C. 106.

Ὅτι Φίλιππος ὁ Ἀμύντου δουλεύουσαν Ἰλλυριοῖς τὴν ἡγεμονίαν παραλαβὼν, τοῖς ὅπλοις ἅμα

καὶ τῇ κατὰ τὴν στρατηγίαν ἀγχινοίᾳ τὴν βασιλείαν ἀνεκτήσατο· ταύτην δὲ μεγίστην τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην δυναστειῶν κατεσκεύασεν, ἐπιεικῶς προσφερόμενος τοῖς κρατηθεῖσιν. Ἀθηναίους γὰρ ἀμφισβητοῦντας τῆς ἡγεμονίας νικήσας ἐπιφανεῖ μάχῃ, τοὺς μὲν τετελευτηκότας τῶν ἠττημένων ἀτάφους ἀπολελειμμένους, μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἐκήδευσε· τοὺς δὲ ἁλόντας ὑπὲρ δισχιλίους ὄντας τὸν ἀριθμὸν, ἄνευ λύτρων ἀπέλυσεν εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα. τοιγαροῦν οἱ περὶ τῆς ἡγεμονίας διὰ τῶν ὅπλων ἀγωνισάμενοι, διὰ τὴν εἰς αὐτοὺς ἐπιείκειαν ἑκουσίως ἐξεχώρησαν τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς· ὁ δὲ διὰ πολλῶν ἀγώνων καὶ κινδύνων μὴ δυνάμενος τυχεῖν τῆς ἀρχῆς, διὰ μιᾶς φιλανθρωπίας ἔλαβε παρὰ τῶν πολεμίων ἐθελοντὴν τὴν τῆς Ἑλλάδος ἡγεμονίαν. καὶ τὴν τελευταίαν τῆς βασιλείας παραμονὴν τῷ φόβῳ κατέσχε, κατασκάψας πόλιν μυρίανδρον τὴν Ὄλυνθον. ὁμοίως δὲ τούτῳ καὶ ὁ υἱὸς Ἀλέξανδρος Θήβας μὲν ἁρπάσας, τῇ ταύτης τῆς πόλεως ἀπωλείᾳ τοὺς πρὸς νεωτερισμὸν ὁρμωμένους Ἀθηναίους τε καὶ Λακεδαιμονίους τῆς ἀποστάσεως ἀπέτρεψεν. ἐν δὲ τοῖς πρὸς τοὺς Πέρσας πολέμοις ἐπιεικέστατα χρώμενος τοῖς αἰχμαλώτοις, οὐ μόνον ἀνδρείᾳ, ἀλλὰ καὶ ἡμερότητι περιβοήτῳ τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν οἰκοῦντας ἐπιθυμητὰς ἔσχε τῆς ἰδίας ἀρχῆς. ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις χρόνοις Ῥωμαῖοι τῆς τῶν ὅλων ἡγεμονίας ὀρεχθέντες, συνεστήσαντο μὲν αὐτὴν διὰ τῆς τῶν ὅπλων ἀνδρείας· πρὸς αὔξησιν δὲ μεγίστην ἤγαγον, ἐπιεικέστατα χρώμενοι τοῖς καταπολεμηθεῖσι. τοσοῦτον γὰρ ἀπέσχον τῆς

κατὰ τῶν ὑποπεπτωκότων ὠμότητος καὶ τιμωρίας, ὥστε δοκεῖν μὴ ὡς πολεμίοις, ἀλλ' ὡς εὐεργέταις καὶ φίλοις προσφέρεσθαι. οἱ μὲν γὰρ κρατηθέντες προσεδόκων τῆς ἐσχάτης ἔχεσθαι τιμωρίας, ὡς πολέμιοι γεγονότες· οἱ δὲ κρατοῦντες ὑπερβολὴν ἐπιεικείας ἑτέροις οὐκ ἀπέλειπον. οἷς μὲν γὰρ πολιτείας μετέδοσαν, οἷς δὲ ἐπιγαμίας συνεχώρησαν, τισὶ δὲ τὴν αὐτονομίαν ἀπέδοσαν, οὐδενὶ μνησικακήσαντες πικρότερον τοῦ δέοντος. τοιγαροῦν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἡμερότητος, οἵ τε βασιλεῖς καὶ αἱ πόλεις, καὶ συλλήβδην τὰ ἔθνη πρὸς τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν ηὐτομόλησαν. οὗτοι δὲ σχεδὸν τὴν ἀρχὴν πάσης τῆς οἰκουμένης ἔχοντες, ταύτην ἠσφαλίσαντο φόβῳ, καὶ τῇ τῶν ἐπιφανεστάτων πόλεων ἀπωλείᾳ. Κόρινθον γὰρ κατέσκαψαν, καὶ τοὺς κατὰ τὴν Μακεδονίαν ἐριζοτόμησαν, οἷον τὸν Περσέα. καὶ Καρχηδόνα κατέσκαψαν, καὶ ἐν Κελτιβηρίᾳ τὴν Νομαντίαν, καὶ πολλοὺς κατεπλήξαντο. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 589. sq.)

Ὅτι σφόδρα οἱ Ῥωμαῖοι φιλοτιμοῦνται δικαίους ἐνίστασθαι τοὺς πολέμους, καὶ μηδὲν εἰκῇ καὶ προπετῶς περὶ τῶν τοιούτων ψηφίζεσθαι. (Excerpt de Virt. et Vit. pag. 590.)

Ὅτι οἱ Κελτίβηρες μετὰ τὴν νίκην οὐκ ἀφρόνως προνοούμενοι τοῦ μέλλοντος, πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλαν πρὸς τὸν ὕπατον περὶ διαλύσεως. ὁ δὲ ἀναγκαῖον ἡγούμενος τηρεῖν τὸ τῆς πατρίδος μεγαλόψυχον, ἀπεκρίθη τούτοις, ἢ διδόναι περὶ πάντων ἐπι-

τροπὴν Ῥωμαίοις, ἢ πράττειν ἐνεργῶς τὰ τοῦ πολέμου. (Excerpt. de Legat. XXVI, p. 626 sq.)

Olymp. CLVII, 2. a. C. 151. U. C. 603.

Ὅτι Σκιπίων ὁ Ἀφρικανὸς κληθεὶς ὕστερον, τότε δὲ χιλίαρχος ὤν, τῶν ἄλλων τοὺς εἰς ὁμολογίαν καὶ ὅρκους καταντήσαντας παρασπονδούντων, καὶ τὴν δοθεῖσαν πίστιν ἀθετούντων, οὗτος τοὐναντίον μάλιστα τὰς δοθείσας πίστεις τοῖς πολιορκουμένοις ἐτήρει, καὶ τοῖς ἑαυτοὺς ἐγχειρίζουσιν ἐπιεικῶς προσεφέρετο. διὸ καὶ τῆς περὶ αὐτοῦ φήμης δικαίας διαδιδομένης κατὰ τὴν Λιβύην, οὐθεὶς τῶν πολιορκουμένων ἐνεπίστευεν αὐτὸν, εἰ μὴ Σκιπίωνι συντίθοιτο τὰς ὁμολογίας.

Ὅτι κατὰ τὴν μάχην τριῶν Ῥωμαίων πεσόντων, καὶ τούτων ἀτάφων γεγονότων, πάντες χαλεπῶς ἔφερον ἐπὶ τῇ τῶν ἀνδρῶν ἀπωλείᾳ τε καὶ στερήσει τῆς ταφῆς. ὁ δὲ Σκιπίων συνχωρήσαντος τοῦ ὑπάτου, διὰ γραμμάτων παρεκάλεσε τὸν Ἀνδρούβαν θάψαι τοὺς ἄνδρας. οὗ ποιήσαντος τὸ παρακληθέν, καὶ μετὰ μεγάλης τιμῆς κηδεύσαντος τοὺς ἄνδρας, καὶ τὰ ὀστέα πέμψαντος πρὸς τὸν ὕπατον, ὁ Σκιπίων προέκοπτε τῇ δόξῃ, ὡς ἂν καὶ παρὰ τοῖς πολεμίοις μεγάλης τυγχάνων ἀποδοχῆς. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 590.)

Olymp. CLVII, 3. a. C. 150. U. C. 604.

Ὅτι τῶν Ῥωμαίων στρατευσάντων πρὸς Καρχηδονίους, οἱ Καρχηδόνιοι πυθόμενοι τὸν εἰς τὸ Λιλύβαιον κατάπλουν, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον οὐδαμῶς καταβαίνοντες, πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν εἰς Ῥώμην, ἐνεχείρισαν τοῖς Ῥωμαίοις ἑαυτούς τε, καὶ τῆς

πατρίδος τὰ πράγματα. ἡ δὲ σύγκλητος δεξαμενη τὴν παράδοσιν τῆς χώρας, ἔδωκεν ἀπόκρισιν, ἐπεὶ καλῶς βουλεύονται Καρχηδόνιοι, δίδωσιν αὐτοῖς ἡ σύγκλητος νόμους, χώραν, ἱερὰ, τάφους, ἐλευθερίαν, ὕπαρξιν· οὐδαμοῦ προστιθεῖσα πόλιν τὴν Καρχηδόνα, παρακρύπτουσα δὲ τὴν ταύτης ἀναίρεσιν. τεύξασθαι δὲ τούτων τῶν φιλανθρωπιῶν, ἐὰν ὁμήρους δῶσι τριακοσίους υἱοὺς τῶν συγκλητικῶν, καὶ πείθῶνται τοῖς ὑπὸ τῶν ὑπάτων παραγγελλομένοις. οἱ δὲ νομίσαντες ἀπολελῦσθαι τοῦ πολέμου, τοὺς ὁμήρους ἐξέπεμψαν μετὰ πολλῆς οἰμωγῆς. εἶτα ἦλθον εἰς τὴν Ἰτύκην. οἱ δὲ πάλιν πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν τοὺς πευσομένους εἴ τι ἕτερον αὐτοῖς οἱ Ῥωμαῖοι ποιεῖν κελεύουσι. τῶν δὲ ὑπάτων εἰπόντων παραδοῦναι τὰ ὅπλα ἀδόλως καὶ τοὺς καταπέλτας· οἱ δὲ τὸ μὲν πρῶτον διὰ τὸν πρὸς Ἀσδρούβαν πόλεμον, βαρέως ἤνεγκαν. παρέλαβον δ' ὅπλων παντοδαπῶν εἴκοσι μυριάδας, καὶ καταπέλτας δισχιλίους. εἶτα πάλιν οἱ Ῥωμαῖοι διεπέμψαντο πρὸς Καρχηδονίους, ἀποστεῖλαί τινας ἐκ τῆς γερουσίας κελεύοντες, οἷς τὸ καταλειπόμενον πρόσταγμα διασαφήσουσιν. οἱ δὲ τριάκοντα τῶν ἐπιφανεστάτων ἀπέστειλαν. ὁ δὲ πρεσβύτερος τῶν ὑπάτων Μανίλιος εἶπεν, ὅτι τῇ συγκλήτῳ δέδοκται, ἣν μὲν νῦν οἰκοῦσι πόλιν, ἐκλιπεῖν· ἑτέραν δὲ κτίσαι τῆς θαλάσσης ἀπέχουσαν σταδίους ὀγδοήκοντα. τῶν δὲ πρεσβευτῶν εἰς οἶκτον καὶ ἔλεον τραπέντων, καὶ πάντων ῥιψάντων ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ πολὺν κλαυθμὸν μετὰ δακρύων προϊεμένων, διατροπὴ μεγάλη τὸ συνέδριον ἐπέσχε.

μόγις δὲ τῶν Καρχηδονίων ἀπὸ τῆς καταπλήξεως ἀναλεξαμένων, μόνος ὁ Βλάννων καλούμενος, οἰκείαν τῆς περιστάσεως φωνὴν προέμενος, διελέχθη παραστατικῶς ἅμα καὶ παῤῥησιαζόμενος· εἰς δὲ ὀλκτον προαγόμενος τοὺς ἀκούοντας. (Excerpt. de Legat. XXVII, pag. 627.)

Ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἀμετάθετοι ταῖς γνώμαις ὄντες πρὸς τὴν κατάλυσιν τῆς Καρχηδόνος, προσέταξαν ἀπιέναι ταχέως εἰς τὴν Καρχηδόνα, καὶ τὰ δεδογμένα τοῖς πολίταις ἀπαγγέλλειν. τῶν δὲ πρέσβεών τινες, οἱ μὲν ἀπογνόντες τὴν εἰς τὴν πατρίδα πορείαν, ἔφυγον ὅπῃ ἕκαστος ἐδύνατο· οἱ δὲ λοιποὶ τὴν ἐπάνοδὸν ἑλόμενοι, ἐπανῆλθον τὴν ὁλέθριον πρεσβείαν τετελεκότες. τῶν δὲ ὄχλων ὑπαπαντώντων, τούτοις μὲν οὐδὲν ἐλάλουν· τὰς δὲ ἑαυτῶν κεφαλὰς τύπτοντες, καὶ τὰς χεῖρας ἐπανατείνοντες, καὶ τοὺς θεοὺς ἐπιβοώμενοι, προῆγον εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ τῇ γερουσίᾳ ἀπήγγειλαν τὰ προστεταγμένα. (Excerpt. de Legat. XXVIII, pag. 628.)

Ὅτι ὁ Ψευδοφίλιππος περιβοήτῳ μάχῃ νικήσας Ῥωμαίους, ἐξετράπη πρὸς ὠμότητα καὶ παρανομίαν τυραννικήν. πολλοὺς μὲν γὰρ τῶν εὐπόρων ἀνεῖλεν, ἐπιῤῥίψας αἰτίας διαβολῆς ψευδοῦς· οὐκ ὀλίγους δὲ τῶν φίλων ἐμιαιφόνησεν. ἦν γὰρ φύσει θηριώδης, καὶ φονικὸς, καὶ κατὰ τὰς ἐντεύξεις ὑπερήφανος, ἔτι δὲ πλεονεξίας καὶ πάσης κακίας ἀνάπλεως. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 590 sq.)

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπὸ μὲν τῆς μάχης μετα πεντακοσίων τὴν φυγὴν ἐποιήσατο τῆς Ἀραβίας εἰς τὰς

καλουμένας Ἄβας πρὸς Διοκλέα τὸν δυνάστην, πρὸς ὃν ἦν καὶ τὸν υἱὸν Ἀντίοχον προεκτεθειμένος ὄντα νήπιον. εἶτα οἱ μὲν περὶ τὸν Ἰλιάδην ἡγεμόνες, οἳ συνῆσαν Ἀλεξάνδρῳ, λάθρα διεπρεσβεύσαντο περὶ τῆς ἰδίας ἡγεμονίας, ἐπαγγελλόμενοι δολοφονήσειν τὸν Ἀλέξανδρον. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ. Δημητρίου περὶ ὧν ἠξίουν, οὐ μόνον προδίδοται τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ καὶ φονεῖς ἐγενήθησαν.

Οὐκ ἄξιον δὲ παρελθεῖν τὴν γενομένην περιπέτειαν πρὸ τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς, διὰ δὲ τὸ παράδοξον ἴσως ἀπιστηθησομένην. Ἀλεξάνδρου γὰρ τοῦ βασιλέως βραχὺ πρὸ τῶν ἐνεστώτων χρόνων χρηστηριαζομένου κατὰ τὴν Κιλικίαν, ἔνθα φασὶν Ἀπόλλωνος Σαρπηδονίου ἱερὸν εἶναι, ἀνελεῖν αὐτῷ λέγεται τὸν θεόν, φυλάξασθαι τὸν τόπον τὸν ἐνεγκόντα θεὸν δίμορφον. καὶ τότε μὲν αἰνιγματώδη τὸν χρησμὸν εἶναι δόξαι· ὕστερον μέντοι, μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ βασιλέως, ἐπιγνωσθῆναι τὸ λόγιον διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. τῆς Ἀραβίας ἐν ταῖς καλουμέναις Ἄβαις ᾤκει τις Διόφαντος ὄνομα, τὸ δὲ γένος Μακεδών. οὗτος ἐγχώριον Ἀραβίαν γυναῖκα γήμας, ἐγέννησε μὲν υἱὸν ὁμώνυμον ἑαυτῷ, θυγατέρα δὲ τὴν προαγορευθεῖσαν Ἡραΐδα. τὸν μὲν οὖν υἱὸν πρὸ τῆς ἀκμῆς ἐπεῖδε τελευτήσαντα· τὴν δὲ θυγατέρα γάμου ἔχουσαν ὥραν προικίσας συγκατέκισέ τινι ὄνομα Σαμιάδῃ. οὗτος μὲν συμβιώσας τῇ γαμηθείσῃ χρόνον ἐνιαύσιον, ἀπεδήμησε μακρὰν ἀποδημίαν. τὴν δὲ Ἡραΐδα φασὶν ἀῤῥωστίᾳ περι-

πεσεῖν παραδόξῳ καὶ παντελῶς ἀπιστουμένῃ· φλεγμονὴν γὰρ ἰσχυρὰν γενέσθαι περὶ τὸ ἧτρον αὐτῆς. ἐπὶ πλέον δὲ οἰδήσαντος τοῦ τόπου, ἔπειτα τῷ πυρετῷ μεγάλων συνεπιγενομένων, καταδοξάσαι τοὺς ἰατροὺς, ἕλκωσιν γεγονέναι περὶ τὸν τράχηλον τῆς μήτρας. χρωμένων δὲ αὐτῶν θεραπείαις, αἷς ὑπελάμβανον καταστέλλειν τὰς φλεγμονὰς, ἑβδομαίας δ' οὔσης, ῥῆξιν ἐπιγενέσθαι τῆς ἐπιφανείας, καὶ προπεσεῖν ἐκ τῶν τῆς Ἡραΐδος γυναικείων αἰδοῖον ἄνδρειον, ἔχον διδύμους προσκειμένους. τὴν δὲ ῥῆξιν τούτων καὶ τὸ πάθος γενέσθαι, μήτε ἰατροῦ μήτ' ἄλλου τῶν ἔξω παρόντων, πλὴν μητρὸς, καὶ δύο θεραπαινίδων. τότε μὲν ἀχανεῖς γινομένας διὰ τὸ παράδοξον, τὴν ἐνδεχομένην ἐπιμέλειαν ποιήσασθαι τῆς Ἡραΐδος, καὶ κατασιωπῆσαι τὸ γεγονός. τὴν δὲ ἀπολυθεῖσαν τῆς νόσου, τὴν ἐσθῆτα φορεῖν γυναικείαν, καὶ τὴν ἄλλην ἀγωγὴν οἴκουρον καὶ ὕπανδρον διαφυλάττειν. κατεδοξάσθαι δὲ ὑπὸ τῶν συνειδότων τὴν περιπέτειαν, ἑρμαφρόδιτον εἶναι. καὶ κατὰ τὴν γεγενημένην μετ' ἀνδρὸς συμβίωσιν, τῆς κατὰ φύσιν ἐπιπλοκῆς ἀντιπραττούσης, δοκεῖν αὐτὴν ταῖς ἀφρενικαῖς συμπεριφοραῖς καθωμιλῆσθαι. λαθανούσης δὲ τοὺς ἐκτὸς τῆς διαθέσεως ταύτης, ἐπανελθεῖν τὸν Σαμιάδην, καὶ (καθάπερ ἦν ἐπιβάλλον) τὴν γαμηθεῖσαν ἐπιζητεῖν. οὐ τολμώσης δὲ ἐκείνης εἰς ὄψιν ἐλθεῖν, διὰ τὴν αἰσχύνην, τὸν Σαμιάδην φασὶ βαρέως ἐνεγκεῖν· ἐπικειμένου δὲ συνεχέστερον, καὶ ἀπαιτοῦντος τὴν σύμβιον, καὶ τοῦ πατρὸς μὴ συγχωροῦντος μὲν, αἰσχυνομένου δὲ

τὴν αἰτίαν εἰπεῖν, εἰς μέγα ἠύξετο ἡ διαφορά. ἐπενεγκεῖν τε διὰ τοῦτο δίκην τῷ πατρὶ περὶ τῆς ἰδίας γυναικός· τῆς τύχης ὥσπερ ἐν δράμασι τὸ παράδοξον τῆς περιπετείας ἀγούσης εἰς ἔγκλημα. συνεδρευσάντων δὲ τῶν κριτῶν, καὶ λόγων ῥηθέντων, συμπαρεῖναι μὲν τῇ κρίσει τὸ ἀμφισβητούμενον σῶμα· διαπορεῖν δὲ τοὺς δικαστὰς, πότερον προσήκει τὸν ἄνδρα τῆς γυναικὸς, ἢ τὸν πατέρα τῆς θυγατρὸς κυριεύειν; πέρας τῶν κριτῶν οἰομένων δεῖν ἀκολουθεῖν τἀνδρὶ τὴν γαμηθεῖσαν, τὴν ἀλήθειαν διασαφῆσαι, τὸ τῆς φύσεως ἄῤῥεν, καὶ θυμῷ τετολμηκότι τὴν καθυποκρινομένην ἐσθῆτα λύσασαν δεῖξαι πᾶσι, ῥῆξαί τε φωνὴν δεινοπαθοῦσαν, εἴ τινες ἀναγκάζουσι συνοικεῖν ἀνδρὶ τὸν ἄνδρα; πάντων δὲ καταπλαγέντων, καὶ φωνῇ θαυμαζούσῃ τὸ παράδοξον ἐπισημαινομένων, τὴν μὲν Ἡραΐδα φασὶν, ἀποκαλυφθείσης τῆς αἰσχύνης, μεταμφιάσασθαι τὸν γυναικεῖον κόσμον εἰς νεανίσκου διάθεσιν· τοὺς δὲ ἰατροὺς, ἐπιδειχθέντων αὐτοῖς τῶν φανέντων, γνῶναι, ὅτι κατεκέκρυπτο φύσις ἄῤῥενος ἐν ᾠειδεῖ τόπῳ φύσεως θηλείας, καὶ δέρματος περιειληφότος παρὰ τὸ σύνηθες τὴν φύσιν, σύντρησις ἐγεγένητο, δι' ὧν ἐξωδεύοντο τὰ περιττώματα· διόπερ τὸν προσεσυριγγωμένον τόπον ἐλκώσαντας δεῖν κατουλῶσαι, τὴν δὲ ἀνδρὸς φύσιν εὔκοσμον ποιήσαντας, σὺν ἐνδεχομένῃ χρῆσθαι δόξαι θεραπείᾳ. τὴν δ' Ἡραΐδα μετονομασθεῖσαν Διόφαντον, εἰς τοὺς ἱππεῖς καταλεχθῆναι, καὶ σὺν τῷ βασιλεῖ παραταξάμενον εἰς τὰς Ἄβας συναναχωρῆσαι, δι' ὃ καὶ τὸν πρότερον

ἀγνοούμενον χρησμὸν τότε γνωσθῆναι, φανέντος τοῦ βασιλέως ἐν ταῖς Ἄβαις, καθ' ὃν τόπον ὁ δίμορφος ἐγεγένητο. τὸν δὲ Σαμιάδην λέγουσιν, ἔρωτι καὶ τῇ προγεγενημένῃ σύνηθείᾳ δεδουλωμένον, αἰσχύνῃ τε τοῦ παρὰ φύσιν γάμου συνεχόμενον, τῆς μὲν οὐσίας τὸν Διόφαντον ἀναδεῖξαι διαθήκῃ κληρονόμον· ἑαυτὸν δὲ τοῦ ζῆν μεταστῆσαι. ὥστε τὴν μὲν γυναῖκα γεγενημένην, ἀνδρὸς ἀναλαβεῖν δόξαν καὶ τόλμαν, τὸν δ' ἄνδρα γυναικείας ψυχῆς ἀσθενέστερον γενέσθαι.

Παραπλησία δὲ ταύτῃ τῇ διαθέσει συνετελέσθη περιπέτεια τριάκοντα ἔτεσιν ὕστερον ἐν τῇ πόλει τῶν Ἐπιδαυρίων. ἦν γάρ τις Ἐπιδαυρία, κόρη μὲν εἶναι δοκοῦσα, γενέων δὲ ὀρφανὴ, Καλλὼ δ' ὄνομα. αὕτη τὸν ἐπὶ τῆς φύσεως ἀποδεδειγμένον ταῖς γυναιξὶ πόρον ἄτρητον εἶχεν· παρ' αὐτὸν δὲ τὸν καλούμενον κτένα, τόπου συριγγωθέντος ἐκ γενετῆς, τὰς περιττώσεις τῶν ὑγρῶν ἐξέκρινεν. εἰς δὲ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίας παραγενομένη, συνῳκίσθη τινὶ τῶν πολιτῶν. διετῆ μὲν οὖν χρόνον συνεβίωσε τῷ ἀνδρί· τὴν μὲν γυναικείαν ἐπιπλοκὴν οὐκ ἐπιδεχομένῃ, τὴν δὲ παρὰ φύσιν ὁμιλίαν ὑπομένειν ἀναγκαζομένῃ. μετὰ δὲ ταῦτα φλεγμονῆς αὐτῇ συμβάσης περὶ τὸν κτένα, καὶ δεινῶν ἀλγηδόνων ἐπιγενομένων, συνεκλήθη πλῆθος ἰατρῶν· καὶ τῶν μὲν ἄλλων οὐδεὶς ὑπισχνεῖτο θεραπεύειν, φαρμακοπώλης δέ τις ἐπαγγελλόμενος ὑγιάσειν, ἔτεμε τὸν ἐπηρμένον τόπον· ἐξ οὗπερ ἐξέπεσεν ἀνδρὸς αἰδοῖα, ὄρχεις, καὶ καυλὸς ἄτρητος. πάντων δὲ τὸ παράδοξον κατεπλαγέν-

των, ὁ φαρμακοπώλης ἐβοήθει τοῖς λειπομένοις μέρεσι τῆς πηρώσεως. τὸ μὲν οὖν πρῶτον, τὸ αἰδοῖον ἄκρον ἐπιτεμών, συνέτρησεν εἰς τὸν οὐρητῆρα· καὶ καθεὶς ἀργυροῦν καυλίσκον, ταύτῃ τὰ περιττώματα τῶν ὑγρῶν ἐξεκόμιζε, τὸν δὲ σεσυριγγωμένον τόπον ἐλκώσας, ἐνέφυσε. καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ὑγιοποιήσας, διπλοῦν ἀπῄτει τὸν μισθόν. ἔφη γὰρ, αὐτὸν παρειληφέναι γυναῖκα νοσοῦσαν, καθεστακέναι δὲ νεανίσκον ὑγιαίνοντα. ἡ δὲ Καλλὼ τὰς μὲν ἐκ τῶν ἱστῶν κερκίδας, καὶ τὴν ἄλλην τῶν γυναικῶν ταλασιουργίαν, ἀπέθετο· μεταλαβοῦσα δὲ ἀνδρὸς ἐσθῆτα, καὶ τὴν ἄλλην διάθεσιν, μετωνομάσθη Κάλλων, ἑνὸς στοιχείου ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ ν' προστεθέντος. λέγεται δ' ὑπό τινων, ὅτι πρὸ τοῦ μεταλαβεῖν τὴν εἰς ἄνδρα μορφὴν, ἱέρεια τῆς Δήμητρος ἐγεγένητο· καὶ τὰ τοῖς ἄῤῥησιν ἀόρατα ἰδοῦσα, κρίσιν ἔσχεν ἀσεβείας. ὁμοίως δ' ἐν τῇ Νεαπόλει, καὶ κατ' ἄλλους τόπους πλείονας, ἱστορεῖται γεγονέναι τοιαῦται περιπέτειαι, οὐκ ἄῤῥενος καὶ θηλείας φύσεως εἰς δίμορφον τύπον δημιουργηθείσης, (ἀδύνατον γὰρ τοῦτο) ἀλλὰ τῆς φύσεως διὰ τῶν τοῦ σώματος μερῶν ψευδογραφούσης, εἰς ἔκπληξιν καὶ ἀπάτην τῶν ἀνθρώπων. διόπερ ἡμεῖς τὰς περιπετείας ταύτας ἀναγραφῆς ἠξιώσαμεν, οὐ ψυχαγωγίας, ἀλλ' ὠφελείας ἕνεκα τῶν ἀναγινωσκόντων. πολλοὶ γὰρ, τέρατα τοιαῦτα νομίζοντες εἶναι, δεισιδαιμονοῦσιν, οὐκ ἰδιῶται μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις. κατ' ἀρχὰς γοῦν τοῦ Μαρσικοῦ πολέμου, πλησίον τῆς Ῥώμης οἰκοῦντά φασιν Ἰταλικὸν, γεγαμηκότα πα-

ραπλήσιον τοῖς εἰρημένοις ἀνδρόγυνον, προσαγγεῖλαι τῇ συγκλήτῳ· τὴν δὲ δεισιδαιμονήσασαν, καὶ τοῖς ἀπὸ Τυῤῥηνίας ἱεροσκόποις πεισθεῖσαν, ζῶντα προστάξαι καῦσαι. τοῦτον μὲν οὖν ὁμοίας κεκοινωνηκότα φύσεως, ἀλλ' οὐ πρὸς ἀλήθειαν τέρας γεγενημένον, φασὶν ἀγνοίᾳ τῆς νόσου παρὰ τὸ προσῆκον ἀπολωλέναι. μετ' ὀλίγον δὲ καὶ παρ' Ἀθηναίοις [τοῦ] τοιούτου γενομένου, διὰ τὴν ἄγνοιαν τοῦ πάθους, ζῶντά φασι κατακαῆναι. καὶ γὰρ καὶ τὰς λεγομένας ὑαίνας τινὲς μυθολογοῦσιν ἄῤῥενας ἅμα καὶ θηλείας ὑπάρχειν, καὶ παρ' ἐνιαυτὸν ἀλλήλας ὀχεύειν· τῆς ἀληθείας οὐχ οὕτως ἐχούσης· ἑκατέρου γὰρ τοῦ γένους ἁπλῆν ἔχοντος καὶ ἀνεπίμικτον τὴν φύσιν προσώρισται τὸ ψευδογραφοῦν καὶ παρακρουόμενον τοὺς εἰκῆ θεωροῦντας. τῇ μὲν θηλείᾳ πρόσκειταί τι κατὰ τὴν φύσιν παρεμφερὲς ἄῤῥενι μορίῳ· τῷ δὲ ἄῤῥενι κατὰ τὸ ἐναντίον ἐμφάσεις θηλείας φύσεως. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ζώων, γενομένων μὲν πρὸς ἀλήθειαν πολλῶν καὶ παντοδαπῶν τεράτων, μὴ τρεφομένων δὲ, καὶ εἰς τελείαν αὔξησιν ἐλθεῖν οὐ δυναμένων. ταῦτα μὲν εἰρήσθω πρὸς διόρθωσιν δεισιδαιμονίας. (Eclog. I, pag. 519.–522.)

Olymp. CLVIII, 1. a. C. 148. U. C. 606.

Ὅτι ὁ δῆμος τηλικαύτην εὔνοιαν ἔσχε πρὸς τὸν Σκιπίωνα, ὥστε μήτε τῆς ἡλικίας συγχωρούσης, μήτε τῶν νόμων ἐπιτρεπόντων, μεγάλην εἰσφέρεσθαι σπουδὴν εἰς τὸ τὴν ὕπατον ἀρχὴν αὐτῷ περιθεῖναι.

Ὅτι ὁ τῶν Ῥωμαίων ὕπατος Καλπούρνιος δι' ὁμολογίας τινὰς τῶν πόλεων εἰληφὼς κατέσκαψεν, οὐδὲν τῆς πίστεως φροντίσας. διόπερ ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς ἀπιστούμενος ἀπετύγχανεν, ὥσπερ δαιμονίου τινὸς ἀντιπράττοντος· εἰς πολλὰς γὰρ ἐπιβολὰς δυσεπιτεύκτους ἔσχεν τὰς πράξεις.

Ὅτι ὁ Προυσίας ὁ βασιλεὺς τήν τε ὄψιν ὢν εἰδεχθὴς, καὶ τὸ σῶμα διὰ τὴν τρυφὴν ἔχων γυναικεῖον, ὑπὸ τῶν Βιθυνῶν ἐμισεῖτο. (Excerpt. de Virt. et Viliis. p. 591.)

Ὅτι τὸ τεῖχος τῶν Καρχηδονίων τῆς πόλεώς φησιν ὕψος μὲν εἶναι πηχῶν τεσσαράκοντα, πλάτος δὲ εἰκοσιδύο· ὅμως, καὶ τοιούτων ὄντων, αἱ Ῥωμαίων μηχαναὶ, καὶ τὰ κατὰ πόλεμον ἀνδραγαθήματα, κρείττους ὤφθησαν τῆς ἐκείνων ἀσφαλείας· καὶ ἑάλω ἡ πόλις καὶ κατερειπώθη. (Eclog. II, pag. 522.)

Ὅτι Μασανάσσης ὁ Λιβύων βεβασιλευκὼς, καὶ τὴν πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν τετηρηκὼς, ἐνενήκοντα μὲν ἔβίω ἔτη ἐν δυνάμει, παῖδας δέκα ἐν τῷ ἀπαλλάττεσθαι καταλιπὼν, οὓς καὶ Ῥωμαίοις ἐπιτροπεύεσθαι παρακατέθετο. ἦν δὲ καὶ κατὰ τὴν τοῦ σώματος εὐτονίαν διαφέρων, καὶ καρτερίᾳ καὶ πόνοις συνήθης ἐκ παιδός. ὅς γε στὰς ἐν τοῖς ἴχνεσιν, ὅλην τὴν ἡμέραν ἀκίνητος ἔμενε· καθεζόμενος δὲ οὐκ ἠγείρετο, μέχρι νυκτὸς ἐνημερεύων ταῖς τῶν πόνων μελέταις. ἐπὶ δὲ τὸν ἵππον ἐπιβαίνων συνεχῶς ἡμέραν καὶ νύκτα, καὶ ταῖς ἱππασίαις χρώμενος, οὐκ ἐξε-

λύστ. σημεῖον δὲ τῆς περὶ αὐτὸν εὐεξίας τε καὶ δυνάμεως μέγιστον· ἐνενήκοντα γὰρ σχεδὸν ἔχων ἔτη, υἱὸν εἶχε τετραετῆ, διαφέροντα τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ. ἐν δὲ ταῖς τῶν ἀγρῶν ἐπιμελείαις τοσοῦτον διήνεγκεν, ὡς ἑκάστῳ τῶν υἱῶν ἀπολιπεῖν ἀγρὸν μυριόπλεθρον, κεκοσμημένον πάσαις ταῖς κατασκευαῖς. ἐβασίλευσε δ' ἐπιφανῶς ἔτη ἑξήκοντα. (Eclog. III, pag. 523.)

Ὅτι Νικομήδης Προυσίαν τὸν ἑαυτοῦ πατέρα καταπολεμήσας, καὶ καταφυγόντα εἰς τὸ τοῦ Διὸς ἱερὸν, ἀνελὼν, παρέλαβε τὴν βασιλείαν τῆς Βιθυνίας, ἀσεβεστάτῳ φόνῳ κτησάμενος τὴν ἀρχήν. (Eclog. IV, pag. 523.)

E LIBRO XXXIII.

Ὅτι δ Σκιπίων μετὰ τὴν ἅλωσιν Καρχηδόνος, τοῖς ἀπὸ τῆς Σικελίας κατηντηκόσι πρεσβευταῖς ἐπιδείξας ἅπαντα τὰ λάφυρα, προσέταξεν ἑκάστους τὰ ἐκ τῶν ἰδίων πατρίδων εἰς Καρχηδόνα πάλαι ποτὲ μετηνεγμένα ἐπιλεγομένους ἀποκομίζειν εἰς Σικελίαν. καὶ πολλαὶ μὲν εὑρέθησαν ἐπισήμων ἀνδρῶν γραφαὶ, πολλοὶ δὲ ἀνδριάντες ἐπιφανεῖς ταῖς κατασκευαῖς, οὐκ ὀλίγα δὲ ἀναθήματα διαπρεπῆ. θεῶν ἀργυρᾶ τε καὶ χρυσᾶ. ἐν δὲ τούτοις ὑπῆρχε καὶ ὁ περιβόητος ταῦρος ἐξ Ἀκράγαντος, ὃν κατασκευά-

σας Περίλαος Φαλάριδι τῷ τυράννῳ, καὶ πρῶτος την ἀπόδειξιν τῆς ἰδίας τέχνης ἐν τῇ καθ' αὑτὸν τιμωρίᾳ δικαίως ὑπομείνας ἀνῃρέθη.

Ὅτι κατὰ τοὺς τῆς παλαιᾶς ἡλικίας καιροὺς διεληλυθότων σχεδὸν ἐτῶν ἑκατὸν θεασάμενος τὴν Κόρινθον Γάϊος Ἰούλιος Καῖσαρ, ὁ διὰ τὰς πράξεις ὀνομασθεὶς θεὸς, εἰς τοιαύτην ἦλθε συμπάθειαν καὶ φιλοδοξίαν, ὥστε μετὰ πολλῆς σπουδῆς πάλιν αὐτὴν ἀναστῆσαι. διόπερ τὸν ἄνδρα τοῦτον, καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς περὶ αὐτὸν ἐπιεικείας δίκαιόν ἐστι μεγάλης ἀποδοχῆς ἀξιοῦσθαι, καὶ διὰ τῆς ἱστορίας ἀπονέμειν αὐτῷ τὸν αἰώνιον τῆς χρηστότητος ἔπαινον. τῶν γὰρ προγόνων αὐτοῦ σκληρότερον κεχρημένων τῇ πόλει, οὗτος διὰ τῆς ἰδίας ἡμερότητος διωρθώσατο τὰς ἐκείνων ἀποτομίας, προκρίνας τῆς τιμωρίας τὴν συγγνώμην. ὑπερεβάλετο δὲ οὗτος τοὺς πρὸ αὐτοῦ τῷ μεγέθει τῶν κατεργασθέντων. καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἀπὸ τῆς περὶ αὐτὸν ἀρετῆς δικαίως ἐκτήσατο. καθόλου δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος εὐγενείᾳ τε, καὶ λόγου δεινότητι, καὶ στρατηγήμασι πολεμικοῖς, καὶ ἀφιλαργυρίᾳ, ἀποδοχῆς ἄξιός ἐστιν ἀξιοῦσθαι, καὶ διὰ τῆς ἱστορίας ἄξιον ἀπονέμειν αὐτῷ τὸν τῆς χρηστότητος ἔπαινον. μεγέθει γὰρ πράξεων ἅπαντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ Ῥωμαίους ὑπερέθετο. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 591.)

Ὅτι Λυσιτανοὶ, φησὶ, τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἔχοντες ἀξιόχρεων ἡγεμόνα, εὐάλωτοι καθίσταντο, Ῥωμαίοις πολεμοῦντες, ὕστερον δὲ Οὐριάτθου κυρήσαντες, μεγάλα Ῥωμαίους ἔβλαψαν. ἦν μὲν οὖν οὐ-

τος τῶν παρὰ τὸν Ὠκεανὸν οἰκούντων Λυσιτανῶν, ποιμαίνων ἐκ παιδὸς, ὀρείῳ βίῳ κατέστη συνήθης, συνεργὸν ἔχων καὶ τὴν τοῦ σώματος φύσιν· καὶ γὰρ ῥώμῃ, καὶ τάχει, ἠαὶ τῇ τῶν λοιπῶν μερῶν εὐκινησίᾳ, πολὺ διήνεγκε τῶν Ἰβήρων. συνείθισε δὲ αὐτὸν τροφῇ μὲν ὀλίγῃ, γυμνασίοις δὲ πολλοῖς χρῆσθαι, καὶ ὕπνῳ μέχρι μόνου τοῦ ἀναγκαίου. καθόλου δὲ σιδηροφορῶν συνεχῶς, καὶ θηρίοις καὶ λῃσταῖς εἰς ἀγῶνας καθιστάμενος, περιβόητος ἐγένετο παρὰ τοῖς πλήθεσι, καὶ ἡγεμὼν αὐτοῖς ῥᾳδίη, καὶ ταχὺ σύστημα περὶ ἑαυτὸν λῃστῶν ἤθροισε. καὶ προκόπτων ἐν τοῖς πολέμοις, οὐ μόνον ἐθαυμαστώθη δι' ἀλκήν, ἀλλὰ καὶ στρατηγεῖν ἔδοξε διαφερόντως. ἦν δὲ καὶ δίκαιος ἐν ταῖς διανομαῖς τῶν λαφύρων, καὶ κατ' ἀξίαν τοὺς ἀνδραγαθήσαντας ἐξῆρε τοῖς ἄθροις. προϊὼν δὲ οὐκ ἔτι λῃστὴν, ἀλλὰ δυνάστην αὐτὸν ἀναδείξας, ἐπολέμησε Ῥωμαίοις, καὶ πολλαῖς ἐκράτησε μάχαις· ὡς καὶ στρατηγὸν Ῥωμαίων Οὐϊτέλιον αὐτῷ καταπολεμῆσαι στρατῷ, καὶ αἰχμάλωτον λαβεῖν, καὶ ξίφει ἀνελεῖν, καὶ πολλὰ ἕτερα εὐημερῆσαι κατὰ πόλεμον· ἕως Φάβιος στρατηγὸς τοῦ πρὸς αὐτὸν πολέμου κεχειροτόνητο. ἐκεῖθεν δ' ἐλαττοῦσθαι ἤρξατο ἐπ' οὐκ ὀλίγον. εἶτα ἀναλαβὼν, καὶ κατευδοκιμήσας Φαβίου, εἰς συνθήκας αὐτὸν ἐλθεῖν, ἀναξίους Ῥωμαίων, ἠνάγκασεν. ἀλλ' ὕστ Καιπίων στρατηγεῖν κατ' Οὐριάθου αἱρεθεὶς, τάς τε συνθήκας ἠκύρωσε, καὶ πολλάκις Οὐριάθον ἐλαττώσας, εἶτα εἰς ἑξακοσίους πῆξας συνελάσας, ὥστε καὶ πρὸς σπονδὰς ὁρᾶν, διὰ τῶν οἰκείων ἐδολοφόνησε· καὶ

τὸν διαδεξάμενον αὐτοῦ τὴν στρατηγίαν Ταύταμον, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καταπληξάμενος, καὶ σπονδὰς οἵας ἐβούλετο θέσθαι παρασκευασάμενος, ἔδωκε χώραν καὶ πόλιν εἰς κατοίκησιν. (Eclog. V, pag. 523. sq.)

Ὅτι Οὐιριάθος ὁ λῃσταρχος ὁ Λυσιτανὸς καὶ δίκαιος ἦν ἐν ταῖς διανομαῖς τῶν λαφύρων, καὶ κατ' ἀξίαν τιμῶν τοὺς ἀνδραγαθήσαντας ἐξαιρέτοις δώροις, ἔτι δὲ οὐδὲν ἁπλῶς ἐκ τῶν κοινῶν νοσφιζόμενος. διὸ καὶ συνέβαινε τοὺς Λυσιτανοὺς προθυμότατα συγκινδυνεύειν αὐτῷ, τιμῶντας οἱονεί τινα κοινὸν εὐεργέτην καὶ σωτῆρα. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 591 sq.)

† Redit retro ad Olymp. CLVIII, 1.

Ὅτι ὁ Πλαύτιος ὁ ἐξαπέλεκυς στρατηγὸς τῶν Ῥωμαίων, κακὸς προστάτης ἐγένετο ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ. ἀνθ' ὧν κατάκριτος ἐν τῇ πατρίδι γενόμενος ἐπὶ τῷ τεταπεινωκέναι τὴν ἀρχήν, ἔφυγεν ἐκ τῆς Ῥώμης.

* Ὅτι κατὰ τὴν Συρίαν Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς ψυχῆς ἄχρηστος ὢν εἰς προστασίαν βασιλείας, τὰ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἐπέτρεψεν Ἱέρακι καὶ Διοδότῳ.

Ὅτι Δημήτριος τεταπεινωμένης τῆς κατ' Αἴγυπτον βασιλείας, καὶ μόνος ἀπολειφθεὶς, ἀπολελύσθαι διέλαβεν ἑαυτὸν παντὸς κινδύνου. διόπερ τῆς συνήθους τοῖς ὄχλοις ἀρεσκείας καταφρονήσας, καὶ βαρύτερος ἀεὶ μᾶλλον τοῖς προστάγμασι γινόμενος, ἀπέσκηψεν εἰς ὠμότητα τυραννικὴν καὶ ποικίλων ἀνομημάτων ὑπερβολάς. αἰτία δ' ἦν αὐτῷ τῆς δια-

θέσεως ταύτης οὐ μόνον ἡ φύσις, ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς βασιλείας προεστηκώς. οὗτος γὰρ ἀσεβὴς ὢν καὶ ῥαδιουργὸς πάντων τῶν κακῶν εἰσηγητὴς ἐγένετο, κολακεύων τὸ μειράκιον καὶ προτρεπόμενος εἰς τὰς αἰσχίστας πράξεις. τὸ μὲν οὖν πρῶτον τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ γεγονότας ἀλλοτρίους, οὐ μετρίαις ἐπιτιμήσεσιν ἐκόλαζεν, ἀλλὰ τιμωρίαις ἐξηλλαγμέναις περιέβαλλεν. ἔπειτα τῶν Ἀντιοχέων χρωμένων πρὸς αὐτὸν τῇ συνηθείᾳ, ξενικὴν δύναμιν ἀξιόλογον ἐπ' αὐτοὺς συνεστήσατο. καὶ τὰ μὲν ὅπλα παρείλετο, τῶν δὲ μὴ προαιρουμένων παραδοῦναι, τοὺς μὲν ἐν χειρῶν νόμῳ διέφθειρε, τοὺς δὲ ἐν ταῖς οἰκίαις μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν κατεκέντησε. μεγάλης δὲ ταραχῆς γενομένης περὶ τὸν παροπλισμόν, τὰ πλεῖστα τῆς πόλεως ἐνέπρησε. πολλοὺς δὲ τῶν καταιτιαθέντων τιμωρησάμενος, εἰς τὸ βασιλικὸν ταμεῖον τὰς οὐσίας ἀνέλαβε. διὰ δὲ τὸν φόβον καὶ τὸ μῖσος πολλοὶ τῶν Ἀντιοχέων φυγόντες ἐκ τῆς πατρίδος, ἠλῶντο καθ' ὅλην τὴν Συρίαν, τηροῦντες τοὺς κατὰ τοῦ βασιλέως καιρούς. ὁ δὲ Δημήτριος ὑπάρχων αὐτοῖς πολέμιος, οὐ διέλιπε ποιῶν σφαγὰς καὶ φυγάς, καὶ χρημάτων ἁφαιρέσεις, πολὺ καὶ τὴν τοῦ πατρὸς χαλεπότητα καὶ μιαιφονίαν ὑπερβαλόμενος. καὶ γὰρ ἐκεῖνος οὐ βασιλικὴν ἐπιείκειαν, ἀλλὰ τυραννικὴν παρανομίαν ἐζηλωκὼς, ἀνηκέστοις κακοῖς τοὺς ὑποταττομένους περιεβεβλήκει· ὥστε συνέβαινε τοὺς μὲν ἀπὸ ταύτης τῆς οἰκίας βασιλεῖς διὰ τὴν παρανομίαν μισεῖσθαι, τοὺς δὲ ἀπὸ τῆς ἑτέρας διὰ τὴν ἐπιείκειαν ἀγαπᾶσθαι. διὸ καὶ παρ' ἕκαστον

ἀγῶνες καὶ πόλεμοι συνεχεῖς ἐγίνοντο κατὰ Συρίαν, ἐφιδρυόντων ἀλλήλοις τῶν δυναστῶν, τῶν ἀφ' ἑκάστης οἰκίας. καὶ γὰρ τὰ πλήθη, διὰ τὴν τῶν κατιόντων ἐπὶ βασιλείων ἀρέσκειαν, εὐθέτως εἶχε πρὸς τὰς μεταβολάς. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 592 sq.)

Ὅτι οἱ τὴν Ἄραδον οἰκοῦντες, ὑπελάβον καιρὸν εὐληφέναι, πρὸς τὴν τῶν Μαραθηνῶν ἀπόλεσαν ἀποστέλλαντες δὲ οὖν ἐν ἀποῤῥήτοις πρὸς Ἀμμώνιον τὸν προεστηκότα τῆς βασιλείας, ἔπεισαν χιλιοσίοις τάλαντος παραδοῦναι τὴν Μάραθον αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰσίδωρον αὐτοῖς ἀπέστειλε, λόγῳ μὲν ὡς ἰφ' ἑτέρας χρείας, ἔργῳ δὲ τὴν πόλιν ἐξαιρήσοντα, καὶ παραδώσοντα τοῖς Ἀραδίοις. οἱ δὲ Μαραθηνοὶ τὸν κεκυρωμένον καθ' αὐτῶν ὄλεθρον ἀγνοοῦντες, τοὺς δὲ Ἀραδίους ὁρῶντες ἐν προτιμήσει παρὰ τῷ βασιλεῖ φερομένους, ἔγνωσαν τοὺς μὲν παρὰ τοῦ βασιλέως στρατιώτας εἰς τὴν πόλιν μὴ προσδέχεσθαι, τῶν δὲ Ἀραδίων αὐτοὺς ἑκέτας γενέσθαι. εὐθὺς οὖν τῶν πρεσβυτάτων τοὺς ἐπιφανεστάτους παρὰ τούτοις δέκα πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν εἰς τὴν Ἄραδον ἱκετηρίαν νομίζοντας μεθ' ἑαυτῶν, καὶ τὰ παλαιότατα τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀφιδρυμάτων. ὑπελάμβανον γὰρ ἐλέῳ συγγενείας, καὶ θεῶν εὐσεβείᾳ, μεταθήσειν τὴν πᾶσαν ὀργὴν τῶν Ἀραδίων. οἱ δὲ κατὰ τὰς ὁδομένας ἐντολὰς ἐκβάντες τῆς νηὸς, εἰς ἱκεσίαν καὶ δέησιν ἐτράποντο τῶν ὄχλων. οἱ δὲ Ἀράδιοι ταῖς ψυχαῖς ἀνηρτημένοι, κατεφρόνησαν μὲν τῶν κοινῶν τῆς ἱκεσίας νόμων. παρ' οὐδὲν δὲ ἡγήσαντο τὴν τῶν συγγενικῶν

ἀφιδρυμάτων καὶ θεῶν εὐσέβειαν· διόπερ τὰ μὲν τῶν θεῶν ἀγάλματα συντρίψαντες ὑβριστικῶς κατεπάτησαν· τοὺς δὲ πρεσβευτὰς ἐπεβάλλοντο τοῖς λίθοις καταλεύειν. πρεσβυτέρων δέ τινων ἐπιλαβομένων τῆς ὁρμῆς τῶν ὄχλων, μόγις διὰ τὴν τούτων ἐντροπὴν τοῦ βάλλειν ἀποσχόμενοι, προσέταξαν εἰς τὴν φυλακὴν αὐτοὺς ἀπαγαγεῖν. (Excerpt. de Legat. XXIX, pag. 628.)

Ὅτι οἱ Ἀράδιοι ταῖς ψυχαῖς ἀνηρτημένοι τοὺς πρεσβευτὰς ἠτίμασαν. ἐπιβοωμένων δὲ τῶν ἀτυχούντων τὴν ἱερὰν τῶν ἱκετῶν τιμὴν, καὶ τὴν ἄδειαν τῆς τῶν πρεσβευτῶν ἀσυλίας, παραξυνθέντες οἱ τολμηρότατοι τῶν νέων, ἐξεκέντησαν τοὺς ἱκέτας. οἱ δὲ ἀνόσιον φόνον ἐπιτελεσάμενοι, συνέδραμον ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τοῖς ἑαυτῶν παρονομήμασι συνεπιχειρονομοῦντες, ἄλλην κατὰ τῶν Μαραθηνῶν ἐπιβολὴν ἀσεβῆ συνεστήσαντο. περιελόμενοι γὰρ τῶν σφαγέντων τοὺς δακτυλίους, ἔπεμψαν ὡς παρὰ τῶν πρεσβευτῶν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν δῆμον τῶν Μαραθηνῶν, ἐν ᾗ ἐδήλουν ἐπαγγελλόμενοι τοὺς Ἀραδίους πέμψαι στρατιώτας τοὺς βοηθήσοντας· ὅπως πιστευσάντων τῶν Μαραθηνῶν ὡς πρὸς ἀλήθειαν ἔχειν συμμάχους ἀποστελλομένους, προσδεχθῶσιν οἱ παρ' αὐτῶν στρατιῶται. οὐ μὴν ἠδυνήθησάν γε τὴν ἄνομον ἐπιβαλὴν εἰς πέρας ἀγαγεῖν, ἀνδρὸς εὐσεβοῦς καὶ δικαίου κατελεήσαντος τὴν τύχην τῶν μελλόντων πάσχειν ἀνήκεστα. τῶν γὰρ Ἀραδίων πάντα τὰ πλοῖα παρελομένων, ὅπως μηδεὶς δυνηθῇ δηλῶσαι τοῖς ἐπιβουλευομένοις τὴν κατ' αὐ-

τῶν σκευωρίαν, θαλαττουργός τις πρὸς τοὺς Μαραθηνοὺς οἰκείως διακείμενος, καὶ τὸν αὐλῶνα τὸν περὶ ἐκείνους τοὺς τόπους ἐργαζόμενος, παρῤῥηγμένης αὐτοῦ τῆς ἁλιάδος διενήξατο νυκτὸς τὸν πόρον, καὶ παραβόλως διήνυσε τοὺς ὀκτὼ σταδίους, καὶ ἐδήλωσε τοῖς Μαραθηνοῖς τὴν κατ' αὐτῶν ἐπιβουλήν. οἱ δὲ Ἀράδιοι γνόντες διὰ τῶν κατασκόπων μεμηνυμένην τὴν ἰδίαν ἐπιβολήν, ἀπέστησαν τῆς διὰ τῶν ἐπιστολῶν κακουργίας.

Ὅτι ὁ Πτολεμαῖος ὁ τοῦ Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος ἀδελφός, βασιλεύσας ἐξ ἀνομημάτων ἤρξατο μεγάλων διοικεῖν τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν. πολλοὺς μὲν γὰρ ψευδέσιν αἰτίαις περιβάλλων ὡς ἐπιβουλεύοντας αὐτῷ, ὠμῶς καὶ παρανόμως ἀνῄρει· ἄλλους δὲ ποικίλαις προφάσεσι συκοφαντῶν ὡς ἀδικοῦντας ἐφυγάδευε, καὶ τὰς τούτων οὐσίας ἁρπᾶζεῖτο. ἐφ' οἷς δυσχεραινόντων καὶ ἀγανακτούντων, τὴν παρὰ πάντων ὀργὴν ἐπαναιρούμενος, ταχὺ τοῖς ὑποτεταγμένοις ἦλθεν εἰς μῖσος. ὅμως ἐβασίλευσεν ἔτη πεντεκαίδεκα. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 593.)

Olymp. CLVIII, 4. a. C. 143. U. C. 609.

Ὅτι Οὐρίατθος πολλῶν παρατεθέντων κατὰ τὸν γάμον ἀργυρῶν τε καὶ χρυσῶν ἐκπωμάτων, καὶ ποικίλων καὶ παντοδαπῶν ὑφασμάτων, τῇ λόγχῃ προσαιωρησάμενος ἀπιθεώρει τὸ τοιοῦτον πλῆθος, οὐ θαυμάζων οὔτε ἐκπληττόμενος, ἀλλὰ μᾶλλον καταφρονήσεως ἔννοιαν ἐπιφαίνων. καὶ πολλὰ εἰπὼν

πραγματικῶς, ἀποκρίσει μιᾷ πολλὰς ἐμφάσεις ἀπέλιπεν ἀχαριστίας εἰς τοὺς εὐεργέτας καὶ ἀφροσύνης. ἐπὶ τὸ μέγα φρονεῖν ἐπὶ τοῖς ἀστάτοις τῆς τύχης δωρήμασι. τὸ δὲ μέγιστον ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ περιβόητος τοῦ συγκηδεστοῦ πλοῦτος, δοῦλος ἦν τοῦ τὴν λόγχην ἔχοντος. πρὸς δὲ τούτοις ὅτι χάριν αὐτῷ μᾶλλον ὀφείλει, δίδωσι δὲ οὐδὲν ἴδιον τῷ κυρίῳ πάντων. ὁ δ' οὖν Οὐριάθος οὔτε ἐλούσατο λιπαρούντων, οὔτε κατεκλίθη· τραπέζης δὲ παρατεθείσης παντοδαπῶν βρωμάτων, ἀφελὼν ἄρτους καὶ κρέα τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ πορευθεῖσιν ἔδωκε. καὶ αὐτὸς ἀπὸ χειρῶν βραχέα προσενεγκάμενος, ἄγειν ἐκέλευσε τὴν νύμφην. θύσας δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ τὰ νομιζόμενα παρ' Ἴβηρσι ποιήσας, ἐπέθετο τὴν παρθένον ἐπὶ τὴν ἵππον, καὶ παραχρῆμα ἀπήλαυνεν εἰς τὰς ἐν τοῖς ὄρεσι παρασκευάς. ὑπελάμβανε γὰρ τὴν μὲν αὐτάρκειαν μέγιστον ὑπάρχειν πλοῦτον, τὴν δὲ ἐλευθερίαν πατρίδα, τὴν δὲ ἐκ τῆς ἀνδρείας ὑπεροχὴν βεβαιοτάτην κτῆσιν. ἦν δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος καὶ κατὰ τὰς ὁμολογίας εὔστοχος, ὡς ἂν ἐξ αὐτοδιδάκτου καὶ ἀδιαστρόφου φύσεως ἀμωμήτους φέρων τοὺς λόγους. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 594. sq.)

Olymp. CLIX, 1. a. C. 144. U. C. 610.

Ὅτι ὁ Δημήτριος ἐν Λαοδικείᾳ διατρίβων ῥᾳθύμως διῆγε, πότους τε συνάγων, καὶ ταῖς πολυτελεστάταις ἀπολαύσεσιν ἐκκεχυμένως χρώμενος. ὁμοίως δὲ κατὰ τὴν ἀγωγὴν ὁ αὐτὸς διέμεινεν εἰς πολλοὺς

εἰκῇ παρανομῶν, καὶ μὴ δυνάμενος ὑπὸ τῶν ἐλαττωμάτων διορθωθῆναι.

Ὅτι οἱ Κνώσσιοι τῶν πρωτείων ἀντείχοντο. προῆγε δὲ αὐτοὺς ἐπὶ τὴν τῆς ἡγεμονίας φιλοτιμίαν τὸ παλαιὸν ἄξίωμα τῆς πόλεως, καὶ τῶν προγόνων ἡ διαβεβοημένη δόξα, κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους. τόν τε γὰρ Δία παρ' αὐτοῖς τετράφθαι μυθολογοῦσί τινες, καὶ Μίνω τὸν θαλαττοκρατήσαντα, Κνώσσιον ὄντα, παιδευθῆναι ὑπὸ Διός, καὶ πολὺ τῶν ἄλλων ἀρετῇ διενεγκεῖν.

Ὅτι κατὰ τὴν Αἴγυπτον τὸν Πτολεμαιον, διὰ τὴν πρὸς τοὺς ἀρχομένους ὠμότητα καὶ παρανομίαν, οὐ μετρίως ἐμίσει τὸ πλῆθος. παρόλληλος γὰρ ὁ τούτου τρόπος πρὸς τὸν τοῦ Φιλομήτορος θεωρούμενος, οὐδὲ σύγκρισιν ἐπεδέχετο, διὰ τὰς παρ' ἀμφοτέροις ὑπερβολὰς, τοῦ μὲν ἐπιεικείας, τοῦ δὲ ὠμότητος καὶ μιαιφονίας. διὸ τὰ πλῆθη καὶ πρὸς μεταβολὴν οἰκείως ἔχοντα, τὸν τῆς ἀποκαταστάσεως ἐκαραδόκει καιρόν.

Olymp. CLiX. 2. a. C. 143. U. C. 611.

Ὅτι Πτολεμαίου κατὰ τὴν Μέμφιν ἐνθρονιζομένου τοῖς βασιλείοις κατὰ τοὺς Αἰγυπτίων νόμους, παῖς ἐγένετο ἐκ τῆς Κλεοπάτρας τῇ βασιλεῖ. ἡσθεὶς δὲ διαφερόντως, προσηγόρευσε τὸν παῖδα Μεμφίτην, ἀπὸ τῆς πόλεως, καθ' ἣν τὰς θυσίας ἐπιτελοῦντος ἐγεννήθη. ἄγων δὲ παιδογόνια, καὶ τῇ συνήθει μιαιφονίᾳ χρώμενος, προσέταξεν ἀποκτεῖναι τῶν Κυρηναίων τοὺς συγκαταγάγοντας μὲν αὐ-

τὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐγκαλουμένους δὲ ἐπί τισι δικαίαις παῤῥησίαις διὰ τὴν παλλακὴν Εἰρήνην.

Ὅτι Διήγυλις ὁ τῶν Θρᾳκῶν βασιλεὺς, παραλαβὼν τὴν βασιλείαν, καὶ παραδόξως αὐτῷ τῶν ὠγαθῶν ἐπιῤῥεόντων, οὐκέτι τῶν ὑποτεταγμένων ὡς φίλων καὶ συμμάχων ἦρχεν, ἀλλ' ὡς ἀργυρωνήτων ἀνδραπόδων ἢ πολεμίων αἰχμαλώτων ὠμῶς ἐδέσποζε. πολλοὺς μὲν γὰρ καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας Θρᾳκῶν ἀνεῖλε μετ' αἰκίας· οὐκ ὀλίγους δὲ ὕβριζε, καὶ ταῖς ἐσχάταις παροινίαις περιέβαλλεν. οὐ γὰρ ἦν οὐ γυναικὸς, οὐ παιδὸς αὐτῷ κάλλος ἄθικτον· οὐ κατασκευὴ κτημάτων πολυτελὴς ἀναφαίρετος· ἀλλὰ πᾶσαν τὴν ὑφ' ἑαυτὸν δυναστείαν ἐπλήρου παρανομίας. ἐπόρθει δὲ καὶ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων τὰς πλησιοχώρους, καὶ τῶν ἁλισκομένων οὓς μὲν ὕβριζεν, οὓς δὲ δειναῖς καὶ παρηλλαγμέναις αἰκίαις ἐτιμωρεῖτο. κυριεύσας δὲ ὁ αὐτὸς πόλεως Ἀυσιμαχίας, τεταγμένης ὑπὸ τὸν Ἄτταλον, τὴν μὲν πόλιν εὐέπρησε· τῶν δ' αἰχμαλώτων ἐπιλέξας τοὺς ἀξιολογωτάτους, ἰδίαις καὶ παρηλλαγμέναις κατ' αὐτῶν ἐχρήσατο τιμωρίαις. παίδων μὲν γὰρ ἀποκόπτων χεῖρας, καὶ πόδας, καὶ κεφαλὰς, ἐξῆπτε ταῦτα φέρειν τοῖς τῶν γονέων τραχήλοις. ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἑκατέρων διήλλαττεν ἀμφοτέρων τὰ μέλη. καί τινας μὲν χειροκοπήσας διεμέλιζε τὰ σώματα κατὰ ῥάχιν. ἔστι δ' ὅτε καὶ τὰς διακοπὰς ἐπ' ἄκραις ταῖς λόγχαις φέρειν· ὡς Φάλαριν καὶ τὸν Κασσανδρέων τύραννον Ἀπολλόδωρον ὑπερβάλλειν ὠμότητι. παραλιπὼν δ' ἄν τις τὰ λοιπὰ τῆς περὶ

αὐτὸν μιαιφονίας, ἐξ ἑνὸς τοῦ μέλλοντος λέγεσθαι τεκμήραιτο τὴν ὑπερβολὴν τῆς ὠμότητος. γάμων ἀγομένων τούτῳ κατά τι Θρᾳκικὸν παλαιὸν ἔθος, δύο νεανίσκους Ἕλληνας ἐκ τῆς Ἀτταλικῆς βασιλείας καθ' ὁδοιπορίαν συνήρπασεν, ἀδελφοὺς μὲν ὑπάρχοντας, τῇ δὲ εὐπρεπείᾳ διαφόρους· τὸν μὲν ἔουλον κατάγοντα, τὸν δὲ ὑπογραφὴν ἄρτι λαμβάνοντα ταύτης τῆς ἀκμῆς. τούτους ἀμφοτέρους καταστέψας ἱερείου τρόπον, εἰσήγαγε, καὶ τὸν μὲν νεώτερον κατατείνας μακρὸν διὰ τῶν ὑπηρετῶν, ὡς μέσον διακόψων, ἀνεφώνησεν ὡς οὐχ ὁμοίοις ἱερείοις δεῖ χρῆσθαι τοὺς ἰδιώτας καὶ τοὺς βασιλεῖς. κλαίοντος δὲ τοῦ πρεσβυτέρου, καὶ φιλάδελφον πάθος προφαίνοντος, καὶ τιθέντος ἑαυτὸν ὑπὸ τὸν σίδηρον, προσέταξε τοῖς ὑπηρέταις καὶ τοῦτον ὁμοίως τεῖναι μακρόν, διπλασιάζων δὲ τὴν ὠμότητα, καὶ μιᾷ πληγῇ καθ' ἑκατέρου χρησάμενος, ἐν ἀμφοτέροις εὐστόχησε, παιδὶ νι τῶν θεωμένων ἐπισημηνάντων τὴν κατόρθωσιν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα παράνομα ἐποίησεν. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag 595. sq.)

Ὅτι ὁ Ἄτταλος ἀκούων τὸν Διήγυλιν παρὰ τοῖς ὑποτεταγμένοις διαβεβλῆσθαι, διά τε τὴν πλεονεξίαν, καὶ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ὠμότητος, ἐζήλωσε τὴν ἐναντίαν προαίρεσιν. διὸ καὶ τοὺς ἁλισκομένους τῶν Θρᾳκῶν ἀπολύων μετὰ φιλανθρωπίας, πολλοὺς ἔσχε κήρυκας τῆς ἰδίας ἐπιεικείας. ἃ δὴ πυνθανόμενος ὁ Διήγυλις, τῶν μὲν ἀποχωροὐντων τοὺς ὁμήρους θείναις ὕβρεσι καὶ παρανό-

μοις αἰκίαις περιέβαλλεν, ὧν ἦσάν τινες τῶν ἀσθενεστάτων παίδων, ἡλικίᾳ καὶ φύσει. καὶ γὰρ τούτων οἱ μὲν διαμεμελισμένοι τὰ σώματα ποικίλως, οἱ δὲ κεφαλὰς καὶ χεῖρας καὶ πόδας ἀφῃρημένοι· καὶ τούτων οἱ μὲν ἐπὶ σκόλοψιν, οἱ δὲ ἐπὶ δένδρεσιν ἀνήρτηντο. οὐκ ὀλίγας δὲ καὶ τῶν γυναικῶν ἀνεπυγμένας τὰ σώματα πρὸς ὕβριν τε ἦν ἰδεῖν πρὸς ταῖς τοῦ θανάτου συμφοραῖς προκειμένας, παντοίας διαθέσεις αἰσχύνης ἐξ ὑπερηφανίας βαρβάρων συντετελεσμένας· αἳ ταῖς μὲν πράξεσιν ὠμότητος ἀναισχύντου δεῖγμα προέκειντο, τῶν δὲ θεωρούντων καὶ τὸν ἤμερον ἐχόντων λογισμὸν πολλοὺς ἐξεκαλοῦντο πρὸς τὸν τῶν ἠτυχηκότων ἔλεον. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 596.)

Olymp. CLIX. 3. a C. 142. U. C. 612.

Ὅτι Νομαντῖνοι καὶ Τερμήσιοι περὶ διαλύσεως διαπρεσβευσάμενοι πρὸς Ῥωμαίους, συνεχώρησαν αὐτοῖς τὴν εἰρήνην ἐπὶ τούτοις· δοῦναι τῶν πόλεων ἑκατέραν Ῥωμαίοις ὁμήρους τριακοσίους, σάγους ἑννακισχιλίους, βύρσας τρισχιλίας, ἵππους πολεμιστὰς ὀκτακοσίους, ὅπλα πάντα· καὶ ταῦτα πράξαντας, φίλους εἶναι καὶ συμμάχους. ταχθείσης δὲ ἡμέρας, ἐν ᾗ ταῦτα συντελεῖν ἔδει τὰς πόλεις, κατὰ τὰς ὁμολογίας πάντα ἐτέλεσαν. ὡς δὲ ἐπὶ τελευτῆς ἔδει τὴν τῶν ὅπλων παράδοσιν ποιήσασθαι, ὀδυρμὸς ἦν τις εὐγενὴς, καὶ παράστασις ψυχῆς πρὸς ἐλευθερίαν ἐνέπεσε τοῖς πλήθεσι. διὸ πρὸς ἀλλήλους ἐδεινοπάθουν, εἰ γυναικῶν τρόπον γυμνώσουσιν ἑαυτοὺς ὅπλων. μεταμελόμενοι δὲ τοῖς ψη-

φισθεῖσιν, ἀλλήλους κατεμέμφοντο, καὶ πατέρες μὲν υἱέων ἐνεκάλουν, παῖδες δὲ γονεῦσι, γυναῖκες δὲ ἀνδράσι· καὶ ἐπὶ τὴν ἐξαρχῆς διάθεσιν ἀναδραμόντες, καὶ τῶν ὅπλων οὐ παραχωρήσαντες, ἀνεκαίνισαν τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον. (Excerpt. de Leg. XXX, pag. 629.)

Ὅτι Τρύφων ἐξ ἰδιώτου βασιλεὺς γεγονὼς, ἔσπευδε τὴν δυναστείαν αὐτῷ διὰ δόγματος συγκλητικοῦ βεβαιῶσαι. διόπερ κατασκευάσας νίκην χρυσῆν, ἄγουσαν ὁλκὴν χρυσίων μυρίων, ἐξαπέστειλε πρεσβευτὰς εἰς τὴν Ῥώμην τοὺς ταύτην κομιοῦντας τῷ δήμῳ. ὑπελάμβανε γὰρ τοὺς Ῥωμαίους, ἅμα μὲν διὰ τὸ λυσιτελές, ἅμα δὲ διὰ τὸ εὐδιάνιστον εἶναι, προσδέξασθαι τὴν νίκην, καὶ προσαγορευθῆναι βασιλέα. εὗρε δὲ τὴν σύγκλητον πάνυ πανουργοτέραν ἑαυτοῦ, καὶ τοὺς ἁπάτῃ παρακρουομένους, συνέσει καταμαρτυροῦσαν· τὸ μὲν γὰρ δῶρον ἐδέξατο, καὶ τὴν εὐφημίαν μετὰ τοῦ λυσιτελοῦς ἐτήρησεν. ἀντὶ δὲ Τρύφωνος μεταχρηματίσασα τὴν θέσιν, εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ δολοφονηθέντα βασιλέα, τὴν ἐπιγραφὴν ἐποιήσατο. διὰ δὲ ταύτης τῆς πράξεως, ἀνέδειξεν ἑαυτὴν μισοπονηροῦσαν ἐπὶ τῇ τοῦ παιδὸς ἀναιρέσει, καὶ δωρεὰς ἀσεβῶν ἀνδρῶν οὐ προσδεχομένη. (Excerpt. de Legat. XXXI. pag. 629.)

Olymp CLIX, 4. a. C 141. U. C. 613.

Ὅτι τοῦ Πομπηΐου ἐλθόντος ἐπὶ πόλιν τὴν καλουμένην Λαγνὶ, καὶ ταύτην πολιορκοῦντος, οἱ Νουμαντῖνοι βουλόμενοι βοηθῆσαι τοῖς ὁμοεθνέ

σεν, ὅπεμψεν στρατιώτας τετρακοσίους νυκτός. ἡ δὲ τούτους ἄσμενος δεξάμενος, σωτῆρας ἀπεκάλουν καὶ δωρεαῖς ἐτίμων. μετὰ δὲ ἡμέρας ὀλίγας καταπλαγέντες, καὶ τὴν πόλιν προδιδόντες, τοῖς σώμασιν ἦτουν ἀσφάλειαν. τοῦ δὲ Πομπηΐου δόντος ἀπόκρισιν, ὡς οὐκ ἂν ἄλλως ποιήσοιτο πρὸς αὐτοὺς ὁμολογίας, εἰ μὴ πρῶτον ἐκδώσουσι τοὺς συμμάχους, τὸ μὲν πρῶτον ἐντρεπόμενοι τὸ πρὸς τοὺς εὐεργέτας ἄνόμημα διεκαρτέρουν. τοῦ δὲ δεινοῦ πλησίον ὄντος διαπρεσβεύοντο, καὶ τῇ τῶν φίλων ἀπωλείᾳ τὴν σωτηρίαν αὑτοῖς ἐπιχείρουν περιποιῆσαι. οὐ μὴν ἔλαθόν γε τοὺς ἐπιβουλευομένους· ἀλλὰ τοῦτο μαθόντες πρὸς ἄλκην ἐτράποντο, καὶ νυκτὸς τοῖς κατὰ τὴν πόλιν ἐπιθέμενοι, πολὺν ἐποίουν φόνον. ὁ δὲ Πομπήϊος τοῦ θορύβου αἰσθόμενος, καὶ κλίμακας προσερείσας τοῖς τείχεσιν, ἐκυρίευσε τῆς πόλεως· καὶ τοὺς μὲν εὐγενεῖς ἅπαντας ἀπέσφαξε, τοὺς δὲ συμμάχους ὄντας διακοσίους τὸν ἀριθμὸν ἀπέλυσε τῶν κινδύνων· ἅμα μὲν ἐλεήσας κινδυνεύουσαν ἀρετήν, καὶ τὸ περὶ τοὺς ἀληροῦντας γινόμενον πάθος δι' ἀχαριστίαν· ἅμα δὲ τὴν Νουμαντίνων εὔνοιαν πρὸς Ῥωμαίους πόρρωθεν ἐκπαλσύμενος ταῖς εὐεργεσίαις· τὴν δὲ πόλιν κατέσκαψεν. (Excerpt. de virt. et Vit. pagl 596. sq.)

Ὅτι ὁ Ἀρσάκης ὁ βασιλεὺς ἐπιείκειαν καὶ φιλανθρωπίαν ζηλώσας, αὐτομάτην ἔσχε τὴν ἐπίῤῥοιαν τῶν ἀγαθῶν, καὶ τὴν βασιλείαν ἐπὶ πλεῖον ἠύξησε. μέχρι γὰρ τῆς Ἰνδικῆς διατείνας, τῆς ὑπὸ τὸν Πῶ-

ρον γενομένης χώρας ἐκυρίευσεν ἀκινδύνως. εἰς τηλικοῦτο δὲ μέγεθος προαχθεὶς βασιλείας, οὐκ ἐζήλωσε τρυφὴν οὐδὲ ὑπερηφανίαν, ἅπερ ταῖς πλείσταις δυναστείαις ἀκολουθεῖν εἴωθεν· ἀλλ' ἐπιείκειαν μὲν πρὸς τοὺς ὑποτεταγμένους, ἀνδρείαν δὲ πρὸς τοὺς ἀντιτατομένους· καθόλου δὲ πολλῶν ἐθνῶν ἐγκρατὴς γενόμενος, τὰ παρ' ἑκάστοις ἄριστα τῶν νομίμων κατέδειξε τοῖς Πάρθοις. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 597. sq.)

Olymp. CLX, 1. a. C. 140. U. C. 614.

Ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Οὐριάθου ταφῆς παραδόξου καὶ μεγαλοπρεποῦς ἠξίωσαν, καὶ διακοσίοις ζεύγεσι μονομάχων ἀγῶνα πρὸς τῷ τάφῳ συνετέλεσαν, τιμῶντες αὐτοῦ τὴν διαβεβοημένην ἀνδρείαν. ὁμολογουμένως γὰρ ἦν πολεμικώτατος μὲν ἐν τοῖς κινδύνοις, στρατηγικώτατος δὲ ἐν τῷ προϊδέσθαι τὸ συμφέρον. τὸ δὲ μέγιστον διετέλεσε πάντα τὸν τῆς στρατηγίας χρόνον ἀγαπώμενος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ὡς οὐδεὶς ἕτερος. κατὰ μὲν γὰρ τὰς ἐκ τῆς λῃστείας διανομὰς, οὐδὲν πλέον ἀπεφέρετο τῆς τοῖς ἰδιώταις ἐπιβαλλούσης μοίρας· ἀπὸ δὲ τῶν αὐτῷ πορισθέντων ἐτίμα τοὺς ἀξίους χάριτος, καὶ τοὺς ἀπόρους τῶν στρατιωτῶν ὑπελάμβανεν. ὑπῆρχε δὲ καὶ νήπτης καὶ ἀγρυπνητικός, καὶ παντὸς πάνου καὶ κινδύνου κατεξανεστηκώς· ἔτι δὲ πάσης ἡδονῆς κρείττων. αἱ δὲ ἀποδείξεις τῆς περὶ αὐτὸν ἀρετῆς ἐμφανεῖς εἰσίν. ἕνδεκα γὰρ ἔτη δυναστεύοντος αὐτοῦ Λυσιτανῶν, οὐ μόνον αἱ δυνάμεις ἀστασίαστοι διέμειναν, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν ἀνίκητοι. μετὰ δὲ τὴν

τοῦτου τελευτὴν, τὸ σύστημα τῶν Λυσιτανῶν διελύθη στερηθὲν τῆς τούτου προστασίας.

Ὅτι Πτολεμαῖος διὰ τὴν ὠμότητα καὶ μιαιφονιαν, καὶ διὰ τὰς ἀναίδην τῶν αἰσχίστων ἡδονῶν ἀπολαύσεις, καὶ τὸ τοῦ σώματος ἀγεννὲς πάθος, διὸ Φύσκων ἐκαλεῖτο. ὁ δὲ στρατηγὸς Ἱέραξ ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἔργοις θαυμαστὸς ὢν, καὶ κατὰ τὰς ἐντεύξεις τοῖς ὄχλοις εὔθετος, ἔτι δὲ μεγαλόψυχος, συνέσχε τὴν τοῦ Πτολεμαίου βασιλείαν. τούτου γὰρ ἀπορουμένου χρημάτων, καὶ τῶν στρατιωτῶν βουλομένων ἀφίστασθαι πρὸς Γαλαίστην, διὰ τὸ μὴ κομίζεσθαι τοὺς μισθοὺς, ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ὀψωνιάσας τὴν δύναμιν, διωρθώσατο τὴν ὅλην μεταβολήν

Ὅτι τοῦ Πτολεμαίου παντελῶς νὶ Αἰγύπτιοι κατεφρόνησαν, ὁρῶντες ἔν τε ταῖς ὁμιλίαις ὄντα παιδαριώδη, καὶ πρὸς τὰς αἰσχίστας ἡδονὰς ἐκκεχυμένον, καὶ διὰ τὴν ἀκολασίαν τὸ σῶμα γυναικῶδες περιπεποιημένον.

Olymp. CLX, 4. a. C. 137. U. C. 617.

Ὅτι ὁ Αἰμίλιος ὁ ὕπατος διὰ τὴν βαρύτητα καὶ δυσκινησίαν τοῦ σώματος, τῇ διὰ τὸν ὄγκον ὑπεροχῇ, καὶ τῷ πλήθει τῶν περικεχυμένων σαρκῶν, ἄχρηστος ἦν ἐν ταῖς κατὰ πόλεμον ἐνεργείαις. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 598.)

E LIBRO XXXIV.

Olymp. CLXI, 1. a. C. 136. U. C. 618.

Ὅτι ἦκον εἰς Ἀλεξάνδρειαν οἱ περὶ τὸν Σκιπίωνα τὸν Ἀφρικανὸν πρεσβευταὶ, κατασκεψόμενοι τὴν ὅλην βασιλείαν· ὁ δὲ Πτολεμαῖος μετὰ μεγάλης ἀπαντήσεως καὶ παρασκευῆς προσδεξάμενος τοὺς ἄνδρας, τάς τε ἑστιάσεις πολυτελεῖς ἐποιεῖτο, καὶ τὰ βασίλεια περιάγων ἐπεδείκνυτο, καὶ τὴν ἄλλην τὴν βασιλικὴν γάζαν. οἱ τῶν Ῥωμαίων πρέσβεις ἀρετῇ διαφέροντες τοῖς μὲν βρωτοῖς τοῖς ὀλίγοις καὶ πρὸς ὑγείαν διατείνουσι χρώμενοι κατεφρόνουν τῆς πολυτελείας, ὡς διαφθειρούσης καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα. τῶν δὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως θαυμαζομένων, ἐν παρέργῳ τὴν θέαν, ὡς οὐδενὸς ἀξίαν ποιησαμένων, τὰ θέας ἄξια πρὸς ἀλήθειαν ἐπολυπραγμόνησαν ἀκριβῶς· τῆς πόλεως τὴν θέσιν καὶ τὸ βάθος, καὶ τὰς περὶ τὸν Φάρον ἰδιότητας· πρὸς δὲ τούτοις ἀναπλεύσαντες εἰς Μέμφιν, τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας, καὶ τὰς κατὰ τὸν Νεῖλον εὐκαιρίας, τό τε πλῆθος τῶν κατ' Αἴγυπτον πόλεων, καὶ τὰς ἀναριθμήτους τῶν οἰκητόρων μυριάδας, καὶ τὴν ὀχυρότητα τῆς Αἰγύπτου, καὶ τὴν ὅλην τῆς χώρας ὑπεροχὴν, ὡς εὖ διάκειται πρὸς ἡγεμονίας ἀσφάλειάν τε καὶ μέγεθος. καὶ θαυμάσαντες τὰ πλήθη τῶν κατοικούν-

των Αἰγυπτον, καὶ τὰ τῶν τόπων ἐπιτεύγματα, διέλαβον μεγίστην ἡγεμονίαν δύνασθαι συσταθῆναι τυχούσης τῆς βασιλείας ταύτης ἀξίων τῶν ἡγεμόνων. οἱ μὲν οὖν πρεσβευταὶ κατασκεψάμενοι τὰ κατὰ τὴν Αἴγυπτον ἐπὶ Κύπρου, κἀκεῖθεν ἐπὶ Συρίας τὴν ἀναγωγὴν ἐποιήσαντο. καθόλου δὲ καὶ τὰ πλεῖστα μέρη τῆς οἰκουμένης ἐπῆλθον. καὶ παρὰ πᾶσι σώφρονα καὶ θαυμαστὴν ποιησάμενοι τὴν ἀποδημίαν, μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχον, καὶ τὰ πλεῖστα μέρη τῆς οἰκουμένης ἐπειληλυθότες, μετ' εὐφημίας ὑπὸ πάντων συμφωνουμένης, ἐπανῆλθον. τῶν γὰρ ἐχόντων τὰς ἀμφισβητήσεις, οὓς μὲν διηλλάγησαν ἀλλήλοις, οὓς δ' ἐπεπείκεισαν τὰ δίκαια ποιῆσαι τοῖς ἐγκαλοῦσι· τοὺς δὲ ἀναισχυντοῦντας, διὰ τῆς ἀνάγκης κατεστάλκεισαν· τοὺς δὲ δυσδιακρίτους ἀναπεπόμφεσαν ἐπὶ τὴν σύγκλητον. ὡμιληκότες δὲ βασιλεῦσι καὶ δήμοις, καὶ τὴν προϋπάρχουσαν αὐτοῖς φιλίαν πρὸς ἅπαντας ἀνανεωσάμενοι, πρὸς εὔνοιαν τὴν ἡγεμονίαν ἐπηύξησαν, καὶ πάντες ταῖς αἱρέσεσιν οἰκείως διατεθέντες, ἐξαπέστειλαν πρεσβευτὰς εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ τοὺς περὶ Σκιπίωνα πρέσβεις ἐπῄνεσαν, ὅτι τοιούτους ἄνδρας ἐξέπεμψαν. (Excerpt. de Legat. XXXII, p. 629, sq.)

Olymp. CXLI, 2. a. C. 135. U. C. 619.

Ὡς Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς, φησὶν, ἐπολιόρκει τὰ Ἱεροσόλυμα· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι μέχρι μέν τινος ἀντέσχον. ἐξαναλωθέντων δὲ τῶν ἐπιτηδείων ἁπάντων, ἠναγκάσθησαν περὶ διαλύσεως διαπρεσβεύσασθαι. οἱ δὲ πλείους αὐτῷ τῶν φίλων συνεβούλευον κατὰ

κράτος αἱρήσειν τὴν πόλιν, καὶ τὸ γένος ἅρδην ἀνελεῖν τῶν Ἰουδαίων· μόνους γὰρ ἁπάντων ἐθνῶν ἀκοινωνήτους εἶναι τῆς πρὸς ἄλλο ἔθνος ἐπιμιξίας, καὶ πολεμίους ὑπολαμβάνειν πάντας. ἀπεδείκνυον δὲ καὶ τοὺς προγόνους αὐτῶν ὡς ἀσεβεῖς καὶ μισουμένους παρὰ θεῶν, ἐξ ἁπάσης τῆς Αἰγύπτου πεφυγαδευμένους. τοὺς γὰρ ἀλφοὺς ἢ λέπρας ἔχοντας ἐν τοῖς σώμασι, καθαρμοῦ χάριν, ὡς ἐναγεῖς συναθροισθέντας, ὑπερορίους ἐκβεβλῆσθαι. τοὺς δὲ ἐξορισθέντας καταλαβέσθαι μὲν τοὺς περὶ τὰ Ἱεροσόλυμα τόπους, συστησαμένους δὲ τὸ τῶν Ἰουδαίων ἔθνος, παραδόσιμον ποιῆσαι τὸ μῖσος τὸ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. διὰ τοῦτο δὲ καὶ νόμιμα παντελῶς ἐξηλλαγμένα καταδεῖξαι, τὸ μηδενὶ ἄλλῳ ἔθνει τραπέζης κοινωνεῖν τὸ παράπαν, μήδ' εὐνοεῖν. ὑπέμνησαν δὲ αὐτὸν καὶ περὶ τοῦ γενομένου μίσους τοῖς προγόνοις πρὸς τοῦτο τὸ ἔθνος· Ἀντίοχος γὰρ ὁ προσαγορευθεὶς Ἐπιφανὴς, καταπολεμήσας τοὺς Ἰουδαίους, εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἄδυτον τοῦ θεοῦ σηκὸν, οὗ νόμιμον εἰσιέναι μόνον τὸν ἱερέα. εὑρὼν δὲ ἐν αὐτῷ λίθινον ἄγαλμα ἀνδρὸς βαθυπώγωνος, καθήμενον ἐπ' ὄνου, μετὰ χεῖρας ἔχον βιβλίον, τοῦτο μὲν ὑπέλαβε Μωσέως εἶναι, τοῦ κτίσαντος τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ συστησαμένου τὸ ἔθνος, πρὸς δὲ τούτοις νομοθετήσαντος τὰ μισάνθρωπα παράνομα ἔθη τοῖς Ἰουδαίοις· αὐτὸς δὲ συστήσας τὴν μισανθρωπίαν πάντων ἐθνῶν, ἐφιλοτιμήθη καταλῦσαι τὰ νόμιμα. διὸ τῷ ἀγάλματι τοῦ κτίστου, καὶ τῷ ὑπαίθρῳ βωμῷ τοῦ θεοῦ, μεγάλην ὑν θυ-

σας, τό, τε αἷμα προσέχεεν αὐτοῖς, καὶ τὰ κρέα σκευάσας, προσέταξε τῷ μὲν ἀπὸ τούτων ζωμῷ τὰς ἱερὰς αὐτῶν βίβλους καὶ περιεχούσας τὰ μισάξενα νόμιμα καταῤῥᾶναι· τὸν δὲ ἀθάνατον λεγόμενον παρ' αὐτοῖς λύχνον, καὶ καιόμενον ἀδιαλείπτως ἐν τῷ ναῷ, κατασβέσαι· τῶν τε κρεῶν ἀναγκάσας προσενέγκασθαι τὸν ἀρχιερέα, καὶ τοὺς ἄλλους Ἰουδαίους. ταῦτα δὴ διεξιόντες οἱ φίλοι, τὸν Ἀντίοχον παρεκάλουν μάλιστα μὲν ἄρδην ἀνελεῖν τὸ ἔθνος· εἰ δὲ μὴ, καταλύσαι τὰ νόμιμα, καὶ συναναγκάσαι τὰς ἀγωγὰς μεταθέσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς μεγαλόψυχος ὢν, καὶ τὸ ἦθος ἥμερος, λαβὼν ὁμήρους, ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων τοὺς Ἰουδαίους, φόρους τε τοὺς ὀφειλομένους πραξάμενος, καὶ τὰ τείχη περιελὼν τῶν Ἱεροσολύμων. (Eclog. I, pag. 524. sq.)

Ὅτι μετὰ τὴν Καρχηδονίων κατάλυσιν, ἐπὶ ἑξήκοντα ἔτεσι τῶν Σικελῶν εὐροούντων ἐν πᾶσιν, ὁ δουλικὸς αὐτοῖς ἐπανέστη πόλεμος, ἐξ αἰτίας τοιαύτης· ἐπὶ πολὺ τοῖς βίοις ἀναδραμάντες, καὶ μεγάλους περιποιησάμενοι πλούτους, συνηγόραζον οἰκετῶν πλῆθος. οἷς ἐκ τῶν σωματοτροφείων ἀγεληδὸν ἀπαχθεῖσιν, εὐθὺς χαρακτῆρα ἐπέβαλλον, καὶ στιγμὰς τοῖς σώμασιν. ἐχρῶντο δὲ αὐτῶν τοῖς μὲν νέοις, νομεῦσι· τοῖς δ' ἄλλοις, ὥσπερ ἑκάστῳ ἡ χρεία ἐπέβαλλε. βαρέως δ' αὐτοῖς κατά τε τὰς ὑπηρεσίας ἐχρῶντο, καὶ ἐπιμελείας παντελῶς ὀλίγης ἠξίουν, ὅσα τε ἐντρέφεσθαι, καὶ ὅσα ἐνδύσασθαι. ἐξ ὧν οἱ πλείους ἀπὸ ληστείας τὸ ζῆν ἐπορίζοντο,

καὶ μεστὰ φόνων ἦν ἅπαντα, καθάπερ στρατευμάτων διεσπαρμένων τῶν λῃστῶν. οἱ δὲ στρατηγοὶ κωλύειν μὲν ἐπεχείρουν, κολάζειν δὲ οὐ τολμῶντες, διὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ βάρος τῶν κυρίων, οἱ ἐδέσποζον τῶν λῃστῶν, ἠναγκάζοντο περιορᾷν λῃστευομένην τὴν ἐπαρχίαν. οἱ πλεῖστοι γὰρ τῶν κτητόρων ἱππεῖς ὄντες τῶν Ῥωμαίων, καὶ κριταὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ἐπαρχιῶν κατηγορουμένοις στρατηγοῖς γινόμενοι, φοβεροὶ τοῖς ἄρχουσιν ὑπῆρχον. πιεζόμενοι δὲ οἱ δοῦλοι ταῖς ταλαιπωρίαις καὶ πληγαῖς, τὰ πολλὰ παρὰ λόγον ὑβριζόμενοι, οὐχ ὑπέμενον. συνιόντες οὖν ἀλλήλοις κατὰ τὰς εὐκαιρίας συνελάλουν περὶ ἀποστάσεως, ἕως εἰς ἔργον τὴν βουλὴν ἤγαγον. ἦν δέ τις οἰκέτης Σύρος, Ἀντιγένους, Ἐνναίου τὸ γένος, ἐκ τῆς Ἀπαμείας, ἄνθρωπος μάγος καὶ τερατουργὸς τὸν τρόπον. αὐτὸς προσεποιεῖτο θεῶν ἐπιτάγμασι καθ' ὕπνον προλέγειν τὰ μέλλοντα· καὶ πολλοὺς διὰ τὴν εἰς τοῦτο τὸ γένος εὐφυΐαν ἐξηπάτα. ἐντεῦθεν προϊὼν, οὐ μόνον ἐξ ὀνείρων ἐμαντεύετο, ἀλλὰ καὶ ἐγρηγορότως θεοὺς ὁρᾶν ὑπεκρίνετο, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀκούειν τὰ μέλλοντα. πολλῶν δ' ὑπ' αὐτοῦ σχεδιαζομένων, ἀπό τύχης ἔνια πρὸς ἀλήθειαν ἐξέβαινε. καὶ τῶν μὲν μὴ γινομένων ὑπ' οὐδενὸς ἐλεγχομένων, τῶν δὲ συντελουμένων ἐπισημασίας τυγχανόντων, προκοπὴν ἐλάμβανεν ἡ περὶ αὐτὸν δόξα. τελευταῖον διά τινος μηχανῆς πῦρ, μετά τινος ἐνθουσιασμοῦ, καὶ φλόγα διὰ τοῦ στόματος ἠφίει, καὶ οὕτω τὰ μέλλοντα ἀπεφοίβαζεν. εἰς γὰρ κάρυον ἢ τι τοιοῦτο τετρημένον ἐξ ἑκατέρου μέρους

ἐνεπίθει πῦρ, καὶ τὴν συνέχειν αὐτὸ δυναμένην ὕλην. εἶτα ἐντιθεὶς τῷ στόματι, καὶ προσπνέων, ποτὲ μὲν σπινθῆρας, ποτὲ δὲ φλόγα ἐξέκαιεν. οὗτος πρὸ τῆς ἀποστάσεως ἔλεγε, τὴν Συρίαν θεὸν ἐπιφαινομένην αὐτῷ λέγειν, ὅτι βασιλεύσει. καὶ τοῦτο οὐ πρὸς ἄλλους μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν κύριον αὐτοῦ διετέλει λέγων. εἰς δὲ γέλωτα τρεπομένου τοῦ πράγματος, ὁ μὲν οὖν Ἀντιγένης ψυχαγωγούμενος ἐπὶ τῇ τερατείᾳ, παρῆγε τὸν Εὔνουν εἰς τὰ σύνδειπνα· (τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ τέρατι) καὶ διηρώτα περὶ τῆς βασιλείας, καὶ πῶς ἑκάστῳ χρήσεται τῶν παρόντων. τοῦ δὲ ἀτρέπτως ἅπαντα διηγουμένου, καὶ ὡς μετρίως χρήσεται τοῖς κυρίοις, καὶ τὸ σύνολον, ποικίλως τερατευομένου, γέλωτες ἐγίνοντο τοῖς παρακεκλημένοις· καί τινες αὐτῶν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἀξιολόγους μερίδας αἴροντες ἐθεροῦντο, ἐπιλέγοντες, ὅπως ὅταν γένηται βασιλεὺς, τῆς χάριτος μνημονεύοι. οὐ μὴν ἀλλ' ἡ τερατεία προῆλθεν εἰς ἀληθινὸν ἀποτέλεσμα βασιλείας· καὶ τὴν ἀνταπόδοσιν τοῖς περὶ τὰ δεῖπνα δεξιωσαμένοις ἐν γέλωτι, οὐ χωρὶς σπουδῆς ἐποιήσατο τῆς χάριτος. ἀρχὴ δὲ τῆς ὅλης ἀποστάσεως ἐγένετο τοιαύτη. Δαμύφιλός τις ἦν Ἐννάϊος, τὴν δ' οὐσίαν μεγαλόψυχος, ὑπερήφανος δὲ τὸν τρόπον. οὗτος κακῶς εἰς ὑπερβολὴν ἐκέχρητο τοῖς δούλοις· καὶ ἡ γυνὴ δὲ Μεγαλλὶς ἀντεφιλονείκει τἀνδρὶ πρὸς τὴν τιμωρίαν, καὶ τὴν ἄλλην ἀπανθρωπίαν, τὴν περὶ τοὺς δούλους. ἐξ ὧν ἀποθηριωθέντες οἱ προπηλακιζόμενοι, συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ ἀποστάσεως καὶ φό-

νου τῶν κυρίων. καὶ πρὸς τὸν Εὔνουν ἐλθόντες, ἠρώτων εἰ συγχωρεῖται παρὰ τῶν θεῶν αὐτοῖς τὸ βεβουλευμένον; ὁ δὲ μετὰ τερατείας, ὡς εἰώθει, συνθέμενος ὅτι συγχωροῦσι, παραχρῆμα πείθει ἔχεσθαι τῆς ἐγχειρήσεως. εὐθὺς οὖν τετρακοσίους τῶν ὁμοδούλων συνήθροισαν, καὶ ὡς ἂν ὁ καιρὸς ἐδίδου, καθοπλισθέντες εἰς τὴν Ἔνναν τὴν πόλιν εἰσπίπτουσιν, ἡγουμένου αὐτῶν, καὶ τοῦ πυρὸς τὰς φλόγας τερατευομένου τούτοις, τοῦ Εὔνου. ταῖς δ' οἰκίαις ὑπεισελθόντες, πλεῖστον φόνον εἰργάζοντο· μηδ' αὐτῶν τῶν ὑπομαζίων φειδόμενοι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τῆς θηλῆς ἀποσπῶντες προσήρασσον τῇ γῇ· εἰς δὲ τὰς γυναῖκας οὐδ' ἔστιν εἰπεῖν (καίτοι βλεπόντων τῶν ἀνδρῶν) ὅσα ἐνύβριζόν τε καὶ ἐνησέλγαινον, πολλοῦ αὐτοῖς πλήθους τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως δούλων προστεθέντος· οἳ καὶ κατὰ τῶν κυρίων πρότερον τὰ ἔσχατα ἐνδεικνύμενοι, οὕτω πρὸς τὸν τῶν ἄλλων φόνον ἐτρέποντο. οἱ δὲ περὶ τὸν Εὔνουν πυθόμενοι, τὸν Δαμόφιλον ὅτι κατὰ τὸν πλησίον τῆς πόλεως περίκηπον διατρίβει μετὰ τῆς γυναικὸς, εἶλκον ἐκεῖθεν, διά τινων ἐξ αὐτῶν σταλέντων, αὐτόν τε καὶ τὴν γυναῖκα δεδεμένους ἐξαγωνίσαντες, πολλὰς κατὰ τὴν ὁδὸν ὕβρεις ὑποσχόντας. μόνης δὲ τῆς θυγατρὸς αὐτῶν οἱ δοῦλοι ὤφθησαν εἰς πάντα φεισάμενοι, διὰ τὸ φιλάνθρωπον αὐτῆς ἦθος, καὶ περὶ τοὺς δούλους συμπαθὲς, καὶ βοηθητικὸν κατὰ δύναμιν. ἐξ ὧν ἐδείκνυτο, τῶν δούλων οὐχὶ ὠμότης εἶναι φύσεως τὰ γινόμενα εἰς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ τῶν προϋπηργμένων εἰς αὐ-

τοὺς ἀδικημάτων ἀνταπόδοσις. τὸν δὲ Δαμόφιλον καὶ τὴν Μεγαλλίδα εἰς τὴν πόλιν οἱ ἀπεσταλμένοι ἑλκύσαντες, ὥσπερ ἔφημεν, εἰς τὸ θέατρον εἰσήγαγον, συνειληλυθότος ἐνταῦθα τοῦ πλήθους τῶν ἀποστατῶν. καὶ τοῦ Δαμοφίλου τεχνάσασθαί τι πρὸς τὴν σωτηρίαν ἐγχειρήσαντος, καὶ πολλοὺς τοῦ πλήθους τοῖς λόγοις ἐπαγομένου, Ἑρμείας καὶ Ζεῦξις πικρῶς πρὸς αὐτὸν διακείμενοι, πλάνον τε ἀπεκάλουν, καὶ οὐκ ἀναμείναντες τὴν ἀκριβῆ τοῦ δήμου κρίσιν, ὁ μὲν διὰ τῶν πλευρῶν τὸ ξίφος ὦθει, ὁ δὲ πελέκει τὸν τράχηλον ἔκοψεν. ἐκεῖθεν αἴρεῖται βασιλεὺς ὁ Εὔνους, οὔτε δι' ἀνδρείαν, οὔτε διὰ στρατηγίαν, διὰ δὲ μόνην τερατείαν, καὶ τὸ τῆς ἀποστάσεως ἄρξαι· ἅμα. δὲ καὶ τῆς προσηγορίας οἱονεί τινα καλὸν οἰωνὸν ἐχούσης, πρὸς τὴν τῶν ὑποταττομένων εὔνοιαν. τῶν ὅλων δὲ τοῖς ἀποστάταις καταστὰς κύριος, καὶ συναγαγὼν ἐκκλησίαν, ἀνεῖλε τοὺς ἐζωγρημένους τῶν Ἐννέων, ὅσοις οὐκ ἦν ἡ τέχνη ὅπλα ἐργάζεσθαι· ἐκείνους δεδεμένους τοῖς ἔργοις ὑπέβαλλεν. ἔδωκε δὲ καὶ ταῖς θεραπαίναις τὴν Μεγαλλίδα χρήσασθαι ὡς ἂν βούλοιντο· καὶ αὗται κατεκρήμνισαν αἰκισάμεναι. καὶ αὐτὸς δὲ τοὺς ἰδίους ἀνεῖλε κυρίους Ἀντιγενῆ καὶ Πύθωνα. περιθέμενος δὲ διάδημα, καὶ πάντα τὰ ἄλλα τὰ περὶ αὐτὸν βασιλικῶς διακοσμήσας, τήν τε συμβιοῦσαν αὐτῷ, Σύραν καὶ συμπολίτιν οὖσαν, βασίλισσαν ἀποδείξας· συνέδρους τε τοὺς συνέσει δοκοῦντας διαφέρειν ποιησάμενος· ὧν ἦν Ἀχαιὸς καὶ τοὔνομα καὶ τὸ γένος, ἀνὴρ καὶ βουλῇ καὶ χειρὶ

διαφέρων. καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις πλείους τῶν ἑξακισχιλίων τὸν δυνατὸν καθοπλίσας τρόπον, καὶ ἑτέρους συνεπαγόμενος ἀξίναις καὶ πελέκεσι χρωμένους, ἢ σφενδόναις, ἢ δρεπάνοις, ἢ ξύλοις πεπυρακτωμένοις, ἢ καὶ μαγείρων ὀβελοῖς, ἐπῆλθε πᾶσαν λεηλατῶν τὴν χώραν. καὶ πλῆθος ἄπειρον οἰκετῶν προσλαμβάνων, ἐθάρρησε καὶ στρατηγοῖς Ῥωμαίων πολεμῆσαι· καὶ συμπλακεὶς, τῷ πλήθει πολλάκις ἐκράτησεν, ἔχων ἤδη στρατιώτας ὑπὲρ τοὺς μυρίους. ἐν τούτῳ δὲ Κλέων τις Κίλιξ, ἄλλων δούλων ἀποστάσεως ἦρξε. καὶ πάντων ταῖς ἐλπίσι μετεωρισθέντων, ὡς ἀντιπολεμήσει τὰ στασιάσαντα πρὸς ἀλλήλους, καὶ αὐτοὶ ἑαυτοὺς οἱ ἀποστάται διαφθείροντες, ἐλευθερώσουσι τὴν Σικελίαν τῆς ἀποστάσεως, παρὰ δόξαν ἀλλήλοις συνέβησαν· τοῦ Κλέωνος ὑποταγέντος ψιλῷ τοῦ Εὔνου προστάγματι, καὶ τὴν τοῦ στρατηγοῦ (οἷα δεῖ βασιλεῖ) χρείαν ἀποπληροῦντος, ἔχοντος οἰκεῖον πλῆθος στρατιωτῶν πεντακισχιλίων. ἡμέραι δ' ἐγγὺς ἦσαν ἀπὸ τῆς ἀποστάσεως τριάκοντα. καὶ μετὰ βραχὺ ἐκ Ῥώμης ἥκοντι στρατηγῷ Λευκίῳ Ὑψαίῳ, ἔχοντι στρατιώτας ἐκ Σικελίας ὀκτακισχιλίους, εἰς πόλεμον καταστάντες οἱ ἀποστάται ἐνίκησαν, πλῆθος ὄντες δισμύριοι. μετ' οὐ πολὺ δὲ ἀθροίζεται τὸ σύστημα αὐτῶν εἰς μυριάδας εἴκοσι. καὶ πολλοῖς τοῖς πρὸς Ῥωμαίους πολέμοις ἐνευδοκιμήσαντες, ἔλαττον αὐτοὶ ἔπταισαν. οὗ διαβοηθέντος, κατά τε Ῥώμην δούλων ἀποστασις ἑκατὸν πεντήκοντα συνωμοσάντων ἀνήπτετο· καὶ κατὰ τὴν Ἀττικὴν ὑπὲρ χιλίων, ἔν τε Δήλῳ καὶ κατ'

ἄλλους πολλοὺς τόπους. οὓς τάχει τῆς βοηθείας, καὶ τῇ σφοδρᾷ κολάσει τῆς τιμωρίας, οἱ καθ' ἕκαστον ἐπιμεληταὶ τῶν κοινῶν θᾶττον ἠφάνισαν. σωφρονίσαντες καὶ τὸ ἄλλο, ὅσον ἦν ἐπὶ ἀποστάσει μετέωρον. κατὰ δὲ Σικελίαν ηὔξητο τὸ κακὸν, καὶ πόλεις ἠλίσκοντο αὐτανδροι, καὶ πολλὰ στρατόπεδα ὑπὸ τῶν ἀποστατῶν κατεκόπησαν· ἕως Ῥουπίλιος ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς τὸ Ταυρομένιον ἀνεσώσατο Ῥωμαίοις, καρτερῶς μὲν αὐτὸ πολιορκήσας, καὶ εἰς ἄφατον ἀνάγκην καὶ λιμὸν τοὺς ἀποστάτας συγκλείσας, ὥστε ἀρξαμένους ἐκ παίδων βορᾶς, καὶ διελθόντας διὰ γυναικῶν, μηδὲ τῆς αὐτῶν ἀλληλοφαγίας μὴδ' ὅλως φείσασθαι. ὅτι καὶ Κομανὸν τὸν ἀδελφὸν Κλέωνος, φεύγοντα τῆς πολιορκουμένης πόλεως, εἶλε. καὶ τὸ τελευταῖον, Σαραπίωνος Σύρου τὴν ἄκραν προδόντος, συμπάντων τῶν ἐν τῇ πόλει δραπετῶν ὁ στρατηγὸς ἐκυρίευσεν, οὓς καὶ αἰκισάμενος, κατεκρήμνισεν. ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν Ἔναν ἐλθὼν, παραπλησίως ἐπολιόρκει, εἰς ἐσχάτην ἀνάγκην συγκλείων τὰς τῶν ἀποστατῶν ἐλπίδας. καὶ Κλέωνα τὸν στρατηγὸν, ἐξελθόντα τῆς πόλεως, καὶ ἡρωϊκῶς ἀγωνισάμενον, μετ' ὀλίγον ὑπὸ τῶν τραυμάτων δείξας νεκρὸν, εἶλε καὶ ταύτην προδοσίᾳ τὴν πόλιν· ἐπεὶ οὐδ' ἦν ἁλώσιμος, διὰ τὴν ὀχυρότητα, βίᾳ χειρός. ὁ Εὔνους ἀναλαβὼν τοὺς σωματοφύλακας, ὄντας ἑξακοσίους, ἔφυγεν ἀνάνδρως εἴς τινας παρακρήμνους τόπους. ἀλλ' οἱ μὲν σὺν αὐτῷ ἄφυκτον τὸ περὶ αὐτοὺς δεινὸν ἐπιστάμενοι, (ἤδη γὰρ καὶ ὁ στρατηγὸς Ῥουπίλιος ἐπ' αὐτοὺς ἤλαυνεν)

ἀλλήλους τοῖς ξίφεσιν ἔσφαζον ἀπαυχενίσαντας. ὁ δὲ τεράτιας Εὔνους καὶ βασιλεὺς, καταφυγὼν διὰ δειλίαν ἔν τισι κοιλάσιν, ἐξειλκύσθη ἅμα τεττάρων, μαγείρου, καὶ ἀρτοποιοῦ, καὶ τοῦ τρίβοντος αὐτὸν ἐν τῷ λουτρῷ, καὶ τετάρτου τοῦ παρὰ τοὺς πότους εἰωθότος ψυχαγωγεῖν αὐτόν. καὶ παραδοθεὶς εἰς φυλακὴν, καὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ διαλυθέντος εἰς φθειρῶν πλῆθος, οἰκείως τῆς περὶ αὐτὸν ῥᾳδιουργίας κατέστρεψε τὸν βίον ἐν τῇ Μοργαντίνῃ. ἐντεῦθεν Ῥουπίλιος ἐπιτρέχων ὅλην τὴν Σικελίαν ἅμα λογάσιν ὀλίγαις, θᾶττον ἢπερ τις ἤλπισε, παντὸς αὐτὴν ἠλευθέρωσε λῃστηρίου. Ὅτι ὁ τῶν ἀποστατῶν βασιλεὺς Εὔνους ἑαυτὸν μὲν Ἀντίοχον, Σύρους δὲ τῶν ἀποστατῶν τὸ πλῆθος ἐπωνόμασεν. (Eclog. II, pag. 525 – 529.)

Ὅτι οὐδέποτε στάσις ἐγενετο τηλικαύτη δούλων, ἡλίκη συνέστη ἐν τῇ Σικελίᾳ, δι' ἣν πολλαὶ μὲν πόλεις δειναῖς περιέπεσον συμφοραῖς, ἀναρίθμητοι δὲ ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετὰ τέκνων ἐπειράθησαν τῶν μεγίστων ἀτυχημάτων, πᾶσα δὲ ἡ νῆσος ἐκινδύνευσε πεσεῖν εἰς ἐξουσίαν δραπετῶν, ὅρον τῆς ἐξουσίας τιθεμένων τὴν τῶν ἐλευθέρων ὑπερβολὴν τῶν ἀκληρημάτων. καὶ ταῦτα ἀπήντησε τοῖς μὲν πολλοῖς ἀνελπίστως καὶ παραδόξως, τοῖς δὲ πραγματικῶς ἕκαστα δυναμένοις κρίνειν, οὐκ ἀλόγως ἔδοξε συμβαίνειν. διὰ γὰρ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐπορίας τῶν τὴν κρατίστην νῆσον εὐκαρπουμένων, ἅπαντες σχεδὸν οἱ τοῖς πλούτοις προκεκοφότες, ἐξήλωσαν τὸ μὲν πρῶτον τρυφὴν, εἶθ' ὑπερηφανίαν καὶ ὕβριν.

ἐξ ὧν ἁπάντων αὐξανομένης ἐπίσης τῆς τε κατὰ τῶν οἰκετῶν κακουχίας καὶ τῆς κατὰ τῶν δεσποτῶν ἀλλοτριότητος, ἐρράγη ποτὲ σὺν καιρῷ τὸ μῖσος. ἐξ οὗ χωρὶς παραγγέλματος πολλαὶ μυριάδες συνέδραμον οἰκετῶν ἐπὶ τὴν τῶν δεσποτῶν ἀπώλειαν. τὸ παραπλήσιον δὲ γέγονε καὶ κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιρούς, Ἀριστονίκου μὲν ἀντιποιησαμένου τῆς μὴ προσηκούσης βασιλείας, τῶν δὲ δούλων διὰ τὰς ἐκ τῶν δεσποτῶν κακουχίας συναπονοησαμένων ἐκείνῳ, καὶ μεγάλοις ἀτυχήμασι πολλὰς πόλεις περιβαλόντων.

Ὅτι παραπλησίως καὶ πρὸς τὰς γεωργίας ἕκαστος τῶν πολλὴν χώραν κεκτημένων, ὅλα σωματοτροφεῖα συνηγόραζον· καὶ τοὺς μὲν πέδαις δεσμεύειν, τοὺς δὲ βαρύτησι τῶν ἔργων καταπονεῖν, πάντας δὲ τοῖς ὑπερηφάνοις χαρακτῆρσι κατέστιζον. διὸ καὶ τοσοῦτο τῶν οἰκετῶν ἐπέκλυσε πλῆθος ἅπασαν Σικελίαν, ὥστε τοὺς ἀκούοντας τὴν ὑπερβολὴν μὴ πιστεῦσαι. καὶ γὰρ τῶν Σικελιωτῶν οἱ πολλοὺς πλούτους κεκτημένοι, διημιλλῶντο πρὸς τὰς τῶν Ἰταλιωτῶν ὑπερηφανίας τε καὶ πλεονεξίας, καὶ κακουργίας. εἰς τοιαύτην γὰρ συνήθειαν ῥᾳδιουργίας τοὺς νομεῖς ἤγαγον οἱ πολλοὺς οἰκέτας κεκτημένοι τῶν Ἰταλικῶν, ὥστε τροφὰς μὲν μὴ παρέχειν, ἐπιτρέπειν δὲ λῃστεύειν. τοιαύτης δοθείσης ἐξουσίας ἀνθρώποις διὰ μὲν τὴν ἰσχὺν τῶν σωμάτων δυναμένοις πᾶν τὸ κριθὲν ἐκτελεῖν, διὰ δὲ τὴν ἄνεσιν καὶ σχολὴν εὐκαιροῦσι, διὰ δὲ τὴν τῆς τροφῆς ἔνδειαν ἀναγκαζομένοις ταῖς παραβόλοις ἐγχειρεῖν

πράξεσι, συνέβη ταχὺ τὴν παρανομίαν αὐξηθῆναι· τὸ γὰρ πρῶτον ἐν τοῖς ἐπιφανεστάτοις τόποις τοὺς καθ' ἕνα καὶ δύο τὰς ὁδοιπορίας ποιουμένους ἐφόνευον. εἶτα ἐπὶ τὰς τῶν ἀσθενεστέρων ἐπαύλεις νυκτὸς ἀθρόοι συντρέχοντες, ἐξῄρουν βίᾳ ταύτας, καὶ τὰς κτήσεις διήρπαζον, καὶ τοὺς ἀνθισταμένους ἀνῄρουν. ἀεὶ δὲ μᾶλλον τῆς τόλμης προβαινούσης, οὔτε τοῖς ὁδοιπόροις νυκτὸς ἡ Σικελία βάσιμος ἦν, οὔτε τοῖς ἐπὶ τῆς χώρας ζῆν εἰωθόσιν ἀσφαλὴς ἐπὶ ταύτης ἡ διατριβή· πάντα δὲ βίας καὶ λῃστείας, καὶ παντοδαπῶν φόνων ἦν μεστά. τοῖς δὲ νομεῦσιν ἀγραυλίας γεγενημένης καὶ σκευῆς στρατιωτικῆς, εὐλόγως ἅπαντας ἐνεπιμπλῶντο φρονήματος καὶ θράσους. περιφέροντες γὰρ ῥόπαλα καὶ λόγχας, καὶ καλαύροπας ἀξιολόγους, καὶ δέρματα λύκων ἢ συάγρων ἐσκεπασμένοι τὰ σώματα, καταπληκτικὴν εἶχον τὴν πρόσοψιν, καὶ πολεμικῶν ἔργων οὐ πόῤῥω κειμένην. κυνῶν τε ἀλκίμων ἄθροισμα συνεπόμενον ἑκάστῳ, καὶ τροφῆς καὶ γάλακτος καὶ κρεῶν παρακειμένων πλῆθος ἐξηγρίου τάς τε ψυχὰς καὶ τὰ σώματα. ἦν οὖν πᾶσα χώρα μεστὴ καθάπερ στρατευμάτων διεσπαρμένων, ὡς ἂν ὑπὸ τῆς τῶν δεσποτῶν ἐπιτροπῆς τοῦ θράσους τῶν δούλων καθωπλισμένου. οἱ δὲ στρατηγοὶ κωλύειν μὲν ἐπεχείρουν τὴν ἀπόνοιαν τῶν οἰκετῶν, κολάζειν δὲ οὐ τολμῶντες διὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ βάρος τῶν δεσποτῶν, ἠναγκάζοντο περιορᾶν τὴν ἐπαρχίαν λῃστευομένην. οἱ πλεῖστοι γὰρ τῶν κτητόρων ἱππεῖς ὄντες ἐντελεῖς τῶν Ῥωμαίων, καὶ κριταὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ἐπαρχιῶν κατ-

γορουμένοις στρατηγοῖς γινόμενοι, φοβεροὶ ταῖς ἀρχαῖς ὑπῆρχον. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 598 sq..)

Ὅτι οἱ περὶ τὰς γεωργίας ἀσχολούμενοι τῶν Ἰταλικῶν, παμπληθεῖς οἰκέτας ὠνούμενοι, καὶ πάντας χαράττοντες τοῖς στίγμασι, τροφὰς μὲν οὐχ ἱκανὰς παρείχοντο, τῇ δὲ βαρύτητι τῶν ἔργων κατέξαινον τὴν παρ' αὐτῶν ταλαιπωρίαν.

Ὅτι Δαμόφιλός τις ἦν, τὸ γένος Ἐνναῖος, τὴν οὐσίαν μεγαλόπλουτος, τὸν τρόπον ὑπερήφανος, ὃς πολλὴν χώρας πάροδον γεωργῶν, παμπληθεῖς δὲ βοσκημάτων ἀγέλας κεκτημένος, οὐ μόνον τὴν τρυφὴν τῶν κατὰ Σικελίαν Ἰταλικῶν ἐζήλωσεν, ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ τοὺς οἰκέτας πλῆθος, καὶ τὴν εἰς τούτους ἀπανθρωπίαν καὶ βαρύτητα. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς χώρας ἵππους τε πολυτελεῖς, καὶ τετρακύκλους ἁπήνας μετ' οἰκετῶν στρατιωτικῶν περιήγετο. πρὸς δὲ τούτοις εὐπρεπῶν παίδων πλῆθος, ἔτι δὲ κολάκων ἀναγωγὸν παραδρομὴν ἔχειν ἐφιλοτιμεῖτο. κατὰ δὲ τὴν πόλιν καὶ τὰς ἐπαύλεις ἀργυρωμάτων ἐκθέσεις τορευτῶν, καὶ στρωμάτων θαλαττίων πολυτελείας ἐκπονούμενος, παρετίθετο τραπέζας ὑπερηφάνους, καὶ βασιλικὰς ταῖς δαψιλίαις, ὑπεραίρων τὴν Περσικὴν τρυφὴν ταῖς δαπάναις καὶ πολυτελείαις· ὑπερέβαλλε δὲ καὶ κατὰ τὴν ὑπερηφανίαν. ἀναγωγὸς γὰρ καὶ ἀναπαιδευτότροπος, ἐξουσίας ἀνευπειθύνου καὶ οὐσίας μεγαλοπλούτου κυριεύσας, τὸ μὲν πρῶτον κόρον ἐγέννησεν, εἶθ' ὕβριν, τὸ δὲ τελευταῖον ὄλεθρον ἑαυτῷ, καὶ συμφορὰς μεγάλας τῇ πατρίδι. ἀγοράζων

γὰρ οἰκετῶν πλῆθος, ὑβριστικῶς αὐτοῖς προσεφέρετο, στίγμασι σιδήρου χαράττων τὰ σώματα τῶν ἐλευθέρων μὲν ἐν πατρίσι γεγεννημένων, αἰχμαλωσίας δὲ καὶ δουλικῆς τύχης πεπειραμένων. καὶ τούτων τοὺς μὲν πέδαις δεσμεύων, εἰς τὰς συνεργασίας ἐνέβαλλε· τοὺς δὲ νομεῖς ἀποδεικνύων, οὔτ' ἐσθῆτας, οὔτε τροφὰς ἐχορήγει τὰς ἁρμοττούσας. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 599 sq.)

Ὅτι ὁ αὐτὸς Δαμόφιλος διὰ τὴν αὐθάδειαν καὶ τὴν ὠμότητα τῶν τρόπων, οὐκ ἦν ἡμέρα, καθ' ἣν οὐκ ἠκίζετό τινας τῶν οἰκετῶν ἐπ' αἰτίας οὐ δικαίας. οὐχ ἧττον δὲ ἡ γυνὴ τούτου Μεγαλλὶς χαίρουσα ταῖς ὑπερηφάνοις τιμωρίαις, ὠμῶς προσεφέρετο ταῖς θεραπαινίσι, καὶ τῶν οἰκετῶν τοῖς ὑποπεσοῦσι. καὶ διὰ τὴν ἐξ ἀμφοτέρων ὕβριν καὶ τιμωρίαν, ἀπεθηριώθησαν οἱ δοῦλοι πρὸς τοὺς κυρίους, καὶ διαλαβόντες μηδὲν ἔτι χεῖρον τῶν παρόντων αὐτοῖς κακῶν ἀπαντήσεσθαι.

Ὅτι κατὰ τὴν Σικελίαν ἦν τοῦ Δαμοφίλου θυγάτηρ, παρθένος μὲν τὴν ἡλικίαν, ἁπλότητι δὲ τρόπων καὶ φιλανθρωπίᾳ διαφέρουσα. αὕτη τοὺς μαστιζομένους ὑπὸ τῶν γονέων, ἀεὶ φιλοτίμως εἰώθει παρηγορεῖσθαι, καὶ τοῖς δεδεμένοις τῶν οἰκετῶν ἐπαρκοῦσα, διὰ τὴν ἐπιείκειαν θαυμαστῶς ὑπὸ πάντων ἠγαπᾶτο. καὶ τότ' οὖν τῆς προγεγενημένης χάριτος ξενολογησάσης αὐτῇ τὸν παρὰ τῶν οὐ πεπονθότων ἔλεον, οὐ μόνον οὐδεὶς ἐτόλμησε μεθ' ὕβρεως ἐπιβαλεῖν τῷ κόρῃ τὰς χεῖρας, ἀλλὰ πάντες ἄθικτον πάσης ὕβρεως τὴν ἀκμὴν αὐτῆς ἐτήρησαν προ-

χειρισαμενοι δ' ἐξ αὐτῶν τοὺς εὐθέτους, ὧν ἐκτενέστατος ἦν Ἑρμείας, ἀπήγαγον εἰς Κατάνην πρός τινας οἰκείους.

Ὅτι Εὔνος μετὰ τὸ ἀναγορευθηναι βασιλέα πάντας ἀνελὼν, ἐκλέψας μόνους· ἀφῆκε τοὺς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις κατὰ τὰς ἐκ τοῦ κυρίου συμπεριφορὰς ἐν τοῖς συνδείπνοις ἀποδεδεγμένους αὐτὸν, ἐν τῇ τε μαντικῇ, καὶ κατὰ τὰς τῆς τραπέζης δόσεις φιλανθρώπους. ὥστε θαυμᾶσαι τὴν τε τῆς τύχης περιπέτειαν, καὶ τὸ τὴν κατὰ τῶν εὐτελεστάτων εὐεργεσίαν ἀμειφθῆναι σὺν καιρῷ τηλικαύτῃ χάριτι. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 600 sq.)

* Olymp. CLXI, 3. a. C. 134. U. C. 620.

Ὅτι καὶ ἄλλη τις ἐγένετο ἀπόστασις δραπετῶν, καὶ σύστημα ἀξιόλογον. Κλέων γάρ τις Κίλιξ ἐκ τῶν περὶ τὸν Ταῦρον τόπων, συνήθης ὢν ἐκ παίδων τῷ ληστρικῷ βίῳ, καὶ κατὰ τὴν Σικελίαν νομεὺς γεγονὼς ἱπποφορβίων, οὐ διέλιπεν ὁδοιδοκῶν, καὶ παντοδαποὺς φόνους ἐπιτελούμενος. ὃς πυθόμενος τὴν κατὰ τὸν Εὔνουν προκοπὴν, καὶ τὰς τῶν μετ' αὐτοῦ δραπετῶν εὐημερίας, ἀποστάτης ἐγένετο· καὶ τινας τῶν πλησίων οἰκετῶν πείσας συναπονοήσασθαι, κατέτρεχε τὴν πόλιν τῶν Ἀκραγαντίνων καὶ τὴν πλησιόχωρον πᾶσαν.

*Ὅτι κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἄτταλος ὁ βασιλεὺς προσφάτως διαδεδεγμένος τὴν ἀρχὴν, ἀλλοτρίαν ἔσχε διάθεσιν τῶν προβεβασιλευκότων. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι χρη-

στότητι καὶ φιλανθρωπίᾳ χρώμενοι, ταῖς βασιλείαις ἐνευδαιμόνησαν· οὗτος δὲ γενόμενος ὠμὸς καὶ μιαιφόνος, πολλοὺς τῶν ὑπὸ τὴν βασιλείαν τεταγμένων ἀνηκέστοις συμφοραῖς καὶ σφαγαῖς περιέβαλε. τῶν δὲ πατρῴων φίλων τοὺς δυναστικωτάτους ὑποπτεύσας, ὡς κατ' αὐτοῦ τι βουλευσαμένους, ἔκρινε δεῖν ἅπαντας ἐκποδὼν ποιήσασθαι. ἐπιλεξάμενος οὖν τῶν βαρβάρων μισθοφόρων τοὺς ἀγριωτάτους εἰς φόνον, ἁπλήστους δὲ εἰς χρημάτων περιουσίαν, τούτους ἔν τισιν οἰκήμασι κατέκρυψεν ἐν τοῖς βασιλείοις, τῶν δὲ φίλων τοὺς ὑποπτευομένους μετεπέμπετο. παραγενομένων δὲ τῶν φίλων πάντας ἀπέκτεινεν, ἔχων ὑπηρέτας οἰκείους τῆς ἰδίας μιαιφονίας. εὐθὺς δὲ τέκνα καὶ γυναῖκας τούτων προσέταξε τῆς αὐτῆς τιμωρίας ἀξιῶσαι. τῶν δὲ ἄλλων φίλων τοὺς ἐπ' ἐξουσίᾳ στρατιωτῶν ἢ πόλεων τεταγμένους, οὓς μὲν ἐδολοφόνησεν, οὓς δὲ συλλαβὼν πανοικίους ἀνεῖλε. διὰ δὲ τὴν ὠμότητα μισηθεὶς, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἄρχομένων, ἀλλὰ καὶ τῶν πλησιοχώρων, πάντας τοὺς ὑποτεταγμένους ἐποίησε μετεώρους πρὸς καινοτομίαν.

Ὅτι Τιβέριος ὁ Γράκχος ἦν υἱὸς Τιβερίου δὶς ὑπατευκότος, καὶ πολέμους ἐπιφανεῖς καὶ μεγάλους πεχειρικότος, ἔτι δὲ καλῶς πεπολιτευμένου· θυγατριδοῦς δὲ Ποπλίου Σκιπίωνος, τοῦ καταπαπολεμηκότος Ἀννίβαν καὶ Καρχηδονίους. ἐξ ἀμφοτέρων δὲ τῶν γονέων ἐπισημοτάτου γένους πεφυκὼς, ἰδίᾳ πολὺ προεῖχε τῶν ἡλικιωτῶν συνέσει τε καὶ λόγου δεινότητι, καὶ τὸ σύνολον πάσῃ παιδείᾳ, καὶ δυνάμε-

νος παῤῥησίαν ἄγειν πρὸς τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἀντιπραττόντων. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 601.)

Olymp. CXLI, 4. a. C. 133. U. C. 621. Olymp. CLXII, 2. a. C. 130. U. C. 624.

Ὅτι οἱ Σύροι σὶ δραπέται τῶν αἰχμαλώτων τὰς χεῖρας ἀπέκοπτον· οὐκ ἀρκούμενοι ταῖς παρὰ τοὺς καρποὺς τομαῖς, ἀλλὰ σὺν αὐτοῖς τοῖς βραχίοσι συνακρωτηριάζοντες.

Ὅτι ἡ σύγκλητος δεισιδαιμονοῦσα ἐξαπέστειλεν εἰς Σικελίαν περὶ τοὺς Σιβύλλης χρησμοὺς κατὰ Σιβυλλιακὸν λόγιον· οἱ δὲ ἐπελθόντες καθ' ὅλην τὴν Σικελίαν τοὺς τῷ Δίτναίῳ Διὶ καθιδρυμένους βωμοὺς θυσιάσαντες, καὶ περιφράγματα ποιήσαντες, ἀβάτους ἀπέδειξαν τοὺς τόπους, πλὴν τοῖς ἔχουσι καθ' ἕκαστον πολίτευμα πατρίους θύειν θυσίας.

Ὅτι ἦν τις Γοργὸς Μοργαντῖνος ἐπικαλούμενος Κάμβαλος, πλούτῳ καὶ δόξῃ διαφέρων· ὃς ἐπὶ κυνηγίαν ὁρμήσας, καὶ περιπεσὼν λῃστηρίῳ δραπετῶν, ἔφευγε πεζὸς πρὸς τὴν πόλιν. ἀπαντήσαντος δὲ αὐτῷ Γοργοῦ τοῦ τούτου πατρὸς ἐφ' ἵππου, καὶ καθαλλομένου, καὶ παραδιδόντος τὸν ἵππον, ὅπως ἐφαλλόμενος ἀφιππεύσῃ πρὸς τὴν πόλιν, οὔθ' ὁ παῖς τὴν ἰδίαν σωτηρίαν τῆς τοῦ πατρὸς προείρινεν, οὔθ' ὁ πατὴρ προσεδέχετο τῷ τοῦ τέκνου θανάτῳ διαφυγεῖν τὸν κίνδυνον. δεομένων δὲ ἀλλήλων μετὰ δακρύων, καὶ διαφιλοτιμουμένων ὑπὲρ εὐσεβείας τε καὶ φιλοστοργίας, σύγκρισίν τε λαμβάνοντος ἤθους φιλοτέκνου πρὸς τρόπον φιλοπάτορα, συνέβη τοὺς λῃστὰς ἐπιφανέντας ἀμφοτέρους ἀνελεῖν.

Ὅτι ὁ τοῦ Δημύλιος υἱὸς Ζαβέλμιος, ἐζηλωκὼς τὰς τοῦ πατρὸς μιαιφονίας, μνησικακῶν δὲ ὑπὲρ τῶν τοῖς Θρᾳξὶ πραχθέντων, ἐπὶ τοσοῦτο προῆλθεν ὠμότητος καὶ παρανομίας, ὥστε τοὺς προσκόψαντας πανοικίοις τιμωρεῖσθαι· ἐπὶ γὰρ ταῖς τυχούσαις αἰτίαις τοὺς μὲν διεμέλιζε, τοὺς δὲ ἀνεστανρου, τοὺς δὲ καὶ ζῶντας ἐνέπριζε. γονέων δὲ ἐν ὄμμασι καὶ κόλποις ἐγκατέσφαζε τέκνα· καὶ πρανομῶν τὰ σώματα παρεσίθει τοῖς συγγενεστάτοις, ἀναπεύμενος τὰς παλαιὰς ἐκείνης Τηρέως ἢ Θυέστου θοινάς. οἱ δὲ Θρᾷκες συλλαβόντες τὸν Ζαβέλμιον, τὸ μὲν καθὸν αὐτὸν ἀντεδικιωθέναι σχεδὸν ἀδύνατον ὑπῆρχε. πῶς γὰρ ἐνδεχόμενον ἦν ἓν σῶμα τὴν εἰς ὅλον ἔθνος παρανομίαν γενομένην ἀναδέξασθαι; ὅμως δ' ἐκ τῶν ἐνδεχομένων ἐφιλοτιμήθησαν πᾶσαν ὕβριν καὶ τιμωρίαν προσαγαγεῖν τῷ σώματι.

Ὅτι ὁ Πτολεμαῖος ὁ Φύσκων προσαγορευόμενος, πυθόμενος τὴν τῆς Κλεοπάτρας πρὸς αὐτὸν ἀλλοτρίωσιν, καὶ οὐ δυνάμενος ὅλως αὐτὴν λυπῆσαι, πρᾶξιν ἀνοσιωτάτην ἐτόλμησεν ἐπιτελέσασθαι. μιμησάμενος γὰρ τὴν τῆς Μηδείας ὠμότητα καὶ μιαιφονίαν, τὸν κοινὸν αὐτοῦ τε κἀκείνης υἱὸν ἔσφαξεν ἐν τῇ Κύπρῳ, παῖδα μὲν ὄντα τὴν ἡλικίαν, ὀνομαζόμενον δὲ Μεμφίνην. οὐκ ἀρκεσθεὶς δὲ τῷ ἀσεβήματι τούτῳ, πολλῷ μείζονα μῦσος ἕτερον ἐπετελέσατο. ἀκρωτηριάσας γὰρ τὸ σῶμα τοῦ παιδὸς, καὶ ἑνθεὶς εἰς τινα κίστην, προσέταξέ τινι τῶν ὑπηρετῶν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν διακομίσαι. κατὰ τύχην δὲ σύνεγγυς ὄντων τῇ Κλεοπάτρᾳ τῶν γενεθλίων, τῇ

πρὸ τούτων νυκτὶ θεῖναι τὴν κίστην πρὸ τῶν βασιλείων παρεσκευάσατο. οὗ συντελεσθέντος, καὶ τῆς περιστάσεως ἐπιγνωσθείσης, ἡ Κλεοπάτρα πένθος ἦρτο, καὶ τὸ πλῆθος παντελῶς ἀπεθηριώθη πρὸς τὸν Πτολεμαῖον. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 602 sq.)

Olymp. CLXIII, 2. a. C. 127. U. C. 627. Olymp. CLXIV, 1. a. C. 124. U. C. 630.

Ὅτι ὁ στρατηγὸς Ἀντιόχου Ἀθήναιος πλεῖστα ἐν ταῖς ἐπιστασίαις εἰργασμένος κακὰ, τῆς φυγῆς κατάρξας καὶ τὸν Ἀντίοχον ἐγκαταλιπὼν, τῆς προσηκούσης καταστροφῆς ἔτυχε. διεκπεσόντος γὰρ αὐτοῦ πρός τινας κώμας ἠθικημένας ἐν ταῖς ἐπιστασίαις, οὐδεὶς αὐτὸν ἐδέξατο εἰς οἰκίαν, οὔτε τροφῆς μετέδοσαν, ἀλλὰ κατὰ τὴν χώραν φιλόμενος λιμῷ κατέστρεψε τὸν βίον.

Ὅτι ἀποσταλεὶς παρὰ Πτολεμαίου τοῦ πρεσβυτέρου Ἡγέλοχος στρατηγὸς ἐπὶ Μαρσύαν τὸν τῶν Ἀλεξανδρέων στρατηγὸν μετὰ δυνάμεως, αὐτόν τε ἐζώγρησε καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ δύναμιν ἅρδην ἀνεῖλεν. ἐπαναχθέντος δὲ τοῦ Μαρσύου πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ πάντων προσδοκώντων τιμωρίας αὐτὸν τεύξεσθαι τῆς μεγίστης, ἀπέλυσεν αὐτὸν τῶν ἐγκλημάτων. μετενόει γὰρ ἤδη, καὶ ταῖς φιλανθρωπίαις ἔσπευδε διορθώσασθαι τὴν τῶν ὄχλων πρὸς αὐτὸν ἀποθηρίωσιν.

Ὅτι Εὐήμερος ὁ τῶν Πάρθων βασιλεὺς, Τρικάνιος ὢν τὸ γένος, ὠμότητι δὲ ὑπερβάλλων πάντας τοὺς μνημονευομένους τυράννους, οὐκ ἄσημον ὁποῖον

τιμωρίας γένος ἀπέλιπε. πολλοὺς δὲ τῶν Βαβυλωνίων καὶ ἐπὶ ταῖς τυχούσαις αἰτίαις πανοικίους ἐξανδραποιδσάμενος, εἰς τὴν Μηδίαν ἐξέπεμψε, προστάξας λαφυροπωλῆσαι· καὶ τῆς Βαβυλῶνος τὴν ἀγορὰν, καί τινα τῶν ἱερῶν ἐνέπρησε, καὶ τὸ κράτιστον τῆς πόλεως διέφθειρε.

Ὅτι Ἀλέξανδρος ὁ Ζαβινᾶς ἐπικληθεὶς, ἀξιολόγων ἡγεμόνων ἀποστάτων Ἀντιπάντρου καὶ Κλονίου καὶ Ἀερόπου, τούτους καταλαβομένους Λαοδίκειαν ἐξεπολιόρκησεν· καὶ χρησάμενος μεγαλοψύχως αὐτοῖς, ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων. ἦν γὰρ πρᾶος καὶ συγγνωμονικὸς, ἔτι δὲ ἐν ταῖς ὁμιλίαις καὶ ἐν ταῖς ἐντεύξεσι προσηνής. ὧν χάριν διαφερόντως ὑπὸ τῶν πολλῶν ἠγαπᾶτο.

Ὅτι Σέξτου τὴν τῶν Γαλατῶν πόλιν ἑλόντος, καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ λαφυροπωλοῦντος, Κράτων τις ὄνομα, γεγονὼς φιλορώμαιος, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰς ὕβρεις καὶ βασάνους ὑπὸ τῶν ἀποστάντων πολιτῶν ὑπομεμενηκὼς, ἦγετο δέσμιος μετὰ τῶν ἄλλων αἰχμαλώτων. ἰδὼν δὲ χρηματίζοντα τὸν ὕπατον, καὶ δηλώσας ὅστις ἦν, καὶ ὅτι πολλοὺς καὶ πολλάκις ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὑποστὰς κινδύνους, ὥσπερ ὑπὲρ Ῥωμαίων πολιτευόμενος, οὐ μόνον αὐτὸς μεθ' ὅλης τῆς συγγενείας ἀπολυθεὶς ἀπέλαβε τὴν κτῆσιν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν εἰς τοὺς Ῥωμαίους εὔνοιαν, ἐξουσίαν ἔλαβεν ἐννακοσίους τῶν πολιτῶν ἐκ τῆς δουλείας ἐξελέσθαι. ὁ γὰρ ὕπατος μεγαλοψυχότερον τῆς ἰδίας ἐλπίδος αὐτῷ προσηνέχθη, πρὸ ὀφθαλμῶν τιθεὶς τοῖς Γαλάταις τὴν εἰς ἑκάτερον μέρος

τῶν Ῥωμαίων ὑπερβολὴν φιλανθρωπίας καὶ τιμωρίας. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 603 sq.)

Olymp. CLXIV, 2. a. C. 123. U. C. 631. Olymp. CLXIV, 4. a. C. 121. U. C. 633. Olymp. CLXVII, 2. a. C. 111. U. C. 643.

Ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος οὐ πιστεύων τοῖς ὄχλοις, διά τε τὴν ἀπειρίαν τῶν ἐν τῷ πολέμῳ κινδύνων, καὶ τὴν πρὸς τὰς μεταβολὰς ὀξύτητα, παρατάξασθαι μὲν οὐκ ἐτόλμησε, διενοεῖτο δὲ συσκευάσασθαι τὰ βασιλικὰ χρήματα, καὶ τὰ τῶν θεῶν ἀναθήματα συλῆσαι, καὶ μετὰ τούτων νυκτὸς ἀπάραι εἰς τὴν Ἑλλάδα. συλᾷν δὲ ἐπιβαλόμενος διά τινων βαρβάρων τὸ τοῦ Διὸς ἱερὸν, καὶ φωραθεὶς, ἐκινδύνευσε μὲν μετὰ τῆς δυνάμεως ἐκ χειρὸς τυχεῖν τῆς ἁρμοττούσης τιμωρίας· φθάσας δὲ καὶ διαδρὰς μετ' ὀλίγων, ἐπεβάλετο φεύγειν εἰς Σελεύκειαν. τῆς δὲ φήμης αὐτὸν καταταχούσης, οἱ Σελευκεῖς ἀκούσαντες τὰ περὶ τὴν ἱεροσυλίαν, ἀπέκλεισαν αὐτὸν τῆς πόλεως. ὁ δὲ ἀποπεσὼν καὶ ταύτης τῆς ἐπιβολῆς, ὥρμησε φεύγειν ἐπὶ τὸ Πισίδιον, ἀντεχόμενος τῶν παραθαλαττίων τόπων.

Ὅτι μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν Γράκχον ὑπὸ τοῦ ἰδίου δούλου, τῶν γεγονότων αὐτοῦ φίλων Λεύκιος Οὐϊτέλλιος πρῶτος ἐπιστὰς τῷ πτώματι αὐτοῦ, οὐχ ὅπως ἠχθέσθη τῇ συμφορᾷ τοῦ τετελευτηκότος· ἀλλὰ τὴν κεφαλὴν ἀφελὼν καὶ κομίσας πρὸς ἑαυτὸν εἰς οἶκον, ἰδίαν τινὰ πλεονεξίας ἐπίνοιαν καὶ ὠμότητος ὑπερβολὴν ἐπεδείξατο. ὁ γὰρ ὕπατος ἦν ἐπικεκηρυκὼς τῷ τὴν κεφαλὴν ἀπενέγκαντι δώσειν ἰσόσταθμον χρυσίον· ὁ δὲ τὸν τράχηλον διατρήσας καὶ τὸν ἐγκέφαλον ἐκκενώσας, ἐνέτηξεν ἀντὶ τούτου μό-

λυβδον. ἀναδοὺς δὲ τὴν κεφαλὴν ἐκομίσατο μὲν τὸ χρυσίον, κατεγνώσθη δὲ εἰς ἅπαντα τὸν βίον ἐπὶ προδοσίᾳ φιλίας. ὁμοίως δὲ οἱ Φλάκκοι διεχειρίσθησαν.

Ὅτι κατὰ τὴν Λιβύην παραταξαμένων ἀλλήλοις τῶν βασιλέων, Ἰογόρθας κρατήσας τῇ μάχῃ πολλοὺς ἀνεῖλε τῶν Νομάδων· ὁ δὲ Ἀτάρβας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καταφυγὼν εἰς Κίρτων, καὶ συγκλεισθεὶς εἰς πολιορκίαν, ἐξαπέστειλε πρεσβευτὰς εἰς Ῥώμην, μὴ περιϊδεῖν βασιλέα φίλον καὶ σύμμαχον κινδυνεύοντα· ἡ δὲ σύγκλητος ἔπεμψε πρέσβεις λύσειν τὴν πολιορκίαν οὐ προσιόντος δὲ Ἰογόρθα, πόλιν ἑτέρους ἔπεμψαν ἀξίωμα μεῖζον ἔχοντας. ὁμοίως δὲ καὶ τούτων ἀπράκτων ἐπανελθόντων, ὁ Ἰογόρθας περιταφρεύσας τὴν πόλιν ἐνδείᾳ κατεπόνησε τοὺς ἐν τῇ πόλει· τὸν δὲ ἀδελφὸν ἐξελθόντα μεθ' ἱκετηρίας, καὶ τῆς μὲν βασιλείας ἐξιστάμενον, τὸ δὲ ζῆν αἰτούμενον ἀπέσφαξεν, οὔτε ἐντραπεὶς οὔτε συγγένειαν, οὔτε τὸν τῆς ἱκεσίας νόμον. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν Ἰταλῶν τοὺς συμμαχήσαντας τἀδελφῷ, πάντας αἰκισάμενος ἀπέκτεινεν. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 604 sq.)

Ὅτι Νασικᾶς ὁ ὕπατος ὑπῆρχεν ἀνὴρ καὶ κατ' ἀρετὴν ἀξιόλογος, καὶ κατὰ τὴν εὐγένειαν θαυμαζόμενος. ἐξ ἐκείνου γὰρ ἦν τοῦ γένους, ἐξ οὗ τοὺς Ἀφρικανούς, καὶ τοὺς Ἀσιαγενεῖς, καὶ τοὺς Ἱσπάνους ὀνομάζεσθαι συμβέβηκεν. ὧν ὁ μὲν τὴν Λιβύην, ὁ δὲ τὴν Ἀσίαν, ὁ δὲ τὴν Ἱσπανίαν κατατρεψάμενος, ἔτυχε τῆς ἀπὸ τῶν πράξεων φερωνύμου προσηγορίας.

καὶ πρὸς δὲ τῇ κοινῇ τοῦ γένους δόξῃ, πατέρα καὶ πάππον ἔσχεν ἐπιφανεστάτους Ῥωμαίων. ἄμφω μὲν γὰρ προεκάθησαν τοῦ συνεδρίου, καὶ πρώτην ἐπεῖχον γνώμην μέχρι τῆς τελευτῆς. ὁ δὲ πάππος αὐτοῦ καὶ κατὰ δόγμα τῆς συγκλήτου, τῶν πλείστων ἄριστος ἐκρίθη· ἐν μὲν γὰρ τοῖς τῆς Σιβύλλης χρησμοῖς εὑρέθη γεγραμμένον, ὅτι δεῖ τοὺς Ῥωμαίους ἱδρύσασθαι νεὼν τῆς μεγάλης μητρὸς τῶν θεῶν, καὶ τῶν μὲν ἱερῶν τὴν καταγωγὴν ἐκ Πεσινοῦντος τῆς Ἀσίας ποιήσασθαι, τὴν δὲ ἐκδοχὴν αὐτῶν ἐν τῇ Ῥώμῃ γενέσθαι, παυδημεὶ τῆς ὑπαντήσεως. γεναμένης, καὶ τῶν τε ἀνδρῶν τὸν ἄριστον καὶ γυναικῶν ὁμοίως τὴν ἀγαθωτάτην, τούτους ἀφηγεῖσθαι τῆς ἀπαντήσεως, καὶ δέξασθαι τὰ ἱερὰ τῆς Θεᾶς. τῆς δὲ συγκλήτου πάντα συντελούσης κατὰ τὸν χρησμόν, ἐκρίθη τῶν μὲν ἀνδρῶν ἄριστος Πόπλιος Νασικᾶς, τῶν δὲ γυναικῶν Οὐαλερία. οὐ μόνον γὰρ τῇ πρὸς θεοὺς εὐσεβείᾳ διαφέρειν ἔδοξεν, ἀλλὰ καὶ πολιτικὸς ὑπῆρξε, καὶ σύνετος ἐκ τῶν τὴν γνώμην ἀποφαίνεσθαι. μετὰ γὰρ τὸν Ἀννιβιακὸν πόλεμον, Μάρκος μὲν Κάτων, ὁ ἐπικληθεὶς Δημοσθένης, εἰώθει λέγειν παρ' ἕκαστον ἐν τῇ συγκλήτῳ κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἰδίας γνώμης, Καρχηδόνα μὴ εἶναι. καὶ τοῦτο ἐποίει πολλάκις, οὐχ ὑποκειμένης περὶ τούτου βουλῆς, ἀλλ' ἑτέρων τινῶν ἀεὶ ζητουμένων. ὁ δὲ Νασικᾶς ἀεὶ τοὐναντίον ἀπεφαίνετο, Καρχηδόνα διὰ παντὸς εἶναι. ἑκατέρα μὲν οὖν ἀπόφασις ἐδόκει τῷ συνδρίῳ μεγάλην ἔχειν ἀναθεώρησιν· τοῖς δὲ διαφέρουσι τῇ φρονήσει πολὺ προτερεῖν ἡ τοῦ Νασίκα

διελαμβάνετο. οὐ γὰρ ἐκ τῆς ἄλλων ἀσθενείας ἔκριναν δεῖν θεωρεῖσθαι τὴν τῆς Ῥώμης ἰσχύν, ἀλλ' ἐκ τοῦ φαίνεσθαι τῶν μεγάλων μείζονα. πρὸς δὲ τούτοις, σωζομένης μὲν τῆς Καρχηδόνος ὁ ἀπὸ ταύτης φόβος ἠνάγκαζεν ὁμονοεῖν τοὺς Ῥωμαίους, καὶ τῶν ὑποτεταγμένων ἐπιεικῶς καὶ ἐνδόξως ἄρχειν· ὧν οὐδὲν κάλλιόν ἐστι πρὸς ἡγεμονίας διαμονήν τε καὶ αὔξησιν· ἀπολομένης δὲ τῆς ἀντιπάλου πόλεως, πρόδηλος ἦν ἐν μὲν τοῖς πολίταις ἐμφύλιος πόλεμος ἐσόμενος, ἐκ δὲ τῶν συμμάχων ἁπάντων μῖσος εἰς τὴν ἡγεμονίαν, διὰ τὴν εἰς αὐτοὺς ἐκ τῶν ἀρχόντων πλεονεξίαν τε καὶ παρανομίαν. ἅπερ ἅπαντα συνέβη τῇ Ῥώμῃ μετὰ τὴν τῆς Καρχηδόνος κατασκαφήν. καὶ γὰρ ἐπικίνδυνοι δημαγωγίαι, καὶ χώρας ἀναδασμοί, καὶ συμμάχων ἀποστάσεις μεγάλαι, καὶ ἐμφύλιοι πόλεμοι πολυτελεῖς καὶ φοβεροί, καὶ τἆλλα τὰ προαγορευθέντα ὑπὸ τοῦ Σκιπίωνος ἠκολούθησεν. ὁ τούτου δὲ υἱὸς πρεσβύτης ἦν τὴν ἡλικίαν, καὶ Τιβέριον Γράκχον τυραννεῖν ἐπιχειρήσαντα, ταῖς ἰδίαις χερσὶν ἀπέκτεινε, προηγούμενος τῆς συγκλήτου. τοῦ δὲ πλήθους ἀγανακτοῦντος καὶ τεθηριωμένου πρὸς τοὺς τὸν φόνον δράσαντας, ἔτι δὲ τῶν δημάρχων καθ' ἕνα τῶν συγκλητικῶν προαγαγόντων ἐπὶ τὰ ἔμβολα, καὶ ἐπερωτώντων τίς ἐστιν ὁ ἀνελών, οἱ μὲν ἄλλοι ἅπαντες κατεπτηχότες τὴν τῶν ὄχλων ὁρμὴν καὶ βίαν ἠρνοῦντο, καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἐξηλλάττοντο· ὁ δὲ Σκιπίων μόνος ὡμολόγησεν ὑφ' ἑαυτοῦ γεγονέναι τὴν ἀναίρεσιν, ἐπειπὼν ὡς τοὺς μὲν ἄλλους ὁ Γράκχος ἐλάνθανεν ἐπιτιθέ-

μενος τυραννίδι, ἑαυτὸν δὲ καὶ τὴν σύγκλητον οὐκ ἔλαθεν. ὁ δὲ ὄχλος καίπερ ἀγανακτῶν, ἡσύχασεν ἐντραπεὶς τὸ βάρος καὶ τὴν παῤῥησίαν τἀνδρός. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ τούτου υἱὸς κατὰ τὸν ὑποκείμενον ἐνιαυτὸν τελευτήσας, ἀδωροδόκητος μὲν ἅπαντα τὸν βίον διετέλεσε· μετασχὼν δὲ τῆς φιλοσοφίας, καὶ τῷ βίῳ πρὸς ἀλήθειαν, ἀλλ' οὐ τοῖς λόγοις μόνοις φιλοσοφήσας, ἀκόλουθον ἔσχε τῇ τοῦ γένους διαδοχῇ καὶ τὴν τῆς ἀρετῆς κληρονομίαν. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 605 sq.)

Ὅτι ὁ Ἀντίοχος ὁ Κυζικηνὸς ἀρτίως παρειληφὼς τὴν βασιλείαν, ἐξέπεσεν εἰς μέθας καὶ τρυφὴν ἀγεννῆ, καὶ ζηλώματα βασιλείας ἀλλοτριώτατα. ἔχαιρε γὰρ μίμοις καὶ προδίκταις, καὶ καθόλου πᾶσι τοῖς θαυματοποιοῖς, καὶ τὰ τούτων ἐπιτηδεύματα μανθάνειν ἐφιλοτιμεῖτο. ἐπετήδευσε δὲ καὶ νευροσπαστεῖν, καὶ δι' αὐτοῦ κινεῖν ζῶα πεντάπηχα κατάχρυσα καὶ κατάχρυσα, καὶ ἕτερα πλείονα τοιαῦτα μηχανήματα. σὺν εἶχε δὲ ἑλεπόλεων οὐδὲ ὀργάνων πολιορκητικῶν κατασκευάς· ἃ καὶ δόξαν μεγάλην καὶ χρείας ἀξιολόγους ἂν παρέσχετο. ἐνεθουσία δὲ καὶ πρὸς κυνηγεσίας ἀκαίρους, καὶ πολλάκις νύκτωρ λάθρα τῶν φίλων μετὰ δυοῖν ἢ τριῶν οἰκετῶν ἐξιὼν ἐπὶ τὴν χώραν, ἐκυνήγει λέοντας, καὶ παρδάλεις, καὶ ὗς ἀγρίους· παραβόλως δὲ συμπλεκόμενος ἀλόγοις θηρίοις, πολλάκις ἦλθεν εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους. (Excerpt de Virt. et Vit. pag. 606 sq.)

Olymp. CLXVIII, 1. a. C. 108. U. C. 646.

Ὅτι Μικίψας ὁ Μασσανασσου υἱὸς τοῦ Νο-

μάδων βασιλέως, εἶχε καὶ ἄλλους υἱοὺς πλείους, μάλιστα δὲ προτετιμημένους Ἀτάρβαν τὸν πρεσβύτερον τῶν παίδων, καὶ Ἰάμψαμον καὶ Μικίψαν· ὃς ἐπιεικέστατος τῶν κατὰ Λιβύην βασιλέων γενόμενος, καὶ πολλοὺς τῶν πεπαιδευμένων Ἑλλήνων μεταπεμπόμενος συνεβίου τούτοις· πολλὴν δὲ ἐπιμέλειαν ποιούμενος παιδείας, μάλιστα δὲ φιλοσοφίας, ἐνεγήρασε τῇ δυναστείᾳ καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ.

Ὅτι Κοντωνιατός τις ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλατικῆς πόλεως τῆς οὕτω καλουμένης Ἰοντούρας, συνέσει καὶ στρατηγίᾳ διάφορος ἦν· φίλος δὲ καὶ σύμμαχος Ῥωμαίων, ὡς ἂν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις διατετριφὼς ἐν Ῥώμῃ, καὶ κεκοινωνηκὼς ἀρετῆς καὶ ἀγωγῆς νομίμου, διὰ Ῥωμαίων δὲ παρειληφὼς τὴν ἐν Γαλατίᾳ βασιλείαν.

Ὅτι ὁ Μάριος εἷς ὢν τῶν συμβούλων καὶ τῶν πρεσβευτῶν ὑπὸ τῶν στρατηγῶν παρεθεωρεῖτο, ταπεινότατος ὢν τῶν πρεσβευτῶν τῇ δόξῃ. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τοῖς ἀξιώμασι καὶ ταῖς εὐγενείαις ὑπερέχοντες, μεγάλης ἀποδοχῆς ἐτύγχανον ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ· οὗτος δὲ δοκῶν γεγονέναι δημοσιώνης, καὶ τὰς ὑποδεεστέρας ἀρχὰς μόγις εἰληφώς, ἐν ταῖς εἰς δόξαν προαγωγαῖς παρεθεωρεῖτο. καὶ τῶν μὲν ἄλλων ἕκαστος περιφεύγων πᾶσαν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἔργοις κακοπάθειαν, ῥᾳθυμίαν καὶ ῥᾳστώνην. οὗτος δὲ πρὸς τοὺς ἐν ταῖς μάχαις κινδύνους πολλάκις ἡγεμὼν ἐκπεμπόμενος, τὴν μὲν ἐκ τούτων ἀτιμίαν προσεποιεῖτο· ὅμως δὲ αὐτὸν εἰς τὰς τοιαύτας λειτουργίας ἐπιδιδοὺς, πολλὴν ἐμπειρίαν περιεποιή-

σατο τῶν πολεμικῶν ἔργων. ὧν δὲ εὐφυὴς πρὸς ἀγῶνας καὶ κινδύνους, καὶ τούτους ὑπομένων προθύμως, ταχὺ μεγάλην ἐκτήσατο δύναμιν καὶ δόξαν ἐπ' ἀνδρείᾳ. ἐπιεικῶς δὲ τοῖς στρατιώταις προσφερόμενος, καὶ ταῖς ὠφελείαις, καὶ ταῖς ὁμιλίαις, καὶ συμπεριφοραῖς κεχαρισμέναις τοῖς ὑπηρετημένοις χρώμενος, μεγάλην εὔνοιαν ἐν τοῖ στρατεύεσθαι περιεποιήσατο. πάντες γὰρ τῆς εὐεργεσίας χάριν ἀποδιδόντες, ἐν ταῖς μετὰ τοῦτου μάχαις φιλοτιμώτερον ἠγωνίζοντο, συναύξοντες αὐτοῦ τὴν ἡγεμονίαν. εἰ δὲ τύχοί τις τῶν ἄλλων πρεσβευτῶν ἡγούμενος, ἐθελοκακοῦντες ἀπεδειλίων κατὰ τοὺς ἀναγκαιοτάτους καιρούς. καὶ συνέβαινε κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν μὲν ταῖς τῶν ἄλλων ἡγεμονίαις Ῥωμαίους ἡττᾶσθαι, κατὰ δὲ τὰς τοῦ Μαρίου παρουσίας ἀεὶ νικᾶν. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 606 sq.)

Olymp. CLXVIII, 3. a. C. 106. U. C. 648.

Ὅτι Βόκχος ὁ κατὰ τὴν Λιβύην βασιλεύων, πολλὰ καταμεμψάμενος τοῖς πείσασιν αὐτὸν πολεμεῖν τοῖς Ῥωμαίοις, πρέσβεις ἔπεμψε πρὸς τὸν Μάριον· περὶ μὲν τῶν ἡμαρτημένων αἰτούμενος συγγνώμην· ἀξιῶν δὲ φιλίαν συνθέσθαι, καὶ πολλὰ καταπαγγελλόμενος χρήσιμος ἔσεσθαι Ῥωμαίοις. τοῦ δὲ Μαρίου κελεύσαντος περὶ τούτων πρεσβεύειν πρὸς τὴν σύγκλητον, ὁ μὲν βασιλεὺς ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Ῥώμην πρεσβευτὰς περὶ τούτων. ἡ δὲ σύγκλητος αὐτοῖς ἀπόκρισιν ἔδωκεν, ἁπάντων τεύξεσθαι τῶν φιλανθρωπιῶν τὸν Βόκχον, ἐὰν Μάριον πείσῃ. τοῦ δὲ Μαρίου σπεύδοντος αἰχμάλωτον λαβεῖν Ἰο-

γόρθαν τὸν βασιλέα, ὑπακούσας ὁ Βόκχος καὶ μεταπεμψάμενος τοῦτον, ὡς περί τινων κοινῇ συμφερόντων διαλεξόμενος, συνέλαβε τὸν Ἰογόρθαν· καὶ δήσας παρέδωκε Λευκίῳ Σύλλᾳ τῷ ταμίᾳ, τῷ πρὸς τὴν παράπεμψιν ἐκπεμφθέντι. τῇ δὲ τούτου συμφορᾷ, τὴν ἰδίαν σωτηρίαν πορισάμενος, διελύθη τῆς παρὰ τῶν Ῥωμαίων τιμωρίας. (Excerpt. de Legat. XXXIII, pag. 630 sq.)

E LIBRO XXXVI.

Olymp. CLXIX, 1. a. C. 104. U. C. 650. Olymp. CLXIX, 2. a. C. 103. U. C. 651.

Ὅτι ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἐν Ῥώμῃ, καθ' οὓς Μάριος μὲν τοὺς κατὰ Λιβύην βασιλεῖς Βόκχον καὶ Ἰουγούρθαν κατεπολέμησε μεγάλῃ παρατάξει, καὶ πολλὰς μὲν τῶν Λιβύων μυριάδας ἀνεῖλεν, ὕστερον δὲ αὐτὸν Ἰουγούρθαν συλληφθέντα ὑπὸ Βόκχου, ὥστε τυχεῖν συγγνώμης παρὰ Ῥωμαίων, ὑπὲρ ὧν αὐτοῖς κατέστη πρὸς πόλεμον, λαβὼν ἐκεῖθεν αἰχμάλωτον εἶχε· μεγίστοις δὲ πταίσμασι τοῖς κατὰ Γαλατίαν, τῶν Κίμβρων πολεμούντων, Ῥωμαῖοι περιπεσόντες, ἠθύμουν· κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἥκόν τινες ἀπὸ Σικελίας, ἀπόστασιν ἀγγέλλοντες οἰκετῶν εἰς πολλὰς ἀριθμουμένων μυριάδας· οὗ προσαγγελθέντος, ἐν πολλῇ περιστάσει τὸ Ῥωμαϊκὸν ἅπαν συνεχόμενον διετέλει· ὡς ἂν στρατιωτῶν

ἐπιλέκτων σχεδὸν ἑξακισμυρίων ἐν τῷ πρὸς Κίμβρους κατὰ Γαλατίαν πολέμῳ διολωλότων, καὶ ἀπόρων ὄντων εἰς ἀποστολὴν στρατιωτῶν λογάδων. πρὸ δὲ τῆς κατὰ Σικελίαν τῶν δούλων ἐπαναστάσεως, ἐγένοντο κατὰ τὴν Ἰταλίαν πλείους ἀποστάσεις ὀλιγοχρόνιοι καὶ μικραί· καθάπερ τοῦ δαιμονίου προσημαίνοντος τὸ μέγεθος τῆς ἐσομένης κατὰ τὴν Σικελίαν ἐπαναστάσεως. πρώτη μὲν ἡ περὶ Νουκερίαν, τριάκοντα οἰκετῶν συνωμοσίαν ποιησαμένων, καὶ ταχὺ κολασθέντων· δευτέρα ἡ περὶ τὴν Καπύην, διακοσίων οἰκετῶν ἐπαναστάντων, καὶ ταχὺ καταλυθέντων· τρίτη δὲ παράδοξος γέγονε. τὶς ἦν Τίτος Μενούϊτιος, ἱππεὺς μὲν Ῥωμαίων, μεγαλοπλούτου δὲ πατρὸς παῖς. οὗτος ἠράσθη θεραπαινίδος ἀλλοτρίας, κάλλει διαφερούσης. συμπλακεὶς δ' αὐτῇ, εἰς ἔρωτα παράδοξον αὐτῆς ἐμπεσὼν, ἐξηγόρασεν αὐτὴν (οὕτω τε μανιώδους ἔρωτος βιαζομένου, καὶ τοῦ κυρίου τῆς κόρης τὴν πρᾶσιν μόλις κατανεύσαντος) ταλάντων Ἀττικῶν ἑπτά, καὶ χρόνον ὥρισε, καθ' ὃν ἀποτίσει τὸ χρέος. ἐπιστεύετο δὲ διὰ τὴν πατρῴαν περιουσίαν. ἐνστάντος δὲ τοῦ ὁρισθέντος, καὶ μὴ ἔχων ἀποδοῦναι, πάλιν ἔταξε τριάκοντα ἡμερῶν προθεσμίαν. ὡς δὲ καὶ ταύτης ἐπιστάσης οἱ μὲν ἀπῄτουν, ὁ δὲ οὐδὲν πλέον εἶχεν ἀνύειν, ὁ δ' ἔρως ἤκμαζεν, ἐπεχείρησε πράξει παραλογωτάτῃ. ἐπιβουλεύει μὲν γὰρ τοὺς ἀπαιτοῦντας, ἑαυτῷ δὲ μοναρχικὴν ἐξουσίαν περιέθηκε· συναγοράσας γὰρ πεντακοσίας πανοπλίας, καὶ χρόνον τῆς τιμῆς συν-

τάξας, καὶ πιστευθεὶς, λάθρα πρὸς ἄγριόν τινα παρακομίσας, τοὺς ἰδίους ἀνέστησε πρὸς ἀπόστασιν οἰκέτας τετρακοσίους ὄντας. εἶτα ἀναλαβὼν διάδημα, καὶ περιβόλαιον πορφυροῦν, καὶ ῥαβδούχους, καὶ τὰ ἄλλα εὔσημα τῆς ἀρχῆς, καὶ βασιλέα ἑαυτὸν συνεργίᾳ τῶν δούλων ἀναδείξας, τοὺς μὲν ἀπαιτοῦντας τὴν τιμὴν τῆς κόρης ῥαβδίσας, ἐπελέκισεν, ἐξοπλίσας δὲ τοὺς οἰκέτας, ἐπῄει τὰς σύνεγγυς ἐπαύλεις· καὶ τοὺς μὲν προθύμως συναφισταμένους καθώπλιζε, τοὺς δ' ἀντιπράττοντας ἀνῄρει. ταχὺ δὲ συναγαγὼν στρατιώτας πλείους τῶν ἑπτακοσίων, καὶ τούτους εἰς ἑκατονταρχίας καταλέξας, ἐνεβάλλετο χάρακα, καὶ τοὺς ἀφισταμένους ὑπεδέχετο. τῆς δ' ἀποστάσεως εἰς Ῥώμην ἀπαγγελθείσης, ἡ σύγκλητος ἐμφρόνως περὶ αὐτῆς ἐβουλεύσατο, καὶ κατώρθωσε. τῶν γὰρ κατὰ πόλεν στρατηγῶν ἀπέδειξεν ἕνα πρὸς τὴν τῶν θραπετῶν σύλληψιν, Λεύκιον Λούκουλλον. οὗτος δὲ αὐθημερὸν ἐκ τῆς Ῥώμης ἐπιλέξας στρατιώτας ἑξακοσίους, εἰς τὴν Καπύην ἦλθε, συναθροίσας πεζοὺς μὲν τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ τετρακοσίους. ὁ δὲ Οὐέττιος τὴν ὁρμὴν τοῦ Λουκούλλου πυθόμενος, κατελάβετο λόφον καρτερὸν, ἔχων τοὺς πάντας πλείον τῶν τρισχιλίων καὶ πεντακοσίων. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, συμβολῆς γενομένης, ἐπλεονέκτησαν οἱ θραπέται, ἐκ τόπων ὑπερδεξίων μαχόμενοι· μετὰ δὲ ταῦτα τὸν μὲν στρατηγὸν τοῦ Οὐέττιου Ἀπολλώνιον διαφθείρας ὁ Λούκουλλος, καὶ τῇ θηριώδει πίστει τὴν ἄφεσιν τῆς τιμωρίας βεβαιώσας, ἔπεισεν αὐτὸν προδό-

τὴν γενέσθαι τῶν συναποστατῶν· διὸ καὶ τούτου συνεργοῦντος τοῖς Ῥωμαίοις, καὶ τὰς χεῖρας προσφέροντος τῷ Οὐεττίῳ, φοβηθεὶς τὴν ἐκ τῆς ἁλώσεως τιμωρίαν, ἑαυτὸν ἀπέσφαξεν· αὐτίκα συναπολωλότων καὶ τῶν τῆς ἀποστάσεως κοινωνησάντων, πλὴν τοῦ προδόντος Ἀπολλωνίου. καὶ ταῦτα μὲν πρὸ τῆς κατὰ Σικελίαν, ὥσπερ προοιμιαζόμενα ταύτην, μεγίστης ἀποστάσεως· ἥτις ἀρχὴν ἔλαβε τοιαύτην. κατὰ τὴν ἐπὶ τοὺς Κίμβρους τοῦ Μαρίου στρατείαν, ἔδωκεν ἡ σύγκλητος ἐξουσίαν τῷ Μαρίῳ, ἐκ τῶν πέραν θαλαττῶν ἐθνῶν μεταπέμπεσθαι συμμαχίαν. ὅθεν Μάριος ἐξέπεμψε πρὸς Νικομήδην τὸν τῆς Βιθυνίας βασιλέα περὶ βοηθείας. ὁ δὲ ἀπόκρισιν ἔδωκε, τοὺς πλείους τῶν Βιθυνῶν ὑπὸ τῶν δημοσίων διαρπαγέντας δουλεύειν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. τῆς δὲ συγκλήτου ψηφισαμένης, ὅπως μηδεὶς σύμμαχος ἐλεύθερος ἐν ἐπαρχίᾳ δουλεύῃ, καὶ τῆς τούτων ἐλευθερώσεως οἱ στρατηγοὶ πρόνοιαν ποιῶνται, τότε κατὰ τὴν Σικελίαν ὢν στρατηγὸς Λικίνιος Νερούας, ἀπολούθως τῷ δόγματι συχνοὺς τῶν δούλων ἠλευθέρωσε, κρίσεις προθείς· ὡς ἐν ὀλίγαις ἡμέραις πλείους τῶν ὀκτακοσίων τυχεῖν τῆς ἐλευθερίας. καὶ ἦσαν πάντες οἱ κατὰ τὴν νῆσον δουλεύοντες μετέωροι πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. οἱ δ' ἐν ἀξιώματι συνδραμόντες, παρεκάλουν τὸν στρατηγὸν, ἀποστῆναι ταύτης τῆς ἐπιβολῆς. ὁ δ' εἴτε χρήμασι πεισθείς, εἴτε χάρισι δουλεύσας, τῆς μὲν τῶν κρινηρίων τούτων σπουδῆς ἀπέστη, καὶ τοὺς προσιόντας ἐπὶ τὸ τυχεῖν τῆς

ἐλευθερίας ἐπιπλήτων, εἰς τοὺς ἰδίους κυρίους προσέταττεν ἐπαναστρέφειν· οἱ δὲ δοῦλοι συστραφέντες, καὶ τῶν Συρακουσῶν ἀπαλλαγέντες, καὶ καταφυγόντες εἰς τὸ τῶν Παλικῶν τέμενος, διελάλουν πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ ἀποστάσεως. ἐκεῖθεν ἐν πολλοῖς τόποις τῆς τῶν οἰκετῶν τόλμης ἐκδήλου γενομένης, πρῶτοι τῆς ἐλευθερίας ἀντεποιήσαντο, κατὰ τὴν Ἀγκυλίων χώραν, ἀδελφῶν δυεῖν μεγαλοπλούτων οἰκέται τριάκοντα, ὧν ἡγεῖτο Ὀάριος ὄνομα· οἳ πρῶτον μὲν νυκτὸς κοιμωμένους τοὺς ἰδίους δεσπότας ἀπέσφαξαν· εἶτα ἐπὶ τὰς γειτνιώσας ἐπαύλεις παρελθόντες παρεκάλουν ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν τοὺς δούλους. καὶ ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ συνέδραμον πλείους τῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι, καὶ καταλαβόμενοι χωρίον φύσει ὀχυρόν, τοῦτο μᾶλλον ἐπωχύρωσαν, προσδεξάμενοι καὶ ἑτέρους δούλους ὡπλισμένους ὀγδοήκοντα. ὁ δὲ στρατηγὸς τῆς ἐπαρχίας Δικίνιος Νερσοὺας κατὰ τάχος αὐτοῖς ἐπελθὼν, καὶ πολιορκῶν, ἄπρακτον ἔσχε τὴν σπουδήν. ἐπεὶ δὲ βία ἀνάλωτον τὸ φρούριον ἑώρα, ἐπὶ τὴν προδοσίαν ὁρᾷ, καὶ σωτηρίας ὑποσχέσεσι Γάϊον Τιτίνιον, ἐπικαλούμενον Γαδαῖον, ἀναπείσας (ἦν δ' οὗτος πρὸ δυεῖν ἐτῶν καταδικασθεὶς μὲν θανάτῳ, τὴν τιμωρίαν δ' ἐκφυγὼν, καὶ πολλοὺς τῶν κατὰ τὴν χώραν ἐλευθέρων κατὰ λῃστείαν ἀναιρῶν, οὐδένα δὲ τῶν οἰκετῶν παραλυπῶν) εἶχεν ὑπηρέτην τοῦ σκοποῦ. οὗτος ἔχων αὐτῷ πιστοὺς οἰκέτας ἱκανοὺς πρόσεισι τῷ φρουρίῳ τῶν ἀποστατῶν, ὡς δὴ συμμεθέξων τοῦ κατὰ Ῥωμαίων πολέμου. εὐμενῶς δὲ

καὶ φιλοφρόνως προσδεχθεὶς, ἥρέθη διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ στρατηγὸς, καὶ προῦδωκε τὸ φρούριον. τῶν δ' ἀποστατῶν οἱ μὲν, μαχόμενοι κατεκόπησαν· οἱ δὲ, τὴν ἀπὸ τῆς ἁλώσεως δεδιότες τιμωρίαν, ἑαυτοὺς κατεκρήμνισαν. ἡ μὲν οὖν πρώτη τῶν δραπετῶν στάσις κατελύθη τὸν εἰρημένον τρόπον.

Τῶν δὲ στρατιωτῶν πρὸς τὰ οἰκεῖα ἤθη ἀπολυθέντων, ἦκόν τινες ἀπαγγέλλοντες, ὅτι Ἰύπλιον Κλόνιον, γενόμενον ἵππέα Ῥωμαίων, ἐπαναστάντες οἱ δοῦλοι κατέφαξαν ὀγδοήκοντα ὄντες· καὶ ὅτι πλῆθος ἀγείρουσι. καὶ ὁ μὲν στρατηγὸς ἑτέρων βουλαῖς παρακρουσθεὶς, ἤδη καὶ τῶν πλείστων στρατιωτῶν ἀπολελυμένων, καιρὸν παρεῖχε διὰ τῆς ἀναβολῆς τοῖς ἀποστάταις βέλτιον αὑτοὺς ἀσφαλίσασθαι. προῆγε δὲ μετὰ τῶν ἐνόντων στρατιωτῶν, καὶ διαβὰς τὸν Ἄλβαν ποταμὸν, παρῆλθε τοὺς ἀποστάτας διατρίβοντας ἐν ὄρει καλουμένῳ Καπριανῷ, καὶ κατήντησεν εἰς πόλιν Ἡράκλειαν. ἐκ γὰρ τοῦ μὴ προσβαλεῖν αὐτοῖς τὸν στρατηγὸν, ἀτολμίαν αὐτοῦ διαφημίσαντες, συχνοὺς ἀνέσειον τῶν οἰκετῶν. καὶ πολλῶν συῤῥεόντων, καὶ τὸν δυνατὸν τρόπον εἰς μάχην παρασκευαζομένων, ἐν ἑπτὰ ταῖς πρώταις ἡμέραις καθωπλίσθησαν πλείους τῶν ὀκτακοσίων. ἐφεξῆς δ' ἐγίνοντο τῶν δισχιλίων οὐκ ἐλάττους. πυθόμενος δ' ἐν Ἡρακλείᾳ τὴν αὔξησιν αὐτῶν ὁ στρατηγὸς, ἡγεμόνα προεχειρίσατο Μάρκον Τιτίνιον, δοὺς αὐτῷ στρατιώτας τοὺς ἐκ τῆς Ἴννης φρουροὺς ἑξακοσίους. οὗτος δὲ μάχῃ προσβαλὼν τοῖς ἀποστάταις (ἐπεὶ καὶ τῷ πλήθει καὶ ταῖς δυσχωρείαις

ἐπλεονεκτουν ἐκεῖνοι) ἐτράπη σὺν τοῖς περὶ αὐτόν· πολλῶν μὲν ἀναιρεθέντων, τῶν δὲ λοιπῶν ῥιψάντων τὰ ὅπλα, καὶ φυγῇ μόλις διασωθέντων. καὶ οἱ ἀποστάται ὅπλων τε εὐπορήσαντες τοσούτων ἀθρόον, καὶ νίκης, θρασύτερον εἴχοντο τῶν ἔργων, καὶ πάντες τῶν δούλων ἐμετεωρίζοντο πρὸς ἀπόστασιν. καὶ πολλῶν καθημέραν ἀφισταμένων, σύντομον καὶ παράδοξον ἐλάμβανον αὔξησιν· ὡς ἐν ὀλίγαις ἡμέραις πλείους γενέσθαι τῶν ἑξακισχιλίων. ὅτε δὴ καὶ εἰς ἐκκλησίαν συνελθόντες, καὶ βουλῆς προτεθείσης, πρῶτον μὲν εἵλοντο βασιλέα τὸν ὀνομαζόμενον Σαλούϊον, δοκοῦντα τῆς ἱεροσκοπίας ἔμπειρον εἶναι, καὶ γυναικείαις θέαις αὐλομανοῦντα. οὗτος βασιλεύσας, πόλεις μὲν ἀργίας καὶ τρυφῆς νομίζων, ἐξέκλινε· εἰς τρία δὲ μερίσας τοὺς ἀποστάτας, καὶ ἴσους ἡγεμόνας ἐγκαταστήσας ταῖς μερίσι, προσέταξεν ἐπιέναι τὴν χώραν, καὶ πρὸς ἕνα τόπον καὶ καιρὸν ἅπαντας ἀπαντᾷν. διὸ πολλῶν ἐκ τῆς ἐπελασίας ἄλλων τε ζώων καὶ ἵππων εὐπορήσαντες, ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ κατεσκευάσθησαν ἱππεῖς μὲν πλείους τῶν δισχιλίων, πεζοὶ δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν δισμυρίων, ἤδη καὶ γυμνασίαις πολεμικαῖς ἐνδιαπρέποντες. προσπεσόντες οὖν ἄφνω πόλει ὀχυρᾷ Μοργαντίνῃ, προσβολὰς ἐνεργεῖς καὶ συνεχεῖς ἐποιοῦντο. ὁ δὲ στρατηγὸς ὡς βοηθῶν τῇ πόλει ἐπελθὼν, νυκτοπορίᾳ χρησάμενος, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ Ἰταλιώτας τε καὶ ἐκ Σικελίας σχεδὸν στατιώτας μυρίους, κατέλαβε τοὺς ἀποστάτας ἀσχολουμένους περὶ τὴν πολιορκίαν, καὶ ἐπιθέμενος αὐτῶν τῇ παρεμβολῇ.

καὶ εὑρὼν ὀλίγους μὲν τοὺς φυλάττοντας, πλῆθος δὲ γυναικῶν αἰχμαλώτων, καὶ λείας ἄλλης παντοδαπῆς, ῥᾳθίως ἐξεῖλε τὴν στρατοπεδείαν. καὶ ταύτην μὲν διήρπασεν, ἐπὶ δὲ τὴν Μοργαντίνην ἦγεν. οἱ δ' ἀποστάται ἐξαίφνης ἀντεπιθέμενοι, καὶ ὑπερδέξιον τὴν τάξιν ἔχοντες, βιαίως τε ἐπιῤῥήξαντες, εὐθὺς ἐπὶ προτερήματος ἦσαν, οἱ δὲ τοῦ στρατηγοῦ ἐτράπησαν πρὸς φυγήν. τοῦ δὲ βασιλέως τῶν ἀποστατῶν κήρυγμα ποιησαμένου, μηδένα κτείνειν τῶν τὰ ὅπλα ῥιπτούντων, οἱ πλεῖστοι ῥιπτοῦντες ἔφυγον. καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ καταστρατηγήσας τοὺς πολεμίους ὁ Σαλούϊος, τήν τε παρεμβολὴν ἀπεκαύσατο, καὶ περιβόητον νίκην ἀπενεγκάμενος πολλῶν ὅπλων ἐπωρίευσεν. ἀπέθανον δὲ ἐν τῇ μάχῃ τῶν Ἰταλιωτῶν τε καὶ Σικελῶν οὐ πλείους ἑξακοσίων, διὰ τὴν τοῦ κηρύγματος φιλανθρωπίαν, ἑάλωσαν δὲ περὶ τετρακισχιλίους. ὁ δὲ Σαλούϊος, πολλῶν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κατορθώματος συῤῥεόντων, διπλασιάσας τὴν ἰδίαν δύναμιν, ἐκράτει τῶν ὑπαίθρων. καὶ πολιορκεῖν πάλιν ἐπιχείρει τὴν Μοργαντίναν, κήρυγμα δοὺς τοῖς ἐν αὐτῇ δούλοις, τὴν ἐλευθερίαν. τῶν δὲ κυρίων ἀντιπροτεινόντων αὐτοῖς ταύτην, εἰ ἀφίσι συναγωνίσαιντο, εἵλοντο μᾶλλον τὴν ἀπὸ τῶν κυρίων, καὶ προθύμως ἀγωνισάμενοι, ἀπετρίψαντο τὴν πολιορκίαν. ὁ δὲ στρατηγὸς μετὰ ταῦτα τὴν ἐλευθερίαν ἀνασῴσας, αὐτομολῆσαι τοὺς πλείστους παρεσκεύασε τοῖς ἀποστάταις. περὶ δὲ τὴν Λεγεσταίων καὶ Λιλυβαιτῶν χώραν, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων τῶν πλησιοχώρων, ἐνέσει πρὸς ἀπόστα-

σιν τὰ πλήθη τῶν οἰκετῶν. γίνεται δὲ τούτων ἀρχηγὸς, Ἀθηνίων ὄνομα, ἀνὴρ ἀνδρεῖα διαφέρων, Κίλιξ τὸ γένος. οὗτος οἰκονόμος ὢν δυοῖν ἀδελφῶν μεγαλοπλούτων, καὶ τῆς ἀστρομαντικῆς πολλὴν ἔχων ἐμπειρίαν, ἔπεισε τῶν οἰκετῶν πρῶτον μὲν τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν τεταγμένους περὶ διακοσίους ὄντας, ἔπειτα τοὺς γειτνιῶντας· ὥστε ἐν πέντε ἡμέραις συναχθῆναι πλείους τῶν χιλίων. ὑπὸ δὲ τούτων αἱρεθεὶς βασιλεὺς, καὶ διάδημα περιθέμενος, ἐναντίαν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀποστάταις τὴν διάθεσιν ἐποιεῖτο. οὐ γὰρ προσεδέχετο πάντας τοὺς ἀφισταμένους· ἀλλὰ τοὺς ἀρίστους ποιούμενος στρατιώτας, τοὺς ἄλλους ἠνάγκαζε μένοντας ἐπὶ τῶν προγεγενημένων ἐργασιῶν, ἐπιμελεῖσθαι τῆς ἰδίας ἕκαστον οἰκονομίας καὶ τάξεως· ἐξ ὧν καὶ τροφὰς ἀφθόνους τῶν στρατιωτῶν ἐχορηγεῖτο. προσεποιεῖτο δὲ, τοὺς θεοὺς αὐτῷ διὰ τῶν ἄστρων προσημαίνειν, ὡς ἔσοιτο τῆς Σικελίας συμπάσης βασιλεύς· διὸ δεῖν αὐτῆς τε τῆς χώρας, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ ζώων τε καὶ καρπῶν ὡς ἰδίων φείδεσθαι. τέλος ἀθροίσας ὑπὲρ τοὺς μυρίους, ἐτόλμησε πόλιν ἀπόρθητον τὸ Λιλυβαῖον πολιορκεῖν μηδὲν δὲ ἀνύων, μετανίστατο αὐτῆς, εἰπὼν, αὐτῷ τοὺς θεοὺς τοῦτο ἐπιτάττειν· ἐπιμένοντας γὰρ τῇ πολιορκίᾳ, δυστυχήματος πειραθῆναι. παρασκευαζομένου δὲ αὐτοῦ τὴν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀναχώρησιν, κατέπλευσάν τινες, ἐν ταῖς ναυσὶ νομίζοντες ἐπιλέκτους Μαυρουσίους, οἳ ἐπὶ βοήθειαν ἦσαν ἀπεσταλμένοι τοῖς Λιλυβαίταις, ἔχοντες ἡγούμενον, ὃς ὠνομάζετο Γόμων. οὗτος σὺν

τοῖς ἅμ' αὐτῷ κατὰ νύκτα καὶ ἀνελπίστως ἐπιθέμενος τοῖς περὶ Ἀθηνίωνα, ὁδοιποροῦντας πολλοὺς καταβαλόντες, οὐκ ὀλίγους δὲ τραυματίσαντες, εἰς τὴν πόλιν ἐπανῆλθον. διόπερ οἱ ἀποστάται τὴν ἀπὸ τῆς ἀστρομαντείας πρόρρησιν ἐθαύμαζον. εἶχε δὲ τὴν Σικελίαν πᾶσα σύγχυσις καὶ κακῶν Ἰλιάς. οὐ γὰρ οἱ δοῦλοι μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐλευθέρων οἱ ἄποροι, πᾶσαν ἁρπαγὴν καὶ παρανομίαν ἐργαζόμενοι, καὶ τοὺς περιτυγχάνοντας δούλους τε καὶ ἐλευθέρους, ὅπως μηδεὶς ἀπαγγέλοι τὴν περὶ αὐτοὺς ἀπόνοιαν, ἐφόνευον ἀναιδῶς. διὸ καὶ πάντες οἱ κατὰ τὰς πόλεις ὑπελάμβανον, τὰ μὲν ἐντὸς τειχῶν μόλις εἶναι ἴδια· τὰ δ' ἐκτὸς, ἀλλότρια καὶ δοῦλα τῆς παρανόμου χειροκρασίας. καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ πολλοῖς ἄτοπα κατὰ τὴν Σικελίαν ἐτολμᾶτο. ὁ δὲ τὴν Μοργαντίνην πολιορκήσας Σαλούϊος, ἐπιδραμὼν τὴν χώραν μέχρι τοῦ Λεοντίνου πεδίου, ἤθροισεν αὐτοῦ τὸ σύμπαν στράτευμα, ἐπιλέκτους ἄνδρας οὐκ ἐλάττους τῶν τρισμυρίων, καὶ θύσας τοῖς Παλικοῖς ἥρωσι, τούτοις μὲν ἀνέθηκε μίαν τῶν ἁλουργῶν περιπορφύρων στολὴν, χαριστήρια τῆς νίκης· αὐτὸς δ' ἀναγορεύσας ἑαυτὸν βασιλέα, Τρύφων μὲν ὑπὸ ἀποστατῶν προσηγορεύετο. διανοούμενος δὲ τὰ Τριάκαλα καταλαβέσθαι, καὶ κατασκευάσαι βασίλεια, πέμπει καὶ πρὸς Ἀθηνίωνα, μεταπεμπόμενος αὐτὸν ὡς στρατηγὸν βασιλεύς. πάντες μὲν οὖν ὑπελάμβανον, τὸν Ἀθηνίωνα τῶν πρωτείων ἀντιποιήσεσθαι, καὶ διὰ τὴν στάσιν τῶν ἀποστατῶν ῥᾳδίως καταλυθήσεσθαι τὸν πόλεμον·

ἡ δὲ τύχη καθάπερ ἐπίτηδες αὔξουσα τὰς τῶν ἀνθρώπων δυνάμεις, ὁμονοῆσαι τοὺς τούτων ἡγεμόνας ἐποίησεν. ἦκε μὲν γὰρ συντόμως μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὰ Τριβαλλικὰ ὁ Τρύφων· ἦκε δὲ καὶ Ἀθηνέων μετὰ τρισχιλίων, ὑπακούων ὡς στρατηγὸς βασιλεῖ τῷ Τρύφωνι, τὴν ἄλλην αὐτοῦ δύναμιν κατατρέχειν τὴν χώραν, καὶ ἀνασείειν πρὸς ἀπόστασιν τοὺς οἰκέτας, ἀπεσταλκώς. μετὰ δὲ ταῦτα ὑπονοήσας ὁ Τρύφων, τὸν Ἀθηνίωνα ἐπιθήσεσθαι, ἐν καιρῷ παρέδωκεν εἰς φυλακήν. τὸ δὲ φρούριον ὀχυρώτατον ὂν κατεσκεύαζε πολυτελέσι κατασκευαῖς, καὶ ἐπὶ μᾶλλον ὠχύρου. Τριόκαλα δὲ αὐτό φασιν ὀνομάσθαι, διὰ τὸ τρίκαλα ἔχειν. πρῶτον μὲν ναματιαίων ὑδάτων πλῆθος, διαφόρων τῇ γλυκύτητι. δεύτερον, παρακειμένην χώραν ἀμπελόφυτόν τε καὶ ἐλαιόφυτον, καὶ γεωργεῖσθαι δυναμένην θαυμασιῶς. τρίτον, ὑπερβάλλουσαν ὀχυρότητα, ὡς ἂν σύσης μεγάλης πέτρας ἀναλώτου. ἣν καὶ περιβόλῳ πόλεως σταδίων ὀκτὼ προσπεριβαλών, καὶ ταφρεύσας βαθείᾳ τάφρῳ, βασιλείοις ἐχρῆτο, πάσῃ ἀφθονίᾳ τῶν κατὰ τὸν βίον ἅπαντα πεπληρωμένην. κατεσκεύασε δὲ καὶ βασιλικὴν οἰκίαν, καὶ ἀγορὰν δυναμένην δέχεσθαι πλῆθος ἀνθρώπων. ἐξελέξατο δὲ καὶ τῶν φρονήσει διαφερόντων ἀνδρῶν τοὺς ἱκανούς, οὓς ἀποδείξας συμβούλους, ἐχρῆτο συνέδροις αὐτοῖς. τήβεννάν τε περιπόρφυρον περιεβάλλετο, καὶ πλατύσημον ἔδυ χιτῶνα κατὰ τοὺς χρηματισμούς, καὶ ῥαβδούχους εἶχε μετὰ πελέκεων τοὺς προηγουμένους, καὶ τἆλλα πάντα, ὅσα ποιοῦσί τε καὶ ἐπι-

κοσμοῦσιν ἐπεστήδευε βασιλείαν. προχειρίζεται δὲ κατὰ τῶν ἀποστατῶν ἡ σύγκλητος τῶν Ῥωμαίων Λεύκιον Δικίνιον Δούκουλλον, ἔχοντα στρατιώτας μυρίους μὲν καὶ τετρακισχιλίους, Ῥωμαίους καὶ Ἰταλούς· Βιθυνοὺς δὲ καὶ Θετταλοὺς, καὶ Ἀσαρνᾶνας ὀκτακοσίους· ἐκ δὲ τῆς Λευκανίας ἑξακοσίους, ὧν ἡγεῖτο Κλέπτιας, ἀνὴρ στρατηγικὸς, καὶ ἐπ' ἀνδρείᾳ περιβόητος· ἔτι δὲ καὶ ἑτέρους ἑξακοσίους· ὡς γενέσθαι σύμπαντας ἑπτακισχιλίους καὶ μυρίους, οὓς ἄχων κατέλαβε τὴν Σικελίαν. ὁ δὲ Τρύφων ἀπολύσας Ἀθηνίωνα τῆς αἰτίας, ἐβουλεύετο περὶ τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολέμου. καὶ τῷ μὲν ἤρεσκεν, ἐν τοῖς Τριοκάλοις ἀγωνίζεσθαι· Ἀθηνίων δὲ συνεβούλευε μὴ συγκλείειν ἑαυτοὺς εἰς πολιορκίαν, ἀλλ' ἐν ὑπαίθρῳ διαγωνίζεσθαι. κρατησάσης δὲ ταύτης τῆς βουλῆς, κατεστρατοπέδευσαν πλησίον Σκιρθαίας, ὄντες οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακισμυρίων· ἀπεῖχε δ' αὐτῶν ἡ Ῥωμαίων παρεμβολὴ στάδια δυοκαίδεκα. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐγίνοντο συνεχεῖς ἀκροβολισμοί. εἶτα παραταξαμένων ἑκατέρων, καὶ τῆς μάχης ᾠδε κἀκεῖσε φερούσης, καὶ πολλῶν ἑκατέρωθεν πιπτόντων, ὁ μὲν Ἀθηνίων ἔχων συναγωνιζομένους διακοσίους ἱππεῖς ἐπιλέκτους, πάντα τὸν περὶ αὐτὸν τόπον νεκρῶν ἐπλήρωσε. τρωθεὶς δ' εἰς ἀμφότερα τὰ γόνατα, καὶ τρίτην λαβὼν, ἄχρηστος ἐγένετο πρὸς τὴν μάχην. ἐξ οὗ οἱ δραπέται ταῖς ψυχαῖς πεσόντες, πρὸς φυγὴν ἐτράπησαν. ὁ δὲ Ἀθηνίων ὡς νεκρὸς ὢν ἔλαθε, καὶ προσποιηθεὶς τετελευτηκέναι, τῆς νυκτὸς ἐπιλαβούσης διε-

σώθη. ἐπεκράτησαν δὲ λαμπρῶς οἱ Ῥωμαῖοι, φυγόντων καὶ τῶν μετὰ Τρύφωνος, καὶ αὐτοῦ ἐκείνου. καὶ πολλῶν κατὰ τὴν φυγὴν κοπέντων, τέλος οὐκ ἐλάττους τῶν δυσμυρίων ἀνηρέθησαν. οἱ δὲ λοιποὶ, τῆς νυκτὸς συνεργούσης, διέφυγον εἰς τὰ Τριόκαλα. καίτοι ῥᾷον ἦν ἐπιδιώξαντι τῷ στρατηγῷ καὶ τούτους ἀνελεῖν. ἐπὶ τοσοῦτον δὲ τεταπείνωτο τὸ οἰκετικόν, ὥστε καὶ ἐβουλεύσαντο ἐπὶ τοὺς κυρίους ἐπαναδραμεῖν, καὶ σφᾶς αὐτοῖς ἐγχειρίσαι. πλὴν ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη τῶν μέχρι τελευτῆς ὑποθεμένων ἀγωνίσασθαι, καὶ μὴ τοῖς ἐχθροῖς ἑαυτοὺς καταπροδοῦναι. μετὰ δ' ἐννάτην ἡμέραν ὁ στρατηγὸς ἦκε πολιορκήσων τὰ Τριόκαλα. καὶ τὰ μὲν ἀναιρῶν, τὰ δὲ ἀναιρούμενος, ἔλαττον ἔχων ἀπηλλάγη· καὶ οἱ ἀποστάται αὖθις ἐφρονηματίζοντο. ἦνυε δὲ τῶν δεόντων ὁ στρατηγὸς, εἴτε διὰ ῥᾳστώνην, εἴτε διὰ δωροδοκίαν, οὐδέν· ἀνθ' ὧν καὶ δίκην ὕστερον κριθεὶς Ῥωμαίοις ἔδωκε. Γάϊος δὲ Σερουΐλιος καταπεμφθεὶς στατηγὸς διάδοχος Λουκούλλου, οὐδ' αὐτός τι ἄξιον μνήμης ἔπραξε. διὸ καὶ ὁμοίως Λουκούλλῳ ὕστερον φυγῇ κατεδικάσθη. τελευτήσαντος δὲ Τρύφωνος, διάδοχος τῆς ἀρχῆς ὁ Ἀθηνίων καθίσταται, καὶ τοῦτο μὲν πόλεις ἐπολιόρκει, τοῦτο δὲ πᾶσαν τὴν χώραν ἀδεῶς κατέτρεχε, καὶ πολλῶν ἐκυρίευσε· τοῦ Σερουΐλιου μηδὲν ἀντιπράττοντος.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διελθόντος, ὕπατος ἐν Ῥώμῃ Γάϊος Μάριος ἠρέθη τὸ πέμπτον, καὶ Γάϊος Ἀκύλλιος. ὧν ὁ Ἀκύλλιος στρατηγὸς κατὰ

τῶν ἀποστατῶν σταλεὶς, διὰ τῆς ἰδίας ἀνδρείας ἐπιφανεῖ μάχῃ τοὺς ἀποστάτας ἐνίκησε. καὶ πρὸς αὐτὸν δὲ τὸν βασιλέα τῶν ἀποστατῶν Ἀθηνίωνα συμβαλὼν, ἡρωϊκὸν ἀγῶνα συνεστήσατο. καὶ τοῦτον μὲν ἀνεῖλεν, αὐτὸς δ' εἰς τὴν κεφαλὴν τρωθεὶς ἐθεραπεύθη. καὶ στρατεύει ἐπὶ τοὺς ὑπολειπομένους τῶν ἀποστατῶν, ὄντας μυρίους. οὐχ ὑπομεινάντων δὲ τὴν ἔφοδον, ἀλλ' εἰς τὰ ὀχυρώματα καταφυγόντων, ὅμως Ἀκύλλιος οὐκ ἐνεδίδου, πάντα πράττων, ἕως αὐτοὺς ἐκπολεμήσας ἐχειρώσατο. ἔτι δ' ὑπολειπομένων χιλίων, καὶ στατηγὸν ἐχόντων τὸν Σάτυρον, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεβάλλετο διὰ τῶν ὅπλων αὐτοὺς χειρώσασθαι. μετὰ δὲ ταῦτα, διαπρεσβευόντων, καὶ παραδόντων ἑαυτούς, τῆς μὲν παραυτίκα τιμωρίας ἀπέλυσεν, ἀπαγαγὼν δὲ εἰς τὴν Ῥώμην, θηριομάχας αὐτοὺς ἐποίησε. τοὺς δέ φασί τινες ἐπιφανεστάτην ποιήσασθαι τοῦ βίου καταστροφήν. τῆς γὰρ πρὸς τὰ θηρία μάχης ἀποστῆναι, ἀλλήλους δὲ ἐπὶ τῶν δημοσίων βωμῶν κατασφάξαι· καὶ τὸν τελευταῖον αὐτὸν τὸν Σάτυρον ἀνελόντα, τοῦτον δ' ἐπὶ πᾶσιν αὐτοχειρίᾳ ἡρωϊκῶς καταστρέψαι. ὁ μὲν οὖν κατὰ Σικελίαν τῶν οἰκετῶν πόλεμος, διαμείνας ἔτη σχεδόν που τέτταρα, τραγικὴν ἔσχε τὴν καταστροφήν.

Olymp. CLXIX, 3. a. C. 102. U. C. 652.

Ὅτι οὐ μόνον τὸ πλῆθος τῶν οἰκετῶν τὸ πρὸς τὴν ἀπόστασιν ὡρμημένον κατέτρεχεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐλευθέρων οἱ τὰς ἐπὶ χώρας κτήσεις οὐκ ἔχον-

τες ἐρέσσοντο πρὸς ἁρπαγὴν καὶ παρανομίαν. οἱ γὰρ ἐλλιπεῖς ταῖς οὐσίαις, διὰ τὴν ἀπορίαν ὁμοῦ καὶ παρανομίαν ἐξεχέοντο κατὰ συστροφὰς ἐπὶ τὴν χώραν· καὶ τὰς μὲν ἀγέλας τῶν θρεμμάτων ἀπήλαυνον, τοὺς δ' ἐν ταῖς σταθμαῖς τεθησαυρισμένους καρποὺς διήρπαζον· καὶ τοὺς περιτυγχάνοντας ἀναίδην ἐλευθέρους τε καὶ δούλους ἐφόνευον, ὅπως μηδεὶς ἀπαγγείλῃ τὴν περὶ αὐτοὺς ἀπώνοιάν τε καὶ παρανομίαν. ἀναρχίας δ' οὔσης διὰ τὸ μηδεμίαν Ῥωμαϊκὴν ἀρχὴν διαμοδοντεῖν, πάντες ἀνυπεύθυνον ἐξουσίαν ἔχοντες πολλὰς καὶ μεγάλας συμφορὰς ἀπεργάζοντο. διὸ καὶ πᾶς τόπος ἔγεμεν ἁρπαχῆς βιαίου ταῖς τῶν εὐπόρων οὐσίαις ἐνεξουσιαζούσης. οἱ δὲ πρότερον ἐν ταῖς πόλεσι πρωτεύοντες ταῖς τε δόξαις καὶ τοῖς πλούτοις, τότε διὰ τὴν ἀνέλπιστον τῆς τύχης μεταβολὴν, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν δραπετῶν ὑβριστικῶς ἀπέβαλλον τὰς εὐπορίας, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἐλευθέρων ἐπηρεαζόμενοι καρτερεῖν ἠναγκάζοντο. διὸ καὶ πάντες ὑπελάμβανον τὰ μὲν ἐντὸς τῶν πυλῶν μόγις ὑπάρχειν ἴδια, τὰ δὲ ἐκτὸς τῶν τειχῶν ἀλλότρια, καὶ δοῦλα τῆς παρανόμου χωροκρατίας εἶναι. καθόλου δ' ἦν κατὰ πόλεις φυρμὸς καὶ σύγχυσις τῶν κατὰ νόμους δικαίων. οἱ γὰρ ἀποστάται τῶν ὑπαίθρων κρατοῦντες, ἀνεπίβατον ἐποιοῦντο τὴν χώραν, μνησικακοῦντες τοῖς δεσπόταις, οὐκ ἐμπιπλάμενοι δὲ τῶν ἀνελπίστων εὐτυχημάτων· οἱ δὲ ἐντὸς τῶν τειχῶν δοῦλοι νοσοῦντες ταῖς ψυχαῖς καὶ μετεωριζόμενοι πρὸς ἀπόστασιν, φοβερώτατοι τοῖς κυρίοις ὑπῆρχον.

Ὅτι Σατορνῖνος ὁ δήμαρχος ζημίωσας βίον ἀκόλαστον, καὶ ταμίας ὑπάρχων εἰς τὴν ἐξ Ἰστρίας εἰς τὴν Ῥώμην τοῦ σίτου παρακομιδὴν ἐτάχθη. διὰ δὲ τὴν ῥᾳθυμίαν καὶ φαυλότητα τῆς ἀγωγῆς δέξας κακῶς προεστάναι τῆς προειρημένης ἐπιμελείας, ἐπιεικήσεως ἔτυχε προσηκούσης. ἡ δὲ σύγκλητος παρελομένη τὴν ἐξουσίαν, παρέδωκεν ἄλλοις τὴν ἐπιστασίαν ταύτην. διορθωσάμενος δὲ τὴν προϋπάρχουσαν ἀκολασίαν, καὶ τοῦ σώφρονος ἀντεχόμενος βίου, δημαρχίας ὑπὸ τοῦ δήμου κατηξιώθη. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 608.)

Ὅτι Βαττάκης τις ὄνομα ἦκε (φησὶν) ἐκ Πισινοῦντος τῆς Φρυγίας, ἱερεὺς ὑπάρχων τῆς μεγάλης τῶν θεῶν μητρός. οὗτος κατὰ πρόσταγμα τῆς θεοῦ παρεῖναι φήσας, τοῖς ἄρχουσιν ἐνέτυχε καὶ τῇ συγκλήτῳ, λέγων· τὸ ἱερὸν τῆς θεοῦ μεμιάνθαι, καὶ δεῖν αὐτοὺς δημοσίᾳ καθαρμοὺς ἐπὶ τῆς Ῥώμης συντελεσθῆναι. ἐφόρει δὲ ἐσθῆτα, καὶ τὴν περὶ τὸ σῶμα ἄλλην κατασκευὴν, ἐξηλλαγμένην, καὶ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐθῶν οὐκ ἐπιχωρηθεῖσαν. χρυσοῦν τε γὰρ στέφανον εἶχεν ὑπερμεγέθη, καὶ στολὴν ἀνθίνην διάχρυσον, βασιλικὴν ἄξιαν ἐπιφαίνουσαν. ποιησάμενος δὲ λόγους ἐπὶ τῶν ἐμβολῶν ἐν τῷ δήμῳ, καὶ τὸ πλῆθος εἰς δεισιδαιμονίαν ἐμβαλών, κατελύματος μὲν δημοσίου καὶ ξενίων ἠξιώθη· τὸν δὲ στέφανον ἐκωλύθη φορεῖν, ὑφ' ἑνὸς τῶν δημάρχων Αὔλου Πομπηΐου. διά τινος δ' ἑτέρου δημάρχου προαχθεὶς ἐπὶ τὰ ἔμβολα, καὶ περὶ τῆς εἰς τὸ ἱερὸν ἀγνείας ἐπιρωτώμενος, ἀποκρίσεις ἐποιεῖτο δεισιδαι-

μονίαν περιεχούσας. καταστασιασθεὶς δὲ ὑπὸ Πομπηΐου, καὶ μεθ' ὕβρεως ἀπαλλαγεὶς ἐπὶ τὴν κατάλυσιν, οὐκ ἔτι προεπορεύετο, λέγων· μὴ μόνον ἑαυτὸν ἀσεβῶς προπεπηλακίσθαι, ἀλλὰ καὶ τὴν θεόν. ὁ δὲ Πομπήϊος παραχρῆμα μὲν λάβρῳ πυρετῷ συνεσχέθη, μετὰ δὲ ταῦτα ἄφωνος γενόμενος, καὶ καταληφθεὶς κυναγχικῷ πάθει, τριταῖος κατέστρεψε τὸν βίον, παρὰ τοῖς πολλοῖς ὑποληφθεὶς θείᾳ τινὶ προνοίᾳ, ἀνθ' ὧν τὸν ἱερέα καὶ τὴν θεὸν ἐπλημμέλησε, τοῦ ζῆν ἐστερῆσθαι. σφόδρα γὰρ Ῥωμαῖοι δεισιδαιμονοῦσι. διόπερ Βαττάκης λαβὼν τὴν συγχώρησιν τῆς κατὰ τὴν ἱερὰν στολὴν κατασκευῆς, καὶ τιμηθεὶς ἀξιολόγοις ξενίοις, ὑπὸ πολλῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν προεπέμφθη, τὴν ἐκ τῆς Ῥώμης ἐπάνοδον ποιούμενος. (Eclog. II, p. 537.)

Ὅτι ἔθος ἦν τοῖς Ῥωμαίων στρατιώταις, ἡνίκα ὁ στρατηγὸς αὐτῶν σὺν αὐτοῖς μάχῃ πρός τινας τῶν πολεμίων συμπλακεὶς, ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους τῶν ἐχθρῶν ἐφαίνετο ἀνελὼν, ἐπιπεράτορα αὐτὸν ἀναγορεύειν καὶ ἀποκαλεῖν, ὅ ἐστι βασιλέα. (Eclog. III, pag. 538.)

Καὶ τὸ Παλλάδιον δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τοῦτο ἦν τριπηχυ ξύλινον, ἐξ οὐρανοῦ καταπεσὸν ἐν Πεσινοῦντι τῆς Φρυγίας, ὅθεν Διόδωρος καὶ Δίων τὸν κληθῆναί φασιν. (Fragm. XIV, pag. 640.)

Olymp. CLXIX, 4. a. C. 101. U. C. 653.

Ὅτι εἰς τὴν Ῥώμην ἦκον πρεσβευταὶ Μιθριδάτου τοῦ βασιλέως, κομίζοντες μετ' αὐτῶν χρημάτων πλῆθος πρὸς τὴν τῆς συγκλήτου δωροδοκίαν. ὁ δὲ

Σατουρνῖνος δόξας ἀφορμὴν ἔχειν κατὰ τῆς συγκλήτου, μεγάλην ὕβριν τῇ πρεσβείᾳ ἐνεδείξατο. καὶ τῶν συγκλητικῶν παροξυνάντων τοὺς πρεσβευτάς, καὶ συνεργήσειν ἐπαγγελλομένων, οἱ καθυβρισθέντες ἐπήνεγκαν κρίσιν τῷ Σατουρνίνῳ περὶ τῆς εἰς αὐτοὺς ὕβρεως. τοῦ δὲ ἀγῶνος ὄντος δημοσίου καὶ μεγάλου διὰ τὴν τῶν πρεσβευτῶν ἀσυλίαν, καὶ τὴν συνήθη παρὰ Ῥωμαίοις πρὸς τὴν ὑπὲρ τῶν πρεσβειῶν μισοπονηρίαν· ὁ δὲ Σατουρνῖνος θανάτου κατηγορούμενος ὑπὸ τῶν συγκλητικῶν, ὡς ἂν ἐκείνων δικαζόντων τὰς τοιαύτας κρίσεις, εἰς τοὺς μεγίστους ἐνέπεσε φόβους τε καὶ κινδύνους. καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ὑποκειμένων ἀγώνων, πτήξας κατέφυγεν ἐπὶ τὸν κοινὸν τῶν ἀκληρούντων ἔλεον· καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν πολυτελῆ κατέθετο, πιναρὰν δὲ μεταμφιασάμενος καὶ κοινὴν, καὶ πώγωνα τρίφων, περιῄει εἰς τοὺς κατὰ τὴν πόλιν ὄχλους. καὶ τοῖς μὲν πρὸς τὰ γόνατα πίπτων, τοῖς δὲ ταῖς χερσὶν ἐπιφυόμενος ἐδεῖτο, καὶ μετὰ δακρύων καθικέτευε, βοηθῆσαι τοῖς ἀκληρήμασι· καταστασιάζεσθαι γὰρ ἑαυτὸν ἀπεφαίνετο παρὰ πᾶν τὸ δίκαιον ὑπὸ τῆς συγκλήτου· καὶ τοῦτο πάσχειν ἑαυτὸν ἀπεδείκνυε διὰ τὴν εἰς τὸν δῆμον εὔνοιαν· καὶ τοὺς αὐτοὺς ἔχειν ἐχθροὺς τε καὶ κατηγόρους καὶ κριτάς. τοῦ δὲ δήμου συνεξαιρουμένου ταῖς δεήσεσι, πολλαὶ μυριάδες συνέδραμον ἐπὶ τὸ κριτήριον, καὶ παραδόξως ἀπελύθη· καὶ συνεργὸν ἔχων τὸν δῆμον, πάλιν ἀνερρήθη δήμαρχος. (Excerpt. de Legat. XXXIV, pag. 631.

Olymp. CLXX. 2. a. C. 99. U. C. 668. Olymp. CLXX. 3, a. C. 98. U. C. 656.

Ὅτι περὶ τῆς τοῦ Μετέλλου ψυχῆς ἐπ᾽ ἔτη δύο γενομένων λόγων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ὁ υἱὸς αὐτοῦ κόμην παρατρέφων καὶ πώγωνα, καὶ πιναρὰν ἄγων ἐσθῆτα περιῄει κατὰ τὴν ἀγοράν, δεόμενος τῶν πολιτῶν· καὶ μετὰ δακρύων προσπίπτων τοῖς ἑκάστου γόνασιν, ᾔτειτο τὴν τοῦ πατρὸς κάθοδον. ὁ μὲν οὖν δῆμος καίπερ οὐ βουλόμενος ἐφορμὴν διδόναι τοῖς φυγάσι τῆς καθόδου παρὰ τοὺς νόμους, ὅμως διὰ τὸν ἔλεον τοῦ νεανίσκου καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ γονέως σπουδὴν κατήγαγε τὸν Μέτελλον, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ διὰ τὴν περὶ τὸν γεννήσαντα γεγενημένην φιλοτιμίαν, Εὐσεβῆ προσηγόρευσεν.

Ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ Ῥωμαῖοι νόμοις τε καὶ ἀγωγαῖς ἀρίστοις χρώμενοι, κατ᾽ ὀλίγον ηὐξήθησαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἡγεμονίαν ἐπιφανεστάτην καὶ μεγίστην τῶν μνημονευομένων κατακτήσασθαι. ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις καιροῖς καταπεπολεμημένων μὲν τῶν πλείστων ἐθνῶν, πολυχρονίου δὲ εἰρήνης γενομένης, μετέπεσεν ἐν τῇ Ῥώμῃ τὸ τῆς ἀρχαίας ἀγωγῆς εἰς ὀλέθριον ζῆλον. ἐτράπησαν γὰρ οἱ νέοι μετὰ τὴν ἐκ τῶν πολέμων ἄνεσίν εἰς τρυφὴν καὶ ἀκολασίαν, χορηγὸν ἔχοντες τὸν πλοῦτον ταῖς ἐπιθυμίαις. προεκρίνετο γὰρ κατὰ τὴν πόλιν τῆς μὲν λιτότητος ἡ πολυτέλεια, τῆς δὲ τῶν πολεμικῶν ἔργων μελέτης ἡ ῥᾳστώνη. μακάριος δ᾽ ὑπελήμπτο τοῖς πολλοῖς, οὐχ ὁ ταῖς ἀρεταῖς κεκοσμημένος, ἀλλ᾽ ὁ ταῖς προσηνεστάταις ἡδοναῖς πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον ἐπαπολαύ-

ων. διὸ καὶ δεῖπνων πολυδαπάνων παραθέσεις ἐπεπόλασαν, καὶ μύρων θαυμαζομένων εὐωδίαι, καὶ στρωμνῆς ἀνθινῆς καὶ μεγαλοπλούτου πυρασκευαὶ τρικλίνων, καὶ ἐλέφαντος καὶ ἀργύρου, καὶ τῶν ἄλλων ὧν πολυτελεστάτων ὑλῶν περιττῶς δεδημιουργημένων κατασκευαί. τῶν δὲ οἴνων ὁ μὲν μετρίως τέρπων τὴν γεῦσιν ἀπεδοκιμάζετο, Φαλέρνος δὲ καὶ Χῖος, καὶ πᾶς ὁ τοῦτοις ἐφάμιλλον ἄγων ἡδονήν, ἰχθύων τε καὶ τῶν ἄλλων χρηστῶν τὰ πρωτεύοντα πρὸς ἀπόλαυσιν ἀναίδην ἀνηλίσκοντο. ἀκολούθως δὲ τούτοις οἱ νέοι κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐφέροντο ἐσθῆτας, διαφόρους μὲν ταῖς μαλακότησι, διαφανεῖς δὲ, καὶ κατὰ τὴν λεπτότητα ταῖς γυναικείαις παρεμφερεῖς. καὶ πάντα τὰ πρὸς ἡδονὴν καὶ ἁλωζονείαν ὁλόθριον ἀνήκοντα παρασκευαζόμενα, ταχὺ τὰς τούτων τιμὰς εἰς ἄπιστον ὑπερβολὴν ἤγαγεν. τοῦ μὲν γὰρ οἴνου τὸ κεράμιον ἐπωλεῖτο δραχμῶν ἑκατὸν, τῶν δὲ Ποντικῶν ταρίχων τὸ κεράμιον δραχμῶν τετρακοσίων, τῶν δὲ μαγείρων οἱ διαφέροντες ὑψαυχενεῖς φιλοτεχνίαις ταλάντων τετρήρων. οἱ δὲ ταῖς εὐμορφίαις ἐκ παρθενοιτοι πολλαπλασίων ταλάντων. ἀδιορθώτου δ' οὔσης τῆς ἐπὶ τὸ κακὸν ὁρμῆς, ἐπεβάλοντό τινες τῶν τὰς ἀρχὰς λαμβανόντων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις μετασιθεσθαι τὸν τῆς προειρημένης ἀγωγῆς ζῆλον, καὶ τὸν ἑαυτῶν βίον, περιόπτων ὅπως διὰ τὴν ἐξουσίαν, ἀρχέτυπον εἰς μίμησιν τοῖς ἄλλοις τῶν καλῶν ἐπιτηδευμάτων. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 609.)

Ὅτι Κάϊος Σκαιουόλας μεγίστην εἰσηνέγκατο

σπουδὴν διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς διορθωσασθαι τὴν φαυλότητα τοῦ ζήλου. ἐκπεμφθεὶς γὰρ εἰς τὴν Ἀσίαν στρατηγὸς, ἐπιλεξάμενος τὸν ἄριστον τῶν φίλων σύμβουλον Κάϊντον Ῥοτίλιον, μετ' αὐτοῦ συνήδρευσε βουλευόμενος, καὶ πάντα διατάττων, καὶ κρίνων τὰ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν. καὶ πᾶσαν τὴν δαπάνην ἔκρινεν ἐκ τῆς ἰδίας αὐσίας ποιεῖσθαι τοῖς τε συνεδήμοις καὶ αὐτῷ. εἶτα λιτότητι καὶ ἀφελείᾳ χρώμενος καὶ ἀκεραίῳ τῇ δικαιοσύνῃ, τὴν ἐπαρχίαν ἀνέλαβεν ἐκ τῶν προγεγονότων ἀκληρώμάτων. οἱ γὰρ πρόγεγονότες κατὰ τὴν Ἀσίαν, δημοσιώνας κοινωνοὺς ἐσχηκότες, τοὺς ἐν τῇ Ῥώμῃ τὰς δημοσίας κρίσεις καταδικάζοντας, ἀνομημάτων ἐπεπληρώκεσαν τὴν ἐπαρχίαν.

Ὅτι Λεύκιος ὁ Σκαιουόλας ταῖς μὲν δικαιοδοσιαις ἀδιαφθόροις καὶ ἀκριβέσι χρησάμενος, οὐ μόνον πάσης συκοφαντίας ἀπήλλαξε τοὺς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν δημοσιώνων ἀνομήματα διωρθώσατο. πᾶσι γὰρ τοῖς ἠδικημένοις ἀκριβῆ κριτήρια προστατεύων, καταδίκους ἐν ἅπασιν ἐποίει τοὺς δημοσιώνας· καὶ τὰς μὲν ἀργυρικὰς βλάβας τοῖς ἠδικημένοις ἐκτίνειν ἠνάγκαζε, τὰ δὲ θανατικὰ τῶν ἐγκλημάτων ἠξίου κρίσεως θανατικῆς. ὅτε δὴ τὸν κορυφαῖον τούτων οἰκονόμον διδόντα μὲν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πολλὰ χρήματα, καὶ συμπεφωνηκότα πρὸς τοὺς κυρίους, φθάσας τὴν ἀπολύτρωσιν καὶ θανάτου καταδικάσας ἀνεσταύρωσεν.

Ὅτι ὁ αὐτὸς τοὺς δημοσιώνας κατεδίκαζε, καὶ τοῖς ἠδικημένοις ἐνεχείριζε. καὶ συνέβαινε τοὺς ὀλί-

γῳ πρότερον διὰ τὴν καταφρόνησιν καὶ πλεονεξίαν πολλὰ παρανομοῦντας, παρ' ἐλπίδας ὑπὸ τῶν ἠδικημένων ἀπάγεσθαι πρὸς τοὺς καταδίκους. καὶ τὰς συνήθεις τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοῖς συνεκδήμοις δαπάνας ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ποιούμενος, ταχὺ τὰς εὐνοίας τῶν συμμάχων εἰς τὴν Ῥώμην ἀνεκτήσατο.

[a]Ὅτι Λεύκιος Ἀσύλλιος πατρὸς μὲν ὑπάρχων τεταμιευκότος, ἐκπεμφθεὶς δὲ στρατηγὸς εἰς Σικελίαν, κατέλαβε τὴν ἐπαρχίαν διεφθαρμένην. ἀνεκτήσατο δὲ τὴν νῆσον χρήσαμενος τοῖς καλλίστοις ἐπιτηδεύμασι. παραπλησίως γὰρ τῷ Σκαιουόλᾳ, προεχειρίσατο τὸν ἄριστον τῶν φίλων πρεσβευτήν τε καὶ σύμβουλον, ὃς ἦν Γάϊος, ἐπικαλούμενος δὲ Λόγγος, ζηλωτὴς τῆς ἀρχαίας καὶ σώφρονος ἀγωγῆς· καὶ πόπλιον σὺν τούτῳ πρωτεύοντα τῇ δόξῃ τῶν ἐν Συρακούσαις κατοικούντων ἱππέων. χωρὶς γὰρ τῶν ἐκ τῆς τύχης ἀγαθῶν καὶ ταῖς κατὰ ψυχὴν ἀρεταῖς διέφερον. σημεῖον δὲ τῆς εὐσεβείας, αἱ θυσίαι, καὶ αἱ ἐν τοῖς ἱεροῖς κατασκευαί, καὶ τὰ ἀναθήματα· τῆς δὲ σωφροσύνης τὸ τὰς αἰσθήσεις μέχρι τῆς ἐσχάτης τοῦ βίου γραμμῆς ἀσινεῖς ἔχειν· τὸ δὲ τῆς παιδείας τε καὶ φιλανθρωπίας, τὸ προτιμᾶσθαι παρ' αὐτῷ περιττότερον τοὺς πεπαιδευμένους. καθόλου δὲ τοὺς ἀπό τινος ἐπαινουμένης μούσης ὁρμωμένους εὐεργέτει, συλλαμβάνων ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἀφειδῶς. οἷς δυσὶν ὁ Σύλλιος προσαναπανόμενος, ὁμοτοίχους μὲν οἰκίας εἰς κατάλυσιν παρεσκευάσατο, συνήδρευε δὲ μετὰ τούτων τὰ κατὰ τὴν δικαιοδοσίαν ἐπακριβούμενος καὶ πάντα φιλοτεχνῶν καὶ πρὸς ἐπανόρ-

θωσιν τῆς ἐπαρχίας. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 610 sq.)

Olymp. CLXXII, 1. a. C. 92. U. C. 662.

Ὅτι ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν θαυμασιότητα πρὸς τὰ συμφέροντα φιλοτιμηθείς, τὴν συνοφαντίαν ἐκ τῆς ἀγυρᾶς ἐφυγάδευσε, τῆς δὲ τῶν ἀσθενεστέρων βοηθείας μεγίστην ἐποιήσατο φροντίδα· τῶν γὰρ ἄλλων στρατηγῶν ἐκθόντων δώδεκα προστάτας τοῖς ὀρφανοῖς, καὶ γυναιξὶν ἐρήμοις συγγενῶν, οὗτος ἑαυτὸν τούτων ἀνέδειξε φροντιστήν. διὰ τε τῆς ἰδίας σπέψεως καὶ φροντίδος διακρίνων τὰς ἐν τούτοις ἀμφισβητήσεις, πᾶσιν ἀπέφηνε τὴν πρέπουσαν τοῖς καταδυναστευομένοις ἐπικουρίαν. καθόλου δὲ πάντα τὸν τῆς ἀρχῆς χρόνον διατελέσας εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν βιωτικῶν, καὶ τῶν δημοσίων ἀδικημάτων, ἀπεκατέστησε τὴν νῆσον εἰς τὴν πάλαι ποτὲ μακαριζομένην εὐδαιμονίαν.

Ὅτι Μάρκος Λίβιος Δροῦσος ἀνὴρ νέος μὲν τὴν ἡλικίαν, κεκοσμημένος δὲ πᾶσι τοῖς πρωτείοις. πατρός τε γὰρ ἦν ἐπιφανεστάτου, καὶ παρὰ τοῖς πολίταις δι' εὐγένειαν καὶ ἀρετὴν θαυμαστῶς ἀγαπώμενος. αὐτὸς δὲ ὑπῆρχε λόγῳ μὲν δυνατώτατος τῶν ἡλικιωτῶν, πλούτῳ δὲ πάντας τοὺς πολίτας ὑπερβάλλων· μεγάλην δὲ ἀξιοπιστίαν ἔχων, καὶ κατὰ τὰς ὑποσχέσεις ὢν βεβαιότατος, ἅτε δὲ πλήρης εὐγενοῦς φρονήματος. διὸ καὶ μόνος ἔδοξεν ἄξιος εἶναι προστάτης τῆς συγκλήτου. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 584.)

E LIBRO XXXVII.

Olymp. CLXXII, 2. a. C. 91.-U. C. 663.

ΟΤΙ ὁ τῶν Μαρσῶν ἡγούμενος Πομπαῖος ἐπεβάλετο μεγάλῃ καὶ παραβόλῳ πράξει. μυρίους γὰρ ἀναλαβὼν ἐκ τῶν τὰς εὐθύνας φοβουμένων, ἔχοντας ὑπὸ τοῖς ἱματίοις ξίφη, προῆγεν ἐπὶ τῆς Ῥώμης. διενοεῖτο δὲ περιστῆσαι τῇ συγκλήτῳ τὰ ὅπλα, καὶ τὴν πολιτείαν αἰτεῖσθαι· ἢ μὴ πείσας, πυρὶ καὶ σιδήρῳ τὴν ἡγεμονίαν διαλυμήνασθαι. ἀπαντήσαντος δὲ αὐτῷ Γαΐου Δομιτίου, καὶ ἐρομένου· ποῖ προάγεις, Πομπαῖε, μετὰ τοσούτου πλήθους; εἶπεν, εἰς Ῥώμην ἐπὶ τὴν πολιτείαν, κεκλημένος ὑπὸ τῶν δημάρχων. ὁ δὲ Δομίτιος ὑπολαβὼν ἔφησεν, ἀκινδυνώτερον αὐτὸν καὶ κάλλιον τεύξεσθαι τῆς πολιτείας, ἂν μὴ πολεμικῶς ἐπὶ τὴν σύγκλητον παραγένηται. ταύτην γὰρ βούλεσθαι τὴν χάριν δοῦναι τοῖς συμμάχοις μὴ βιασθεῖσαν, ἀλλ' ὑπομνησθεῖσαν. ὁ δὲ ἱεράν τινα τὴν συμβουλὴν τἀνδρὸς θέμενος, καὶ πεισθεὶς τοῖς λόγοις, ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὴν οἰκείαν. Δομίτιος μὲν οὖν φρονίμοις λόγοις ἐκ μεγάλων κινδύνων ἐξήρπασε τὴν πατρίδα, πολλῷ κρείττονα τὴν ὁμιλίαν ποιησάμενος τῆς γενομένης Περπερνίῳ τῷ στρατηγῷ πρὸς Πικεντίνους. ἐκεῖνος γὰρ οὐχ ὡς ἐλευθέροις καὶ συμμάχοις ὁμιλῶν, ἀλλ' ὡς θηλοις

ἐνυβρίζων, καὶ φόβων μεγάλων ἀπειλαῖς παράξυνε τοὺς συμμάχους ἐπὶ τὴν καθ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων τιμωρίαν. οὗτος δὲ πεφρονηματισμένων ἀποστατῶν ἀλόγους ὁρμὰς ἐπιεικέσι λόγοις εἰς εὔνοιαν προετρέψατο. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 612.)

U. C. 665. a. C. 89. U. C. 664. a. C. 90. U. C. 666. a. C. 88.

Ὀνομᾶσθαι δὲ φησι Μαρσικὸν ἐκ τῶν ἀρξάντων τῆς ἀποστάσεως· ἐπεὶ σύμπαντές γε Ἰταλοὶ κατὰ Ῥωμαίων τοῦτον ἐξήνεγκαν τὸν πόλεμον. αἰτίαν δὲ πρώτην γενέσθαι τοῦ πολέμου, τὸ μεταπεσεῖν τοὺς Ῥωμαίους ἀπὸ τῆς εὐτάκτου καὶ λιτῆς ἀγωγῆς καὶ ἐγκρατοῦς, δι' ἧς μὲν ἐπὶ τοσοῦτον ηὐξήθησαν, εἰς ὀλέθριον ζῆλον τρυφῆς καὶ ἀκολασίας. ἐκ γὰρ τῆς διαφθορᾶς ταύτης στασιάσαντος τοῦ δημοσικοῦ πρὸς τὴν σύγκλητον, εἶτα ἐκείνης ἐπικαλεσαμένης τοὺς ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐπικουρῆσαι, καὶ ὑποσχομένης τῆς πολυεράστου Ῥωμαϊκῆς πολιτείας μεταδοῦναι, καὶ νόμῳ κυρῶσαι· ἐπεὶ οὐδὲν τῶν ὑπεσχημένων τοῖς Ἰταλιώταις ἐγένετο, ὁ ἐξ αὐτῶν πόλεμος πρὸς Ῥωμαίους ἐξεκαύθη, ὑπατευόντων ἐν τῇ Ῥώμῃ Λευκίου Μαρκίου Φιλίππου καὶ Σέξτου Ἰουλίου· Ὀλυμπιὰς δ' ἦχθη [δευτέρα] πρὸς ταῖς ἑκατὸν ἑβδομήκοντα. ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ποικίλα καὶ πολύτροπα πάθη, καὶ πόλεων ἁλώσεις ἑκατέρῳ μέρει τῶν διαπολεμησάντων συνέβη· ταλαντευομένης ὥσπερ ἐπίτηδες παρὰ μέρος τῆς νίκης. καὶ μηδετέροις ἐν βεβαίῳ διαμενούσης. ὅμως ἄπειρον πλῆθος ἐκ-

τέρωθεν πεσοντος, ὀψέ καὶ μόλις Ῥωμαίοις ἐξενίκησε βεβαιωθῆναι τὸ κράτος. ἐπολέμουν δὲ Ῥωμαίοις Σαυνῖται, Ἀσκολανοὶ, Λευκανοὶ, Πικεντινοὶ, Νωλανοὶ καὶ ἕτεραι πόλεις, καὶ ἔθνη· ἐν οἷς ἐπισημοτάτη καὶ μεγίστη καὶ κοινὴ πόλις, ἄρτι συντετελεσμένη τοῖς Ἰταλιώταις, τὸ Κορφίνιον ἦν, ἐν ᾗ τά τε ἄλλα, ὅσα μεγάλην πόλιν καὶ ἀρχὴν κρατύνουσι, συνεστήσαντο, καὶ ἀγορὰν εὐμεγέθη, καὶ βουλευτήριον, καὶ τὰ ἄλλα τὰ πρὸς πόλεμον ἀφθόνως ἅπαντα, καὶ χρημάτων πλῆθος, καὶ τροφῆς δαψιλῆ χορηγίαν. συνεστήσαντο δὲ καὶ σύγκλητον καινὴν πεντακοσίων ἀνδρῶν, ἐξ ὧν οἵ τε τῆς πατρίδος ἄρχειν ἄξιοι προαχθήσεσθαι ἔμελλον, καὶ οἱ προβουλεύεσθαι δυνάμενοι περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας. καὶ τούτοις ἐπέτρεψαν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον διοικεῖν, αὐτοκράτορας ποιήσαντες τοὺς συνέδρους. οὗτοι δὲ ἐνομοθέτησαν δύο μὲν ὑπάτους κατ' ἐνιαυτὸν αἱρεῖσθαι, δώδεκα δὲ στρατηγούς. καὶ κατεστάθησαν ὕπατοι μὲν Κόϊντος Πομπαίδιος Σίλων, Μάρσος μὲν τὸ γένος, πρωτεύων δὲ τῶν ὁμοεθνῶν· καὶ δεύτερος ἐκ τοῦ Σαυνιτῶν γένους, Γάϊος Ἀπώνιος Μότυλος, καὶ αὐτὸς δόξῃ καὶ πράξεσι τοῦ ἔθνους προέχων. τὴν δὲ ὅλην Ἰταλίαν εἰς δύο μέρη διελόντες, ὑπατικὰς ἐπαρχίας ταύτας καὶ μερίδας ἀπέδειξαν· καὶ τῷ μὲν Πομπαιδίῳ προσώρισαν χωρὰν ἀπὸ τῶν Κερκώλων καλουμένων, μέχρι τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, τὰ πρὸς δυσμὰς καὶ τὴν ἄρκτον νεύοντα μέρη. καὶ στρατηγοὺς ἔταξαν αὐτῷ ἓξ τὸ λοιπὸν τῆς Ἰταλίας, τὴν πρὸς ἕω καὶ μεσημβρίαν νεύουσαν, προσώρισαν

Γαΐῳ Μοχίλῳ, στρατηγοὺς ὁμοίως συλλέξαντες ἐξ οὗτω πάντα δεξιῶς καὶ κατὰ μίμησιν τὸ σχῆνολον φάναι τῆς Ῥωμαϊκῆς καὶ ἐκ παλαιοῦ τάξεως τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν διαθέμενοι, κατὰ τὸ σφοδρότερον λοιπὸν εἶχοντο καὶ τοῦ ἐφεξῆς πολέμου, τὴν κοινὴν πόλιν Ἰταλίαν ὀνομάσαντες. καὶ διεπολέμησαν Ῥωμαίοις τὰ πλεῖστα, κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον, ἕως Γναῖος Πομπήϊος, ὕπατος αἱρεθεὶς καὶ στρατηγὸς τοῦ πολέμου, καὶ Σύλλας στρατηγὸς ὑπὸ τῷ ἑτέρῳ ὑπάτῳ Κάτωνι, ἐπιφανεστάταις ταῖς μάχαις τοὺς Ἰταλιώτας οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πολλάκις νικήσαντες, τὰ πράγματα αὐτῶν εἰς τὸ συντρίβεσθαι περιέστησαν. ἐπολέμησαν δ' οὖν καὶ ἔτι· ἀλλὰ Γαΐου Κοσκωνίου σταλέντος εἰς Ἰαπυγίαν στρατηγοῦ, πολλάκις ἡττήθησαν· εἶτα ἐλαττωθέντες, καὶ ἐκ πολλῶν ὀλίγοι καταλειφθέντες, κοινῇ γνώμῃ τὴν κοινὴν ἐκλείπουσι πόλιν τὸ Κορφίνιον, διὰ τὸ τοὺς Μάρσους καὶ πάνυ τὰ γειτνιῶντα τῶν ἐθνῶν προσεχωρηκέναι τοῖς Ῥωμαίοις. εἰς δὲ τὴν ἐν Σαυνίταις Αἰσερνίαν καθίδρυσαν, πέντε στρατηγοὺς αὐτοῖς ἐπιστήσαντες. ὧν ἑνὶ μάλιστα Κοΐντῳ Πομπαιδίῳ Σίλωνι τὴν πάντων ἡγεμονίαν ἐπίστευσαν, διὰ τὴν περὶ αὐτὸν ἐν τῷ στρατηγεῖν ἀρετήν τε καὶ δόξαν. οὗτος δὲ μετὰ τῆς κοινῆς τῶν στρατηγῶν γνώμης κατεσκεύασε μεγάλην δύναμιν, ὡς τοὺς σύμπαντας μετὰ τῶν ὑπαρχόντων περὶ τρισμυρίους γενέσθαι. χωρὶς δὲ τούτων τοὺς δούλους ἐλευθερώσας, καὶ (ὡς ὁ καιρὸς ἐδίδου) καθοπλίσας, συνῆγεν οὐ πολὺ λείποντας τῶν δισμυρίων, ἱππεῖς δὲ χιλίους. συμβαλὼν δὲ Ῥωμαίοις,

παμμέρκου στρατηγοῦντος αὐτῶν, Ῥωμαίους μὲν ἀναιρεῖ ὀλίγους· τῶν δ' οἰκείων ὑπὲρ ἑξακισχιλίους ἀποβάλλει. καὶ Μέτελλος κατὰ τὴν Ἀπουλίαν τὴν Οὐενουσίαν πάλιν ἀξιόλογον οὖσαν, καὶ στρατιώτας πολλοὺς ἔχουσαν, ἐξεπολιόρκησε κατὰ καιρὸν τὸν αὐτὸν, καὶ πλείους τῶν τρισχιλίων αἰχμαλώτους εἷλεν. ἐπικρατούντων δ' ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τῶν Ῥωμαίων, πέμπουσιν οἱ Ἰταλοὶ πρὸς Μιθριδάτην τὸν βασιλέα Πόντου, ἀρχμάζοντα τότε πολεμικῇ χειρὶ καὶ παρασκευῇ, ἀξιοῦντες ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν κατὰ Ῥωμαίων ἄγειν τὰς δυνάμεις· οὕτω γὰρ ῥᾴδιον ἂν συναφθέντων, τὸ Ῥωμαϊκὸν καταβληθήσεσθαι κράτος. ὁ δὲ Μιθριδάτης ἀπόκρισιν δίδωσιν, ἄξειν τὰς δυνάμεις εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐπειδὰν αὐτῷ καταστήσῃ τὴν Ἀσίαν· τοῦτο γὰρ καὶ ἔπραττε. διὸ παντελῶς οἱ ἀποστάται τεταπεινωμένοι ἀπεγίνωσκον. λοιποὶ γὰρ ὑπῆρχον Σαυνιτῶν ὀλίγοι, καὶ Σάβελλοι διατρίβοντες ἐν τῇ Νώλᾳ· καὶ πρός γε τούτοις οἱ περὶ Λαμπώνιον καὶ Κλεπίτιον, ἔχοντες λείψανα τῶν Λευκανῶν.

Διὰ τοῦ Μαραικοῦ πολέμου σχεδὸν ἤδη διαλυομένου, πάλιν αἱ προγεγενημέναι στάσεις ἐμφύλιοι κατὰ τὴν Ῥώμην κινήσεις ἐλάμβανον, ἀντιποιουμένων πολλῶν ἐνδόξων τοῦ τυχεῖν τῆς κατὰ Μιθριδάτου στρατηγίας, διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐπάθλων. Γάϊός τε γὰρ Ἰούλιος καὶ Γάϊος Μάριος, ὁ ἑξάκις ὑπατεύσας, ἀντεφιλονείκουν· καὶ τὸ πλῆθος ἦν ἑκατέροις συμμεριζόμενον ταῖς γνώμαις. συνέβησαν δὲ καὶ ἕτεραι ταραχαί. ὁ μέντοι Σύλλας ὕπατος ὤν,

χωρισθεὶς τῆς Ῥώμης πρὸς τὰς περὶ Νῶλαν ἠθροισμένας παρεγένετο δυνάμεις· καὶ πολλοὺς τῶν πλησιοχώρων καταπληξάμενος, ἠνάγκασε παραδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰς πόλεις. τοῦ δὲ Σύλλα στρατεύσαντος μὲν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν κατὰ Μιθριδάτου, τῆς δὲ Ῥώμης μεγάλαις ταραχαῖς καὶ φόνοις ἐμφυλίοις περισπωμένης, Μάρκος Ἀπώνιος καὶ Τιβέριος Κλιπίτιος, ἔπι δὲ Πομπήϊος, οἱ τῶν ὑπολοίπων στρατηγοὶ Ἰταλιωτῶν, διατρίβοντες ἐν τῇ Βρεττίᾳ, Ἀσίας μὲν πόλιν ὀχυρὰν ἐπὶ πολὺν χρόνον πολιορκήσαντες οὐκ ἴσχυσαν ἑλεῖν· μέρος δ' ἐπὶ τῆς πολιορκίας τοῦ στρατεύματος καταλιπόντες, τῇ λοιπῇ τὸ Ῥήγιον ἰσχυρῶς ἐπολιόρκουν, ἐλπίζοντες, εἰ ταύτης κρατήσαιεν, ῥᾳδίως εἰς τὴν Σικελίαν διαβιβάσειν τὰς δυνάμεις, καὶ κρατήσειν τῆς εὐδαιμονεστάτης τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον νήσων. ἀλλ' ὁ ταύτης στρατηγὸς Γάϊος Ὀρβανὸς, πολλῇ δυνάμει καὶ παρασκευῇ καὶ προθυμίᾳ χρησάμενος, καὶ καταπληξάμενος τοὺς Ἰταλιώτας τῷ μεγέθει τῆς παρασκευῆς, ἐξήρπασε τοὺς Ῥηγίνους. εἶτα τῆς περὶ Σύλλαν καὶ Μάριον ἐμφυλίου στάσεως ἀναῤῥιπισθείσης Ῥωμαίοις, οἱ μὲν Σύλλᾳ, οἱ δὲ Μαρίῳ συνεμάχησαν. καὶ τὸ μὲν πλέον αὐτῶν ἔπεσε τοῖς πολέμοις· τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἐπικρατήσαντι Σύλλᾳ τροσεχώρησε. καὶ οὕτω τέλεον τῇ ἐμφυλίῳ συναπέσβη στάσει μέγιστος γεγονὼς, καὶ ὁ Μαρσικὸς ἐπικληθεὶς, πόλεμος. (Eclog. I, pag. 538 - 541.)

Olymp. CLXXIII, 1. a. C. 88. U. C. 666.

Ὅτι ἦν τις ἐν Ἄσκλῳ παραδεδομένος ὑπὸ Ῥω-

μαίων εἰς φυλακήν, ὄνομα μὲν Ἀγαμέμνων, Κίλιξ δὲ τὸ γένος, διὰ δέ τινα περιπέτειαν καὶ συμμάχων φόνους ἐζωγρημένος, ὃς ὑπὸ τῶν Πικεντίνων ἀπολυθεὶς ἐκ τῆς φυλακῆς, διὰ τὴν εὐεργεσίαν προθύμως ἐστρατεύετο. ληστείας δὲ πολλὴν ἐμπειρίαν ἔχων, τὴν πολεμίαν χώραν κατέτρεχε μετὰ στρατιωτῶν ὁμοίων ταῖς παρανομίαις.

Ὅτι οἱ Πιννῆται δειναῖς συνείχοντο συμφοραῖς. ἀμετάπιστον δ' ἔχοντες τὴν πρὸς Ῥωμαίους συμμαχίαν, ἠναγκάζοντο κατεξανίστασθαι τῶν περὶ ψυχῆς παθῶν, καὶ περιορᾶν τὰ τέκνα στερισκόμενα τοῦ ζῆν ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν γεγεννηκότων.

Ὅτι ὁ Σύλλας τὰς πράξεις καλῶς ἐνεχείριζε καὶ ἐνέργως, καὶ δόξης καὶ καλῆς φήμης ἐν Ῥώμῃ κατηξιοῦτο. καὶ τὸ πλῆθος ἐδοκίμαζεν αὐτὸν ἄξιον ὑπάρχειν ὕπατον αἱρεῖσθαι, καὶ περιβόητος ἦν ἐπ' ἀνδρείᾳ τε καὶ στρατηγικῇ συνέσει. καὶ καθόλου φανερὸς ὑπῆρχεν εἰς μεῖζον πρόσχημα δόξης προαχθησόμενος.

Ὅτι ὁ Μιθριδάτης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας κατὰ τὴν Ἀσίαν νικήσας, καὶ πολλοὺς ζωγρήσας, ἅπαντας τιμήσας καὶ ἐσθῆσι, καὶ ἐφοδίοις ἀπέλυσεν εἰς τὰς πατρίδας. διαβοηθείσης δὲ τῆς τοῦ Μιθριδάτου φιλανθρωπίας, ἐνέπεσεν εἰς τὰς πόλεις ὁρμὴ προστίθεσθαι τῷ βασιλεῖ. παρῆν δὲ ὁρᾶν ἀπὸ σταδίων τῶν πόλεων πρεσβευτὰς μετὰ ψηφισμάτων καλούντων αὐτὸν εἰς τὰς ἰδίας πατρίδας, καὶ θεὸν καὶ σωτῆρα προσαγορευόντων. ἀκολούθως δὲ τούτοις καὶ κατὰ τὴν παρουσίαν τοῦ βασιλέως, ἀπήντων αἱ

πόλεις ἐκχεόμεναι πανδημεὶ, μετ' ἐσθῆτος λαμπρᾶς καὶ πολλῆς χαρᾶς.

Ὅτι κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐπικρατοῦντος Μιθριδάτου, καὶ τῶν πόλεων ἀφισταμένων ἀκατασχέτως ἀπὸ Ῥωμαίων, οἱ ἐν τῇ Λέσβῳ διέχνωσαν οὐ μόνον αὐτοὺς ἐκχειρίσαι τῷ βασιλεῖ, ἀλλὰ καὶ τὸν Ἀκίλλιον εἰς Μιτυλήνην συμπεφευγότα καὶ κοσοκομούμενον παραδοῦναι τῷ Μιθριδάτῃ. ἐπιλέξαντες οὖν τῶν νέων τοὺς ἀλκῇ διαφέροντας, ἔπεμψαν ἐπὶ τὸ κατάλυμα. οἱ δὲ ἀθρόοι προσπεσόντες τούτῳ, καὶ τὸν Ἀκίλλιον ἁρπάσαντες ἔδησαν, ὡς καλλίστην τῷ βασιλεῖ καὶ κεχαρισμένην δωρεὰν ἐκπέμψοντες. ὁ δὲ καίπερ νέος ὢν παντελῶς τὴν ἡλικίαν, ἐτόλμησεν ἐπιτελέσασθαι πρᾶξιν ἡρωϊκήν· φθάσας γὰρ τοὺς μέλλοντας συναρπάζειν αὐτὸν, ἀντὶ τῆς ὕβρεως καὶ τῆς αἰσχρᾶς τιμωρίας ἠλλάξατο θάνατον. σφάζων γὰρ ἑαυτὸν, καὶ τῇ δεινότητι τῆς πράξεως καταπληξάμενος τοὺς ἐπ' αὐτὸν ὁρμῶντας, ἐποίησε μὴ τολμῆσαι πλησίον αὐτοῦ προελθεῖν· μετὰ πάσης δὲ ἀδείας ἑαυτὸν ἀπαλλάξας τοῦ ζῆν καὶ τῶν ἐπιφερομένων κακῶν, περιβόητον ἔσχε τὴν ἐπ' εὐψυχίᾳ δόξαν.

Ὅτι καθόλου κατὰ τὴν ναυμαχίαν, παρὰ τοῖς Ῥοδίοις, πλὴν τοῦ πλήθους τὰ λοιπὰ πάντα μεγάλας εἶχεν ὑπεροχάς· τέχνη κυβερνητῶν, τάξις τῶν νηῶν, ἐρετῶν ἐμπειρία, δυνάμεις ἡγεμόνων, ἐπιβατῶν ἀρεταί. παρὰ δὲ τοῖς Καππάδοξιν ὑπῆρχον ἀπειρίαι καὶ ἀγυμνασίαι, καὶ ἡ πάντων τῶν κακῶν παραίτιος ἀταξία. προθυμίᾳ μὲν γὰρ οὐκ ἐλείποντο τῶν Ῥοδίων, ὡς ἂν ἔχοντες ἐπίσκοπον καὶ

θεατὴν τῶν κινδύνων τὸν βασιλέα, καὶ τούτῳ σπεύδοντες ἐνδείκνυσθαι τὴν πρὸς αὐτὸν εὔνοιαν. μόνῳ δὲ ὑπερέχοντες τῷ πλήθει τῶν σκαφῶν, περιεῖχοντο τὰς πολεμίας ναῦς καὶ κυκλοῦντες εἰς μέσον αὐτὰς ἀπελάμβανον.

Ὅτι Γάϊος Μάριος τῶν ἀνθρώπων ἐπιφανέστατος γεγονὼς, ἐπὶ μὲν τῆς νεότητος ἐζήλωσεν ἀφιλαργυρίαν, τῶν καλῶν ἔργων ὑρεχθεὶς, καὶ μεγάλας πράξεις ἐπί τε τῆς Λιβύης καὶ τῆς Εὐρώπης κατεργασάμενος, περιεποιήσατο τὴν περιβόητον ἐπιφάνειάν τε καὶ δόξαν. ἐπὶ δὲ τοῦ ἐσχάτου γήρως ἐπιθυμήσας τὸν Μιθριδάτου τοῦ βασιλέως πλοῦτον, καὶ τὴν ἐν ταῖς κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεσιν εὐπορίαν εἰς τὸν ἴδιον μετενεγκεῖν βίον, τοῖς ὅλοις ἔπταισε· καὶ τοῦ Σύλλα Κορνηλίου τὴν δεδομένην ἐπαρχίαν παραιτούμενος παρανόμως, τῇ προσηκούσῃ περιέπεσε συμφορᾷ. οὐ μόνον δὲ τὸν ἐπιθυμηθέντα πλοῦτον οὐκ ἔλαβεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἰδίαν οὐσίαν προσαπέβαλε, δημευθείσης δὲ αὐτοῦ τῆς ὑπάρξεως διὰ τὴν τῆς πλεονεξίας ὑπερβολήν. καταγνωσθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς πατρίδος θανάτῳ, καὶ διαδρὰς τὴν παραυτίκα τιμωρίαν, ἠλᾶτο κατὰ τὴν χώραν μόνος φεύγων· καὶ τέλος ἐξέπεσε τῆς Λιβύης εἰς τὴν Νομαδίαν δοῦλος, ἄπορος ἔρημος σφῶν. ὕστερον δὲ τῆς Ῥώμης ἐμπεσούσης εἰς πολέμους ἐμφυλίους, συνεργήσας τοῖς τῆς πατρίδος πολεμίοις, οὐκ ἠρκέσθη τῇ καθόδῳ· πόλεμον δὲ ἐκκαύσας, καὶ τυχὼν ὑπατείας τὸ ἕβδομον, οὐκ ἐτόλμησεν ἔτι τῆς τύχης λαβεῖν πεῖραν, δεδιδαγμένος περὶ τῆς κατ' αὐτὴν

ἀβεβαιοτητος μεγάλοις συμπτώμασι. προορώμενος γὰρ τὸν ἀπὸ τοῦ Σύλλα πόλεμον ἐπικρεμάμενον τῇ Ῥώμῃ, μετέστησεν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ ζῆν ἑκουσίως. ἀπολιπὼν δὲ ἀρχὰς μεγάλας πολέμων, αἴτιος ἐγένετο τῷ τε υἱῷ καὶ τῇ πατρίδι τῶν ἐσχάτων ἀκληρημάτων. ὁ μὲν γὰρ ἀναγκασθεὶς πολεμεῖν τοῖς κρείττοσι, κατέστρεψεν ἀτυχῶς τὸν βίον συμπεφευγὼς ἐν τῇ διώρυγι· οἱ δὲ ἐν τῇ Ῥώμῃ καὶ κατὰ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ πόλεις ἐμπεσόντες εἰς τὸν πάλαι προκείμενον πόλεμον, ταῖς προκατεσκευασμέναις περιέπεσον συμφοραῖς. οἳ μὲν γὰρ ἐπιφανέστατοι τῶν Ῥωμαίων, Σκευόλαν καὶ Κράσσον φημὶ, ἐν συγκλήτῳ μιαιφονευθέντες ἀκρίτως, προεσήμηναν ταῖς ἰδίαις ἀτυχίαις τὸ μέγεθος τῶν ἐσομένων κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀτυχημάτων. οἱ πλεῖστοι γὰρ τῶν συγκλητικῶν καὶ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν ἀνῃρέθησαν· στρατιῶται δὲ ἐν ταῖς στάσεσι καὶ μάχαις κατεκόπησαν, οὐκ ἐλάττους τῶν δέκα μυριάδων. καὶ ταῦτα πάντα συνέβη τοῖς ἀνθρώποις διὰ τὸν ἐξαρχῆς ἐπιθυμηθέντα πλοῦτον ὑπὸ Μαρίου. (Excerpt. de Virt. et Vit. p. 613. sq.)

Ὅτι μεγάλη στάσις ἐμφύλιος ἤδη διαλυομένου τοῦ Μαρσικοῦ γέγονε πολέμου, ἧς ἡγοῦντο Σύλλας καὶ Γάϊος Μάριος, νέος ὢν, ὁ Μαρίου τοῦ πολλάκις ὑπατευκότος (ἑπτάκις γὰρ ὑπάτευσε) παῖς. ἐν δὲ τῇ στάσει πολλαὶ μυριάδες ἀνθρώπων ἀνῃρέθησαν. ἐκράτησε δ' ὁ Σύλλας· καὶ δικτάτωρ γεγονὼς, Ἐπαφρόδιτόν τε ὀνομάσας ἑαυτὸν, οὐκ ἐψεύσθη τῆς ἀλαζονείας· κρατῶν γὰρ τοῖς πολέμοις, ἰδίῳ ἀπε-

βίῳ θανάτῳ. ὁ δὲ Μάριος μάχῃ τῇ πρὸς Σύλλαν γενναίως ἀγωνισάμενος, ὅμως ἡττηθεὶς κατέφυγεν εἰς Πραίνεστον, ἅμα μυρίοις πεντακισχιλίοις. συγκλεισθεὶς δ' ἐν αὐτῇ, καὶ χρόνον οὐκ ὀλίγον πολιορκηθείς, ἠναγκάσθη, πάντων αὐτὸν ἐγκαταλιπόντων, καὶ μηδεμίαν σωτηρίας ὁδὸν καθορῶν, τὴν ἑνὸς οἰκέτου τῶν πιστῶν χεῖρα εἰς λύσιν τῶν δεινῶν παρακαλέσαι. καὶ ὅ γε πεισθείς, καὶ μιᾷ πληγῇ τοῦ βίου τὸν δεσπότην ἀπαλλάξας, ἑαυτὸν ἐπικατέσφαξε. καὶ παύεται μὲν αὕτη ἡ στάσις. λείψανα μέντοι τοῦ πολέμου ὑπολειφθέντα τῆς Μαρίου μοίρας ἐπὶ χρόνον Σύλλᾳ διεμαχέσαντο, ἕως καὶ αὐτὰ συνδιέφθορε τοῖς ἄλλοις.

Μετὰ μέντοι τὴν τούτων ἀπαλλαγὴν, Πομπηΐῳ, τῷ ἐπικληθέντι Μάγνῳ διὰ τὰς πράξεις, ἃς κατώρθωσε Σύλλᾳ τε συμπράττων καὶ καθ' ἑαυτὸν Ῥωμαίοις· τούτῳ δὴ καὶ Ἰουλίῳ Καίσαρι ἔρις ἐκπαίσασα, εἰς ἐμφυλίους σφαγὰς τοὺς Ῥωμαίους πάλιν ἠνάγκασε συστραφῆναι. Πομπηΐου δὲ λαμπρῶς τοῖς ὅλοις ἡττηθέντος, καὶ κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀναιρεθέντος, συστέλλεται μὲν ἡ τῶν ὑπάτων ἀρχὴ εἰς μοναρχίαν Καίσαρι τῷ Ἰουλίῳ, παύει δὲ τέλεον καὶ ἡ στάσις. ἐκείνου δὲ ἀγνῃρημένου, κατὰ Βρούτου καὶ Κασσίου τῶν ἀνελόντων πόλεμος ἐμφύλιος κινεῖται, χειριζομένων Λεπίδου τε καὶ Ἀντωνίου, καὶ Ὀκταβιανοῦ τοῦ Αὐγούστου τὴν ὕπατον ἀρχὴν ἐχόντων. οὗ βραδέως δὲ τοῦ πολέμου κρίσιν τοῖς ὅπλοις λαβόντος, καὶ νικηθέντων καὶ ἀναιρεθέντων τῶν περὶ Κάσσιον καὶ Βροῦτον· μετ' οὐ πολὺ

ῥήγνυται εἰς τὸ φανερὸν ἡ ἐνδομύχουσα Αὐγουστου καὶ Ἀντωνίου ὑπὲρ τῆς φιλοπρωτίας ἅμιλλα· καὶ πολλῶν συγγενῶν αἱμάτων ἑκατέρωθεν ῥυέντων, τὸ κράτος Αὐγούστῳ βεβαιοῦται, καὶ τῶν ὅλων ἡ ἐξουσία αὐτῷ παραμένει διὰ βίου, τῆς τῶν ὑπάτων λοιπὸν ἀρχῆς τὴν ἰδίαν τάξιν καὶ δυναστείαν ἀποβαλούσης. (Eclog. II, pag. 541. sq.)

Ὅτι ἐπὶ τοῦ Σύλλα τοῦ ὑπάτου ὁ ἐμφύλιος Ῥωμαίων ἀνήφθη πόλεμος. ἐπισημῆναι δὲ τὴν τῶν μελλόντων κακῶν φορὰν Λίβιός φησι, καὶ Διόδωρος. ἐξ ἀνεφέλου τοῦ ἀέρος καὶ αἰθρίας πολλῆς ἦχον ἀκουσθήναι σάλπιγγος, ὄξὺν ἀποτεινούσης καὶ θρηνώδη φθόγγον. καὶ τοὺς μὲν ἀκούσαντας ἅπαντας ἔκφρονας ὑπὸ δέους γενέσθαι· τοὺς δὲ Τυρρηνοὺς μάντεις μεταβολὴν τοῦ γένους καὶ μετανάστασιν ἀποφήνασθαι σημαίνειν τὸ τέρας. εἶναι μὲν γὰρ ἀνθρώπων ὅπως γένη, διαφέροντα τοῖς βίοις καὶ τοῖς ἤθεσιν ἀλλήλων. ἑκάστῳ δὲ ἀφωρίσθαι χρόνον ὑπὸ τοῦ θεοῦ, συμπεραινόμενον ἐνιαυτοῦ μεγάλου περιόδῳ. τῆς γοῦν προτέρας περιόδου τελευτώσης, καὶ ἑτέρας ἐνιστημένης, κινεῖσθαί τι σημεῖον ἐκ γῆς ἢ οὐρανοῦ θυμάσιον, ὃ δῆλον εὐθὺς τοῖς τὰ τοιαῦτα σοφοῖς γίνεσθαι, ὅτι καὶ τρόποις ἄλλοις καὶ βίοις ἀνθρωποι χρώμενοι γεγόνασι, καὶ θεοῖς ἥτοιν τῶν προτέρων μέλονται. ταῦτα μὲν οὖν εἴτε οὕτως, εἴτε ἄλλως πως ἔχει, σκοπεῖν παρόν ἡμι. (Suidas in Σύλλας. Excripsit quoque hoc Plutarch. in Sulla pag. 455. extr. et pag. 456. A.)

Olymp. CLXXIII, 2. a. C. 87. U. C. 667.

Ὅτι Μερόλας ὁ αἱρεθεὶς ὕπατος εἰς τὸν τοῦ Κίννα τόπον, μετὰ τὸ σύνθεσιν ποιήσασθαι τὸ δήτερ αὐτὸν ὑπατεῦσαι, ἔδοξε πρᾶξιν ἀγαθοῦ σφόδρα πολίτου πρᾶξαι. ἔν τε γὰρ τῷ συνεδρίῳ καὶ τῷ δήμῳ διαλεγόμενος περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων, ἀρχηγὸς ἐπηγγείλατο γενέσθαι καὶ ὁμονοίας. ἄκων γὰρ ᾑρημένος ὕπατος, ἑκουσίως ἔφη παραχωρήσειν τῷ Κίννᾳ τῆς ἀρχῆς· καὶ παραχρῆμα ἰδιώτης ἐγένετο. ἡ δὲ σύγκλητος ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς τοὺς ποιησομένους τὰς συνθήκας, καὶ τὸν Κίνναν εἰσάξοντας εἰς τὴν πόλιν. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 614.)

Ὅτι οἱ περὶ τὸν Κίνναν καὶ Μάριον συνεδρεύσαντες μετὰ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡγεμόνων ἐβουλεύοντο, ὅπως βεβαίως καταστήσωσι τὴν εἰρήνην· τέλος ἔδοξεν αὐτοῖς τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν ἐχθρῶν, καὶ δυναμένους ἀμφισβητῆσαι περὶ πραγμάτων, πάντας ἀποκτεῖναι· ὅπως καθαρᾶς γενομένης τῆς ἰδίας αἱρέσεως καὶ μερίδος, ἀδεῶς τὸ λοιπὸν, καὶ ὡς ἂν βούλωνται, μετὰ τῶν φίλων διοικοῦσι τὰ κατὰ τὴν ἡγεμονίαν. εὐθὺς οὖν τῶν μὲν γεγενημένων συνθέσεων καὶ πίστεων ἠμέλησαν· σφαγαὶ δὲ τῶν καταψηφισθέντων αὐτοῖς ἄκριτοι καὶ πανταχοῦ ἐγίνοντο. Κοΐντος δὲ Λουτάτιος ὁ Κάτλος, τεθριαμβευκὼς μὲν ἐπισήμως ἀπὸ Κίμβρων, ἀγαπώμενος δὲ ὑπὸ τῶν πολιτῶν περιττότερον, ὑπό τινος δημάρχου κατηγορίας ἐτύγχανεν ἐν τῷ δήμῳ θανάτου. φοβούμενος δὲ τὸν ἐκ τῆς συκοφαντίας

κίνδυνον, ἦκεν εἰς τὸν Μάριον, δεόμενος τυχεῖν βοηθείας· ὁ δὲ, τὸ μὲν ἔμπροσθεν ἐγεγόνει φίλος, τότε δ' ἔκ τινος ὑποψίας ἀλλοτρίως ἔχων πρὸς αὐτὸν, τοῦτο μόνον ἀπεκρίθη, θανεῖν δεῖν. καὶ ὁ Κάτλος ἀπογνοὺς μὲν τὰς τῆς σωτηρίας ἐλπίδας, σπεύδων δὲ χωρὶς ὕβρεως καταστρέψαι τὸν βίον, ἑαυτὸν τοῦ ζῆν μετέστησεν, ἰδίῳ τινὶ καὶ παρηλλαγμένῳ τρόπῳ, συγκλείσας ἑαυτὸν εἰς οἶκον νεόχριστον, καὶ τὴν ἐκ τῆς κονίας ἀναφορὰν πυρὶ καὶ καπνῷ συναὐξήσας, τῇ τῆς ἀναπνοῆς φθορᾷ περιπνιγεὶς γενόμενος, ἀπήλλαξεν. (Eclog. I, pag. 542.)

E LIBRO XXXVIII et XXXIX.

Olymp. CLXXIII, 3. a. C. 86. U. C. 668.

Ὅτι ὁ Σύλλας χρημάτων ἀπορούμενος ἐπέβαλε τὰς χεῖρας τρισὶν ἱεροῖς, ἐν οἷς ἀναθημάτων ἀργυρῶν τε καὶ χρυσῶν πλῆθος ἦν· ἐν μὲν Δελφοῖς τῷ Ἀπόλλωνι καθιερωμένα, ἐν Ἐπιδαύρῳ δὲ τῷ Ἀσκληπιῷ, ἐν Ὀλυμπίᾳ δὲ τῷ Διΐ. πλεῖστα δὲ ἔλαβεν ἐξ Ὀλυμπίας, διὰ τὸ μεμενηκέναι τὸ ἱερὸν τοῦτο ἄσυλον ἐξ αἰῶνος. τῶν γὰρ ἐν Δελφοῖς χρημάτων Φωκεῖς τὰ πλεῖστα διεφόρησαν, ἐν τῷ ἱερῷ κληθέντι πολέμῳ. ὁ δὲ Σύλλας πολὺν ἄργυρον καὶ χρυσὸν, ἔτι δὲ τὴν ἄλλην πολυτελῆ κατασκευὴν ἀναλαβὼν, ἤθροισε χρημάτων πλῆθος πρὸς τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ προσδοκωμένους πολέμους. ἀδεισιδαιμόνως δὲ τῇ

λήψει τῶν ἱερῶν χρημάτων προσενεχθείς, χώραν ἀντὶ τούτων καθιέρωσε τοῖς θεοῖς εἰς τὰς κατ' ἔτος προσόδους· εὐτραπελευόμενος δὲ ἀπεφαίνετο κρατεῖν τῷ πολέμῳ πάντως, διὰ τὸ τοὺς θεοὺς αὐτῷ συνεργεῖν, εἰσενηνοχότας χρημάτων πολύ τι πλῆθος αὐτῷ. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 614. sq.)

Olymp. CLXXIII, 4. a. C. 85. U. C. 669.

Ὅτι Φιμβρίας κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν πολὺ προέχων τοῖς διαστήμασι τοῦ Φλάκκου, καιρὸν ἔσχε μεγάλοις ἐπιχειρῆσαι τολμήμασι· καὶ σπεύδων τοὺς στρατιώτας ἰδίους κατασκευάσασθαι ταῖς εὐνοίαις, συνεχώρησεν αὐτοῖς τὴν χώραν τῶν συμμάχων ὡς πολεμίαν διαρπάζειν, καὶ τοὺς περιτυχόντας ἐξανδραποδίζεσθαι. ἀσμένως δὲ προσδεξαμένων τῶν στρατιωτῶν τὴν συγχώρησιν, ἐν ὀλίγαις ἡμέραις περιεποιήσαντο χρημάτων πλῆθος. οἱ δὲ διαρπαγέντες ἀπήντησαν τῷ ὑπάτῳ, καὶ περὶ τῶν καθ' αὐτοὺς ἀπωδύροντο. ὁ δὲ περιαλγὴς γενόμενος προσέταξεν ἀκολουθεῖν, ὅπως τὰ ἴδια κομίσωνται. αὐτὸς δὲ τῷ Φιμβρίᾳ διαπειλησάμενος, προσέταξε τὰ διαφορηθέντα τοῖς ἀπολωλεκόσιν ἀποκαταστῆσαι. ὁ δὲ τὴν πᾶσαν αἰτίαν ἐπὶ τοὺς στρατιώτας ἀνέπεμπεν, ὡς ἄνευ τῆς αὐτοῦ γνώμης πάντα πεπραχότας· τοῖς δὲ στρατιώταις κατ' ἰδίαν παρήγγειλε μὴ προσέχειν τοῖς προστάγμασιν, ἀλλὰ τὰ διὰ τῶν ὅπλων κτηθέντα τῷ τοῦ πολέμου νόμῳ, μὴ προσσθαι. τοῦ δὲ Φλάκκου μετὰ ἀνατάσεως προστάττοντος ἀποδιδόναι τὰ διηρπασμένα, τῶν δὲ στρατιω-

τῶν οὐ προσεχόντων, ταραχὴ καὶ στάσις κατεῖχε τὸ στράτευμα.

Ὅτι δ' Φιμβρίας διαβεβηκὼς τὸν Ἑλλήσποντον, τοὺς στρατιώτας πρὸς παρανομίαν καὶ ἁρπαγὴν παρορμήσας, χρήματα τὰς πόλεις εἰσεπράττετο, καὶ τοῖς στρατιώταις ταῦτα διένεμεν. οἱ δὲ εἰς ἀνυπεύθυνον ἐξουσίαν προαχθέντες, καὶ διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ὠφελείας μετεωρισθέντες, ὡς κοινὸν εὐεργέτην ἠγάπων. τὰς δὲ μὴ ὑπακουσάσας πόλεις ἐκπολιορκῶν, εἰς διαρπαγὴν ἐχαρίζετο τοῖς στρατιώταις. καὶ Νικομήδειαν παρέδωκε τοῖς στρατιώταις εἰς διαρπαγήν.

Ὅτι ὁ αὐτὸς καὶ Κύζικον παρελθὼν ὡς φίλος, τοῖς μὲν εὐπορωτάτοις τῶν πολιτῶν ἐμέμφετο θανάτου κατεντιασάμενος. δύω δὲ εἰς κατάπληξιν καὶ φόβον τῶν ἄλλων καταδίκους ποιήσας, καὶ ῥαβδίσας ἐπελέκισε· τὰς δὲ οὐσίας αὐτῶν ἀναλαβὼν, καὶ τοῖς ἄλλοις διὰ τῶν προαπολωλότων μέγαν φόβον ἐπιστήσας, ἠνάγκασε λύτρα τῆς σωτηρίας ὅλας τὰς ὑπάρξεις αὐτῷ προέσθαι. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 615. sq.)

Olymp. CLXXIV, 2. a. C. 83. U. C. 671.

Ὅτι Γνάϊος Πομπήϊος στρατιωτικὸν βίον ἑλόμενος, ἐνεκαρτέρει ταῖς καθ' ἡμέραν κακοπαθείαις· καὶ ταχὺ τὸ πρωτεῖον ἀπηνέγκατο τῆς ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἔργοις ἀσκήσεως. πᾶσαν δὲ ῥᾳστώνην καὶ σχολὴν ἀποτριψάμενος, διετέλει καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ ἀεί τι πράττων τῶν εἰς τὸν πόλεμον χρησίμων. διαίτῃ μὲν γὰρ ἐχρῆτο λιτῇ, λουτρῶν δὲ

καὶ συμπεριφορᾶς τρυφὴν χούσης ἀπείχετο· καὶ τὴν μὲν τροφὴν καθήμενος προσέφερετο, πρὸς δὲ τὸν ὕπνον ἀπεμέριζε χρόνον ἐλάττονα τῆς ἐκ τῆς φύσεως ἀνάγκης. τὸν δὲ ἐν νυκτὶ πόνον παρεδίδου τὴν μεθ' ἡμέραν ἐπιμέλειαν, ἐπαγρυπνῶν τοῖς τῆς στρατηγίας ἐντεύγμασι. διὰ δὲ τῆς συνήθους τῶν ἀπίστων μελέτης, ἀθλητὴς ἐγένετο τῶν κατὰ πόλεμον ἀγώνων. τοιγαροῦν ὅσῳ χρόνῳ τις ἕτοιμον οὐκ ἂν παρέλαβε στράτευμα, πολὺ τάχιον οὗτος συνελέξατο, καὶ διατάξας καθώπλισε. προσαγγελθεισῶν δὲ τῶν περὶ αὐτὸν πράξεων εἰς τὴν Ῥώμην, ἅπαντες, οὐ τὴν ἀρετὴν, ἀλλὰ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ λογιζόμενοι, κατ' ἀρχὰς κατεφρόνησαν, ὡς τῶν προσαγγελλόντων κενῶς τὰ περὶ αὐτὸν τραγῳδούντων. ὡς δ' ἡ προσηγγελμένη φήμη διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων ἀληθὴς ἐφάνη, ἡ σύγκλητος ἐξέπεμψεν Ἰούνιον, ὃν τρεψάμενος ἐνίκησε.

Ὅτι καταλειφθέντος τοῦ Σκιπίωνος μόνου μετὰ τὸ διαφθαρῆναι χρήμασι καὶ ἀποστῆναι πάντας, καὶ ἀπεγνωκότος τὴν σωτηρίαν, ὁ Σύλλας ἱππεῖς ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν τοὺς παραπέμψοντας μετ' ἀσφαλείας ὅποι βούλοιτο· ὁ δὲ Σκιπίων ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ τὸ τῆς ἀρχῆς ἀξίωμα μεθεῖναι συναναγκασθεὶς εἰς ἰδιωτικὸν βίον καὶ ταπεινὸν σχῆμα, διὰ τὴν ἐπιείκειαν ὑπὸ τοῦ Σύλλα παρεπέμφθη ταχέως εἰς ἣν ἐβούλετο πόλιν. εἶτα τὰ τῆς ἀρχῆς ἀνακτησάμενος κόσμια, πάλιν δυνάμεως ἱκανῆς ἀφηγεῖτο. (Excerpt. de Virt. et Vit. pag. 616. sq.)

Olymp. CLXXIV, 3. a. C. 82. U. C. 672.

Ὅτι οἱ τῶν Ῥωμαίων περιφανεῖς ἄνδρες ἐμιαιφονήθησαν ἐκ διαβολῆς, καὶ ὁ τὴν μεγίστην ἐρωσύνην ἔχων Σκαιουόλας μέγιστον ἔχων ἀξίωμα τῶν πολιτῶν, ἀναξίας τῆς ἰδίας ἀρετῆς ἔτυχε τῆς τοῦ βίου καταστροφῆς. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι κατ' αὐτό γε τοῦτο μεγάλως εὐτύχησαν, ὅτι τοῖς ἁγιωτάτοις σηκοῖς ὁ πάντιμος ἱερεὺς οὐκ ἔφθασε προσπεσεῖν. ἐπεὶ τήν γε χάριν τῆς τῶν διωκόντων ὠμότητος, καὶ πρὸς αὐτοῖς τοῖς ἀδύτοις ἐπιβώμιος μιαιφονηθεὶς, ἀπέσβεσεν ἂν τῷ αἵματι τὸ ἀκοιμίστῳ δεισιδαιμονίᾳ τηρούμενον πῦρ ἐξ αἰῶνος.

Ὅτι προτεθείσης προγραφῆς εἰς τὴν ἀγορὰν, ἀνέδραμε πλῆθος ἀνθρώπων πρὸς τὴν ἀναγνωσιν· οἱ πλεῖστοι δὲ συνέπασχον τοῖς ὀφείλουσιν ἀναδέχεσθαι τὸν θάνατον. εἷς δὲ τῶν συνελήλυθότων, κακίᾳ καὶ ὑπερηφανίᾳ διαφέρων, ἐγγελῶν τοῖς κινδυνεύουσι, πολλὰ κατ' αὐτῶν ὑβριστικῶς ἐβλασφήμησεν. ἔνθα δὴ δαιμονίου τινὸς νέμεσις τῷ διασύροντι τὴν τῶν ἀκληρούντων τύχην, ἐπέθηκε τὴν πρέπουσαν τῇ κακίᾳ τιμωρίαν. ἐν γὰρ τοῖς ἐπὶ πᾶσιν ὀνόμασιν εὑρὼν ἑαυτὸν προσεγεγραμμένον, εὐθέως ἐπικαλυψάμενος τὴν κεφαλὴν, προῆγε διὰ τοῦ πλήθους, ἐλπίζων λήσεσθαι τοὺς περιεστῶτας, καὶ διὰ τοῦ δρασμοῦ περιέσεσθαι τὴν σωτηρίαν. γνωσθεὶς δὲ ὑπό τινος τῶν πλησίον ἑστώτων, καὶ φανερᾶς τῆς περὶ αὐτὸν περιστάσεως γενομένης, συνελήφθη, καὶ ἔτυχε τῆς τιμωρίας, πάντων ἐπιχαιρόντων τῷ θανάτῳ αὐτοῦ.

Ὅτι πολλῷ χρόνῳ τῆς Σικελίας ἀδικαιοδοτητου γενομένης, ὁ Πομπήϊος δοὺς ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν δικαιοδοσίαν, καὶ χρηματίζων περὶ τῶν δημοσίων ἀμφισβητημάτων, καὶ τῶν ἰδιωτικῶν συμβολαίων, οὕτως εὐστόχως καὶ ἀδωραδοκήτως ἐποιεῖτο τὰς ἀποφάσεις, ὥστε ὑπερβολὴν ἑτερῳ μὴ ἀπολείπειν. εἰκοσι δὲ καὶ δυεῖν ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ὑπάρχων, καὶ τῆς νεότητος προκαλουμένης εἰς τὰς ἀλογίστους ἡδονάς, οὕτως αὐστηρῶς καὶ σωφρόνως ἐποιήσατο τὴν ἐπιδημίαν κατὰ τὴν νῆσον, ὥστε πάντας τοὺς κατὰ τὴν Σικελίαν καταπλήττεσθαι καὶ θαυμάζειν τὴν ἀρετὴν τοῦ νεανίσκου.

Olymp. CLXXVIII. 1. a. C. 68. U. C. 686.

Ὅτι Μάρκος Ἀντώνιος συνθέμενος πρὸς Κρῆτας εἰρήνην, μέχρι μέν τινος ταύτην ἐτήρουν. μετὰ δὲ ταῦτα συντιθεμένης βουλῆς, ὅπως ἂν μάλιστα τῆς ὠφελείας προνοήσαιντο, οἱ πρεσβύτατοι καὶ φρονήσει διαφέροντες, συνεβούλευον πρέσβεις ἐκπέμπειν εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ περὶ τῶν ἐπιφερομένων ἐγκλημάτων ἀπολογεῖσθαι, καὶ πειρᾶσθαι τὴν σύγκλητον εὐγνώμοσι λόγοις καὶ δεήσεσιν ἐξιλάσκεσθαι· διόπερ ἀπέστειλαν εἰς τὴν Ῥώμην τριάκοντα πρεσβευτὰς, τοὺς ἐπιφανεστάτους ἄνδρας. οἵτινες δὲ κατ' ἰδίαν περιπορευόμενοι τὰς οἰκίας τῶν συγκλητικῶν, καὶ πᾶσαν δεητικὴν προϊέμενοι φωνὴν, ἐξεθεράπευον τοὺς τὸ συνέδριον συνέχοντας. εἰσαχθέντες δὲ εἰς τὴν σύγκλητον, καὶ περί τε τῶν ἐγκλημάτων ἐμφρόνως ἀπολογησάμενοι, τάς τε ἰδίας εὐεργεσίας καὶ συμμαχίας πρὸς τὴν ἡγεμονίαν ἀκρι-

βῶς διελθόντες, ἠξίουν αὐτοὺς εἰς τὴν προγεγενημένην εὔνοιάν τε καὶ συμμαχίαν ἀποκαταστῆναι. ἡ δὲ σύγκλητος ἀσμένως τοὺς λόγους προσδεξαμένη, δόγμα ἐξέβαλε τὸ κυρωῦν, δι' οὗ τῶν ἐγκλημάτων τοὺς Κρῆτας ἀπολύουσα, φίλους καὶ συμμάχους τῆς ἡγεμονίας ἀνηγόρευεν· ἄκυρον δὲ τὸ δόγμα ἐποίησε Λέντουλος ὁ ἐπικαλούμενος Σπινθὴρ. οἱ δὲ Κρῆτες ἀπηλλάγησαν. ἡ δὲ σύγκλητος περὶ τῶν Κρητῶν πολλάκις λόγου γενομένου, ὅτι κοινωνοῦσι τῆς λῃστείας τοῖς πειραταῖς, δόγμα ἔγραψαν, ὅπως οἱ Κρῆτες πάντα τὰ πλοῖα ἕως τετρασκάλμου ἀναπέμψωσιν εἰς Ῥώμην, καὶ τριακοσίους ὁμήρους δῶσι τοὺς ἐπιφανεστάτους, ἐκπέμψωσι δὲ καὶ Λασθένην καὶ Πανάρην· κοινῇ δὲ πάντες ἐκτίσωσιν ἀργυρίου τάλαντα τετρακισχίλια. οἱ δὲ Κρῆτες πυθόμενοι τὰ δεδογμένα τῇ συγκλήτῳ, περὶ τῶν προσηγγελμένων ἐβουλεύοντο. καὶ οἱ μὲν φρονήσει διαφέροντες ἔφρασαν δεῖν πάντα ποιεῖν τὰ προστατόμενα· οἱ δὲ περὶ τὸν Λασθένην, τοῖς ἐγκλήμασιν ὄντες ἔνοχοι, καὶ φοβούμενοι μὴ ἀναπεμφθέντες εἰς τὴν Ῥώμην, τιμωρίας τύχωσιν, ἀνέσειον τὰ πλήθη, παρακαλοῦντες τὴν ἐξ αἰῶνος παραδεδομένην ἐλευθερίαν διαφυλάττειν. (Excerpt. de Legat. XXXV, pag. 631 sq.)

E LIBRO XL.

Olymp. CLXXIX, 2. a. C. 63. U. C. 691.

Ἡμεῖς δὲ μέλλοντες ἀναγράφειν τὸν πρὸς Ἰουδαίους πόλεμον, οἰκεῖον εἶναι διαλαμβάνομεν προδιελθεῖν ἐν κεφαλαίοις τὴν τοῦ ἔθνους τούτου ἐξ ἀρχῆς κτίσιν, καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς νόμιμα. κατὰ τὴν Αἴγυπτον τὸ παλαιὸν, λοιμικῆς περιστάσεως γενομένης, ἀνέπεμπον οἱ πολλοὶ τὴν αἰτίαν τῶν κακῶν ἐπὶ τὸ δαιμόνιον. πολλῶν γὰρ καὶ παντοδαπῶν κατοικούντων ξένων, καὶ διηλλαγμένοις ἔθεσι χρωμένων περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὰς θυσίας, καταλελύσθαι συνέβαινε παρ' αὐτοῖς τὰς πατρίους τῶν θεῶν τιμάς. ὅπερ οἱ τῆς χώρας ἐγγενεῖς ὑπέλαβον, ἐὰν μὴ τοὺς ἀλλοφύλους μεταστήσωνται, κρίσιν οὐκ ἔσεσθαι τῶν κακῶν. εὐθὺς οὖν ξενηλατουμένων τῶν ἀλλοεθνῶν, οἱ μὲν ἐπιφανέστατοι καὶ δραστικώτατοι συστραφέντες ἐξεῤῥύφησαν (ὡς τινές φασιν) εἰς τὴν Ἑλλάδα, καί τινας ἑτέρους τόπους, ἔχοντες ἀξιολόγους ἡγεμόνας, ὧν ἡγοῦντο Δαναὸς καὶ Κάδμος τῶν ἄλλων ἐπιφανέστατοι· ὁ δὲ πολὺς λεὼς ἐξέπεσεν εἰς τὴν νῦν καλουμένην Ἰουδαίαν, οὐ πόῤῥω μὲν κειμένην τῆς Αἰγύπτου, παντελῶς δὲ ἔρημον οὖσαν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους. ἡγεῖτο δὲ τῆς ἀποικίας ὁ προσαγορευόμενος Μωσῆς, φρονήσει δὲ πολλῇ καὶ ἀνδρείᾳ πλεῖστον διαφέρων. οὗτος δὲ καταλαβόμενος τὴν χώραν, ἄλλας τε πόλεις ἔκτισε

καὶ τὴν νῦν οὖσαν ἐπιφανεστάτην, ὀνομαζομένην Ἱεροσόλυμα. ἱδρύσατο δὲ καὶ τὸ μάλιστα παρ' αὐτοῖς τιμώμενον ἱερὸν, καὶ τὰς τιμὰς καὶ ἁγιστείας τοῦ θείου κατέδειξε, καὶ τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν ἐνομοθέτησέ τε καὶ διέταξε. διεῖλε δὲ τὸ πλῆθος εἰς δώδεκα φυλὰς, διὰ τὸ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τελεώτατον νομίζεσθαι, καὶ σύμφωνον εἶναι τῷ πλήθει τῶν μηνῶν τῶν τὸν ἐνιαυτὸν συμπληροῦντων. ἄγαλμα δὲ θεῶν τὸ συνόλου οὐ κατεσκεύασε, διὰ τὸ μὴ νομίζειν ἀνθρωπόμορφον εἶναι τὸν θεόν· ἀλλὰ τὸν περιέχοντα τὴν γῆν οὐρανὸν μόνον εἶναι θεόν, καὶ τῶν ὅλων κύριον. τὰς δὲ θυσίας ἐξηλλαγμένας συνεστήσατο τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐθνεσι, καὶ τὰς κατὰ τὸν βίον ἀγωγάς. διὰ γὰρ τῆν ἰδίαν ξενηλασίαν ἀπάνθρωπόν τινα καὶ μισόξενον βίον εἰσηγήσατο. ἐπιλέξας δὲ τῶν ἀνδρῶν τοὺς χαριεστάτους καὶ μάλιστα δυνησομένους τοῦ συμπαρόντος ἔθνους προΐστασθαι, τούτους ἱερεῖς ἀπέδειξε· τὴν δὲ τριβὴν ἔταξεν αὐτῶν γίνεσθαι περὶ τὸ ἱερὸν, καὶ τὰς τοῦ θεοῦ τιμάς τε καὶ θυσίας· τοὺς αὐτοὺς δὲ καὶ δικαστὰς ἀπέδειξε τῶν μεγίστων κρίσεων, καὶ τὴν τῶν νόμων καὶ τῶν ἐθῶν φυλακὴν τούτοις ἐπέτρεψε· διὸ καὶ βασιλέα μὲν μηδέποτε τῶν Ἰουδαίων [γενέσθαι φασι], τὴν δὲ τοῦ πλήθους προστασίαν δίδοσθαι διὰ παντὸς τῷ δοκοῦντι τῶν ἱερέων φρονήσει καὶ ἀρετῇ προέχειν. τοῦτον προσαγορεύουσιν ἀρχιερέα, καὶ νομίζουσιν αὐτοῖς ἄγγελον γίνεσθαι τῶν τοῦ θεοῦ προσταγμάτων. τοῦτον δὲ κατὰ τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς ἄλλας συνόδους φησὶν ἐκφέρειν

τὰ παραγγέλλόμενα· καὶ πρὸς τοῦτο τὸ μέρος οὕτως εὐπειθεῖς γενέσθαι τοὺς Ἰουδαίους, ὥστε παραχρῆμα πίπτοντας ἐπὶ τὴν γῆν, προσκυνεῖν τὸν τούτοις ἑρμηνεύοντα ἀρχιερέα. προσγέγραπται δὲ καὶ τοῖς νόμοις ἐπὶ τῆς τελευτῆς, ΟΤΙ ΜΩΣΗΣ ΑΚΟΤΣΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ, ΤΑΔΕ ΛΕΓΕΙ ΤΟΙΣ ΙΟΥΔΑΙΟΙΣ. ἐποιήσατο δ' ὁ νομοθέτης τῶν τε πολεμικῶν ἔργων πολλὴν πρόνοιαν, καὶ τοὺς νέους ἠνάγκαζε καρτερίαν τε καὶ ἀνδρείαν ἀσκεῖν, καὶ τὸ σύνολον πάσης ὑπομονὴν κακοπαθείας. ἐποιεῖτο δὲ καὶ στρατείας εἰς τὰ πλησιόχωρα τῶν ἐθνῶν. καὶ πολλὴν κατακτησάμενος χώραν, κατεκληρούχησε· τοῖς μὲν ἰδιώταις ἴσους ποιήσας κλήρους, τοῖς δὲ ἱερεῦσι μείζονας· ἵνα λαμβάνοντες ἀξιολογωτέρας προσόδους, ἀπερίσπαστοι συνεχῶς προσεδρεύσωσι ταῖς τοῦ θεοῦ τιμαῖς. οὐκ ἐξῆν δὲ τοῖς ἰδιώταις τοὺς ἰδίους κλήρους πωλεῖν, ὅπως μή τινες διὰ πλεονεξίαν ἀγοράζοντες τοὺς κλήρους, ἐκθλίβωσι τοὺς ἀπορωτέρους, καὶ κατασκευάζωσιν ὀλιγανδρίαν. τεκνοτροφεῖν τε ἠνάγκαζε τοὺς ἐπὶ τῆς χώρας· καὶ διὰ ὀλίγης δαπάνης ἐκτρεφομένων τῶν βρεφῶν, ἀεὶ τὸ γένος τῶν Ἰουδαίων ὑπῆρχε πολυάνθρωπον. καὶ τὰ περὶ τοὺς γάμους δὲ, καὶ τὰς τῶν τελευτώντων ταφὰς, πολὺ τὸ παρηλλαγμένον ἔχειν ἐποίησε νόμιμα πρὸς τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. κατὰ δὲ τὰς ὕστερον γενομένας ἐπικρατείας ἐκ τῆς τῶν ἀλλοφύλων ἐπιμιξίας, ἐπὶ τετάρτης τῶν Περσῶν ἡγεμονίας, καὶ τῶν ταύτην καταλυσάντων Μακεδόνων, πολλὰ τῶν πατρίων τοῖς Ἰουδαίοις νομίμων ἐκινήθη.

FRAGMENTA

INCERTORUM LIBRORUM.

Fragm. I – XII cum Fragm. XVII inserta sunt prioribus libris VI – X, Vol. V.

Καὶ Διόδωρος ἄκραν τινὰ τῶν Ἄλπεων, κορυφὴν τοῦ σύμπαντος ὄρους δοκοῦσαν, οὐρανοῦ φάχιν ἱστορεῖ παρὰ τῶν ἐγχωρίων καλεῖσθαι. (Fragm. XIII. pag. 640.)

Διόδωρος δὲ ὁ Σικελὸς τὴν Νεάπολιν ὑφ' Ἡρακλέους φησὶ κτισθῆναι. (Fragm. XV. pag. 640.)

Διόδωρος δέ που τῶν δεκάτων βιβλίων εἰπὼν περί τε Σικελῶν καὶ Σικανῶν, διαφορὰν οἶδεν, ὡς καὶ προερρέθη, Σικελοῦ καὶ Σικανοῦ. (Fragm. XVI, pag. 640.)

Ὁ Πολυδάμας οὗτος ἦν ἐκ πόλεως Σκοτουσης, Γυμναῖς χερσὶ μὲν λέοντας ὡς ἄρνας διαφθείρων, Πτεροῖς ποσὶ δ' ὑπερνίκων ἅρματα ταχύδρομα, Τῇ δὲ χειρὶ τὸ σπηλαῖον ἀντῆρεισε συμπίπτον. Ὁ Σικελὸς Διόδωρος γράφει τὴν ἱστορίαν. (Fragm. XVIII, pag. 640.)

Φασὶ δὲ καὶ τοὺς κατὰ διατριβὴν λόγους καὶ τὰ ῥητορικὰ ἰδιώματα εὑρεῖν, καὶ μισθοῦ συνηγορῆσαι πρῶτον δικανικὸν λόγον εἰς ἔκδοσιν γραψάμενον Ἀντιφῶντα Φύλου Ῥαμνούσιον, ὥς φησι Διόδωρος. (Fragm. XIX, pag. 641.)

Οὗτος δ Ξερμοδίγεστος, Διόδωρος ὡς γράφει, Οἶμαι τοῦ Λυδολέοντος, Παιόνων βασιλέως, Φίλος τελῶν πιστότατος, τοὺς θησαυροὺς μηνύει Ἡ Λυσιμάχῳ, ἢ τινι τῆς Θρᾴκης βασιλέων. Ἀργαλεὸν δὲ μοί ἐστι, θεὸν ὡς πάντ' ἀγορεύειν Ἀβίβλῃ περφυκότι μοι· οἶδατε οἷσπερ λέγω. Τοὺς θησαυροὺς ἐμήνυσε τῷ Θρᾴκης στεφηφόρῳ, Τοὺς Σαργεντίου ποταμοῦ κάτωθεν κεκρυμμένους, Τοὺς, οὓς αὐτὸς κατέκρυπτε σὺν αἰχμαλώτοις μόνοις, Τρέπων τὴν κοίτην ποταμοῦ, καὶ κατορύττων κάτω. Εἶτα τὸν ῥοῦν ἐπαφιεὶς, τοὺς δ' αἰχμαλώτους σφάττων. (Fragm. XX, pag. 641.)

Ὧν εἷς καὶ Μελέαγρος ἀδελφὸς Πτολεμαίου τοῦ Λάγου, πρὸς ὀλίγας ἡμέρας δυναστεύσας καὶ ἐκπεσών. ὡσαύτως δὲ καὶ Ἀντίπατρος ἡμέρας τεσσαράκοντα πέντε. μεθ' οὓς Σωσθένης· ἔτι δὲ Πτολεμαῖος· πρὸς δὲ τούτοις Ἀλέξανδρος καὶ Πύῤῥος ὁ Ἠπειρώτης· οἳ πάντες ἔτη τρία κατὰ τὸν Διόδωρον ἐβασίλευσαν. (Fragm. XXI, pag. 641.)

Τούτου (Φιλίππου) ἐπίτροπος Ἀντίγονος κατασταθεὶς, κρατεῖ Μακεδόνων ἔτη ιβ', κατὰ δὲ τὸν Διόδωρον ἔτη ἐννέα. Fragm. XXII, pag. 641.)

Καππαδόκων βασιλεῖς ἑπτὰ, χρόνους ῥξ' διαρ-

κέσαντες, κατὰ τούτους ἤρξαντο τοὺς χρόνους, ὡς Διόδωρος γράφει. (Fragm. XXIII, pag. 641.)

Ἀσδρούβαλ βασιλεὺς, Σικελίαν καταλαβόμενος, πόλεμον Ῥωμαίοις κατήγγειλε. Μέτελλος δὲ ὑπὸ τῆς συγκλήτου στρατηγὸς χειροτονηθεὶς, ἐγκρατὴς ἐγένετο τῆς νίκης ταύτης, ἐν ᾗ Λεύκιος Γλαύκων εὐγενὴς ἀνὴρ, τὴν Ἀσδρούβα κατέχων ναῦν, ἀμφοτέρας ἀπέβαλε τὰς χεῖρας, καθάπερ ἱστορεῖ Ἀριστείδης Μιλήσιος ἐν πρώτῃ Σικελικῶν· παρ' οὗ τὴν ὑπόθεσιν ἔμαθε Διονύσιος ὁ Σικελιώτης. (Fragm. XXIV, pag. 641. sq.)

Τὸ πρότερον τὸ γένος μὲν Ῥωμαίων τῶν Λατίνων Οὐχὶ συνῆπτε πόλεμον ἀκηρυκτεὶ πρὸς ἔθνος, Ἀλλὰ τῇ χώρᾳ πρότερον ἔθνους τοῦ πολεμίου Λόρυ σημεῖον ἐρρίπτεν, ἔχθρας ἀρχὴν σημαῖνον. Ἔπειτα δὲ κατήρχετο πολέμου πρὸς τὸ ἔθνος· τοῦτό φησι Διόδωρος. (Fragm. XXV, pag. 642.)

Οὗτος κατὰ Διόδωρον, τῆς Συρακούσης ταύτης Προδότου πρὸς τὸν Μάρκελλον ἀθρόως γενομένης, Εἴτε κατὰ τὸν Λίωνα Ῥωμαίοις πορθηθείσης, Ἀρτέμιδι τῶν πολιτῶν τότε πανηυχιζόντων, Τοιουτοτρόπως τέθνηκεν ὑπό τινος Ῥωμαίου. Ἦν κεκυφὼς, διάγραμμά τι μηχανικὸν γράφων· Τῆς δὲ Ῥωμαῖος ἐπιστὰς εἶλκεν αἰχμαλωτίζων. Ὁ δὲ τοῦ διαγράμματος ὅλος ὑπάρχων τότε, Τίς ὁ καθέλκων οὐκ εἰδὼς, ἔλεγε πρὸς ἐκεῖνον· Ἀπόστηθι, ὦ ἄνθρωπε, τοῦ διαγράμματός μου. Ὡς δ' εἶλκε τοῦτον, συστραφεὶς, καὶ γνοὺς Ῥωμαῖον εἶναι, Ἐβόα τὶ μηχάνημα τὶς τῶν ἐμῶν μοι δότω· Ὁ δὲ Ῥωμαῖος

πτοηθεὶς, εὐθὺς ἐκεῖνον κτείνει, Ἄνδρα σαθρὸν καὶ γέροντα, δαιμόνιον τοῖς ἔργοις. Ἐθρήνησε δὲ Μάρκελλος, τοῦτο μαθὼν, εὐθέως, Λαμπρῶς τε τοῦτον ἔκρυψεν ἐν τάφοις τοῖς πατρῴοις, Σὺν τοῖς ἀρίστοις πολιτῶν καὶ τοῖς Ῥωμαίοις πᾶσι. Τὸν δὲ φονέα τοῦ ἀνδρὸς, οἶμαι, πελέκει κτείνει. Ὁ Δίων καὶ Διόδωρος γράφει τὴν ἱστορίαν. (Fragm. XXVI, pag. 642.)

Αἰμίλιος γὰρ Μάρκος, Ῥωμαίων ὕπατος, καὶ ἄριστος στρατηγὸς, Περσέα λαβὼν αἰχμάλωτον, τοῦτον μὲν ἄδικον πρὸς Ῥωμαίους ἐξαγαγόντα παρὰ τὰς συνθήκας πόλεμον, εἰς ἐλευθέραν ἀπέθετο φυλακήν· τὰς δὲ πόλεις Μακεδόνων καὶ Ἰλλυριῶν ἀλοὺσας παρ' ἐλπίδα πάσας ἐλευθέρας ἀφῆκεν, καὶ τοι μεγάλων μεγάλους κινδύνους ὑπομεινάντων Ῥωμαίων πολλάκις ἐν τοῖς πρὸς Περσέα πολέμοις. καὶ πρό γε τούτου κρατήσαντες πολέμῳ Φιλίππου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου, καὶ τοσοῦτον ἐπ' αὐτοῖς φιλανθρωπευθέντων, ὡς μὴ μόνον τὰς βασιλείας ἔχειν, ἀλλὰ καὶ φίλους αὐτοὺς εἶναι συγχωρησάντων· ἐφ' οἷς [ἑαυτοὺς] Μακεδόνες ἀγνωμονήσαντες ἀνάξιοι ἐδόκουν ἔσεσθαι παντὸς ἐλέους χειρωθέντες Ῥωμαίοις σὺν Περσεῖ. ἀλλ' ἡ σύγκλητος ἀμνησικάκως καὶ μεγαλοψύχως αὐτοῖς προσηνέχθη, τὴν ἐλευθερίαν ἀντὶ δουλείας χαρισαμένη. ὁμοίως καὶ τοῖς Ἰλλυριοῖς· καὶ τούτων γὰρ τὸν βασιλέα Γαιτιῶνα αἰχμάλωτον ἔλαβον σὺν τῷ Περσεῖ. εὐγενῶς οὖν δυνατοῖς Ῥωμαῖοι τὴν ἐλευθερίαν χαρισάμενοι τὸ ἥμισυ διδόναι τῶν τελῶν

προσέταξαν, ὧν πρότερον ἐτέλουν τοῖς ἰδίοις βασιλεῦσιν· ἐξέπεμψάν τε δέκα μὲν πρεσβευτὰς ἐκ τοῦ συνεδρίου εἰς Μακεδονίαν, πέντε δὲ εἰσ Ἰλλυριούς. οἱ καὶ πρὸς Αἰμίλιον Μάρκον ἐλθόντες, συνεῖδον τὰ τείχη Δημητριάδος πόλεως Μακεδόνων πρώτης καθελεῖν, Ἀμφιλόχους δὲ τῶν Αἰτωλῶν ἀποζεῦξαι, καὶ τοὺς ἐπιφανεῖς ἄνδρας τῶν Μακεδόνων εἰς ἓν συναγαγεῖν, ἔνθα ἐλευθέρους καὶ ἀφορολογήτους αὐτοὺς ἀφῆκαν. κατέλυσαν δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν μετάλλων ἀργύρου καὶ χρυσοῦ προσόδους, διά τε τῶν ἐνοικούντων ἀνεπηρέαστον, καὶ ὅπως μὴ τινες μετὰ ταῦτα νεωτερίζοιεν διὰ τῶν χρημάτων ἀνακτώμενοι τὴν Μακεδόνων ἀρχήν· τὴν δὲ χώραν ὅλην διεῖλον εἰς τέσσαρα μέρη. ὧν πρῶτον, τὰ μεταξὺ Νέστου ποταμοῦ καὶ Στρυμόνος καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὴν τοῦ Νέστου Ἐρύμην, καὶ τὰ πρὸς Ἄβδηρα, καὶ Μαρώνειαν καὶ Αἶνον πόλεις· πρὸς δυσμὰς δὲ τοῦ Στρυμόνος, Βισαλτία πᾶσα μετὰ τῆς ἐν τῇ Σιντικῇ Ἡρακλείας. δεύτερον μέρος, ὅπερ ἀπὸ μὲν ἀνατολῆς ὁρίζει ὁ Στρυμὼν ποταμός, ἀπὸ δὲ δυσμῶν ὁ καλούμενος Ἄξιος ποταμὸς καὶ οἱ παρακείμενοι αὐτῷ τόποι. τρίτον, ὃ περιέχει κατὰ δυσμὰς μὲν ὁ Πηνειὸς ποταμός, κατὰ δὲ ἄρκτον τὸ λεγόμενον Βέρνον ὄρος, προστεθέντων καί τινων τόπων τῆς Παιονίας, ἐν οἷς καὶ πόλεις ἀξιόλογοι, Ἔδεσα καὶ Βέροια. τέταρτον καὶ τελευταῖον, ὅπερ τὸ Βέρνον ὄρος συνάπτει τῇ Ἠπείρῳ καὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἰλλυρίδα τόποις. ἡγοῦντο δὲ καὶ τέσσαρες πόλεις τῶν αὐτῶν τεσσάρων μερῶν, τοῦ μὲν πρώτου Ἀμφίπο-

λις, τοῦ δευτέρου Θεσσαλονίκη, τοῦ τρίτου Πέλλα, καὶ τοῦ τετάρτου Πελαγονία. ἐν ταύταις ἀρχηγοὶ τέσσαρες κατεστάθησαν, καὶ οἱ φόροι ἠθροίζοντο. ἐν δὲ τοῖς ἐσχάτοις τῆς Μακεδονίας τόποις, διὰ τὰς τῶν παρακειμένων ἐθνῶν ἐπιβουλάς, κατέστησαν στρατιώτας. ἐπὶ τούτοις ὁ Αἰμίλιος ἀγῶνας καὶ ποτοὺς μεγαλοπρεπεῖς τῷ πλήθει συντάξας, τὰ εὑρεθέντα χρήματα εἰς τὴν Ῥώμην ἀπέστειλεν· καταλαβὼν δὲ καὶ αὐτὸς θρίαμβον καταγαγεῖν κελεύεται παρὰ τῆς συγκλήτου· καὶ πρῶτος μὲν Ἀνίκιος καὶ Ὀκτάβιος ἀνὰ μίαν ἡμέραν ἑκάτερος ἐθριάμβευσεν· ὁ δὲ σοφώτατος Αἰμίλιος ἐπὶ τρεῖς. καὶ τῇ μὲν πρώτῃ ἅμαξαι χίλιαι διακόσιαι προῆλθον φέρουσαι λευκὰς καὶ τραχείας ἀσπίδας, καὶ ἄλλαι χίλιαι διακόσιαι ἅμαξαι πλήρεις ἀσπίδων χαλκῶν, καὶ ἕτεραι τριακόσιαι λόγχας καὶ σαρίσσας καὶ τόξα καὶ ἀκόντια γέμουσαι. προηγοῦντο δὲ αὐτῶν ὡς ἐν πολέμῳ σαλπιγκταί· ἦσαν δὲ καὶ ἄλλαι πολλαὶ ποικίλα εἴδη φέρουσαι, κάμακες ὀκτακόσιαι καθωπλισμέναι· τῇ δευτέρᾳ προεκομίσθη νομισμάτων τάλαντα χίλια, ἀργύρου τάλαντα δισχίλια διακόσια, ἐκπωμάτων πλῆθος, ἀγαλμάτων καὶ ἀνδριάντων ποικίλων ἅμαξαι πεντακόσιαι· ἀσπίδες τε χρυσαῖ . . . καὶ πίνακες ἀναθεματικοὶ πάμπολλοι. τῇ τρίτῃ προηγοῦντο λευκαὶ βόες εὐπρεπεῖς ἑκατὸν εἴκοσι, χρυσοῦ τάλαντα ἐν φορήμασι διακοσίοις εἴκοσι, φιάλη δέκα ταλάντων χρυσοῦ διάλιθος, χρυσωμάτων παντοῖαι κατασκευαὶ ταλάντων δέκα, ἐλεφάντων ὀδόντες δισχίλιοι τριπήχεις, ἅρμα ἐλεφάντινον ἐκ χρυσοῦ καὶ λί-

θων, ἵππος φαλάροις διαλίθοις καὶ τῇ λοιπῇ κατασκευῇ διαχρύσῳ πολεμικῶς κεκοσμημένος, κλίνη χρυσῇ στρωμναῖς πολυανθέσι κατεστρωμένη, φορεῖον χρυσοῦν περιπεπετασμένον πορφύραν· ἐφ' οἷς Περσεὺς ὁ δυστυχὴς βασιλεὺς Μακεδόνων ἅμα δυσὶ υἱοῖς καὶ θυγατρὶ μιᾷ καὶ τοῖς ἡγεμόσι διακοσίοις πεντήκοντα. στέφανοι τετρακόσιοι δοθέντες ἐκ τῶν πόλεων καὶ τῶν βασιλέων, καὶ ἐπὶ πᾶσιν Αἰμίλιος ἐφ' ἅρματος ἐλεφαντίνου καταπλήκτου. (Fragm. XXVII, pag. 642-645.)

Διόδωρος δέ φησιν, ὅτι ιε' ἔτη ὁ νεώτερος Πτολεμαῖος ἐβασίλευσε μετὰ τὸν πρεσβύτερον, πολλάς τε παρανομίας διεπράξατο, τήν τε ἰδίαν ἀδελφὴν Κλεοπάτραν γήμας, καὶ πολλοὺς διαβάλλων ψευδῶς, ὡς ἐπιβουλεύοντας αὐτῷ, καὶ τοὺς μὲν ἀναιρῶν, τοὺς δὲ συκοφαντίαις φυγαδεύων καὶ τὰς οὐσίας ἀφαιρούμενος. (Fragm. XXVIII, pag. 645.)

Ἀντικατέστησαν· ἠναντιώθησαν. Διόδωρος· Οἱ δὲ ὑπολειφθέντες ἀντικατέστησαν ἀλλήλοις. (Fragm. XXIX, pag. 645.)

Ἐντείνας ἑαυτόν. Διόδωρος· Ἐς τὸν στρατιωτικὸν καὶ εὐτελῆ βίον ἐντείνας. ἀντὶ τοῦ ἐπιδούς. (Fragm. XXX. pag, 645.)

Ἐξακριβωθέντες· ἐρευνηθέντες. Διόδωρος· Ἄνδρες ἐξακριβωθέντες ὑπὸ βασιλέως εἰς μέγεθός τι καὶ ὕψος σώματος, καὶ τόλμης ὀξύτητα καὶ ἀγερωχίαν. (Fragm. XXXI, pag. 645.)

Κλίμακες· ξύλα ὀρθά. Διόδωρος· Ἐξῆς δ' ἐκομίζοντο κλίμακες ω', παντευχίας πολυτελεῖς ἔχουσαι. (Fragm. XXXII, pag. 645.)

Στεγανόν· πυκνόν· σφιγκτόν. καὶ Διόδωρος Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι στεγανὰ ποιήσαντες, παρεχείμαζον. (Fragm. XXXIII, pag. 645.)

Ἐξ ἀνεφέλου τοῦ ἀέρος καὶ αἰθρίας πολλῆς ἦχον ἀουσθῆναι σάλπιγγος, ὀξὺν ἀποτεινούσης καὶ θρηνώδη φθόγγον, καὶ ἐξῆς. (Fragm. XXXIV, pag. 646.)

Συνεῖχεν· ἐξήσκει· εγύμναζε. Διόδωρος· Ὁ δὲ συνεῖχεν αὐτοὺς εἶναι στρατιώτας, παράδειγμα ὑποθεὶς ἑαυτόν. (Fragm. XXXV, pag 646.

Καὶ Διόδωρος· Ἐπαγγελλόμενοι καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν ὑπόστασιν ταύτην συμβαλεῖσθαι. (Fragm. XXXVI, pag. 646.)

Διόδωρος· Τοῦ δὲ βασιλέως χαλῶντος καὶ παραλυομένου πρὸς τὰ λεγόμενα, ἐπιτρέπει αὐτῷ πράττειν, ὃ βούλεται. (Fragm. XXXVII, pag. 646.)

Διόδωρος· Ὁ δὲ βάρβαρος μαστιζόμενος, ὅμμα ἔχων ἄτρεπτον καὶ χρῶμα, καθάπερ θηρίον ἐκαρτέρει. (Fragm. XXXVIII, pag. 646.)

EPISTOLAE
DIODORI SICULI

EX ITALICA OCTAVII ARCHANGELI VERSIONE LATINE REDDITAE

INTERPRETE

ABRAHAMO PREIGERO.

CATANENSES SYRACUSANIS.

Epist. XIX Libri primi.

Ep. I.

VICISTIS, ac spoliastis credulos agricolas nostros, persuadendo eos oratorum more, diripuistis frumentum sacerdotum Cereris, confregistis obeliscum nostrum Chalcidicum, ut et inscriptionis nostrae, ad flumen Symaethum, terminum, ex pacto nobis concessum, armisque vestris oppositum, ruptis legibus pacis, quam a nobis redemeratis, quo melius bellum iterum facere possetis. Nos in portu Megarensi duas

naves vestras, eadem illa onustas praeda, cepimus, et Nobiles vestros armatos proelio vicimus. Navium altera, quae nobis sese dedidit, mox autem exarmata fugam arripuit, et a nostra clementia ad vos sese recepit, una in captivitatem avexit nostrorum hominum ligones ac vomeres, in testimonium fugae suae, nostraeque fiduciae. Sint sane hi vobis Rhetorices vestrae atque rapinae tropaeum: arma vestra nobis victoriae nostrae erunt. Quod Megarenses vestri in fidem nostram concessere, id armis hostris effectum est; nova autem ipsius urbis deditio nobis facta, voluntaria fuit, non pacto ullo, aut earundem frugum pretio, ut per literas nobis exprobratis, a nobis emta, cupientibus istius urbis civibus a iugo tyrannidis vestrae liberari, inque nostrae libertatis societatem sub nostra protectione recipi. Quare si patris estis conservatores, aliis eam nolite eripere, quin vestro potius vivite contenti, neque in hominem liberum natum ullum, dominium vobis quaerite, ne tutrices Nemeseos nostrae vires provocantes, ultrices Deae iras in armis nostris experiamini.

SENATUS CATANENSIUM CHRYSOSTRATO, REI MILITARIS PRINCIPI.

Epist. XX Libri primi.

II. In homine, quantumvis honesto ac probo, semper aliqua reperitur imperfectio. Bello te strenuum aliisque virtutibus praeditum novimus, sed valde haec omnia obscurantur ab avaritia tua, ad quam plus semel iam certis de causis connivere placuit: nam iudicem te ipsum constituens proprtiorum meritorum, ac nostra benevolentia nimium confisus, non solum non participes, secundum cuiusque merita, totius praedae, ut tibi scripsimus, fecisti proelii socios, ac pedites, quos regimini tuo commisimus, sed tibi eam, vel, uti rem excusas, reipublicae reservasti. Laboribus

tuis pretium non pro tuo, sed nostro lubitu statuas; neque ab iis indebito modo exigas, quorum nos debitores multis nominibus fatemur. Iustum est, ut ei, qui proprium sanguinem, corpus, aut vitam exposuerit, aut impenderit, sperata persolvatur merces, si non de nostro, saltem de spoliis, quae naetus fuerit, deque honore. Turpissimum quaestus genus est, aliorum labores lucri facere, aut diripere. Dii prohibeant, ne unquam aerarium nostrum divitiae tam infames intrent, cum amicorum discordia. Distribue igitur inter illos omne illud argentum et aurum, omnemque illam praedam, quam tibi, vel, uti dicis, reipublicae reservandam arbitrabare: vere enim miser est, qui cum nummis sit ditissimus, amicorum, virtutum, et consilii inopia summa laborat; et ille tutissimus est thesaurus, qui bene donatur, beneque impenditur.

PSYLLAS SENATUI CATANAEO.

Epist. XI Libri primi.

III. Siciliae civitates, dum imperare singulae cupiunt, imperium omnes perdent; praecipites enim altera in alterius exitium ruentes, victae omnes interibunt. Tutissima, immo felix illa demum est, quae alteri, cum possit, vim non faciat, neque, cum norit insidiari, insidietur tamen, neque cum habeat penes se aliena bona, ea usurpet, proprias vero res propriis viribus tueatur. Iacet Heraclea inde, quod alias destruxit civitates, dumque alienis divitiis potitur, saepius in captivitatem adducta, et ad inopiam redacta est. Sic in alias civitates tyrannidem exercens urbs Syracusana perpetuam ipsa tyrannidem subiit. Hos infelices casus, ceu speculum inspicientes, o Catanaei, non dico prudenter, sed beate fortasse poteritis vivere. Probe scio, pacem vobis caram esse, qui diuturnorum iam dudum bellorum taedio laboratis. Ego hic obses a vobis sum, non tamen orator ad vos esse volui:

nam pacis potius vestram, quam hostium nostrorum belli victoriam esse cupio. Nunquam in animum meum inducam, ut libertatem, nomenve Catanaeum calamo meo commaculem, neque adeo auctor vobis ullo modo ero, ut contrahatis, nedum aliis cedatis antiquam vestram ditionem Transymaethicam, licet hostes horrendum in modum, ut hoc faciam, apud me instent, sive quod territi sunt classe Atheniensi, in auxilium nostrum vocata, sive quod tam anxio producendi imperii desiderio laborant. Hesterna die nunquam, ut ad vos hoc scriberet, adduci potuit manus mea dextra, amputata quidem ea de causa ab ipsis, sed non victa: neque hodie, neque unquam id a se impetrabit sinistra, quae pariter invicta, eidem securi Syracusanae subiici haud metuit, cum et ipsum intrepidum hoc caput, subeundis pro patria tormentis inexpugnabile prorsus, recipiendis istis ictibus paratum sit. Certi estote, tam irrevocabilem esse fidem meam, quam vulnus sit.

CATANENSES MEGARENSIBUS ET ENNENSIBUS.

Epist. XL Libri primi.

IV. Cum Zanclaei, Tauromenitani, Centuripini, et Hadranitae miserint nobis decem talenta, et arma, et pedites, et equites, et commeatum ad res bellicas, nullo nomine ad haec obstricti; quid non a vobis sperandum est, qui manu propria saepius frontes nostras condecorastis coronis obsidionalibus, a solo vestro decerptis?

SENATUS CATANENSIS CHARMOPYLO.

Epist. LXX Libri primi.

V. Saepius per Decuriones nostros, et per literas nostras monitus es, ut tibi caveres a conversatione atque insidiis navium, non minus Atheniensium,

quam Syracusanarum, quae rebus nostris inhiantes, quotidie cum mercibus suis frequentant portum Ongiam, et Saturniam Acidis, quam custodiae tuae una cum omnibus publicis reditibus, qui ibi in manus tuas pervenere, commisimus, atque credidimus: sed tu aut dormis oculis apertis, aut vigilas oculis clausis. Potestne autem non expergisci quispiam, qui non dormiat? Trade ergo claves arcis atque aerarii in manus Harmenidis, et veni in iudicium.

CATANENSES CURIONI TETRARCHAE.

Epist. LXXII Libri primi.

VI. Virtutum potissimum thesauro securitas publica consistit. Nostra haec consuetudo haud est, ut accumulemus opes, ut provide nos doces, unde militibus, ingruente necessitate, stipendia suppeditemus; sed auro eos, atque argento captivo remuneramur, aut vulnerum, victoriarum, praedae, spoliorum hostilium, et honoris coronarum participes facimus. Haec omnium gloriosissima merces est, quam militibus atque sociis nostris distribuere solemus. Vale.

SENATUS CATANENSIUM ISTRIADAE, DUCI LEONTINORUM.

Epist. XC Libri primi.

VII. Moti precibus tuis potentibus, et amicitia veteri, inprimis autem virtutibus tuis, clementiae ac gratiae instrumentis, vitam una cum libertate donavimus Lupulo, nepoti tuo, cuius ex ore canes nostri Catanenses nobilissimam illam praedam eripuere virginum Assorinarum, quae templum Cereris petebant, cui ab infantia sacratae fuerant. Et quoniam tui, ob venerandam senectutem, eius autem ob iuvenilem aetatem, ad vitia proclivem, nos etiam miseret, restitue illum matri suae, quae ante meritum mortis supplicium iam miseras ipsi facit exsequias. Si eum in

animi, ac fortunae bona atque divitias successorem tibi optas, exhortare eum, ut bene vivat, teque vivente, et qui tecum unum Leonicum, virum probum, filium, natura tuum, moribus atque adoptione nostrum, pro libertate communis patriae nostrae mortuum, licet in perpetua apud nos ac viva recordatione superstitem, imitetur, ac probe sciat, egregias illas avi atque parentis virtutes, contra solitum legum nostrarum vigorem, nos cogere esse clementes. Hasce ipsi literas praelegas volumus. Quod si compererimus tamen, lupum mutare pilum, non omittere vitium, supplicii ipsum refrenet terror, et si inemendabilem videris, contemtoremque sui ipsius, tui, nostri, Deorum denique, statim tibi eius pellem mittemus.

CATANAEI HIERONI.

Epist. XCI Libri primi.

VIII. Mittimus tibi Arrium Chlorionem, et M. Protionem, ad defendendam innocentiam inculpatorum istorum iuvenum Catanensium, qui a sorore tua necis Berylli, nepotis tui, accusantur. Aurem praebe iustae defensioni, et fidem habe veritati verborum nostrorum, quae ex horum ore percipies, avunculum exutus, ac iudicem induitus, ne quid apud te calumniae valeant, quae lacrimis tibi femininis propinantur; belli saltem occasionem quaerere noli, habendo nos omnes homicidii reos, et pacis ruptores, sicut facis, quoties ais epibatas Catanaeos, in Naumachiae certaminibus, nepotem tuum factiose occidisse, cum tamen haec caedes praeter voluntatem perpetrata fuerit. Animus homicidium, non manus invita facit. Fas autem non est, in senatu iustissimo, carnificem fieri, tibive mactandos concedere innocentes, quos petis. Quamobrem ut homines te praecamur, ut amici te hortamur, ut iudices tibi dicimus, noli dissentire a iudicio nostro, et acquiesce sententiae Proagotorum nostrorum, tam-

que incorrupti senatus. Sin innocentia tibi forte supplicio, veritas contentione digna videtur, et ut a paucis iniquam sumas vindictam, omnibus nobis bellum intentas, fac quod lubet. Et si impatientia tua non sustinet audire defensionem linguae inermis, sentiet forsan armatas in manibus nostris rationes, quibus tanquam iustitiae propugnatricibus Dii invictis esse concedent.

CATANENSES PHALARIDI TYRANNO AGRIGENTINORUM.

Epist. CXII Libri tertii.

IX. Cum non statuerimus, neque etiam satis expendere possimus, maiorine misericordia et clementia senectus tua, et valetudo gravissima ac diuturna, an supplicio indigeat insanabilis ille morbus linguae tuae pestiferae, ceterorumque vitiorum tuorum, armis te nostris adoriri, et in perpetuum tibi occludere maledicum illud os tuum supersedimus. Ut autem damnum, quod ab immissis a te incensoribus segetum nostrarum, occisoribus gregum innocentium, accepimus, ex parte vindicaremus, una cum Leontinis, hostibus tuis, iam terram tuam depopulati sumus, magna tamen usi continentia, et clementia, exercitum quoque tuum equitum peditumque nostrorum non viribus tantum, sed et terrore fudimus, et in fugam coniecimus, clementes non minus, quam faciles ac misericordes, nos exhibentes usque ad ipsum proelii ardorem, amissis nostrorum paucis, occisis autem mille tuorum una cum duobus tuis nepotibus infelicibus, crudelitatis tuae ducibus, stultitiae tuae exsecutoribus. Te vero, utriusque infortunii auctorem, ut humanum sanguinem sitientem, per Pentaurum tuum a secretis, cui vitam ac libertatem, quam nihili aestimas, largiti sumus, ea conditione, ut tibi vas, isto sanguine plenum, reportet, huius nostrae victoriae certiorem faci-

nus. Eum itaque bibe, et infelicissimam hanc vitam vive cum illo supplicio, cumque crudelibus illis mortis generibus, quae singulis horis tibi infert natura vindex, et invidia felicium nostrorum successuum: omni modo enim ab inquinandis vindicta tua manibus nostris cavebimus, turpemque illam victoriam fugiemus, quam tua nobis miseria afferret.

CATANENSES STESICHORO HIMERENSI.

X. Veni; quandoquidem in civitatis nostrae iura te iam recepimus, sicuti carminibus pariter et epistolis a nobis petis, positoque omni metu sub nostra protectione nobiscum fruere illa libertate et tranquillitate, quam Musae tuae desiderant, et accipe, quae tibi in subsidium vitae, ac filiabus tuis in dotem, liberali manu assignat senatus populusque Catanensis, soli aliquot iugera, Epigrammatum tuorum silva celebrata, eaque, si non ut dona meritis tuis ingentibus digna, saltem ut primos honoris ac benevolentiae fructus. Quippe certi sumus, quaecunque non fecerimus nos, facile ea suppletum iri amplissimis illis corporis atque animi dotibus, quibus vel universas orbis terrarum divitias superant. Duas filias tuas, vel nostras potius, quas reditus tui veluti obsides nobis reliqueras, nuptum dedimus, alteram Clarioni, alteram Tetrachio, sororis tuae filiis. Publice itaque lauda, quae secreto ibi placent: facile enim iam perspicis, quam ampla hi iuvenes hereditate a parente suo, Patricio nostro, quamque egregiis moribus atque scientiis locupletati sint, amplexi quam cupidissime, non senatus tantum gratiam illam, ut et ipsas inprimis sponsas, verum et mediocrem harum conditionem, quippe quibus summae dotis instar arridet, quod sint Stesichori filiae. Haec omnia tamen invita tua sorore transacta sunt, quae maiorem natu desponderat Ctesiandro, Agonothetae nostro, qui forma ac moribus puellae captus, in curia

eam sibi uxorem dari petebat, sed repulsam a nobis tulit, non quod isto connubio non esset dignus, sed quod aerario nostro aliquot sestertium millia deberet. Recipe itaque generos atque nepotes tuos, et admitte iustam hanc electionem, una cum fructibus tam egregiae plantae, qui inde ad te redeunt, cumque iis ad nos Catanam revertere, spectaturus Hymenaeos et spectacula, quae adeo desideras.

CATANAEI AGRIGENTINIS.

XI. Liberos vobis remittimus obsides, cum uniremi nostra, quae vobis in domum cedat; octodecim quoque talentorum debitum vobis remittimus, quod senatui populoque Catanensi ex pacto solvere tenebamini pro impensis ac damnis, quae bello fecimus, moti non solum Leontinorum, ac Messanensium precibus, sed et ipsa quodammodo statua Proserpinae, quam templo nostro Lunae donastis, nec non vasis aureis, et gemmis, quae Ditis, divitiarum Dei, coniugem satis arguunt, ceterum prosperis nunquam successibus superbientes, sed in amicitiam quoscunque recipere soliti, qui eam apud nos ambiunt. Neque mors Phalaridis, qui et vivus et mortuus vobis nocuit, multisque vos calamitatibus affecit, alios nos fecit, quam fuimus ante. Gaudemus prudentiores vos esse factos: nam homines, qui errorum suorum, adeoque offensarum, quas ita proximis praebuerint, poenitentia ducuntur, tantum non pro innocentibus habendi sunt.

CATANENSES ZANCLAEIS ET RHEGINIS, AMICIS FIDELIBUS.

Epist. XIX Libri quarti.

XII. Non usurarum, neque merciam beneficio divites facti sumus, sed fructuum, quos omnium nostrûm universalis parens Terra procreat, ac Ceres lar-

gitur, quippe quibus indefesso quotannis studio labores nostros credimus, porro etiam spoliorum hostilium, queis terra marique potiti sumus; denique continui exercitii, quod ut otii inimicos implicitos nos tenet. Nos illas non reputamus divitias, quas fortuna donare et auferre potest; eaque infima laus est, quam nobis tribuere potestis, ubi illud in nobis laudatis, quod sub aliena potestate est. Isti demum stabilissimi sunt thesauri, qui in animi bonis consistunt, quosque non minus, quam istos, maiori ex parte adversus hostes consumsimus, sed ita, ut certo quodam modo nobis atque amicis nostris supersint; et hi invicti atque inexhausti manent, neque fortunae subiacent. Immo iniuriam nobis facitis, qui istam nobis laudem tam liberali calamo adspergitis, quasi vero non alia vobis suppetiisset laudandi materia, qua benevolos vobis redderetis Catanenses amicos. Quamquam nobis propriarum laudum contemtoribus gratius acceptiusque fuisset silentium vestrum: vera enim laus non solis versibus, sed operibus consistit. Habeant igitur nudae ieiunaeque Musae poëmatum vestrorum in praesentia singulae vestem, cum sextario frumenti, quae munera hasce comitabuntur literas, non in animi grati, sed liberalitatis nostrae signum. Si autem post haec stilo historico vultis scribere, naves mittite, et frumenti modiorum millia sexaginta vobis commodabimus, quae a nobis tum ut amicis, tum ut hominibus, petitis, licet nobis nondum reddideritis, aut solveritis altera illa, quae ob temporis longinquitatem oblivione iam dudum apud nos obliterata esse tanquam homines ingrati putatis. Sed probe persuasi sumus, actionem debiti inter bonos neque temporis diuturnitate, neque alia quapiam causa unquam inveterascere, aut obduci.

CATANENSES MESSANENSIBUS ET TAURO MENITANIS.

Epist. XX Libri quarti.

XIII. Reddite, quae vobis commodavimus, talenta tredecim, vel dimidiam saltem partem: reliqua quinque vobis non concessimus spe recipiendi ullo modo, quando quidem donum vocari nequit, quod petitur. Sed si tanta annonae caritate laboratis, non solum non exacturi sumus debitum, sed et participes vos frumenti nostri faciemus, quoniam hoc amicitiae vestrae merita postulant, in remunerationem laborum, ac damnorum, quae nostri amore a Phalaride accepistis in navibus nostris; et certi estote, promissis nos dona coniungere solere, neque pati, ut haec ab illis unquam vincantur, in amicitia.

SENATUS CATANAEUS ANDROPATRO POLIARCHO.

XIV. Vicimus te primo ratione, (licet invicta maneret pertinacia tua,) deinde armis: reliquum iam nihil est, nisi ut, nos ipsos vincentes, te vincamus clementia, et misericordia nostra gravitatem etiam delictorum tuorum praeponderet. Quoniam autem Charyllius morum tuorum emendationem tuo nomine promisit, suamque pro tua fidem iureiurando interposuit, veniam tibi concessimus, ab exsilio te revocavimus, poenam, et sex talentorum debitum tibi remisimus, inque castellorum tuorum, reliquarumque facultatum possessionem te restituimus. Redi igitur, deposito cadavere, quod longo te tempore sepultum habuit, novum veluti hominem indutus, ad castissimam tuam, praeque ceteris feminis omnibus pulcherrimam Petroniam, divitiarum tibi ac salutis causam et effectricem, quae a te ingratissimo marito fastidita est, prae amore libertae, sterilis atque effoetae meretricis

apud Hadranitas, pectoris tui lupae, opum tuarum dissipatrici, ministrae denique exitii tui, atque infinitas gratias referre memento simplicibus illis lacrimis, quibus a clemente senatu tibi vitam recuperavit uxor tua, ac pro te, eum debitum, tum poenam persolvit.

CATANAEI DIONYSIO.

XV. Non minor victoriae spes, quam pacis nos tenet desiderium, quam toties turbasti. Quod si autem fortunae, in cuius manu sunt regna, et respublicae, et victoriae, seu casu, seu vi, a te vincimur, hoc probro nobis non erit, quia tu prae reliquis omnibus tota Sicilia opulentissimus es, ac potentissimus. Verum si in res humanas fortuna dominetur, cogita, non minus virtutem pollere, modo virtus sit, quae ab illa vinci non potest..... Ceterum non stamus armati in damnum tuum, sed ad conservandos Penates, patriam, ac libertatem avitam, nobis hereditariam factam. Si tu arma sumis in vindictam ac stragem contra illos, qui quod suum est iusto tutari praesidio laborant, quid illis facies, o rex, qui quod tuum est, (dummodo tuum) pacem ac salutem usurpatorie invadunt?

DIONYSIUS TYRANNUS SYRACUSANORUM CATANAEIS.

XVI. Dum vestra vos nimis abuti antiqua libertate patimur, dissimulantes saepius culpas vestras, ex nostra clementia nata est arrogantia vestra, atque eo iterum audaciae processistis, ut nominis nostri socios atque amicos non modo, verum et nostros ipsos, incursionibus, insultibus, praedationibus, aliisque iniuriis haud paucis, infestare non dubitaveritis, et, excitantes iras nostras sopitas, experiri cupiatis, quid arma nostra valeant. Restituite igitur confestim nobis per

hunc tabellarium trecentos equos captos, eorumque armaturam, nostrorumque necem supplicio luite eorum, a quibus perpetrata est, quos iusta sententia ad mortem damnavimus, nisi eam per gladios nostros gustare universi velitis.

CATANAEI DIONYSIO.

XVII. Clara tibi res esse deberet, si philosophus esses, eum, qui rationi serviat, libertate non posse abuti. Nos omni servili timore vacui, legibus voluntaris nostrae subiecti sumus, et a natura docti, voluntatia servitute rationi obedire, quae animi affectuum nobis moderatrix est, idque nullo mortalium cogente; hac una re liberi sumus, quod neque te iudicem, neque alios, praeterquam nos nobismet ipsis superiores agnoscamus; et ut tales, qui nos ipsos cognoscere, superare ac regere novimus, alios quoque non minus vincere et castigare, quam venia prosequi, ac regere solemus. Quodcunque bonum, in aliis rigor legum armatarum, ac metus, id ipsum in nobis ratio, pudor, et natura operantur. Cumque iudicem et actorem in causa magis tua, quam tuorum, agas; cognosce, quaesumus, nostrorum illam, qui iter ad pugnam a tuorum avaritia provocati sunt: incidentes enim in turmam equitum tuorum, cum per vim (licet incassum) extra omnem belli praetextum, nulla eorum ope aut societate in proeliis usi, sollicitarentur ab illis, ut praedae sese participes facerent, quam de Barbarorum spoliis captivis, armata manu, non sine nostrorum sanguine victores consecuti fuerant, atque ut erant defessi ac vulnerati, sed invicti, novo hoc proelii genere impeterentur, ab effrenata ista insolentia alteram victoriam, spolia praeclariora, duplicesque coronas reportarunt. Qui panem Balearicum esurit, funda eum petat, sicuti fecere nostri, non autem rapiat labores nostros, eorumque honorem ac gloriam, quippe

quae cuncta in hastarum mucronibus gladiorumque aciebus portamus. Ad minas tuas respondere nihil attinet, quae pueros territent, non homines, eosque viros. Audivimus modo, idque ex te ipso, nondum sensimus armorum tuorum potentiam: nos te exspectamus; tu autem certus sis, ubi apud te nihil iuverint iustae excusationes, ac rationes, iustitiae tandem ministros gladios nostros amputaturos omnem calumniam.

CATANAEI LEONTINIS, ET MEGARENSIBUS.

Epist. I Libri secundi.

XVIII. Promissa, quae saepius nobis tempore pacis dedistis, quaeque ut amici nominis nostri, ac vi societatis nostrae, nobis etiam debetis, nunc, ut cerо quidem nobis persuademus, praestabitis, cum omnibus Syracusanorum, eorumque foederatorum copiis obsideamur, et Atheniensium exspectemus. Dii immortales, qui animos nobis invictos dedere, arma quoque suppeditabunt, quibus hostem vincere, sive resistere saltem possimus, et vires, quas in vestra experti estis defensione. Reddite nobis dimidium saltem istius commeatus, quem defensor vester, quem vobis misimus, vestri causa absumsit, ac mittite nobis illos pedites et equites, quos ab hostibus vestris, atque adeo a morte, nostrorum sanguine, copiarumque nostrarum terrore liberavimus. Quoniam vero Terias amnis, ac viae publicae pluviis valde difficiles factae sunt, mittimus vobis Nardinam et Adramedontem Centuriones, cum duabus navibus onerariis, et duabus quinqueremibus, iisdem illis, quae vobis militet nostros saepius in auxilium transvexere.

CATANENSES DIONYSIO.

Epist. IV Libri secundi.

XIX. Iterum ecce, cum per literas, tum per nuntios, dicendi licentia nimium quantum insolentes, et bella et caedes, et ignem, aliaque id genus malà nobis denuntias. Nos, quod toties iam nostris interminatus es, tuis haud semel iam fecimus, vel lacessendi gratia, ut semel potius vindex tandem fieres, quam millies minator.

CATANENSES DIONYSIO.

Epist. XIII Libri secundi.

XX. Nunc sane, postquam, amisso imperio Syracusano, securius atque tranquillius imperio in te ipsum frui potes; nunc, inquam, tam vere tui dominus es, quam non es aliorum tyrannus. Recuperasti libertatem, quam in captivitatem tibi eripuerat ac retinebat tyrannis tua: nunc merito regem te possumus dicere, quod tui ipsius rex es: ac tuus iste animus, quem totus terrarum orbis non adimplebat, nunc circa solum microcosmum tuum versatur. Non opus est igitur, ut consolemur eum, qui salutem pariter, ac libertatem, quin et dominationem a se ipso recuperavit. Enimvero gaudemus, quod ereptis tibi fortuna bonis, quae sibi eripueras prius, restituerit tibi animi ea, quae longo tempore neglexeras, ac tantum non plane amiseras.

SENATUS CATANENSIS PHILLATRADI.

Epist. XXVII Libri secundi.

XXI. Nocte dieque, temerarie ac prodige tu, interque quotidianas rapinas semper egenè. oppida di-

tionis nostrae ad res novas excitare, dormientes hostes nostros expergefacere, ac nummos coacervare laboras, quos a iam notis, ac viribus nostris despectui habitis, inutiliter prorsus ac turpiter mendicas, ac conscribendos milites adversus clementem illam civitatem, cui triplici nomine vitam ac libertatem debes, ter veniam ab ea consecutus, et ab inimicis tuis defensus, ter quoque in principatum patris tui Transhadranium restitutus, deinde exiguum id, quod reliquum tibi est, disperdis, unde ad eam paupertatem delapsus es, ut stultitiae solum paternae, animique ingrati heres relictus sis, ad recuperandum tibi illum agrum nostrum, quem quo tempore bellis occupati eramus, parens tuus usurpatorie occupaverat. Quod clementia usi simus erga iuventutis tuae furorem, id factum est ad dissimulandas, immo deridendas, tanquam telas aranearum, vanas tuas in damnum nostrum machinationes. Verumtamen ne apud vulgum crescere sinamus tuam existimationem, senatus autem vilescere auctoritatem, iubemus te turres Xiphoniae, atque arcem scopuli Cyclopei tradere Carneadi nostro, et confestim ab harum literarum receptione, ditione nostra excedere, nisi cum omnibus tuis coniuratis ab iisdem pinnis vis pendere, de quibus pater tuus cum reliquis suis praecipitatus est, ne salutem tuam aliorum precibus aut viribus amplius credas, cum sis inemendabilis: neque etiam arcis munimento, cum arma Catanensia alas habeant.

CATANENSES SYRACUSANIS.

XXII. Veniam concessimus Hyblensibus Aetnaeis, quod lingua atque armis vestris insidiosis decepti, a nobis defecere: nec minori clementia, quam misericordia, usi sumus erga veterem eorum urbem patriam, opus avorum nostrorum, et turres reparavimus, ac muros reaedificavimus, adhibitis ad hoc opus iisdem

illis mille Libycis, sociis vestris, qui una vobiscum eos effregerant, ac deturbaverant, nunc autem a nobis ibidem praesidio relicti sunt: vestris porro eorumque clypeis captis, ad calcem apportandam. Et quoniam ea Catanensium est indoles, ut prosperis successibus non superbiant, sed vicentes ignoscere, ac prodesse soleant, dimittimus vobis liberos, ac donamus non vobis, sed sibi ipsis, et venerandae senectuti, ac Musis Stesichori, supplicis ipsorum patris, nominis atque pietatis Catanensis celebratoris, Celtum Syracusium, praefectum praesidii, et tres eius filios cum nuru: quinque talenta a vobis ac patre pro ipsis oblata cedant in augmentum dotis virgini sponsae, et liberalitatis nostrae donum.

CATANAEI IISDEM.

Epist. XLI. Libri secundi.

XXIII. Multis iam annis, cum per literas, tum per internuntios, consuetae misericordiae nostrae bellum minamini, poscentes Hyblam, eique vestrum rursus imponere praesidium. Manus invictarum domitrices, rebellium vero castigatrices, ferro campos purgare solent, neque radices agere sinunt zizania, ac spinas Syracusanas in solo Catanensi. Id ipsum, quod inique vos minati estis, nos Megarensibus vestris iuste fecimus, et victoriam adepti sumus.

CATANENSES LYTHREO DUCI, HELLESPOTHII FILIO.

XXIV. Monarchia est Oligarchia nostra, sicuti semper fuit: concordes uno omnes oculo cernimus, una lingua loquimur: quemadmodum omnium nostrum una est voluntas, sic unum omnibus patrimonium est: unus nos Deus agitat, unus Briareus, sed optimus Centimanus movet. Multi sunt rami, sed uni-

versorum una radix est. Ne spera, te alligato linguae tuae catenis uno alterove membro, totum unquam in tua potestate habiturum corpus: boni Medici membrum corruptum amputant, ne totum corpus perdant. Dactylum iam corruptum familiaritate EK - - - tuisque promissis ac donis in perpetuum exsilium eiecimus, castissimamque eius uxorem Hegesiam, proditionis revelatricem, propterea que necatam, sepulcro ac statua auro coronata in foro nostro Luuari honoravimus. Denique Calliandram cum universis opibus paternis in matrimonium concessimus Tiryntho, rivali tuo, Dactyli inimico, idque propterea, quod invidiae etiam tormento te castigari oportet.

PHILANTHROPUS PONTIFEX MAXIMUS CATANENSIUM, COCALO REGI.

Epist. LII Libri secundi.

XXV. Elapsus iam est septimus dies Metagitnionis, et illuxit eiusdem ultimus, nec dum tamen advenere legiones tuae, quas per literas nobis promisisti, in auxilium nostrae, immo tuae veteris regiae, avorumque tuorum patriae. Tu nihil curas, perque socordiam ac somnum inter uxorum tuarum illecebras, et concubinarum tuarum delicias aetatem ducis, tanquam tua nihil referat, quae damna, quam ruinam patiatur haec urbs, quae non semel tibi mater ac nutrix tantum fuit, sed semper et consors, et socia fidissima. Num credis, capta a Libycis aliisve hostibus urbe Catana, tutum tibi mansurum regnum, quod parvulo inclusum triangulo, propter bella hoc tempore civilia ac tyrannos incertum ac turbulentum tenes a Barbarorum potentibus armis, aliove belli genere? Crede mihi, erras. Tibi dico: neque tu, neque reginae tuae, aliaeque concubinae, neque filii ac servi tui, qui tecum genio indulgent, neque horti tui, toto

anno florentes ac frugiferentes, neque ingentia peristylia, neque regia tua, cum sellis argenteis, solio subselliisque auratis, neque divitiae tuae, deliciae, aliaeque res cariores, pretiosioresque, quas in ea urbe non minus incertas possides, neque adeo libertas, neque vita tua, neque titulorum longa series, nec honor, tecum manebunt; sed aut vituperatus, aut profugus vives, singulis horis moriens, aut, in duram servitutem abductus inexorabilibus victoribus Barbaris servies, perimens tua negligentia maiorum tuorum gloriam, quae in te vivit, verum in te morietur, si dormias auxilii tempore, et amicos tuos indemnes praestare negligas; nihilque inferiora erunt damna tua infamia. Praeveni itaque, o rex, (si hoc tibi nomen carum est) exspectationem sollicitudine, ipsisque rebus confirma promissa regia, et fidem Deorum, et leges amicitiae, et advola, ac defende muros et templa sacra, quibus parentum tuorum ossa, cineresque venerandi, sanctaeque reliquiae, Deorumque arae continentur.

CATANAEI COCALO REGI.

Epist. LIII Libri secundi.

XXVI. Quaeris ab obsessis, quo loco res sint obsidionis, quae hostium vires, quinam boves illi Libyci, qui in perniciem nostram adducti sunt: faxint Dii, ut necessitas fiat, si haec tua est curiositas, ad maturandas cohortium tuarum suppetias. Nobis vix tempus reliquum est non dico capiendi cibum, aut ullam requiem super oppugnatis muris, sed vel respirandi, ob continuas hostium irruptiones, quibus multis de partibus interdiu et nocte infestamur, certi vita potius, quam patria, cumque patria honore simul cedere. Hisce non obstantibus inter saxorum sagittarumque tempestates, et inter sanguinis imbres, in-

ter ipsas mortes denique raptim rescribimus successus nostros, quaeque scire desideras, in sordidis hiscе atque incultis tabulis inceratis, quippe quibus hoc tempore non ita prae manu sunt pelles, corticesque papyri. Legis, si non ut vis, at ut potes, tua nostraque damna, et cladem, quam nobis obsidio infert. Trium epistolarum suprema, quam Ephethrae, exploratori nostro, ad te perferendam dedimus, ideo tibi reddita non est, quod captus ille ab hostibus extemplo chartam de industria deglutivit: vivus autem exenteratus ab hostibus, sua ipsis viscera nostraque secum per literas communicata secreta manifestavit coactus. Nepotes tui Chilocrates et Triparchus, pleni gloriosis vulneribus, sed non indefleti aut inulti occubuere: ille dum muros defendit, hic extra urbem una cum trecentis aliis nobilibus in primo congressu; scias autem, tantam esse gloriam, ut mortis damnum superet. Trinympha mater, doloris impatiens, e muro sese praecipitavit super occisum filium, cumque lacrimis effudit sanguinem et vitam suam, quae et ipsa iam volatilia facta Elysios campos petebant. Nos ad incitas redacti sumus, et omni ferme spe destituti, nisi tu adsis. Quod si integrum unquam foret animis invictis, ac mortis contemtoribus, pro liberorum ac coniugum salute patriam desererе, nunc tempus adesset, eoque magis, quod hostis sub conditionibus nobis securitatem spondet, et viam fugae aperit: verum honoris defensio, sacrorum templorum reverentia, Deorumque immortalium religio id prohibent. Impia res est, sepulcra relinquere aperienda, patrum nostrorum cineres spargendos, aras sacras profanandas, ut infami salute profanemus animos nostros. Non permittant Penates, ut hasce abominationes oculi Catanenses aspiciant superstites. Commeatus omne genus inopia iam premimur: missilia nobis tela vix suppetunt, imminutae sunt vires defensionis, fractae debilitatae-

que ballistae, catapultae, ceteraeque omnes machinae eminus iaculantium: solus nostrorum animus in perpetuum manet infractus. Exercitus hostilis tam numerosus nos urget, ut vulnerum absorbeat numerum, et hastatorum iactus frustrare quodammodo videatur, et operiat non solum arenas litorum, verum et campos et colles, qui nobis circumiacent; neque unum aliquem exercitum, sed totam Libyam, in perniciem nostram concurrisse dicas. Neque tamen haec expavescimus, quoniam, quemadmodum hostibus numerus ac potentia accrescit, sic defensoribus animus, tantoque magis amore patriae incendimur, quanto nos vires atque spes destituunt. Verum cum animus, absque virium ope, parum aut nihil iuvet; aut veni, aut saltem ne tarda copias mittere auxiliares. Classis hostilis tanta est, ut triginta naves quinqueremes, centum quinquaginta triremes Liburnicas rostratas, ducentas rates, inter militares onerarias, et hippagogeas, et lintres, et hemilias, et speculatorias, in universum ad numerum septingentarum et amplius contineat. Primo adventu ad ancoras constitere in Caietongia nostra, ac tredecim turres, quae commeatui ac mercibus reponendis nobis inserviunt, expugnavere: mox occupata mole, tam prope urbem accessere, ut saxa, ac tela missilia catapultarum, ballistarumque superne e turribus iactae submerserint quinqueremem praetoriam. Classis maiori ex parte iam stat subducta supra urbem, loco, ubi laedi non potest. Boves Libyci quadraginta duo sunt numero, et bini copulati unam turrem ligneam in dorso portant, quae pluribus hominibus telorum iaculatoribus occupatur. Bestiae sunt ferocissimae, quadruplo et quintuplo nostris bobus maiores, rostro seu naso (proboscidem vocant) longissimo instructae, quem quaquaversum flectunt, et circumagunt vi magna, et quo manus instar utuntur, militibusque clypeos et arma de manibus eri-

piunt. In ore duos dentes gerunt candidos, multumque prominentes, ceu duo cornua magna, et tam hisce, quam proboscide illa, nocent, stragemque ferunt hominibus et equis, tam validi ac terribiles, ut in nostros irrumpant, atque ordines et agmina confundant, neque quo iis resistamus, quidquam reperimus: huc accedit, quod equi nostri, qui (inter occisos ferro, laboribus, ac fame) vix mille nobis supersunt, ad primum horum monstrorum conspectum territi, in fugam convertuntur, neque freno ullo aut virga retrahi eo possunt, adeoque inutiles nobis ad proelium facti sunt. At Polichius et Theodorides, inter nostros animosissimi iuvenes, re ipsa nos docuere, rostrum illud haud difficulter praescindi, viamque nobis aperuere, qua non modo resistere hisce animalibus, verum et ea ulcisci queamus: posthabitis enim mortis periculis adeundis, cum trecentis ex omni iuventute Catanensi lectis sociis, in summo ardore proelii, non minori vi, quam audacia, confertissimos hostes penetrarunt, et illas bestias cominus aggressi sunt, duabusque ex illis promuscidem praecidere, duas alias trucidarunt, adacto in ventrem vulnere, quia reliquis corporis partibus non poterant vulnerari, sive ob corii duritiem, sive quod laminis osseis, vel thoracibus impenetrabilibus obtectae essent. Theodoridi tamen nimius ardor, dum ad maiores adspirat honores, mortem conscivit; reliqui iuvenes partim ab hostibus caesi, partim reversi sunt, gloria non minus, quam vulneribus, pleni. Sicanorum decem millia, ab hostibus secum contra nos militare coacta, praesto iam sunt cum arietibus suis, aliisque machinis bellicis, ad effringendos muros huius urbis, quam campi ipsorum haud semel propugnatricem experti sunt: et plus iam damni accepimus ab insulae huius incolis, quam exteris nationibus hostilibus. Universi autem Naumachiam occuparunt, et Circum Maximum, et hisce ceu scalis uti

conantur ad conscendendos muros nostros, sed frustra ab hac parte: moenia quoque ab alia parte urbis perforarunt, perque primum murum, sanguinolentum sibi introitum consecuti sunt, et secundum iam tentant, sed inutili labore, ob resistentes defensores. Polemarchus reposcit uxorem et filias suas, obsidionis nostrae causam, quas quinqueremis nostra ex mari Africo huc advexit captivas, ipse autem nudius tertius pila quadam, de catapultis suis missa, cuius casu diffractum tectum, ubi asservabantur, eas oppressit. Nos iureiurando earum mortem causamur, cuius ille in redulus auctorem sese ipsum esse minime credit, easque, animo suo vivas sibi repraesentatas, a nobis flagitat, additisque minis, et mactatis ante oculos nostros captivis Catanensibus, tam crudelibus quotidie spectaculis efferatur, tamque crebris assultibus obsidionem urget, ut nulla temporis intermissione alii aliis succedant. Lege itaque, o rex, quibus procellis in horas nos impetat fortuna nostra, tibique et nobis prospice, et succurre, antequam manus hostiles solo aequent triplices nostros muros, quos saepius regni tui coronas dicis, et paullulum illud spei, quod nobis adhuc superest. prorsus exstinguatur.

SALIUS CATANAEUS SALIO SYRACUSANORUM.

XXVII. Frustra tu et obtestationibus, et precibus, et hostiis, Lares atque Penates nostros revocare laboras extra moenia Catanaea, intra quae ad nos confugere: Genii vestri et auguralibus indiciis propitios sese monstrant. Nos, qui urbem iam lustravimus, Paeanas cecinimus, Amburbium celebravimus, Ambarvalia promisimus, ceteraque, quae libri sacri et Sibyllini docent, speramus quamprimum mactare victimas. Ego ab hisce aris et ab hoc propitiatorio

nunquam dimovebor, neque tuae mihi literae persuadebunt, at a sollemnibus abstineam expiationibus.

CATANAEI DAEDALO ARCHITECTO.

Epist. LXX Libri secundi.

XXVIII. Monuisti nos, fabricas Naumachiae nostrae, ac Circi Maioris, quod vicinae nimis, ac tantum non contiguae sint moenibus nostris, scalarum et arcis usum contra urbem nostram hostibus praestare posse. Ingenium illud unicum tuum, quod veterum architectorum in hisce errorem nobis monstravit, quem tot seculis nullus architectus assequi potuit, nedum emendare, monstret nobis quoque modum, quo salva operum tam praeclarorum magnificentia, vitiis illis mederi, patriam praestare securam, et in propugnaculum ea nobis convertere queamus. ; Aut veni, ut hoc nos doceas, simulque intersis sacrorum ludorum, et Epibatarum spectaculis, conscensa navi nostra, cui alas tuas posuisti; aut rescribe, quid tuum illud fallere nescium iudicium tota de re statuat. Interim in argumentum nostrae erga te benevolentiae accipe duo talenta: huic autem desiderio tuo circa praestandam illam securitatem civitati nostrae, consentimus, non nostri ipsorum causa, sed ut illam conservemus adversus insidias: non enim tam angusto circulo includi sese patiuntur animi magni: non crassi, non triplices muri, sed viri fortes ubique et constituunt et armant civitates. Probe nosti, canes Catanenses intra ovilia haud temere obsideri a lupis: neque personae nostrae, neque arma, otiose post muros latent, sed praecurrere adversariuin solent, quoties praevenire sibi conatur.

CATANENSES EIDEM.

Epist. XCV Libri secundi.

XXIX. Saepius nos hortatus es, sollicitus de pu-

blica, immo tibi nobiscum communi securitate, sicuti etiam in nostris necessitatibus amicum, in utraque fortuna fidissimum socium te praestitisti, ut vel omnes facultates nostras (si alio modo fieri non posset) perficiendis et resarciendis triplicium murorum nostrorum structuris antiquis impenderemus. Nos, ne videremur prodigi, aut securitatem nostram in reparandis crassis muris turribusque immanibus, antiquissimorum fabrorum nostrorum Cyclopum opere, multis abhinc seculis inchoato, collocasse, plures annos a perficiendis iisdem supersedimus. Verum ne et operum antiquorum tamque celebrium adeo, ac nobilium fundatorum, aut persuasionum tuarum, ingeniosissimi inter omnes mortales viri, contemtores arguamur, in praesentia centum ac tredecim talenta veterum turrium reaedificationi, ac novi muri instaurationi, ad designatae a te ichnographiae modulum, destinavimus, impensam sane, quae si vires nostras, non tamen animos superat, praeter drachmarum myriades, a maioribus nostris expensas, chiliadum enim vix ratio habita.

CATANENSES EIDEM.

Epist. XCVI Libri secundi.

XXX. Ad opinionem falsam, quam de nobis Cocali regis parasiti stulte coram eo concepérunt, dicentes tibi, ut Lampirius nobis scribit, non minus timiditatis nos esse suspectos, quam superbiae, ac prodigalitatis convictos, propter impensam, et urbis communitionem, quae tibi ceterisque sapientibus visa est necessaria ad patriae nostrae conservationem atque decus; nos responsi loco nihil aliud ipsis reponi volumus, quam publicam literarum tuarum exhibitionem cum urbis ichnographia. Quis autem Daedalo peritior est? Verum tu, qui paucos nos multis congressos

sub Megarorum moenibus, ter manus conferentes, ter victores in campis Agrigentinis praesens vidisti, tu, inquam, pro nobis respondere, quantum satis est, poteris. Adde autem, nos esse prodigos earum opum, quas sanguinis nostri pretio nobis a Dea Victoria comparavimus, ac liberales earum, quas Ceres et mater Idaea de nostris sudoribus nobis reddunt.

CATANAEI ARTHOO.

Epist. XVI Libri tertii.

XXXI. Dolorem nequaquam minuit dissimulatio: fingis et cupis, te non sentire iniurias ac damna, quae a nobis accepisti, neque te ipsum noscere illo speculo, quod noster, vel tuus potius tibi exhibuit Protoiatrus. At specimen hoc puerilitatis tuae, non volumus dicere stultitiae, est, quam malitiae tuae superinducis, quod ad vitia tua et delicta Meapsiodae tui connivens, te tibi persuadeas videri a nemine. Sed negare non poteris, etiamsi ab oculis excludantur, per aures tamen penetrare dolorem atque invidiam.

AGATHOCLES REX PHTHIANDRO CATANAEO.

Epist. XXIII Libri tertii.

XXXII. Ocius dispone angustae domui tuae, et veni homo homini Deus: anguste enim mecum praeeris unus.

AGATHOCLES TYRANNUS SYRACUSANUS PHTHIANDRO CATANAEO.

Epist. XXIV Libri tertii.

XXXIII. Scire a te vellem, o Phthiander, num Theognidis Sophistae adhuc hortulanus sis, et num merces tibi sufficiat sustentandae pauperrimae

vitae tuae philosophicae, qua regiam, divitias, atque amicitiam meam, optimi tyranni, negligis?

PHTHIANDER CATANAEUS AGATHOCLI, TYRANNO SYRACUSARUM.

XXXIV. Operibus servilibus ingenue libertatem meam conservo, et voluntario cultu hortorum Theognidiorum, qui meo ac domini mei corpori pariter atque animo fructus ferunt. Tuum meumque exteriorem sperno, et (licet externe pauper) eo contentus vivo, qui hominem interne ingenuum, et Deos spectat. Scias, me propriis manibus, quibus res terrestres colo, metiri coelestes, et conscribere historiam, hominumque celebrium et Heroum laudes, nec non miseriam tyrannorum. Experientia enim iam didici, raro aut nunquam tyrannidem ac probitatem, aut opes atque amicitiam eodem loco consedisse.

CATANENSES PHALARIDI SALUTEM, AC PACEM, SI VELIT.

Epist. XXVI Libri tertii.

XXXV. Scribimus tibi, et loquimur, ut legislatores: respondemus, ut iudices. Agrum Agyrinum et Assorinum, quem utrumque armata manu, ac iusto titulo in potestatem nostram redegimus, a parte reipublicae ac populo Catanensi adiudicamus. Quod ad Symaethum fluvium attinet, tibi de eo non competit iudicare, et iam provisum a nobis est, ut agri nostri sit terminus, et camporum Leontinorum, nobis communium, nostrique census. Si tibi forte suspecta sunt arma nostra, eaque de causa milites, arma ac munimenta paras; dicimus tibi, nos esse conservatores non minus quam amatores pacis. Caveat itaque sibi a manibus nostris ultricibus lingua tua semper armata: non enim verbis mortuis bellum gerere

consuevimus, sed factis vivis. Quod si bellum vis, excepturi te sumus armis instae defensionis, et speramus victores fore ignoscendo. Vanae suspicioni (nolumus dicere metum) sive tuae sive tuorum sedandae publice et in universum haec charta inserviat, et scias, ab eiusmodi persuasionibus pendere, ut aut miser tibi ant felix videare, ac revera sis. Ille locus, quem tu exsilium vocas, fortibus habitatoribus patriae instar est.

CATANENSES PHALARIDI.

Epist. XLV Libri tertii.

XXXVI. Misisti Albionem cum octingentis equitibus et sexcentis peditibus, praeter triginta currus falcatos, ut Agyra, atque Assoro, et Chrysae fluvii limitibus nos spoliares. Nos cum septingentis viris in campo aperto saepius ipsi pugnae copiam fecimus: verum ille cautior, sive perdere tot hominum salutem metueret, sive ne iterum captivus in manus nostras incideret, satius duxit, non obedire unius avaritiae et rabiei tyrannicae, desertisque, cum suscepto munere, curribus praeda onustis, clam noctu, non dicimus aufugit, sed abiit. Campi victoria, ac spolia Catanensibus ab hoste, non nisi sanguinis ac vitae profusione, eripiuntur.

CATANENSES PHALARIDI.

XXXVII. Vere dicis, te in animo habere, bellum nobis inferre, cum propter te ipsum, (qui semper sudoribus, et lacrimis, et sanguine tuorum, qui odio te habent, tuamque tyrannidem, inebriatus es,) cum propter numina, quae tibi sunt Crudelitas, et Avaritia, nobis ignota. Nos idem quoque in te statuimus, qui trahendus nobis es captivus ante aras Pietatis, Honoris et Iustitiae, numinum Catanensium, Phalaridis inimi-

corum, ad placandas eorum iras tuo holocausto, sicuti Aetnaeo igni sacrificavimus tuos illos triginta, qui portas aereas templi nostri Vulcani, antiquissimum et nobile opus Cyclopum, tibi tantopere laudatum, cremaverant, ut et lucum sanctarum Hamadryadum, quocum hae natae fuerant, et stridentes in flammis iam exstinguebantur. Exspecta igitur a nobis, istorum numinum ministris, et a numinibus ipsis vindictam: neque enim pias magis, aut honorificas iis Hecatombas facere possumus, quam si tua morte eas placamus.

CATANENSES SYRACUSANIS.

XXXVIII. Quod vobis concedere noluimus, ut per proditionem mitteretis ignem in classem Atheniensem, quae in Caietongia nostra sub incorrupto Medio Fidio nostro hibernat, et in utramvis aurem otiose, quod aiunt, dormit, interminamini nobis bellum et mortes, aut Latomias Syracusanas. Nos autem, qui hisce seculis a victimis humanis, antiquissimo illo sacrificandi genere abhorremus, armata manu vos aggressi, non in victimam aut hostiam holocausticam vos mactare constituimus ante aras Hecates nostrae, a vobis praedatoribus toties offensae; sed experiemini solummodo, quam grave sit supplicium, in perpetuum ad metallicas nostras fodinas Cyclopeas damnatos esse, ne nimia clementia erga vos crudeles simus.

CATANAEI HIMERENSIBUS.

XXXIX. Preces excipi solent exhortationibus, hasce sequuntur fere minae, ultimo demum ad arma concurritur: et hunc ordinem in actionibus humanis passim observare licet. At vos Himerenses, viribus vestris maiora ausi, contrarium fecistis: primo enim armis nos tentare coepistis et insidiis in obscuro; de-

inde minis et exhortationibus in publico; postremo autem ad preces a vobis in secreto ventum est, postquam nempe iam satis experti estis nostras ad resistendum vires. De vestris autem viribus, aeque ac de subsidiis Phalaridis desperatis, qui iram atque arma Catanensium lacessere noluit, quippe qui prohe norit, eos, qui primo, atque iterum iniuria nos affecerint, tertio tale quid haudquaquam ausos, vel viribus ad id satis instructos fuisse. Fortitudo ratione carens, leges atque ordines turbat, metus observat. Iam si altera vobis damnosa fuit, alter erit inutilis. Is erat ordo: sed sive eum observaretis, sive non, nihil vobis prodesse posterat ad obtinenda a nobis ossa Stesichori, nativitate vestri quidem, verum patriae electione nostri. Ea vera demum patria est, quae eligitur, non ubi quis nascitur. Nos in nostra hac civitate, donis vivum, et magnifico sepulcro porphyretico mortuum eum honoravimus. Et iam cernimus, vos literis vestris, repetitisque minis provocare denuo homines, qui et vivos et mortuos vestros honorant. Nos ordinem turbare nolumus, sed a verbis mortuis exordiemur, eaque deinde factis vivis excitabimus. Igitur vobis dicimus, ne molestum vobis sit, velle quod ille voluit, et virum illum divinum honorare templo vestro, e longinquo, quemadmodum nos e propinquo, sepulcro nostro; nam cum tota Himera, dum infans esset, vix ipsi pro cunis sufficeret, adultae autem aetatis eum non caperet in vita: quomodo vultis, ut post obitum locus tam exilis sepulcrum sit tanto viro, quem ne tota quidem Europa, nedum Sicilia capit? Quid igitur, o Himerenses, tanto opere a nobis petitis veneranda illa ossa, quibus moriens ipse hanc urbem collocupletare voluit? Ille relicta Himera Catanam venit, quam vivens sibi in patriam elegit, moriens in sepulturae locum. Si non potuistis penes vos retinere virum illum liberum in vita, neque iuris aut domini

quidquam vobis erat in vivos vestros, qui fieri potest, ut iam in mortuos, voluntarie factos nostros, habeatis? Solus Pluto hoc habet imperium. Si itaque hoc precamini, nolumus: si iubetis, non potestis: si minas additis, temerarie facitis: si denique vi et via belli rursus quaerere mortuum in animum inducitis, universos vos vivos perdituri estis; et ubi aliena ossa quaeritis, vestra relinquetis, vestraeque invenietis sepulturae locum, quem ne hostibus quidem negare solemus.

SENATUS CATANAEUS THICHNAE.

XL. Haud levibus de causis Triumviratus honore dignus fuisses iudicatus, in eumque forsan cooptatus, nisi apud Senatum per precum intercessiones, quodque peius est, per pretii infamis oblationem, id efficere studuisses, ambitiosum detegens animum tuum, quem oculis, obstinatione non minus, quam simulatione tua deceptis, celasti. Qui magistratus emit, necessario iustitiam vendit. Iniuria haud levi Patres patriae, teque ipsum, affecisti, dum per vias tam turpes ausus es affectare illam dignitatem. Prohibeant Penates, horum moenium custodes, ne quis unquam tribunal, ubi nunquam iniustum aut venale iudicium fuit, conscendat, nedum ibi sedeat tam corruptus, et impune inde exeat. Immo secundum maiorum nostrorum decreta et ordinationes cavendum duximus, ne quispiam tuo posthac exemplo inductus, iterum haec scelera tentare audeat, adeoque ex senatusconsulto non modo ab universis honoribus ac dignitatibus arcere te visum est, verum etiam in perpetuum exsilium damnare.

ANAPHORMACHUS CATANENSIS TIBI, ALEXANDRO PHILIPPI REGIS F.

XLI. Ridet Apollo Abderitam Anaxarchum, qui

dum nostra Chaldaeorumque vaticinia despectui habet, mortem tibi accelerat, o Alexander, fili non Hammonis, sed Philippi. Si Babylonia, fatali tibi urbe, abstines, tranquille ad ultimos victurus es climactericos. Quae diis clara sunt, haud penitus a nobis mortalibus ignorantur. Cum itaque immutabile sit fatum, et ab aeternitate profluat irrevocabile quoque telum mittat necesse est, et irreparabile vulnus inferat ei, qui sciens ac prudens illud incurrerit. Vive autem tu tibi, nobisque Catanaeis, victoque a te terrarum orbi, si vis, quoniam potes, cum iam scias: a nescis, neque potes, si non vis.

ANAPHORMACHUS SOPHIAMITRAE.

XLII. Infaustus influxus coelestis adeo maritum tuum urget ad oppetendam mortem in aquis, quibus tantopere delectatur, ut ab iis avelli nequeat: amat itaque rem, in qua latet, ac paratus est ipsi interitus: et comitem habet inimicus hic influxus immodicum divitiarum suarum amorem, quae profecto, si ad vitae inaestimabilem illum thesaurum comparentur, ne tantillum quidem valent. Horreo eius mala, quae mentis acie perspicio: nam caecus est, oculis nihil cernere valet, adeoque nec timet. Doleo vicem tuam, tuaeque matris, quod cum ad opes eius avare attendatis, personae negligentes sitis ac prodigi, et in caritate crudeles. Deos precare pro me, qui timeo ac precor, proque eo, a quo tua tuorumque filiorum vita pendet: ac perdere noli tempus, quin assiduam facias salutis ipsi consultricem, vitaeque medicam, linguam tuam.

CATANAEI TOPATREO ARIARCHO.

XLIII. Infinitis mendaciis ac dolis persuadere conatus es Ennaeis, Himerensibus, et Syracusanis, ut bellum facerent, hisce tanquam ob iuà in agrum no-

strum, illis, ob ossa Stesichori, et statuam Cereris Victricis, quam a multis iam seculis possidemus; verum neutros, utpote pacis conservatores, ab amicitia nostra removere potuisti: neque enim reipublicae suae tranquillae summam eos in manum fortunae rursus tradere oportet, ac novo experimento discere, quam probe nos, cum lingua, tum manibus, defendere noverimus. Dux tamen Ennensium atque Himerensium a tumultuante plebe electus, ut timidus plane atque indignus recusasti illud onus, excedens nimirum vires tuas, nostrarum haud ignaras, causatus metum ob filiorum tuorum salutem, qui leones facti, a te, tanquam fugitiva atque astutissima vulpe, degenerarunt, adeoque a redeundo ad te abhorrent, nolentes fugae tuae rapinarumque tuarum soeii atque participes fieri, et in manus nostras denuo incidere: hanc autem patriam sibi, nosque parentes elegerunt. Iam vero cessante excusationis causa, arma, (si tantum tibi est animi) in nos cape, et infelicissimum percipe fructum, ut pendeas ex iisdem illis Minervae oleis, quas cremasti, et e quibus, vita illa, quam tibi ob coniugis tuae et supplicum antistitarum preces donavimus, indignissimus, semimortuus ablatus es, et veni, quandoquidem iam corvi reliquaeque aves rapaces cadaveri tuo inhiant.

CATANAEI MAMERCO CATANARCHO ET TYRANNO.

XLIV. Revocamus te a templo et luco Vulcani Aetnaei, ubi toto die stas otiosus ac moestus. Tanto sane tyranno indigna res est, super mortuis inutiles fundere lacrimas. Num hisce ab Elysiis revocari posse credis? Sepulcro suo conditum relinque Polipuli tui cadaver, factum iam putridum ac pestilens: in ipso enim proelii ardore mortuus gloriose vivit, tu vero gloriam eius lugere videris. Veni itaque ad specta-

cula nostra, et Tragoediam, non tam ut voluptatem ex molestia, quam nobis affers, capias, quam ut cognoscas rerum humanarum Tragoediam, tyrannorumque in huius vitae scena miseriam, et ab histrionibus, alienas personas indutis, intelligas, quae adulatores tui te celant, amici vero, et nos in hac fortuna circa nostram tuamque salutem, tibi detegere non audemus. Parce tibi: nam qui nimiis luctibus indulget, quemadmodum tu facis, immerito sibi nomen Philosophi arrogat, quod tibi sumis: quippe Philosophi, ut Dii, neque laetantur, neque tristantur.

HERMILIA, CERERIS CATANAEAE SACERDOS, TIBI PHALARIDI, AGRIGENTINORUM TYRANNO.

XLV. Vana suspicio, quam de senatu populoque Catanaeo concepisti, maximo tibi nocumento est, tibique turbat exiguam illam quietem, quae reliqua tibi est, quamque decerpis a convictu sapientum, qui in vanum te circumstant, hortantes te ad deponendam tyrannidem, sine qua sustentare nescis, immo neque vis, vitam tuam, plenam non minus crudelitatis, quam mortis terroribus, atque periculis, assiduis propriae conscientiae (proh dolor!) subiectus tormentis, licet absque fructu. Cave itaque tibi, tuaeque ditioni ab altera eorum vindicta: at certus sis, Cererem, ut opera manuum Cyclopum fundatrix vetustorum horum moenium, atque ita domina eorundem atque regina fuerit, sic opere manuum Catanensium terribilem semper sese praestitisse propugnatricem, immittendo cum morbos insanabiles, ut alias hominibus sceleratis, tum Erinnyas, ut tibi in praesentia, quod per incendiarios tuos, qui omnes iam interiere, fruges suas, per sacra Catanaea rura, mille facibus nefandis cremasti; et hae fuere resplendentes istae stellae errantes, quibus te exornare somniabas imaginem Cereris Catanaeae. Faxit Apol-

lo, ut falsa somniorum tuorum, tam infausta omina portendentium, interpres sim. Scias autem, cineres segetum, igne a tuis hominibus vastatarum, sive naturae fuerit haec benignitas, sive universalis matris Terrae in te prodigae, erga nos liberalis, fertilissimos reddidisse campos exustos frugibus; te autem invidia. Morere itaque, o profane, in horas, intra proprium tuum cadaver, morborum tuorum portatile sepulcrum, in foetore ac sceleribus tuis, et consumere supra terram sensim in lecto doloris tui, quippe haud dignus es, qui recipiaris a sancta illa Dea matre Terra, quam igne ac sanguine humano toties foedasti.

HERMILIA EIDEM.

XLVI. Valde literis tuis gloriaris, potentem te esse divitiis tuis. Qui oculis captus non est, nihil in te praeter fortunae bona videt: animi bonorum supra omnem miseriam pauperrimus es. Quaenam miserior sors mendicitatis reperiri potest, quam ut quis alienas emendicet divitias, idque per tyrannidem, ut tu facis, qui supra omnes homines ditissimum te appellare posses, si parvo, eoque bono contentus esses, nec non virtutum thesauro, quae a te exsulant? Nunc ab ultricibus Cereris ac Proserpinae diris graviter percussus, et in perpetuum a conscientiae propriae morsibus vulneratus atque cruciatus, nummis et donis earum gratiam, tanquam venalem et mercenariam, redimere conaris. Abominantur sanctae illae Deae placamenta auri tui atque argenti obscurissimi, lacrimis et sanguine humano foedati. Certus sis, gratissimum, quod ipsis offerre possis, sacrificium futurum, si te ipsum victimam sistas, licet immundam, et tuo sanguine, tuaque humano generi salutifera futura morte, eas places.

M. MARCELLUS SENATUI AC POPULO CATANENSI.

XLVII. Solus Archimedes ille ingenii sui armis pro Syracusis totis depugnat, et nobis earum expugnationem remoratur. Catanaei vestri, socii nostri, in obsidione, nocte dieque, strenue sese gesserunt, nihil otii sibi unquam concedentes: unde prae omnibus mortalibus indefessos eos reputavimus. In ardore proelii ter muros urbis conscendere, ter ibi vexillum posuere, ter ab obstinatis defensoribus, ad desperationem eadem de causa redactis, depulsi sunt. Bona eorum pars in impressionibus faciendis periit, ut vivat eorum semper in nobis amicitia, ipsorumque patriae memoria. Mittite quamprimum reliquos, in obsessorum spolia inque coronas ipsis successuros. Cum iisdem exspectamus quoque reliquas illas catapultas, arietes maiores, ceterasque machinas, atque tormenta muris oppugnandis. Si in tempore, reliquo frumento conseveritis castra Romanorum, amicorum vestrorum, qui urbem, paci ac libertati vestrae perniciosam, evertere nituntur, reddent vobis centuplum.

CATANENSES HYBLAEIS.

XLVIII. Iisdem illis testudinibus, arietibus, et tormentis bellicis captis, quae fusus a nobis exercitus Syracusanus reliquit, cum Hyblae urbis oppugnationem aggressus esset, Megarenses muros evertemus, et cum M. Marcello iam coepimus Syracusanos concutere.

SENATUS CATANAEUS GYMNOPILO.

XLIX. Non quod es Comarchus, et, uti re ipsa satis probas, ab antiquis Heroibus Catanaeis originem

ducis, neque etiam quód iure successionis multa possides, sed ob exiguum illud, quod multa pugnando, haud semel victoriam, quantumvis arduam, adeptus, in potestatem nostram redegisti, ducem te creavimus legionum nostrarum, et hoc tanti momenti munere, unde patriae pendet salus, te ornavimus, quippe quod nemini nisi valde probo ac strenuo contingit. Adde quod in te repraesentari agnoscimus imaginem fortissimi Gymni, avi tui, qui tormentis ab hoste subiectus, ne patriae secreta revelaret, linguam sibi dentibus praemordit, et una illa perpetuum tenuit silentium, quod universis deinceps linguis semper celebraretur: tandem membratim ab eodem hoste discerptus, atque exenteratus, pro libertate, proque amore communis tibi nobiscum patriae mortuus est. Recipe itaque hastam ceteraque insignia imperatoria a Philandro Meapsia, et dic ei, nos ipsum constituisse ducem classi nostrae, a qua expectatur iam dudum in portu Ongiae. Tu cum exercitu prosequere victoriam, quam mors Hieronis nobis attulit, contra Erythraeos, et Syracusanos, urbe pulsos, et arma nostra tam longo tempore sepulta, nunc autem eorum sanguine resuscitata, fugientes. Obsidione Enosiam cinge, cuius turribus et arcibus omnem salutem suam concredidere. Tu fac ut ad illustriorem te reddendum, non solum generis origo, verum et fortitudo ceteraeque virtutes tuae concurrant, et ab expugnatione exspecta coronas, ac triumphum non modo, sed et spolia.

CATANAEI DUCIBUS CLASSIS LACEDAEMONIORUM.

L. Nihil fortuna, victoria, ceterisque rebus bellicis mutabilius, nihil quoque regnis atque imperiis, quippe quae in earum manu, sede omnino incerta, sunt, minus tutum; virtutes autem, animi nimirum

illae, inexpugnabiles. Vos Lacedaemonii, qui Spartae aliquando, tragicae atque impiae Catanensium fortunae derisores, et histriones et mimi fuistis, hodie ab eadem victi atque expugnati, fabula estis, et Comoediae Comicis extraneis et nobis in scenis theatrorum Catanae, (non enim satis fuit vobis arridere solum, neque etiam suo tempore nos irrisistis) ut semper derideamini: at non a nobis, qui ne hostibus quidem etiam venia indignis clementiam ac misericordiam negamus, et crebro ignoscendi usu, quod summum genus victoriae est, habitum iam in naturam, naturam in necessitatem convertimus. Pro uno Ptiphsamo, machinarum architecto nostro, captivo vestro, quem liberum nobis, sed nudum remisistis, remittimus vobis togatos Chrespothiam, et reliquos undecim nobiles vestros, quorum, apud nos obsidum, obliti eratis, neque, cum nudi essent, ullam curam habebatis. Res sane vobis ducibus indigna est, architectum tam praeclarum, machinarum vestrarum ruinam, non dicam male acceptum, sed plane incognitum vobis fuisse. Corpus quidem viri spoliastis, at ne universa quidem Graecia, nedum Sparta, eum unquam spoliaverit virtutum suarum decore, partaeque in damnum vestrum gloriae suae purpura.

L. CAECILIO METELLO ET Q. FLAMINIO COSS. LAELIUS METELLUS S. D.

LI. Nescio, quo pacto literae meae, quas vobis conscripsi in Sicilia, tam brevi tempore Romam in manus vestras pervenerint, tot maria nimirum ac terras circumvectae. Nuntiatum enim mihi est, navem speculatoriam, quacum Romam mittebantur, captam esse a piratis Libycis, Libycos illos a Palaestinis rursus, ac Caesaream tandem in manus P. Cassii Praetoris delatas, inde demum in vestras pervenisse. Non opus esse puto, ut me excusem de tardi-

tate mea in perscribendis ad vos rebus Siciliae, ubi cum imperio sumus Proconsulari. Scripsi nudius tertius: verum quoniam audio, alteram illam quoque navem, quacum alteras hasce literas ad vos perferendas dedi, naufragium passam, tertias nunc adornare visum est cum Euthymio Cinna, qui patriae causa Catanensium Legatus ad vos venit, vir nobilissimus, cum virtutum scientiarumque splendore, tum rerum per liberas non modo civitates, verum et regna procurandarum, usu. Iam mensis elapsus est, (neque novum quid Romae, opinor, apportabit hoc nuntium) tremere tota coepit Sicilia, Aetna primo gemere, mox mugire, demum in aëra fumos, flammas, ac cineres densissimos eructare, postremo torrentes suos igneos evomere. Catana, ubi hodie adsum, terrae motu concussa, actaque longa, sed angusta ac profundissima, voragine superne deorsum, usque ad mare in duas partes scissa est. Devastata maiori ex parte, ac tantum non omnia eius decora, veterumque ibi monumenta, cineribus etiam oppressa. Prolapsa moenia borealia cum turribus, Cyclopum invento atque opere, nec non vicinum hisce templum Cybeles Magnae. Ruinam minantur Amphitheatrum et Gymnasium: proiecit autem templum Cereris, ac prorsus perdidit celebrem suam testudinem, nobile illud hemisphaerium. Pergusa lacus vicinus, Proserpinae sacer, a terra absorptus est: spelunca Ditis per quindecim dies flammas eructavit, subsedere magna ex parte ripae eius marinae, et terra sub mari, flammis effervescente, dehiscens maiorem partem molis prope urbem absorpsit, adeo ut non nisi Pharus eius pyramidalis in mari, et obeliscus eius hieroglyphicus in ripa supersit, conquassatum tamen utrumque. Amasenus in ipsa urbe per dies complures multis fontibus sanguinem putridum vexit. Hasce calamitates passa est civitas, Romani nominis tam amans:

ex statuis, aliisque, quae in ea sunt, simulacris, Romam mitto statuam Matris Terrae, sive Naturae, mamillatam, opus Mamurii; statuam Veneris Homicidae, pedibus mutilam, alteram Galateae cum Delphinis et concha marina, et statuam Acidis bicornis mysteriose absque brachiis elaboratam, cum altissima illa Cybeles, sed confracta, ita tamen, ut reconcinnari queat. Opera Museo, eoque Romano, haud indigna. Cum hisce una etiam obeliscus ille mittitur: quae cuncta Senatus recipiat acceptaque habeat, loco tributi istius, quod nondum persolvit civitas, vel ex parte adhuc debet. Luxere Catanenses religiosi, rebus ita carissimis spoliati, damnum suum licet voluntarium. Decernat Senatus remunerare eorum lacrimas tributorum in annos decem remissione, ut ruinas resarciant: cesset interim Quaestura. Immania sunt portenta ac monstra nuper in Sicilia conspecta: Colossus Zancloti marmoreus Messanae primum noctu coelesti quadam salsugine opertus, insequenti die totus in calcem dissolutus est, ut ne ulla quidem pars amplius restet. Taurus, promontorium, sive scopulus, arte in formam tauri elaboratus, sub Tauromenio, a continenti avulsus, et instar sulphuris aut bituminis ardens a mari absorptus est, cum bona ipsius continentis parte. Syracusis statua Solis vitrea ter sponte in durissima saxa pavimenti prolapsa, neque ullam fracturam passa est, ne digitis quidem, qui aeris instar flectebantur: collocata autem loco securo, sponte in partes minutissimas desiliit. Materiam haec auguriis praebebunt, Romanis autem neque admirationi erunt, neque terrori.

CHRYSEUS, DUX CATANENSIUM, NITHRIAE PRAEFECTO.

LII. Numquid credebas, oculos nostros charopos non deprehensuros vel de nocte, Nithriae insi-

dias? Tu retrocedebas, ut maiorem saltum faceres, nobisque abblandiebare, ut morderes, sed in vanum: cecidisti in foveam, quam copiis nostris praeparabas. Stultus est ille, o Nithria, qui suo non contentus, in pace belli ansam quaerit: praeprimis si opibus ipse et honoribus pollet, et tamen aliena involat: incerta enim res est, et omni difficultate maior. Armis arma repellimus, et pacem bello inviolatam servamus. Catanae cervix indomita iugum nescit, attamen ceteris iuga tractat.

CEDRIA THAPSO.

LIII. Coacta, uti scis, ab Ephoris et populo Atheniensi, tutoribus meis testamentariis, nubere marito, de tot principibus, parvulum te, at generosum regulum, elegi, tuique, summi sacerdotis Cereris, amore consumta magis, quam inflammata sum. Ad hasce res sola inter nos eloquens paranympha papyrus fuit, salacissimus pronubus, calamus; neque iam praecurrenti calcaribus, nec praevolanti alis opus erat; flexisti volentem. Et haec per te magis, quam per nos, efficere norunt Superi. Ego, inter Vestae steriles, summe iam contenta beneficio tuo magis, quam patriae, ad nuptias adacta sum; neque, cum regina essem Ephyraeorum, aversata tamen fui te regulum, regem mihi constituere — — — Dicebas mihi, o ficte ac mercenarie amator, quod in me minime pulchrum esset, omnium aliarum superare pulchritudinem; quod minime esset opulentum, esse opulentissimum; et quod minime nobile esset, a nobilissima Heraclidarum prole oriundum. Verum aut tu non amplius te ipsum praestas, aut ego non sum eadem, quoniam ab eodem te, unde profecta laus est, natum etiam est vituperium. Tuus ignis nihil modicum habuit, sed statim in te exarsit, quemadmodum — — — — ac potius deferbuit: meus non item, semel enim

in me accensus inexstinctus ardet. — — — Quia ego volo, tu non vis; neque misera ego a te abstinere scio, neque si sciam, possim: voluntas enim mea a tuo nonvelle magis voluntaria redditur, magisque vivax; sicuti tuum non-velle a meo nimium-velle. Alcibiades mortuus in perpetuum vivit penes me per fidem illam coniugalem: quia, infelicibus auspiciis, ad preces tuas nos coniunxit, ate una cum amore interemtam. Athenas venisti Legatus Catanensium, fuitque dubium, utrum linguae magis dulcedine, an oris pulchritudine, dum mandata exponis, animas rapueris, me autem hac sola rapuisti. Animus meus, qui crebro alias, et in praesentia, una cum hisce literis, ad te excurrit, meliorem totius mei systematis partem secum fert: brevi reliquam exspecta. Si venire cessas, veneno mihi mortem accelerabo, extremam eamque certissimam vulneribus amoris medicinam, supremum infelicibus refugium, licet eam sibi ipsis vel optantes consequi Dii nequeant. Exspecta igitur me umbram denuo tecum in Elysiis Catanaeis victuram; si modo verum est, animas post mortem iterum in sempiternum vivere.

LIBURNO DEXTRATORI CETERISQUE DELATORIBUS, AC ELEUTHRIONI SCURRAE, CETERISQUE PALATINIS PARASITIS, ARCHON CATANENSIUM.

Epist. XII Libri tertii.

LIV. Si Lacedaemoniis, ac Syracusiis — — — secum in bellis transferre licet, num Catanaeis sine erubescentia — — — — Inter Orgia sobrii castique sumus, Trieterica Libero patri, et Deae Voracitati, nostris Penatibus ignotae, cui delubra construxistis, nec ulla damus libamina. Quarto vicimus, si quinto surrecturi cedimus. A Diis bellatoribus pro nobis patratae victoriae facinora tripodes, candelabra, pati-

nasque aureas trilibres, coronasque tetrapondo aureas Iovi Deorum Deo, Cererique, Liberaeque filiae, victricibus, ceterisque Diis immortalibus, etiam inferis, nostris manibus consecravimus. Arantur Catanensia rura captivis hostium bobus, captivaque iuga Punica praebent nostris colla cultoribus: hostium fortuna praeceps vires, non fortitudinem Catanensium vicit.

HIERO REX PHYLTRO QUAESTORI.

LV. Strenuus contra Syracusios propugnator Camestrius Catanaeus patrissans, insignia, praeclaraque facinora, pro patria sua, non diuturna obsidione, non mortalium armis (fatemur), sed numinum ope divinitus subiugata, patravit. Noster autem dux Hylon, infandum nostri dedecus exercitus, terque quaterque terribilem hostis frontem sustinere nequiens, trepidus terga dedit, quo longiori supplicio necisque genere sontem ad expiandam mortis iram puniamus. Sed quae longior, quae atrocior invidiae cruciatu? quod non unico brevique exitu vitam obtruncat, sed quotidianis suum semper necibus cor enecat. Inserviat igitur Hylon Camestrio, Hylonis Praetura Camestrius decoretur, legioni eius imperet; stipendia, ceteraque ducalia ab Hylone auferantur. Camestrio, olim hosti, captivo nunc, ob patrata de se bene merenti haec omnia de regia nostra dabis, tres speciosiores mulieres Siculas ex captivis epicrocis, et muricatis auro, elatisque vestibus in deliciis, ancillasque tres, mundumque muliebrem cum polymitis versicoloribus. Dabis et subsericam coccineam vestem unam annuam, diploides villosas militares duas annuas, bardocucullum unum, ephestrides purpureas annuas tres, peplum roseum palmatum argento, pro Epiniciis nostris annua palliastra: pro mancipiis decem interulas et paragaudas decem annuas, lineae telae

brachia centum annua ac cubitalia, cypella quatuor annuos hordei modios quatuor millia, frumenti tria millia, generosi vini veteris sextarios totidem, olei selecti Hadranitici sextarios mille, cereos viginti quinque, tentoria duo, equos sex, mulosque decem, molossios canes bellicosos tres, vasa argentea decem, patinas totidem pondo sexaginta, scyphum, et cantharum, et phialas argenteas, auratas et gemmatas pondo XXXV, argenteos nostra cusos effigie quinque millia, aureosque totidem pro strenis. Hyloni aureus baltheus effigiatus, quadrigemmis annulus aureus, libralis torques gemmatus auferatur, eisque Camestrius decoretur, insignitusque sit inaurata capside chirographata scite, duabus Herculeanis lanceis, oculeata lorica auro limbata, et subarmali serico murice purpurato. Dentur huic quoque villosa cuculla duo cum sago, chlamyde, et lato clavo. His superadiicies ad decorem pacis, et maiestatis, togam auro fimbriatam. Quae omnia si tantorum meritorum orbem non complent, nostra munificentia feliciori omine ampliorem circulum intendit.

CATANENSES PLATONI.

LVI. Salvus hic iam inter nos versatur Dio, sub tua nostraque fide, et armis defensa, et animo custodita. Archontem eum creavimus: ea apud nos dignitas suprema est, ipso non inferior. Ille, quod a Dionysio non longe abest, omnia tuta timet, semperque vicinas sibi, immo ingruentes tyranni sibi insidias imaginatur, quas inter neque ipse secure dormis. Persuasio saepius, quam res ipsa nocet interdum, et necat: nos personam tueri novimus, securum reddere metum, non item.

CATANENSES PLATONI.

LVII. Crater Aetnaeus in vomitus suos erupit.

Veni, ut ea consideres, quae ceteris terrores ac stuporem inducunt, tibi vero ac nobis philosophandi materiam. Simulacrum Cereris nostrae, quod aliorum oculis vetitum est, tuis illis religiosis concedetur lustrandum.

PLATO CATANAEIS.

LVIII. Bene fecistis, Catanaei, quod Dionem a Dionysii furore salvastis, multo melius quod Archontem eum creastis: ea demum tutissima est respublica, in qua aut regunt Philosophi, aut rectores philosophantur. Optime facietis, si maioris securitatis gratia in locum remotiorem, aut tutiorem amandaveritis; quamquam quis homo aut quod asylum a tyranni insidiis securum est? Plena multo maioribus periculis mihi regia ipsius est, quam Ulyssi antrum Cyclopeum: mihi perniciosior est amicitia ipsius, quod suspicax, quam quod infirma est. Quam primum potius ad mirandum veniam divinum in vos, vestrum id, quod ab eo intra totum intus est, quam ad visenda Aetnaea miracula.

CATANENSES HIERONI REGI.

LIX. Argentum et aurum, quod e sudoribus atque lacrimis stillat, semper liquidum, salsum, et obscurum est.

HIERO REX CATANAEIS.

LX. Mea nihil refert, modo ab humido illo hauriam, quod sitio, a salso salutem meam, ab obscuro splendorem.

SENATUS CATANAEUS THYMBRO DUCI, PRASAGORAE FILIO.

LXI. In iuvene, qui factis maturis praecurrit, non exspectanda est aetas cana: virtus non consistit solum in barba promissa et albescente. Mirabere, quod ducem constituerimus magnae cuiusdam partis exercitus nostri iuvenem imberbem, contra tuam sententiam, et militare nostrum decretum: verum mirari desines, ubi in mentem tibi revocaveris egregia strenui iuvenis facinora, qui ter vicit Praefectos veteranos non armis solummodo, verum et consilio. Nos non nisi nomen eius praeclarum, personae ipsi conforme, spectavimus. Huic dabis praeter salarium triplum, quod tibi scripsimus honoris gratia, tres coronas vallares, unam civicam, tria vexilla paria, quinque hastas puras, quatuor armillas aureas, aureum torquem unum, duarum cum semisse librarum, et pateram sacrificalem unam duodecim librarum. Haec merentur fortitudo ac virtus eius, maioris honoris instrumenta, quoniam iunioris huius Alcidae humeris grave onus reipublicae nostrae sustentatur: bis enim turbatis ac tantum non fusis bis mille et quadringentorum armatorum ordinibus, a ducentis sexaginta Syracusanis, de salute desperantibus, hic cum viginti novem nobilibus Catanaeis victores illos profligavit, et vacillantes reipublicae honores restauravit. Disce itaque vincere, et ad exemplum generosae huius adolescentiae aetatem tuam virilem componere, quae probe armatorum numero, ac propriis viribus nimium confidit.

HYBRIS NAXIUS HERMOCRATI, HERMONIS SYRACUSANI FILIO.

LXII. Nisi nos Siculi, habitu iam in naturam

verso, foveremus discordias, reipublicae nostrae sem per, non dico in summa (quod Deus avertat) sed in adscendente rotae parte forent, maioribusque donis et expiationibus templum Catanaeae pariter ac Syracusanae Fortunae amplificare et condecorare potuissemus: sed discordiae, et sententiarum diversitas communem quietem turbant, et civitatibus nostris introducunt Penates ac Lares extraneos. Ambitio vestra, o Syracusani, et cupido reguandi, mater est insolentiae, et haec bellum vobis domesticum et peregrinum parit. Exercitus vester, sub urbis nostrae moenia fusus ac caesus est ab armis Atheniensibus, et Catanaeis sociis, et patria vestra languet moribunda: quae si tibi cara esset, nunc tempus foret, ab interitu eam vindicandi, restituendo campum Symaethium, et urbem Megara, quae pacis tempore Catanensibus amicis furtim abstulistis, et occupastis, eiiciendo inde praesidium, et libertatem Leontinis in propria sede reparando; nisi malo vestro ipsorum Palladem victricem velitis experiri et iram Hecates, ipsorum ultricis, denuo irritare. Si cessatis aliena restituere, ac Deas illas placare, nec Hecatombae vobis, nec Hecatonphoniae proderunt. Si desiderium vos tenet, aeternum statuendi Syracusis templum Pacis, et avertere Eumenidas Catanenses, tractate res pacis. Me (si vobis ita placet) rescripto vestro caduceatorem arcessite, ut Atticas et Catanenses olivas in muris vestris plantem.

HERMOCRATES SYRACUSANUS HYBRIDI NAXIO.

LXIII. Falleris, Hybri, si credis, Syracusanos ob fortunae tempestatem despondere animos. Non ab hostibus victi sumus, sed a propria conturbatione fusi. Grave damnum nobis attulit ducum nostrorum multitudo, et imperatorum turba. Nam si pauci, ii-

que rerum bellicarum periti forent, tropaeum, quod in agro nostro Catanenses, ab Atheniensibus adiuti, plantarunt, aeternum statuissent Syracusani. Probe scit Sicilia universa, quem in modum alterum illud tropaeum in via Helorina erectum fuerit. Gloriosiorem certe centum sexaginta nostri in proelio occisi sepulturam meti sunt, quam hostes victoriam. Si generosa Syracusanorum fortitudo decentem ordinem coniunctim habuisset, quae tandem vires Syracusis resistere poterant? Refer autem senatui Catanaeo, ac Niciae Atheniensium imperatori, me ducem electum a Syracusanis, adeoque imperium per me ipsum habere: tanto fastidio ab hostium perferendo imperio Patres patriae abhorrent, ut sibi Hermonis filium potius, cui id crederent, elegerint. Ardor pro libertate patria potestatem patriam retardat. Tu, qui caduceum Syracusanorum desideras, alterum tibi lituum compara fundandis muris alterius civitatis, aut sedis, Naxiis, Catanensibus, et Atheniensibus.

EUAGRIUS, MEGARENSIUM PRINCEPS, TIMOLEONTI.

LXIV. In gloriae tuae communionem lubens concedo, verum non admodum victoria ac felicitate tua laetor; laetior atque securior futurus, si ea uti scires. Utere ergo pacis occasione: quo magis enim irritati aut victi fuerint Catanenses, eo maiori gravitate, ac terribiliori impetu resurgunt; tam facile apud eos vepres bellorum progerminant. Si solum Trinacrium purgare cupis, hi funditus eradicandi sunt. In captivitatem abduxisti ducem eorum profectae iam aetatis, at non eripuisti ipsis arbitrium eligendi alterum meliorem, aut similem, qui cum aliorum viribus, tum sua ipsorum Nemesi adiuti, contra nos et te bellum parant. Mitto cum Zerinthio nostro palmam e smaragdinis, opus Poliadnae meae, ad statuam Feli-

citatis Syracusanae: sed adornatam eam mallem unico ramusculo fertilium olivarum Catanensium, quas Minerva Catanae plantavit, quam multis palmis sublimibus, quae per Siciliam infoecundae sunt, aut fructum austerum ferunt.

SENATUS POPULUSQUE CATANAEUS MAMERCO.

LXV. Gratias tibi non paucas agit Catanaea respublica, quod ab exercitibus et classe Syracusanis, nec non a coniuratis sese liberasti. Per te divites facti summus praeda, gloria, aliisque rebus, quibus humana crescit felicitas. Recipe itaque pro hoc tempore in partem praemii, ob res a te tam praeclare gestas, hoc nequaquam exiguum decus, titulum Archontis, ac Tyranni Augusti, cum decem equis, septem sellis chalybeis, auro virgatis, tribus autem eburneis, hasta una aurea, argenteis vero duabus, tribu coronis vallaribus, duabusque muralibus, duabus civicis, et una navali, bilibri, aurea: et a rebus, non minori fortitudine in posterum gerendis, cum bonis avibus exspecta triumphum, arcum, et statuas, prout libri fatales, et oracula nobis promittunt.

DICTA ET FACTA VETERUM CATANENSIUM NOTABILIA.

Sollicitati Catanenses a civitatibus populisque foederatis, Syracusani nominis inimicis, ut stabilitam pacem, quam cum Syracusanis habebant, rumperent, et sese ob veteres quasdam offensas vindicarent, ac de nocte ipsorum urbem adorirentur, et per proditionem occuparent, dum positis neglectisque armis inter orgia Bacchi, solitaque apud ipsos celebrari festa Voracitatis, divinos honores ac templum primo ibi consecutae, crapula ac somno involuti iacerent, hoc responsum

dedere: Nos arma Syracusana vicimus, auro atque argento iisdem in captivitatem a nobis concesso: pacem autem, quam longo ipsi dubioque bello quam carissime a nobis emerunt, arbitrio fortunae nolumus remittere. Miserum sane victoriae genus, quod turpiter obtineas, ut semper in armis esse cogaris, metu, ne quando rebellent subingati hostes; praeterquam quod iniusta atque impia res est, propriae libertatis tutricibus manibus diripere alienam.

Cum *Crocius Pollio*, Leontinorum dux, praecipiti, atque attonito valde calamo, senatum Catanensem per literas aliquando monuisset, ut parati ad arma essent, Dionysium enim infestum Catanensium inimicum, Syracusanorum regem salutatum ac proclamatum: senatores, nihil commoti rei novitate aut nuntio, contemta nimia Pollionis anxietate, Bono animo esse respondent, verum diceret, num et homo salutatus esset.

Post longa ac sanguinolenta bella superati tandem Catanenses, cum pertinaciae ac temeritatis insimularentur a Petronio et Publicio Caspio, exercitus Syracusani et Carthaginiensium ducibus, coram victore Hierone; quasi melius consuluissent, si supplices cedere, neque armis tanto tamque potenti regi resistere in animum induxissent suum, quando nimirum non fuissent caesi, occisi, ac victi; intrepide responderunt, praesente eodem rege: Vires ac fortuna Catanensium superatae sunt, at ipsi Catanenses a nemine unquam victi. Ad quae mox Hiero: Et quidnam amplius diceretis, si exstitissetis victores? Responderunt illi: Quod magnanimos, clementes, neque rebus prosperis superbientes, victores argueret.

Quodam tempore cum Syracusani gravibus infestarentur ac debilitarentur morbis, sive ab intempe-

rie aëris, quem vitae spiraculum nonnulli dicunt, sive a crapula, utpote qui primi templum aedificarunt Deae suae Voracitati, aliis civitatibus atque locis terrae, seculis superioribus prorsus ignotae; sive ab Orgiis, quae frequenter celebrare solebant, sive ab alia causa; cognoscerent autem, Catanenses multa frui sanitate, neque medicorum ope indigere, idque peculiari cuidam artis medicae secreto, aut naturae beneficio, tribuendum sibi persuaderent: legatos ad Catanenses miserunt, qui in morborum, quibus affligebantur, curationem, Syracusas sibi mitti peterent medicos, qui Catanae otiosi degerent, neque quaestum suum ibi exercere possent; sin minus, edocerentur saltem, quibus medicinis Catanenses uti solerent ad morbos suos curandos, ac sanitatem conservandam? Quibus Catanaei subridentes, brevissima hac epistola responderunt:

CATANAEI SYRACUSANIS AEGROTANTIBUS S.

Conservatrix nostrae sanitatis est victus et cultus parsimonia, medicina nobis exercitium, medicus autem animus tranquillus. Valete.

Celebrantur Catanae, urbe Siciliae, ludi Seculares, prae ceteris omnibus sollemnes. Ibi cum immodice, nec sine reliquorum circumfluentium contemtu, sese efferret Portumnus, dux Erycinus, verum atque immerentem patrem negans, et insigni in matrem, castissimam atque honestissimam feminam, iniuria, publice nothum sese dictitans nescio cuius Dei Hadrani, Hadranitarum numinis; gloriaretur etiam, sese ceteris omnibus in stadio cursoribus velocitate palmam facile praeripere, vel armatum immo onustum aenea immodici et iniqui ponderis armatura: responsum ipsi a Terpsindro, iuvene strenuo, Catanaeo: Plus currit cervus, ac portat mulus, quam vel multi simul

leones. Legitur hoc in egregio atque artificioso tetrasticho, in *Volumine* quodam *Epigrammatum Graecorum*, a variis auctoribus conscriptorum.

Scribit *Agatharchides* in parvulo quodam tractatu suo de Herbarum natura et virtutibus, ubi de Helleboro agit, cum Catanaei ducem sibi exercitus sui creassent Arthemium, valde brevi statura ac deformi facie hominem, sed multis ornatum virtutibus, strenuum inprimis, et rerum bellicarum usu exercitatissimum; exprobratam ipsis vituperatamque hanc electionem, tamquam parum consultam, ac caeco impetu factam, ab Agathocle, ambitioso homine, qui ad illam dignitatem ac rerum moderationem ipse adspiraret, hoc signo, quod senatui Catanensium manipulum herbae Chelidoniae mitteret, nulla addita scriptura alia: at cui ex tempore statim nihil aliud etiam responderunt, quam quod ipsi fasciculum Hellebori remitterent.

In libro, qui *dicta sapientum, hominumque illustrium notabilia* continet, legitur, Catanaeos a Drauchillida regulo saepius interrogatos, quot soli stadia ipsorum ditioni subiecta essent? respondisse: Quot gladio mensi sumus.

Rogatus *Laërtiades* Catanaeus, poëta argutus ac facetissimus, sed haud parum mordax, a victorioso Hierone Syracusano, per viam belli iam regnum, sive tyrannidem in Catanam et Aetnam, adepto: Quaenam Catanae inscriptio, quique ex arcubus triumphalibus eiusdem urbis nobilissimi, ac maxime memoratu digni essent? respondit absque ulla haesitatione: Symmithrii, Phtiphonis ac Phasanidis, quod hi tres tyrannidis Catanaeae exstinctores fuissent, uti in antiqua inscriptione legitur. Quare Hiero, ira in Laërtiadem percitus, linguam ipsi iussit praecidi. At poëta, in-

trepido prorsus ad haec animo: Falleris, inquit, o rex; nam e lingua mea truncata mille aliae progerminabunt linguae non modo, sed et mille manus calamis armatae. Cautior itaque factus, et sibi providus, revocavit illam sententiam, et donis eum prosecutus est.

20 25

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.
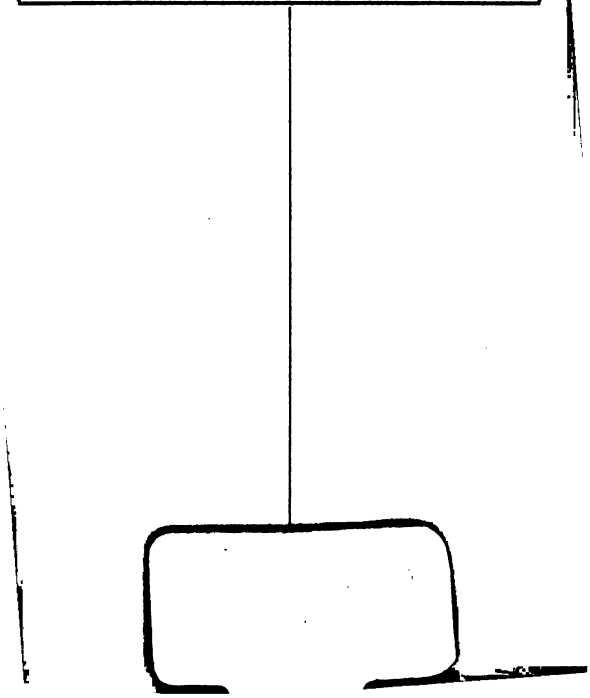
Please return promptly.